

Republika e Kosovës
Republika Kosova – Republic of Kosovo

Autoriteti i Aviacionit Civil i Kosovës
Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova
Civil Aviation Authority of Kosovo

**RREGULLORE NR. 19/2017 QË PËRCAKTON KËRKESAT TEKNIKE DHE PROCEDURAT
ADMINISTRATIVE NË LIDHJE ME LICENCAT DHE CERTIFIKATAT E KONTROLLORËVE TË
TRAFIKUT AJROR**

**UREDBA BR. 19/2017 O UTVRĐIVANJU TEHNIČKIH ZAHTEVA I UPRAVNIH POSTUPAKA KOJI SE
ODNOSE NA DOZVOLE I SERTIFIKATE KONTROLORA LETENJA**

**REGULATION No. 19/2017 LAYING DOWN TECHNICAL REQUIREMENTS AND ADMINISTRATIVE
PROCEDURES RELATING TO AIR TRAFFIC CONTROLLERS' LICENCES AND CERTIFICATES**

<p>Drejtori i Përgjithshëm i Autoritetit të Aviacionit Civil të Kosovës,</p> <p>Në mbështetje të neneve 3.5 pika (i), 15.1 pika (a),(c), (e), (j), 21.3 dhe 99.3 pika (a), (b), (c), (d) të ligjit Nr. 03/L-051 për Aviacionin Civil (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës”, Viti III, Nr. 28, dt. 4 qershor 2008),</p> <p>Duke marrë parasysh,</p> <p>Detyrimet ndërkombëtare të Republikës së Kosovës drejt Marrëveshjes Shumëpalëshe për Krijimin e Hapësirës së Përbashkët Evropiane të Aviacionit (në tekstin e mëtejme “Marrëveshja HPEA”) që prej hyrjes së saj të përkohshme në fuqi në Kosovë më 10 tetor 2006,</p> <p>Me qëllim të zbatimit të Rregullores së Komisionit Evropian (EU) 2015/340 e datës 20 shkurt 2015 që përcakton kërkesat teknike dhe procedurat administrative në lidhje me licencat dhe certifikatat e kontrollorëve të trafikut ajror sipas Rregullores (EC) Nr. 216/2008 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, për ndryshimin e Rregullores Zbatuese të Komisionit (EU) Nr. 923/2012 dhe shfuqizimin e Rregullores së Komisionit (EU) Nr. 805/2011, në rendin e brendshëm juridik të</p>	<p>Generalni direktor Autoriteta za civilnu avijaciju Republike Kosovo</p> <p>Na osnovu članova 3.5 tačka (i), 15.1 tačka (a), (c), (e), (j), 21.3 i 99.3 tačka (a), (b), (c), (d) 03 / L-051 o civilnom vazduhoplovstvu (“Službeni list Republike Kosovo”, godina III, br. 28, od 04.06.2008. godine),</p> <p>Uzimajući u obzir,</p> <p>Međunarodne obaveze Republike Kosovo prema Multilateralnom sporazumu o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog prostora (u daljem tekstu: Sporazum ECAA) od njegovog privremenog stupanja na snagu za Kosovo 10. oktobra 2006.,</p> <p>U cilju uvođenja Uredbe Evropske komisije (EU) 2015/340 od 20. februara 2015. kojom se utvrđuju tehnički zahtevi i administrativne procedure u vezi sa licencama i sertifikatima kontrolora letenja u skladu sa Uredbom (EZ) br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Saveta, kojom se dopunjuje Uredba o sprovođenju Komisije (EU) br. 923/2012 i ukida Uredba Komisije (EU) br. 805/2011, u unutrašnji pravni poredak Republike Kosovo,</p> <p>Po završetku procesa javnih konsultacija</p>	<p>Director General of Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo,</p> <p>Pursuant to Articles 3.5 item (i), 15.1 item (a), (c), (e), (j), 21.3 and 99.3 item (a), (b), (c), (d) of the Law No. 03/L-051 on Civil Aviation (“Official Gazette of the Republic of Kosovo”, Year III, No. 28, of 4 June 2008),</p> <p>Taking into consideration,</p> <p>International obligations of the Republic of Kosovo towards Multilateral Agreement on Establishing the European Common Aviation Area (hereinafter “ECAA Agreement”) since its provisional entry into force for Kosovo on 10 October 2006,</p> <p>With the aim of implementing European Commission Regulation (EU) 2015/340 of 20 February 2015 laying down technical requirements and administrative procedures relating to air traffic controllers' licences and certificates pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council, amending Commission Implementing Regulation (EU) No 923/2012 and repealing Commission Regulation (EU) No 805/2011, into the internal legal order of the Republic of Kosovo,</p>
--	--	---

<p>Republikës së Kosovës,</p> <p>Pas përfundimit të procesit të konsultimit publik të palëve të interesuara, në përputhje me Udhëzimin Administrativ Nr. 01/2012 mbi procedurat për konsultimin publik të palëve të interesuara,</p> <p>Nxjerr këtë:</p> <p style="text-align: center;">RREGULLORJA 19/2017</p> <p style="text-align: center;">QË PËRCAKTON KËRKESAT TEKNIKE DHE PROCEDURAT ADMINISTRATIVE NË LIDHJE ME LICENCAT DHE CERTIFIKATAT E KONTROLLORËVE TË TRAFIKUT AJROR</p> <p style="text-align: center;">Neni 1</p> <p style="text-align: center;">Lënda dhe fushëveprimi</p> <p>1. Kjo rregullore përcakton rregullat e detajuara për:</p> <p style="padding-left: 40px;">(a) kushtet për lëshimin, pezullimin dhe revokimin e licencave të kontrollorëve të trafikut ajror dhe të student-kontrollorëve të trafikut ajror, gradimet (<i>ratings</i>) dhe</p>	<p>zainteresovanih strana, u skladu sa Administrativnim uputstvom br. 01/2012 o procedurama za javne konsultacije zainteresovanih strana,</p> <p>Izdaje sledeću:</p> <p style="text-align: center;">UREDBU 19/2017</p> <p style="text-align: center;">O UTVRĐIVANJU TEHNIČKIH ZAHTEVA I UPRAVNIH POSTUPAKA KOJI SE ODOSE NA DOZVOLE I SERTIFIKATE KONTROLORA LETENJA</p> <p style="text-align: center;">Član 1</p> <p style="text-align: center;">Predmet i područje primene</p> <p>1. Ovom Uredbom utvrđuju se detaljna pravila za:</p> <p style="padding-left: 40px;">(a) uslove za izdavanje, suspenziju i stavljanje van snage dozvola kontrolora letenja i studenata kontrolora letenja, pripadajućih ovlašćenja, dodatnih i posebnih ovlašćenja i prava i odgovornosti njihovih imalaca;</p>	<p>Upon completion of the process of public consultation of interested parties, in accordance with the Administrative Instruction No. 01/2012 on procedures for public consultation of interested parties,</p> <p>Hereby issues the following:</p> <p style="text-align: center;">REGULATION No. 19 /2017</p> <p style="text-align: center;">LAYING DOWN TECHNICAL REQUIREMENTS AND ADMINISTRATIVE PROCEDURES RELATING TO AIR TRAFFIC CONTROLLERS' LICENCES AND CERTIFICATES</p> <p style="text-align: center;">Article 1</p> <p style="text-align: center;">Subject matter and scope</p> <p>1. This Regulation lays down detailed rules for:</p> <p style="padding-left: 40px;">(a) the conditions for issuing, suspending and revoking air traffic controllers and student air traffic controllers' licences, associated ratings and</p>
--	--	--

<p>miratimet (<i>endorsements</i>) e lidhura me to, si dhe privilegjet dhe përgjegjësitë e atyre që i mbajnë ato;</p> <p>(b) kushtet për lëshimin, kufizimin, pezullimin dhe revokimin e certifikatave mjekësore të kontrollorëve dhe student-kontrollorëve të trafikut ajror, si dhe privilegjet dhe përgjegjësitë e atyre që i mbajnë ato;</p> <p>(c) certifikimin e ekzaminerëve aero-mjekësor dhe qendrave aero-mjekësore për kontrollorët dhe student-kontrollorët e trafikut ajror;</p> <p>(d) certifikimin e organizatave trajnuese të kontrollorëve të trafikut ajror;</p> <p>(e) kushtet për validimin, rivalidimin, ripërtëritjen dhe përdorimin e licencave, gradimeve, miratimeve dhe certifikatave të tilla.</p> <p>2. Kjo rregullore zbatohet për:</p> <p>(a) student-kontrollorët e trafikut ajror dhe kontrollorët e trafikut ajror që ushtrojnë funksionet e tyre në</p>	<p>(b) uslove za izdavanje, ograničenje, suspenziju i stavljanje van snage lekarskih uverenja za kontrolore letenja i studente kontrolore letenja i prava i odgovornosti njihovih imalaca;</p> <p>(c) sertifikaciju ovlašćenih lekara i vazduhoplovno-medicinskih centara za kontrolore letenja i studente kontrolore letenja;</p> <p>(d) sertifikaciju organizacija za obuku kontrolora letenja;</p> <p>(e) uslove za važenje, produženje, obnovu i korišćenje ovih dozvola, ovlašćenja, dodatnih i posebnih ovlašćenja i sertifikata.</p> <p>2. Ova Uredba se primenjuje na:</p> <p>(a) studente kontrolore vazdušnog saobraćaja i kontrolore vazdušnog saobraćaja koji svoje funkcije obavljaju u okviru područja primene Uredbe (EZ) br. 216/2008 kako je prenetu u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009;</p> <p>(b) lica i organizacije koji su uključeni u licenciranje, obuku, testiranje, proveru i zdravstveni</p>	<p>endorsements, and the privileges and responsibilities of those holding them;</p> <p>(b) the conditions for issuing, limiting, suspending and revoking air traffic controllers and student air traffic controllers' medical certificates, and the privileges and responsibilities of those holding them;</p> <p>(c) the certification of aero-medical examiners and aero-medical centres for air traffic controllers and student air traffic controllers;</p> <p>(d) the certification of air traffic controller training organisations;</p> <p>(e) the conditions for validating revalidating, renewing and using such licences, ratings, endorsements and certificates.</p> <p>2. This Regulation shall apply to:</p> <p>(a) student air traffic controllers and air traffic controllers exercising their functions within the scope of Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the</p>
---	---	---

<p>kuadër të fushëveprimit të Rregullores (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së;</p> <p>(b) personat dhe organizatat e përfshira në licencimin, trajnimin, testimin, kontrollin dhe ekzaminimin mjekësor dhe vlerësimin e aplikantëve në përputhje me këtë Rregullore.</p> <p style="text-align: center;">Neni 2</p> <p>Pajtueshmëria me kërkesat dhe procedurat</p> <p>1. Student-Kontrollorët e trafikut ajror, kontrollorët e trafikut ajror dhe personat e përfshirë në licencimin, trajnimin, testimin, kontrollimin dhe ekzaminimin mjekësor dhe vlerësimin e aplikantëve të përmendur në nenin 1 (2) (a) dhe (b) duhet të kualifikohen dhe licencohen në përputhje me dispozitat e Shtojcave I, III dhe IV nga autoriteti kompetent i përmendur në Nenin 6.</p> <p>2. Organizatat e përmendura në nenin 1(2)(b) duhet të kualifikohen në përputhje me kërkesat teknike dhe procedurat administrative të përcaktuara në Shtojcat I, III dhe IV dhe do të</p>	<p>pregled i ocenu zdravstvene sposobnosti kandidata u skladu sa ovom Uredbom.</p> <p style="text-align: center;">Član 2</p> <p>Usklađenost sa zahtevima i procedurama</p> <p>1. Studenti kontrolori letenja, kontrolori letenja i lica koja su uključena u licenciranje, obuku, testiranje, proveru i zdravstveni pregled i ocenu zdravstvene sposobnosti kandidata koji su navedeni u članu 1(2)(a) i (b) moraju da budu kvalifikovani i licencirani u skladu sa odredbama Aneksa I, III i IV od strane nadležne vlasti navedene u članu 6</p> <p>2. Organizacije navedene u članu 1(2)(b) moraju da budu kvalifikovane u skladu sa tehničkim zahtevima i upravnim postupcima koji su utvrđeni u Aneksima I, III i IV i moraju da budu sertifikovane od strane nadležne vlasti navedene u članu 6.</p> <p>3. Izdavanje lekarskih uverenja osoblju navedenom u članu 1(2)(a) i (b) mora da bude usaglašeno sa tehničkim zahtevima i upravnim postupcima koji su utvrđeni u Aneksima III i IV.</p> <p>4. Smatra se da su kontrolori letenja koje</p>	<p>Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009;</p> <p>(b) persons and organisations involved in the licensing, training, testing, checking and medical examination and assessment of applicants in accordance with this Regulation.</p> <p style="text-align: center;">Article 2</p> <p>Compliance with requirements and procedures</p> <p>1. The student air traffic controllers, the air traffic controllers and the persons involved in the licensing, training, testing, checking and medical examination and assessment of applicants referred to in Article 1(2)(a) and (b) shall be qualified and licensed in accordance with the provisions of Annexes I, III and IV by the competent authority referred to in Article 6.</p> <p>2. The organisations referred to in Article 1(2)(b) shall be qualified in accordance with the technical requirements and administrative procedures laid down in Annexes I, III and IV and shall be certified by the competent</p>
---	--	---

<p>certifikohen nga autoriteti kompetent i përmendur në nenin 6.</p> <p>3. Certifikimi mjekësor i personave të përmendur në nenin 1(2)(a) dhe (b) duhet të jetë në përputhje me kërkesat teknike dhe procedurat administrative të përcaktuara në Shtojcat III dhe IV.</p> <p>4. Kontrollorët e trafikut ajror të punësuar nga ofruesit e shërbimeve të navigacionit ajror, që ofrojnë shërbime të trafikut ajror në hapësirën ajrore të territorit për të cilin zbatohet Marrëveshja HPEA dhe duke pasur vendin e tyre kryesor të operimit dhe nëse kanë, zyrën e tyre të regjistruar, të vendosur jashtë territorit që i nënshtrohet dispozitave të Marrëveshjes HPEA, konsiderohet që janë licencuar në përputhje me paragrafin 1, ku i përmbushin të dy kushtet e mëposhtme:</p> <p>(a) mbajnë një licencë të kontrollorit të trafikut ajror, të lëshuar nga një vend i tretë, në përputhje me Shtojcën 1 të Konventës së Çikagos;</p> <p>(b) ia kanë dëshmuar autoritetit kompetent të përmendur në nenin 6, se janë trajnuar dhe se kanë kaluar me sukses ekzaminimet dhe</p>	<p>zapošljavaju pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi koji pružaju usluge u vazdušnom saobraćaju u vazdušnom prostoru teritorije na koju se primenjuje Sporazum ECAA i koji imaju svoje poslovno sedište i registrovano predstavništvo, ukoliko postoji, izvan teritorije koja podleže odredbama Sporazum ECAA, licencirani u skladu sa stavom 1, ukoliko ispunjavaju oba sledeća uslova:</p> <p>(a) imaju dozvolu kontrolora letenja koju je izdala treća zemlja u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije;</p> <p>(b) dokazali su nadležnoj vlasti koja je navedena u članu 6. da su završili obuku i uspešno položili ispite i procene koji odgovaraju onima koji se zahtevaju u Delu <i>ATCO</i>, Poddeo D, Odeljci 1-4, koji su utvrđeni u Aneksu I.</p> <p>Zadaci i poslovi koji se dodeljuju kontrolorima letenja koji su navedeni u podstavu 1. ne smeju da prekorače prava iz dozvole koju je izdala treća zemlja.</p> <p>5. Smatra se da su instruktori praktične obuke i procenjivači koje zapošljava organizacija za obuku koja se nalazi izvan teritorije države</p>	<p>authority referred to in Article 6.</p> <p>3. The medical certification of the persons referred to in Article 1(2)(a) and (b) shall be compliant with the technical requirements and administrative procedures laid down in Annexes III and IV.</p> <p>4. Air traffic controllers employed by air navigation service providers providing air traffic services in the airspace of the territory to which the ECAA Agreement applies and having their principal place of operations and their registered office, if any, located outside the territory subject to the provisions of the ECAA Agreement, shall be deemed to have been licenced in accordance with paragraph 1, where they meet both of the following conditions:</p> <p>(a) they hold an air traffic controller licence issued by a third country in accordance with Annex 1 to the Chicago Convention;</p> <p>(b) they have demonstrated to the competent authority referred to in Article 6 that they have received training and successfully passed examinations and assessments equivalent to those required by</p>
--	---	---

<p>vlerësimet ekuivalente me ato të kërkuara nga pjesa ATCO, nën-pjesa D, seksioni 1-4, të përcaktuara në Shtojcën I.</p> <p>Detyrat dhe funksionet e caktuara për kontrollorët e trafikut ajror, të përmendura në nën-paragrafin e parë, nuk i tejkalojnë privilegjet e licencës të lëshuar nga vendi i tretë.</p> <p>5. Instruktorët praktik dhe vlerësuesit të punësuar nga një organizatë trajnuese që gjendet jashtë territorit të shteteve anëtare konsiderohen të kualifikuar, në përputhje me paragrafin 1, kur i përmbushin të dy kushtet e mëposhtme:</p> <p>(a) ata mbajnë një licencë të kontrollorit të trafikut ajror, të lëshuar nga një vend i tretë, në përputhje me Shtojcën I të Konventës së Çikagos, me një gradim dhe nëse ka në dispozicion, miratim gradimi që korrespondon me atë për të cilin ata janë të autorizuar për të udhëzuar ose vlerësuar;</p> <p>(b) ia kanë dëshmuar autoritetit kompetent të përmendur në nenin 6, se janë trajnuar dhe se kanë kaluar me sukses ekzaminimet dhe vlerësimet ekuivalente me ato të kërkuara nga</p>	<p>članice kvalifikovani u skladu sa stavom 1, ukoliko ispunjavaju oba sledeća uslova:</p> <p>(a) imaju dozvolu kontrolora letenja koju je izdala treća zemlja u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije sa ovlašćenjem i, ukoliko je primenljivo, dodatnim ovlašćenjem koje odgovara onome za koje su ovlašćeni da sprovede obuku ili vrše procenu;</p> <p>(b) dokažu nadležnoj vlasti koja je navedena u članu 6. da su završili obuku i uspešno položili ispite i procene ekvivalentne onima koji se zahtevaju u Delu ATCO, Poddeo D, Odeljak 5, koji su propisani u Aneksu I.</p> <p>Prava navedena u podstavu 1. moraju da budu navedena u sertifikatu koji izdaje treća zemlja i moraju da budu ograničena na sprovođenje obuke i procenu za organizacije za obuku koje se nalaze izvan teritorije država članica.</p> <p style="text-align: center;">Član 3</p> <p style="text-align: center;">Pružanje usluga kontrole letenja</p> <p>1. Usluge kontrole letenja mogu da pružaju samo kontrolori letenja koji su kvalifikovani i licencirani u skladu sa ovom Uredbom.</p>	<p>Part ATCO, Subpart D, Sections 1-4, set out in Annex I.</p> <p>The tasks and functions assigned to the air traffic controllers referred to in the first subparagraph shall not exceed the privileges of the licence issued by the third country.</p> <p>5. Practical instructors and assessors employed by a training organisation located outside the territory Member States shall be deemed to have been qualified in accordance with paragraph 1, where they meet both of the following conditions:</p> <p>(a) they hold an air traffic controller licence issued by a third country in accordance with Annex I of the Chicago Convention with a rating and, if applicable, rating endorsement corresponding to the one for which they are authorised to instruct or assess;</p> <p>(b) they have demonstrated to the competent authority referred to in Article 6 that they have received training and successfully passed examinations and assessments equivalent to those required by Part ATCO, Subpart D, Section 5, set out</p>
--	---	--

<p>pjesa ATCO, nën-pjesa D, seksioni 5, të përcaktuar në Shtojcën I.</p> <p>Privilegjet e përmendura në nën-paragrafin e parë specifikohen në një certifikatë të lëshuar nga një vend i tretë dhe janë të kufizuara në ofrimin e instruksioneve dhe vlerësimit për organizatat e trajnimit, të vendosura jashtë territorit të shteteve anëtare.</p> <p style="text-align: center;">Neni 3</p> <p style="text-align: center;">Ofrimi i shërbimeve të kontrollit të trafikut ajror</p> <p>1. Shërbimet e kontrollit të trafikut ajror ofrohen vetëm nga kontrollorët e kualifikuar dhe licencuar të trafikut ajror në përputhje me këtë Rregullore.</p> <p>2. Duke iu nënshtruar nenit 1(3) të Rregullores (EC) Nr 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, Republika e Kosovës, aq sa është praktikisht e mundur, siguron që shërbimet e ofruara ose të vëna në dispozicion nga personeli ushtarak për publikun, të përmendura në nenin 1(2)(c) të asaj Rregulloreje, ofrojnë një nivel sigurie, që është së paku ekuivalent me nivelin e kërkuar nga kërkesat esenciale të përkufizuara në</p>	<p>2. U skladu sa članom 1(3)Uredbe (EZ) br. 216/2008 kako je prenesena u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, Republika Kosovo, u meri u kojoj je to moguće, osigurava da usluge iz člana 1(2)(c) navedene Uredbe koje javnosti pruža ili čini dostupnim vojno osoblje nude nivo bezbednosti koji je barem jednak nivou propisanom bitnim zahtevima definisanim u Aneksu Vb navedene Uredbe.</p> <p>3. Republika Kosovo može odlučiti da se ova Uredba primenjuje na njihovo vojno osoblje koje pruža usluge javnosti.</p> <p style="text-align: center;">Član 4</p> <p style="text-align: center;">Definicije</p> <p>Za potrebe ove Uredbe primenjuju se sledeće definicije:</p> <p>(1) „neuobičajena situacija” označava okolnosti koje nisu ni rutinske ni svakidašnje i za koje kontrolor letenja nije razvio automatske veštine, uključujući situacije degradacije;</p> <p>(2) „prihvatljivi načini usklađivanja (AMC)” znači neobavezujući standardi koje je Evropska agencija za bezbednost u vazduhoplovstvu, u daljem tekstu ‘Agencija’,</p>	<p>in Annex I.</p> <p>The privileges referred to in the first subparagraph shall be specified in a certificate issued by a third country and shall be limited to provide instruction and assessment for training organisations located outside the territory of the Member States.</p> <p style="text-align: center;">Article 3</p> <p style="text-align: center;">Provision of air traffic control services</p> <p>1. Air traffic control services shall only be provided by air traffic controllers qualified and licensed in accordance with this Regulation.</p> <p>2. Subject to Article 1(3) of Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009, Republic of Kosovo shall, as far as practicable, ensure that services provided or made available by military personnel to the public referred to in Article 1(2)(c) of that Regulation offer a level of safety that is at least equivalent to the level required by the essential requirements as defined in Annex Vb to that Regulation.</p> <p>3. Republic of Kosovo may apply this Regulation to their military personnel</p>
--	---	---

<p>Shtojcën Vb të asaj Rregulloreje.</p> <p>3. Republika e Kosovës mund ta zbatojë këtë Rregullore për personelin e tyre ushtarak që i ofron këto shërbime për publikun.</p> <p style="text-align: center;">Neni 4</p> <p style="text-align: center;">Përkufizimet</p> <p>Për qëllimet e kësaj Rregulloreje, përdoren përkufizimet e mëposhtme:</p> <p>(1) ‘situata jonormale’ nënkupton rrethanat, duke përfshirë situatat e degraduara, të cilat nuk përjetojnë as në mënyrë rutinore e as të zakonshme dhe për të cilat një kontrollor i trafikut ajror nuk ka zhvilluar aftësi automatike;</p> <p>(2) ‘mjetet e pranueshme të pajtueshmërisë (AMC)’ nënkupton standardet jo detyruese të miratuara nga Agjencia Evropiane e Sigurisë së Aviacionit (në tekstin e mëtejshëm “Agjencia”) për të ilustruar mjetet me të cilat do të vendoset pajtueshmëria me Rregulloren (EC) Nr. 216/2008 dhe rregullat e saj zbatuese;</p> <p>(3) ‘shërbimi i kontrollit të trafikut ajror (ATC)’ nënkupton një shërbim të ofruar me qëllim të:</p> <p style="margin-left: 40px;">(a) parandalimit të përplasjeve: — ndërmjet fluturakeve, dhe</p>	<p>prihvatila za opisivanje procedura kojima se postiže usklađenost sa Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima;</p> <p>(3) „usluge kontrole letenja (ATC)” znači usluga koja se pruža u cilju:</p> <p>(a) sprečavanja sudara: — između vazduhoplova, i — između vazduhoplova i prepreka na manevarskoj površini; i</p> <p>(b) ubrzanja i održavanja redovnog protoka vazdušnog saobraćaja;</p> <p>(4) „jedinica kontrole letenja (ATC)” znači opšti pojam koji se može odnositi na centar kontrole letenja, jedinicu prilazne kontrole letenja ili aerodromsku kontrolu letenja (toranj);</p> <p>(5) „alternativni načini usklađivanja” znači alternativa u odnosu na postojeći <i>AMC</i> ili nove načine za uspostavljanje usaglašenosti sa Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njenim sprovedbenim pravilima za koje nije usvojen prateći <i>AMC</i> Agencije;</p> <p>(6) „procena” označava evaluaciju praktičnih veština čiji je rezultat izdavanje dozvole, ovlašćenja i/ili dodatnog i posebnog ovlašćenja i njihovo produženje i/ili obnovu,</p>	<p>providing services to the public.</p> <p style="text-align: center;">Article 4</p> <p style="text-align: center;">Definitions</p> <p>For the purposes of this Regulation, the following definitions shall apply:</p> <p>(1) ‘abnormal situation’ means circumstances, including degraded situations, which are neither routinely nor commonly experienced and for which an air traffic controller has not developed automatic skills;</p> <p>(2) ‘acceptable means of compliance (AMC)’ means non-binding standards adopted by the European Aviation Safety Agency (hereinafter the ‘Agency’) to illustrate means by which to establish compliance with Regulation (EC) No 216/2008 and its implementing rules;</p> <p>(3) ‘air traffic control (ATC) service’ means a service provided for the purpose of:</p> <p style="margin-left: 40px;">(a) preventing collisions: — between aircraft, and — in the manoeuvring area between aircraft and obstructions; and</p> <p style="margin-left: 40px;">(b) expediting and maintaining an</p>
--	--	--

<p>— në hapësirën e manovrimit ndërmjet fluturakeve dhe pengesave; dhe</p> <p>(b) përshpejtimit dhe mirëmbajtjes së një fluksi të rregullt të trafikut ajror;</p> <p>(4) ‘njësia kontrollit të trafikut ajror (ATC)’ do të thotë një term i përgjithshëm që do të thotë ndryshaz, qendra e kontrollit të zonës, njësia e kontrollit të afrimit ose kulla e kontrollit të aerodromit;</p> <p>(5) ‘mjetet alternative të pajtueshmërisë’ nënkupton një alternativë ndaj AMC-ve ekzistuese ose mjete të reja për të vendosur pajtueshmëri/përputhshmëri me Rregulloren (EC) Nr. 216/2008 dhe rregullat e saj zbatuese, për të cilat nuk janë miratuar AMC-të e ndërlidhura nga Agjencia;</p> <p>(6) ‘vlerësim’ nënkupton një vlerësim të aftësive praktike që çojnë tek lëshimi i licencës, gradimit dhe/ose vërtetimit/miratimit(eve) dhe rivalidimit të tyre dhe/ose ripërtëritjes, duke përfshirë sjelljen dhe zbatimin praktik të diturisë dhe të kuptuarit, të demonstruar nga personi i cili është duke u vlerësuar;</p> <p>(7) ‘miratim vlerësuesi’ nënkupton autorizimin e shënuar në licencë dhe që është pjesë përbërëse e saj, që tregon kompetencën e</p>	<p>uključujući ponašanje i praktičnu primenu znanja i razumevanje koje pokaže lice koje je subjekat procene;</p> <p>(7) „posebno ovlašćenje procenjivača” znači odobrenje odobrenje koje se unosi u dozvolu i čini deo dozvole, označavajući stručnost imaoca dozvole da sprovodi procenu praktičnih veština studenta kontrolora letenja i kontrolora letenja;</p> <p>(8) „stres usled kritične nezgode” znači manifestacija neuobičajene i/ili ekstremne emotivne, fizičke reakcije i/ili ponašanja kod pojedinca nakon neočekivanog događaja, udesa, nezgode ili ozbiljne nezgode;</p> <p>(9) „vanredna situacija” znači ozbiljna i opasna situacija koja zahteva preduzimanje hitnih mera;</p> <p>(10) „ispit” znači formalan test na osnovu kog se sprovodi procena znanja i razumevanja osobe;</p> <p>(11) „materijal sa uputstvima (GM)” znači materijal koji nije obavezujući koji je izradila Agencija, a koji pomaže u ilustrivanju značenja zahteva ili specifikacije i koji se koristi kao podrška u tumačenju Uredbe</p>	<p>orderly flow of air traffic;</p> <p>(4) ‘air traffic control (ATC) unit’ means a generic term meaning variously, area control centre, approach control unit or aerodrome control tower;</p> <p>(5) ‘alternative means of compliance’ means an alternative to an existing AMC or a new means to establish compliance with Regulation (EC) No 216/2008 and its implementing rules for which no associated AMC have been adopted by the Agency;</p> <p>(6) ‘assessment’ means an evaluation of the practical skills leading to the issue of the licence, rating and/or endorsement(s) and their revalidation and/or renewal, including behaviour and the practical application of knowledge and understanding being demonstrated by the person being assessed;</p> <p>(7) ‘assessor endorsement’ means the authorisation entered on and forming part of the licence, indicating the competence of the holder to assess the practical skills of student air traffic controller and air traffic controller;</p> <p>(8) ‘critical incident stress’ means the manifestation of unusual and/or extreme emotional, physical and/or behavioural reactions in an individual following an</p>
--	--	--

<p>mbajtësit për të vlerësuar aftësitë praktike të student-kontrollorit të trafikut ajror dhe kontrollorit të trafikut ajror;</p> <p>(8) ‘stresi nga incidenti kritik’ nënkupton manifestimin e reaksioneve të pazakonta dhe/ose ekstreme emocionale, fizike dhe/ose të sjelljes në një individ pas një ngjarjeje të papritur, një aksidenti, incidenti ose incidenti të rëndë;</p> <p>(9) ‘situata emergjente’ nënkupton një situatë serioze dhe të rrezikshme që kërkon veprime të menjëhershme;</p> <p>(10) ‘ekzaminim’ nënkupton një test të formalizuar që vlerëson njohurinë dhe të kuptuarit e personit;</p> <p>(11) ‘material udhëzues (GM)’ nënkupton materialin jo-detyrues, të zhvilluar nga Agjencia, që ndihmon në ilustrimin e domethënies së një kërkesë ose specifikimi dhe përdoret për të mbështetur interpretimin e Rregullores (EC) Nr. 216/2008, rregullat e saj zbatuese dhe AMC-të;</p> <p>(12) ‘treguesi i vendndodhjes ICAO’ nënkupton kodin prej katër shkronjave, të formuluar në përputhje me rregullat e përshkruara nga ICAO-ja, në manualin e saj ‘DOC 7910’ në versionin më të fundit të</p>	<p>(EZ) br. 216/2008 i njejnih sprovedbenih pravila i AMC;</p> <p>(12) „ICAO lokacijski indikator ” znači četvoroslovnu oznaku koja je formulisana u skladu sa pravilima koja je propisao ICAO u priručniku „DOC 7910” u poslednjoj ažuriranoj verziji, a koja se dodeljuje lokaciji fiksne vazduhoplovne stanice;</p> <p>(13) „posebno jezičko ovlašćenje” znači izjava koja se unosi u dozvolu i čini njen deo i koja označava jezičko znanje imaoca dozvole;</p> <p>(14) „dozvola” znači dokument izdat i sa upisanim ovlašćenjima u skladu sa ovom uredbom, koji daje pravo njegovom zakonitom imaocu da koristi prava u skladu sa ovlašćenjima i dodatnim i posebnim ovlašćenjima sadržanim u njemu;</p> <p>(15) “države članice” znači države članice EZ-a uključujući i ECAA Partnere</p> <p>(16) „obuka na radnom mestu” znači faza obuke u jedinici u toku koje se prethodno stečene rutine i veštine objedinjuju u praksi pod nadzorom kvalifikovanog instruktora za obuku na radnom mestu u živom saobraćaju;</p> <p>(17) „posebno ovlašćenje instruktora obuke na radnom mestu (OJTI)” znači odobrenje</p>	<p>unexpected event, an accident, an incident or serious incident;</p> <p>(9) ‘emergency situation’ means a serious and dangerous situation requiring immediate actions;</p> <p>(10) ‘examination’ means a formalised test evaluating the person's knowledge and understanding;</p> <p>(11) ‘guidance material (GM)’ means non-binding material developed by the Agency that helps to illustrate the meaning of a requirement or specification and is used to support the interpretation of Regulation (EC) No 216/2008, its implementing rules and AMC;</p> <p>(12) ‘ICAO location indicator’ means the four-letter code group formulated in accordance with the rules prescribed by ICAO in its manual ‘DOC 7910’ in its latest updated version and assigned to the location of an aeronautical fixed station;</p> <p>(13) ‘language proficiency endorsement’ means the statement entered on and forming part of a licence, indicating the language proficiency of the holder;</p> <p>(14) ‘licence’ means a document issued and</p>
--	--	--

<p>përditësuar dhe të caktuar në vendndodhjen e një stacioni të fiksuar aeronautik;</p> <p>(13) ‘miratim i gjuhës’ nënkupton deklaratën e shënuar në licencë dhe pjesë përbërëse të saj, që tregon zotësinë gjuhësore të mbajtësit;</p> <p>(14) ‘licenca’ nënkupton një dokument të lëshuar dhe miratuar në përputhje me këtë Rregullore dhe që i jep të drejtën mbajtësit të saj ligjor të ushtrisë privilegjet e gradimeve dhe miratimeve që përmbahen në të;</p> <p>(15) ‘shtetet anëtare’ nënkupton shtetet anëtare të KE-së duke përfshirë edhe Partnerët HPEA</p> <p>(16) ‘instruksion trajnimi në vendin e punës’ nënkupton fazën e trajnimit të njësisë, gjatë të cilës rutinat dhe aftësitë e ndërlidhura me punën të përvetësuar paraprakisht, integrohen në praktikë, nën mbikëqyrjen e një instruktori të kualifikuar trajnimi në vendin e punës, në një situatë reale trafiku;</p> <p>(17) ‘miratimi i instruktorit të trajnimit në vendin e punës (OJTI)’ nënkupton autorizimin e shënuar në licencë dhe pjesë përbërëse të saj, që tregon kompetencën e mbajtësit për të dhënë instruksione gjatë trajnimit në vendin e punës dhe instruksione në pajisjet sintetike të trajnimit;</p>	<p>uneto u dozvolu koje čini njen deo i označava stručnost imao ca da sprovodi obuku na radnom mestu i obuku na sintetičkim uređajima za obuku;</p> <p>(18) „trenažer za deo zadatka (PTT)” znači sintetički uređaj za obuku na kom se sprovodi obuka za posebne i odabrane operativne zadatke, a da se ne zahteva od polaznika obuke da vežba sve zadatke koji su obično povezani sa potpuno operativnim uslovima;</p> <p>(19) „cilj učinka” znači jasna i nedvosmislena izjava o učinku koji se očekuje od polaznika obuke, uslove u kojima se učinak odvija i standarde koji bi polaznik obuke trebalo da ispuni;</p> <p>(20) „privremena nesposobnost” znači privremeno stanje u kom se imao cu dozvole ne dozvoljava korišćenje prava iz dozvole kada ovlašćenja, dodatna i posebna ovlašćenja i/ili njegovo/njeno lekarsko uverenje važe;</p> <p>(21) „psihoaktivne supstance” znači alkohol, opijate, kanabionide, sedative i hipnotička sredstva, kokain, ostale psihostimulanse, halucinogene i isparive rastvorenje, pri čemu se</p>	<p>endorsed in accordance with this Regulation and entitling its lawful holder to exercise the privileges of the ratings and endorsements contained therein;</p> <p>(15) ‘member state(s)’ means the EC Member States including also the ECAA Partners</p> <p>(16) ‘on-the-job training instruction’ means the phase of unit training during which previously acquired job-related routines and skills are integrated in practice under the supervision of a qualified on-the-job training instructor in a live traffic situation;</p> <p>(17) ‘on-the-job training instructor (OJTI) endorsement’ means the authorisation entered on and forming part of a licence, indicating the competence of the holder to give on-the-job training instruction and instruction on synthetic training devices;</p> <p>(18) ‘part-task trainer (PTT)’ means a synthetic training device to provide training for specific and selected operational tasks without requiring the learner to practise all of the tasks which are normally associated with a fully operational environment;</p> <p>(19) ‘performance objective’ means a clear and unambiguous statement of the performance expected of the person</p>
---	--	--

<p>(17) ‘pajisje trajnimi për detyra të pjesshme (PTT)’ nënkupton pajisje sintetike të trajnimit, për të ofruar trajnim për detyra specifike dhe të zgjedhura operationale, pa kërkuar nga nxënësi që të praktikojë të gjithë detyrat, që zakonisht janë të lidhura me një mjedis të plotë operational;</p> <p>(18) ‘objektivi i performancës’ nënkupton një deklaratë të qartë dhe të kuptueshme të performancës që pritët nga personi që i nënshtrohet trajnimit, kushtet në të cilat zhvillohet performanca dhe standardet që personi që i nënshtrohet trajnimit duhet të plotësojë;</p> <p>(19) ‘paafësia e përkohshme’ nënkupton një gjendje të përkohshme, në të cilën mbajtësi i licencës është i penguar të ushtrojë privilegjet e licencës kur gradimet, miratimet dhe certifikata e tij/saj mjekësore janë të vlefshme;</p> <p>(20) ‘substancë psikoaktive’ nënkupton alkoolin, opioidet, kanabinoidet, sedativët dhe hipnotikët, kokainën, psikostimulantët tjerë, hallucinogjenët, dhe tretësit e paqëndrueshëm, ndërsa kafeina dhe duhani janë të përjashtuar;</p> <p>(21) ‘miratim gradimi’ nënkupton autorizimin e shënuar në licencë dhe pjesë përbërëse të saj, që tregon kushtet specifike, privilegjet ose kufizimet, që i përkasin një kategorie të</p>	<p>kofein i duvan isključuju;</p> <p>(22) „dodatno ovlašćenje” znači odobrenje uneto u dozvolu koje čini njen deo i označava posebne uslove, prava ili ograničenja koja se odnose na odgovarajuće ovlašćenje;</p> <p>(23) „obnova” znači upravni postupak koji se preduzima nakon što ovlašćenje, dodatno i posebno ovlašćenje ili sertifikat istekne, kojim se obnavljaju prava vezana za ovlašćenje, dodatno i posebno ovlašćenje ili sertifikat za sledeći navedeni vremenski period, shodno ispunjenju posebnih zahteva;</p> <p>(24) „produženje” znači upravni postupak koji se preduzima u toku roka važenja ovlašćenja, dodatnog i posebnog ovlašćenja ili sertifikata koji omogućava imaću da nastavi da koristi prava vezana za ovlašćenje, dodatno i posebno ovlašćenje ili sertifikat u sledećem navedenom vremenskom periodu, shodno ispunjenju posebnih zahteva;</p> <p>(25) „sektor” znači deo kontrolisanog vazdušnog prostora i/ili deo oblasti informisanja u letu/gorenj delove oblasti</p>	<p>undertaking the training, the conditions under which the performance takes place and the standards that the person undertaking training should meet;</p> <p>(20) ‘provisional inability’ means a temporary state in which the licence holder is prevented from exercising the privileges of the licence when ratings, endorsements and his/her medical certificate are valid;</p> <p>(21) ‘psychoactive substance’ means alcohol, opioids, cannabinoids, sedatives and hypnotics, cocaine, other psychostimulants, hallucinogens, and volatile solvents, whereas caffeine and tobacco are excluded;</p> <p>(22) ‘rating endorsement’ means the authorisation entered on and forming part of a licence, indicating the specific conditions, privileges or limitations pertaining to the relevant rating;</p> <p>(23) ‘renewal’ means the administrative act taken after a rating, endorsement or certificate has expired that renew the privileges of the rating, endorsement or certificate for a further specified period subject to the fulfilment of specified requirements;</p> <p>(24) ‘revalidation’ means the administrative</p>
---	---	--

<p>caktuar;</p> <p>(22) ‘ripërtëritja’ nënkupton aktin administrativ, të marrë pasi një gradim, miratim ose certifikatë ka skaduar, që i ripërtërin privilegjet e gradimit, miratimit ose certifikatës, për një periudhë të mëtejme të caktuar, që i nënshtrohet përbushjes së kërkesave specifike;</p> <p>(23) ‘rivalidimi’ nënkupton aktin administrativ, të marrë brenda një periudhe të validimit të një gradimi, miratimi ose certifikate, që lejon mbajtësin të vazhdojë të ushtrojë privilegjet e gradimit, miratimit ose certifikatës, për një periudhë të mëtejme të caktuar, që i nënshtrohet përbushjes së kërkesave specifike;</p> <p>(24) ‘sektor’ nënkupton një pjesë të zonës së kontrollit dhe/ose pjesë e një rajoni ose rajoni të sipërm informacioni fluturimi;</p> <p>(25) ‘simulator’ nënkupton pajisjen sintetike të trajnimit që paraqet tiparet e rëndësishme të mjedisit të real operacional dhe riprodhon kushtet operationale nën të cilat personi i cili i nënshtrohet trajnimit mund të ushtrojë detyra të drejtpërdrejta në kohë reale;</p> <p>(26) ‘pajisje sintetike të trajnimit’ nënkupton çfarëdo lloj pajisjeje, me të cilën stimulohen</p>	<p>informisanja u letu;</p> <p>(26) „simulator” znači sintetički uređaj za obuku koji predstavlja važne karakteristike realnih operativnih uslova i reprodukuje operativne uslove u kojima polaznik obuke može direktno da uvežbava zadatke u realnom vremenu;</p> <p>(27) „sintetički uređaj za obuku” znači svaki tip uređaja kojim se simuliraju operativni uslovi, uključujući simulatore i trenažere za deo zadatka;</p> <p>(28) „posebno ovlašćenje instruktora za rad na sintetičkom uređaju za obuku (STDI)” znači odobrenje koje se unosi u dozvolu i čini deo dozvole, i označava stručnost imaoaca da sprovodi obuku na sintetičkim uređajima za obuku;</p> <p>(29) „program obuke” znači teorijski/ili praktični obuku koja je razvijena u strukturno utvrđenom okviru i koja se sprovodi u definisanom vremenskom periodu;</p> <p>(30) „organizacija za obuku” znači organizaciju koju je nadležna vlast sertifikovala da sprovodi jednu ili više vrsta</p>	<p>act taken within the period of validity of a rating, endorsement or certificate that allows the holder to continue to exercise the privileges of a rating, endorsement or certificate for a further specified period subject to the fulfilment of specified requirements;</p> <p>(25) ‘sector’ means a part of a control area and/or part of a flight information region or upper region;</p> <p>(26) ‘simulator’ means a synthetic training device that presents the important features of the real operational environment and reproduces the operational conditions under which the person undertaking training can practice real-time tasks directly;</p> <p>(27) ‘synthetic training device’ means any type of device by which operational conditions are simulated, including simulators and part-task trainers;</p> <p>(28) ‘synthetic training device instructor (STDI) endorsement’ means the authorisation entered on and forming part of a licence, indicating the competence of the holder to give instruction on synthetic training devices;</p> <p>(29) ‘training course’ means theoretical and/or practical instruction developed within</p>
---	--	--

<p>kushtet operacionale, duke përfshirë simulatorët dhe pajisjet e trajnimit për detyra të pjeshme (<i>part-task</i>);</p> <p>(27) ‘miratimi instruktor i pajisjeve sintetike të trajnimit (STDI)’ nënkupton autorizimin e shënuar në licencë dhe pjesë përbërëse të saj, që tregon kompetencën e mbajtësit për të dhënë instruksione në pajisjet sintetike të trajnimit;</p> <p>(28) ‘kurs trajnimi’ nënkupton instruksionin teorik dhe/ose praktik, të zhvilluar brenda një kornize të strukturuar dhe të ofruar brenda një kohëzgjatje të caktuar;</p> <p>(29) ‘organizatë trajnimi’ nënkupton një organizatë, e cila është certifikuar nga autoriteti kompetent për të ofruar një ose më shumë lloje të trajnimit;</p> <p>(30) ‘miratim njësie’ nënkupton autorizimin e shënuar në licencë dhe pjesë përbërëse të saj, që tregon pozicionin tregues të lokacionit ICAO dhe sektorin, grupet e sektorëve ose pozitat e punës ku mbajtësi i licencës është kompetent për të punuar;</p> <p>(31) ‘validimi’ nënkupton një proces me të cilin, përmes përfundimit me sukses të kursit të miratimit të njësisë të lidhur me një gradim ose miratim kategorie, mbajtësi mund të fillojë të</p>	<p>obuka;</p> <p>(31) „posebno ovlašćenje za lokaciju” znači odobrenje uneto u dozvolu koje čini deo dozvole i koje označava ICAO lokacijski indikator i sektor, grupu sektora ili radna mesta za koja je imalac dozvole stručan za rad;</p> <p>(32) „potvrđivanje važenja” znači proces na osnovu kog, kroz uspešno završen program obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju koje je povezano sa ovlašćenjem ili dodatnim ovlašćenjem, imalac dozvole može da započne da koristi prava na osnovu ovlašćenja ili dodatnog ovlašćenja.</p> <p style="text-align: center;">Član 5</p> <p style="text-align: center;">Nadležna vlast</p> <p>1. Republika Kosovo mora da imenuje ili uspostavi jednu ili više nadležnih vlasti kojoj su dodeljene nadležnosti za sertifikaciju i nadzor lica i organizacija shodno ovoj uredbi.</p> <p>2. U okviru funkcionalnog bloka vazдушnog prostora ili u slučaju prekograničnog pružanja usluga, nadležne vlasti moraju da budu imenovane na osnovu sporazuma</p>	<p>a structured framework and delivered within a defined duration;</p> <p>(30) ‘training organisation’ means an organisation which has been certified by the competent authority to provide one or more types of training;</p> <p>(31) ‘unit endorsement’ means the authorisation entered on and forming part of a licence, indicating the ICAO location indicator and the sector, group of sectors or working positions where the licence holder is competent to work;</p> <p>(32) ‘validation’ means a process by which, through the successful completion of a unit endorsement course associated to a rating or a rating endorsement, the holder may start exercising the privileges of that rating or rating endorsement.</p> <p style="text-align: center;">Article 5</p> <p style="text-align: center;">Competent authority</p> <p>1. Republic of Kosovo shall nominate or establish one or more competent authority(ies) with allocated responsibilities for the certification and oversight of persons and organisations subject to this Regulation.</p> <p>2. Within a functional airspace block or in the</p>
--	---	--

<p>ushtrojë privilegjet e atij gradimi ose miratimi kategorie.</p> <p style="text-align: center;">Neni 5</p> <p style="text-align: center;">Autoriteti kompetent</p> <p>1. Republika e Kosovës emëron ose themelon një ose më shumë autoritet(ete) kompetente, me përgjegjësi të ndara, për certifikimin dhe mbikëqyrjen e personave dhe organizatave që i nënshtrohen kësaj Rregulloreje.</p> <p>2. Brenda një blloku funksional ajror ose në rast të ofrimit të shërbimeve ndërkufitare, autoritetet kompetente përcaktohen me marrëveshje nga shtetet anëtare në fjalë.</p> <p>3. Nëse Republika e Kosovës emëron ose themelon më shumë se një autoritet kompetent, fushat e kompetencës të secilit autoritet kompetent do të përcaktohen qartë në kuptim të përgjegjësisë dhe hapësirës gjeografike, ku është e përshtatshme. Koordinimi themelohet në mes të atyre autoriteteve për të siguruar mbikëqyrje efektive të të gjithë personave dhe organizatave që i nënshtrohen kësaj Rregulloreje, brenda përgjegjësisë respektive.</p> <p>4. Autoriteti (et) kompetente janë të pavarura nga ofruesit e shërbimeve naviguese ajrore dhe organizatat trajnuese. Kjo pavarësi do të arrihet</p>	<p>dotičnih država članica.</p> <p>3. Ukoliko Republika Kosovo imenuje ili uspostavi više od jedne nadležne vlasti, oblasti nadležnosti svake nadležne vlasti moraju da budu jasno definisane u pogledu odgovornosti i geografskih ograničenja, prema potrebi. Koordinacija mora da bude uspostavljena između ovih vlasti, kako bi se obezbedio efikasan nadzor svih lica i organizacija koji podležu ovoj uredbi u okviru njihovih pojedinačnih nadležnosti.</p> <p>4. Nadležna vlast mora da bude nezavisna od pružalaca usluga u vazdušnoj plovitbi i organizacija za obuku. Ova nezavisnost se postiže kroz odgovarajuće razdvajanje, najmanje na funkcionalnom nivou, nadležnih vlasti, s jedne strane, i pružalaca usluga u vazdušnoj plovitbi i organizacija za obuku, s druge strane. Nadležne vlasti moraju da koriste svoja prava nepristrasno i transparentno.</p> <p>Podstav 1. se takođe primenjuje na Agenciju, ako ona deluje kao nadležna vlast u skladu sa 6(2)(b) i stavom 3(a)(ii).</p> <p>5. Republika Kosovo mora da obezbede da</p>	<p>case of cross-border service provision the competent authorities shall be designated by agreement of the Member States concerned.</p> <p>3. If Republic of Kosovo nominates or establishes more than one competent authority, the areas of competence of each competent authority shall be clearly defined in terms of responsibilities and geographical area, where appropriate. Coordination shall be established between those authorities to ensure effective oversight of all persons and organisations subject to this Regulation within their respective remits.</p> <p>4. The competent authority(ies) shall be independent from air navigation service providers and training organisations. This independence shall be achieved through adequate separation, at least at functional level, of the competent authorities on the one hand and air navigation service providers and the training organisations on the other hand. The competent authorities shall exercise their powers impartially and transparently.</p> <p>The first subparagraph also applies to the Agency, where it acts as a competent authority pursuant to Article 6(2)(b) and (3)(a)(ii).</p> <p>5. Republic of Kosovo shall ensure that the</p>
---	---	--

<p>përmes ndarjes adekuate, së paku në nivel funksional, të autoriteteve kompetente në njëjërën anë dhe ofruesve të shërbimit të navigacionit ajror dhe organizatave trajnuese në anën tjetër. Autoritetet kompetente ushtrojnë kompetencat e tyre pjesërisht dhe në mënyrë transparente.</p> <p>Nënparagrafi i parë zbatohet edhe për Agjencinë, ku vepron si autoritet kompetent në pajtim me nenin 6(2)(b) dhe (3)(a)(ii).</p> <p>5. Republika e Kosovës siguron që autoritetet kompetente kanë aftësinë e nevojshme për të kryer aktivitetet e certifikimit dhe mbikqyrjes të mbuluara me programet e tyre të certifikimit dhe mbikqyrjes, duke përfshirë burime të mjaftueshme për të përmbushur kërkesat e Shtojcës II (pjesa ATCO.AR). Në veçanti, Republika e Kosovës përdor vlerësimet e prodhuara nga autoritetet kompetente, në përputhje me pikën ATCO.AR.A.005(a) të Shtojcës II në mënyrë që të tregojnë aftësinë e tyre.</p> <p>6. Republika e Kosovës siguron që sa i përket personelit të autoriteteve kompetente që kryejnë aktivitetet e mbikqyrjes dhe certifikimit sipas kësaj Rregulloreje, nuk ka konflikt interesi të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, veçanërisht në lidhje me interesat</p>	<p>nadležne vlasti imaju neophodne sposobnosti da sprovede aktivnosti sertifikacije i nadzora koje obuhvataju njihovi programi sertifikacije i nadzora, uključujući dovoljne resurse da se ispunе zahtevi Aneksа II (Deo ATCO.AR). Konkretno, Republika Kosovo mora da koriste procene koje su uradile nadležne vlasti u skladu sa tačkom ATCO.AR.A.005(a) Aneksа II kako bi dokazale svoje sposobnosti.</p> <p>6. Republika Kosovo mora da obezbede da, u pogledu osoblja nadležnih vlasti koje sprovodi aktivnosti nadzora i sertifikacije u skladu s ovom uredbom, ne postoji neposredno ili posredno sukob interesa, posebno kada se radi o porodičnim ili finansijskim interesima osoblja koje je u pitanju.</p> <p>7. Smatra se da nadležna vlast koju je imenovala ili uspostavila Republika Kosovo za potrebe Uredbe Komisije (EU) br. 805/2011 kako je prenesena u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 05/2012, ostaje nadležna vlast za potrebe ove uredbe, osim ako Republika Kosovo nije drugačije odredila. U ovom slučaju, Republika Kosovo mora da obaveste Agenciju o imenu i adresi</p>	<p>competent authorities have the necessary capability to conduct the certification and oversight activities covered by their certification and oversight programmes, including sufficient resources to fulfil the requirements of Annex II (Part ATCO.AR). In particular, Republic of Kosovo shall use the assessments produced by the competent authorities in accordance with point ATCO.AR.A.005(a) of Annex II in order to demonstrate their capability.</p> <p>6. Republic of Kosovo shall ensure that, with respect to the personnel of the competent authorities that carry out the oversight and certification activities under this Regulation, there is no direct or indirect conflict of interest, in particular relating to family or financial interests of the personnel concerned.</p> <p>7. The competent authority(ies) nominated or established by Republic of Kosovo for the purposes of Commission Regulation (EU) No 805/2011 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 05/2012 shall be deemed to remain the competent authority for the purposes of this Regulation, unless otherwise determined by the Republic of Kosovo. . In the latter case, Republic of Kosovo shall notify the Agency of the name(s) and address(es) of the</p>
---	--	---

<p>familjare ose financiare të personelit në fjalë.</p> <p>7. Autoriteti (et) kompetente të emëruara ose të themeluara nga Republika e Kosovës për qëllime të Rregullores (EU) Nr. 805/2011 të Komisionit, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 5/2012 të AAC-së, konsiderohen të mbesin autoritet kompetent për qëllime të kësaj Rregulloreje, përveç nëse përcaktohet ndryshe nga Republika e Kosovës . Në rastin e fundit, Republika e Kosovës lajmëron Agjencinë për emrin(at) e autoritetit (eve) kompetent(e) që ata emërojnë ose themelojnë në zbatim të këtij neni, si dhe për çdo ndryshim tjetër.</p> <p>8. Siç është përcaktuar me Nenin 78 të Ligjit Nr. 03/L-051 mbi Aviacionin Civil, autoriteti kompetent, në mbështetje të nënparagrafit të parë, është Autoriteti i Aviacionit Civil i Republikës së Kosovës.</p> <p style="text-align: center;">Neni 6</p> <p style="text-align: center;">Autoriteti kompetent për qëllimet e Shtojcave I, III dhe IV</p> <p>1. Për qëllim të Shtojcës I, autoriteti kompetent është autoriteti (et) i emëruar ose i themeluar nga shteti anëtar në të cilin personi aplikon për lëshim të një licence.</p>	<p>nadležne vlasti koju imenuju ili uspostavljaju u primeni ovog člana, kao i o svakoj za to vezanoj promeni.</p> <p>8. Kao što je utvrđeno člankom 78. Zakona br. 03 / L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, nadležna vlast, sukladno prvom podstavku, je Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova.</p> <p style="text-align: center;">Član 6</p> <p style="text-align: center;">Nadležna vlast u smislu Aneksa I, III i IV</p> <p>1. Za potrebe Aneksa I, nadležna vlast je vlast koje je imenovala ili uspostavila država članica kojoj lice podnosi zahtev za izdavanje dozvole.</p> <p>2. Za potrebe Aneksa III i za nadzor nad zahtevima iz Aneksa I u pogledu pružalaca usluga u vazdušnoj plovitbi, nadležna vlast je:</p> <p>(a) vlast koju je imenovala ili uspostavila država članica kao njenu nadležnu vlast za nadzor gde podnosilac zahteva ima svoje poslovno sedište ili registrovano predstavništvo, ukoliko postoji, osim ako nije drugačije predviđeno u bilateralnim ili multilateralnim sporazumima između država</p>	<p>competent authority(ies) that they nominate or establish in application of this Article, as well as any changes thereto.</p> <p>8. As established by Article 78 of the Law No. 03/L-051 on Civil Aviation, the competent authority, pursuant to the first subparagraph, is the Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo;</p> <p style="text-align: center;">Article 6</p> <p style="text-align: center;">Competent authority for the purposes of Annexes I, III and IV</p> <p>1. For the purpose of Annex I, the competent authority shall be the authority(ies) nominated or established by the Member State to whom the person applies for the issue of a licence.</p> <p>2. For the purpose of Annex III and for the oversight of the requirements of Annex I regarding air navigation service providers, the competent authority shall be:</p> <p>(a) the authority nominated or established by the Member State as its competent authority for oversight where the applicant has its principal place of operation or its registered office, if any, unless otherwise</p>
---	--	--

<p>2. Për qëllim të Shtojcës III dhe për mbikqyrjen e kërkesave të Shtojcës I në lidhje me ofruesit e shërbimit të navigacionit ajror, autoriteti kompetent është:</p> <p>(a) autoriteti i emëruar ose i themeluar nga shteti anëtar si autoritet i tiji kompetent për mbikqyrje ku aplikanti e ka vendin kryesor të operimit ose nëse ka, zyrën e regjistruar, përveç nëse ofrohet ndryshe në marrëveshjet dypalëshe ose shumëpalëshe në mes të shteteve anëtare ose autoriteteve të tyre kompetente;</p> <p>(b) Agjencia, nëse aplikanti e ka vendin kryesor të operimit, ose nëse ka, zyrën e regjistruar, jashtë territorit të shteteve anëtare.</p> <p>3. Për qëllime të Shtojcës IV, autoriteti kompetent është:</p> <p>(a) për qendrat aero-mjekësore:</p> <p>(i) autoriteti i përcaktuar nga shteti anëtar në të cilin qendra aero-mjekësore e ka vendin kryesor të biznesit;</p> <p>(ii) Agjencia, kur qendra aero-mjekësore ndodhet në një vend të tretë;</p>	<p>çlanica ili njihovih nadležnih vlasti;</p> <p>(b) Agencija, ukoliko podnosilac zahteva ima svoje poslovno sedište ili registrovano predstavništvo, ukoliko postoji, izvan teritorije država članica.</p> <p>3. Za potrebe Aneksa IV, nadležna vlast je:</p> <p>(a) za vazduhoplovno-medicinske centre:</p> <p>(i) vlast koju je imenovala država članica u kojoj vazduhoplovno- medicinski centar ima svoje poslovno sedište;</p> <p>(ii) Agencija, kada se vazduhoplovno-medicinski centar nalazi u trećoj zemlji;</p> <p>(b) za ovlašćene lekare:</p> <p>(i) vlast koju je imenovala država članica u kojoj ovlašćeni lekar ima svoje sedište rada;</p> <p>(ii) ukoliko se sedište rada ovlašćenog lekara nalazi u trećoj zemlji, vlast koju je imenovala država članica kojoj podnosilac zahteva za ovlašćenog lekara podnosi zahtev za izdavanje ovlašćenja.</p> <p style="text-align: center;">Član 7</p>	<p>provided for in bilateral or multilateral agreements between Member States or their competent authorities;</p> <p>(b) the Agency, if the applicant has its principle place of operation or its registered office, if any, outside the territory of the Member States.</p> <p>3. For the purpose of Annex IV, the competent authority shall be:</p> <p>(a) for aero-medical centres:</p> <p>(i) the authority designated by the Member State in which the aero-medical centre has its principal place of business;</p> <p>(ii) the Agency, when the aero-medical centre is located in a third country;</p> <p>(b) for aero-medical examiners:</p> <p>(i) the authority designated by the Member State in which the aero-medical examiner has his or her principal place of practice;</p> <p>(ii) if the principal place of</p>
---	--	--

<p>(b) për ekzaminerët aero-mjekësor:</p> <p>(i) autoriteti i përcaktuar nga shteti anëtar në të cilin ekzamineri aero-mjekësor e ka vendin e tij ose të saj kryesor të praktikës;</p> <p>(ii) nëse vendi kryesor i praktikës së një ekzamineri aero-mjekësor gjendet në një vend të tretë, autoriteti i përcaktuar nga shteti anëtar në të cilin aplikanti ekzamineri aero-mjekësor aplikon për lëshim të certifikatës.</p> <p style="text-align: center;">Neni 7</p> <p style="text-align: center;">Dispozitat tranzitore</p> <p>1. Licencat, gradimet dhe miratimet e lëshuara në përputhje me dispozitat përkatëse të Rregullores 04/2008 të AAC-së, bazuar në Direktivën 2006/23/EC dhe licencat, gradimet dhe miratimet e lëshuara në përputhje me Rregulloren (EU) Nr. 805/2011, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 5/2012 të AAC-së, konsiderohen të jenë lëshuar në përputhje me këtë Rregullore.</p> <p>2. Gradimi Kontrolli Ajror Procedural (ACP)</p>	<p style="text-align: center;">Prelazne odredbe</p> <p>1. Smatra se da su dozvole, ovlašćenja i dodatna i posebna ovlašćenja koji su izdati u skladu sa Uredbom ACV 04/2008 zasnovanu na Direktivi 2006/23/EZ, kao i dozvole, ovlašćenja i dodatna i posebna ovlašćenja koji su izdati u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 805/2011 kako je prenesena u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 05/2012, izdati u skladu sa ovom uredbom.</p> <p>2. Smatra se da je ovlašćenje oblasne kontrole proceduralne (ACP) sa dodatnim ovlašćenjem okeanske kontrole (OCN) koje je izdato na osnovu nacionalnih pravila koja su zasnovana na članu 31(1) Uredbe Komisije (EU) br. 805/2011 kako je prenesena u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 05/2012, izdato u skladu sa ovom uredbom.</p> <p>3. Smatra se da su lekarska uverenja i sertifikati za organizacije za obuku, ovlašćene lekare i vazduhoplovno-medicinske centre, kao i odobrenja procedura održavanja stručnosti u jedinicama kontrole letenja i planova obuke, koji su izdati u skladu Uredbom ACV 04/2008 zasnovanu na</p>	<p>practice of an aero-medical examiner is located in a third country, the authority designated by the Member State to which the applicant aero-medical examiner applies for the issue of the certificate.</p> <p style="text-align: center;">Article 7</p> <p style="text-align: center;">Transitional provisions</p> <p>1. Licences, ratings and endorsements issued in accordance with the relevant provisions of CAA Regulation 04/2008 based on Directive 2006/23/EC and licences, ratings and endorsements issued in accordance with Regulation (EU) No 805/2011 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 05/2012 shall be deemed to have been issued in accordance with this Regulation.</p> <p>2. The Area Control Procedural (ACP) rating with the Oceanic Control (OCN) rating endorsement issued on the basis of national rules based on Article 31(1) of Regulation (EU) No 805/2011 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 05/2012 shall be deemed to have been issued in accordance with this</p>
---	---	---

<p>me miratim gradimi Kontrolla Oqeanike (OCN), të lëshuar në përputhje me nenin 31(1) të Rregullores (EU) Nr. 805/2011, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 5/2012 të AAC-së konsiderohet të jenë lëshuar në përputhje me këtë Rregullore.</p> <p>3. Certifikatat mjekësore dhe certifikatat për organizatat e trajnimit, ekzaminerët aero-mjekësor dhe qendrat aero-mjekësore, aprovimet e skemave të njësisë së kompetencës dhe planet e trajnimit, të lëshuara në përputhje me dispozitat përkatëse të Rregullores 04/2008 të AAC-së., bazuar në Direktivën 2006/23/EC, në përputhje me Rregulloren (EU) Nr. 805/2011, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 5/2012 të AAC-së, konsiderohet të jenë lëshuar në përputhje me këtë Rregullore.</p> <p style="text-align: center;">Neni 8</p> <p style="text-align: center;">Zëvendësimi i licencave, përshtatja e privilegjeve, kurseve të trajnimit dhe skemave të kompetencës së njësisë</p> <p>1. Republika e Kosovës do të zëvendësojë licencat e përmendura në nenin 7(1) me licencat që përputhen me formatin e përcaktuar në shtojcën 1 të Aneksit II të kësaj Rregulloreje më së largu deri më 31 dhjetor</p>	<p>Direktivi 2006/23/EZ ili u skladu sa Uredbom (EU) br. 805/2011, kako je prenesena u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 05/2012, izdati u skladu sa ovom uredbom.</p> <p style="text-align: center;">Član 8</p> <p style="text-align: center;">Zamena dozvola, prilagodavanje prava, programa obuke i procedura održavanja stručnosti</p> <p>1. Republika Kosovo mora da zamene dozvole navedene u članu 7(1) dozvolama koje su usaglašene sa obrascem koji je utvrđen u Dodatku 1 Aneksa II uz ovu uredbu najkasnije do 31. decembra 2018. Godine.</p> <p>2. Republika Kosovo mora da zamene sertifikate organizacija za obuku kontrolora letenja navedene u članu 7(3) sertifikatima koji su usaglašeni sa obrascem koji je utvrđen u Dodatku 2 Aneksa II uz ovu uredbu najkasnije do 31. decembra 2018. godine.</p> <p>3. Republika Kosovo mora da zamene sertifikate ovlašćenih lekara i sertifikate vazduhoplovno-medicinskih centara koji su navedeni u članu 7(3) sertifikatima koji su usaglašeni sa obrascem koji je utvrđen u</p>	<p>Regulation.</p> <p>3. Medical certificates and certificates for training organisations, aero-medical examiners and aero-medical centres, approvals of unit competence schemes and training plans issued in accordance with the relevant provisions of CAA Regulation 04/2008 based on Directive 2006/23/EC in accordance with Regulation (EU) No 805/2011 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 05/2012 shall be deemed to have been issued in accordance with this Regulation.</p> <p style="text-align: center;">Article 8</p> <p style="text-align: center;">Replacement of licences, adaptations of privileges, training courses and unit competence schemes</p> <p>1. Republic of Kosovo shall replace the licences referred to in Article 7(1) with licences complying with the format laid down in Appendix 1 of Annex II to this Regulation by 31 December 2018, at the latest.</p> <p>2. Republic of Kosovo shall replace the certificates for air traffic controller training organisations referred to in Article 7(3) with certificates complying with the format laid down in Appendix 2 of Annex II to this</p>
---	--	---

<p>2018.</p> <p>2. Republika e Kosovës do të zëvendësojë certifikatat për organizatat trajnuese për kontrollor të trafikut ajror të përmendura në nenin 7(3) me certifikatat që përputhen me formatin e përcaktuar në shtojcën 2 të Aneksit II të kësaj Rregulloreje, më së largu deri më 31 dhjetor 2018..</p> <p>3. Republika e Kosovës do të zëvendësojë certifikatat për ekzaminer aero-mjekësor dhe certifikatat për qendrat aero-mjekësore, të përmendura në nenin 7(3) me certifikatat që përputhen me formatin e përcaktuar në shtojcën 3 dhe 4 të Aneksit II të kësaj Rregulloreje, më së largu më 31 dhjetor 2018.</p> <p>4. Autoritetet kompetente do t'i konvertojnë privilegjet e ekzaminerëve dhe vlerësuesve për trajnim fillestar në përputhje me nenin 20 të Rregullores (EU) Nr. 805/2011 të Komisionit, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 5/2012 të AAC-së, dhe të ekzaminerëve të kompetencës dhe vlerësuesve të kompetencës së njësisë dhe trajnimit në vazhdimësi, të miratuar nga autoriteti kompetent në përputhje me nenin 24 të Rregullores (EU) Nr. 805/2011, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 5/2012 të AAC-së, në</p>	<p>Dodacima 3 i 4 Aneksa II uz ovu uredbu d najkasnije do 31. decembra 2018. godine.</p> <p>4. Nadležne vlasti moraju da izvrše konverziju prava ispitivača i procenjivača za početnu obuku u skladu sa članom 20. Uredbe Komisije (EU) br. 805/2011, kako je prenesena u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 05/2012, i ispitivača stručnosti i procenjivača stručnosti za obuku u jedinicama kontrole letenja i kontinuiranu obuku, koji su odobreni od strane nadležne vlasti u skladu sa članom 24. Uredbe Komisije (EU) br. 805/2011, kako je prenesena u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 05/2012, u prava ovlašćenja procenjivača u skladu sa ovom uredbom, ako je primenljivo, najkasnije do 31. decembra 2018. godine.5. Nadležne vlasti mogu da izvrše konverziju prava nacionalnih instruktora za obuku na simulatoru ili sintetičkim uređajima za obuku u prava ovlašćenja instruktora za obuku na sintetičkom uređaju u skladu sa ovom uredbom, najkasnije do 31. decembra 2018. godine</p> <p>6. Pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi moraju da prilagode svoje procedure</p>	<p>Regulation by 31 December 2018, at the latest.</p> <p>3. Republic of Kosovo shall replace the certificates for aero-medical examiners and the certificates for aero-medical centres referred to in Article 7(3) with certificates complying with the format laid down in Appendices 3 and 4 of Annex II to this Regulation by 31 December 2018, at the latest.</p> <p>4. The competent authorities shall convert the privileges of examiners and assessors for initial training pursuant to Article 20 of Commission Regulation (EU) No 805/2011 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 05/2012 and of competence examiners and competence assessors for unit and continuation training approved by the competent authority pursuant to Article 24 of Regulation (EU) No 805/2011 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 05/2012 into the privileges of an assessor endorsement pursuant to this Regulation, if appropriate, by 31 December 2018, at the latest.</p> <p>5. The competent authorities may convert the privileges for national simulator or synthetic</p>
---	--	--

<p>privilegje të një miratimi vlerësuesi në përputhje me këtë Rregullore, nëse është e përshtatshme, më së largu deri më 31 dhjetor 2018.</p> <p>5. Autoritetet kompetente mund të konvertojnë privilegjet për instruktorët kombëtar në simulator ose pajisje sintetike të trajnimit në privilegje për miratim instruktori në pajisje sintetike të trajnimit, në përputhje me këtë Rregullore, nëse është e përshtatshme, më së largu deri më 31 dhjetor 2018.</p> <p>6. Ofruesit e shërbimit të navigacionit ajror do t'i përshtasin skemat e tyre të kompetencës së njësisë, për tu përputhur me kërkesat e kësaj Rregulloreje më së largu më 31 dhjetor 2018.</p> <p>7. Organizatat e trajnimit për kontrollor të trafikut ajror do t'i përshtasin planet e tyre të trajnimit për tu përputhur me kërkesat e kësaj Rregulloreje më së largu deri më 31 dhjetor 2018.</p> <p>8. Certifikatat e përfundimit të kurseve të trajnimit që kanë filluar para zbatimit të kësaj Rregulloreje, në përputhje me Rregulloren (EU) Nr. 805/2011, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 5/2012 të AAC-së, pranohen për qëllim të lëshimit të licencave përkatëse, gradimeve dhe miratimeve në përputhje me</p>	<p>održavanja stručnosti u jedinicama kontrole letenja kako bi bile usaglašene sa zahtevima ove uredbe najkasnije do 31. decembra 2018. godine.</p> <p>7. Organizacije za obuku kontrolora letenja moraju da prilagode svoje planove obuke kako bi bili usaglašeni sa zahtevima ove uredbe najkasnije do 31. decembra 2018. godine.</p> <p>8. Sertifikati o završetku programa obuka koje su, pre primene ove uredbe, započete u skladu sa Uredbom (EU) br. 805/2011, kako je prenesena u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 05/2012, moraju da budu prihvaćeni za potrebe izdavanja relevantnih dozvola, ovlašćenja i dodatnih ovlašćenja u skladu sa ovom uredbom, pod uslovom da su obuka i procena završeni najkasnije do 30. juna 2018. godine.</p> <p style="text-align: center;">Član 9</p> <p style="text-align: center;">Stavljanje van snage</p> <p>Uredba ACV 05/2012 koja prenese Uredbu Komisije (EU) br. 805/2011 u pravni poredak Republike Kosovo, se ukida.</p>	<p>training device instructors into privileges for a synthetic training device instructor endorsement according to this Regulation, if appropriate, by 31 December 2018, at the latest .</p> <p>6. Air navigation service providers shall adapt their unit competence schemes to comply with the requirements of this Regulation by 31 December 2018, at the latest.</p> <p>7. Air traffic controller training organisations shall adapt their training plans to comply with the requirements of this Regulation by 31 December 2018, at the latest.</p> <p>8. Certificates of completion of training courses that started prior to the application of this Regulation in accordance with Regulation (EU) No 805/2011 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 05/2012 shall be accepted for the purpose of the issue of the relevant licences, ratings and endorsements in accordance with this Regulation provided that the training and the assessment have been completed by 30 June 2018, at the latest.</p> <p style="text-align: center;">Article 9</p>
--	---	---

këtë Rregullore, me kusht që trajnimi dhe vlerësimi të jenë përfunduar më së largu deri më 30 qershor 2018.

Neni 9

Shfuqizimi

Rregullorja e 05/2012 të AAC-së që transpozon Rregulloren (EU) Nr. 805/2011 të Komisionit, shfuqizohet.

Neni 10

Hyrja në fuqi dhe zbatimi

Kjo Rregullore hyn në fuqi pesëmbëdhjetë (15) ditë pas nënshkrimit të saj. Zbatohet nga data 1 mars 2018.

Prishtinë, 26 dhjetor 2017

Dritan Gjonbalaj
Drejtore i përgjithshëm

Član 10

Stupanje na snagu i primena

Ova Uredba stupa na snagu petnaest (15) dana od njenog potpisivanja. Primenjivaće se od 1. marta 2018. godine.

Sačinjeno u Prištini, 26. decembar 2017. godine.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and strokes, positioned above a horizontal line.

Dritan Gjonbalaj
Generalni direktor

Repeal

CAA Regulation 05/2012, transposing Commission Regulation (EU) No 805/2011 into the legal order of the Republic of Kosovo by is repealed.

Article 10

Entry into force and application

This Regulation shall enter into force fifteen (15) days upon its signature. It shall apply from 1 March 2018.

Done at Prishtina, 26 December 2017.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and strokes, positioned above a horizontal line.

Dritan Gjonbalaj
Director General

<p style="text-align: center;">SHTOJCA I</p> <p style="text-align: center;">PJESA ATCO</p> <p style="text-align: center;">KËRKESAT PËR LICENSIMIN E KONTROLLORËVE TË TRAFIKUT AJROR</p> <p style="text-align: center;">NËN-PJESA A</p> <p style="text-align: center;">KËRKESAT E PËRGJITHSHME</p> <p>ATCO.A.001 Fushëveprimi</p> <p>Kjo pjesë, e përcaktuar në këtë Shtojcë, përcakton kërkesat për lëshimin, revokimin dhe pezullimin e licencave për student-kontrollor të trafikut ajror dhe licencat e kontrollorëve të trafikut ajror, gradimet dhe miratimet e ndërlidhura me to dhe kushtet e validitetit dhe përdorimit të tyre.</p> <p>ATCO.A.005 Aplikimi për lëshimin e licencave, gradimeve dhe miratimeve</p> <p>(a) Një aplikim për lëshimin e licencave, gradimeve dhe miratimeve dorëzohet tek autoriteti kompetent, në përputhje me procedurën e themeluar nga ai autoritet.</p> <p>(b) Një aplikim për lëshimin e gradimeve ose miratimeve të</p>	<p style="text-align: center;">ANEKS I</p> <p style="text-align: center;">DEO ATCO</p> <p style="text-align: center;">ZAHTEVI ZA LICENCIRANJE KONTROLORA LETENJA</p> <p style="text-align: center;">PODDEO A</p> <p style="text-align: center;">OPŠTI ZAHTEVI</p> <p>ATCO.A.001 Područje primene</p> <p>Ovim delom, utvrđenim u ovom aneksu, uspostavljam se zahtevi za izdavanje, stavljanje van snage i suspenziju dozvola studenata kontrolora letenja i dozvola kontrolora letenja, pripadajućih ovlašćenja i dodatnih i posebnih ovlašćenja, kao i uslovi njihovog važenja i korišćenja.</p> <p>ATCO.A.005 Zahtev za izdavanje dozvola, ovlašćenja i dodatnih i posebnih ovlašćenja</p> <p>(a) Zahtev za izdavanje dozvola, ovlašćenja i dodatnih i posebnih ovlašćenja se dostavlja nadležnoj vlasti u skladu sa procedurom koju je uspostavila ta vlast.</p> <p>(b) Zahtev za izdavanje novih ovlašćenja ili dodatnih i posebnih</p>	<p style="text-align: center;">ANNEX I</p> <p style="text-align: center;">PART ATCO</p> <p style="text-align: center;">REQUIREMENTS FOR THE LICENSING OF AIR TRAFFIC CONTROLLERS</p> <p style="text-align: center;">SUBPART A</p> <p style="text-align: center;">GENERAL REQUIREMENTS</p> <p>ATCO.A.001 Scope</p> <p>This Part, set out in this Annex, establishes the requirements for the issue, revocation and suspension of student air traffic controller licences and air traffic controller licences, their associated ratings and endorsements, and the conditions of their validity and use.</p> <p>ATCO.A.005 Application for the issue of licences, ratings and endorsements</p> <p>(a) An application for the issue of licences, ratings and endorsements shall be submitted to the competent authority in accordance with the procedure established by that authority.</p> <p>(b) An application for the issue of further ratings or endorsements, for the revalidation or renewal of</p>
--	--	---

<p>mëtejme, për rivalidimin ose ripërtëritjen e miratimeve dhe për rilëshimin e licencës, dorëzohet tek autoriteti kompetent i cili e ka lëshuar atë licencë.</p> <p>(c) Licenca mbetet pronë e personit të cilit i është lëshuar, përveç nëse revokohet nga autoriteti kompetent. Mbajtësi i licences e nënshkruan licencën.</p> <p>(d) Licenca përcakton të gjitha informacionet relevante të lidhura me privilegjet që janë dhënë me licencën dhe duhet të përputhet me kërkesat në shtojcën 1 të Aneksit II.</p>	<p>ovlašćenja, za produženje ili obnovu dodatnih i posebnih ovlašćenja i za ponovno izdavanje dozvole se dostavlja nadležnoj vlasti koja je izdala tu dozvolu.</p> <p>(c) Dozvola ostaje vlasništvo lica kojem je izdata, osim u slučaju kada je nadležna vlast stavila dozvolu van snage. Imalac dozvole mora da potpiše dozvolu.</p> <p>(d) Dozvola mora da sadrži sve relevantne informacije koje se odnose na prava koja se daju dozvolom i mora da bude usaglašena sa zahtevima Dodatka 1 Aneksa II.</p>	<p>endorsements and for the reissue of the licence shall be submitted to the competent authority which issued that licence.</p> <p>(c) The licence shall remain the property of the person to whom it is issued, unless it is revoked by the competent authority. The licence holder shall sign the licence.</p> <p>(d) The licence shall specify all relevant information related to the privileges that are granted by the licence and shall comply with the requirements in Appendix 1 of Annex II.</p>
<p>ATCO.A.010 Shkëmbimi i licencave</p> <p>(a) Nëse mbajtësi i licencës do të ushtrojë privilegjet e licencës në Republikën e Kosovë për të cilin autoriteti kompetent i Republikës së Kosovës nuk është ai që ka lëshuar licencën, mbajtësi i licencës duhet të dorëzojë një aplikacion për të shkëmbyer licencën e tij/saj për një licencë të lëshuar nga autoriteti kompetent në përputhje me</p>	<p>ATCO.A.010 Zamena dozvola</p> <p>(a) Ako imalac dozvole treba da koristi prava iz dozvole u Republici Kosovo u kojoj nadležna vlast Republike Kosovo nije vlast koja je izdala dozvolu, imalac dozvole mora da podnese zahtev za zamenu dozvole za dozvolu koju izdaje nadležna vlast, u skladu sa procedurom</p>	<p>ATCO.A.010 Exchange of licences</p> <p>(a) If the licence holder is to exercise the privileges of the licence in the Republic of Kosovo for which the competent authority of the Republic of Kosovo is not the one that issued the licence, the licence holder shall submit an application to exchange his/her licence for a licence issued by the competent</p>

<p>procedurën e themeluar nga ky autoritet, përveç në rastet kur parashihet ndryshe me marrëveshjet e lidhura në mes shteteve anëtare. Për këtë arsye, autoritetet e përfshira ndajnë të gjithë informacionin përkatës të nevojshëm për të kryer shkëmbimin e licencës, në përputhje me procedurat e përmendura në ATCO.AR.B.001(c).</p> <p>(b) Për qëllime të shkëmbimit dhe për ushtrimin e privilegjeve të licencës në Republikën e Kosovës, mbajtësi i licencës duhet të përmbush kërkesat e zotësisë gjuhësore, të përmendura në ATCO.B.030.</p> <p>(c) Licenca e re do të përfshijë gradimet, miratimet e gradimeve, miratimet e licencës dhe të gjitha miratimet valide të njësisë në licencë, duke përfshirë datën e lëshimit të parë të tyre dhe skadimit, nëse është e zbatueshme.</p> <p>(d) Pas marrjes së licencës së re, mbajtësi i licencës dorëzon një aplikacion të përmendur në ATCO.A.005, bashkë me licencën</p>	<p>koju je uspostavila ta vlast, osim u slučaju kada je predviđeno drugačije u sporazumima koji su zaključeni između država članica. U tu svrhu, dotične vlasti moraju da razmenjuju sve relevantne informacije koje su neophodne, da bi se izvršila zamena dozvola u skladu sa procedurama koje su navedene u ATCO.AR.B.001(c).</p> <p>(b) U cilju zamene dozvole i za korišćenje prava iz dozvole u Republici Kosovo imalac dozvole mora da ispuni jezičke zahteve koji su navedeni u ATCO.B.030..</p> <p>(c) Nova dozvola mora da sadrži ovlašćenja, dodatna ovlašćenja, posebna ovlašćenja dozvole i sva važeća posebna ovlašćenja za lokaciju u dozvoli, uključujući datum njihovog prvog izdavanja i datum isteka roka važenja, ukoliko je primenljivo.</p> <p>(d) Nakon prijema nove dozvole, imalac dozvole mora da podnese zahtev koji je naveden u ATCO.A.005 zajedno sa svojom dozvolom da bi dobio/la nova</p>	<p>authority where the privileges are to be exercised in accordance with the procedure established by this authority, except where otherwise foreseen in agreements concluded among the Member States. For this purpose, the authorities involved shall share all the relevant information needed to carry out the licence exchange according to the procedures referred to in ATCO.AR.B.001(c).</p> <p>(b) For the purposes of the exchange and for exercising the privileges of the licence in the Republic of Kosovo, the licence holder must fulfil the language proficiency requirements referred to in ATCO.B.030.</p> <p>(c) The new licence shall include ratings, rating endorsements, licence endorsements and all valid unit endorsements in the licence, including the date of their first issue and expiry, if applicable.</p> <p>(d) Following the receipt of the new licence, the licence holder shall submit an application referred to</p>
--	--	---

<p>e tij/saj të kontrollorit të trafikut ajror, ashtu që të marrë gradime të reja, miratime të gradimit, miratime të licencës ose miratime njësie të reja.</p> <p>(e) Pas shkëmbimit, licenca e lëshuar më parë i kthehet autoritetit që e ka lëshuar atë.</p> <p>ATCO.A.015 Ushtrimi i privilegjeve të licencës dhe paaftësia e përkohshme</p> <p>(a) Ushtrimi i privilegjeve të dhëna nga një licencë, varet nga validiteti i gradimeve, miratimeve dhe certifikatës mjekësore.</p> <p>(b) Mbajtësit e licencës nuk mund t'i ushtrojnë privilegjet e licencës së tyre, kur kanë dyshime për aftësinë për të ushtruar në mënyrë të sigurtë privilegjet e licencës dhe në raste të tilla e njoftojnë menjëherë ofruesin përkatës të shërbimeve të navigacionit ajror për paaftësinë e përkohshme për të ushtruar privilegjet e licencës së tyre.</p> <p>(c) Ofruesit e shërbimeve të navigacionit ajror mund të deklarojnë paaftësinë e përkohshme</p>	<p>ovlašćenja, dodatna ovlašćenja, posebna ovlašćenja dozvole ili posebna ovlašćenja za lokaciju.</p> <p>(e) Nakon zamene, prethodno izdata dozvola mora da se vrati vlasti koja je izdala.</p> <p>ATCO.A.015 Korišćenje prava iz dozvole i privremena nesposobnost</p> <p>(a) Korišćenje prava koja su data dozvolom zavisi od važenja ovlašćenja, dodatnih i posebnih ovlašćenja i lekarskog uverenja.</p> <p>(b) Imaoci dozvole ne smeju da koriste prava iz dozvole ukoliko postoji sumnja u sposobnost bezbednog korišćenja prava iz dozvole i u takvim slučajevima moraju odmah da obaveste nadležnog pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi o privremenoj nesposobnosti za korišćenje prava iz dozvole.</p> <p>(c) Pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi mogu da proglase privremenu nesposobnost imaoca dozvole, ukoliko sumnjaju u</p>	<p>in ATCO.A.005 together with his/her air traffic controller licence in order to get new ratings, rating endorsements, licence endorsements or unit endorsements.</p> <p>(e) Following the exchange, the previously issued licence shall be returned to the authority that issued it.</p> <p>ATCO.A.015 Exercise of the privileges of licences and provisional inability</p> <p>(a) The exercise of the privileges granted by a licence shall be dependent on the validity of the ratings, endorsements and of the medical certificate.</p> <p>(b) Licence holders shall not exercise the privileges of their licence when having doubts of being able to safely exercise the privileges of the licence and shall in such cases immediately notify the relevant air navigation service provider of the provisional inability to exercise the privileges of their licence.</p> <p>(c) Air navigation service providers</p>
---	---	---

<p>të mbajtësit të licencës, nëse ata bëhen të vetëdijshëm për ndonjë dyshim në lidhje me aftësinë e mbajtësit të licencës për të ushtruar më mënyrë të sigurtë privilegjet e licencës.</p> <p>(d) Ofruesit e shërbimeve të navigacionit ajror duhet të hartojnë dhe zbatojnë procedura objektive, transparente dhe jo-diskriminuese për t'i mundësuar mbajtësve të licencës që deklarojnë paaftësinë e përkohshme të ushtrimit të privilegjet e licencës së tyre në përputhje me pikën (b), të deklarojnë paaftësinë e përkohshme të mbajtësit të licencës në përputhje me pikën (c), të menaxhojnë ndikimin operacional të rasteve të paaftësisë së përkohshme dhe të informojnë autoritetin kompetent siç përcaktohet në atë procedurë.</p> <p>(e) Procedurat e përmendura në pikën (d) duhet të përfshihen në skemën e kompetencës së njësisë sipas ATCO.B.025(a)(13).</p> <p>ATCO.A.020 Revokimi dhe pezullimi i</p>	<p>spesobnost imaoca dozvole da bezbedno koristi prava iz dozvole.</p> <p>(d) Pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi moraju da izrade i sprovode objektivne, transparentne i nediskriminatorne procedure, kako bi omogućili imaocima dozvola koji su dali izjavu o privremenoj nesposobnosti da koriste prava iz dozvole u skladu sa tačkom (b), da proglase privremenu nesposobnost imaoca dozvole u skladu sa tačkom (c), upravljaju operativnim uticajem slučajeva privremene nesposobnosti i obaveste nadležnu vlast, kako je definisano u toj proceduri.</p> <p>(e) Procedure navedene u tački (d) moraju da budu sastavni deo procedura održavanja stručnosti u skladu sa ATCO.B.025(a)(13).</p> <p>ATCO.A.020 Stavljanje van snage i suspenzija dozvola, ovlašćenja i dodatnih i posebnih ovlašćenja</p> <p>(a) Nadležna vlast može da suspenduje ili stavi van snage</p>	<p>may declare the provisional inability of the licence holder if they become aware of any doubt concerning the ability of the licence holder to safely exercise the privileges of the licence.</p> <p>(d) Air navigation service providers shall develop and implement objective, transparent and non-discriminatory procedures to enable licence holders declaring provisional inability to exercise the privileges of their licence in accordance with point (b), to declare the provisional inability of the licence holder in accordance with point (c), to manage the operational impact of provisional inability cases and to inform the competent authority as defined in that procedure.</p> <p>(e) The procedures referred to in point (d) shall be included in the unit competence scheme according to ATCO.B.025(a)(13).</p> <p>ATCO.A.020 Revocation and suspension of licences, ratings and endorsements</p>
--	---	---

<p>licencave, gradimeve dhe miratimeve</p> <p>(a) Licencat, gradimet dhe miratimet mund të pezullohen ose revokohen nga autoriteti kompetent në përputhje me ATCO.AR.D.005 kur mbajtësi i licencës nuk vepron në përputhje me kërkesat e kësaj Pjese.</p> <p>(b) Kur mbajtësit të licencës i revokohet licenca e tij/saj, ai/ajo menjëherë e kthen licencën tek autoriteti kompetent në përputhje me procedurat administrative të themeluara nga ky autoritet.</p> <p>(c) Me lëshimin e licencës së kontrollorit të trafikut ajror, licenca e student-kontrollorit të trafikut ajror revokohet dhe i kthehet autoritetit kompetent i cili lëshon licencën e kontrollorit të trafikut ajror.</p> <p style="text-align: center;">NËNPJESA B</p> <p style="text-align: center;">LICENCAT, GRADIMET DHE MIRATIMET</p> <p>ATCO.B.001 Licenca e student-kontrollorit të trafikut ajror</p>	<p>dozvole, ovlašćenja i dodatna i posebna ovlašćenja u skladu sa ATCO.AR.D.005, ako imalac dozvole ne ispunjava zahteve ovog dela.</p> <p>(b) Ako je imaoocu dozvole stavljena van snage dozvola, on/ona mora odmah da vrati dozvolu nadležnoj vlasti, u skladu sa upravnim postupcima koje je uspostavila nadležna vlast.</p> <p>(c) Sa izdavanjem dozvole kontrolora letenja, dozvola studenta kontrolora letenja se stavlja van snage i vraća nadležnoj vlasti koja izdaje dozvolu kontrolora letenja.</p> <p style="text-align: center;">PODDEO B</p> <p style="text-align: center;">DOZVOLE, OVLAŠĆENJA I DODATNA I POSEBNA OVLAŠĆENJA</p> <p>ATCO.B.001 Dozvola studenta kontrolora letenja</p> <p>(a) Imaoci dozvole studenta kontrolora letenja su ovlašćeni da pružaju</p>	<p>(a) Licences, ratings and endorsements may be suspended or revoked by the competent authority according to ATCO.AR.D.005 when the licence holder does not comply with the requirements of this Part.</p> <p>(b) When the licence holder has his/her licence revoked, he/she shall immediately return the licence to the competent authority according to the administrative procedures established by that authority.</p> <p>(c) With the issue of the air traffic controller licence the student air traffic controller licence is revoked and shall be returned to the competent authority which is issuing the air traffic controller licence.</p> <p style="text-align: center;">SUBPART B</p> <p style="text-align: center;">LICENCES, RATINGS AND ENDORSEMENTS</p> <p>ATCO.B.001 Student air traffic controller</p>
--	---	---

<p>(a) Mbajtësit e licencës së student-kontrollorit të trafikut ajror autorizohen të ofrojnë shërbime të kontrollit të trafikut ajror, në përputhje me gradimin(et) dhe miratimin(et) e gradimeve të pëfshira në licencën e tyre, nën mbikqyrjen e një instruktore trajnues në vend të punës dhe të mbajnë trajnime për miratime të gradimeve.</p> <p>(b) Aplikantët për lëshimin e licencës për student-kontrollor trafiku duhet të:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) jenë më së paku 18 vjeç; (2) kenë përfunduar me sukses trajnimin fillestar në një organizatë trajnuese që i përmbush kërkesat e përcaktuara në Shtojcën III (Pjesa ATCO.OR), përkatëse me gradimin, dhe nëse është e aplikueshme, me miratim kategorie, siç është e përcaktuar në Pjesën ATCO, Nën pjesa D, Seksioni 2; (3) mbajnë certifikatë valide mjekësore; (4) kenë demonstruar një nivel adekuat të zotësisë gjuhësore në përputhje me kërkesat e përcaktuara 	<p>usluge kontrole letenja u skladu sa ovlašćenjem i dodatnim ovlašćenjem koja su sadržana u dozvoli pod nadzorom instruktora za obuku na radnom mestu i da se obučavaju za dodatno ovlašćenje.</p> <p>(b) Podnosioci zahteva za izdavanje dozvole studenta kontrolora letenja moraju da:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) imaju najmanje 18 godina starosti; (2) uspešno završe početnu obuku u organizaciji za obuku koja ispunjava zahteve propisane u Aneksu III (Deo ATCO.OR) koja je relevantna za ovlašćenje, i ukoliko je primenljivo, za dodatno ovlašćenje, kao što je utvrđeno u Delu ATCO, Poddeo D, Odeljak 2; (3) imaju važeće lekarsko uverenje; (4) dokažu odgovarajući nivo jezičkog znanja u skladu sa zahtevima koji su propisani u ATCO.B.030. <p>(c) Dozvola studenta kontrolora letenja mora da sadrži posebno jezičko ovlašćenje, odnosno ovlašćenja i najmanje jedno ovlašćenje i,</p>	<p>licence</p> <p>(a) Holders of a student air traffic controller licence shall be authorised to provide air traffic control services in accordance with the rating(s) and rating endorsement(s) contained in their licence under the supervision of an on- the-job training instructor and to undertake training for rating endorsement(s).</p> <p>(b) Applicants for the issue of a student air traffic controller licence shall:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) be at least 18 years old; (2) have successfully completed initial training at a training organisation satisfying the requirements laid down in Annex III (Part ATCO.OR) relevant to the rating, and if applicable, to the rating endorsement, as set out in Part ATCO, Subpart D, Section 2; (3) hold a valid medical certificate; (4) have demonstrated an adequate level of language proficiency in accordance with the requirements set out in ATCO.B.030. <p>(c) The student air traffic controller</p>
---	--	---

<p>nëATCO.B.030.</p> <p>(c) Licenca e student-kontrollorit të trafikut ajror përmban miratimin(et) e gjuhës dhe së paku një gradim dhe nëse është e aplikueshme, një miratim gradimi.</p> <p>(d) Mbajtësi i licencës së student-kontrollorit të trafikut ajror, i cili nuk ka filluar ushtrimin e privilegjeve të asaj licence brenda një viti nga data e lëshimit të saj, ose ka ndërprerë së ushtruar privilegjet e tilla për një periudhë më të gjatë se një vit, mund të fillojë ose vazhdojë trajnimin e njësisë në atë gradim vetëm pas një vlerësimi të kompetencës së tij/saj të mëparshme, të kryer nga një organizatë trajnuese që i përmbush kërkesat e përcaktuara në Shtojcën III (Pjesa ATCO.OR) dhe të certifikuar për të ofruar trajnim fillestar përkatës për atë gradim, dhe pas përmbushjes së çdo kërkesë përkatëse për atë gradim dhe pas përmbushjes së çdo kërkesë të trajnimit, të dalë nga ky vlerësim.</p> <p>ATCO.B.005 Licenca e kontrollorit të</p>	<p>ukoliko je primenljivo, i jedno dodatno ovlašćenje.</p> <p>(d) Imalac dozvole studenta kontrolora letenja koji nije započeo da koristi prava iz te dozvole u roku od godinu dana od datuma njenog izdavanja ili koji je prekinuo korišćenje prava iz dozvole u periodu dužem od godinu dana, može jedino da započne ili nastavi obuku u jedinici kontrole letenja za to ovlašćenje nakon procene njegove/njene prethodne stručnosti, kako bi se utvrdilo da li on/ona ispunjava zahteve koji su relevantni za to ovlašćenje, koju sprovodi organizacija za obuku koja ispunjava uslove propisane u Aneksu III (Deo <i>ATCO.OR</i>) i koja je sertifikovana da sprovodi početnu obuku koja je relevantna za to ovlašćenje, i nakon što ispuni zahteve za obukom koji proizađu iz ove procene.</p> <p>ATCO.B.005 Dozvola kontrolora letenja</p> <p>(a) Imaoci dozvole kontrolora letenja su ovlašćeni da pružaju usluge kontrole letenja u skladu sa ovlašćenjima i</p>	<p>licence shall contain the language endorsement(s) and at least one rating and, if applicable, one rating endorsement.</p> <p>(d) The holder of a student air traffic controller licence who has not started exercising the privileges of that licence within one year from the date of its issue or has interrupted exercising those privileges for a period of more than one year may only start or continue unit training in that rating after an assessment of his/her previous competence, conducted by a training organisation satisfying the requirements laid down in Annex III (Part <i>ATCO.OR</i>) and certified to provide initial training relevant to the rating, as to whether he/she continues to satisfy the requirements relevant to that rating, and after satisfying any training requirements resulting from this assessment.</p> <p>ATCO.B.005 Air traffic controller licence</p> <p>(a) Holders of an air traffic controller licence shall be authorised to provide</p>
---	---	---

<p>trafikut ajror</p> <p>(a) Mbajtësit e një licence të një kontrollori të trafikut ajror autorizohen për të ofruar shërbime të kontrollit të trafikut ajror në përputhje me gradimet dhe miratimet e gradimeve të licencës së tyre dhe për të ushtruar privilegjet e miratimeve që ajo përmban.</p> <p>(b) Privilegjet e një licence të një kontrollori të trafikut ajror përfshijnë privilegjet e një licence të student-kontrollorit të trafikut ajror siç përcaktohen në ATCO.B.001(a).</p> <p>(c) Aplikantët për lëshimin e parë të një licence të një kontrollori të trafikut ajror duhet të:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) mbajnë një licencë të një student kontrollori të trafikut ajror; (2) kenë përfunduar një kurs miratimi njësie dhe kenë kaluar me sukses ekzaminimet dhe vlerësimet e duhura, në përputhje me kërkesat e përfunduar në Pjesën ATCO, Nën-pjesën D, Seksionin 3; (3) mbajnë një certifikatë valide mjekësore; (4) kenë demonstruar një nivel adekuat 	<p>dodatim ovlaçenjima u dozvoli i da koriste prava na osnovu posebnih ovlaçenja sadržanih u njoj.</p> <p>(b) Prava iz dozvole kontrolora letenja obuhvataju prava iz dozvole studenta kontrolora letenja, kako je utvrđeno u <i>ATCO.B.001(a)</i>.</p> <p>(c) Podnosioci zahteva za prvo izdavanje dozvole kontrolora letenja moraju da:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) imaju dozvolu studenta kontrolora letenja; (2) imaju završen program obuke za posebno ovlačenje za lokaciju i uspešno položene odgovarajuće ispite i procene u skladu sa zahtevima propisanim u Delu <i>ATCO</i>, Poddeo D, Odeljak 3; (3) imaju važeće lekarsko uverenje; (4) dokažu odgovarajući nivo jezičkog znanja u skladu sa zahtevima koji su propisani u <i>ATCO.B.030</i>. <p>(d) Potvrđivanje važenja dozvole kontrolora letenja se vrši upisom jednog ili više ovlačenja i relevantnog dodatnog ovlačenja, posebnog ovlačenja za lokaciju i posebnog jezičkog ovlačenja za koje</p>	<p>air traffic control services in accordance with the ratings and rating endorsements of their licence, and to exercise the privileges of the endorsements contained therein.</p> <p>(b) The privileges of an air traffic controller licence shall include the privileges of a student air traffic controller licence as set out in <i>ATCO.B.001(a)</i>.</p> <p>(c) Applicants for the first issue of an air traffic controller licence shall:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) hold a student air traffic controller licence; (2) have completed a unit endorsement course and successfully passed the appropriate examinations and assessments in accordance with the requirements set out in Part <i>ATCO</i>, Subpart D, Section 3; (3) hold a valid medical certificate; (4) have demonstrated an adequate level of language proficiency in accordance with the requirements set out in <i>ATCO.B.030</i>. <p>(d) The air traffic controller licence shall be validated by the inclusion of one or</p>
---	--	---

<p>të aftësisë gjuhësore, në përputhje me kërkesat e përcaktuara në ATCO.B.030.</p> <p>(d) Licenca e kontrollorit të trafikut ajror validohet me përfshirjen e një ose më shumë gradimeve dhe miratimeve përkatëse të gradimeve, njësisë dhe aftësisë gjuhësore për të cilat trajnimi ishte i suksesshëm.</p> <p>(e) Mbajtësi i licencës së kontrollorit të trafikut ajror, i cili ende nuk ka filluar të ushtrojë privilegjet e ndonjë gradimi brenda një viti nga data e lëshimit, mund të fillojë trajnimin e njësisë në atë gradim vetëm pas një vlerësimi të kompetencës së tij/saj të mëparshme, të kryer nga një organizatë trajnuese, që përmbush kërkesat e përcaktuara në Shtojcën III (Pjesa ATCO.OR) dhe të certifikuar për të ofruar trajnime fillestare përkatëse për gradimin, mbi atë nëse ai/ajo vazhdon të plotësojë kërkesat përkatëse për atë gradim dhe pas përmbushjes së ndonjë kërkese për trajnim që rezulton nga ky vlerësim.</p> <p>ATCO.B.010 Gradimet e kontrollorit të trafikut ajror</p>	<p>je obuka bila uspešna.</p> <p>(e) Imalac dozvole kontrolora letenja koji nije započeo da koristi prava nekog od ovlašćenja u roku od godinu dana od datuma izdavanja može jedino da započne obuku u jedinici kontrole letenja za to ovlašćenje nakon procene njegove/njene prethodne stručnosti, kako bi se utvrdilo da li on/ona ispunjava zahteve relevantne za to ovlašćenje, koju sprovodi organizacija za obuku koja ispunjava uslove propisane u Aneksu III (Deo <i>ATCO.OR</i>) i koja je sertifikovana da sprovodi početnu obuku koja je relevantna za to ovlašćenje, i nakon što ispuni zahteve za obukom koji proizađu iz ove procene.</p> <p>ATCO.B.010 Ovlašćenja kontrolora letenja</p> <p>(a) Dozvole moraju da sadrže jedno ili više sledećih ovlašćenja koja pokazuju vrstu usluge koju je imalac dozvole ovlašćen da pruža:</p> <p>(1) ovlašćenje aerodromske kontrole vizuelne (<i>ADV</i>), koje označava da je imalac dozvole</p>	<p>more ratings and the relevant rating, unit and language proficiency endorsements for which the training was successful.</p> <p>(e) The holder of an air traffic controller licence who has not started exercising the privileges of any rating within one year from the date of its issue may only start unit training in that rating after an assessment of his/her previous competence, conducted by a training organisation satisfying the requirements laid down in Annex III (Part <i>ATCO.OR</i>) and certified to provide initial training relevant to the rating, as to whether he/she continues to satisfy the requirements relevant to that rating, and after satisfying any training requirements resulting from this assessment.</p> <p>ATCO.B.010 Air traffic controller ratings</p> <p>(a) Licences shall contain one or more of the following ratings in order to indicate the type of service which the licence holder is authorised to provide:</p> <p>(1) the Aerodrome Control Visual</p>
--	---	--

<p>(a) Licencat duhet të përmbajnë një ose më shumë nga gradimet e mëposhtme në mënyrë që të tregojnë llojin e shërbimit të cilin mbajtësi i licencës është i autorizuar të ofrojë:</p> <p>(1) Gradimi i Kontrollit Vizual të Aerodromit (ADV), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent për të ofruar një shërbim të kontrollit të trafikut ajror për trafikun e aerodromit në një aerodrom që nuk ka procedurë të publikuar afrimi ose nisje me instrument;</p> <p>(2) Gradimi i Kontrollit të Aerodromit me Instrumente (ADI), që tregon se mbajtësi i licencës është kompetent për të ofruar një shërbim të kontrollit të trafikut ajror për trafikun e aerodromit në një aerodrom që ka procedura të publikuara të afrimit me instrumente dhe nisjes me instrumente dhe shoqërohet prej të paktën një prej miratimeve të gradimit, të përshkruara në ATCO.B.015(a);</p> <p>(3) Gradimi i Kontrollit Procedural të</p>	<p>stručan da pruža uslugu kontrole letenja aerodromskom saobraćaju na aerodromu koji nema objavljene navigacione postupke za instrumentalne dolaske i odlaske;</p> <p>(2) ovlašćenje aerodromske kontrole instrumentalne (ADI), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole letenja aerodromskom saobraćaju na aerodromu koji ima objavljene navigacione postupke za instrumentalne dolaske i odlaske i mora da sadrži najmanje jedno dodatno ovlašćenje koje je opisano u <i>ATCO.B.015(a)</i>;</p> <p>(3) ovlašćenje prilazne kontrole proceduralne (APP), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole letenja vazduhoplovima u dolasku, odlasku ili preletu bez korišćenja nadzornih uređaja;</p>	<p>(ADV) rating, indicating that the licence holder is competent to provide an air traffic control service to aerodrome traffic at an aerodrome that has no published instrument approach or departure procedures;</p> <p>(2) the Aerodrome Control Instrument (ADI) rating, indicating that the licence holder is competent to provide an air traffic control service to aerodrome traffic at an aerodrome that has published instrument approach or departure procedures and shall be accompanied by at least one of the rating endorsements described in <i>ATCO.B.015(a)</i>;</p> <p>(3) the Approach Control Procedural (APP) rating, indicating that the licence holder is competent to provide an air traffic control service to arriving, departing or transiting aircraft without the use of surveillance equipment;</p> <p>(4) the Approach Control</p>
--	---	---

<p>Afrimit (APP), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent për të ofruar një shërbim të kontrollit të trafikut ajror për fluturaken në arritje, nisje ose në kalim tranzit, pa përdorimin e pajisjeve survejuese;</p> <p>(4) Gradimi i Kontrollit të Afrimit me Pajisje të Vëzhgimit (APS), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent të ofroj një shërbim të kontrollit të trafikut ajror për fluturaken në arritje, nisje ose në kalim tranzit, me përdorimin e pajisjeve vëzhguese;</p> <p>(5) Gradimi i Kontrollit Procedural të Zonës (ACP), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent të ofrojë një shërbim të kontrollit të trafikut ajror, pa përdorimin e pajisjeve vëzhguese;</p> <p>(6) Gradimi i Kontrollit të Hapësirës me Pajisje të Vëzhgimit (ACS), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent të ofroj një shërbim të kontrollit të trafikut ajror, me përdorimin e pajisjeve mbikqyrëse.</p>	<p>(4) ovlašćenje prilazne kontrole nadzorne (APS), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole letenja vazduhoplovima u dolasku, odlasku ili preletu uz korišćenje nadzornog uređaja;</p> <p>(5) ovlašćenje oblasne kontrole proceduralne (ACP), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole letenja vazduhoplovima bez korišćenja nadzornog uređaja;</p> <p>(6) ovlašćenje oblasne kontrole nadzorne (ACS), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole letenja vazduhoplovima uz korišćenje nadzornog uređaja.</p> <p>(b) Imalac ovlašćenja koji je prekinuo korišćenje prava koja su data tim ovlašćenjem u periodu od četiri ili više uzastopnih godina, može jedino da započne obuku u jedinici kontrole letenja za to</p>	<p>Surveillance (APS) rating, indicating that the licence holder is competent to provide an air traffic control service to arriving, departing or transiting aircraft with the use of surveillance equipment;</p> <p>(5) the Area Control Procedural (ACP) rating, indicating that the licence holder is competent to provide an air traffic control service to aircraft without the use of surveillance equipment;</p> <p>(6) the Area Control Surveillance (ACS) rating, indicating that the licence holder is competent to provide an air traffic control service to aircraft with the use of surveillance equipment.</p> <p>(b) The holder of a rating who has interrupted exercising the privileges associated with that rating for a period of four or more immediately preceding consecutive years may only start unit training in that rating after assessment of previous competence, conducted by a training organisation satisfying the requirements laid down</p>
--	--	---

<p>(b) Mbajtësi i një gradimi, i cili ka ndërprerë ushtrimin e privilegjeve të ndërlidhura me atë gradim për një periudhë prej 4 ose më shumë viteve të njëpasnjëshme, mund të fillojë trajnimin e njësisë në atë gradim vetëm pas vlerësimit të kompetencës së mëparshme, të kryer nga një organizatë trajnimi që përmbush kërkesat e përcaktuara në Shtojcën III (Pjesa ATCO.OR) dhe të certifikuar për të ofruar trajnimin përkatës të gradimit, nëse personi në fjalë vazhdon të përmbushë kushtet e atij gradimi dhe pas përmbushjes së ndonjërës nga kërkesat e trajnimit që rezultojnë nga ky vlerësim.</p> <p>ATCO.B.015 Miratimet e gradimeve</p> <p>(a) Gradimi i Kontrollit të Aerodromit me Instrumente (ADI) duhet të përmbajë të paktën një të miratimet e mëposhtme:</p> <p>(1) Miratimi i Kontrollit Ajror (AIR), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent për të</p>	<p>ovlašćenje nakon procene prethodne stručnosti, da bi se utvrdilo da li lice koje je u pitanju i dalje ispunjava uslove tog ovlašćenja, koju sprovodi organizacija za obuku koja ispunjava zahteve koji su propisani u Aneksu III (Deo <i>ATCO.OR</i>) i koja je sertifikovana da sprovodi obuku koja je relevantna za to ovlašćenje, i nakon što ispuni zahteve za obukom koji proizađu iz ove procene.</p> <p>ATCO.B.015 Dodatna ovlašćenja</p> <p>(a) Ovlašćenje aerodromske instrumentalne kontrole (<i>ADI</i>) mora da sadrži najmanje jedno od sledećih dodatnih ovlašćenja:</p> <p>(1) dodatno ovlašćenje kontrole u vazduhu (<i>AIR</i>), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole letenja saobraćaju u blizini aerodroma i na poletno-sletnoj stazi;</p>	<p>in Annex III (Part ATCO.OR) and certified to provide training relevant to the rating, as to whether the person concerned continues to satisfy the conditions of that rating, and after satisfying any training requirements resulting from this assessment.</p> <p>ATCO.B.015 Rating endorsements</p> <p>(a) The Aerodrome Control Instrument (ADI) rating shall bear at least one of the following endorsements:</p> <p>(1) the Air Control (<i>AIR</i>) endorsement, indicating that the licence holder is competent to provide air control to traffic flying in the vicinity of an aerodrome and on the runway;</p> <p>(2) the Ground Movement Control (<i>GMC</i>) endorsement, indicating that the licence holder is competent to provide ground movement control;</p> <p>(3) the Tower Control (<i>TWR</i>) endorsement, indicating that</p>
--	--	--

<p>ofruar kontroll ajror të trafikut që fluturon në afërsi të një aerodromi dhe në pistë;</p> <p>(2) Miratimi i Kontrollit të Lëvizjes në Tokë (GMC), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent të ofroj kontroll të lëvizjes tokësore;</p> <p>(3) Miratimi i Kontrollit nga Kulla (TWR), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent për të ofruar shërbime të kontrollit të aerodromit. Miratimi TWR përfshin privilegjet e miratimeve AIR dhe GMC;</p> <p>(4) Miratimi për Vëzhgimin e Lëvizjes në Tokë (GMS), i dhënë krahas miratimit të Kontrollit të Lëvizjes Tokësore, ose miratimit të Kontrollit nga Kulla, i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent për të ofruar kontroll të lëvizjes në tokë me ndihmën e sistemeve të drejtimit të lëvizjes në sipërfaqe të aerodromit;</p> <p>(5) Miratimi i Kontrollit të Aerodromit me Radar (RAD), i</p>	<p>(2) dodatno ovlašćenje za kontrolu kretanja na zemlji (<i>GMC</i>), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole kretanja na zemlji;</p> <p>(3) dodatno ovlašćenje toranjske kontrole (<i>TWR</i>), koje označava da je imalac stručan da pruža uslugu kontrole letenja na aerodromu. Dodatno ovlašćenje toranjske kontrole (<i>TWR</i>) obuhvata prava dodatnog ovlašćenja kontrole u vazduhu (<i>AIR</i>) i dodatnog ovlašćenja za kontrolu kretanja na zemlji (<i>GMC</i>);</p> <p>(4) dodatno ovlašćenje kontrole kretanja na zemlji sa nadzornom komponentom (<i>GMS</i>), koje se daje uz dodatno ovlašćenje za kontrolu kretanja na zemlji ili dodatno ovlašćenje toranjske kontrole, koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole kretanja na zemlji uz pomoć sistema za</p>	<p>the licence holder is competent to provide aerodrome control service. The TWR endorsement includes the privileges of the AIR and GMC endorsements;</p> <p>(4) the Ground Movement Surveillance (<i>GMS</i>) endorsement, granted in addition to the Ground Movement Control endorsement or Tower Control endorsement, indicating that the licence holder is competent to provide ground movement control with the help of aerodrome surface movement guidance systems;</p> <p>(5) the Aerodrome Radar Control (<i>RAD</i>) endorsement, granted in addition to the Air Control endorsement or Tower Control endorsement, indicating that the licence holder is competent to provide aerodrome control with the help of surveillance radar equipment.</p> <p>(b) The Approach Control</p>
--	---	---

<p>dhënë krahas miratimit të Kontrollit Ajror dhe miratimit të Kontrollit nga Kulla, i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent për të ofruar kontroll të aerodromit me ndihmën e pajisjeve radarike.</p> <p>(b) Gradimi i Kontrollit të Afrimit me Pajisje të Vëzhgimit (APS) mund të përmbajë një ose më shumë nga miratimet e mëposhtme:</p> <p>(1) Miratimi i Afrimit Preciz me Radar (PAR), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent për të ofruar afrim preciz të kontrolluar nga toka, me përdorimin e pajisjeve radarike të afrimit me precizitet për një fluturake në afrimin përfundimtar në pistë;</p> <p>(2) Miratimi për Aterrim me Pajisje të Vëzhgimit me Radar (SRA), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent për të ofruar afrime jo-precize të kontrolluara nga toka, me përdorimin e pajisjeve të vëzhgimit për fluturaket në afrimin</p>	<p>vođenje po aerodromskim površinama;</p> <p>(5) dodatno ovlašćenje aerodromske radarske kontrole (<i>RAD</i>), koje se izdaje uz dodatno ovlašćenje kontrole u vazduhu ili dodatno ovlašćenje toranjske kontrole, i koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu aerodromske kontrole letenja uz korišćenje nadzornog radara.</p> <p>(b) Ovlašćenje prilazne kontrole nadzorne (<i>APS</i>) može da sadrži najmanje jedno od sledećih dodatnih ovlašćenja:</p> <p>(1) dodatno ovlašćenje za precizni prilazni radar (<i>PAR</i>), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu preciznih prilaza sa zemlje uz korišćenje preciznog prilaznog radara za vazduhoplove u završnom prilazu na poletno-sletnu stazu;</p> <p>(2) dodatno ovlašćenje za prilaz po nadzornom radaru (<i>SRA</i>),</p>	<p>Surveillance (<i>APS</i>) rating may bear one or more of the following endorsements:</p> <p>(1) the Precision Approach Radar (<i>PAR</i>) endorsement, indicating that the licence holder is competent to provide ground-controlled precision approaches with the use of precision approach radar equipment to aircraft on the final approach to the runway;</p> <p>(2) the Surveillance Radar Approach (<i>SRA</i>) endorsement, indicating that the licence holder is competent to provide ground-controlled non-precision approaches with the use of surveillance equipment to aircraft on the final approach to the runway;</p> <p>(3) the Terminal Control (<i>TCL</i>) endorsement, indicating that the licence holder is competent to provide air traffic control services with the use of any surveillance equipment to aircraft operating in a</p>
---	---	--

<p>përfundimtar në pistë;</p> <p>(3) Miratimi i Kontrollit të Terminalit (TCL), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent për të ofruar shërbime të kontrollit të trafikut ajror, me përdorimin e ndonjë pajisjeje të vëzhgimit për fluturaket që operojnë në një zonë specifike të terminalit dhe/ose sektorët e afërt.</p> <p>(c) Gradimi i Kontrollit Procedural të Hapësirës (ACP) mund të përmbajë miratimin Kontrolli Oqeanik (OCN), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent për të ofruar shërbime të kontrollit të trafikut ajror për fluturaket që operojnë në një Hapësirë të Kontrollit Oqeanik.</p> <p>(d) Gradimi i Kontrollit me Mbikëqyrje të Hapësirës (ACS) mund të mbajë një nga miratimet e mëposhtme:</p> <p>(1) Miratimi i Kontrollit të Terminalit (TCL), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent për të ofruar shërbime të kontrollit të trafikut</p>	<p>koje oznaçava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu nepreciznih prilaza vođenih sa zemlje uz korišćenje nadzornog uređaja za vazduhoplove u završnom prilazu na poletno-sletnu stazu;</p> <p>(3) dodatno ovlašćenje za terminalnu kontrolu (TCL), koje oznaçava da je imalac dozvole stručan da pruža usluge kontrole letenja uz korišćenje bilo kog nadzornog uređaja za vazduhoplove koji vrše operacije u završnoj kontrolisanoj oblasti i/ili susednim sektorima.</p> <p>(c) Ovlašćenje Oblasne proceduralne kontrole (ACP) može uključivati dodatno ovlašćenje za okeansku kontrolu (OCN), kojom se pokazuje da je imalac stručan da pruža usluge kontrole letenja vazduhoplovima koji vrše operacije u oblasti okeanske kontrole.</p> <p>(d) Ovlašćenje oblasne kontrole</p>	<p>specified terminal area and/or adjacent sectors.</p> <p>(c) The Area Control Procedural (ACP) rating may bear the Oceanic Control (OCN) endorsement, indicating that the holder of the licence is competent to provide air traffic control services to aircraft operating in an Oceanic Control Area.</p> <p>(d) The Area Control Surveillance (ACS) rating may bear one of the following endorsements:</p> <p>(1) the Terminal Control (TCL) endorsement, indicating that the licence holder is competent to provide air traffic control services with the use of any surveillance equipment to aircraft operating in a specified terminal area and/or adjacent sectors;</p> <p>(2) the Oceanic Control (OCN) endorsement, indicating that the licence holder is competent to provide air traffic control services to aircraft operating in</p>
---	--	---

<p>ajror, me përdorimin e ndonjë pajisjeje të vëzhgimit për fluturaket që operojnë në një zonë specifike të terminalit dhe/ose sektorët e afërt;</p> <p>(2) Miratimi i Kontrollit Oqeanik (OCN), i cili tregon që mbajtësi i licencës është kompetent për të ofruar shërbime të kontrollit të trafikut ajror për fluturaket që operojnë në një Hapësirë të Kontrollit Oqeanik.</p> <p>ATCO.B.020 Miratimet e njësisë</p> <p>(a) Miratimi i njësisë autorizon mbajtësin e licencës të ofrojë shërbime të kontrollit të trafikut ajror për një sektor specifik, grup sektorësh dhe/ose pozita pune nën përgjegjësinë e një njësie të shërbimeve të trafikut ajror.</p> <p>(b) Aplikantët, për një miratim njësie duhet të kenë të përfunduar me sukses kursin e miratimit të njësisë, në përputhje me kërkesat e përcaktuara në Pjesën ATCO, Nënpjesën D, Seksioni 3.</p> <p>(c) Aplikantët për një miratim njësie pas një shkëmbimi të një licence të përmendur në ATCO.A.010, krahas</p>	<p>nadzorne (ACS) može da sadrži najmanje jedno od sledećih dodatnih ovlašćenja:</p> <p>(1) dodatno ovlašćenje za terminalnu kontrolu (TCL), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža usluge kontrole letenja uz korišćenje bilo kog nadzornog uređaja za vazduhoplove koji vrše operacije u završnoj kontrolisanoj oblasti i/ili susednim sektorima;</p> <p>(2) dodatno ovlašćenje za okeansku kontrolu (OCN), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža usluge kontrole letenja vazduhoplovima koji vrše operacije u oblasti okeanske kontrole.</p> <p>ATCO.B.020 Posebna ovlašćenja za lokaciju</p> <p>(a) Na osnovu posebnog ovlašćenja za</p>	<p>an Oceanic Control Area.</p> <p>ATCO.B.020 Unit endorsements</p> <p>(a) The unit endorsement shall authorise the licence holder to provide air traffic control services for a specific sector, group of sectors and/or working positions under the responsibility of an air traffic services unit.</p> <p>(b) Applicants for a unit endorsement shall have successfully completed a unit endorsement course in accordance with the requirements set out in Part ATCO, Subpart D, Section 3.</p> <p>(c) Applicants for a unit endorsement following an exchange of a licence referred to in ATCO.A.010 shall, in addition to the requirements set out in point (b), meet the requirements of ATCO.D.060(f).</p> <p>(d) For air traffic controllers providing air traffic control services to aircraft carrying out flight tests, the competent authority may, in addition to the requirements set out in point (b), set out additional requirements to be met.</p> <p>(e) Unit endorsements shall be valid for a</p>
---	--	---

<p>kërkesave të përcaktuara në pikën (b), duhet të plotësojnë edhe kërkesat e ATCO.D.060(f).</p> <p>(d) Për kontrollorë të trafikut ajror që ofrojnë shërbime të kontrollit të trafikut ajror për fluturaket që kryejnë fluturime testuese, autoriteti kompetent mundet që, krahas kërkesave të përcaktuara në pikën (b) të përcaktojë kërkesa shtesë që duhet të përmbushen.</p> <p>(e) Miratimet e njësisë janë valide për një periudhë të përcaktuar në skemën e kompetencës së njësisë. Kjo periudhë nuk mund t'i tejkalojë tre vite.</p> <p>(f) Periudha e validitetit të miratimeve të njësisë, me rastin e lëshimit fillestar dhe ripërtëritjes, fillon jo më vonë se 30 ditë nga data në të cilën vlerësimi është përfunduar në mënyrë të suksesshme.</p> <p>(g) Miratimet e njësisë do të rivalidohen nëse:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Aplikanti ka ushtruar privilegjet e licencës për një numër minimum të orëve, siç është e përcaktuar në skemën e kompetencës së njësisë; (2) Aplikanti ka ndërmarrë trajnimin rifreskues brenda periudhës së validitetit të miratimit të njësisë, 	<p>lokaciju imalac dozvole ima pravo da pruža usluge kontrole letenja na određenom sektoru, grupi sektora i/ili radnim mestima za koje je odgovorna jedinica kontrole letenja koja pruža usluge u vazдушnom saobraćaju.</p> <p>(b) Podnosioci zahteva za posebno ovlašćenje za lokaciju moraju da imaju uspešno završen program obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju, u skladu sa zahtevima koji su utvrđeni u Delu <i>ATCO</i>, Poddeo D, Odeljak 3.</p> <p>(c) Podnosioci zahteva za posebno ovlašćenje za lokaciju nakon zamene dozvole koja je navedena u <i>ATCO.A.010</i> moraju, u skladu sa zahtevima koji su utvrđeni u tački (b), da ispune zahteve iz <i>ATCO.D.060(f)</i>.</p> <p>(d) Za kontrolore letenja koji pružaju usluge kontrole letenja vazduhoplovima na probnom letu, nadležna vlast može, uz zahteve koji su utvrđeni u tački (b), da utvrdi dodatne zahteve koje treba ispuniti.</p> <p>(e) Posebna ovlašćenja za lokaciju važe u roku koji je definisan u</p>	<p>period defined in the unit competence scheme. This period shall not exceed three years.</p> <p>(f) The validity period of unit endorsements for initial issue and renewal shall start not later than 30 days from the date on which the assessment has been successfully completed.</p> <p>(g) Unit endorsements shall be revalidated if:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) the applicant has been exercising the privileges of the licence for a minimum number of hours as defined in the unit competence scheme; (2) the applicant has undertaken refresher training within the validity period of the unit endorsement according to the unit competence scheme; (3) the applicant's competence has been assessed in accordance with the unit competence scheme not earlier than three months prior to the expiry date of the unit endorsement. <p>(h) Unit endorsements shall be</p>
--	--	---

<p>sipas skemës së kompetencës së njësisë;</p> <p>(3) Kompetenca e aplikantit është vlerësuar në përputhje me skemën e kompetencës së njësisë jo më herët se tre muaj para datës së skadimit të miratimit të njësisë.</p> <p>(h) Miratimet e njësisë rivalidohen, me kusht që kërkesat e përcaktuara në pikën (g) janë përbushur, brenda periudhës 3 mujore menjëherë para datës së tyre të skadimit. Në raste të tilla, periudha e validitetit numërohet nga ajo datë e skadimit.</p> <p>(i) Nëse miratimi i njësisë rivalidohet para periudhës së parashikuar me pikën (h), periudha e tij e validitetit fillon jo më vonë se 30 ditë nga data në të cilën është përfunduar me sukses vlerësimi, me kusht që përbushen edhe kërkesat në pikën (g)(1) dhe (2).</p> <p>(j) Nëse validiteti i miratimit të njësisë skadon, mbajtësi i licencës duhet të përfundojë me sukses kursin e miratimit të njësisë, në përputhje me kërkesat e përcaktuara në Pjesën ATCO, Nën-pjesën D, Seksionin 3, në</p>	<p>procedurama održavanja stručnosti. Ovaj rok važenja ne sme da prekorači tri godine.</p> <p>(f) Rok važenja posebnih ovlašćenja za lokaciju kod prvog izdavanja i obnove mora da započne najkasnije 30 dana od datuma uspešne procene stručnosti.</p> <p>(g) Posebna ovlašćenja za lokaciju se produžavaju ukoliko je:</p> <p>(1) podnosilac zahteva koristio prava iz dozvole u minimalnom broju časova koji je definisan u procedurama održavanja stručnosti;</p> <p>(2) podnosilac zahteva završio obuku osveženja znanja u toku važenja posebnog ovlašćenja za lokaciju, u skladu sa procedurama održavanja stručnosti u jedinici kontrole letenja;</p> <p>(3) stručnost podnosioca zahteva procenjena u skladu sa procedurama održavanja stručnosti u jedinici kontrole letenja najranije tri meseca pre datuma isteka posebnog ovlašćenja za lokaciju.</p> <p>(h) Pod uslovom da su ispunjeni zahtevi</p>	<p>revalidated, provided that the requirements set out in point (g) are met, within the 3-month period immediately preceding their expiry date. In such cases the validity period shall be counted from that expiry date.</p> <p>(i) If the unit endorsement is revalidated before the period provided for in point (h), its validity period shall start not later than 30 days from the date on which the assessment has been successfully completed, provided that the requirements in point (g)(1) and (2) are also met.</p> <p>(j) If the validity of a unit endorsement expires, the licence holder shall successfully complete the unit endorsement course in accordance with the requirements set out in Part ATCO, Subpart D, Section 3 in order to renew the endorsement.</p> <p>ATCO.B.025 Unit competence scheme</p> <p>(a) Unit competence schemes shall be established by the air navigation service provider and approved by the competent authority. It shall include at least the following elements:</p>
---	---	--

<p>mënyrë që të ripërtërihet miratimi.</p> <p>ATCO.B.025 Skema e kompetencës së njësisë</p> <p>(a) Skemat e kompetencës së njësisë duhet të hartohen nga ofruesi i shërbimeve të navigacionit ajror dhe të aprovohen nga autoriteti kompetent. Skema duhet të përfshijë të paktën elementet e mëposhtme:</p> <p>(1) vlefshmërinë e miratimit të njësisë në përputhje me ATCO.B.020(e);</p> <p>(2) periudhën maksimale të vazhdueshme kur privilegjet e një miratimi njësie nuk ushtrohen gjatë vlefshmërisë së tij. Kjo periudhë nuk duhet të kalojë 90 ditë kalendarike;</p> <p>(3) numrin minimal të orëve për ushtrimin e privilegjeve të miratimit të njësisë brenda një periudhe të përcaktuar kohore, që nuk duhet të kalojë 12 muaj, për qëllime të ATCO.B.020 (g) (1). Për instruktorët e trajnimit në vendin e punës që ushtrojnë privilegjet e miratimit të OJTI, koha e shpenzuar në instruksion do të llogaritet për</p>	<p>utvrđeni u tački (g), posebna ovlašćenja za lokaciju se produžavaju u periodu od tri meseca pre datuma isteka važenja. U ovakvim slučajevima rok važenja se računa od datuma isteka.</p> <p>(i) Ukoliko se posebno ovlašćenje za lokaciju produži pre roka koji je dat u tački (h), njegov rok važenja započinje najkasnije 30 dana od datuma uspešno izvršene procene, pod uslovom da su takođe ispunjeni i zahtevi u tač. (g)(1) i (g)(2).</p> <p>(j) Ukoliko rok važenja posebnog ovlašćenja za lokaciju istekne, imalac dozvole mora da uspešno završi program obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju, u skladu sa zahtevima koji su utvrđeni u Delu <i>ATCO</i>, Poddeo D, Odeljak 3, kako bi se obnovilo to posebno ovlašćenje.</p> <p>ATCO.B.025 Procedure održavanja stručnosti u jedinicama kontrole letenja</p> <p>(a) Pružalac usluga u vazdušnoj plovodbi mora da uspostavi procedure održavanja stručnosti u jedinicama kontrole letenja, koje mora da odobri</p>	<p>(1) the validity of the unit endorsement in accordance with ATCO.B.020(e);</p> <p>(2) the maximum continuous period when the privileges of a unit endorsement are not exercised during its validity. This period shall not exceed 90 calendar days;</p> <p>(3) the minimum number of hours for exercising the privileges of the unit endorsement within a defined period of time, which shall not exceed 12 months, for the purpose of ATCO.B.020(g)(1). For on-the-job training instructors exercising the privileges of the OJTI endorsement the time spent instructing shall be counted for the maximum of 50 % of the hours required for revalidation of the unit endorsement.</p> <p>(4) procedures for the cases where the licence holder does not meet the requirements set out in point (a)(2) and (3);</p> <p>(5) processes for assessing competence, including assessment of the refresher training subjects</p>
---	---	---

<p>maksimumin prej 50% të orëve të nevojshme për rivalidimin e miratimit të njësisë.</p> <p>(4) procedurat për rastet kur mbajtësi i licencës nuk i plotëson kërkesat e përcaktuara në pikën (a) (2) dhe (3);</p> <p>(5) proceset për vlerësimin e kompetencës, duke përfshirë vlerësimin e lendeve të trajnimit rifreskues (trajnimit për rifreskim të njohurive) sipas ATCO.D.080 (b);</p> <p>(6) proceset për ekzaminimin e njohurive teorike dhe të kuptuarit e nevojshëm për ushtrimin e privilegjeve të gradimeve dhe miratimeve;</p> <p>(7) proceset për identifikimin e temave dhe nën-temave, objektiveve dhe metodave të trajnimit për trajnimin në vazhdimësi;</p> <p>(8) kohëzgjatja minimale dhe shpeshësia e trajnimit rifreskues;</p> <p>(9) proceset për ekzaminimin e njohurive teorike dhe/ose vlerësimin e aftësive praktike të fituara gjatë trajnimit të konvertimit, duke përfshirë notat e kalimit për ekzaminimet;</p>	<p>nadležna vlast. One moraju da obuhvate najmanje sledeće elemente:</p> <p>(1) rok važenja posebnog ovlašćenja za lokaciju u skladu sa <i>ATCO.B.020(e)</i>;</p> <p>(2) maksimalan kontinuiran period u kom prava vezana za posebno ovlašćenje za lokaciju nisu korišćena u toku njegovog važenja. Ovaj period ne sme da prekorači 90 kalendarskih dana;</p> <p>(3) minimalan broj časova rada za korišćenje prava vezanih za posebno ovlašćenje za lokaciju u definisanom periodu, koji ne sme da prekorači 12 meseci, za potrebe <i>ATCO.B.020(g)(1)</i>. Za instruktore za obuku na radnom mestu koji koriste prava posebnog ovlašćenja <i>OJTI</i> vreme sprovođenja obuke može da obuhvati maksimum 50 % časova koji su potrebni za produženje posebnog ovlašćenja za lokaciju.</p> <p>(4) procedure za slučajeve kada imalac dozvole ne ispunjava zahteve propisane u tač. (a)(2) i (3);</p>	<p>according to <i>ATCO.D.080(b)</i>;</p> <p>(6) processes for the examination of theoretical knowledge and understanding necessary to exercise privileges of the ratings and endorsements;</p> <p>(7) processes to identify the topics and subtopics, objectives and training methods for continuation training;</p> <p>(8) the minimum duration and frequency of the refresher training;</p> <p>(9) processes for the examination of theoretical knowledge and/or the assessment of practical skills acquired during conversion training, including pass marks for examinations;</p> <p>(10) processes in case of failure of an examination or assessment, including the appeal processes;</p> <p>(11) training personnel qualifications, roles and responsibilities;</p> <p>(12) procedure to ensure that practical instructors have practised instructional techniques in the</p>
--	---	---

<p>(10) proceset në rast të dështimit të një ekzaminimi ose vlerësimi, përfshirë proceset e ankimimit;</p> <p>(11) kualifikimet, rolet dhe përgjegjësitë e personelit të trajnimit;</p> <p>(12) procedurat për të siguruar që instruktorët praktik kanë ushtruar teknikat instruksionale në procedurat në të cilat synohet të ofrohet instruksion në përputhje me ATCO.C.010 (b)(3) dhe ATCO.C.030(b)(3);</p> <p>(13) procedurat për deklarimin dhe menaxhimin e rasteve të paaftësisë së përkohshme për të ushtruar privilegjet e një licence, si dhe për informimin e autoritetit kompetent në përputhje me ATCO.A.015 (d);</p> <p>(14) identifikimi i të dhënave/evidencës që do të mbahen në mënyrë specifike për trajnimin në vazhdimësi dhe vlerësimet, në përputhje me ATCO.AR.B.015;</p> <p>(15) proceset dhe arsyet për rishikimin dhe ndryshimin e skemës së kompetencës së njësisë dhe dorëzimin e saj tek autoriteti</p>	<p>(5) procese za procenu stručnosti, uključujući procenu iz predmeta obuke za osveženje znanja u skladu sa ATCO.D.080(b);</p> <p>(6) procese za sprovođenje ispita iz teorijskog znanja i razumevanja, koje je neophodno za korišćenje prava na osnovu ovlašćenja, dodatnih i posebnih ovlašćenja;</p> <p>(7) procese za utvrđivanje tema i podtema, ciljeva i metoda kontinuirane obuke;</p> <p>(8) minimalno trajanje i učestalost obuke osveženja znanja;</p> <p>(9) procese za sprovođenje ispita iz teorijskog znanja i/ili procene praktičnih veština, koje se stiču u toku doobuke, uključujući prolazne ocene za ispite;</p> <p>(10) procese u slučaju neuspešnog rezultata na ispitu ili u toku procene, uključujući procese podnošenja žalbe;</p> <p>(11) kvalifikacije, uloge i odgovornosti osoblja za obuku;</p> <p>(12) procedure kojima se obezbeđuje da instruktori praktične obuke vežbaju tehnike</p>	<p>procedures in which it is intended to provide instruction in accordance with ATCO.C.010(b)(3) and ATCO.C.030(b)(3);</p> <p>(13) procedures for the declaration and the management of cases of provisional inability to exercise the privileges of a licence, as well as for informing the competent authority in accordance with ATCO.A.015(d);</p> <p>(14) identification of records to be kept specific to continuation training and assessments, in accordance with ATCO.AR.B.015;</p> <p>(15) process and reasons for reviewing and amending the unit competence scheme and its submission to the competent authority. The review of the unit competence scheme shall take place at least once every three years.</p> <p>(b) In order to comply with the requirement set out in point (a)(3), air navigation service providers shall</p>
--	--	---

<p>kompetent. Rishikimi i skemës së kompetencës së njësisë do të bëhet së paku një herë në tre vjet.</p> <p>(b) Për të përmbushur kërkesat e përcaktuara në pikën (a) (3), ofruesit e shërbimeve të navigacionit ajror mbajnë evidencë për orët, gjatë të cilave secili mbajtës i licencës ushtron privilegjet e miratimit të tij/saj të njësisë duke punuar në sektorë, grup sektorësh dhe/ose pozita të punës në njësinë e ATC-së dhe do t'i ofrojë këto të dhëna autoriteteve kompetente dhe mbajtësit të licencës në bazë të kërkesës.</p> <p>(c) Kur përcaktohen procedurat e përmendura në pikën (a) (4) dhe (13) ofruesit e shërbimeve të navigacionit ajror duhet të sigurojnë që mekanizmat zbatohen për të garantuar trajtim të drejtë të mbajtësve të licencave, kur vlefshmëria e miratimeve të tyre nuk mund të zgjatet.</p> <p>ATCO.B.030 Miratimi i zotësisë gjuhësore</p> <p>(a) Kontrollorët e trafikut ajror dhe student-kontrollorët e trafikut ajror nuk duhet të ushtrojnë privilegjet e</p>	<p>obuke iz procedura iz kojih nameravaju da sprovede obuku, u skladu sa <i>ATCO.C.010(b)(3)</i> i <i>ATCO.C.030(b)(3)</i>;</p> <p>(13) procedure za proglašavanje i postupanje u slučajevima privremene nesposobnosti za korišćenje prava iz dozvole, kao i za obaveštavanje nadležne vlasti u skladu sa <i>ATCO.A.015(d)</i>;</p> <p>(14) utvrđivanje evidencija koje treba da se vode za kontinuiranu obuku i procene, u skladu sa <i>ATCO.AR.B.015</i>;</p> <p>(15) proces i razloge za preispitivanje i izmenu i dopunu procedura održavanja stručnosti u jedinicama kontrole letenja i njihovo dostavljanje nadležnoj vlasti. Preispitivanje procedura održavanja stručnosti mora da se sprovodi najmanje jednom svake tri godine.</p> <p>(b) Da bi bili usklađeni sa zahtevima koji su propisani u tački (a)(3), pružaoci usluga u vazdušnoj plovitbi moraju da vode evidenciju o broju časova korišćenja prava svakog</p>	<p>keep records of the hours, during which each licence holder exercises the privileges of his/her unit endorsement working in sectors, group of sectors and/or working positions in the ATC unit and shall provide that data to the competent authorities and to the licence holder upon request.</p> <p>(c) When establishing the procedures referred to in point (a)(4) and (13) air navigation service providers shall ensure that mechanisms are applied to guarantee fair treatment of licence holders where the validity of their endorsements cannot be extended.</p> <p>ATCO.B.030 Language proficiency endorsement</p> <p>(a) Air traffic controllers and student air traffic controllers shall not exercise the privileges of their licences unless they have a valid language proficiency endorsement in English and, if applicable, in the language(s) imposed by the Republic of Kosovo for reasons of safety at the ATC unit as published in the Aeronautical</p>
--	---	---

<p>licencave të tyre, përveç nëse kanë një miratim të vlefshëm të zotësisë gjuhësore në gjuhën angleze dhe, nëse është e zbatueshme, në gjuhën(-ët) e kërkuara nga Republika e Kosovës për arsye të sigurisë në njësinë ATC (KTA) siç është botuar në Publikimin e Informacionit Aeronautik. Miratimi i zotësisë gjuhësore duhet të tregojë gjuhën (-ët), nivelin (-et) e aftësisë dhe datën (-at) e skadimit.</p> <p>(b) Niveli i zotësisë gjuhësore përcaktohet në përputhje me shkallën e vlerësimit të përcaktuar në shtojcën 1 të Aneksit I.</p> <p>(c) Aplikuesi për ndonjë miratim të zotësisë gjuhësore duhet të demonstrojë, në përputhje me shkallën e vlerësimit të përmendur në pikën (b), së paku një nivel operacional (niveli katër) të zotësisë.</p> <p>Për të vepruar kështu, aplikuesi duhet të:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) komunikojë në mënyrë efektive vetëm me zë (telefon/radiotelefon) dhe në situata ballë për ballë; (2) komunikojë mbi temat e përbashkëta, konkrete dhe të lidhura me punën me saktësi dhe 	<p>imaoca dozvole na osnovu njegovog/njenog posebnog ovlašćenja za lokaciju radeći na sektorima, grupi sektora i/ili radnim mestima u ATC jedinicama i moraju da dostave podatke nadležnim vlastima i imaocu dozvole na zahtev.</p> <p>(c) Kod uspostavljanja procedura navedenih u tač. (a)(4) i (13), pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi moraju da obezbede primenu mehanizama koji garantuju pravedan tretman imalaca dozvola u slučajevima kada se važenje njihovih dodatnih i posebnih ovlašćenja ne može produžiti.</p> <p>ATCO.B.030 Posebno jezičko ovlašćenje</p> <p>(a) Kontrolori letenja i studenti kontrolori letenja ne smeju da koriste prava iz dozvola ako nemaju važeće posebno jezičko ovlašćenje iz engleskog jezika i, ukoliko je primenljivo, iz jezika koje zahteva Republika Kosovo iz bezbednosnih razloga u ATC jedinici, kao što je objavljeno u Zborniku vazduhoplovnih informacija. U</p>	<p>Information Publications. The language proficiency endorsement shall indicate the language(s), the level(s) of proficiency and the expiry date(s).</p> <p>(b) The language proficiency level shall be determined in accordance with the rating scale set out in Appendix 1 of Annex I.</p> <p>(c) The applicant for any language proficiency endorsement shall demonstrate, in accordance with the rating scale referred to in point (b), at least an operational level (level four) of language proficiency.</p> <p>To do so, the applicant shall:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) communicate effectively in voice only (telephone/radiotelephone) and in face-to-face situations; (2) communicate on common, concrete and work-related topics with accuracy and clarity; (3) use appropriate communicative strategies to exchange messages and to recognise and resolve misunderstandings in a general or work-related context;
--	---	---

<p>qartësi;</p> <p>(3) përdorë strategjitë e përshtatshme komunikuese për të shkëmbyer mesazhe dhe për të njohur dhe zgjidhur keqkuptimet në një kontekst të përgjithshëm ose të lidhur me punën;</p> <p>(4) përballojë me sukses dhe me lehtësi relative sfidat gjuhësore të paraqitura nga një ndërlikim ose ngjarje të papritura që ndodhin brenda kontekstit të një situatë të punës rutinore ose detyrë komunikuese të cilën ata përndryshe e njohin mirë; dhe</p> <p>(5) përdorë një dialekt apo theks që është i kuptueshëm për komunitetin aeronautik.</p> <p>(d) Pavarësisht nga pika (c), niveli i zgjeruar (niveli pesë) i shkallës së vlerësimit të zotësisë gjuhësore të përcaktuar në shtojcën 1 të Aneksit I mund të kërkohej nga ofruesi i shërbimeve të navigimit ajror, kur rrethanat operacionale të gradimit ose miratimit të caktuar kërkojnë një nivel më të lartë të zotësisë gjuhësore për arsye imperative të sigurisë. Një</p>	<p>posebno jezičkom ovlaštenju moraju da se navedu jezik, nivo jezičke stručnosti i rok važenja.</p> <p>(b) Nivo jezičkog znanja se utvrđuje u skladu sa skalom za ocenu koja je propisana u Dodatku 1 Aneksa I I.</p> <p>(c) Podnosilac zahteva za upis bilo kog posebnog jezičkog ovlašćenja mora da dokaže, u skladu sa skalom za ocenu koja je navedena u tački (b), barem operativni nivo (nivo četiri) jezičkog znanja.</p> <p>Da bi se ovo uradilo, podnosilac zahteva mora da:</p> <p>(1) efektivno komunicira samo u verbalnom (telefonskom/radiotelefonskom) kontaktu i kontaktu licem u lice;</p> <p>(2) precizno i jasno komunicira o uobičajenim, konkretnim temama i temama vezanim za posao;</p> <p>(3) koristi odgovarajuće komunikacijske strategije za razmenu poruka i da prepozna je i razrešava nesporazume u opštem kontekstu ili kontekstu vezanom za posao;</p>	<p>(4) handle successfully and with relative ease the linguistic challenges presented by a complication or unexpected turn of events that occur within the context of a routine work situation or communicative task with which they are otherwise familiar; and</p> <p>(5) use a dialect or accent which is intelligible to the aeronautical community.</p> <p>(d) Notwithstanding point (c), extended level (level five) of the language proficiency rating scale set out in Appendix 1 of Annex I may be required by the air navigation service provider, where the operational circumstances of the particular rating or endorsement warrant a higher level of language proficiency for imperative reasons of safety. Such a requirement shall be non-discriminatory, proportionate, transparent, and objectively justified by the air navigation service provider wishing to apply the higher level of proficiency and shall be approved by the competent authority.</p>
--	---	---

<p>kërkesë e tillë do të jetë jo-diskriminuuese, proporcionale, transparente dhe e justifikuar në mënyrë objektive nga ofruesi i shërbimeve të navigacionit ajror që dëshiron të zbatojë nivelin më të lartë të zotësisë dhe duhet të aprovohet nga autoriteti kompetent.</p> <p>(e) Zotësia gjuhësore do të demonstrohet me një certifikatë që vërteton rezultatin e vlerësimit.</p> <p>ATCO.B.035 Vlefshmëria e miratimit të zotësisë gjuhësore</p> <p>(a) Vlefshmëria e miratimit të zotësisë gjuhësore, varësisht nga niveli i përcaktuar në përputhje me shtojcën 1 të Aneksit I, do të jetë:</p> <p>(1) për nivelin operacional (niveli katër), tre vite nga data e vlerësimit; ose</p> <p>(2) për nivelin e zgjeruar (niveli pesë), gjashtë vjet nga data e vlerësimit;</p> <p>(3) për nivelin e ekspertit (niveli gjashtë):</p> <p>(i) nëntë vite nga data e vlerësimit, për gjuhën angleze;</p>	<p>(4) uspešno i sa relativnom lakoćom savladava jezičke izazove nastale pojavom poteškoća ili neočekivanim obrtom događaja koji se pojavljuju u okviru rutinskih radnih situacija ili komunikacijskog zadatka sa kojim je na drugi način upoznat; i</p> <p>(5) koristi dijalekt ili akcenat koji je razumljiv za vazduhoplovnu zajednicu.</p> <p>(d) Izuzetno od tačke (c), pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi može da zahteva napredni nivo (nivo pet) skale za procenu jezičkog znanja koja je propisana u Dodatku 1 Aneksa I, u slučaju kada operativne okolnosti pojedinačnog ovlašćenja ili dodatnog i posebnog ovlašćenja zahtevaju viši nivo jezičkog znanja iz bezbednosnih razloga. Ovakav zahtev mora da bude nediskriminatoran, proporcionalan, transparentan i objektivno opravdan od strane pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi, koji želi da primeni viši nivo jezičkog znanja i mora da ga odobri nadležna vlast.</p>	<p>(e) Language proficiency shall be demonstrated by a certificate attesting the result of the assessment.</p> <p>ATCO.B.035 Validity of language proficiency endorsement</p> <p>(a) The validity of the language proficiency endorsement, depending on the level determined in accordance with Appendix 1 of Annex I, shall be:</p> <p>(1) for operational level (level four), three years from the date of assessment; or</p> <p>(2) for extended level (level five), six years from the date of assessment;</p> <p>(3) for expert level (level six):</p> <p>(i) nine years from the date of assessment, for the English language;</p> <p>(ii) unlimited, for any other language(s) referred to in ATCO.B.030(a).</p> <p>(b) The validity period of the language proficiency endorsements for initial issue and renewal shall start not later than 30 days from the date on which the language proficiency assessment has been successfully completed.</p>
---	--	---

<p>(ii) e pakufizuar, për çdo gjuhë tjetër të përmendur në ATCO.B.030 (a).</p> <p>(b) Periudha e vlefshmërisë së miratimeve të zotësisë gjuhësore për lëshimin fillestar dhe ripërtëritjen fillon jo më vonë se 30 ditë nga data në të cilën është kryer me sukses vlerësimi i zotësisë gjuhësore.</p> <p>(c) Miratimet e zotësisë gjuhësore do të rivalidohen pas përfundimit me sukses të vlerësimit të zotësisë gjuhësore që ndodhin brenda tre muajve menjëherë para datës së skadimit të tyre. Në raste të tilla, periudha e vlefshmërisë së re do të llogaritet nga ajo datë e skadimit.</p> <p>(d) Nëse miratimi i zotësisë gjuhësore rivalizohet para periudhës së parashikuar në pikën (c), periudha e vlefshmërisë së tij fillon jo më vonë se 30 ditë nga data në të cilën është kryer me sukses vlerësimi i zotësisë gjuhësore.</p> <p>(e) Kur skadon vlefshmëria e një miratimi të zotësisë gjuhësore, mbajtësi i licencës do të përfundojë me sukses një vlerësim të zotësisë gjuhësore me qëllim që të ripërtërihet miratimi i</p>	<p>(e) Jezičko znanje se dokazuje sertifikatom koji potvrđuje rezultat procene.</p> <p>ATCO.B.035 Važenje posebnog jezičkog ovlašćenja</p> <p>(a) Rok važenja posebnog jezičkog ovlašćenja, u zavisnosti od nivoa koji je utvrđen u skladu sa Dodatkom 1 Aneksa II je:</p> <p>(1) za operativni nivo (nivo četiri), tri godine od datuma procene; ili</p> <p>(2) za napredni nivo (nivo pet), šest godina od datuma procene;</p> <p>(3) za ekspertski nivo (nivo šest):</p> <p>(iii) devet godina od datuma procene, za engleski jezik;</p> <p>(iv) neograničeno, za svaki drugi jezik koji je naveden u ATCO.B.030(a).</p> <p>(b) Rok važenja posebnih jezičkih ovlašćenja kod prvog izdavanja i obnove započinje najkasnije 30 dana od datuma kada je sprovedena uspešna procena jezičkog znanja.</p> <p>(c) Posebna jezička ovlašćenja se produžavaju nakon uspešne procene jezičkog znanja, koja mora da se</p>	<p>(c) Language proficiency endorsements shall be revalidated following successful completion of the language proficiency assessment taking place within three months immediately preceding their expiry date. In such cases the new validity period shall be counted from that expiry date.</p> <p>(d) If the language proficiency endorsement is revalidated before the period provided for in point (c), its validity period shall start not later than 30 days from the date on which the language proficiency assessment has been successfully completed.</p> <p>(e) When the validity of a language proficiency endorsement expires, the licence holder shall successfully complete a language proficiency assessment in order to have his/her endorsement renewed.</p> <p>ATCO.B.040 Assessment of language proficiency</p> <p>(a) The demonstration of language proficiency shall be done through a method of assessment approved by the competent authority, which shall</p>
---	--	--

<p>tij/saj.</p> <p>ATCO.B.040 Vlerësimi i zotësisë gjuhësore</p> <p>(a) Demonstrimi i zotësisë gjuhësore bëhet përmes një metode vlerësimi të aprovuar nga autoriteti kompetent, e cila do të përmbajë:</p> <p>(1) procesin përmes së cilit bëhet vlerësimi;</p> <p>(2) kualifikimin e vlerësuesve;</p> <p>(3) procedurën e ankimeve.</p> <p>(b) Organet e vlerësimit të gjuhës do të jenë në përputhje me kërkesat e përcaktuara nga autoritetet kompetente sipas ATCO.AR.A.010.</p> <p>ATCO.B.045 Trajnimi gjuhësor</p> <p>(a) Ofruesit e shërbimeve të navigacionit ajror duhet të ofrojnë trajnime gjuhësore për të mbajtur nivelin e kërkuar të zotësisë gjuhësore të kontrollorëve të trafikut ajror për:</p> <p>(1) mbajtësit e miratimit të zotësisë gjuhësore në nivel operacional (nivele katër);</p> <p>(2) mbajtësit e licencave pa mundësi</p>	<p>sprovede u periodu od tri meseca pre isteka roka važenja. U ovakvim slučajevima rok važenja se računa od datuma isteka važenja.</p> <p>(d) Ukoliko se posebno jezičko ovlašćenje produži pre perioda koji je naveden u tački (c), rok važenja počinje najkasnije 30 dana od dana kada je sprovedena uspešna procena jezičkog znanja.</p> <p>(e) Kada rok važenja posebnog jezičkog ovlašćenja istekne, imalac dozvole mora da uspešno završi procenu jezičkog znanja kako bi obnovio/la to ovlašćenje.</p> <p>ATCO.B.040 Procena jezičkog znanja</p> <p>(a) Dokazivanje jezičkog znanja se vrši kroz metod procene odobren od nadležne vlasti, koji mora da sadrži:</p> <p>(1) proces na osnovu kog se vrši procena;</p> <p>(2) kvalifikaciju procenjivača;</p> <p>(3) proceduru podnošenja žalbi.</p> <p>(b) Tela za procenu stručnosti moraju da budu usaglašena sa zahtevima koje su uspostavile nadležne vlasti u skladu sa</p>	<p>contain:</p> <p>(1) the process by which an assessment is done;</p> <p>(2) the qualification of the assessors;</p> <p>(3) the appeals procedure.</p> <p>(b) Language assessment bodies shall comply with the requirements established by the competent authorities according to ATCO.AR.A.010.</p> <p>ATCO.B.045 Language training</p> <p>(a) Air navigation service providers shall make available language training to maintain the required level of language proficiency of air traffic controllers to:</p> <p>(1) holders of language proficiency endorsement at operational level (level four);</p> <p>(2) licence holders without the opportunity to apply their skills on a regular basis in order to maintain their language skills.</p> <p>(b) Language training may also be made available in the form of continuous</p>
---	---	---

<p>për të aplikuar aftësitë e tyre në baza të rregullta në mënyrë që të ruajnë zotësitë e tyre gjuhësore.</p> <p>(b) Trajnimi gjuhësor mund të vihet në dispozicion edhe në formën e trajnimeve në vazhdimësi.</p> <p style="text-align: center;">NËNPJESA C</p> <p style="text-align: center;">KËRKESAT PËR INSTRUKTORËT DHE VLERËSUESIT</p> <p>SEKSIONI 1</p> <p>Instrukturët</p> <p>ATCO.C.001 Instrukturët teorik</p> <p>(a) Trajnimi teorik duhet të kryhet vetëm nga instruktorët e kualifikuar në mënyrë të duhur.</p> <p>(b) Një instruktor teorik është i kualifikuar në mënyrë të duhur nëse ai/ajo:</p> <p>(1) posedon licencë për kontrollor të trafikut ajror dhe/ose posedon një kualifikim profesional të duhur për lëndën që është duke u ligjëruar dhe/ose ka treguar njohuri dhe përvojë adekuate për organizimin e trajnimit;</p> <p>(2) ka demonstruar aftësitë</p>	<p style="text-align: center;"><i>ATCO.AR.A.010.</i></p> <p>ATCO.B.045 Obuka iz jezika</p> <p>(a) Pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi moraju da obezbede obuku iz jezika za održavanje potrebnog nivoa jezičkog znanja kontrolora letenja za:</p> <p>(1) imaoce posebnog jezičkog ovlašćenja na operativnom nivou (nivo četiri);</p> <p>(2) imaoce dozvole koji nemaju mogućnost da redovno primenjuju svoje veštine kako bi održavali svoje jezičke veštine.</p> <p>(b) Obuka iz jezika takođe može da se sprovodi u obliku kontinuirane obuke.</p> <p style="text-align: center;">PODDEO C</p> <p style="text-align: center;">ZAHTJEVI ZA INSTRUKTORE I PROCENJIVAČE</p> <p>ODELJAK 1</p> <p>Instruktori</p> <p>ATCO.C.001 Instruktori teorijske obuke</p>	<p>training.</p> <p style="text-align: center;">SUBPART C</p> <p style="text-align: center;">REQUIREMENTS FOR INSTRUCTORS AND ASSESSORS</p> <p>SECTION 1</p> <p>Instructors</p> <p>ATCO.C.001 Theoretical instructors</p> <p>(a) Theoretical training shall only be carried out by appropriately qualified instructors.</p> <p>(b) A theoretical instructor is appropriately qualified if he/she:</p> <p>(1) holds an air traffic controller licence and/or holds a professional qualification appropriate to the subject being taught and/or has demonstrated adequate knowledge and experience to the training organisation;</p> <p>(2) has demonstrated instructional skills to the training organisation.</p> <p>ATCO.C.005 Practical instructors</p> <p>A person shall only carry out practical training when he/she holds an air traffic</p>
--	---	--

<p>instruksionale për organizimin e trajnimit.</p> <p>ATCO.C.005 Instruktorët praktik</p> <p>Një person do të kryejë trajnime praktike vetëm kur ai/ajo posedon një licencë për kontrollor të trafikut ajror me një miratim të instruktorit të trajnimit në vendin e punës (OJTI) ose me një miratim të instruktorit për pajisje sintetike të trajnimit (STDI).</p> <p>ATCO.C.010 Privilegjet e instruktorit të trajnimit në vendin e punës (OJTI)</p> <p>(a) Poseduesit e miratimit OJTI janë të autorizuar për të ofruar trajnime praktike dhe mbikëqyrje mbi pozitë operationale të punës për të cilat mbahet një miratim valid i njësisë dhe mbi pajisjet sintetike të trajnimit në gradimet e mbajtura.</p> <p>(b) Poseduesit e një miratimi OJTI do të ushtrojnë privilegjet e miratimit vetëm nëse ata kanë:</p> <p>(1) ushtruar për të paktën dy vjet privilegjin e gradimit për të cilin kanë dhënë instruksion;</p> <p>(2) ushtruar për një periudhë të menjëhershme prej së paku gjashtë</p>	<p>(a) Teorijsku obuku sprovode samo odgovarajuće kvalifikovani instruktori.</p> <p>(b) Instruktor teorijske obuke je odgovarajuće kvalifikovan ako on/ona:</p> <p>(1) ima dozvolu kontrolora letenja i/ili ima profesionalne kvalifikacije koje odgovaraju predmetu koji predaje i/ili je dokazao/la odgovarajuće znanje i iskustvo organizaciji za obuku;</p> <p>(2) je dokazao/la sposobnosti za sprovođenje teorijske obuke organizaciji za obuku.</p> <p>ATCO.C.005 Instruktori praktične obuke</p> <p>Lice može da sprovodi praktičnu obuku samo ako ima dozvolu kontrolora letenja sa posebnim ovlašćenjem instruktora za obuku na radnom mestu (<i>OJTI</i>) ili posebnim ovlašćenjem instruktora za sprovođenje obuke na sintetičkom uređaju za obuku (<i>STDI</i>).</p> <p>ATCO.C.010 Prava instruktora osposobljavanja na radnom mestu (OJTI)</p> <p>(a) Imaoci posebnog ovlašćenja <i>OJTI</i> imaju pravo da sprovode praktičnu obuku i nadzor nad operativnim</p>	<p>controller licence with an on-the-job training instructor (OJTI) endorsement or a synthetic training device instructor (STDI) endorsement.</p> <p>ATCO.C.010 On-the-job training instructor (OJTI) privileges</p> <p>(a) Holders of an OJTI endorsement are authorised to provide practical training and supervision on operational working positions for which a valid unit endorsement is held and on synthetic training devices in the ratings held.</p> <p>(b) Holders of an OJTI endorsement shall only exercise the privileges of the endorsement if they have:</p> <p>(1) exercised for at least two years the privilege of the rating they will instruct in;</p> <p>(2) exercised for an immediately preceding period of at least six months the privilege of the valid unit endorsement, in which instruction will be given;</p> <p>(3) practised instructional skills in those procedures in which it is</p>
---	---	--

<p>muajve, privilegjin e miratimit valid të njësisë, në të cilën do të jepet instruksion;</p> <p>(3) praktikuar shkathtësitë instruksionale në ato procedura në të cilat synohet të ofrohet instruksion.</p> <p>(c) Periudha dyvjeçare e përmendur në pikën (b) (1) mund të shkurtohet në jo më pak se një vit nga autoriteti kompetent kur kërkohet nga organizata trajnuese.</p> <p>ATCO.C.015 Aplikacioni për miratim për Instruktor për trajnim në vendin e punës (OJTI)</p> <p>Aplikantet për lëshim të një miratimi OJTI duhet të:</p> <p>(a) të mbajnë një licencë të kontrollorit të trafikut ajror me një miratim të vlefshëm të njësisë;</p> <p>(b) të kenë ushtruar privilegjet e licencës së kontrollorit të trafikut ajror për një periudhë prej së paku dy vitesh menjëherë para aplikimit. Kjo periudhë mund të shkurtohet në jo më pak se një vit nga autoriteti kompetent kur</p>	<p>radnim mestima za koje imaju važeće posebno ovlašćenje za lokaciju i na sintetičkom uređaju za obuku u ovlašćenjima koja imaju.</p> <p>(b) Imaoci posebnog ovlašćenja <i>OJTI</i> mogu da koriste prava na osnovu posebnog ovlašćenja samo ukoliko su:</p> <p>(1) koristili prava na osnovu ovlašćenja u kom će sprovoditi obuku najmanje dve godine;</p> <p>(2) koristili prava važećeg posebnog ovlašćenja za lokaciju, na osnovu kog će sprovoditi obuku, neposredno pre sprovođenja obuke najmanje šest meseci;</p> <p>(3) vežbali veštine sprovođenja obuke iz procedura iz kojih treba da sprovode obuku.</p> <p>(c) Nadležna vlast može da smanji period od dve godine koji je naveden u tački (b)(1) na najmanje jednu godinu kada to zahteva organizacija za obuku.</p> <p>ATCO.C.015 Zahtev za posebno ovlašćenje instruktora za obuku na radnom mestu</p> <p>Podnosioci zahteva za izdavanje posebnog ovlašćenja <i>OJTI</i> moraju:</p> <p>(a) da imaju dozvolu kontrolora letenja sa</p>	<p>intended to provide instruction.</p> <p>(c) The period of two years referred to in point (b)(1) can be shortened to not less than one year by the competent authority when requested by the training organisation.</p> <p>ATCO.C.015 Application for on-the-job training instructor endorsement</p> <p>Applicants for the issue of an OJTI endorsement shall:</p> <p>(a) hold an air traffic controller licence with a valid unit endorsement;</p> <p>(b) have exercised the privileges of an air traffic controller licence for a period of at least two years immediately preceding the application. This period can be shortened to not less than one year by the competent authority when requested by the training organisation; and</p> <p>(c) within the year preceding the application, have successfully completed a practical instructional techniques course during which the required knowledge and pedagogical</p>
---	---	---

<p>kërkohet nga organizata e trajnimit; dhe</p> <p>(c) brenda vitit që i paraprin aplikimit, kanë përfunduar me sukses një kurs të teknikave praktike instruksionale gjatë të cilit janë ligjëruar njohuritë e nevojshme dhe aftësitë pedagogjike dhe janë vlerësuar në mënyrë të duhur.</p> <p>ATCO.C.020 Vlefshmëria e miratimit të instruktorit të trajnimit në vendin e punës</p> <p>(a) Miratimi i OJTI-së është i vlefshëm për një periudhë prej tre vitesh.</p> <p>(b) Miratimi i OJTI-së mund të rivalidohet duke plotësuar me sukses trajnimin rifreskues të aftësive praktike instruksionale gjatë periudhës së vlefshmërisë së tij, me kusht që plotësohen kërkesat e ATCO.C.015 (a) dhe (b).</p> <p>(c) Nëse miratimi i OJTI ka skaduar, ai mund të ripërtërihet përmes:</p> <p>(1) vijimit të trajnimit rifreskues mbi aftësitë praktike instruksionale; dhe</p> <p>(2) duke kaluar me sukses një vlerësim të kompetencës së instruktorit praktik;</p> <p>brenda vitit që i paraprin aplikacionit për</p>	<p>važeçim posebnim ovlašćenjem za lokaciju;</p> <p>(b) da su koristili prava iz dozvole kontrolora letenja najmanje dve godine neposredno pre podnošenja zahteva. Nadležna vlast može da skrati ovaj period na najmanje jednu godinu kada to zahteva organizacija za obuku; i</p> <p>(c) da su, u toku godine koja prethodi podnošenju zahteva, uspešno završili program obuke iz tehnika praktične obuke, u toku kog se predavalo i odgovarajuće procenjivalo potrebno znanje i pedagoške veštine.</p> <p>ATCO.C.020 Važenje posebnog ovlašćenja instruktora za obuku na radnom mestu</p> <p>(a) Posebno ovlašćenje <i>OJTI</i> važi tri godine.</p> <p>(b) Posebno ovlašćenje <i>OJTI</i> se može produžiti nakon uspešno završene obuke osveženja znanja iz praktičnih veština u toku važenja posebnog ovlašćenja <i>OJTI</i>, pod uslovom da su ispunjeni zahtevi <i>ATCO.C.015(a)</i> i (b).</p> <p>(c) Ako je posebno ovlašćenje <i>OJTI</i> isteklo, ono može da se obnovi nakon:</p>	<p>skills are taught and have been appropriately assessed.</p> <p>ATCO.C.020 Validity of on-the-job training instructor endorsement</p> <p>(a) The OJTI endorsement shall be valid for a period of three years.</p> <p>(b) The OJTI endorsement may be revalidated by successfully completing refresher training on practical instructional skills during its validity period, provided that the requirements of ATCO.C.015(a) and (b) are met.</p> <p>(c) If the OJTI endorsement has expired, it may be renewed by:</p> <p>(1) receiving refresher training on practical instructional skills; and</p> <p>(2) successfully passing a practical instructor competence assessment;</p> <p>within the year preceding the application for renewal, provided that the requirements of ATCO.C.015(a) and (b) are met.</p> <p>(d) In the case of first issue and renewal the period of validity of the OJTI endorsement shall start not later than 30 days from the date on which the</p>
---	--	---

<p>ripërtëritje, me kusht që plotësohen kërkesat e ATCO.C.015 (a) dhe (b).</p> <p>(d) Në rastin e lëshimit dhe ripërtëritjes së parë, periodha e vlefshmërisë së miratimit të OJTI duhet të filloj jo më vonë se 30 ditë nga data kur vlerësimi është përfunduar me sukses.</p> <p>(e) Nëse kërkesat e ATCO.C.015 (a) dhe (b) nuk plotësohen, miratimi i OJTI mund të shkëmbehet për një miratim të STDI, me kusht që sigurohet pajtueshmëria me kërkesat e ATCO.C.040 (b) dhe (c).</p> <p>ATCO.C.025 Autorizimi i përkohshëm i OJTI</p> <p>(a) Kur pajtueshmëria me kërkesat e parapara në ATCO.C.010 (b) (2) nuk është e mundur, autoriteti kompetent mund të japë autorizim të përkohshëm të OJTI bazuar në një analizë të sigurisë të paraqitur nga ofruesi i shërbimit të navigimit ajror.</p> <p>(b) Autorizimi i përkohshëm i OJTI i referuar në pikën (a) mund t'i lëshohet poseduesve të një miratimi të vlefshëm të OJTI-së të lëshuar në përputhje me</p>	<p>(1) osveženja znanja iz veština praktične obuke; i</p> <p>(2) uspešne procene stručnosti instruktora praktične obuke;</p> <p>u godini koja prethodi podnošenju zahteva za obnovu, pod uslovom da su ispunjeni zahtevi <i>ATCO.C.015</i>(a) i (b).</p> <p>(d) U slučaju prvog izdavanja i obnove, period važenja posebnog ovlašćenja OJTI počinje najkasnije 30 dana od datuma uspešne procene.</p> <p>(e) Ako zahtevi <i>ATCO.C.015</i>(a) i (b) nisu ispunjeni, posebno ovlašćenje <i>OJTI</i> se može zameniti posebnim ovlašćenjem <i>STDI</i>, pod uslovom da je obezbeđena usaglašenost sa zahtevima <i>ATCO.C.040</i>(b) i (c).</p> <p>ATCO.C.025 Privremena OJTI autorizacija</p> <p>(a) Kada usaglašenost sa zahtevima propisanim u <i>ATCO.C.010</i>(b)(2) nije moguća, nadležna vlast može da izda privremenu <i>OJTI</i> autorizaciju, na osnovu bezbednosne analize pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi.</p> <p>(b) Privremena <i>OJTI</i> autorizacija iz tačke (a) može da se izda imaoću važećeg</p>	<p>assessment has been successfully completed.</p> <p>(e) If the requirements of ATCO.C.015(a) and (b) are not met the OJTI endorsement may be exchanged for an STDI endorsement, provided that compliance with the requirements of ATCO.C.040(b) and (c) is ensured.</p> <p>ATCO.C.025 Temporary OJTI authorisation</p> <p>(a) When compliance with the requirements provided for in ATCO.C.010(b)(2) is not possible, the competent authority may grant temporary OJTI authorisation based on a safety analysis presented by the air navigation service provider.</p> <p>(b) The temporary OJTI authorisation referred to in point (a) may be issued to holders of a valid OJTI endorsement issued in accordance with ATCO.C.015.</p> <p>(c) The temporary OJTI authorisation referred to in point (a) shall be limited to the instruction necessary to cover exceptional situations and its validity shall not exceed one year or the</p>
---	--	---

<p>ATCO.C.015.</p> <p>(c) Autorizimi i përkohshëm i OJTI i referuar në pikën (a) do të kufizohet në instruksionin e nevojshëm për të mbuluar situatat e jashtëzakonshme dhe vlefshmëria e tij nuk duhet të kalojë një vit ose skadimin e vlefshmërisë së miratimit të OJTI të lëshuar në përputhje me ATCO.C .015, cilado që ndodh më herët.</p> <p>ATCO.C.030 Privilegjet e instruktorit të pajisjes sintetike për trajnim (STDI)</p> <p>(a) Mbajtësit e një miratimi të STDI janë të autorizuar për të ofruar trajnime praktike për pajisjet trajnuese sintetike:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) për lëndët e natyrës praktike gjatë trajnimit fillestar; (2) për trajnimin e njësisë përveç OJT; dhe (3) për trajnimin në vazhdimësi. <p>Në rastet kur STDI ofron para-OJT, ai / ajo do të mbajë ose do të ketë mbajtur miratimin përkatës të njësisë.</p> <p>(b) Mbajtësit e një miratimi të STDI-së do të ushtrojnë privilegjet e miratimit vetëm nëse kanë:</p>	<p>posebnog ovlašćenja <i>OJTI</i>, koje je izdato u skladu sa <i>ATCO.C.015</i>.</p> <p>(c) Privremena <i>OJTI</i> autorizacija iz tačke (a) se ograničava na obuku koja treba da obuhvati posebne situacije i njeno važenje ne sme da prekorači godinu dana ili rok važenja posebnog ovlašćenja <i>OJTI</i> koje je izdato u skladu sa <i>ATCO.C.015</i>, u zavisnosti od toga šta ističe ranije.</p> <p>ATCO.C.030 Prava instruktora za obuku na sintetičkom uređaju (STDI)</p> <p>(a) Imaoci posebnog ovlašćenja <i>STDI</i> se ovlašćuju da sprovede praktičnu obuku na sintetičkim uređajima za obuku:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) za predmete praktične prirode u toku početne obuke; (2) za obuku u jedinici kontrole letenja koja nije OJT; i (3) za kontinuiranu obuku. <p>Kada <i>STDI</i> sprovodi <i>pre-OJT</i>, mora da ima ili je imao/la odgovarajuće posebno ovlašćenje za lokaciju.</p> <p>(b) Imaoci posebnog <i>STDI</i> ovlašćenja mogu da koriste prava tog ovlašćenja samo ukoliko:</p>	<p>expiration of the validity of the OJTI endorsement issued in accordance with ATCO.C.015, whichever occurs sooner.</p> <p>ATCO.C.030 Synthetic training device instructor (STDI) privileges</p> <p>(a) Holders of an STDI endorsement are authorised to provide practical training on synthetic training devices:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) for subjects of practical nature during initial training; (2) for unit training other than OJT; and (3) for continuation training. <p>Where the STDI is providing pre-OJT, he/she shall hold or have held the relevant unit endorsement.</p> <p>(b) Holders of an STDI endorsement shall only exercise the privileges of the endorsement if they have:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) at least two years' experience in the rating they will instruct in; (2) demonstrated knowledge of current operational practices; (3) practised instructional techniques in those procedures in which it is
---	--	--

<p>(1) të paktën dy vjet përvojë në gradimin për të cilin do të ofrojnë instruksion;</p> <p>(2) demonstruar njohuri të praktikave aktuale operacionale;</p> <p>(3) praktikuar teknika instruksionale në ato procedura për të cilat synohet të ofrohet instruksion.</p> <p>(c) Pavarësisht pikës (b)(1)</p> <p>(1) për qëllime të trajnimit bazë, çdo gradim i mbajtur është i përshtatshëm;</p> <p>(2) për qëllime të trajnimit për gradim, trajnimi mund të ofrohet për detyra specifike dhe të përzgjedhura operacionale nga një STDI që mban një gradim që është relevant për atë detyrë specifike dhe të përzgjedhur operacionale.</p> <p>ATCO.C.035 Aplikimi për miratimin e instruktorit për pajisje sintetike të trajnimit</p> <p>Aplikuesit për miratimin e STDI-së duhet të:</p> <p>(a) kanë ushtruar privilegjet e një licence të kontrollorit të trafikut ajror në çfarëdo gradimi për të paktën dy vjet; dhe</p> <p>(b) brenda vitit që i paraprin aplikimit kanë</p>	<p>(1) imaju najmanje dve godine iskustva u ovlašćenju za koje će sprovoditi obuku;</p> <p>(2) su dokazali znanje iz važeće operativne prakse;</p> <p>(3) su vežbali tehnike obuke iz procedura iz kojih nameravaju da sprovode obuku.</p> <p>(c) Bez obzira na tačku (b)(1)</p> <p>(1) za potrebu osnovne obuke svako ovlašćenje se smatra odgovarajućim;</p> <p>(2) za potrebu obuke za ovlašćenje, obuku za posebne i odabrane operativne zadatke može da sprovodi STDI koji/a ima ovlašćenje koje je relevantno za taj poseban i odabran operativni zadatak.</p> <p>ATCO.C.035 Zahtev za posebno ovlašćenje instruktora za obuku na sintetičkom uređaju za obuku</p> <p>Podnosioci zahteva za izdavanje posebnog ovlašćenja <i>STDI</i> su morali:</p> <p>(a) da koriste prava iz dozvole kontrolora letenja u bilo kom ovlašćenju najmanje dve godine; i</p>	<p>intended to provide instruction.</p> <p>(c) Notwithstanding point (b)(1)</p> <p>(1) for the purpose of basic training any rating held is appropriate;</p> <p>(2) for the purpose of rating training, training may be provided for specific and selected operational tasks by an STDI holding a rating that is relevant for that specific and selected operational task.</p> <p>ATCO.C.035 Application for synthetic training device instructor endorsement</p> <p>Applicants for the issue of an STDI endorsement shall:</p> <p>(a) have exercised the privileges of an air traffic controller licence in any rating for at least two years; and</p> <p>(b) within the year preceding the application have successfully completed a practical instructional techniques course during which the required knowledge and pedagogical skills are taught using theoretical and practical methods and have been appropriately assessed.</p> <p>ATCO.C.040 Validity of synthetic training</p>
--	--	---

<p>përfunduar me sukses një kurs mbi teknikat praktike instruksionale gjatë të cilit njohuritë e kërkuara dhe aftësitë pedagogjike janë ligjëruar duke përdorur metoda teorike dhe praktike dhe janë vlerësuar në mënyrën e duhur.</p> <p>ATCO.C.040 Vlefshmëria e miratimit të instruktorit për pajisjet sintetike të trajnimit</p> <p>(a) Miratimi i STDI-së do të jete i vlefshëm për një periudhë prej tre vitesh.</p> <p>(b) Miratimi i STDI-së mund të rivalizohet duke kryer me sukses trajnimin rifreskues mbi shkathtësitë praktike instruksionale dhe mbi praktikat aktuale operacionale gjatë periudhës së vlefshmërisë së tij.</p> <p>(c) Nëse miratimi i STDI ka skaduar, mund të ripërtërihet përmes:</p> <p>(1) kryerjes së trajnimit rifreskues mbi aftësitë praktike instruksionale dhe mbi praktikat aktuale operacionale; dhe</p> <p>(2) duke kaluar me sukses një vlerësim mbi kompetencat e instruktorit</p>	<p>(b) da, u toku godine koja prethodi podnošenju zahteva, uspešno završe program obuke iz tehnika praktične obuke, u toku koje su predavani potrebno znanje i pedagoške veštine uz korićenje teorijskih i praktičnih metoda i da su odgovarajuće procenjeni.</p> <p>ATCO.C.040 Važenje posebnog ovlašćenja instruktora za obuku na sintetičkom uređaju za obuku</p> <p>(a) Posebno ovlašćenje <i>STDI</i> važi tri godine.</p> <p>(b) Posebno ovlašćenje <i>STDI</i> se može u toku njegovog važenja produžiti nakon uspešno završene obuke osveženja znanja iz veština praktične obuke i postojeće operativne prakse u toku njegovog važenja.</p> <p>(c) Ukoliko posebno ovlašćenje <i>STDI</i> istekne, može da se obnovi na osnovu:</p> <p>(1) završene obuke osveženja znanja iz veština praktične obuke i postojeće operativne prakse; i</p> <p>(2) uspešno sprovedene procene stručnosti instruktora praktične</p>	<p>device instructor endorsement</p> <p>(a) The STDI endorsement shall be valid for a period of three years.</p> <p>(b) The STDI endorsement may be revalidated by successfully completing refresher training on practical instructional skills and on current operational practices during its validity period.</p> <p>(c) If the STDI endorsement has expired, it may be renewed by:</p> <p>(1) receiving refresher training on practical instructional skills and on current operational practices; and</p> <p>(2) successfully passing a practical instructor competence assessment;</p> <p>within the year preceding the application for renewal.</p> <p>(d) In the case of first issue and renewal the period of validity of the STDI endorsement shall start not later than 30 days from the date on which the assessment has been successfully completed.</p>
--	--	--

<p>praktik; brenda vitit që i paraprin aplikimit për ripërtëritje.</p> <p>(d) Në rastin e lëshimit të parë dhe ripërtëritjes, periudha e vlefshmërisë së miratimit të STDI do të filloj jo më vonë se 30 ditë nga data në të cilën vlerësimi është përfunduar me sukses.</p> <p style="text-align: center;">KAPITULLI 2</p> <p>Vlerësuesit</p> <p>ATCO.C.045 Privilegjet e vlerësuesit</p> <p>(a) Një person do të kryejë vlerësime vetëm kur ai/ajo posedon një miratim vlerësuesi.</p> <p>(b) Poseduesit e një miratimi vlerësuesi janë të autorizuar të kryejnë vlerësime:</p> <p>(1) gjatë trajnimit fillestar për lëshimin e licencës së student-kontrollorit të trafikut ajror ose për lëshimin e një gradimi të ri dhe / ose miratimi gradimi, nëse është e aplikueshme;</p> <p>(2) të kompetencave të mëparshme për qëllimet e ATCO.B.001 (d) dhe ATCO.B.010 (b);</p> <p>(3) të student-kontrollorëve të trafikut</p>	<p>obuke, u toku godine koja prethodi podnošenju zahteva za obnovu;</p> <p>(d) slučaju prvog izdavanja i obnove, period važenja posebnog ovlašćenja STDI počinje najkasnije 30 dana od datuma uspešno sprovedene procene.</p> <p style="text-align: center;">ODELJAK 2</p> <p>Procenjivači</p> <p>ATCO.C.045 Prava procenjivača</p> <p>(a) Procene sprovodi samo lice koje ima posebno ovlašćenje procenjivača.</p> <p>(b) Imaoci posebnog ovlašćenja procenjivača su ovlašćeni da sprovode procene:</p> <p>(1) u toku početne obuke za izdavanje dozvole studenta kontrolora letenja ili za izdavanje novog ovlašćenja i/ili dodatnog ovlašćenja, prema potrebi;</p> <p>(2) prethodne stručnosti za potrebe ATCO.B.001(d) i ATCO.B.010(b);</p> <p>(3) studenata kontrolora letenja za</p>	<p style="text-align: center;">SECTION 2</p> <p>Assessors</p> <p>ATCO.C.045 Assessor privileges</p> <p>(a) A person shall only carry out assessments when he/she holds an assessor endorsement.</p> <p>(b) Holders of an assessor endorsement are authorised to carry out assessments:</p> <p>(1) during initial training for the issue of a student air traffic controller licence or for the issue of a new rating and/or rating endorsement, if applicable;</p> <p>(2) of previous competence for the purpose of ATCO.B.001(d) and ATCO.B.010(b);</p> <p>(3) of student air traffic controllers for the issue of a unit endorsement and rating endorsements, if applicable;</p> <p>(4) of air traffic controllers for the issue of a unit endorsement and rating endorsements, if applicable, as well as for revalidation and</p>
--	---	---

<p>ajror për lëshimin e një miratimi të njësisë dhe miratimeve të gradimit, nëse është e aplikueshme;</p> <p>(4) të kontrollorëve të trafikut ajror për lëshimin e miratimit të njësisë dhe miratimeve të gradimit, nëse është e aplikueshme, si dhe për rivalidimin dhe ripërtëritjen e miratimit të njësisë;</p> <p>(5) të aplikuesve për instruktorë praktik ose të aplikuesve për vlerësues kur sigurohet pajtueshmëria me kërkesat nga pika (d) (2) deri në (4).</p> <p>(c) Mbajtësit e një miratimi vlerësuesi duhet të ushtrojnë privilegjet e miratimit vetëm nëse kanë:</p> <p>(1) së paku dy vjet përvojë në gradimin dhe miratimin e gradimit (ve) për të cilat do të bëjnë vlerësimin; dhe</p> <p>(2) demonstruar njohuri mbi praktikat aktuale operacionale.</p> <p>(d) Përveç kërkesave të përcaktuara në pikën (c), mbajtësit e një miratimi vlerësuesi duhet të ushtrojnë vetëm privilegjet e miratimit:</p> <p>(1) për vlerësimet që shpiejnë në lëshimin, rivalidimin dhe ripërtëritjen e një miratimi të</p>	<p>izdavanje posebnog ovlašćenja za lokaciju i dodatnih ovlašćenja, prema potrebi;</p> <p>(4) kontrolora letenja za izdavanje posebnog ovlašćenja za lokaciju i dodatnih ovlašćenja, ukoliko je primenljivo, kao i za produženje i obnovu posebnog ovlašćenja za lokaciju;</p> <p>(5) podnosilaca zahteva za instruktora praktične obuke ili podnosilaca zahteva za procenjivače kada je obezbeđena ispunjenost zahteva iz tačkaka (d)(2) do (4).</p> <p>(c) Imaoci posebnog ovlašćenja procenjivača koriste prava ovlašćenja, samo ukoliko:</p> <p>(1) imaju najmanje dve godine iskustva u ovlašćenju i dodatnom ovlašćenju(ima) za koja će vršiti procene; i</p> <p>(2) su dokazali znanje postojeće operativne prakse.</p> <p>(d) Uz zahteve koji su propisani u tački (c), imaoi posebnog ovlašćenja procenjivača koriste prava tog ovlašćenja samo:</p> <p>(1) za procene na osnovu kojih se</p>	<p>renewal of a unit endorsement;</p> <p>(5) of applicant practical instructors or applicant assessors when compliance with the requirements of point (d)(2) to (4) is ensured.</p> <p>(c) Holders of an assessor endorsement shall only exercise the privileges of the endorsement if they have:</p> <p>(1) at least two years' experience in the rating and rating endorsement(s) they will assess in; and</p> <p>(2) demonstrated knowledge of current operational practices.</p> <p>(d) In addition to the requirements set out in point (c), holders of an assessor endorsement shall only exercise the privileges of the endorsement:</p> <p>(1) for assessments leading to the issue, revalidation and renewal of a unit endorsement, if they also hold the unit endorsement associated with the assessment for an immediately preceding period of at least one year;</p> <p>(2) for assessing the competence of an applicant for the issue or renewal of an STDI endorsement, if they</p>
---	--	---

<p>njesisë, nëse ata gjithashtu mbajnë miratimin e njesisë të ndërlidhur me vlerësimin për një periudhë të menjëhershme paraprake prej së paku një viti;</p> <p>(2) për vlerësimin e kompetencës së një aplikanti për lëshimin ose ripërtëritjen e një miratimi të STDI, nëse ata kanë një miratim të STDI ose OJTI dhe kanë ushtruar privilegjet e atij miratimi për të paktën tri vite;</p> <p>(3) për vlerësimin e kompetencës së një aplikanti për lëshimin ose ripërtëritjen e një miratimi të OJTI, në qoftë se ata mbajnë një miratim të OJTI dhe kanë ushtruar privilegjet e atij miratimi për të paktën tri vite;</p> <p>(4) për vlerësimin e kompetencës së një aplikanti për lëshimin ose ripërtëritjen e një miratimi vlerësuesi, nëse ata kanë ushtruar privilegjet e miratimit të vlerësuesit për të paktën tri vite.</p> <p>(e) Gjatë vlerësimit për qëllimin e lëshimit dhe ripërtëritjen të një miratimi të njesisë dhe për sigurimin e mbikëqyrjes</p>	<p>izdaje, produžava i obnavlja posebno ovlašćenje za lokaciju, ukoliko su takođe imali posebno ovlašćenje za lokaciju koje je povezano sa procenom u periodu od najmanje godinu dana pre podnošenja prijave.</p> <p>(2) za procene stručnosti podnosioca zahteva za izdavanje ili obnovu posebnog ovlašćenja STDI, ukoliko imaju posebno ovlašćenje STDI ili OJTI i ukoliko su koristili prava na osnovu tog ovlašćenja najmanje tri godine.</p> <p>(3) za procenu stručnosti podnosioca zahteva za izdavanje ili obnovu posebnog ovlašćenja OJTI, ukoliko imaju posebno ovlašćenje OJTI i ukoliko su koristili prava data tim ovlašćenjem najmanje tri godine.</p> <p>(4) za procenu stručnosti podnosioca zahteva za izdavanje ili obnovu posebnog ovlašćenja procenjivača, ukoliko su koristili prava posebnog ovlašćenja procenjivača najmanje tri godine.</p> <p>(e) Kada vrši procenu za potrebu</p>	<p>hold an STDI or OJTI endorsement and have exercised the privileges of that endorsement for at least three years;</p> <p>(3) for assessing the competence of an applicant for the issue or renewal of an OJTI endorsement, if they hold an OJTI endorsement and have exercised the privileges of that endorsement for at least three years;</p> <p>(4) for assessing the competence of an applicant for the issue or renewal of an assessor endorsement, if they have exercised the privileges of the assessor endorsement for at least three years.</p> <p>(e) When assessing for the purpose of issue and renewal of a unit endorsement, and for ensuring supervision on the operational working position, the assessor shall also hold an OJTI endorsement, or an OJTI holding the valid unit endorsement associated with the assessment shall be present.</p>
--	---	---

<p>mbi pozitativat operacionale të punës, vlerësuesi duhet të mbajë gjithashtu një miratim të OJTI, ose një OJTI që mban miratim valid të njësisë të ndërlidhur me vlerësimin duhet të jetë i pranishëm.</p> <p>ATCO.C.050 Interesat e përfshirë</p> <p>Vlerësuesit nuk duhet të kryejnë vlerësime në rastet kur mund të ndikohet objektiviteti i tyre.</p> <p>ATCO.C.055 Aplikimi për miratim vlerësuesi</p> <p>Aplikantët për miratim vlerësuesi duhet:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) të kenë ushtruar privilegjet e licencës së kontrollorit të trafikut ajror për të paktën dy vite; dhe (b) të kenë përfunduar me sukses brenda vitit që i paraprin aplikacionit një kurs për vlerësues gjatë së cilit janë ligjërues njohuritë dhe aftësitë e kërkuara duke përdorur metoda teorike dhe praktike dhe janë vlerësuar në mënyrën e duhur. <p>ATCO.C.060 Validiteti i miratimit të vlerësuesit</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Miratimi i vlerësuesit do të jetë i vlefshëm për një periudhë prej tre 	<p>izdavanja i obnove posebnog ovlašćenja za lokaciju, i za osiguranje nadzora na operativnom radnom mestu, procenjivač mora takođe da ima posebno ovlašćenje <i>OJTI</i>, ili mora da bude prisutan <i>OJTI</i> koji ima važeće posebno ovlašćenje za lokaciju, koje je povezano sa procenom.</p> <p>ATCO.C.050 Lični interesi</p> <p>Procenjivači ne smeju da vrše procene kad god može da postoji uticaj na njihovu objektivnost.</p> <p>ATCO.C.055 Zahtev za posebno ovlašćenje procenjivača</p> <p>Podnosioci zahteva za izdavanje posebnog ovlašćenja procenjivača su morali:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) da koriste prava iz dozvole kontrolora letenja najmanje dve godine; i (b) da u toku godine koja prethodi podnošenju zahteva uspešno završe program obuke za procenjivača, u toku kog se predavalo i na odgovarajući način procenjivalo 	<p>ATCO.C.050 Vested interests</p> <p>Assessors shall not conduct assessments whenever their objectivity may be affected.</p> <p>ATCO.C.055 Application for assessor endorsement</p> <p>Applicants for the issue of an assessor endorsement shall:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) have exercised the privileges of an air traffic controller licence for at least two years; and (b) within the year preceding the application have successfully completed an assessor course during which the required knowledge and skills are taught using theoretical and practical methods, and have been appropriately assessed. <p>ATCO.C.060 Validity of assessor endorsement</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) The assessor endorsement shall be valid for a period of three years. (b) The assessor endorsement may be revalidated by successfully completing refresher training on assessment skills and on current
--	---	--

<p>vitesh.</p> <p>(b) Miratimi i vlerësuesit mund të rivalidohet duke përfunduar me sukses trajnimin rifreskues mbi aftësitë e vlerësimit dhe praktikat aktuale operacionale gjatë periudhës së tij të vlefshmërisë.</p> <p>(c) Nëse miratimi i vlerësuesit ka skaduar, ai mund të ripërtërihet përmes:</p> <p>(1) vijimit të trajnimit rifreskues mbi shkathhtësitë e vlerësimit dhe praktikat aktuale operacionale; dhe</p> <p>(2) kalimin me sukses të vlerësimit të kompetencës së vlerësuesit;</p> <p>brenda vitit që i paraprin aplikimit për ripërtëritje.</p> <p>(d) Në rastin e lëshimit të parë dhe ripërtëritjes periudha e vlefshmërisë së miratimit të vlerësuesit fillon jo më vonë se 30 ditë nga data në të cilën vlerësimi është përfunduar me sukses.</p> <p>ATCO.C.065 Autorizimi i vlerësuesit të përkohshëm</p> <p>(a) Kur kërkesa e paraparë në ATCO.C.045 (d) (1) nuk mund të plotësohet, autoriteti kompetent mund</p>	<p>potrebno znanje i veštine, uz korišćenje teorijskih i praktičnih metoda.</p> <p>ATCO.C.060 Važenje posebnog ovlašćenja procenjivača</p> <p>(a) Posebno ovlašćenje procenjivača važi tri godine.</p> <p>(b) Posebno ovlašćenje procenjivača se može produžiti u toku njegovog važenja nakon uspešno završene obuke osveženja znanja iz veština procene i postojeće operativne prakse u toku njegovog važenja.</p> <p>(c) Ukoliko posebno ovlašćenje procenjivača istekne, može se obnoviti nakon:</p> <p>(1) završene obuke osveženja znanja iz veština procene i postojeće operativne prakse; i</p> <p>(2) uspešne procene stručnosti procenjivača;</p> <p>u godini koja prethodi podnošenju zahtevu za obnovu.</p> <p>(d) U slučaju prvog izdavanja i obnove, rok važenja posebnog ovlašćenja procenjivača započinje najkasnije 30 dana od datuma uspešno sprovedene</p>	<p>operational practices during its validity period.</p> <p>(c) If the assessor endorsement has expired, it may be renewed by:</p> <p>(1) receiving refresher training on assessment skills and on current operational practices; and</p> <p>(2) successfully passing an assessor competence assessment;</p> <p>within the year preceding the application for renewal.</p> <p>(d) In the case of first issue and renewal the period of validity of the assessor endorsement shall start not later than 30 days from the date on which the assessment has been successfully completed.</p> <p>ATCO.C.065 Temporary assessor authorisation</p> <p>(a) When the requirement provided for in ATCO.C.045 (d)(1) cannot be met, the competent authority may authorise holders of an assessor endorsement issued in accordance with ATCO.C.055 to carry out assessments referred to in ATCO.C.045(b)(3) and</p>
---	---	---

<p>të autorizojë mbajtësit e miratimit të vlerësuesit të lëshuar në përputhje me ATCO.C.055 për të kryer vlerësimet e përmendura në ATCO.C.045 (b) (3) dhe (4) për të mbuluar situata të jashtëzakonshme ose për të siguruar pavarësinë e vlerësimit, me kusht që plotësohen kërkesat e pikës (b) dhe (c).</p> <p>(b) Me qëllim të mbulimit të situatave të jashtëzakonshme, mbajtësi i miratimit të vlerësuesit duhet gjithashtu të mbajë një miratim të njësisë me gradimin përcjellës dhe, nëse është e zbatueshme, miratimin e gradimit, relevant për vlerësimin për një periudhë të menjëhershme paraprake prej së paku një viti. Autorizimi do të kufizohet në vlerësimet e nevojshme për të mbuluar situatat e jashtëzakonshme dhe nuk do të kalojë një vit ose vlefshmërinë e miratimit të vlerësuesit të lëshuar në përputhje me ATCO.C.055, cilado që ndodh më shpejtë.</p> <p>(c) Me qëllim të sigurimit të pavarësisë së vlerësimit për arsye të natyrës përsëritëse, mbajtësi i miratimit të vlerësuesit duhet të posedoj gjithashtu</p>	<p>procene.</p> <p>ATCO.C.065 Privremena autorizacija procenjivača</p> <p>(a) Kada usaglašenost sa zahtevima koji su propisani u <i>ATCO.C.045(d)(1)</i> nije moguća, nadležna vlast može da ovlasti imaoce posebnog ovlašćenja procenjivača koja su izdata u skladu sa <i>ATCO.C.055</i> da izvrše procene navedene u <i>ATCO.C.045(b)(3)</i> i (4), kako bi obuhvatili posebne situacije ili obezbedili nezavisnost procene, pod uslovom da su ispunjeni zahtevi utvrđeni u tač. (b) i (c).</p> <p>(b) U cilju obuhvatanja posebnih situacija, imalac posebnog ovlašćenja procenjivača mora takođe da ima posebno ovlašćenje za lokaciju sa pratećim ovlašćenjem i, ukoliko je primenljivo, dodatnim ovlašćenjem, koje je relevantno za procenu, najmanje godinu dana pre podnošenja prijave. Autorizacija se ograničava na procene koje su neophodne da bi se obuhvatile posebne situacije i ne sme da prekorači godinu dana.</p> <p>(c) U cilju obezbeđenja nezavisnosti</p>	<p>(4) to cover exceptional situations or to ensure the independence of the assessment, provided that the requirements set out in points (b) and (c) are met.</p> <p>(b) For the purpose of covering exceptional situations the holder of the assessor endorsement shall also hold a unit endorsement with the associated rating and, if applicable, rating endorsement, relevant to the assessment for an immediately preceding period of at least one year. The authorisation shall be limited to the assessments necessary to cover exceptional situations and shall not exceed one year or the validity of the assessor endorsement issued in accordance with ATCO.C.055, whichever occurs sooner.</p> <p>(c) For the purpose of ensuring the independence of the assessment for reasons of recurrent nature the holder of the assessor endorsement shall also hold a unit endorsement with the associated rating and, if applicable, rating endorsement, relevant to the assessment for an immediately</p>
---	---	---

një miratim të njësisë me gradimin përcjellës dhe, nëse është e zbatueshme, miratimin e gradimit, relevant për vlerësim për një periudhë të menjëhershme paraprake prej së paku një viti. Vlefshmëria e autorizimit do të përcaktohet nga autoriteti kompetent, por nuk duhet të tejkalojë vlefshmërinë e miratimit të vlerësuesit të lëshuar në përputhje me ATCO.C.055.

- (d) Për lëshimin e një autorizimi të përkohshëm të vlerësuesit për arsyet e përmendura në pikat (b) dhe (c), autoriteti kompetent mund të kërkojë që të prezantohet një analizë e sigurisë nga ofruesi i shërbimeve të navigacionit ajror.

NËN-PJESA D

TRAJNIMI PËR KONTROLLOR TË TRAFIKUT AJROR

SEKSIONI 1

Kërkesat e përgjithshme

ATCO.D.001 Objektivat e trajnimit për kontrollor të trafikut ajror

procene zbog periodičnosti, imalac posebnog ovlašćenja procenjivača takođe mora da ima posebno ovlašćenje za lokaciju sa pratećim ovlašćenjem i, ukoliko je primenljivo, dodatnim ovlašćenjem, koje je relevantno za procenu, najmanje godinu dana pre podnošenja prijave. Rok važenja autorizacije utvrđuje nadležna vlast, ali ne sme da prekorači rok važenja posebnog ovlašćenja procenjivača koje je izdato u skladu sa *ATCO.C.055*.

- (d) Za izdavanje privremene autorizacije procenjivača iz razloga koji su navedeni u tač. (b) i (c), nadležna vlast može da zahteva da joj pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi dostavi bezbednosnu analizu.

PODDEO D

OBUKA KONTROLORA LETENJA

ODELJAK 1

Opšti zahtevi

ATCO.D.001 Ciljevi obuke kontrolora

preceding period of at least one year. The validity of the authorisation shall be determined by the competent authority but shall not exceed the validity of the assessor endorsement issued in accordance with ATCO.C.055.

- (d) For issuing a temporary assessor authorisation for the reasons referred to in points (b) and (c) the competent authority may require a safety analysis to be presented by the air navigation service provider.

SUBPART D

AIR TRAFFIC CONTROLLER TRAINING

SECTION 1

General requirements

ATCO.D.001 Objectives of air traffic controller training

Air traffic controller training shall cover the entirety of theoretical courses, practical exercises, including simulation, and on-the-job training required in order to acquire and

<p>Trajnimit për kontrollor të trafikut ajror duhet të mbulojë tërësinë e kurseve teorike, ushtrimet praktike, duke përfshirë simulimin dhe trajnimin në vendin e punës të nevojshme për të përfituar dhe mirëmbajtur aftësitë për të ofruar shërbime të sigurta, rregullta dhe të shpejta të kontrollit të trafikut ajror.</p> <p>ATCO.D.005 Llojet e trajnimit për kontrollor të trafikut ajror</p> <p>(a) Trajnimit për kontrollor të trafikut ajror do të përbëhet nga llojet e mëposhtme:</p> <p>(1) trajnimit fillestar, që çon në dhënien e licencës për student-kontrollor të trafikut ajror ose për lëshimin e një gradimi shtesë dhe, nëse është e aplikueshme, miratimin e gradimit, duke ofruar:</p> <p>(i) ‘trajnimin bazik’: trajnim teorik dhe praktik të dizajnuar për të dhënë njohuri themelore dhe shkathtësi praktike që lidhen me procedurat bazike operacionale;</p> <p>(ii) ‘trajnim për gradim’: trajnime teorike dhe praktike të dizajnuara për të</p>	<p>letenja</p> <p>Obuka kontrolora letenja mora da obuhvati celokupnost programa teorijske obuke, praktične vežbe, uključujući simulaciju i obuku na radnom mestu koja je potrebna da bi se stekle i održavale veštine za pružanje bezbednih, redovnih i ekspeditivnih usluga kontrole letenja.</p> <p>ATCO.D.005 Vrste obuke kontrolora letenja</p> <p>(a) Obuka kontrolora letenja se sastoji od sledećih vrsta obuke:</p> <p>(1) početne obuke, čiji je rezultat izdavanje dozvole studenta kontrolora letenja ili izdavanje novog ovlašćenja i, ukoliko je primenljivo, dodatnog ovlašćenja, pod uslovom da je:</p> <p>(i) osnovna obuka”: teorijska i praktična obuka dizajnirana da pruži osnovno znanje i praktične veštine koje se odnose na osnovne operativne procedure;</p> <p>(ii) „obuka za ovlašćenje”: teorijska i praktična obuka dizajnirana da pruži znanje</p>	<p>maintain the skills to deliver safe, orderly and expeditious air traffic control services.</p> <p>ATCO.D.005 Types of air traffic controller training</p> <p>(a) Air traffic controller training shall consist of the following types:</p> <p>(1) initial training, leading to the issue of a student air traffic controller licence or to the issue of an additional rating and, if applicable, rating endorsement, providing:</p> <p>(i) ‘basic training’: theoretical and practical training designed to impart fundamental knowledge and practical skills related to basic operational procedures;</p> <p>(ii) ‘rating training’: theoretical and practical training designed to impart knowledge and practical skills related to a specific rating and, if applicable, to rating endorsement;</p> <p>(2) unit training, leading to the issue</p>
--	--	---

<p>dhënë njohuri dhe shkathtësi praktike që lidhen me një gradim specifik dhe nëse është e zbatueshme, për miratimin e gradimit;</p> <p>(2) trajnim i njësisë, që çon në lëshimin e licencës së kontrollorit të trafikut ajror, lëshimin e një miratimi të gradimit, validimin e gradimit (eve) ose miratimin (et) e gradimeve dhe/ose lëshimin ose ripërtëritjen e një miratimi të njësisë. Ai përfshin fazat e mëposhtme:</p> <p>(i) fazën e trajnimit kalimtar (tranzicional), i dizajnuar kryesisht për të dhënë njohuri dhe të kuptuar mbi procedurat operacionale specifike për vendin (lokacionin) dhe aspektet specifike për detyrën; dhe</p> <p>(ii) fazën e trajnimit në vendin e punës, e cila është faza përfundimtare e trajnimit të njësisë gjatë së cilës rutinat dhe aftësitë e përfituara më herët të ndërlidhura me punën integrohen në</p>	<p>i praktike veštine koje se odnose na određeno ovlašćenje i, ukoliko je primenljivo, dodatno ovlašćenje;</p> <p>(2) obuke u jedinici kontrole letenja, čiji je rezultat izdavanje dozvole kontrolora letenja, izdavanje dodatnog ovlašćenja, potvrđivanje važenja ovlašćenja ili dodatnog, odnosno dodatnih ovlašćenja i/ili izdavanje ili obnova posebnog ovlašćenja za lokaciju. Obuka obuhvata sledeće faze:</p> <p>(i) fazu prelazne obuke, dizajniranu primarno za pružanje znanja i razumevanje operativnih procedura, koje su karakteristične za određenu lokaciju i aspekata koji su karakteristični za zadatke; i</p> <p>(ii) fazu obuke na radnom mestu, koja je završna faza obuke u jedinici kontrole letenja u toku koje se prethodno stečene rutine i</p>	<p>of an air traffic controller licence, the issue of a rating endorsement, the validation of rating(s) or rating endorsement(s) and/or the issue or renewal of a unit endorsement. It comprises the following phases:</p> <p>(i) transitional training phase, designed primarily to impart knowledge and understanding of site-specific operational procedures and task-specific aspects; and</p> <p>(ii) on-the-job training phase, which is the final phase of unit training during which previously acquired job-related routines and skills are integrated in practice under the supervision of a qualified on-the-job training instructor in a live traffic situation.</p> <p>(iii) In addition to points (i) and (ii), for unit endorsement(s) that require the handling of complex and dense traffic</p>
---	---	--

<p>praktikë nën mbikëqyrjen e një instruktori të kualifikuar të trajnimit në vendin e punës në një situatë të trafikut real.</p> <p>(iii) Përveç pikave (i) dhe (ii), për miratimin(-et) e njësisë që kërkojnë trajtimin e situatave komplekse dhe të dendura të trafikut, kërkohet një fazë paraprake e trajnimit në vendin e punës për të përmirësuar rutinën dhe aftësitë e gradimit të fituar më parë dhe për t'u përgatitur për situatat e trafikut real të cilat mund të hasen në atë njësi;</p> <p>(3) trajnimi në vazhdimësi, i projektuar për të ruajtur vlefshmërinë e miratimeve të licencës, që përbëhet nga:</p> <p>(i) trajnimi rifreskues;</p> <p>(ii) trajnimi i konvertimit, në raste kur është relevante.</p> <p>(b) Përveç llojeve të trajnimeve të përmendura në pikën (a), kontrollorët e trafikut ajror mund të ndërmarrin llojet</p>	<p>veštine objedinjavaju u praktičnom radu, pod nadzorom kvalifikovanog instruktora za obuku na radnom mestu u živom saobraćaju.</p> <p>(iii) uz tač. (i) i (ii), za posebno ovlašćenje za lokaciju koje zahteva vladanje situacijama složenog i gustog saobraćaja, potrebna je faza pripreme obuke kako bi se unapredile prethodno stečene rutine i veštine vezane za ovlašćenje i kako bi se izvršila priprema za situacije u živom saobraćaju, koje se mogu pojaviti u toj jedinici;</p> <p>(3) kontinuirane obuke, dizajnirane za održavanje važenja ovlašćenja u dozvoli, koja se sastoji od:</p> <p>(i) obuke osveženja znanja;</p> <p>(ii) doobuke, kada je relevantno.</p>	<p>situations, a pre-on-the-job training phase is required to enhance the previously acquired rating routines and skills and to prepare for live traffic situations which may be encountered in that unit;</p> <p>(3) continuation training, designed to maintain the validity of the endorsements of the licence, consisting of:</p> <p>(i) refresher training;</p> <p>(ii) conversion training, when relevant.</p> <p>(b) In addition to the types of training referred to in point (a), air traffic controllers may undertake the following types:</p> <p>(1) practical instructors' training, leading to the issue, revalidation or renewal of an OJTI or STDI endorsement;</p> <p>(2) assessor training, leading to the issue, revalidation or renewal of an assessor endorsement.</p>
---	--	---

<p>e mëposhtme të:</p> <p>(1) trajnimin të instruktorëve praktik, që çojnë në lëshimin, rivalidimin ose ripërtëritjen e një miratimi OJTI ose STDI;</p> <p>(2) trajnimin vlerësuesi, që çon në lëshimin, rivalidimin ose ripërtëritjen e një miratimi të vlerësuesit.</p> <p style="text-align: center;">SEKSIONI 2</p> <p style="text-align: center;">Kërkesat e trajnimit fillestar</p> <p>ATCO.D.010 Përbërja e trajnimit fillestar</p> <p>(a) Trajnimi fillestar, i dedikuar për një aplikant për licencë të student-kontrollorit të trafikut ajror ose për lëshimin e një gradimi shtesë dhe/ose, nëse është e aplikueshme, miratimin e gradimit, përbëhet nga:</p> <p>(1) trajnimi bazik, që përfshin të gjitha lëndët, temat dhe nën-temat e përfshira në Shtojcën 2 të Aneksit I; dhe</p> <p>(2) trajnimi i gradimit, që përfshin lëndët, temat dhe nën-temat e së paku njëres nga si vijon:</p> <p>(i) Gradimi Kontrolli Vizual i Aerodromit - ADV, të</p>	<p>(b) Uz vrste obuka koje su navedene u tački (a), kontrolori letenja mogu da pohađaju sledeće vrste obuka:</p> <p>(1) obuku za instruktore praktične obuke, za izdavanje, produženje ili obnovu posebnog ovlašćenja OJTI ili STDI;</p> <p>(2) obuku procenjivača, za izdavanje, produženje ili obnovu posebnog ovlašćenja procenjivača.</p> <p style="text-align: center;">ODELJAK 2</p> <p style="text-align: center;">Zahtevi za početnu obuku</p> <p>ATCO.D.010 Sadržaj početne obuke</p> <p>(a) Početna obuka, namenjena za polaznika obuke za dozvolu studenta kontrolora letenja ili za izdavanje novog ovlašćenja i/ili, ukoliko je primenljivo, dodatnog ovlašćenja, mora da se sastoji od:</p> <p>(1) osnovne obuke, koja obuhvata sve predmete, teme i podteme koje su sadržane u Dodatku 2 Aneksa I; i</p>	<p style="text-align: center;">SECTION 2</p> <p style="text-align: center;">Initial training requirements</p> <p>ATCO.D.010 Composition of initial training</p> <p>(a) Initial training, intended for an applicant for a student air traffic controller licence or for the issue of an additional rating and/or, if applicable, rating endorsement, shall consist of:</p> <p>(1) basic training, comprising all the subjects, topics and subtopics contained in Appendix 2 of Annex I; and</p> <p>(2) rating training, comprising the subjects, topics and subtopics of at least one of the following:</p> <p>(i) Aerodrome Control Visual Rating — ADV, defined in Appendix 3 of Annex I;</p> <p>(ii) Aerodrome Control Instrument Rating for Tower — ADI (TWR), defined in Appendix 4 of Annex I;</p> <p>(iii) Approach Control Procedural Rating — APP,</p>
--	--	---

<p>përcaktuar në Shtojcën 3 të Aneksit I;</p> <p>(ii) Gradimi për Kontroll Instrumental në Aerodrom për Kullë - ADI (TWR), të përcaktuar në Shtojcën 4 të Aneksit I;</p> <p>(iii) Gradimi për Kontroll Procedural për Afrim - APP, të përcaktuar në Shtojcën 5 të Aneksit I;</p> <p>(iv) Gradimi për Kontroll Procedural të Hapësirës - ACP, të përcaktuar në Shtojcën 6 të Aneksit I;</p> <p>(v) Gradimi për Kontroll të Afrimit me Pajisje për Vëzhgim - APS, të përcaktuar në Shtojcën 7 të Aneksit I;</p> <p>(vi) Gradimi për Kontrollim të Hapësirës me Pajisje të Vëzhgimit - ACS, të përcaktuar në Shtojcën 8 të Aneksit I.</p> <p>(b) Trajnimi i dedikuar për një gradim shtesë do të përbëhen nga lëndët, temat dhe nën-temat e aplikueshme për të</p>	<p>(2) obuke za ovlašćenje, koja obuhvata predmete, teme i podteme za najmanje jedno od sledećeg:</p> <p>(i) ovlašćenje aerodromske vizuelne kontrole - ADV, koje je definisano u Dodatku 3 Aneksa I;</p> <p>(ii) ovlašćenje aerodromske instrumentalne kontrole za toranj - ADI (TWR), koje je definisano u Dodatku 4 Aneksa I;</p> <p>(iii) (ovlašćenje prilazne kontrole proceduralne - APP, koje je definisano u Dodatku 5 Aneksa I;</p> <p>(iv) ovlašćenje oblasne proceduralne kontrole - ACP, koje je definisano u Dodatku 6 Aneksa I;</p> <p>(v) ovlašćenje prilazne nadzorne kontrole - APS, koje je definisano u Dodatku 7 Aneksa I;</p> <p>(vi) ovlašćenje oblasne</p>	<p>defined in Appendix 5 of Annex I;</p> <p>(iv) Area Control Procedural Rating — ACP, defined in Appendix 6 of Annex I;</p> <p>(v) Approach Control Surveillance Rating — APS, defined in Appendix 7 of Annex I;</p> <p>(vi) Area Control Surveillance Rating — ACS, defined in Appendix 8 of Annex I.</p> <p>(b) Training intended for an additional rating shall consist of the subjects, topics and subtopics applicable to at least one of the ratings established in point (a)(2).</p> <p>(c) Training intended for the reactivation of a rating following a not successful assessment of previous competence according to ATCO.B.010(b) shall be tailored according to the result of that assessment.</p> <p>(d) Training intended for a rating endorsement other than ATCO.B.015(a)(3) shall consist of subjects, topics and subtopics developed by the training organisation</p>
---	---	---

<p>paktën njërin nga gradimet e përcaktuara në pikën (a) (2).</p> <p>(c) Trajnimi i dedikuar për riaktivizimin e një gradimi pas një vlerësimi jo të suksesshëm të kompetencës së mëparshme sipas ATCO.B.010 (b) duhet të përshtatet sipas rezultatit të atij vlerësimi.</p> <p>(d) Trajnimi i dedikuar për miratimin e gradimit përveç ATCO.B.015 (a) (3) duhet të përbëhet nga lëndët, temat dhe nën-temat e zhvilluara nga organizata e trajnimit dhe të miratuara si pjesë e kursit të trajnimit.</p> <p>(e) Trajnimi bazik dhe / ose i gradimit mund të plotësohet me lëndët, temat dhe Nën-temat që janë shtesë ose specifike për Bllokun FunkSIONAL të Hapësirës Ajrore (FAB) ose për mjedisin kombëtar.</p> <p>ATCO.D.015 Plani i trajnimit fillestar</p> <p>Një plan i trajnimit fillestar duhet të hartohet nga organizata trajnuese dhe të aprovohet nga autoriteti kompetent. Ai duhet të përmbajë së paku:</p> <p>(a) përbërjen e kursit të trajnimit fillestar të</p>	<p>nadzorne kontrole - ACS, koje je definisano u Dodatku 8 Aneksa I.</p> <p>(b) Obuka namenjena za novo ovlašćenje mora da se sastoji iz predmeta, tema i podtema koje su primenljive na barem jedno od ovlašćenja koja su uspostavljena u tački (a)(2).</p> <p>(c) Obuka namenjena za ponovno aktiviranje ovlašćenja posle neuspešne procene prethodne stručnosti u skladu sa <i>ATCO.B.010(b)</i>, mora da bude prilagođena rezultatu procene.</p> <p>(d) Obuka namenjena za dodatno ovlašćenje osim onih koja su navedena u <i>ATCO.B.015(a)(3)</i>, mora da se sastoji iz predmeta, tema i podtema koje su dizajnirane od strane organizacije za obuku i mora da bude odobrena kao deo programa obuke.</p> <p>(e) Osnovna i/ili obuka za ovlašćenje se može dopuniti predmetima, temama i podtemama koje su dodatne ili specifične za funkcionalni blok vazdušnog prostora (FAB) ili nacionalne uslove.</p>	<p>and approved as part of the training course.</p> <p>(e) Basic and/or rating training may be complemented with subjects, topics and subtopics that are additional or specific to the Functional Airspace Block (FAB) or to the national environment.</p> <p>ATCO.D.015 Initial training plan</p> <p>An initial training plan shall be established by the training organisation and approved by the competent authority. It shall contain at least:</p> <p>(a) the composition of the initial training course provided according to ATCO.D.010;</p> <p>(b) the structure of the initial training provided according to ATCO.D.020(b);</p> <p>(c) the process for the conduct of the initial training course(s);</p> <p>(d) the training methods;</p> <p>(e) minimum and maximum duration of the initial training course(s);</p> <p>(f) with regard to ATCO.D.010(b), process for adapting the initial training course(s) to take due account</p>
--	---	--

<p>ofruar sipas ATCO.D.010;</p> <p>(b) strukturën e trajnimit fillestar të ofruar sipas ATCO.D.020 (b);</p> <p>(c) procesin për kryerjen e kurseve të trajnimit fillestar;</p> <p>(d) metodat e trajnimit;</p> <p>(e) kohëzgjatjen minimale dhe maksimale të kursit të trajnimit fillestar;</p> <p>(f) në lidhje me ATCO.D.010 (b), procesi për përshtatjen e kursit (eve) të trajnimit fillestar për të marrë në konsideratë një kurs trajnimi bazik të përfunduar me sukses;</p> <p>(g) proceset për ekzaminimet dhe vlerësimet sipas ATCO.D.025 dhe ATCO.D.035, si dhe objektivat e performancës sipas ATCO.D.030 dhe ATCO.D.040;</p> <p>(h) kualifikimet, rolet dhe përgjegjësitë e personelit trajnues;</p> <p>(i) procesi për ndërprerjen e parakohshme të trajnimit;</p> <p>(j) procesin e ankimimit;</p> <p>(k) identifikimi i të dhënave specifike që duhet të ruhen për trajnimin fillestar;</p> <p>(l) procesi dhe arsyet për rishikim dhe ndryshim të planit fillestar të trajnimit dhe dorëzimin e tij tek autoriteti</p>	<p>ATCO.D.015 Plan početne obuke</p> <p>Organizacija za obuku mora da uspostavi plan početne obuke koji mora da odobri nadležna vlast. Mora da sadrži najmanje:</p> <p>(a) sadržaj programa početne obuke koja se sprovodi u skladu sa <i>ATCO.D.010</i>;</p> <p>(b) strukturu početne obuke koja se sprovodi u skladu sa <i>ATCO.D.020(b)</i>;</p> <p>(c) proces za sprovođenje programa početne obuke;</p> <p>(d) metode obuke;</p> <p>(e) minimalno i maksimalno vreme trajanja programa početne obuke;</p> <p>(f) u pogledu <i>ATCO.D.010(b)</i>, u procesu prilagođavanja programa početne obuke, mora da se uzme u obzir uspešno završen program osnovne obuke;</p> <p>(g) proces za sprovođenje ispita i procena u skladu sa <i>ATCO.D.025</i> i <i>ATCO.D.035</i>, kao i ciljeve učinka u skladu sa <i>ATCO.D.030</i> i <i>ATCO.D.040</i>;</p> <p>(h) kvalifikacije, uloge i odgovornosti</p>	<p>of a successfully completed basic training course;</p> <p>(g) processes for examinations and assessments according to ATCO.D.025 and ATCO.D.035, as well as performance objectives according to ATCO.D.030 and ATCO.D.040;</p> <p>(h) training personnel qualifications, roles and responsibilities;</p> <p>(i) process for early termination of training;</p> <p>(j) the appeal process;</p> <p>(k) identification of records to be kept specific to initial training;</p> <p>(l) process and reasons for reviewing and amending the initial training plan and its submission to the competent authority. The review of the initial training plan shall take place at least once every three years.</p> <p>ATCO.D.020 Basic and rating training courses</p> <p>(a) Basic and rating training shall be provided as separate or integrated courses.</p> <p>(b) Basic and rating training courses or an</p>
--	--	---

<p>kompetent. Rishikimi i planit fillestar të trajnimit zhvillohet të paktën një herë në tre vjet.</p> <p>ATCO.D.020 Kurset e trajnimit bazik dhe të gradimit</p> <p>(a) Trajnimi bazik dhe i gradimit duhet të ofrohen si kurse të ndara ose të integruara.</p> <p>(b) Kurset e trajnimit bazik dhe të gradimit ose një kurs trajnimi fillestar i integruar duhet të zhvillohen dhe ofrohen nga organizatat trajnuese dhe të aprovohen nga autoriteti kompetent.</p> <p>(c) Kur trajnimi fillestar ofrohet si një kurs i integruar, do të bëhet një dallim i qartë ndërmjet ekzaminimeve dhe vlerësimeve për:</p> <p>(1) trajnimin bazik; dhe</p> <p>(2) çdo trajnim të gradimit.</p> <p>(d) Përfundimi i suksesshëm i trajnimit fillestar, ose i trajnimit të gradimit për lëshimin e një gradimi shtesë, do të demonstrohet me një certifikatë të lëshuar nga organizata e trajnimit.</p> <p>(e) Përfundimi i suksesshëm i trajnimit bazik duhet të demonstrohet me një certifikatë të lëshuar nga organizata e</p>	<p>osoblja za obuku;</p> <p>(i) proces za rani prekid obuke;</p> <p>(j) proces podnošenja žalbi;</p> <p>(k) utvrđivanje evidencija koje treba da se vode za početnu obuku;</p> <p>(l) proces i razloge za preispitivanje i izmenu i dopunu plana početne obuke i njegovo dostavljanje nadležnoj vlasti. Preispitivanje plana početne obuke mora da se vrši najmanje jednom svake tri godine.</p> <p>ATCO.D.020 Programi osnovne obuke i obuke za ovlašćenje</p> <p>(a) Osnovna obuka i obuka za ovlašćenje moraju da se sprovede kao posebni ili objedinjeni programi obuke.</p> <p>(b) Programe osnovne obuke i obuke za ovlašćenje ili objedinjen program početne obuke moraju da izrade i sprovede organizacije za obuku i mora da ih odobri nadležna vlast.</p> <p>(c) Kada se početna obuka sprovodi kao objedinjen program obuke, mora da postoji jasna razlika između ispita i procena za:</p> <p>(1) osnovnu obuku; i</p>	<p>integrated initial training course shall be developed and provided by training organisations and approved by the competent authority.</p> <p>(c) When initial training is provided as an integrated course, a clear distinction shall be made between the examinations and assessments for:</p> <p>(3) basic training; and</p> <p>(4) each rating training.</p> <p>(d) The successful completion of initial training, or of rating training for the issue of an additional rating, shall be demonstrated by a certificate issued by the training organisation.</p> <p>(e) The successful completion of basic training shall be demonstrated by a certificate issued by the training organisation upon request of the applicant.</p> <p>ATCO.D.025 Basic training examinations and assessment</p> <p>(a) Basic training courses shall include theoretical examination(s) and assessment(s).</p> <p>(b) A pass in theoretical examination(s) shall be awarded to an applicant</p>
---	--	---

<p>trajnimet sipas kërkesës së aplikuesit.</p> <p>ATCO.D.025 Ekzaminimet dhe vlerësimet e trajnimit bazik</p> <p>(a) Kurset e trajnimit bazik përfshijnë ekzaminimin (et) dhe vlerësimin (et) teorik (e).</p> <p>(b) Nota kaluese në një ekzaminim (e) teorik (e) do t'i jepet një aplikanti që arrin një minimum prej 75% të pikëve të ndara për atë ekzaminim.</p> <p>(c) Vlerësimi (et) e objektivave të performancës të renditura në ATCO.D.030 do të kryhen në një pajisje trajnuese për detyra të pjesshme ose një simulator.</p> <p>(d) Nota kaluese në vlerësimi (e) do t'i jepet një aplikanti i cili demonstron në mënyrë konsistente performancën e kërkuar siç përcaktohet në ATCO.D.030 dhe tregon sjelljen e kërkuar për operacione të sigurta brenda shërbimit të kontrollit të trafikut ajror.</p> <p>ATCO.D.030 Objektivat e performancës të trajnimit bazik</p> <p>Vlerësimi(et) do të përfshijnë vlerësimin e</p>	<p>(2) obuku za svako ovlašćenje.</p> <p>(d) Uspešan završetak početne obuke ili obuke za ovlašćenje za izdavanje novog ovlašćenja se dokazuje pomoću sertifikata koji izdaje organizacija za obuku.</p> <p>(e) Uspešan završetak osnovne obuke se dokazuje pomoću sertifikata koji izdaje organizacija za obuku, na zahtev polaznika obuke.</p> <p>ATCO.D.025 Ispiti i procene kod osnovne obuke</p> <p>(a) Programi osnovne obuke moraju da obuhvate teorijski ispit i procenu.</p> <p>(b) Prolazna ocena kod teorijskog ispita se daje polazniku obuke koji ostvari minimum 75 % od ukupnog broja bodova koji se dodeljuju za taj ispit.</p> <p>(c) Procena ciljeva učinka kao što je navedeno u <i>ATCO.D.030</i>, se mora sprovoditi na trenažeru za deo zadatka ili simulatoru.</p> <p>(d) Prolazna ocena kod procene se dodeljuje polazniku obuke koji dosledno dokaže potreban učinak kao što je navedeno u <i>ATCO.D.030</i> i</p>	<p>achieving a minimum of 75 % of the marks allocated to that examination.</p> <p>(c) Assessment(s) of performance objectives as listed in ATCO.D.030 shall be conducted on a part-task trainer or a simulator.</p> <p>(d) A pass in assessment(s) shall be awarded to an applicant who consistently demonstrates the required performance as listed in ATCO.D.030 and shows the behaviour required for safe operations within the air traffic control service.</p> <p>ATCO.D.030 Basic training performance objectives</p> <p>Assessment(s) shall include evaluation of the following performance objectives:</p> <p>(a) checking and using the working position equipment;</p> <p>(b) developing and maintaining situational awareness by monitoring traffic and identifying aircraft when applicable;</p> <p>(c) monitoring and updating flight data display(s);</p> <p>(d) maintaining a continuous listening</p>
--	--	--

<p>objektivave të performancës në vijim:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) kontrollimin dhe përdorimin e pajisjeve të pozitës së punës; (b) zhvillimin dhe mirëmbajtjen e vetëdijes situacionale duke monitoruar trafikun dhe identifikuar fluturaket kur është e aplikueshme; (c) monitorimin dhe përditësimin e shpërfaqjes së të dhënave të fluturimit; (d) mbajtjen e një dëgjimi vrojtues të vazhdueshëm në frekuencën e duhur; (e) lëshimin e lejeve (<i>clearances</i>), udhëzimeve dhe informatave të duhura për trafikun; (f) përdorimin e frazeologjisë së aprovuar; (g) komunikimin në mënyrë efektive; (h) aplikimin e ndarjes; (i) aplikimin e koordinimit sipas nevojës; (j) aplikimin e procedurave të përshkruara për hapësirën ajrore të simuluar; (k) zbulimin e konflikteve të mundshme ndërmjet fluturakeve; (l) respektimin e përparësisë së veprimeve; (m) zgjedhjen e metodave të përshtatshme të ndarjes. <p>ATCO.D.035 Ekzaminimet dhe vlerësimi i</p>	<p>pokaže ponašanje koje je neophodno za bezbedne operacije u okviru pružanja usluge kontrole letenja.</p> <p>ATCO.D.030 Ciljevi učinka osnovne obuke</p> <p>Procena mora da obuhvati evaluaciju sledećih ciljeva učinka:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) provera i korišćenje uređaja i sistema na radnom mestu; (b) razvoj i održavanje svesti o situaciji, praćenjem saobraćaja i identifikovanjem vazduhoplova, kada je primenjivo; (c) praćenje i ažuriranje prikaza podataka o letu; (d) održavanje kontinuiranog slušanja na odgovarajućoj frekvenciji; (e) izdavanje odgovarajućih odobrenja, instrukcija i informacija saobraćaju; (f) korišćenje odobrene frazeologije; (g) efikasna komunikacija; (h) primena razdvajanja; (i) primena koordinacije prema potrebi; (j) primena propisanih procedura za simulirani vazdušni prostor; (k) otkrivanje potencijalnih konflikata između vazduhoplova; (l) davanje prioriteta aktivnostima; 	<ul style="list-style-type: none"> watch on the appropriate frequency; (e) issuing appropriate clearances, instructions and information to traffic; (f) using approved phraseology; (g) communicating effectively; (h) applying separation; (i) applying coordination as necessary; (j) applying the prescribed procedures for the simulated airspace; (k) detecting potential conflicts between aircraft; (l) appreciating priority of actions; (m) choosing appropriate separation methods. <p>ATCO.D.035 Rating training examinations and assessment</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Rating training courses shall include theoretical examination(s) and assessment(s). (b) A pass in theoretical examination(s) shall be awarded to an applicant achieving a minimum of 75 % of the marks allocated to that examination. (c) Assessment(s) shall be based on the rating training performance objectives described in ATCO.D.040. (d) Assessment(s) shall be conducted on a
--	--	---

<p>trajnimin të gradimit</p> <p>(a) Kurset e trajnimin të gradimit do të përfshijnë ekzaminimin (et) teorik (e) dhe vlerësimin (et)</p> <p>(b) Nota kaluese në ekzaminim (e) teorik (e) do t'i jepet një aplikanti që arrin një minimum prej 75% të pikëve të ndara për atë ekzaminim.</p> <p>(c) Vlerësimi (et) do të bazohen në objektivat e performancës të trajnimin të gradimit të përshkruar në ATCO.D.040.</p> <p>(d) Vlerësimi (et) do të kryhet (en) në një simulator.</p> <p>(e) Notë kaluese në vlerësim (e) do t'i jepet një aplikanti i cili demonstroi vazhdimisht performancën e kërkuar siç përshkruhen në ATCO.D.040 dhe tregon sjelljen e kërkuar për operime të sigurta brenda shërbimit të kontrollit të trafikut ajror.</p> <p>ATCO.D.040 Objektivat e performancës të trajnimin të gradimit</p> <p>(a) Objektivat e performancës të trajnimin të gradimit dhe detyrat e objektivit të performancës duhet të përcaktohen për</p>	<p>(m) odabir odgovarajućih metoda razdvajanja.</p> <p>ATCO.D.035 Ispiti i procene kod obuke za ovlašćenje</p> <p>(a) Programi obuke za ovlašćenje moraju da obuhvate teorijski ispit i procenu.</p> <p>(b) Prolazna ocena kod teorijskog ispita se dodeljuje polazniku obuke koji je ostvario minimum 75 % od ukupnog broja bodova koji se dodeljuju za taj ispit.</p> <p>(c) Procena mora da se zasniva na ciljevima učinka obuke za ovlašćenje koji su opisani u <i>ATCO.D.040</i>.</p> <p>(d) Procena mora da se sprovodi na simulatoru.</p> <p>(e) Prolazna ocena se dodeljuje polazniku obuke koji dosledno dokaže potreban učinak koji je opisan u <i>ATCO.D.040</i> i koji pokazuje ponašanje, koje je potrebno za bezbedne operacije u okviru pružanja usluge kontrole letenja.</p> <p>ATCO.D.040 Ciljevi učinka obuke za ovlašćenje</p> <p>(a) Ciljevi učinka obuke za ovlašćenje i</p>	<p>simulator.</p> <p>(e) A pass in assessment(s) shall be awarded to an applicant who consistently demonstrates the required performance described in ATCO.D.040 and shows the behaviour required for safe operations within the air traffic control service.</p> <p>ATCO.D.040 Rating training performance objectives</p> <p>(a) Rating training performance objectives and performance objective tasks shall be defined for each rating training course.</p> <p>(b) Rating training performance objectives shall require an applicant to:</p> <p>(1) demonstrate the ability to manage air traffic in a manner that ensures safe, orderly and expeditious services; and</p> <p>(2) handle complex and dense traffic situations.</p> <p>(c) In addition to point (b), rating training performance objectives for the Aerodrome Control Visual (ADV) and Aerodrome Control Instrument</p>
---	---	--

<p>çdo kurs të trajnimit të gradimit.</p> <p>(b) Objektivat e performancës të trajnimit të gradimit kërkojnë nga një aplikant që të:</p> <p>(1) demonstrojë aftësinë për të menaxhuar trafikun ajror në një mënyrë që siguron shërbime të sigurta, të rregullta dhe të shpejta; dhe</p> <p>(2) trajtojë situata komplekse dhe të dendura të trafikut.</p> <p>(c) Përveç pikës (b), objektivat e performancës të trajnimit të gradimit për Kontrollin Vizual të Aerodromit (ADV) dhe Kontrollit me Instrument të Aerodromit (ADI) do të sigurojnë që aplikuesit:</p> <p>(1) të menaxhojnë ngarkesën e punës dhe të ofrojnë shërbime të trafikut ajror brenda një zone të përcaktuar të përgjegjësisë për aerodromin; dhe</p> <p>(2) zbatojnë teknikat e kontrollit të aerodromit dhe procedurat operacionale për trafikun e aerodromit.</p> <p>(d) Përveç pikës (b), objektivat e performancës të trajnimit të gradimit</p>	<p>zadaci ciljeva učinka moraju da se definišu za svaki program obuke za ovlašćenje.</p> <p>(b) Na osnovu ciljeva učinka obuke za ovlašćenje mora da se zahteva od polaznika obuke da:</p> <p>(1) dokaže sposobnost upravljanja vazдушnim saobraćajem na način koji osigurava bezbedne, redovne i ekspeditivne usluge; i</p> <p>(2) vlada situacijama složenog i gustog saobraćaja.</p> <p>(c) Uz tačku (b), ciljevi učinka kod obuke za ovlašćenje, za ovlašćenje aerodromske kontrole vizuelne (ADV) i aerodromske kontrole instrumentalne (ADI) moraju da obezbede da polaznici obuke:</p> <p>(1) upravljaju radnim opterećenjem i pružaju usluge kontrole letenja u okviru definisanog prostora nadležnosti; i</p> <p>(2) primenjuju tehnike kontrole na aerodromu i operativne procedure za aerodromski saobraćaj.</p> <p>(d) Uz tačku (b), učinak kod obuke za ovlašćenje, za ovlašćenje prilazne</p>	<p>(ADI) rating shall ensure that applicants:</p> <p>(1) manage the workload and provide air traffic services within a defined aerodrome area of responsibility; and</p> <p>(2) apply aerodrome control techniques and operational procedures to aerodrome traffic.</p> <p>(d) In addition to point (b), rating training performance objectives for the Approach Control Procedural rating shall ensure that applicants:</p> <p>(1) manage the workload and provide air traffic services within a defined approach control area of responsibility; and</p> <p>(2) apply procedural approach control, planning techniques and operational procedures to arriving, holding, departing and transiting traffic.</p> <p>(e) In addition to point (b), rating training performance objectives for the Approach Control Surveillance rating shall ensure that applicants:</p> <p>(1) manage the workload and provide air traffic services within a</p>
--	---	---

<p>për gradimin Kontrolli Procedural i Afrimit do të sigurojë që aplikantët:</p> <p>(1) Menaxhojnë ngarkesën e punës dhe ofrojnë shërbime të trafikut ajror brenda një zone të përcaktuar të përgjegjësisë të kontrollit të afrimit; dhe</p> <p>(2) zbatojnë kontrollin procedural të afrimit, teknikat e planifikimit dhe procedurat operacionale për arritje, mbajtje, nisje dhe tranzitim të trafikut.</p> <p>(e) Përveç pikës (b), objektivat e performancës të trajnimit të gradimit për gradimin Kontrolli i Afrimit me Pajisje të Vëzhgimit do të sigurojë që aplikantët:</p> <p>(1) menaxhojnë ngarkesën e punës dhe ofrojnë shërbime të trafikut ajror brenda një zone të përcaktuar të përgjegjësisë të kontrollit të zonës; dhe</p> <p>(2) zbatojnë procedurat e kontrollit me pajisje vëzhguese të zonës, teknikat e planifikimit dhe procedurat operacionale për arritje, mbajtje, nisje dhe tranzitim të trafikut.</p> <p>(f) Përveç pikës (b), objektivat e</p>	<p>kontrole proceduralne mora da obezbedi da polaznici obuke:</p> <p>(1) upravljaju radnim opterećenjem i pružaju usluge kontrole letenja u okviru definisane nadležnosti prilazne kontrole letenja; i</p> <p>(2) primenjuju prilaznu kontrolu proceduralnu, tehnike planiranja i operative procedure vazduhoplovima u dolasku, na čekanju, u odlasku i u preletu.</p> <p>(e) Uz tačku (b), ciljevi učinka kod obuke za ovlašćenje, za ovlašćenje prilazne kontrole proceduralne moraju da obezbede da polaznici obuke:</p> <p>(1) upravljaju radnim opterećenjem i pružaju usluge kontrole letenja u okviru definisane nadležnosti prilazne kontrole letenja; i</p> <p>(2) primenjuju prilaznu kontrolu nadzornu, tehnike planiranja i operative procedure vazduhoplovima u dolasku, na čekanju, u odlasku i u preletu.</p> <p>(f) Uz tačku (b), ciljevi učinka kod obuke za ovlašćenje, za ovlašćenje oblasne proceduralne kontrole moraju da obezbede da polaznici obuke:</p>	<p>defined approach control area of responsibility; and</p> <p>(2) apply approach surveillance control, planning techniques and operational procedures to arriving, holding, departing and transiting traffic.</p> <p>(f) In addition to point (b), rating training performance objectives for the Area Control Procedural rating shall ensure that applicants:</p> <p>(1) manage the workload and provide air traffic services within a defined area control area of responsibility; and</p> <p>(2) apply procedural area control, planning techniques and operational procedures to area traffic.</p> <p>(g) In addition to point (b), rating training performance objectives for the Area Control Surveillance rating shall ensure that applicants:</p> <p>(1) manage the workload and provide air traffic services within a defined area control area of responsibility; and</p> <p>(2) apply area surveillance control,</p>
--	--	--

<p>performancës të trajnimit të gradimit për gradimin Kontrolli Procedural i Afrimit do të sigurojë që aplikantët:</p> <p>(1) menaxhojnë ngarkesën e punës dhe ofrojnë shërbime të trafikut ajror brenda një zone të përcaktuar të përgjegjësisë të kontrollit të zonës; dhe</p> <p>(2) zbatojnë kontrollin procedural të zonës, teknikat e planifikimit dhe procedurat operacionale për trafikun e zonës.</p> <p>(g) Përveç pikës (b), objektivat e performancës të trajnimit të gradimit për gradimin Kontrolli i Hapësirës me Pajisje të Vëzhgimit do të sigurojnë që aplikantët:</p> <p>(1) menaxhojnë ngarkesën e punës dhe ofrojnë shërbime të trafikut ajror brenda një zone të caktuar të përgjegjësisë të zonës së kontrollit; dhe</p> <p>(2) zbatojnë kontrollin me mbikëqyrje të zonës, teknikat e planifikimit dhe procedurat operacionale për trafikun e zonës.</p> <p style="text-align: center;">SEKSIONI 3</p>	<p>(1) upravljaju radnim opterećenjem i pružaju usluge kontrole letenja u okviru definisane nadležnosti oblasne kontrole letenja; i</p> <p>(2) primenjuju prilaznu kontrolu proceduralnu, tehnike planiranja i operativne procedure saobraćaju u zoni oblasne kontrole letenja.</p> <p>(g) Uz tačku (b), ciljevi učinka kod obuke za ovlašćenje, za ovlašćenje oblasne kontrole nadzorne moraju da obezbede da polaznici obuke:</p> <p>(1) upravljaju radnim opterećenjem i pružaju usluge kontrole letenja u okviru definisane nadležnosti oblasne kontrole letenja; i</p> <p>(2) primenjuju oblasnu kontrolu nadzornu, tehnike planiranja i operativne procedure saobraćaju u zoni oblasne kontrole letenja.</p> <p>(3)</p> <p style="text-align: center;">ODELJAK 3</p> <p style="text-align: center;">Zahtevi za obuku u jedinicama kontrole letenja</p> <p>ATCO.D.045 Sadržaj obuke u jedinici</p>	<p>planning techniques and operational procedures to area traffic.</p> <p style="text-align: center;">SECTION 3</p> <p style="text-align: center;">Unit training requirements</p> <p>ATCO.D.045 Composition of unit training</p> <p>(a) Unit training shall consist of training course(s) for each unit endorsement established at the ATC unit as defined in the unit training plan.</p> <p>(b) The unit endorsement course(s) shall be developed and provided by training organisations according to ATCO.D.060 and approved by the competent authority.</p> <p>(c) Unit training shall include training in:</p> <p>(1) operational procedures;</p> <p>(2) task-specific aspects;</p> <p>(3) abnormal and emergency situations; and</p> <p>(4) human factors.</p> <p>ATCO.D.050 Prerequisites of unit training</p> <p>Unit training may only be started by persons who are holders of:</p>
---	--	--

<p>Kërkesat për trajnimin e njësisë</p> <p>ATCO.D.045 Përbërja e trajnimit të njësisë</p> <p>(a) Trajnimi i njësisë do të përbëhet nga kursi (et) i (e) trajnimit për secilin miratim të njësisë të përcaktuar në njësinë e ATC siç përcaktohet në planin e trajnimit të njësisë.</p> <p>(b) Kursi (et) e miratimit të njësisë do të zhvillohet (en) dhe ofrohen nga organizatat e trajnimit sipas ATCO.D.060 dhe aprovohen nga autoriteti kompetent.</p> <p>(c) Trajnimi i njësisë do të përfshijë trajnimin në:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) procedurat operacionale; (2) aspekte specifike për detyrën; (3) situata jonormale dhe emergjente; dhe (4) faktorët njeri. 	<p>kontrole letenja</p> <p>(a) Obuka u jedinici kontrole letenja mora da se sastoji od programa obuke za svako posebno ovlašćenje za lokaciju koje je uspostavljeno u ATC jedinici, kao što je definisano u planu obuke jedinice kontrole letenja.</p> <p>(b) Organizacije za obuku moraju da izrade i sprovede program, odnosno programe obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju u skladu sa ATCO.D.060 koji mora da odobri nadležna vlast.</p> <p>(c) Obuka u jedinici kontrole letenja mora da obuhvati:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) operativne procedure; (2) aspekte specifične za zadatke; (3) neuobičajene i vanredne situacije; i (4) ljudske faktore. 	<p>(a) a student air traffic controller licence with the appropriate rating and, if applicable, rating endorsement; or</p> <p>(b) an air traffic controller licence with the appropriate rating and, if applicable, rating endorsement;</p> <p>provided that the requirements set out in ATCO.B.001(d) and ATCO.B.010(b) are met.</p>
<p>ATCO.D.050 Parakushtet për trajnimin e njësisë</p> <p>Trajnimi i njësisë mund të fillohet vetëm nga personat që janë mbajtës të:</p> <p>(a) një licence student-kontrollori të trafikut ajror me gradimin e duhur dhe, nëse është e zbatueshme, miratimin e</p>	<p>ATCO.D.050 Preduslovi za obuku u jedinici kontrole letenja</p> <p>Obuku u jedinici kontrole letenja mogu da započnu samo lica koja su imao:</p> <p>(a) dozvole studenta kontrolora letenja sa odgovarajućim ovlašćenjem i, ukoliko je primenljivo, dodatnim</p>	<p>ATCO.D.055 Unit training plan</p> <p>(a) A unit training plan shall be established by the training organisation for each ATC unit and shall be approved by the competent authority.</p> <p>(b) The unit training plan shall contain at least:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ratings and endorsements for which the training is conducted; (2) the structure of the unit training; (3) the list of unit endorsement course(s) according to ATCO.D.060; (4) the process for the conduct of a unit endorsement course; (5) the training methods;

<p>gradimit; ose</p> <p>(b) një licence të kontrollorit të trafikut ajror me gradimin e duhur dhe, nëse është e zbatueshme, miratimin e gradimit;</p> <p>me kusht që plotësohen kërkesat e përcaktuara në ATCO.B.001 (d) dhe ATCO.B.010 (b).</p> <p>ATCO.D.055 Plani për trajnimin e njësisë</p> <p>(a) Plani për trajnimin e njësisë duhet të përcaktohet nga organizata e trajnimit për secilën njësi të ATC dhe të aprovohet nga autoriteti kompetent.</p> <p>(b) Plani i trajnimit të njësisë duhet të përmbajë së paku:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) gradimet dhe miratimet për të cilat zhvillohet trajnimi; (2) strukturën e trajnimit të njësisë; (3) listën e kursit (eve) të miratimit të njësisë sipas ATCO.D.060; (4) procesin për kryerjen e kursit të miratimit të njësisë; (5) metodat e trajnimit; (6) kohëzgjatja minimale e kursit(eve) të miratimit të njësisë; (7) procesi për përshtatjen e kursit të miratimit të njësisë për të marrë në 	<p>ovlašćenjem; ili</p> <p>(b) dozvole kontrolora letenja sa odgovarajućim ovlašćenjem i, ukoliko je primenljivo, dodatnim ovlašćenjem;</p> <p>pod uslovom da su ispunjeni zahtevi utvrđeni u ATCO.B.001 tački (d) i stavu ATCO.B.010 tački (b).</p> <p>ATCO.D.055 Plan obuke u jedinici kontrole letenja</p> <p>(a) Organizacija za obuku mora da uspostavi plan obuke u jedinici kontrole letenja za svaku ATC jedinicu, koji mora da odobri nadležna vlast.</p> <p>(b) Plan obuke u jedinici kontrole letenja mora da sadrži najmanje:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ovlašćenja i dodatna ovlašćenja za koja se obuka sprovodi; (2) strukturu obuke u jedinici kontrole letenja; (3) spisak programa obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju, u skladu sa ATCO.D.060; (4) proces za sprovođenje programa obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju; 	<ol style="list-style-type: none"> (6) the minimum duration of the unit endorsement course(s); (7) process for adapting the unit endorsement course(s) to take due account of the acquired ratings and/or rating endorsements and experience of applicants, when relevant; (8) processes for demonstrating theoretical knowledge and understanding according to ATCO.D.065, including the number, frequency and type of, as well as pass marks for examinations, which shall be a minimum of 75 % of the marks allocated to these examinations; (9) processes for the assessment according to ATCO.D.070, including the number and frequency of assessments; (10) training personnel qualifications, roles and responsibilities; (11) process for early termination of training; (12) the appeal process; (13) identification of records to be
---	--	--

<p>konsideratë gradimet e fituara dhe/ose miratimet e gradimeve dhe përvojën e aplikantëve, kur është relevante;</p> <p>(8) proceset për demonstrimin e njohurive dhe të kuptuarit teorik sipas ATCO.D.065, duke përfshirë numrin, shpeshësinë dhe llojin, si dhe pikët për kalimin e ekzaminimit (provimit), të cilat duhet të jenë së paku 75% të pikëve të alokuara për këto ekzaminime;</p> <p>(9) proceset për vlerësimin sipas ATCO.D.070, duke përfshirë numrin dhe shpeshësinë e vlerësimeve;</p> <p>(10) kualifikimet, rolet dhe përgjegjësitë e personelit trajnues;</p> <p>(11) procesi për përfundimin e parakohshëm të trajnimit;</p> <p>(12) procesin e ankimimit;</p> <p>(13) identifikimi i shënimeve/evidencës specifike që do të ruhen për trajnimin e njësisë;</p> <p>(14) një listë të situatave të identifikuarat jonormale dhe emergjente specifike për secilin miratim të njësisë;</p>	<p>(5) metode obuke;</p> <p>(6) minimalno trajanje programa obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju;</p> <p>(7) proces za prilagođavanje programa obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju, kako bi se uzela u obzir stečena ovlašćenja i/ili dodatna ovlašćenja i iskustvo polaznika obuke, kada je relevantno;</p> <p>(8) proces za dokazivanje teorijskog znanja i razumevanja u skladu sa ATCO.D.065, uključujući broj, učestalost i tip, kao i prolazne ocene za ispite, koje moraju da iznose minimum 75 % od ukupnog broja bodova koji se dodeljuju za ove ispite;</p> <p>(9) procese za procenu u skladu sa ATCO.D.070, uključujući broj i učestalost procena;</p> <p>(10) kvalifikacije, uloge i odgovornosti osoblja za obuku;</p> <p>(11) proces za rani prekid obuke;</p> <p>(12) proces podnošenja žalbi;</p> <p>(13) utvrđivanje evidencija koje moraju da se vode u skladu sa</p>	<p>kept specific to the unit training;</p> <p>(14) a list of identified abnormal and emergency situations specific for each unit endorsement;</p> <p>(15) process and reasons for reviewing and amending the unit training plan and its submission to the competent authority. The review of the unit training plan shall take place at least once every three years.</p> <p>ATCO.D.060 Unit endorsement course</p> <p>(a) A unit endorsement course shall be the combination of the relevant unit training phases for the issue or renewal of a unit endorsement in the licence. Each course shall contain:</p> <p>(1) a transitional training phase;</p> <p>(2) an on-the-job training phase.</p> <p>A pre-on-the-job training phase shall be included, if required, according to ATCO.D.005(a)(2).</p> <p>(b) The unit training phases referred to in paragraph (a) shall be provided separately or in an integrated manner.</p> <p>(c) Unit endorsement courses shall define</p>
---	---	---

<p>(15) procesin dhe arsyet për shqyrtimin dhe ndryshimin e planit të trajnimit të njësisë dhe dorëzimin e tij tek autoriteti kompetent. Rishikimi i planit të trajnimit të njësisë duhet të zhvillohet të paktën një herë në tre vjet.</p> <p>ATCO.D.060 Kursi për miratimin e njësisë</p> <p>(a) Kursi për miratimin e njësisë do të jetë kombinimi i fazave relevante të trajnimit të njësisë për lëshimin ose ripërtëritjen e një miratimi të njësisë në licencë. Çdo kurs duhet të përmbajë:</p> <p>(1) një fazë tranzicionale të trajnimit;</p> <p>(2) fazën trajnimi në vendin e punës.</p> <p>Duhet të përfshihet një fazë para trajnimi në vendin e punës, nëse kërkohet, sipas ATCO.D.005 (a) (2).</p> <p>(b) Fazat e trajnimit të njësisë të referuara në paragrafin (a) duhet të sigurohen veç e veç ose në mënyrë të integruar.</p> <p>(c) Kurset e miratimit të njësisë do të përcaktojnë planin mësimor dhe objektivat e performancës në përputhje me ATCO.D.045 (c) dhe do të kryhen në përputhje me planin për trajnimin e</p>	<p>specifichnostima obuke u jedinici kontrole letenja;</p> <p>(14) spisak utvrđenih neuobičajenih i vanrednih situacija koje su specifične za svako posebno ovlašćenje za lokaciju;</p> <p>(15) proces i razloge za preispitivanje i izmenu i dopunu plana obuke u jedinici kontrole letenja i njegovo dostavljanje nadležnoj vlasti.</p> <p>ATCO.D.060 Program obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju</p> <p>(a) Program obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju mora da predstavlja kombinaciju relevantnih faza obuke u jedinici kontrole letenja za izdavanje ili obnovu posebnog ovlašćenja za lokaciju u dozvoli. Svaki program obuke mora da sadrži:</p> <p>(1) fazu prelazne obuke;</p> <p>(2) fazu obuke na radnom mestu.</p> <p>Faza pripreme obuke mora da bude obuhvaćena, ukoliko je potrebno, u skladu sa ATCO.D.005(a)(2).</p>	<p>the syllabus and the performance objectives in accordance with ATCO.D.045(c) and shall be conducted in accordance with the unit training plan.</p> <p>(d) Unit endorsement courses that include training for rating endorsement(s) according to ATCO.B.015 shall be supplemented with additional training that allows for the acquisition of the concerned rating endorsement skills.</p> <p>(e) Training intended for a rating endorsement other than ATCO.B.015(a)(3) shall consist of subjects, subject objectives, topics and subtopics developed by the training organisation and approved as part of the training course.</p> <p>(f) Unit endorsement courses undertaken following an exchange of a licence shall be adapted to include elements of initial training that are specific to the Functional Airspace Block or to the national environment.</p> <p>ATCO.D.065 Demonstration of theoretical knowledge and understanding</p> <p>Theoretical knowledge and understanding</p>
--	---	---

<p>njesisë.</p> <p>(d) Kurset e miratimit të njesisë që përfshijnë trajnim për miratim (e) të njesisë sipas <i>ATCO.B.015</i> do të plotësohen me trajnim shtesë që mundëson përfitim të shkathtësive të miratimit përkatës të gradimit.</p> <p>(e) Trajnimi i dedikuar për miratimin e gradimit ndryshe nga <i>ATCO.B.015</i> (a) (3), do të përbëhet nga lëndët, objektivat e lëndës, temat dhe nëntemat e zhvilluara nga organizata për trajnim dhe të aprovuara si pjesë e kursit të trajnimit.</p> <p>(f) Kurset e miratimit të njesisë të ndërmarra pas një shkëmbimi të licencës do të përshtaten për të përfshirë elementet e trajnimit fillestar që janë specifike për Bllokun Funkcional të Hapësirës Ajrore ose mjedisin kombëtar.</p> <p>ATCO.D.065 Demonstrimi i njohurive dhe të kuptuarit teorik</p> <p>Njohuritë dhe të kuptuarit teorik do të demonstrohen me anë të ekzaminimeve (provimeve).</p> <p>ATCO.D.070 Vlerësimet gjatë kurseve të</p>	<p>(b) Faze obuke u jedinici kontrole letenja koje su navedene u tački (a), moraju da se sprovede posebno ili na objedinjen način.</p> <p>(c) Programi obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju moraju da definišu program i ciljeve učinka u skladu sa <i>ATCO.D.045(c)</i>, i moraju da se sprovede u skladu sa planom obuke u jedinici kontrole letenja.</p> <p>(d) Programi obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju koji obuhvataju obuku za dodatno ovlašćenje(a) u skladu sa <i>ATCO.B.015</i>, moraju da se dopunjavaju dodatnom obukom koja omogućava sticanje određenih veština za dodatno ovlašćenje.</p> <p>(e) Obuka koja je namenjena za dodatno ovlašćenje koje se razlikuje od dodatnog ovlašćenja koje je navedeno u <i>ATCO.B.015(a)(3)</i>, mora da se sastoji od predmeta, ciljeva predmeta, tema i podtema koje je razvila organizacija za obuku i koja je odobrena kao deo programa obuke.</p> <p>(f) Programi obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju koji se pohađaju nakon zamene dozvola</p>	<p>shall be demonstrated by examinations.</p> <p>ATCO.D.070 Assessments during unit endorsement courses</p> <p>(a) The applicant's assessment shall be conducted in the operational environment under normal operational conditions at least once at the end of the on-the-job training.</p> <p>(b) When the unit endorsement course contains a pre-on-the-job training phase, the applicant's skills shall be assessed on a synthetic training device at least at the end of this phase.</p> <p>(c) Notwithstanding point (a), a synthetic training device may be used during a unit endorsement assessment to demonstrate the application of trained procedures not encountered in the operational environment during the assessment.</p> <p style="text-align: center;">SECTION 4</p> <p style="text-align: center;">Continuation training requirements</p> <p>ATCO.D.075 Continuation training</p> <p>Continuation training shall consist of refresher and conversion training courses and</p>
---	--	--

<p>miratimit të njësisë</p> <p>(a) Vlerësimi i aplikantit do të bëhet në mjedisin operacional nën kushte normale operaconale të paktën një herë në fund të trajnimit në vend të punës.</p> <p>(b) Kur kursi i miratimit të njësisë përmban një fazë para trajnimit në vend pune, aftësitë e aplikantit do të vlerësohen në një pajisje sintetike trajnimit të paktën në fund të kësaj faze.</p> <p>(c) Pavarësisht nga pika (a), një pajisje sintetike trajnimit mund të përdoret gjatë vlerësimit të miratimit të njësisë për të demonstruar aplikimin e procedurave të trajnuara që nuk hasen në mjedisin operacional gjatë vlerësimit.</p> <p style="text-align: center;">SEKSIONI 4</p> <p style="text-align: center;">Kërkesat e trajnimit në vazhdimësi</p> <p>ATCO.D.075 Trajnimi në vazhdimësi</p> <p>Trajnimi në vazhdimësi do të përbëhet nga kurse trajnimit për rifreskimin e njohurive (kurse rifreskuese) dhe për konvertim dhe do të sigurohet sipas kërkesave të përmbajtura në</p>	<p>moraju da se prilagode, kako bi obuhvatili elemente početne obuke koji su specifični za funkcionalni blok vazdušnog prostora ili nacionalne uslove.</p> <p>ATCO.D.065 Dokazivanje teorijskog znanja i razumevanja</p> <p>Teorijsko znanje i razumevanje se dokazuje polaganjem ispita.</p> <p>ATCO.D.070 Procene u toku programa obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju</p> <p>(a) Procena polaznika obuke mora da se sprovodi u operativnom okruženju, u normalnim operativnim uslovima, najmanje jednom na kraju obuke na radnom mestu.</p> <p>(b) Kada program obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju sadrži pripremnu fazu obuke, veštine polaznika obuke moraju da se procenjaju na sintetičkom uređaju za obuku, najmanje na kraju ove faze.</p> <p>(c) Izuzetno od tačke (a), sintetički uređaj za obuku može da se koristi u toku procene za posebno ovlašćenje za lokaciju, da bi se u toku procene</p>	<p>shall be provided according to the requirements contained in the unit competence scheme according to ATCO.B.025.</p> <p>ATCO.D.080 Refresher training</p> <p>(a) Refresher training course(s) shall be developed and provided by training organisations and approved by the competent authority.</p> <p>(b) Refresher training shall be designed to review, reinforce or enhance the existing knowledge and skills of air traffic controllers to provide a safe, orderly and expeditious flow of air traffic and shall contain at least:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) standard practices and procedures training, using approved phraseology and effective communication; (2) abnormal and emergency situations training, using approved phraseology and effective communication; and (3) human factors training. <p>(c) A syllabus for the refresher training course shall be defined, and where a subject refreshes skills of air</p>
---	---	--

<p>skemën e kompetencave të njësisë sipas ATCO.B.025.</p> <p>ATCO.D.080 Trajnimi për rifreskimin e njohurive</p> <p>(a) Kursi (et) i (e) trajnimit për rifreskimin e njohurive do të zhvillohen dhe ofrohen nga organizatat trajnuese dhe aprovohen nga autoriteti kompetent.</p> <p>(b) Trajnimi për rifreskimin e njohurive do të dizajnohet për të shqyrtuar, përforcuar ose përmirësuar njohuritë ekzistuese dhe aftësitë e kontrollorëve të trafikut ajror për të siguruar një rrjedhë të sigurt, të rregullt dhe të shpejtë të trafikut ajror dhe duhet të përmbajë së paku:</p> <p>(1) trajnimi për praktikat dhe procedurat standarde, duke përdorur frazeologjinë e aprovuar dhe komunikimin efektiv;</p> <p>(2) trajnimi për situata jonormale dhe emergjente, duke përdorur frazeologjinë e aprovuar dhe komunikimin efektiv; dhe</p> <p>(3) trajnimi për faktorët njerëzor.</p> <p>(c) Do të përcaktohet një program mësimor (syllabus) për kursin e trajnimit për</p>	<p>dokazala primena uvežbanih procedura, koje se ne sreću u operativnim uslovima u toku procene.</p> <p style="text-align: center;">ODELJAK 4</p> <p style="text-align: center;">Zahtevi kontinuiranu obuku</p> <p>ATCO.D.075 Kontinuirana obuka</p> <p>Kontinuirana obuka mora da se sastoji od programa obuke osveženja znanja i programa doobuke i mora da se sprovodi u skladu sa zahtevima koji su sadržani u procedurama održavanja stručnosti u jedinicama kontrole letenja, u skladu sa <i>ATCO.B.025</i>.</p> <p>ATCO.D.080 Obuka osveženja znanja</p> <p>(a) Organizacija za obuku mora da izradi i sprovodi program obuke osveženja znanja, koje mora da odobri nadležna vlast.</p> <p>(b) Obuka osveženja znanja mora da bude dizajnirana da preispita, ojača ili unapredi postojeće znanje i veštine</p>	<p>traffic controllers, performance objectives shall also be developed.</p> <p>(c) A syllabus for the refresher training course shall be defined, and where a subject refreshes skills of air traffic controllers, performance objectives shall also be developed.</p> <p>ATCO.D.085 Conversion training</p> <p>(a) Conversion training course(s) shall be developed and provided by training organisations and approved by the competent authority.</p> <p>(b) Conversion training shall be designed to provide knowledge and skills appropriate to a change in the operational environment and shall be provided by training organisations when the safety assessment of the change concludes the need for such training.</p> <p>(c) Conversion training courses shall include the determination of:</p> <p>(1) the appropriate training method for and duration of the course, taking into account the nature and extent of the change; and</p> <p>(2) the examination and/or assessment</p>
---	---	--

<p>rifreskim të njohurive dhe kur një temë/lëndë rifreskon aftësitë e kontrollorëve të trafikut ajror, objektivat e performancës gjithashtu do të zhvillohen.</p> <p>ATCO.D.085 Trajnimi për konvertim</p> <p>(a) Kursi (et) i (e) trajnimit për konvertim do të zhvillohen dhe sigurohen nga organizatat trajnuese dhe aprovohen nga autoriteti kompetent.</p> <p>(b) Trajnimi për konvertim do të dizajnohet për të siguruar njohuritë dhe shkathhtësitë e duhura për një ndryshim në mjedisin operacional dhe duhet të sigurohen nga organizatat trajnuese kur vlerësimi i sigurisë i ndryshimit konstaton nevojën për një trajnim të tillë.</p> <p>(c) Kurset e trajnimit për konvertim përfshijnë përcaktimin e:</p> <p>(1) metodën e përshtatshme të trajnimit dhe kohëzgjatjen e kursit, duke marrë parasysh natyrën dhe shkallën e ndryshimit; dhe</p> <p>(2) metodat e ekzaminimit dhe / ose vlerësimit për trajnimin për konvertim.</p>	<p>kontrollora letenja, kako bi se osiguroao bezbedan, redovan i ekspeditivni protok vazdušnog saobraćaja i mora da sadrži najmanje:</p> <p>(1) obuku iz standardne prakse i procedura, uz korišćenje odobrene frazeologije i efikasne komunikacije;</p> <p>(2) obuku iz neuobičajenih i vanrednih situacija, uz korišćenje odobrene frazeologije i efikasne komunikacije; i</p> <p>(3) obuku iz ljudskih faktora.</p> <p>(c) Mora da se definiše program obuke osveženja znanja, a tamo gde se predmetom osvežavaju veštine kontrolora letenja, moraju takođe da se izrade ciljevi učinka.</p> <p>ATCO.D.085 Doobuka</p> <p>(a) Organizacije za obuku moraju da razviju i sprovede program doobuke, koji mora da odobri nadležna vlast.</p> <p>(b) Organizacije za obuku moraju da izrade doobuku koja treba da obezbedi znanja i veštine koji odgovaraju promeni u operativnim</p>	<p>methods for the conversion training.</p> <p>(d) Conversion training shall be provided before air traffic controllers exercise the privileges of their licence in the changed operational environment.</p> <p style="text-align: center;">SECTION 5</p> <p style="text-align: center;">Training of instructors and assessors</p> <p>ATCO.D.090 Training of practical instructors</p> <p>(a) Training of practical instructors shall be developed and provided by training organisations and shall consist of:</p> <p>(1) a practical instructional techniques course for OJTI and/or STDI, including an assessment;</p> <p>(2) a refresher training course on practical instructional skills;</p> <p>(3) a method(s) for assessing the competence of practical instructors.</p> <p>(b) The training courses and assessment</p>
--	---	---

(d) Trajnimi për konvertim do të sigurohet përpara se kontrollorët e trafikut ajror të ushtrojnë privilegjet e licencës së tyre në mjedisin e ndryshuar operacional.

SEKSIONI 5

Trajnimi i instruktorëve dhe vlerësuesve

ATCO.D.090 Trajnimi i instruktorëve praktik

(a) Trajnimi i instruktorëve praktik do të zhvillohet dhe sigurohet nga organizatat trajnuese dhe do të përbëhet nga:

- (1) një kurs i teknikave praktike instruksionale (të mësimdhënies) për OJTI (instruktor për trajnim në vend pune) dhe / ose STDI (instruktor për trajnim në pajisje sintetike), duke përfshirë një vlerësim;
- (2) një kurs trajnimi për rifreskim të njohurive për shkathtësitë praktike instruksionale (të mësimdhënies);
- (3) një metodë (a) për vlerësimin e kompetencave të instruktorëve praktik.

uslovima, kada se na osnovu bezbednosne procene promene zaključí da postoji potreba za ovakvom obukom.

(c) Programi doobuke moraju da obuhvate utvrđene:

- (1) odgovarajuće metode obuke i trajanje programa obuke, uzimajući u obzir prirodu i obim promene; i
- (2) metode ispita i/ili procena za doobuku.

(d) Doobuka mora da se sprovede pre korišćenja prava iz dozvole kontrolora letenja u promenenim operativnim uslovima.

ODELJAK 5

Obuka instruktora i procenjivača

ATCO.D.090 Obuka instruktora praktične obuke

(a) Organizacija za obuku mora da izradi i sprovodi obuku instruktora praktične obuke, koja mora da se sastoji od:

methods referred to in point (a) shall be approved by the competent authority.

ATCO.D.095 Training of assessors

(a) Training of assessors shall be developed and provided by training organisations and shall consist of:

- (a) an assessor training course, including an assessment;
- (b) a refresher training course on assessment skills;
- (c) a method(s) for assessing the competence of assessors.

(b) The training courses and the assessment method referred to in point (a) shall be approved by the competent authority.

ANNEX II

PART ATCO.AR

REQUIREMENTS FOR COMPETENT AUTHORITIES

SUBPART A

GENERAL REQUIREMENTS

<p>(b) Kurset e trajnimit dhe metodat e vlerësimit të përmendura në pikën (a) aprovohen nga autoriteti kompetent.</p> <p>ATCO.D.095 Trajnimi i vlerësuesve</p> <p>(a) Trajnimi i vlerësuesve do të zhvillohet dhe ofrohet nga organizatat trajnuese dhe do të përbëhet nga:</p> <p>(a) një kurs trajnimi për vlerësues, duke përfshirë një vlerësim;</p> <p>(b) një kurs trajnimi për rifreskimin e njohurive mbi aftësitë e vlerësimit;</p> <p>(c) një metodë (a) për vlerësimin e kompetencës së vlerësuesve.</p> <p>(b) Kurset e trajnimit dhe metoda e vlerësimit të përmendura në pikën (a) do të aprovohen nga autoriteti kompetent.</p> <p style="text-align: center;">ANEKSI II</p> <p style="text-align: center;">PJESA ATCO.AR</p> <p style="text-align: center;">KËRKESAT PËR AUTORITETET KOMPETENTE</p> <p style="text-align: center;">NËNPJESA A</p> <p style="text-align: center;">KËRKESAT E PËRGJITHSHME</p>	<p>(1) programa obuke iz tehnika praktične obuke za OJTI i/ili STDI, uključujući procenu;</p> <p>(2) programa obuke osveženja znanja iz veština praktične obuke;</p> <p>(3) metode za procenu stručnosti instruktora praktične obuke.</p> <p>(b) Programe obuke i metode procene navedene u tački (a) mora da odobri nadležna vlast.</p> <p>ATCO.D.095 Obuka procenjivača</p> <p>(a) Osposobljavanje ocenjivača pripremaju i sprovode organizacije za osposobljavanje i ono se sastoji od:</p> <p>(a) kursa osposobljavanja ocenjivača, uključujući ocenjivanje;</p> <p>(b) kursa za obnovu znanja ocenjivača o veštinama ocenjivanja;</p> <p>(c) metode ili metoda za ocenjivanje stručnosti ocenjivača.</p> <p>(b) Programe obuke i metod procene koji su navedeni u tački (a), mora da odobri nadležna vlast.</p> <p style="text-align: center;">ANEKS II</p> <p style="text-align: center;">DEO ATCO.AR</p>	<p>ATCO.AR.A.001 Scope</p> <p>This Part, set out in this Annex, establishes the administrative requirements applicable to the competent authorities with responsibility for the issue, maintenance, suspension or revocation of licences, ratings, endorsements and medical certificates for air traffic controllers and certification and oversight of training organisations and aero-medical centres.</p> <p>ATCO.AR.A.005 Personnel</p> <p>(a) Competent authorities shall produce and update every two years an assessment of the human resources needed to perform their oversight functions, based on the analysis of the processes required by this Regulation and their application.</p> <p>(b) Personnel authorised by the competent authority to carry out certification and/or oversight tasks shall be empowered to perform as a minimum the following tasks:</p> <p>(1) examine documents, including licences, certificates, records, data, procedures and any other material relevant to the execution</p>
--	--	---

<p>ATCO.AR.A.001 Fushëveprimi</p> <p>Kjo Pjesë, e përcaktuar në këtë Aneks, përcakton kërkesat administrative të zbatueshme për autoritetet kompetente me përgjegjësi për lëshimin, mirëmbajtjen, pezullimin ose revokimin e licencave, gradimeve, miratimeve dhe certifikatave mjekësore për kontrollorët e trafikut ajror, si dhe certifikimin dhe mbikëqyrjen e organizatave të trajnimit dhe të qendrave aero-mjekësore.</p> <p>ATCO.AR.A.005 Personeli</p> <p>(a) Autoritetet kompetente duhet të prodhojnë dhe përditësojnë çdo dy vjet një vlerësim të burimeve njerëzore që janë të nevojshme për kryerjen e funksioneve të tyre të mbikëqyrjes, bazuar në analizën e proceseve të kërkuara nga kjo Rregullore dhe aplikimi i tyre.</p> <p>(b) Personeli i autorizuar nga autoriteti kompetent për kryerjen e detyrave të certifikimit dhe/ose mbikëqyrjes fuqizohet për t'i kryer si minimum detyrat e mëposhtme:</p> <p>(1) shqyrtimi i dokumenteve, duke përfshirë licencat, certifikatat,</p>	<p>ZAHTEVI ZA NADLEŽNE VLASTI</p> <p>PODDEO A</p> <p>OPŠTI ZAHTEVI</p> <p>ATCO.AR.A.001 Područje primene</p> <p>Ovaj deo, utvrđen u ovom aneksu, uspostavlja zahteve upravnog postupka, koji se primenjuju na nadležne vlasti koje su odgovorne za izdavanje, održavanje, suspenziju ili stavljanje van snage dozvola, ovlašćenja, dodatnih i posebnih ovlašćenja i lekarskih uverenja za kontrolore letenja i sertifikaciju i nadzor organizacija za obuku i vazduhoplovno-medicinskih centara.</p> <p>ATCO.AR.A.005 Osoblje</p> <p>(a) Nadležne vlasti moraju da izrade i ažuriraju svake dve godine procenu ljudskih resursa koji su neophodni za sprovođenje funkcija nadzora, na osnovu analize procesa koji se zahtevaju ovom uredbom i njihove primene.</p> <p>(b) Osoblje koje je nadležna vlast ovlastila da sprovodi sertifikaciju i/ili zadatke vezane za nadzor mora da bude ovlašćeno da obavlja minimum sledeće zadatke:</p>	<p>of the required task;</p> <p>(2) take copies of or extracts from such records, data, procedures and other material;</p> <p>(3) ask for an explanation;</p> <p>(4) enter relevant premises and operating sites;</p> <p>(5) perform audits and inspections, including unannounced inspections;</p> <p>(6) take or initiate enforcement measures as appropriate.</p> <p>(c) The competent authority may authorise its personnel to conduct assessments leading to the issue, revalidation and renewal of a unit endorsement provided that they meet the requirements set out in ATCO.C.045, with the exception of point (d)(1). Familiarity with the current operational practices and procedures of the unit, where the assessment is taking place, shall however be ensured.</p> <p>ATCO.AR.A.010 Tasks of the competent authorities</p> <p>(a) The tasks of the competent authorities</p>
---	---	---

<p>shënimet/evidencat, të dhënat, procedurat dhe çdo material tjetër relevant për ekzekutimin e detyrave të kërkuara;</p> <p>(2) marrja e kopjeve ose ekstrakteve nga evidenca, të dhëna, procedura të tilla dhe materiale të tjera;</p> <p>(3) kërkimi i shpjegimit;</p> <p>(4) hyrja në mjediset përkatëse dhe lokacionet operationale;</p> <p>(5) kryerja e auditimeve dhe inspektimeve, duke përfshirë inspektimet e pa paralajmëruara;</p> <p>(6) marrja ose iniciimi i masave të zbatimit, sipas rastit.</p> <p>(c) Autoriteti kompetent mund të autorizojë personelin e tij që të kryejë vlerësime që çojnë në lëshimin, rivalidimin dhe ripërtëritjen e miratimit të njësisë, me kusht që plotësojnë kërkesat e përcaktuara në <i>ATCO.C.045</i>, me përjashtim të pikës (d)(1). Sidoqoftë, njohja e praktikave dhe procedurave aktuale operationale të njësisë, ku bëhet vlerësimi, duhet të sigurohet.</p> <p>ATCO.AR.A.010 Detyrat e autoriteteve</p>	<p>(1) pregleda dokumenata, uključujući dozvole, sertifikate, evidencije, podatke, procedure i svaki drugi materijal koji je relevantan za izvršenje zahtevanog zadatka;</p> <p>(2) uzima kopije ili izvode iz evidencija, podataka, procedura i ostalog materijala;</p> <p>(3) zahteva objašnjenja;</p> <p>(4) ulazi u relevantne prostorije i na operativne lokacije;</p> <p>(5) sprovodi odite i inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije;</p> <p>(6) preduzima ili inicira mere prinude, prema potrebi.</p> <p>(c) Nadležna vlast može da ovlasti svoje osoblje da vrši procene za izdavanje, produženje i obnovu posebnog ovlašćenja za lokaciju pod uslovom da ispunjava zahteve koji su propisani u <i>ATCO.C.045</i>, sa izuzetkom tačke (d)(1). Međutim, neophodno je obezbediti poznavanje važećih operativnih postupaka i procedura jedinice u kojoj se vrši procena.</p> <p>ATCO.AR.A.010 Zadaci nadležnih vlasti</p>	<p>shall include:</p> <p>(1) the issue, suspension and revocation of licences, ratings, endorsements and of medical certificates;</p> <p>(2) the issue of temporary OJTI authorisations according to <i>ATCO.C.025</i>;</p> <p>(3) the issue of temporary assessor authorisations according to <i>ATCO.C.065</i>;</p> <p>(4) the revalidation and renewal of endorsements;</p> <p>(5) the revalidation, renewal and limitation of medical certificates following referral by the AME or AeMC;</p> <p>(6) the issue, revalidation, renewal, suspension, revocation, limitation and change of aero-medical examiner certificates;</p> <p>(7) the issue, suspension, revocation and limitation of training organisation certificates and of the certificates of aero-medical centres;</p> <p>(8) the approval of training courses, plans and unit competence</p>
---	---	---

<p>kompetente</p> <p>(a) Detyrat e autoriteteve kompetente përfshijnë:</p> <p>(1) lëshimin, pezullimin dhe revokimin e licencave, gradimeve, miratimeve dhe certifikatave mjekësore;</p> <p>(2) lëshimin e autorizimeve të përkohshme të OJTI-së sipas ATCO.C.025;</p> <p>(3) lëshimin e autorizimeve të përkohshme të vlerësuesit sipas ATCO.C.065;</p> <p>(4) rivalidimin dhe ripërtëritjen e miratimeve;</p> <p>(5) rivalidimin, ripërtëritjen dhe kufizimin e certifikatave mjekësore pas referimit nga AME ose AeMC;</p> <p>(6) lëshimin, rivalidimin, ripërtëritjen, pezullimin, revokimin, kufizimin dhe ndryshimin e certifikatave të ekzaminuesit aero-mjekësor;</p> <p>(7) lëshimin, pezullimin, revokimin dhe kufizimin e certifikatave të organizatave të trajnimit dhe certifikatave të qendrave aero-mjekësore;</p> <p>(8) miratimin e kurseve të trajnimit,</p>	<p>(a) Zadaci nadležnih vlasti moraju da obuhvate:</p> <p>(1) izdavanje, suspenziju i stavljanje van snage dozvola, ovlašćenja, dodatnih i posebnih ovlašćenja i lekarskih uverenja;</p> <p>(2) izdavanje privremenih OJTI autorizacija u skladu sa ATCO.C.025;</p> <p>(3) izdavanje privremenih autorizacija procenjivača u skladu sa ATCO.C.065;</p> <p>(4) produženje i obnovu dodatnih i posebnih ovlašćenja;</p> <p>(5) produženje, obnovu i ograničenje lekarskih uverenja nakon komunikacije sa AME ili AeMC;</p> <p>(6)</p> <p>(7) izdavanje, produženje, obnovu, suspenziju, stavljanje van snage, ograničavanje i izmenu sertifikata ovlašćenih lekara;</p> <p>(8) izdavanje, suspenziju, stavljanje van snage i ograničavanje sertifikata organizacija za obuku i sertifikata vazduhoplovno-medicinskih centara;</p> <p>(9) odobravanje programa obuke,</p>	<p>schemes, as well as assessment methods;</p> <p>(9) the approval of the assessment method for the demonstration of language proficiency and the establishment of requirements applicable to language assessment bodies according to ATCO.B.040;</p> <p>(10) the approval of the need for the extended level (level five) language proficiency in accordance with ATCO. B.030(d);</p> <p>(11) the monitoring of training organisations, including their training courses and plans;</p> <p>(12) the approval and monitoring of the unit competence schemes;</p> <p>(13) the establishment of appropriate appeal procedures and notification mechanisms;</p> <p>(14) facilitating the recognition and exchange of licences, including the transfer of the records of air traffic controllers and return of the old licence to the issuing competent authority according to ATCO.A.010;</p> <p>(15) facilitating the recognition of</p>
---	--	--

<p>planeve dhe skemave të kompetencave të njësisë, si dhe metodave të vlerësimit;</p> <p>(9) miratimin e metodës së vlerësimit për demonstrimin e zotësisë gjuhësore dhe përcaktimi/vendosja e kërkesave të aplikueshme për organet e vlerësimit të gjuhës sipas ATCO.B.040;</p> <p>(10) miratimin e nevojës për zotësi gjuhësore të nivelit të zgjeruar (nivele pesë) në përputhje me ATCO. B.030(d);</p> <p>(11) monitorimin e organizatave trajnuese, duke përfshirë kurset dhe planet e tyre të trajnimit;</p> <p>(12) aprovimin dhe monitorimin e skemave të kompetencës të njësisë;</p> <p>(13) përcaktimin e procedurave të përshtatshme të ankimimit dhe mekanizmave të njoftimit;</p> <p>(14) lehtësimin e njohjes dhe shkëmbimit të licencave, duke përfshirë transferimin e të dhënave të kontrollorëve të trafikut ajror dhe kthimin e licencës së vjetër tek autoriteti kompetent lëshues sipas ATCO.A.010;</p>	<p>planova obuke i procedura održavanja stručnosti u jedinicama kontrole letenja, kao i metoda procene;</p> <p>(10) odobranje metoda procene za dokazivanje jezičkog znanja i uspostavljanje zahteva koji se primenjuju na tela za procenu jezičkog znanja u skladu sa ATCO.B.040;</p> <p>(11) odobranje potrebe za napredni nivo (nivo pet) jezičkog znanja u skladu sa ATCO.B.030(d);</p> <p>(12) praćenje organizacija za obuku, uključujući njihove programe obuke i planove obuka;</p> <p>(13) odobranje i praćenje procedura održavanja stručnosti u jedinicama kontrole letenja;</p> <p>(14) (uspostavljanje odgovarajućih procedura podnošenja žalbi i mehanizama za obaveštavanje;</p> <p>(15) pojednostavljenje priznavanja i zamene dozvola, uključujući prenos evidencija kontrolora letenja i vraćanje starih dozvola</p>	<p>training organisation certificates and course approvals.</p> <p>ATCO.AR.A.015 Means of compliance</p> <p>(a) The Agency shall develop Acceptable Means of Compliance (AMC) that may be used to establish compliance with Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and its implementing rules. When AMC are complied with, the related requirements of the implementing rules are met.</p> <p>(b) Alternative means of compliance may be used to establish compliance with the implementing rules.</p> <p>(c) The competent authority shall establish a system to consistently evaluate that all alternative means of compliance used by itself or by organisations and persons under its oversight allow the establishment of compliance with Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and its</p>
--	---	--

<p>(15) lehtësimin e njohjes së certifikatave të organizatave të trajnimit dhe aprovimet e kurseve.</p> <p>ATCO.AR.A.015 Mjetet e pajtueshmërisë</p> <p>(a) Agjencia zhvillon Mjetet e Pranueshme të Pajtueshmërisë (AMC) që mund të përdoren për të vendosur pajtueshmërinë me Rregulloren (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe rregullat e saj të zbatimit. Kur veprohet në pajtueshmëri me AMC-në, konisderohet se janë plotësuar kërkesat e rregulloreve të ndërlidhura zbatuese.</p> <p>(b) Mjetet alternative të pajtueshmërisë mund të përdoren për të vendosur pajtueshmërinë me rregullat zbatuese.</p> <p>(c) Autoriteti kompetent krijon një sistem për të vlerësuar në mënyrë konsistente se të gjitha mjetet alternative të pajtueshmërisë të përdorura nga vetë ai ose nga organizatat dhe personat nën mbikëqyrjen e tij lejojnë vendosjen e pajtueshmërisë me Rregulloren (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me</p>	<p>nadležnoj vlasti koja ih je izdala u skladu sa ATCO.A.010;</p> <p>(16) pojednostavljenje priznavanja sertifikata organizacija za obuku i odobravanja programa obuke.</p> <p>ATCO.AR.A.015 Načini usaglašavanja</p> <p>(a) Agencija izrađuje prihvatljive načine usaglašavanja (AMC) koji mogu da se koriste za uspostavljanje usaglašenosti sa Uredbom (EZ) br. 216/2008, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i njenim sprovedbenim pravilima. Kada postoji usaglašenost sa AMC, prateći zahtevi sprovedbenih pravila su ispunjeni.</p> <p>(b) Alternativni načini usaglašavanja se mogu koristiti za uspostavljanje usaglašenosti sa sprovedbenim pravilima.</p> <p>(c) Nadležna vlast mora da uspostavi sistem za doslednu evaluaciju svih alternativnih načina usaglašavanja koje koristi vlast ili organizacije i lica koja su predmet nadzora, koji omogućavaju uspostavljanje</p>	<p>implementing rules.</p> <p>(d) The competent authority shall evaluate all alternative means of compliance proposed by an organisation in accordance with ATCO.OR.B.005 by analysing the documentation provided and, if considered necessary, conducting an inspection of the organisation.</p> <p>When the competent authority finds that the alternative means of compliance are in accordance with the implementing rules, it shall without undue delay:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) notify the applicant that the alternative means of compliance may be implemented and, if applicable, amend the approval or certificate of the applicant accordingly; (2) notify the Agency of their content, including copies of all relevant documentation; and (3) inform other Member States about alternative means of compliance that were accepted. <p>(e) When the competent authority itself uses alternative means of compliance</p>
---	---	---

<p>Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe rregullat e saj zbatuese.</p> <p>(d) Autoriteti kompetent vlerëson të gjitha mjetet alternative të pajtueshmërisë të propozuara nga një organizatë në përputhje me ATCO.OR.B.005, duke analizuar dokumentacionin e ofruar dhe, nëse konsiderohet e nevojshme, duke kryer një inspektim të organizatës.</p> <p>Kur autoriteti kompetent konstaton se mjetet alternative të pajtueshmërisë janë në përputhje me rregullat zbatuese, ai duhet pa vonesë të panevojshme të:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) njoftojë aplikuesin se mjetet alternative të pajtueshmërisë mund të zbatohen dhe, nëse është e aplikueshme, të ndryshojë aprovimin ose certifikatën e aplikuesit në përputhje me rrethanat; (2) njoftojnë Agjencinë për përmbajtjen e tyre, duke përfshirë kopjet e të gjithë dokumentacionit përkatës; dhe (3) informojë shtetet e tjera anëtare për mjetet alternative të pajtueshmërisë që janë pranuar. 	<p>usaglašenosti sa Uredbom 216/2008, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i njenim sprovedbenim pravilima.</p> <p>(d) Nadležna vlast mora da proceni sve alternativne načine usaglašavanja koje predlaže organizacija u skladu sa ATCO.OR.B.005, analiziranjem dostavljene dokumentacije i, ukoliko smatra neophodnim, sprovođenjem inspekcije organizacije.</p> <p>Kada nadležna vlast utvrdi da su alternativni načini usaglašavanja u skladu sa sprovedbenim pravilima, odmah mora da:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) obavesti podnosioca zahteva da alternativni načini usaglašavanja mogu da se sprovedu i, po potrebi, izmeni i dopuni odobrenje ili sertifikat podnosioca zahteva u skladu s tim; (2) obavesti Agenciju o njihovom sadržaju, uključujući kopije celokupne relevantne dokumentacije; i (3) obavesti ostale države članice o alternativnim načinima 	<p>to achieve compliance with Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and its implementing rules it shall:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) make them available to all organisations and persons under its oversight; and (2) notify the Agency without undue delay. <p>The competent authority shall provide the Agency with a full description of the alternative means of compliance, including any revisions to procedures that may be relevant, as well as an assessment demonstrating that the implementing rules are met.</p> <p>ATCO.AR.A.020 Information to the Agency</p> <ol style="list-style-type: none"> (a) The competent authority shall without undue delay notify the Agency in case of any significant problems with the implementation of Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and this
--	---	--

<p>(e) Kur vetë autoriteti kompetent përdor mjete alternative të pajtueshmërisë për të arritur pajtueshmërinë me Rregulloren (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe rregullat e zbatimit të tij, ai duhet të:</p> <p>(1) bëjë ato të disponueshme për të gjitha organizatat dhe personat nën mbikëqyrjen e tij; dhe</p> <p>(2) të njoftojë Agjencinë pa vonesë të panevojshme.</p> <p>Autoriteti kompetent i ofron Agjencisë një përshkrim të plotë të mjeteve alternative të pajtueshmërisë, duke përfshirë çdo rishikim të procedurave që mund të jenë relevant, si dhe një vlerësim që tregon se janë plotësuar rregullat zbatuese.</p> <p>ATCO.AR.A.020 Informacioni për Agjencinë</p> <p>(a) Autoriteti kompetent pa vonesë duhet të njoftojë Agjencinë në rast të ndonjë problemi të konsiderueshëm me zbatimin e Rregullores (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me</p>	<p>usaglašavanja koji su prihvaćeni.</p> <p>(e) Kada nadležna vlast koristi alternativne načine usaglašavanja kako bi postigla usaglašenost sa Uredbom (EZ) br. 216/2008, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i njenim sprovedbenim pravilima, ona mora da:</p> <p>(1) ih stavi na raspolaganje svim organizacijama i licima koja su predmet njenog nadzora; i</p> <p>(2) odmah obavesti Agenciju.</p> <p>Nadležna vlast mora da dostavi Agenciji kompletan opis alternativnih načina usaglašavanja, uključujući svaku reviziju procedura koja može da bude relevantna, kao i procenu kojom se dokazuje da su ispunjena sprovedbena pravila.</p> <p>ATCO.AR.A.020 Obaveštavanje Agencije</p> <p>(a) Nadležna vlast mora odmah da obavesti Agenciju u slučaju svakog značajnog problema sa sprovođenjem Uredbe (EZ) br. 216/2008, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i ove Uredbe.</p>	<p>Regulation.</p> <p>(b) The competent authority shall provide the Agency with safety-significant information stemming from the occurrence reports it has received.</p> <p>ATCO.AR.A.025 Immediate reaction to a safety problem</p> <p>(a) Without prejudice to Regulation (EU) No 376/2014 of the European Parliament and of the Council as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 9/2017, the competent authority shall implement a system to appropriately collect, analyse and disseminate safety information.</p> <p>(b) The Agency shall implement a system to appropriately analyse any relevant safety information received and without undue delay provide to Member States and the Commission any information, including recommendations or corrective actions to be taken, necessary for them to react in a timely manner to a safety problem involving products, parts, appliances, persons or</p>
---	---	---

<p>Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe me këtë Rregullore.</p> <p>(b) Autoriteti kompetent do t'i ofrojë Agjencisë informata të rëndësishme për sigurinë që rrjedhin nga raportet e ndodhive të pranuar.</p> <p>ATCO.AR.A.025 Reagimi i menjëhershëm ndaj një problemi të sigurisë</p> <p>(a) Pa paragjykuar Rregulloren (EU) Nr. 376/2014 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 09/2017 të AAC-së, autoriteti kompetent duhet të zbatojë një sistem për të mbledhur, analizuar dhe shpërndarë në mënyrë të përshtatshme informatat rreth sigurisë.</p> <p>(b) Agjencia do të zbatojë një sistem për të analizuar në mënyrë adekuate çdo informatë relevante të sigurisë dhe t'u ofrojë pa vonesa Shteteve Anëtare dhe Komisionit çdo informacion, duke përfshirë rekomandimet ose veprimet korrigjuese që duhet të ndërmerren, të nevojshme që ata të reagojnë në kohën e duhur për një problem të sigurisë që përfshinë produktet, pjesët, pajisjet,</p>	<p>(b) Nadležna vlast mora da dostavi Agenciji informacije od značaja za bezbednost, koje proizilaze iz prijave događaja koje je vlast primila.</p> <p>ATCO.AR.A.025 Neodložna reakcija na bezbednosni problem</p> <p>(a) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Saveta, kako je prenetu u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 9/2017, nadležna vlast mora da sprovede sistem odgovarajućeg prikupljanja, analize i širenja bezbednosnih informacija.</p> <p>(b) Agencija sprovodi sistem za odgovarajuću analizu svake relevantne bezbednosne informacije koja je primljena i odmah dostavlja državama članicama i Komisiji svaku informaciju, uključujući preporuke ili korektivne mere koje treba preduzeti, koje su neophodne za blagovremeno reagovanje na bezbednosni problem koji obuhvata proizvode, delove, uređaje, lica ili organizacije shodno Uredbi (EZ) br. 216/2008, kako je prenetu u pravni poredak Republike</p>	<p>organisations subject to Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and its implementing rules.</p> <p>(c) Upon receiving the information referred to in points (a) and (b), the competent authority shall take adequate measures to address the safety problem.</p> <p>(d) Measures taken in accordance with point (c) shall immediately be notified to all persons or organisations which need to comply with them under Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and its implementing rules. The competent authority shall also notify those measures to the Agency and, when combined action is required, to the other Member States concerned.</p> <p style="text-align: center;">SUBPART B</p> <p style="text-align: center;">MANAGEMENT</p> <p>ATCO.AR.B.001 Management system</p>
--	---	---

<p>personat ose organizatat që i nënshtrohen Rregullores (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe rregullave të saj të zbatimit.</p> <p>(c) Pas marrjes së informacionit të përmendur në pikat (a) dhe (b), autoriteti kompetent merr masat e duhura për të adresuar problemin e sigurisë.</p> <p>(d) Masat e marra në përputhje me pikën (c) u komunikohen menjëherë të gjithë personave ose organizatave, të cilat duhet të jenë në përputhje me to sipas Rregullores (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe rregullave të saj të zbatimit. Autoriteti kompetent duhet gjithashtu ta njoftojë me këto masa Agjencinë dhe, kur kërkohet veprimi i kombinuar, shtetet tjera anëtare të interesuara.</p> <p style="text-align: center;">NËNPJESA B MENAXHIMI</p>	<p>Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i njenim sprovedbenim pravilima.</p> <p>(c) Nakon prijema informacija koje su navedene u tač. (a) i (b), nadležna vlast mora da preduzme odgovarajuće mere kako bi rešila bezbednosni problem.</p> <p>(d) O merama koje su preduzete u skladu sa tačkom (c) moraju da budu obavestena sva lica ili organizacije koji treba da budu usaglašeni sa njima, shodno Uredbi (EZ) br. 216/2008, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i njenim sprovedbenim pravilima. Nadležna vlast mora takođe da obavesti Agenciju o ovim merama i, kada je potrebna udružena aktivnost, ostale države članice koje su u pitanju.</p> <p style="text-align: center;">PODDEO B RUKOVOĐENJE</p> <p>ATCO.AR.B.001 Sistem upravljanja</p> <p>(a) Nadležna vlast mora da uspostavi i održava sistem rukovođenja, koji obuhvata minimum:</p>	<p>(a) The competent authority shall establish and maintain a management system, including as a minimum:</p> <p>(1) documented policies and procedures to describe its organisation, means and methods to achieve compliance with Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and this Regulation. The procedures shall be kept up to date and serve as the basic working documents within that competent authority for all related tasks;</p> <p>(2) a sufficient number of personnel, including licensing and certification inspectors, to perform its tasks and discharge its responsibilities. Such personnel shall be qualified to perform their allocated tasks and have the necessary knowledge, experience, initial, on-the-job and recurrent training to ensure continuing competence. A system shall be in place to plan the availability of</p>
---	--	--

<p>ATCO.AR.B.001 Sistemi i Menaxhimit</p> <p>(a) Autoriteti kompetent do të krijojë dhe mirëmbajë një sistem të menaxhimit, duke përfshirë si minimum:</p> <p>(1) politikat dhe procedurat e dokumentuara, për të përshkruar organizimin, mjetet dhe metodat e saj për të arritur përputhshmërinë me Rregulloren (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe këtë Rregullore. Procedurat duhet të mbahen të përditësuara dhe të shërbejnë si dokumente bazike të punës brenda atij autoriteti kompetent për të gjitha detyrat e ndërlidhura;</p> <p>(2) një numër të mjaftueshëm të personelit, duke përfshirë inspektorët e licencimit dhe certifikimit, për të kryer detyrat dhe për të përmbushur përgjegjësitë e veta. Personeli i tillë duhet të jetë i kualifikuar për të kryer detyrat e ndara dhe të ketë njohuritë dhe përvojën e duhur, trajnimin fillestar,</p>	<p>(1) dokumentovanu politiku i procedure kako bi opisala svoju organizaciju, načine i metode za postizanje usaglašenosti sa Uredbom br. 216/2008, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i ovom uredbom. Procedure moraju da budu ažurne i da služe kao osnovna radna dokumenta u okviru nadležne vlasti za sve pripadajuće zadatke;</p> <p>(2) dovoljan broj osoblja, uključujući inspektore za licenciranje i sertifikaciju, koji će izvršavati svoje zadatke i odgovornosti. Ovo osoblje mora da bude kvalifikovano da izvršava dodeljene zadatke i da ima potrebno znanje, iskustvo, početnu, praktičnu i obuku osveženja znanja kako bi se obezbedila stalna stručnost. Mora da bude uspostavljen sistem za planiranje</p> <p>(3) raspolaganja osobljem, kako bi se obezbedilo odgovarajuće izvršenje svih pripadajućih zadataka;</p>	<p>personnel in order to ensure the proper completion of all related tasks;</p> <p>(3) adequate facilities and office accommodation to perform the allocated tasks;</p> <p>(4) a function to monitor compliance of the management system with the relevant requirements and adequacy of the procedures, including the establishment of an internal audit process and a safety risk management process. Compliance monitoring shall include a feedback system of audit findings to the senior management of the competent authority to ensure implementation of corrective actions as necessary; and</p> <p>(5) a person or group of persons ultimately responsible to the senior management of the competent authority for the compliance monitoring function.</p> <p>(b) The competent authority shall, for each field of activity included in the management system, appoint one or</p>
---	--	---

<p>periodik dhe në vendin e punës, për të siguruar kompetencën e vazhdueshme. Duhet të ekzistojë një sistem për të planifikuar disponueshmërinë e personelit për të siguruar kryerjen e duhur të të gjitha detyrave të ndërlidhura;</p> <p>(3) objekte adekuate dhe akomodim në zyre, për të kryer detyrat e ndara;</p> <p>(4) një funksion për të monitoruar përputhshmërinë e sistemit të menaxhimit me kërkesat përkatëse dhe adekuatshmërinë e procedurave, duke përfshirë krijimin e një procesi të auditimit të brendshëm dhe një proces të menaxhimit të rrezikut të sigurisë. Monitorimi i përputhshmërisë do të përfshijë një sistem të reagimeve kthyesë të gjetjeve të auditimit tek menaxhmenti i lartë i autoritetit kompetent për të siguruar zbatimin e veprimeve korigjuese sipas nevojës; dhe</p> <p>(5) një person ose grup personash që përfundimisht janë përgjegjës ndaj menaxhmentit të lartë të autoritetit kompetent për funksionin e</p>	<p>(4) odgovarajuće prostorije i smeštaj za izvršenje dodeljenih zadataka;</p> <p>(5) proces za praćenje usaglašenosti sistema rukovođenja sa relevantnim zahtevima i adekvatnosti procedura, uključujući uspostavljanje procesa internih odita i procesa upravljanja bezbednosnim rizicima. Praćenje usaglašenosti mora da obuhvati sistem povratnih informacija višem rukovodstvu nadležne vlasti o nalazima utvrđenim tokom odita, kako bi se obezbedilo sprovođenje korektivnih mera prema potrebi; i</p> <p>(6) lice ili grupu lica koji su krajnje odgovorni višem rukovodstvu nadležne vlasti za proces praćenja usaglašenosti.</p> <p>(b) Nadležna vlast mora, za svaku oblast aktivnosti koja je deo sistema rukovođenja, da imenuje jedno ili više lica sa sveobuhvatnom odgovornošću za rukovođenje relevantnim zadacima.</p> <p>(c) Nadležna vlast mora da uspostavi procedure za učestvovanje u razmeni svih neophodnih informacija i pomoć ostalim nadležnim vlastima koje su u</p>	<p>more persons with the overall responsibility for the management of the relevant task(s).</p> <p>(c) The competent authority shall establish procedures for the participation in the exchange of all necessary information and assistance with other competent authorities concerned, including information exchange on all findings raised and follow-up actions taken as a result of oversight of persons and organisations exercising activities in the territory of the Republic of Kosovo, but certified by the competent authority of another Member State or the Agency.</p> <p>(d) A copy of the procedures related to the management system and their amendments shall be made available to the Agency for the purpose of standardisation.</p> <p>ATCO.AR.B.005 Allocation of tasks to qualified entities</p> <p>(a) If the competent authority allocates tasks related to the initial certification or continuous oversight of persons or organisations subject to Regulation</p>
---	---	--

<p>monitorimit të përputhshmërisë.</p> <p>(b) Autoriteti kompetent, për secilën fushë të veprimtarisë të përfshirë në sistemin e menaxhimit, cakton një ose më shumë persona me përgjegjësi të përgjithshme për menaxhimin e detyrës(ave) përkatëse.</p> <p>(c) Autoriteti kompetent duhet të përcaktojë procedurat për pjesëmarrjen në shkëmbimin e të gjithë informacionit dhe ndihmës së nevojshme me autoritetet e tjera kompetente në fjalë, duke përfshirë shkëmbimin e informacionit për të gjitha gjetjet e ngritura dhe veprimet pasuese të marra si rezultat i mbikëqyrjes së personave dhe organizatave që ushtrojnë aktivitetet në Republikën e Kosovës, por të certifikuar nga autoriteti kompetent i një Shteti tjetër Anëtar ose Agjencisë.</p> <p>(d) Një kopje e procedurave që kanë të bëjnë me sistemin e menaxhimit dhe ndryshimet e tyre do t'i vihet në dispozicion Agjencisë me qëllim të standardizimit.</p> <p>ATCO.AR.B.005 Alokimi i detyrave te</p>	<p>pitanju, uključujući razmenu informacija o svim utvrđenim nalazima i aktivnostima naknadne provere koje se preduzimaju kao rezultat nadzora lica i organizacija koje obavljaju aktivnosti na teritoriji države članice, ali su sertifikovani od strane nadležne vlasti druge države članice ili Agencije.</p> <p>(d) Kopije procedura koje se odnose na sistem rukovođenja i njihove izmene i dopune moraju da budu na raspolaganju Agenciji za potrebe standardizacije.</p> <p>ATCO.AR.B.005 Dodela zadataka kvalifikovanim subjektima</p> <p>(a) Ukoliko nadležna vlast dodeli zadatke koji se odnose na inicijalnu sertifikaciju ili stalan nadzor nad licima ili organizacijama, shodno Uredbi (EZ) br. 216/2008, kako je prenetu u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i njenim sprovedbenim pravilima, oni se dodeluju samo kvalifikovanim subjektima. Kada dodeljuje zadatke, nadležna vlast mora da obezbedi da</p>	<p>(EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and its implementing rules, they shall only be allocated to qualified entities. When allocating tasks, the competent authority shall ensure that it has:</p> <p>(1) a system in place to initially and continuously assess that the qualified entity complies with Annex V to Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009.</p> <p>(2) This system and the results of the assessments shall be documented;</p> <p>(3) established a documented agreement with a qualified entity, approved by both parties at the appropriate management level, which clearly defines:</p> <p>(i) the tasks to be performed;</p> <p>(ii) the declarations, reports and records to be provided;</p> <p>(iii) the technical conditions to be met in performing such tasks;</p> <p>(iv) the related liability coverage; and</p>
--	---	---

<p>entitetet e kualifikuara</p> <p>(a) Nëse autoriteti kompetent alokon detyra që lidhen me certifikimin fillestar ose mbikëqyrjen e vazhdueshme të personave ose organizatave që i nënshtrohen Rregullores (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe rregullave të saj të zbatimit, ato do t'u alokohen vetëm entiteteve të kualifikuara. Gjatë alokimit të detyrave, autoriteti kompetent do të sigurojë që ai të ketë:</p> <p>(1) një sistem të ngritur që fillimisht dhe vazhdimisht të vlerësojë se entiteti i kualifikuar është në përputhje me Aneksin V të Rregullores (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së,.</p> <p>(2) Ky sistem dhe rezultatet e vlerësimeve do të jenë të dokumentuara;</p> <p>(3) krijuar një marrëveshje të dokumentuar me një entitet të</p>	<p>ima:</p> <p>(1) uspostavljen sistem za inicijalnu i stalnu procenu da je kvalifikovan subjekt usaglašen sa Aneksom V Uredbe (EZ) br. 216/2008, kako je prenetu u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009).</p> <p>(2) Ovaj sistem i rezultati procene moraju da budu dokumentovani;</p> <p>(3) uspostavljen dokumentovan sporazum sa kvalifikovanim subjektom, odobren obostrano od strane odgovarajućeg nivoa rukovodstva, koji jasno definiše:</p> <p>(i) zadatke koje treba izvršiti;</p> <p>(ii) izjave, izveštaje i evidencije koje treba obezbediti;</p> <p>(iii) tehničke uslove koji trebaju da budu ispunjeni u izvršavanju ovakvih zadataka;</p> <p>(iv) odgovarajuće pokriće od odgovornosti za štetu; i</p> <p>(v) zaštitu informacija koje su dobijene pri izvršavanju ovakvih zadataka.</p> <p>(b) Nadležna vlast mora da obezbedi da proces internih odita i proces</p>	<p>(v) the protection given to information acquired in carrying out such tasks.</p> <p>(b) The competent authority shall ensure that the internal audit process and a safety risk management process required by ATCO.AR.B.001(a)(4) cover all certification or oversight tasks performed on its behalf.</p> <p>ATCO.AR.B.010 Changes to the management system</p> <p>(a) The competent authority shall have a system in place to identify changes that affect its capability to perform its tasks and discharge its responsibilities as defined in Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and this Regulation. It shall enable it to take action, as appropriate, to ensure that the management system remains adequate and effective.</p> <p>(b) The competent authority shall update its management system to reflect any change to Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal</p>
--	--	---

<p>kualifikuar, të miratuar nga të dyja palët në nivelin e duhur të menaxhimit, i cili përcakton qartë:</p> <p>(i) detyrat që duhen kryer;</p> <p>(ii) deklaratat, raportet dhe të dhënat që do të ofrohen;</p> <p>(iii) kushtet teknike që duhet të plotësohen në kryerjen e detyrave të tilla;</p> <p>(iv) mbulimi i ndërlidhur i përgjegjësisë; dhe</p> <p>(v) mbrojtja e dhënë për informatat e fituara në kryerjen e detyrave të tilla.</p> <p>(b) Autoriteti kompetent do të sigurojë që procesi i auditimit të brendshëm dhe një proces i menaxhimit të rrezikut të sigurisë të kërkuara nga ATCO.AR.B.001 (a) (4) të mbulojnë të gjitha detyrat e certifikimit ose mbikëqyrjes të kryera në emër të tij.</p> <p>ATCO.AR.B.010 Ndryshimet në sistemin e menaxhimit</p> <p>(a) Autoriteti kompetent do të ketë një sistem të ngritur për të identifikuar ndryshimet që ndikojnë në aftësinë e tij për të kryer detyrat dhe për të</p>	<p>upravljanja bezbednosnim rizicima, koji se zahtevaju u ATCO.AR.B.001(a)(4) obuhvate sve zadatke sertifikacije ili nadzora, koji se sprovode u njeno ime.</p> <p>ATCO.AR.B.010 Promene u sistemu rukovođenja</p> <p>(a) Nadležna vlast mora da ima uspostavljen sistem za utvrđivanje promena koje imaju uticaja na njene mogućnosti za izvršavanje zadataka i odgovornosti, kao što je definisano u Uredbi (EZ) br. 216/2008, kako je prenetu u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i ovoj uredbi. Sistem mora da joj omogući da preduzima aktivnosti, prema potrebi, kako bi obezbedila da sistem rukovođenja ostane odgovarajući i efektivan.</p> <p>(b) Nadležna vlast mora da ažurira svoj sistem rukovođenja kako bi blagovremeno reflektovao svaku promenu u vezi Uredbe (EZ) br. 216/2008, kako je prenetu u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i ove uredbe, kako bi</p>	<p>order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and this Regulation in a timely manner in order to ensure effective implementation.</p> <p>(c) The competent authority shall notify the Agency of changes affecting its capability to perform its tasks and discharge its responsibilities as defined in Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and this Regulation.</p> <p>ATCO.AR.B.015 Record keeping</p> <p>(a) Competent authorities shall maintain a list of all organisation certificates and personnel licences and certificates they issue.</p> <p>(b) The competent authority shall establish a system of record keeping providing for adequate storage, accessibility and reliable traceability of:</p> <p>(1) the management system's documented policies and procedures;</p>
--	---	---

<p>përmbushur përgjegjësitë, siç përcaktohet në Rregulloren (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe në këtë Rregullore. Ky sistem duhet të mundësojë që ai të ndërmarrë veprime, sipas rastit, për të siguruar që sistemi i menaxhimit të mbetet adekuat dhe efektiv.</p> <p>(b) Autoriteti kompetent duhet të përditësojë sistemin e tij të menaxhimit për të pasqyruar çdo ndryshim në Rregulloren (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe në këtë Rregullore në kohën e duhur për të siguruar zbatimin efektiv.</p> <p>(c) Autoriteti kompetent do të njoftojë Agjencinë për ndryshimet që ndikojnë në aftësinë e tij për të kryer detyrat dhe për të përmbushur përgjegjësitë, siç përcaktohet në Rregulloren (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe në</p>	<p>se obezbedilo efektivno sprovođenje.</p> <p>(c) Nadležna vlast mora da obavesti Agenciju o promenama koje utiču na njenu mogućnost za sprovođenje zadataka i izvršavanje odgovornosti, kao što je definisano u Uredbi (EZ) br. 216/2008, kako je prenetu u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i ovoj uredbi.</p> <p>ATCO.AR.B.015 Vođenje evidencije</p> <p>(a) Nadležne vlasti moraju da vode spisak sertifikata svih organizacija i dozvola i sertifikata osoblja koje su izdali.</p> <p>(b) Nadležna vlast mora da uspostavi sistem vođenja evidencije koji omogućava odgovarajuće čuvanje, mogućnost pristupa i pouzdano praćenje:</p> <p>(1) dokumentovane politike i procedura sistema rukovođenja;</p> <p>(2) obuke, kvalifikacije i ovlašćenja svog osoblja;</p> <p>(3) dodele zadataka, koji obuhvataju elemente koji se zahtevaju u ATCO.AR.B.005 kao i detalja dodeljenih zadataka;</p>	<p>(2) training, qualification and authorisation of its personnel;</p> <p>(3) the allocation of tasks, covering the elements required by ATCO.AR.B.005 as well as the details of tasks allocated;</p> <p>(4) certification processes and continuing oversight of certified organisations;</p> <p>(5) details of courses provided by training organisations;</p> <p>(6) processes for the issue of licences, ratings, endorsements and certificates, and for the continuing oversight of the holders of those licences, ratings, endorsements and certificates;</p> <p>(7) continuing oversight of persons and organisations exercising activities within the territory of the Republic of Kosovo, but certified by the competent authority of another Member State, as agreed between these authorities;</p> <p>(8) findings, corrective actions and date of action closure;</p> <p>(9) enforcement measures taken;</p>
--	---	---

<p>këtë Rregullore.</p> <p>ATCO.AR.B.015 Mbajtja e të dhënave/evidencës</p> <p>(a) Autoritetet kompetente do të mbajnë një listë të të gjitha certifikatave të organizatës dhe licencave të personelit dhe certifikatave që ata lëshojnë.</p> <p>(b) Autoriteti kompetent do të krijojë një sistem të mbajtjes së të dhënave që siguron ruajtjen adekuate, qasjen dhe gjurmueshmërinë e besueshme të:</p> <p>(1) politikave dhe procedurave të dokumentuara të sistemit të menaxhimit;</p> <p>(2) trajnimit, kualifikimit dhe autorizimit të personelit të tij;</p> <p>(3) alokimit të detyrave, duke mbuluar elementet e kërkuara nga ATCO.AR.B.005 si dhe detajet e detyrave të alokuara;</p> <p>(4) proceseve të certifikimit dhe mbikëqyrjen e vazhdueshme të organizatave të certifikuara;</p> <p>(5) detajeve të kurseve të ofruara nga organizatat trajnuese;</p> <p>(6) proceseve për lëshimin e licencave, gradimeve, miratimeve dhe</p>	<p>(4) procesa sertifikacione i stalnog nadzora sertifikovanih organizacija;</p> <p>(5) detalja o programima obuke koje sprovode organizacije za obuku;</p> <p>(6) procesa za izdavanje dozvola, ovlašćenja, dodatnih i posebnih ovlašćenja i sertifikata, i procesa za stalan nadzor imalaca ovih dozvola, ovlašćenja, dodatnih i posebnih ovlašćenja i sertifikata;</p> <p>(7) stalnog nadzora lica i organizacija koji obavljaju aktivnosti u okviru teritorije Republike Kosovo, ali su sertifikovani od strane nadležne vlasti druge države članice, kao što je dogovoreno između ovih vlasti;</p> <p>(8) nalaza, korektivnih mera i datuma zatvaranja mera;</p> <p>(9) preduzetih mera prinude;</p> <p>(10) bezbednosnih informacija i naknadnih mera;</p> <p>(11) korišćenja odredaba o fleksibilnosti u skladu sa članom 14. Uredbe (EZ) br. 216/2008, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009.; i</p>	<p>(10) safety information and follow-up measures;</p> <p>(11) the use of flexibility provisions in accordance with Article 14 of Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009; and</p> <p>(12) the evaluation and notification to the Agency of alternative means of compliance proposed by organisations and the assessment of alternative means of compliance used by the competent authority itself.</p> <p>(c) Records shall be kept for a minimum period of 5 years and with regard to personnel licences for a minimum period of 10 years after the expiry of the last endorsement on the licence, subject to applicable data protection law.</p> <p style="text-align: center;">SUBPART C</p> <p style="text-align: center;">OVERSIGHT AND ENFORCEMENT</p> <p>ATCO.AR.C.001 Oversight</p> <p>(a) The competent authority shall verify:</p>
--	---	--

<p>certifikatave, si dhe për mbikëqyrjen e vazhdueshme të mbajtësve të këtyre licencave, gradimeve, miratimeve dhe certifikatave;</p> <p>(7) mbikëqyrjes së vazhdueshme të personave dhe organizatave që ushtrojnë veprimtari brenda territorit të Republikës së Kosovës, por të certifikuara nga autoriteti kompetent i një Shteti tjetër Anëtar, siç është rënë dakord midis këtyre autoriteteve;</p> <p>(8) gjetjeve, veprimeve korigjuese dhe datës së mbylljes së veprimeve;</p> <p>(9) masave të ndërmarra zbatuese;</p> <p>(10) informatave të sigurisë dhe masave përcjellëse;</p> <p>(11) përdorimit të dispozitave të fleksibilitetit në përputhje me Nenin 14 të Rregullores (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së; dhe</p> <p>(12) vlerësimet dhe njoftimet të Agjencisë për mjetet alternative të pajtueshmërisë/përputhshmërisë të</p>	<p>(12) evaluacije i obaveštavanja Agencije o alternativnim načinima usaglašavanja koje su predložile organizacije i procene alternativnih načina usaglašenosti, koje koristi nadležna vlast.</p> <p>(c) Evidencije moraju da se čuvaju najmanje pet godina, a evidencije o dozvolama osoblja najmanje 10 godina nakon isteka poslednjeg ovlašćenja u dozvoli, shodno zakonu o zaštiti podataka koji se primenjuje.</p> <p style="text-align: center;">PODDEO C</p> <p style="text-align: center;">NADZOR I MERE PRINUDE</p> <p>ATCO.AR.C.001 Nadzor</p> <p>(a) Nadležna vlast mora da verifikuje:</p> <p>(1) usaglašenost sa zahtevima koji se primenjuju na organizacije ili lica pre izdavanja sertifikata organizaciji ili dozvole osoblju, sertifikata, ovlašćenja ili dodatnog i posebnog ovlašćenja, ukoliko je primenljivo;</p> <p>(2) stalnu usaglašenost sa zahtevima koji se primenjuju i uslovima koji</p>	<p>(1) compliance with requirements applicable to organisations or persons prior to the issue of an organisation certificate or personnel licence, certificate, rating or endorsement, as applicable;</p> <p>(2) the continued compliance with the applicable requirements and the conditions attached to the training organisation's certificate, as well as the applicable requirements for training courses, plans and schemes it has approved and requirements applicable to personnel;</p> <p>(3) implementation of appropriate safety measures mandated by the competent authority as defined in ATCO.AR. A.025(c) and (d).</p> <p>(b) This verification shall:</p> <p>(1) be supported by documentation specifically intended to provide guidance to the personnel responsible for safety oversight in order to perform their functions;</p> <p>(2) provide persons and organisations concerned with the results of the</p>
---	---	--

<p>propozuara nga organizatat dhe vlerësimin e mjeteve alternative të pajtueshmërisë të përdorura nga vetë autoriteti kompetent.</p> <p>(c) Të dhënat/evidenca duhet të mbahen për një periudhë minimale prej 5 vjetësh dhe në lidhje me licencat e personelit për një periudhë minimale prej 10 vjetësh pas skadimit të miratimit të fundit në licencë, në përputhje me ligjin e zbatueshëm të mbrojtjes se të dhënave.</p> <p style="text-align: center;">NËNPJESA C</p> <p style="text-align: center;">MBIKËQYRJA DHE ZBATIMI</p> <p>ATCO.AR.C.001 Mbikëqyrja</p> <p>(a) Autoriteti kompetent do të verifikojë:</p> <p>(1) përputhshmërinë me kërkesat e zbatueshme për organizatat ose personat para lëshimit të certifikatës së organizatës ose licencës , certifikatës, gradimit ose miratimit të personelit, sipas rastit;</p> <p>(2) përputhshmërinë e vazhdueshme me kërkesat e zbatueshme dhe kushtet e lidhura me certifikatën e organizatës trajnuese, si dhe</p>	<p>se prilažu uz sertifikat organizacije za obuku, kao i zahteve koji se primenjuju na programe obuke, planove obuke i procedure održavanja stručnosti koje je odobrila i zahteve koji se primenjuju na osoblje;</p> <p>(3) sprovođenje odgovarajućih bezbednosnih mera koje je naložila nadležna vlast, kao što je definisano u ATCO.AR.A.025(c) i (d).</p> <p>(b) Ova verifikacija mora da:</p> <p>(1) bude zasnovana na dokumentaciji čija je posebna namena da obezbedi uputstvo osoblju koje je odgovorno za bezbednosni nadzor, kako bi obavljalo svoje funkcije;</p> <p>(2) obezbedi dotičnim licima i organizacijama rezultate aktivnosti vezane za bezbednosni nadzor;</p> <p>(3) se zasniva na oditima i inspekcijama uključujući, prema potrebi, nenajavljene inspekcije; i</p> <p>(4) obezbedi nadležnoj vlasti dokaze koji su potrebni u slučaju da su neophodne dalje aktivnosti,</p>	<p>safety oversight activity;</p> <p>(3) be based on audits and inspections including, as appropriate, unannounced inspections; and</p> <p>(4) provide the competent authority with the evidence needed in case further action is required, including the measures foreseen in ATCO.AR.C.010 and ATCO.AR.E.015.</p> <p>(c) The scope of oversight shall be determined on the basis of the scope and results of past oversight activities and safety priorities.</p> <p>(d) Without prejudice to the competencies of the Member States, the scope and results of oversight of activities performed in the territory of the Republic of Kosovo by persons or organisations established or residing in another Member State shall be determined on the basis of the safety priorities, as well as past oversight activities.</p> <p>(e) Where the activity of a person or organisation involves the Republic of Kosovo and other Member States, the competent authority responsible for</p>
--	---	--

<p>kërkesat e aplikueshme për kurset e trajnimit, planet dhe skemat që ka miratuar dhe kërkesat e zbatueshme për personelin;</p> <p>(3) zbatimin e masave të duhura të sigurisë të mandatuara nga autoriteti kompetent siç përcaktohet në ATCO.AR. A. 025(c) dhe (d).</p> <p>(b) Ky verifikim duhet:</p> <p>(1) të mbështetet nga dokumentacioni i caktuar në mënyrë specifike për të ofruar udhëzime për personelin përgjegjës për mbikëqyrjen e sigurisë në mënyrë që të kryejnë funksionet e tyre;</p> <p>(2) t'i ofrojë personave dhe organizatave të interesuara rezultatet e aktivitetit të mbikëqyrjes së sigurisë;</p> <p>(3) të bazohet në auditime dhe inspektime duke përfshirë, sipas rastit, inspektime të pa paralajmëruara; dhe</p> <p>(4) t'i sigurojë autoritetit kompetent dëshmitë e nevojshme në rast se kërkohet veprim i mëtejshëm, përfshirë masat e parashikuara në ATCO.AR.C.010 dhe</p>	<p>uključujući mere koje su predviđene u ATCO.AR.C.010 i ATCO.AR.E.015.</p> <p>(c) Predmet i obim nadzora mora da se utvrdi na osnovu predmeta i obima i rezultata ranijih aktivnosti vezanih za nadzor i prioriteta vezanih za bezbednost.</p> <p>(d) Ne dovodeći u pitanje nadležnosti država članica, predmet i obim i rezultat nadzora aktivnosti koje na teritoriji Republike Kosovo sprovode lica ili organizacije koje su uspostavljene ili se nalaze u drugoj državi članici moraju da se utvrde na osnovu prioriteta vezanih za bezbednost, kao i ranijih aktivnosti vezanih za nadzor.</p> <p>(e) Kada aktivnost lica ili organizacije uključuje Republiku Kosovo i druge države članice, nadležna vlast koja je odgovorna za nadzor u skladu sa tač. (a)-(c) može da dogovori sa drugom nadležnom vlašću posebne alternativne aranžmane koji se tiču nadzora. Svako lice ili organizacija, shodno ovakvom sporazumu, mora da budu obavešteno o njihovom</p>	<p>the oversight according to points (a) to (c) may agree to specific alternative oversight arrangements with the other competent authority(ies). Any person or organisation subject to such agreement shall be informed of its existence and of its scope.</p> <p>ATCO.AR.C.005 Oversight programme</p> <p>(a) The competent authority shall establish and maintain an oversight programme covering the oversight activities required by ATCO.AR.C.001.</p> <p>(b) For organisations certified by the competent authority the oversight programme shall be developed taking into account the specific nature of the organisation, the complexity of its activities and past certification and/or oversight activities. It shall include within each oversight planning cycle:</p> <p>(1) audits and inspections, if needed, including unannounced inspections as appropriate; and</p> <p>(2) meetings convened between the management of the training organisation and the competent</p>
---	--	--

<p>ATCO.AR.E.015.</p> <p>(c) Fushëveprimi i mbikëqyrjes do të përcaktohet në bazë të fushëveprimit dhe rezultateve të aktiviteteve të mbikëqyrjes në të kaluarën dhe prioriteteve të sigurisë.</p> <p>(d) Pa paragjykuar kompetencat e Shteteve Anëtare, fushëveprimi dhe rezultatet e mbikëqyrjes së veprimtarive të kryera në territorin e Republikës së Kosovës nga persona ose organizata të themeluara ose që banojnë në një Shtet tjetër Anëtar, përcaktohen në bazë të prioriteteve të sigurisë, si dhe nga aktivitete të kaluara të mbikëqyrjes.</p> <p>(e) Kur veprimtaria e një personi ose organizate përfshin Republikën e Kosovës dhe ndonjë apo më shumë Shtete tjera Anëtare, autoriteti kompetent përgjegjës për mbikëqyrjen sipas pikave (a) deri (c) mund të bjerë dakord me aranzhimet specifike të mbikëqyrjes alternative me autoritetet e tjera kompetente. Çdo person ose organizatë që i nënshtrohet një marrëveshjeje të tillë do të informohet për ekzistencën dhe fushëveprimin e</p>	<p>postojanju i njohovom predmetu i obimu.</p> <p>ATCO.AR.C.005 Program nadzora</p> <p>(a) Nadležna vlast mora da uspostavi i održava program nadzora koji obuhvata aktivnosti nadzora, koje se zahtevaju u <i>ATCO.AR.C.001</i>.</p> <p>(b) Za organizacije koje je sertifikovala nadležna vlast, program nadzora mora da se uradi tako da se uzme u obzir specifična priroda organizacije, složenost njenih aktivnosti i ranije aktivnosti sertifikacije i/ili nadzora. Program nadzora mora da obuhvati u toku svakog ciklusa planiranja nadzora:</p> <p>(1) revizije i inspekcije, ukoliko je potrebno, uključujući nenajavljene inspekcije prema potrebi; i</p> <p>(2) sastanke koji se sazivaju između rukovodstva organizacije za obuku i nadležne vlasti, kako bi se obezbedilo da obe strane budu obavestene o značajnim pitanjima.</p> <p>(c) Za organizacije koje je sertifikovala nadležna vlast, mora da se primeni ciklus planiranja nadzora koji ne sme</p>	<p>authority to ensure that both remain informed of significant issues.</p> <p>(c) For organisations certified by the competent authority an oversight planning cycle not exceeding 24 months shall be applied.</p> <p>The oversight planning cycle may be reduced if there is evidence that the safety performance of the organisation has decreased.</p> <p>The oversight planning cycle may be extended to a maximum of 36 months if the competent authority has established that during the previous 24 months:</p> <p>(1) the organisation has demonstrated an effective identification of aviation safety hazards and management of associated risks; and</p> <p>(2) the organisation has continuously demonstrated under ATCO.OR.B.015 that it has full control over all changes; and</p> <p>(3) no level 1 findings have been issued; and</p> <p>(4) all corrective actions have been</p>
--	---	---

<p>saj.</p> <p>ATCO.AR.C.005 Programi i Mbikëqyrjes</p> <p>(a) Autoriteti kompetent do të krijojë dhe mbajë një program mbikëqyrës që mbulon aktivitetet e mbikëqyrjes të kërkuara nga ATCO.AR.C.001.</p> <p>(b) Për organizatat e certifikuara nga autoriteti kompetent, programi i mbikëqyrjes do të zhvillohet duke marrë parasysh natyrën specifike të organizatës, kompleksitetin e aktiviteteve të saj dhe aktivitetet e certifikimit dhe/ose mbikëqyrjes në të kaluarën. Brenda çdo cikli të planifikimit mbikëqyrës duhet të përfshihen:</p> <p>(1) auditimet dhe inspektimet, nëse është e nevojshme, duke përfshirë inspektimet e pa paralajmëruara sipas rastit; dhe</p> <p>(2) takime të thirrura në mes të menaxhmentit të organizatës trajnuese dhe autoritetit kompetent për të siguruar që të dy të mbeten të informuar për çështje të rëndësishme.</p> <p>(c) Për organizatat e certifikuara nga</p>	<p>da prekoraçi 24 meseca.</p> <p>Ciklus planiranja nadzora može da se smanji, ukoliko postoji dokaz da je bezbednosni učinak organizacije smanjen.</p> <p>Ciklus planiranja nadzora može da se produži na maksimum 36 meseci, ukoliko je nadležna vlast ustanovila u toku prethodna 24 meseca da:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) je organizacija dokazala efektivno utvrđivanje opasnosti vezanih za bezbednost u vazduhoplovstvu i upravljanje pratećim rizicima; i (2) je organizacija stalno dokazivala da shodno ATCO.OR.B.015 ima potpunu kontrolu nad svim promenama; i (3) nisu bili otvoreni nalazi nivoa 1; i (4) su sve korektivne mere bile sprovedene u roku koji je prihvaćen ili proizveden od strane nadležne vlasti, kao što je definisano u ATCO.AR.E.015. <p>Ciklus planiranja nadzora može dalje da se produži na maksimum 48 meseci ukoliko je, uz gore navedeno, organizacija uspostavila, a nadležna vlast odobrila, efektivan sistem</p>	<p>implemented within the time period accepted or extended by the competent authority as defined in ATCO.AR.E.015.</p> <p>The oversight planning cycle may be further extended to a maximum of 48 months if, in addition to the above, the organisation has established, and the competent authority has approved, an effective continuous reporting system to the competent authority on the safety performance and regulatory compliance of the organisation itself.</p> <p>(d) The oversight programme for training organisations shall include the monitoring of training standards including the sampling of training delivery if appropriate.</p> <p>(e) For persons holding a licence, rating or endorsement issued by the competent authority the oversight programme shall include inspections, including unannounced inspections, if appropriate.</p> <p>ATCO.AR.C.010 Findings and enforcement measures for personnel</p> <p>(a) If during oversight or by any other</p>
--	--	--

<p>autoriteti kompetent do të zbatohet një cikël planifikimi mbikëqyrës që nuk kalon 24 muaj.</p> <p>Cikli i planifikimit mbikëqyrës mund të reduktohet nëse ka dëshmi se performanca e sigurisë e organizatës ka rënë.</p> <p>Cikli i planifikimit të mbikëqyrjes mund të zgjatet deri në maksimum 36 muaj, nëse autoriteti kompetent ka konstatuar që gjatë 24 muajve të mëparshëm:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) organizata ka demonstruar një identifikim efektiv të rreziqeve të sigurisë së aviacionit dhe menaxhimin e rreziqeve të ndërlydhura; dhe (2) organizata ka demonstruar vazhdimisht nën ATCO.OR.B.015 se ka kontroll të plotë mbi të gjitha ndryshimet; dhe (3) nuk janë lëshuar gjetje të nivelit 1; dhe (4) të gjitha veprimet korrigjuese janë zbatuar brenda periudhës kohore të pranuar ose të zgjeruar nga autoriteti kompetent siç përcaktohet në ATCO.AR.E.015. 	<p>stalnog izveštavanja nadležne vlasti o bezbednosnom učinku i regulatornoj usaglašenosti organizacije.</p> <ol style="list-style-type: none"> (a) Program nadzora za organizacije za obuku mora da obuhvati praćenje standarda obuke, uključujući uzorkovanje sprovođenja obuke ako je potrebno. (b) Za lica koja imaju dozvole, ovlašćenja ili dodatna i posebna ovlašćenja koja je izdala nadležna vlast, program nadzora mora da obuhvati inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije, ako je potrebno. <p>ATCO.AR.C.010 Nalazi i mere prinude za osoblje</p> <ol style="list-style-type: none"> (a) Ukoliko u toku nadzora ili na bilo koji drugi način nadležna vlast, koja je odgovorna za nadzor u skladu sa <i>ATCO.AR.C.001</i>, nađe dokaz koji pokazuje neusaglašenost sa važećim zahtevima od strane lica koje ima dozvolu koja je izdata u skladu sa ovom uredbom, nadležna vlast mora da otvori nalaz, evidentira 	<p>means evidence is found by the competent authority responsible for the oversight in accordance with ATCO.AR.C.001 that shows non-compliance with the applicable requirements by a person holding a licence issued in accordance with this Regulation, the competent authority shall raise a finding, record it and communicate it in writing to the licence holder, as well as communicate the finding to the employing organisation, if applicable.</p> <ol style="list-style-type: none"> (b) When the competent authority that raised the finding is the competent authority responsible for the issuing of the licence: <ol style="list-style-type: none"> (1) it may suspend or revoke the licence, rating or endorsement, as applicable, when a safety issue has been identified; and (2) it shall take any further enforcement measures necessary to prevent the continuation of the non-compliance. (c) When the competent authority that raised the finding is not the competent authority responsible for the issuing
--	---	---

<p>Cikli i planifikimit të mbikëqyrjes mund të zgjerohet më tej në një maksimum prej 48 muajsh nëse, përveç sa më sipër, organizata ka themeluar, dhe autoriteti kompetent ka aprovuar një sistem efektiv të raportimit të vazhdueshëm tek autoriteti kompetent mbi performancën e sigurisë dhe përputhshmërinë rregullative të vetë organizatës.</p> <p>(d) Programi i mbikëqyrjes për organizatat trajnuese do të përfshijë monitorimin e standardeve të trajnimit duke përfshirë marrjen e mostrave të ofrimit të trajnimit nëse është e përshtatshme.</p> <p>(e) Për personat që mbajnë një licencë, gradim ose miratim të lëshuar nga autoriteti kompetent, programi i mbikëqyrjes përfshin inspektimet, duke përfshirë inspektimet e pa paralajmëruara, nëse është e përshtatshme.</p> <p>ATCO.AR.C.010 Gjetjet dhe masat zbatuese për personelin</p> <p>(a) Nëse gjatë mbikëqyrjes ose në ndonjë mënyrë tjetër zbulohen dëshmi nga autoriteti kompetent përgjegjës për mbikëqyrjen në pajtim me ATCO.AR.C.001, që tregon</p>	<p>ga i dostavi u pisanoj formi imaoçu dozvole, kao i da dostavi nalaz poslodavcu, ukoliko je primenljivo.</p> <p>(b) Kada je nadležna vlast koja je otvorila nalaz nadležna vlast koja je odgovorna za izdavanje dozvola, ona:</p> <p>(1) može da suspenduje ili stavi van snage dozvolu, ovlašćenje ili dodatno i posebno ovlašćenje, ukoliko je primenljivo, kada se utvrdi bezbednosni problem; i</p> <p>(2) mora da preduzme svaku dalju meru prinude koja je neophodna, kako bi se sprečio nastavak neusaglašenosti.</p> <p>(c) Kada nadležna vlast koja je otvorila nalaz nije nadležna vlast koja je odgovorna za izdavanje dozvola, ona mora da obavesti nadležnu vlast koja je izdala tu dozvolu. U ovom slučaju, nadležna vlast koja je izdala dozvolu mora da preduzme mere u skladu sa tačkom (b) i mora da obavesti nadležnu vlast koja je otvorila nalaz.</p> <p style="text-align: center;">PODDEO D</p> <p style="text-align: center;">IZDAVANJE, PRODUŽENJE, OBNOVA, SUSPENZIJA I STAVLJANJE VAN</p>	<p>of the licence, it shall inform the competent authority that issued the licence. In this case, the competent authority that issued the licence shall take action in accordance with point (b) and inform the competent authority that raised the finding.</p> <p style="text-align: center;">SUBPART D</p> <p style="text-align: center;">ISSUE, REVALIDATION, RENEWAL, SUSPENSION AND REVOCATION OF LICENCES, RATINGS AND ENDORSEMENTS</p> <p>ATCO.AR.D.001 Procedure for the issue, revalidation and renewal of licences, ratings, endorsements and authorisations</p> <p>(a) The competent authority shall establish procedures for the application, issue and exchange of licences, issue of ratings and endorsements, as well as the revalidation and renewal of endorsements. These procedures may include:</p> <p>(1) the issue of temporary OJTI authorisation and temporary</p>
--	--	--

<p>mosrespektimin e kërkesave të zbatueshme nga personi që mban një licencë të lëshuar në përputhje me këtë Rregullore, autoriteti kompetent do të ngrëjë një konstatim, do ta regjistrojë dhe do t'ia komunikojë atë me shkrim mbajtësit të licencës, si dhe do t'ia komunikojë gjetjen/konstatimin organizatës së punësimit, nëse është e aplikueshme.</p> <p>(b) Kur autoriteti kompetent që ka ngritur konstatimin është autoriteti kompetent përgjegjës për lëshimin e licencës:</p> <p>(1) mund të pezullojë ose revokojë licencën, gradimin ose miratimin, sipas rastit, kur një çështje e sigurisë është identifikuar; dhe</p> <p>(2) do të marrë masat tjera të zbatimit të nevojshme për të parandaluar vazhdimin e mospërputhjes.</p> <p>(c) Kur autoriteti kompetent që ka ngritur konstatimin nuk është autoriteti kompetent përgjegjës për dhënien e licencës, ai duhet të informojë autoritetin kompetent që ka lëshuar licencën. Në këtë rast, autoriteti kompetent që ka lëshuar licencën do të ndërmarrë veprime në përputhje me</p>	<p>SNAGE DOZVOLA, OVLAŠĆENJA I DODATNIH I POSEBNIH OVLAŠĆENJA ATCO.AR.D.001 Procedura za izdavanje, produženje i obnovu dozvola, ovlašćenja i dodatnih i posebnih ovlašćenja i autorizacija</p> <p>(a) Nadležna vlast mora da uspostavi procedure za podnošenje zahteva, izdavanje i zamenu dozvola, izdavanje ovlašćenja i dodatnih i posebnih ovlašćenja, kao i produženje i obnovu dodatnih i posebnih ovlašćenja. Ove procedure mogu da obuhvate:</p> <p>(1) izdavanje privremene OJTI autorizacije i privremene autorizacije procenjivača; i</p> <p>(2) ukoliko je primenljivo, odobrenje za procenjivače za produženje i obnovu posebnog ovlašćenja za lokaciju, pri čemu procenjivači moraju da dostave sve evidencije, izveštaje i svaku drugu informaciju nadležnoj vlasti kako je definisano u procedurama.</p> <p>(b) Nakon prijema zahteva i, ukoliko je relevantno, ostale prateće</p>	<p>assessor authorisation; and</p> <p>(2) if applicable, the authorisation for assessors to revalidate and renew unit endorsements in which case assessors shall submit all records, reports and any other information to the competent authority as defined in such procedures.</p> <p>(b) Upon receiving an application and, if relevant, any supporting documentation, the competent authority shall verify the application completeness and whether the applicant meets the requirements set out in Annex I.</p> <p>(c) If the applicant meets the applicable requirements, the competent authority shall issue, revalidate or renew, when appropriate, the relevant licence, rating(s) and endorsement(s) using the format for licences established in Appendix 1 of Annex II. The temporary OJTI authorisation referred to in ATCO.C.025 and the temporary assessor authorisation referred to in ATCO.C.065 shall be issued as a separate document wherein the privileges of the holder as well as the</p>
--	--	--

pikën (b) dhe të informojë autoritetin kompetent që ka ngritur konstatimin.

NËNPJESA D

LËSHIMI, RIVALIDIMI, RIPËRTËRITJA, SUSPENDIMI DHE REVOKIMI I LICENCAVE, GRADIMEVE DHE MIRATIMEVE

ATCO.AR.D.001 Procedura për lëshimin, rivalidimin dhe ripërtëritjen e licencave, gradimeve, miratimeve dhe autorizimeve

- (a) Autoriteti kompetent do të përcaktojë procedurat për aplikimin, lëshimin dhe shkëmbimin e licencave, lëshimin e gradimeve dhe miratimeve, si dhe rivalidimin dhe ripërtëritjen e miratimeve. Këto procedura mund të përfshijnë:
- (1) lëshimin e autorizimit të përkohshëm OJTI dhe autorizimin e përkohshëm të vlerësuesit; dhe
  - (2) nëse është e aplikueshme, autorizimin për vlerësuesit për të rivaliduar dhe ripërtëritur miratimet e njësisë në të cilin rast vlerësuesit duhet të dorëzojnë të gjitha të

dokumentacije, nadležna vlast mora da utvrdi da li je zahtev potpun i da li podnosilac zahteva ispunjava važeće zahteve koji su propisani u Aneksu I.

- (c) Kada smatra da podnosilac zahteva ispunjava važeće zahteve, nadležna vlast izdaje, produžava ili obnavlja, kada je to potrebno, relevantnu dozvolu, ovlašćenje i dodatno i posebno ovlašćenje, koristeći obrazac dozvola iz Dodatka 1 Aneksa II. Privremena *OJTI* autorizacija koja je navedena u *ATCO.C.025* i privremena autorizacija procenjivača koja je navedena u *ATCO.C.065* se izdaju kao poseban dokument, pri čemu se navode prava imaoca kao i rok važenja autorizacije.
- (d) Za potrebe smanjenja nepotrebnog administrativnog tereta, nadležna vlast može da uspostavi procedure koje daju mogućnost uspostavljanja jedinstvenog datuma važenja za nekoliko dodatnih i posebnih ovlašćenja. U svakom slučaju, ne smeju da se prekorače periodi važenja dodatnih i posebnih ovlašćenja koja su

validity of the authorisation shall be specified.

- (d) For the purpose of reducing unnecessary administrative burden, the competent authority may establish procedures for establishing a unique date of validity for several endorsements. In any case, the validity periods of the endorsements concerned shall not be extended.
- (e) The competent authority shall replace the air traffic controller licence if necessary for administrative reasons and when point (XIIa) of the licence is completed and no further space remains. The date of the first issue of the ratings and rating endorsements shall be transferred to the new licence.

ATCO.AR.D.005 Revocation and suspension of licences, ratings and endorsements

- (a) For the purpose of ATCO.A.020 the competent authority shall establish administrative procedures for the suspension and revocation of licences, ratings and endorsements.
- (b) The competent authority may suspend

<p>dhënat/evidencën, raportet dhe çdo informacion tjetër tek autoriteti kompetent siç përcaktohet në procedura të tilla.</p> <p>(b) Pas marrjes së një aplikacioni dhe, nëse është relevante, çdo dokumentacioni mbështetës, autoriteti kompetent verifikon plotësinë e aplikacionit dhe nëse aplikanti plotëson kërkesat e paraqitura në Aneksin I.</p> <p>(c) Nëse aplikanti plotëson kërkesat e aplikueshme, autoriteti kompetent lëshon, rivalidon ose ripërtërit, kur është e përshtatshme, licencën përkatëse, gradimin (et) dhe miratimin (et) duke përdorur formatin për licencat përcaktuar në shtojcën 1 të Aneksit II. Autorizimi i përkohshëm OJTI i referuar në ATCO.C.025 dhe autorizimi i përkohshëm i vlerësuesit i referuar në ATCO.C.065 do të lëshohen si një dokument i veçantë ku do të specifikohen privilegjet e mbajtësit si dhe vlefshmëria e autorizimit.</p> <p>(d) Me qëllim të reduktimit të barrës administrative të panevojshme, autoriteti kompetent mund të vendosë</p>	<p>u pitanju.</p> <p>(e) Nadležna vlast menja dozvolu kontrolora letenja ukoliko je potrebno iz administrativnih razloga i kada je tačka (XIIa) u dozvoli popunjena i nema više prostora. Datum prvog izdavanja ovlašćenja i dodatnih ovlašćenja se prenosi u novu dozvolu.</p> <p>ATCO.AR.D.005 Stavljanje van snage i suspenzija dozvola, ovlašćenja i dodatnih i posebnih ovlašćenja</p> <p>(a) Za potrebe <i>ATCO.A.020</i> nadležna vlast mora da uspostavi upravni postupak za suspenziju i stavljanje van snage dozvola, ovlašćenja i dodatnih i posebnih ovlašćenja.</p> <p>(b) Nadležna vlast može da suspenduje dozvolu u slučaju privremene nesposobnosti koja nije prestala u skladu sa procedurama koje su navedene u <i>ATCO.A.015(e)</i>.</p> <p>(c) Nadležna vlast suspenduje ili stavlja van snage dozvolu, ovlašćenje ili dodatno i posebno ovlašćenje u skladu sa <i>ATCO.AR.C.010</i> u sledećim okolnostima:</p>	<p>the licence in the case of provisional inability not being terminated according to the procedures referred to in ATCO.A.015(e).</p> <p>(c) The competent authority shall suspend or revoke a licence, rating or endorsement in accordance with ATCO.AR. C.010 in particular in the following circumstances:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) exercising the privileges of the licence when the licence holder no longer complies with the applicable requirements of this Regulation; (2) obtaining a student air traffic controller or an air traffic controller licence, rating, endorsement or certificate by falsification of submitted documentary evidence; (3) falsification of the licence or certificate records; (4) exercising the privileges of the licence, rating(s) or endorsement(s) under the influence of psychoactive substances. <p>(d) In cases of suspension or revocation</p>
--	--	---

<p>procedura për krijimin e një date unike të vlefshmërisë për disa miratime. Sidoqoftë, periudhat e vlefshmërisë së miratimeve në fjalë nuk do të zgjaten.</p> <p>(e) Autoriteti kompetent zëvendëson licencën e kontrollorit të trafikut ajror nëse është e nevojshme për arsye administrative dhe kur pika (XIIa) e licencës është e plotësuar dhe nuk ka më hapësirë të mbetur. Data e lëshimit të parë të gradimeve dhe miratimeve do të transferohen në licencën e re.</p> <p>ATCO.AR.D.005 Revokimi dhe pezullimi i licencave, gradimeve dhe miratimeve</p> <p>(a) Për qëllimin e ATCO.A.020, autoriteti kompetent vendos procedurat administrative për pezullimin dhe revokimin e licencave, gradimeve dhe miratimeve.</p> <p>(b) Autoriteti kompetent mund të pezullojë licencën në rast se paaftësia e përkohshme nuk ndërpritet sipas procedurave të përmendura në ATCO.A.015 (e).</p> <p>(c) Autoriteti kompetent do të pezullojë ose revokojë licencën, gradimin ose miratimin në përputhje me ATCO.AR.</p>	<p>(1) korišćenje prava iz dozvole kada imalac dozvole više ne ispunjava važeće zahteve ove uredbe;</p> <p>(2) dobijanje dozvole studenta kontrolora letenja ili kontrolora letenja, ovlašćenja, dodatnog i posebnog ovlašćenja ili sertifikata na osnovu dostavljene falsifikovane dokumentacije;</p> <p>(3) falsifikovanje evidencija o dozvoli ili sertifikatu;</p> <p>(4) korišćenje prava iz dozvole, prava datih ovlašćenjem ili dodatnim i posebnim ovlašćenjem pod uticajem psihoaktivnih supstanci.</p> <p>(d) U slučaju suspenzije ili stavljanja van snage dozvola, ovlašćenja i dodatnih i posebnih ovlašćenja, nadležna vlast mora da obavesti imaoca dozvole pisanim putem o ovoj odluci i njegovim pravima podnošenja žalbe, u skladu sa procedurama koje su uspostavljene u ATCO.AR.A.010(a)(14). Takođe bi trebalo da o suspenziji ili stavljanju van snage posebnog ovlašćenja procenjivača bude obavješten i relevantan pružalac usluga u</p>	<p>of licences, ratings and endorsements, the competent authority shall inform the licence holder in writing of this decision and of their right of appeal in accordance with the procedures established in ATCO.AR.A.010(a)(14). The suspension or revocation of the assessor endorsement should be notified to the relevant air navigation service provider as well.</p> <p>(e) The competent authority shall also suspend or revoke a licence, rating or endorsement upon written request of the licence holder.</p> <p style="text-align: center;">SUBPART E</p> <p style="text-align: center;">CERTIFICATION PROCEDURE FOR AIR TRAFFIC CONTROLLER TRAINING ORGANISATIONS AND APPROVAL OF TRAINING COURSES</p> <p>ATCO.AR.E.001 Application and certification procedure for training organisations</p> <p>(a) Upon receiving an application for the issue of a training organisation certificate, the competent authority</p>
---	--	--

<p>C.010 në veçanti në rrethanat e mëposhtme:</p> <p>(1) ushtrimin e privilegjeve të licencës kur mbajtësi i licencës nuk i përmbush më kërkesat e zbatueshme të kësaj Rregulloreje;</p> <p>(2) marrjen e një licence të student-kontrollorit të trafikut ajror ose të kontrollorit të trafikut ajror, gradimi, miratimi apo certifikate nëpërmjet falsifikimit të dokumenteve të dorëzuara;</p> <p>(3) falsifikimi i të dhënave të licencës ose certifikatës;</p> <p>(4) ushtrimi i privilegjeve të licencës, gradimit (eve) ose miratimit (eve) nën ndikimin e substancave psikoaktive.</p> <p>(d) Në rast pezullimi ose revokimi të licencave, gradimeve dhe miratimeve, autoriteti kompetent njofton me shkrim mbajtësin e licencës për këtë vendim dhe të drejtën e tyre të ankesës në përputhje me procedurat e vendosura në ATCO.AR.A.010(a)(14). Pezullimi ose revokimi i miratimit të vlerësuesit duhet të njoftohet edhe tek ofruesi i shërbimit të navigacionit ajror.</p>	<p>vazdushnoj plovodbi.</p> <p>(e) Nadležna vlast takode suspenduje ili stavlja van snage dozvolu, ovlašćenje ili dodatno i posebno ovlašćenje na osnovu pisanog zahteva imaoca dozvole.</p> <p style="text-align: center;">PODDEO E</p> <p style="text-align: center;">PROCEDURA SERTIFIKACIJE ZA ORGANIZACIJE ZA OBUKU KONTROLORA LETENJA I ODOBRAVANJE PROGRAMA OBUKE</p> <p>ATCO.AR.E.001 Podnošenje zahteva i procedura sertifikacije organizacija za obuku</p> <p>(a) Nakon prijema zahteva za izdavanje sertifikata organizaciji za obuku, nadležna vlast mora da verifikuje usaglašenost organizacije za obuku sa važećim zahtevima koji su propisani u Aneksu III.</p> <p>(b) Nadležna vlast izdaje sertifikat koristeći obrazac koji je propisan u Dodatku 2 Aneksa II, kada organizacija za obuku koja je podnela zahtev ispunjava važeće zahteve.</p> <p>(c) Da bi omogućila organizaciji da</p>	<p>shall verify the training organisation's compliance with the requirements set out in Annex III.</p> <p>(b) If the applicant training organisation fulfils the applicable requirements, the competent authority shall issue a certificate using the format established in Appendix 2 of Annex II.</p> <p>(c) To enable an organisation to implement changes without prior competent authority's approval in accordance with ATCO.OR.B.015 and ATCO.AR.E.010(c), the competent authority shall approve the procedure submitted by the training organisation defining the scope of such changes and describing how such changes will be managed and notified.</p> <p>ATCO.AR.E.005 Approval of training courses and training plans</p> <p>(a) The competent authority shall approve training courses and training plans developed in accordance with the requirements laid down in ATCO.OR.D.001.</p>
---	---	--

- (e) Autoriteti kompetent gjithashtu do të pezullojë ose revokojë një licencë, gradim ose miratim me kërkesën me shkrim të mbajtësit të licencës.

NËNPJESA E

PROCEDURA E CERTIFIKIMIT PËR ORGANIZATAT E TRAJNIMIT PËR KONTROLLOR TË TRAFIKUT AJROR DHE APROVIMIN E KURSEVE TË TRAJNIMIT

ATCO.AR.E.001 Procedura e aplikimit dhe certifikimit për organizatat trajnuese

- (a) Pas marrjes së një kërkesë/aplikacioni për lëshimin e certifikatës së organizatës trajnuese, autoriteti kompetent verifikon përputhjen e organizatës trajnuese me kërkesat e paraqitura në Aneksin III.
- (b) Nëse organizata trajnuese aplikuese i përmbush kërkesat e aplikueshme, autoriteti kompetent lëshon një certifikatë duke përdorur formatin e përcaktuar në shtojcën 2 të Aneksit II.
- (c) Për të mundësuar që një organizatë të zbatojë ndryshimet pa aprovimin paraprak të autoritetit kompetent në

sprovede promene bez prethodnog odobrenja od strane nadležne vlasti u skladu sa *ATCO.OR.B.015* i *ATCO.AR.E.010(c)*, nadležna vlast mora da odobri proceduru koju je dostavila organizacija za obuku koja definiše predmet i obim ovakvih promena i opisuje kako će se postupati u slučaju ovakvih promena i način obaveštavanja.

ATCO.AR.E.005 Odobravanje programa obuke i planova obuke

- (a) Nadležna vlast mora da odobri programe obuke i planove obuke koji su izrađeni u skladu sa zahtevima koji su propisani u *ATCO.OR.D.001*.
- (b) Nakon zamene dozvole u skladu sa *ATCO.A.010*, nadležna vlast mora da odobri ili odbije program obuke za posebno ovlašćenje za lokaciju koji je uspostavljen u skladu sa *ATCO.B.020* (b) i (c), najkasnije šest nedelja nakon dostavljanja zahteva za odobrenje programa obuke, i mora da obezbedi da se poštuju principi nediskriminacije i srazmernosti.

- (b) Following an exchange of a licence according to *ATCO.A.010* the competent authority shall approve or reject the unit endorsement course established in accordance with *ATCO.B.020(b)* and (c) not later than six weeks after presentation of the application for the approval of the course, and ensure that the principles of non-discrimination and proportionality are respected.

ATCO.AR.E.010 Changes to the training organisations

- (a) Upon receiving an application for a change that requires prior approval in accordance with *ATCO.OR.B.015*, the competent authority shall verify the training organisation's compliance with the requirements set out in Annex III before the issue of the approval.

The competent authority shall approve the conditions under which the organisation may operate during the change, unless the competent authority determines that the change cannot be implemented.

<p>përputhje me ATCO.OR.B.015 dhe ATCO.AR.E.010(c), autoriteti kompetent aprovon procedurën e paraqitur nga organizata e trajnimit që përcakton fushëveprimin e ndryshimeve të tilla dhe përshkruan se si ndryshimet e tilla do të menaxhohen dhe njoftohen.</p> <p>ATCO.AR.E.005 Aprovimi i kurseve të trajnimit dhe planeve të trajnimit</p> <p>(a) Autoriteti kompetent aprovon kurset e trajnimit dhe planet e trajnimit të zhvilluara në përputhje me kërkesat e parashtruara në ATCO.OR.D.001.</p> <p>(b) Pas një shkëmbimi të licencës sipas ATCO.A.010, autoriteti kompetent aprovon ose refuzon kursin e miratimit të njësisë të përcaktuar në përputhje me ATCO.B.020(b) dhe (c) jo më vonë se gjashtë javë pas paraqitjes së kërkesës për aprovimin e kursit, duke siguruar respektimin e parimeve të mosdiskriminimit dhe proporcionalitetit.</p> <p>ATCO.AR.E.010 Ndryshimet në organizatat trajnuese</p>	<p>ATCO.AR.E.010 Promene u organizacijama za obuku</p> <p>(a) Nakon prijema zahteva za promenu koja zahteva prethodno odobrenje u skladu sa <i>ATCO.OR.B.015</i>, nadležna vlast verifikuje usaglašenost organizacije za obuku sa važećim zahtevima koji su propisani u Aneksu III, pre izdavanja odobrenja.</p> <p>Nadležna vlast odobrava uslove pod kojima organizacija može da radi u toku promene, osim ako nadležna vlast ne utvrdi da promena ne može da se sprovede.</p> <p>Nakon što verifikuje da je organizacija za obuku usaglašena sa važećim zahtevima, nadležna vlast odobrava promenu.</p> <p>(b) Ne dovodeći u pitanje dodatne mere prinude u skladu sa <i>ATCO.AR.E.015</i>, kada organizacija sprovede promene koje zahtevaju prethodno odobrenje bez dobijanja odobrenja od strane nadležne vlasti kako je definisano u tački (a), nadležna vlast odmah preuzima odgovarajuću meru.</p> <p>(c) Za promene koje ne zahtevaju prethodno odobrenje, nadležna vlast</p>	<p>After having verified that the training organisation complies with the applicable requirements, the competent authority shall approve the change.</p> <p>(b) Without prejudice to any additional enforcement measures in accordance with ATCO.AR.E.015, when the organisation implements changes requiring prior approval without having received the competent authority's approval as defined in point (a), the competent authority shall take immediate and adequate action.</p> <p>(c) For changes not requiring prior approval, the competent authority shall approve a procedure developed by the training organisation in accordance with ATCO.OR.B.015 defining the scope of such changes and its management and notification mechanism. In the continuous oversight process the competent authority shall assess the information provided in the notification to verify whether actions taken comply with the approved procedures and</p>
--	--	---

<p>(a) Pas marrjes së një kërkesë për një ndryshim që kërkon aprovimin paraprak në përputhje me ATCO.OR.B.015, autoriteti kompetent verifikon përputhjen e organizatës trajnuese me kërkesat e paraqitura në Aneksin III para lëshimit të aprovimit.</p> <p>Autoriteti kompetent aprovon kushtet nën të cilat organizata mund të operojë gjatë ndryshimit, përveç nëse autoriteti kompetent konstaton se ndryshimi nuk mund të zbatohet.</p> <p>Pas verifikimit se organizata e trajnimit është në përputhje me kërkesat e aplikueshme, autoriteti kompetent aprovon ndryshimin.</p> <p>(b) Pa paragjykuar ndonjë masë shtesë të zbatimit në përputhje me ATCO.AR.E.015, kur organizata implementon ndryshimet që kërkojnë aprovimin paraprak pa e marrë aprovimin e autoritetit kompetent siç përcaktohet në pikën (a), autoriteti kompetent merr masa të menjëhershme dhe të përshtatshme.</p> <p>(c) Për ndryshimet që nuk kërkojnë aprovimin paraprak, autoriteti kompetent aprovon një procedurë të zhvilluar nga organizata e trajnimit në</p>	<p>odobrava proceduru koju je izradila organizacija za obuku u skladu sa <i>ATCO.OR.B.015</i>, koja definiše predmet i obim ovakvih promena i njihovo sprovođenje i mehanizam obaveštavanja. U procesu stalnog nadzora, nadležna vlast vrši procenu informacija koje su dostavljene u obaveštenju, kako bi verifikovala da li su preduzete mere usaglašene sa odobrenim procedurama i važećim zahtevima.</p> <p>ATCO.AR.E.015 Nalazi i korektivne mere</p> <p>(a) Nadležna vlast mora da ima sistem za analizu nalaza sa stanovišta njihovog značaja za bezbednost.</p> <p>(b) Nadležna vlast otvara nalaz nivoa 1 kada se otkrije svaka značajna neusaglašenost sa važećim zahtevima Uredbe (EZ) br. 216/2008, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i ovom uredbom, u procedurama i priručnicima organizacija za obuku, u vrsti obuke i/ili uslugama koje se pružaju ili sertifikatima, koja umanjuje ili ozbiljno ugrožava</p>	<p>applicable requirements.</p> <p>ATCO.AR.E.015 Findings and corrective actions</p> <p>(a) The competent authority shall have a system to analyse findings for their safety significance.</p> <p>(b) A level 1 finding shall be issued by the competent authority when any significant non-compliance is detected with the applicable requirements of Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and this Regulation, with the training organisation's procedures and manuals, with the type(s) of training and/or service(s) provided or certificate(s) which lowers or seriously endangers safety and/or results in a significant degradation of the training provided.</p> <p>A level 1 finding shall include, but shall not be limited to:</p> <p>(1) failure to give the competent authority access to the training</p>
--	--	---

<p>përputhje me ATCO.OR.B.015 që përcakton fushëveprimin e këtyre ndryshimeve dhe mekanizmin e menaxhimit dhe njoftimit. Në procesin e vazhdueshëm të mbikëqyrjes, autoriteti kompetent vlerëson informacionin e dhënë në njoftim për të verifikuar nëse veprimet e ndërmarra përputhen me procedurat e aprovuara dhe kërkesat e zbatueshme.</p> <p>ATCO.AR.E.015 Gjetjet/konstatimet dhe veprimet korigjuese</p> <p>(a) Autoriteti kompetent do të ketë një sistem për të analizuar gjetjet përkitazi me rëndësinë e tyre të sigurisë.</p> <p>(b) Një gjetje e nivelit 1 do të lëshohet nga autoriteti kompetent kur të zbulohet ndonjë mospërputhje domethënëse me kërkesat e zbatueshme të Rregullores (EC) Nr 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe kësaj Rregulloreje, me procedurat dhe manualët e organizatës trajnuese, me llojin (et) e trajnimit dhe/ose shërbimit (shërbimeve) të ofruara ose certifikatës (ave) që ulin ose rrezikojnë seriozisht</p>	<p>bezbednost i/ili rezultira značajnim pogoršanjem obuke koja se sprovodi.</p> <p>Nalaz nivoa 1 mora da obuhvati, ali ne sme da bude ograničen na:</p> <p>(1) zabranu pristupa nadležnoj vlasti prostorijama organizacije za obuku kako je definisano u ATCO.OR.B.025 u toku normalnog radnog vremena i nakon dva pisana zahteva;</p> <p>(2) dobijanje ili održavanje važenja sertifikata organizacije za obuku na osnovu dostavljene falsifikovane dokumentacije;</p> <p>(3) dokaz zloupotrebe ili lažnog korišćenja sertifikata organizacije za obuku; i</p> <p>(4) nepostojanje odgovornog rukovodioca.</p> <p>(c) Nadležna vlast otvara nalaz nivoa 2 kada se otkrije neusaglašenost sa važećim zahtevima Uredbe (EZ) br. 216/2008, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i ove uredbe, u procedurama i priručnicima organizacije za obuku, u vrsti obuke</p>	<p>organisation's facilities as defined in ATCO.OR. B.025 during normal operating hours and after two written requests;</p> <p>(2) obtaining or maintaining the validity of the training organisation certificate by falsification of submitted documentary evidence;</p> <p>(3) evidence of malpractice or fraudulent use of the training organisation certificate; and</p> <p>(4) the lack of an accountable manager.</p> <p>(c) A level 2 finding shall be issued by the competent authority when any non-compliance is detected with the applicable requirements of Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and this Regulation, with the training organisation's procedures and manuals, with the type(s) of training and/or service(s) provided or certificate(s) which could lower or endanger safety and/or could result in a degradation of the training provided.</p>
---	--	---

<p>sigurinë dhe/ose rezultojnë në një degradim të konsiderueshëm të trajnimit të ofruar.</p> <p>Një gjetje e nivelit 1 do të përfshijë, por nuk do të kufizohet në:</p> <p>(1) dështimi për t'i dhënë autoritetit kompetent qasje në objektet e organizatës trajnuese siç përcaktohet në ATCO.OR. B.025 gjatë orëve normale të punës dhe pas dy kërkesave me shkrim;</p> <p>(2) marrjen ose mbajtjen e vlefshmërisë së certifikatës së organizatës trajnuese duke falsifikuar dokumentet e paraqitura;</p> <p>(3) dëshmi e keqpërdorimit ose përdorimit mashtrues të certifikatës së organizatës së trajnimit; dhe</p> <p>(4) mungesa e një menaxheri përgjegjës.</p> <p>(c) Një gjetje e nivelit 2 do të lëshohet nga autoriteti kompetent kur të zbulohet ndonjë mospërputhje domethënëse me kërkesat e zbatueshme të Rregullores (EC) Nr 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe</p>	<p>i/ili ushërgama koje se pružaju ili sertifikatima, koja bi mogla da umanji ili ugrozi bezbednost i/ili koja bi mogla da rezultira pogoršanjem obuke koja se sprovodi.</p> <p>(d) Kada se otkrije nalaz u toku nadzora ili na bilo koji drugi naćin, nadležna vlast mora, ne dovodeći u pitanje ni jednu dodatnu meru koja se zahteva Uredbom (EZ) br. 216/2008, kako je prenetu u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i ovom uredbom, da obavesti o nalazu organizaciju za obuku u pisanoj formi i da zahteva korektivnu meru za utvrđenu neusaglašenost.</p> <p>(1) U slučaju nalaza nivoa 1, nadležna vlast mora odmah da preduzme odgovarajuću meru kako bi zabranila ili ogranićila aktivnosti, i ukoliko je odgovarajuće, mora da preduzme meru da stavi van snage sertifikat ili da ogranići ili suspenduje sertifikat u celosti ili delimićno, u zavisnosti od obima nalaza, dok organizacija za obuku ne sprovede uspešnu korektivnu meru.</p>	<p>(d) When a finding is detected during oversight or by any other means, the competent authority shall, without prejudice to any additional action required by Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and this Regulation, communicate the finding to the training organisation in writing and request corrective action to address the non-compliance(s) identified.</p> <p>(1) In the case of level 1 findings the competent authority shall take immediate and appropriate action to prohibit or limit activities, and if appropriate, it shall take action to revoke the certificate or to limit or suspend it in whole or in part, depending upon the extent of the finding, until successful corrective action has been taken by the training organisation.</p> <p>(2) In the case of level 2 findings the competent authority shall:</p> <p>(i) grant the training organisation a corrective action</p>
--	---	--

<p>këtë Rregulloreje, me procedurat dhe manualet e organizatës trajnuese, me llojin (et) e trajnimit dhe/ose shërbimit (eve) të ofruara ose certifikatës (ave) që mund të ulin ose rrezikojnë seriozisht sigurinë dhe/ose mund të rezultojnë në një degradim të trajnimit të ofruar.</p> <p>(d) Kur një gjetje zbulohet gjatë mbikëqyrjes ose në ndonjë mënyrë tjetër, autoriteti kompetent, pa paragjykuar ndonjë veprim shtesë të kërkuar nga Rregullorja (EC) Nr 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe kjo Rregullore, do t'ia komunikojë gjetjen organizatës së trajnimit me shkrim dhe të kërkojë veprim korrigjues për të adresuar mospërputhjen (et) e identifikuar (a).</p> <p>(1) Në rast të gjetjeve të nivelit 1, autoriteti kompetent merr masa të menjëhershme dhe të përshtatshme për të ndaluar ose kufizuar aktivitetet dhe, nëse është e përshtatshme, duhet të ndër marrë veprime për revokimin e certifikatës ose për ta kufizuar ose</p>	<p>(2) U slučaju nalaza nivoa 2, nadležna vlast mora da:</p> <p>(i) dozvoli organizaciji za obuku period za sprovođenje korektivne mere koji je obuhvaćen akcionim planom koji odgovara prirodni nalaza; i</p> <p>(ii) proceni korektivnu meru i plan sprovođenja koji je predložila organizacija za obuku i da ih, ukoliko se na osnovu procene zaključiti da su dovoljni da otklone neusaglašenost, prihvati.</p> <p>(3) Kada organizacija za obuku ne dostavi prihvatljiv akcioni plan korektivne mere, ili ne sprovede korektivnu meru u prihvaćenom ili produženom roku od strane nadležne vlasti, nalaz se otvara kao nalaz nivoa 1, i moraju da se preduzmu mere koje su propisane u tački (d)(1).</p> <p>(e) Nadležna vlast mora da vodi evidenciju svih nalaza koje je otvorila i, gde je moguće, mera prinude koje je primenila, kao i svih korektivnih mera i datuma zatvaranja mera.</p> <p style="text-align: center;">PODDEO F</p>	<p>implementation period included in an action plan appropriate to the nature of the finding; and</p> <p>(ii) assess the corrective action and implementation plan proposed by the training organisation and, if the assessment concludes that they are sufficient to address the non-compliance(s), accept these.</p> <p>(3) Where a training organisation fails to submit an acceptable corrective action plan, or to perform the corrective action within the time period accepted or extended by the competent authority, the finding shall be raised to a level 1 finding, and action shall be taken as laid down in point (d)(1).</p> <p>(e) The competent authority shall record all findings it has raised and, where applicable, the enforcement measures it has applied, as well as all corrective actions and the date of action closure for findings.</p> <p style="text-align: center;">SUBPART F</p>
---	---	---

<p>pezulluar atë tërësisht ose pjesërisht, varësisht nga shkalla e gjetjes, derisa të jetë marrë veprimi korigjues i suksesshëm nga organizata e trajnimit.</p> <p>(2) Në rast të gjetjeve të nivelit 2, autoriteti kompetent:</p> <p>(i) i mundëson organizatës trajnuese një periudhë të zbatimit të veprimeve korigjuese të përfshira në një plan veprimi të përshtatshëm me natyrën e gjetjes; dhe</p> <p>(ii) vlerëson veprimin korigjues dhe planin e zbatimit të propozuar nga organizata e trajnimit dhe, nëse vlerësimi arrin në përfundimin se ato janë të mjaftueshme për të adresuar mospërputhjen (et), i pranon këto.</p> <p>(3) Kur një organizatë trajnuese dështon të paraqesë një plan veprimi të pranueshëm korigjues ose të kryejë veprimin korigjues brenda afatit të pranuar ose të zgjatur nga autoriteti kompetent, gjetja do të ngrihet në gjetjen e nivelit 1 dhe do të merret</p>	<p style="text-align: center;">POSEBNI ZAHTEVI ZA VAZDUHOPLOVNO-MEDICINSKU SERTIFIKACIJU</p> <p style="text-align: center;">ODELJAK 1</p> <p style="text-align: center;">Opšti zahtevi</p> <p>ATCO.AR.F.001 Vazduhoplovno-medicinski centri i vazduhoplovno-medicinska sertifikacija</p> <p>Ne dovodeći u pitanje Podelove A, B i C, u pogledu vazduhoplovno-medicinskih centara (<i>AeMCs</i>) i vazduhoplovno-medicinske sertifikacije, nadležna vlast mora da primeni sledeće odredbe Aneksa VI Uredbe Komisije (EU) br. 1178/2011 (Uredba o letačkoj posadi), bez pozivanja na reference koje se odnose na lekare specijaliste opšte medicine (<i>GMPs</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> — Poddeo ARA.GEN, — Poddeo ARA.AeMC, — ARA.MED.120 Medicinski ocenjivači, — ARA.MED.125 Upućivanje na vlast za izdavanje dozvola, — ARA.MED.150 Vođenje evidencije, — ARA.MED.200 Procedura za izdavanje, 	<p style="text-align: center;">SPECIFIC REQUIREMENTS RELATING TO AERO-MEDICAL CERTIFICATION</p> <p style="text-align: center;">SECTION 1</p> <p style="text-align: center;">General requirements</p> <p>ATCO.AR.F.001 Aero-medical centres and aero-medical certification</p> <p>By way of derogation from Subparts A, B and C, with regard to aero-medical centres (<i>AeMCs</i>) and aero-medical certification, the competent authority shall apply the following provisions of Annex VI to Commission Regulation (EU) No 1178/2011 (the Aircrew Regulation), with the exclusion of all references to general medical practitioners (<i>GMPs</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> — Subpart ARA.GEN, — Subpart ARA. AeMC, — ARA.MED.120 Medical assessors, — ARA.MED.125 Referral to the licensing authority, — ARA.MED.150 Record keeping, — ARA.MED.200 Procedure for the issue, revalidation, renewal or change of an AME
--	---	---

<p>masa siç përcaktohet në pikën (d)(1). (e) Autoriteti kompetent do të regjistrojë të gjitha të gjeturat që ka ngritur dhe, kur është e zbatueshme, masat zbatuese që ka aplikuar, si dhe të gjitha veprimet korrigjuese dhe datën e mbylljes së veprimeve për gjetjet.</p> <p style="text-align: center;">NËNPJESA F</p> <p style="text-align: center;">KËRKESAT E VEÇANTA QË KANË TË BËJNË ME CERTIFIKIMIN AERO-MJEKËSOR</p> <p style="text-align: center;">SEKSIONI 1</p> <p style="text-align: center;">Kërkesat e përgjithshme</p> <p>ATCO.AR.F.001 Qendrat aero-mjekësore dhe certifikimi aero-mjekësor</p> <p>Me anë të derogimit nga Nën pjesët A, B dhe C, në lidhje me qendrat aero-mjekësore (AeMC) dhe certifikimin aero-mjekësor, autoriteti kompetent do të zbatojë dispozitat e mëposhtme të Aneksit VI të Rregullores së Komisionit (EU) Nr. 1178/2011 (Rregullorja e Ekuipazhit Ajror), me përjashtim të të gjitha referencave ndaj mjekëve të mjekësisë së përgjithshme (GMP):</p> <p>— Nën pjesa ARA.GEN,</p>	<p>produzjenje, obnovu ili izmenu AME sertifikata,</p> <p>— ARA.MED.245 Stalan nadzor,</p> <p>— ARA.MED.250 Ograničenje, privremeno oduzimanje ili oduzimanje AME sertifikata,</p> <p>— ARA.MED.255 Prislne mere za osiguranje primene propisa,</p> <p>— ARA.MED.315 Mere prinude, i</p> <p>— ARA.MED.325 Procedura drugostepenog pregleda.</p> <p style="text-align: center;">ODELJAK 2</p> <p style="text-align: center;">Dokumentacija</p> <p>ATCO.AR.F.005 Lekarsko uverenje</p> <p>Lekarsko uverenje mora da odgovara sledećim specifikacijama:</p> <p>(a) Sadržaj:</p> <p>(1) Država u kojoj je ATCO dozvola izdata ili u kojoj je podnet zahtev za dozvolu (I)</p> <p>(2) Klasa lekarskog uverenja (II);</p> <p>(3) Broj uverenja koje počinje oznakom države UN u kojoj je ATCO dozvola izdata ili u kojoj je</p>	<p>certificate,</p> <p>— ARA.MED.245 Continuing oversight,</p> <p>— ARA.MED.250 Limitation, suspension or revocation of an AME certificate,</p> <p>— ARA.MED.255 Enforcement measures,</p> <p>— ARA.MED.315 Review of examination reports, and</p> <p>— ARA.MED.325 Review procedure.</p> <p style="text-align: center;">SECTION 2 Documentation</p> <p>ATCO.AR.F.005 Medical certificate</p> <p>The medical certificate shall conform to the following specifications:</p> <p>(a) Content:</p> <p>(1) State in which the ATCO licence has been issued or applied for (I);</p> <p>(2) Class of medical certificate (II);</p> <p>(3) Certificate number commencing with the UN country code of the state in which the ATCO licence has been issued or applied for and followed by a code of numbers and/or letters in Arabic numerals and Latin script (III);</p> <p>(4) Name of the holder (IV);</p>
--	--	--

<p>— Nënpjesa ARA. AeMC, — ARA.MED.120 Vlerësuesit mjekësorë, — ARA.MED.125 Referimi tek autoriteti licencues, — ARA.MED.150 Mbajtja e të dhënave/evidencës, — ARA.MED.200 Procedura për lëshimin, rivalidimin, ripërtëritjen ose ndryshimin e një certifikate AME, — ARA.MED.245 Mbikëqyrja e vazhdueshme, — ARA.MED.250 Kufizimi, pezullimi ose revokimi i një certifikate AME, — ARA.MED.255 Masat e zbatimit, — ARA.MED.315 Shqyrtimi i raporteve të ekzaminimeve, dhe — ARA.MED.325 Procedura e rishikimit.</p> <p style="text-align: center;">SEKSIONI 2 Dokumentacioni</p> <p>ATCO.AR.F.005 Certifikata mjekësore</p> <p>Certifikata mjekësore duhet të jetë në përputhje me specifikimet e mëposhtme:</p> <p>(a) Përmbajtja: (1) Shteti ku është lëshuar ose është</p>	<p>podnet zahtev za izdavanje, iza kog sledi oznaka sastavljena od arapskih brojeva i/ili slova na latiničnom pismu (III); (4) Ime imaoca (IV); (5) Državljanstvo imaoca (VI); (6) Datum rođenja imaoca (XIV); (7) Potpis imaoca (VII); (8) Ograničenje(a) (XIII); (9) Datum isteka lekarskog uverenja klase 3 (IX); (10) Datum pregleda; (11) Datum poslednjeg elektrokardiograma; (12) Datum poslednjeg audiograma; (13) Datum izdavanja i potpis AME ili medicinskog ocenjivača koji je izdao lekarsko uverenje (X); (14) Pečat ili žig.</p> <p>(b) Materijal: Papir ili drugi materijal koji se koristi mora da spreči ili jasno prikaže svaku izmenu ili brisanje. Nadležna vlast mora da jasno odobri svaki unos ili brisanja u obrascu.</p> <p>(c) Jezik: Lekarska uverenja moraju da budu napisana na službenim jezicima Republike Kosovoi na engleskom..</p>	<p>(5) Nationality of the holder (VI); (6) Date of birth of the holder (XIV); (7) Signature of the holder (VII); (8) Limitation(s) (XIII); (9) Expiry date of the class 3 medical certificate (IX); (10) Date of examination; (11) Date of last electrocardiogram; (12) Date of last audiogram; (13) Date of issue and signature of AME or medical assessor that issued the medical certificate (X); (14) Seal or stamp.</p> <p>(b) Material: The paper or other material used shall prevent or readily show any alterations or erasures. Any entries or deletions to the form shall be clearly authorised by the competent authority.</p> <p>(c) Language: Medical certificates shall be written in the official languages of the Republic of Kosovo and in English..</p> <p>(d) All dates on the medical certificate shall be written in a dd/mm/yyyy format.</p> <p>ATCO.AR.F.010 AME certificate</p> <p>After having verified that the AME is in</p>
--	--	--

<p>aplikuar për licencë ATCO (I);</p> <p>(2) Klasa e certifikatës mjekësore (II);</p> <p>(3) Numri i certifikatës që fillon me kodin e vendit të KB-së të shtetit ku është lëshuar ose ku është aplikuar për licencë ATCO dhe e pasuar nga një kod i numrave dhe/ose shkronjave në numra arabë dhe shkronja latine (III);</p> <p>(4) Emri i mbajtësit (IV);</p> <p>(5) Shtetësia e mbajtësit (VI);</p> <p>(6) Data e lindjes së mbajtësit (XIV);</p> <p>(7) Nënshkrimi i mbajtësit (VII);</p> <p>(8) Kufizimet (XIII);</p> <p>(9) Data e skadimit të certifikatës mjekësore të klasës 3 (IX);</p> <p>(10) Data e ekzaminimit;</p> <p>(11) Data e elektrokardiogramit të fundit;</p> <p>(12) Data e audiogramit të fundit;</p> <p>(13) Data e lëshimit dhe nënshkrimit të AME ose vlerësuesit mjekësor që ka lëshuar certifikatën mjekësore (X);</p> <p>(14) Vula ose damka</p> <p>(b) Materiali: Letra ose materiali tjetër i përdorur duhet të parandalojë ose të tregojë me lehtësi çdo ndryshim ose</p>	<p>(d) Svi datumi u lekarskom uverenju moraju da budu napisani u formatu dd/mm/gggg.</p> <p>ATCO.AR.F.010 AME sertifikat</p> <p>Kada utvrdi da je <i>AME</i> usaglašen sa važećim zahtevima, nadležna vlast izdaje, produžava, obnavlja ili menja <i>AME</i> sertifikat koristeći obrazac koji je utvrđen u Dodatku 3 Aneksa II.</p> <p>ATCO.AR.F.015 AeMC sertifikat</p> <p>Kada utvrdi da je <i>AeMC</i> usaglašen sa važećim zahtevima, nadležna vlast izdaje, produžava, obnavlja ili menja <i>AeMC</i> sertifikat koristeći obrazac koji je utvrđen u Dodatku 4 Aneksa II.</p> <p>ATCO.AR.F.020 Vazduhoplovno – medicinski obrasci</p> <p>Nadležna vlast mora da obezbedi obrasce za <i>AMEs</i> i <i>AeMCs</i> koji će se koristiti za:</p> <p>(a) podnošenje zahteva za lekarska uverenja; i</p> <p>(b) lekarski izveštaj za podnosioce zahteva klase 3.</p> <p style="text-align: center;">ANEKS III</p>	<p>compliance with the applicable requirements, the competent authority shall issue, revalidate, renew or change the AME certificate using the form established in Appendix 3 of Annex II.</p> <p>ATCO.AR.F.015 AeMC certificate</p> <p>After having verified that the AeMC is in compliance with the applicable requirements, the competent authority shall issue or change the AeMC certificate, using the form established in Appendix 4 of Annex II.</p> <p>ATCO.AR.F.020 Aero-medical forms</p> <p>The competent authority shall provide AMEs and AeMCs with the forms to be used for:</p> <p>(a) the application form for a medical certificate; and</p> <p>(b) the examination report form for class 3 applicants.</p> <p style="text-align: center;">ANNEX III</p> <p style="text-align: center;">PART ATCO.OR</p> <p style="text-align: center;">REQUIREMENTS FOR AIR TRAFFIC CONTROLLER TRAINING ORGANISATIONS AND AERO-MEDICAL CENTRES</p>
--	--	--

<p>fshirje. Çdo shënim ose fshirje në formular duhet të jetë e autorizuar qartë nga autoriteti kompetent.</p> <p>(c) Gjuha: Certifikatat mjekësore duhet të shkruhen në gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës dhe në gjuhën angleze.</p> <p>(d) Të gjitha datat në certifikatën mjekësore duhet të shkruhen në formatin dd/mm/vvvv.</p> <p>ATCO.AR.F.010 Certifikata AME</p> <p>Pas verifikimit se AME është në përputhje me kërkesat e aplikueshme, autoriteti kompetent lëshon, rivalidon, ripërtërit ose ndryshon certifikatën AME duke përdorur formën e përcaktuar në Shtojcën 3 të Aneksit II.</p> <p>ATCO.AR.F.015 Certifikata AeMC</p> <p>Pas verifikimit se AeMC është në përputhje me kërkesat e aplikueshme, autoriteti kompetent lëshon ose ndryshon certifikatën AeMC, duke përdorur formën e përcaktuar në Shtojcën 4 të Aneksit II.</p> <p>ATCO.AR.F.020 Formularët Aero-mjekësor</p> <p>Autoriteti kompetent do t'ia sigurojë AME dhe</p>	<p style="text-align: center;">DEO ATCO.OR ZAHTEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBUKU KONTROLORA LETENJA I VAZDUHOPLOVNO-MEDICINSKE CENTRE</p> <p style="text-align: center;">PODDEO A OPŠTI ZAHTEVI</p> <p>ATCO.OR.A.001 Predmet i obim</p> <p>Ovaj deo, propisan u ovom aneksu, utvrđuje zahteve koji se primenjuju na organizacije za obuku kontrolora letenja i vazduhoplovno-medicinske centre kako bi se dobio i održavao sertifikat u skladu sa Uredbom (EZ) br. 216/2008, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i ovom uredbom.</p> <p style="text-align: center;">PODDEO B</p> <p style="text-align: center;">ZAHTEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBUKU KONTROLORA LETENJA</p> <p>ATCO.OR.B.001 Podnošenje zahteva za sertifikat organizacije za obuku</p> <p>(a) Zahtevi za sertifikat organizacije za obuku moraju da se dostave blagovremeno nadležnoj vlasti kako bi se omogućilo nadležnoj vlasti da</p>	<p style="text-align: center;">SUBPART A GENERAL REQUIREMENTS</p> <p>ATCO.OR.A.001 Scope</p> <p>This Part, set out in this Annex, establishes the requirements applicable to air traffic controller training organisations and aero-medical centres in order to obtain and maintain a certificate in accordance with Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and this Regulation.</p> <p style="text-align: center;">SUBPART B REQUIREMENTS FOR AIR TRAFFIC CONTROLLER TRAINING ORGANISATIONS</p> <p>ATCO.OR.B.001 Application for a training organisation certificate</p> <p>(a) Applications for a training organisation certificate shall be submitted to the competent authority in due time to allow the competent authority to evaluate the application. The application shall be submitted in accordance with the procedure established by that authority.</p>
--	---	---

<p>AeMCs formularët që do të përdoren për:</p> <p>(a) formularin e aplikimit për certifikatë mjekësore; dhe</p> <p>(b) formularin e raportit të ekzaminimit për aplikantët e klasës 3.</p> <p style="text-align: center;">ANEKSI III</p> <p style="text-align: center;">PJESA ATCO.OR</p> <p style="text-align: center;">KËRKESAT PËR ORGANIZATAT E TRAJNIMIT TË KONTROLLORËVE TË TRAFIKUT AJROR DHE QENDRAT AERO-MJEKËSORE</p> <p style="text-align: center;">NËN-PJESA A</p> <p style="text-align: center;">KËRKESAT E PËRGJITHSHME</p> <p>ATCO.OR.A.001 Fushëveprimi</p> <p>Kjo Pjesë, e përcaktuar në këtë Shtojcë, përcakton kërkesat e zbatueshme për organizatat e trajnimit të kontrollorëve të trafikut ajror dhe qendrat aero-mjekësore për marrjen dhe mbajtjen e certifikatës në përputhje me Rregulloren (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe këtë Rregullore .</p>	<p>izvrši procenu zahteva. Zahtev se dostavlja u skladu sa procedurom koju je uspostavila nadležna vlast.</p> <p>(b) Podnosioci zahteva za inicijalnu sertifikaciju moraju da dokažu nadležnoj vlasti kako će ispuniti zahteve koji su utvrđeni u Uredbi (EZ) br. 216/2008, kako je prenetu u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i ovoj uredbi.</p> <p>(c) Zahtev za sertifikat organizacije za obuku mora da sadrži sledeće informacije:</p> <p>(1) ime i adresu podnosioca zahteva;</p> <p>(2) adresu poslovnog sedišta (uključujući, gde je relevantno, spisak ATC jedinica) ukoliko se adresa razlikuje od adrese podnosioca zahteva koja je navedena u stavu (a) gore;</p> <p>(3) imena i kontakt detalje:</p> <p>(i) odgovornog rukovodioca;</p> <p>(ii) rukovodioca organizacije za obuku, ukoliko nije lice navedeno pod (i) gore.;</p> <p>(iii) lice, odnosno lica koje je imenovala organizacija za obuku kao koordinatora, odnosno</p>	<p>(b) Applicants for an initial certificate shall demonstrate to the competent authority how they will comply with the requirements established in Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and in this Regulation.</p> <p>(c) An application for a training organisation certificate shall include the following information:</p> <p>(1) the applicant's name and address;</p> <p>(2) the address(es) of the place(s) of operation (including, where relevant, the list of ATC units) if different from the applicant's address in point (a);</p> <p>(3) the names and contact details of:</p> <p>(i) the accountable manager;</p> <p>(ii) the head of the training organisation, if different from point (i);</p> <p>(iii) the person(s) nominated by the training organisation as the focal point(s) for communication with the competent authority;</p> <p>(4) date of intended start of activity or change;</p>
---	--	--

NËN-PJESA B

**KËRKESAT PËR ORGANIZATAT E
TRAJNIMIT TË KONTROLLORËVE TË
TRAFIKUT AJROR**

**ATCO.OR.B.001 Aplikimi për certifikatë të
organizatës trajnuese**

- (a) Aplikacionet për certifikatë të organizatës trajnuese parashtrohen tek autoriteti kompetent në kohën e duhur për të mundësuar vlerësimin e aplikacionit nga autoriteti kompetent. Aplikacioni parashtrohet në përputhje me procedurën e përcaktuar nga ai autoritet.
- (b) Aplikuesit për certifikatë fillestare duhet t'i demonstrojnë autoritetit kompetent se si do të përputhen me kërkesat e përcaktuara në Rregulloren (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe në këtë rregullore.
- (c) Aplikacioni për certifikatë të organizatës trajnuese përfshinë informacionin e mëposhtëm:
- (1) emrin dhe adresën e aplikuesit;
  - (2) adresën(at) e vendit(eve) të

koordinatore za komunikaciju sa nadležnom vlašću;

- (4) datum početka aktivnosti ili promene;
- (5) spisak vrsta obuke koje će se sprovoditi i najmanje po jedan program obuke obuke za svaku vrstu obuke koja namerava da se sprovodi;
- (6) izjavu o usaglašenosti sa važećim zahtevima mora da potpiše odgovorni rukovodilac, uz navođenje ispunjenosti uslova organizacije za obuku za zahtevima sve vreme;
- (7) procese sistema upravljanja; i
- (8) datum primene.

ATCO.OR.B.005 Načini usaglašavanja

- (a) Organizacija može da koristi alternativne načine usaglašavanja u odnosu na *AMC* koje je usvojila Agencija, kako bi uspostavila usaglašenost sa Uredbom (EZ) br. 216/2008, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i ovom uredbom.
- (b) Kada organizacija želi da koristi

- (5) a list of types of training to be provided and at least one training course from each type of training that is intended to be provided;
- (6) the declaration of compliance with the applicable requirements shall be signed by the accountable manager, stating the training organisation's compliance with the requirements at all times;
- (7) the management system processes; and
- (8) the date of application.

ATCO.OR.B.005 Means of compliance

- (a) Alternative means of compliance to the *AMC* adopted by the Agency may be used by an organisation to establish compliance with Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and with this Regulation.
- (b) When an organisation wishes to use an alternative means of compliance, it shall, prior to implementing it, provide the competent authority with a full description of the alternative

<p>operimit (duke përfshirë, aty ku është e nevojshme, listën e njësive të ATC) nëse nuk është e njëjtë me adresën e aplikuesit në pikën (a);</p> <p>(3) emrat dhe informacionet e kontaktit të:</p> <p>(i) menaxherit përgjegjës;</p> <p>(ii) udhëheqësit të organizatës trajnuese, nëse është i ndryshëm nga pika (i);</p> <p>(iii) personit(ave) të nominuar nga organizata e trajnimit si pika(at) fokale për komunikim me autoritetin kompetent;</p> <p>(4) datën e synuar të fillimit ose ndryshimit të aktivitetit;</p> <p>(5) listën e llojeve të trajnimit që do të ofrohen dhe së paku një kurs trajnimi për secilin kurs trajnimi që synohet të ofrohet;</p> <p>(6) deklaratat e pajtueshmërisë me kërkesat e aplikueshme, do të nënshkruhet nga menaxheri përgjegjës, e cila deklaron përputhshmërinë e organizatës së trajnimit gjatë gjithë kohës me kërkesat;</p> <p>(7) proceset e sistemit të menaxhimit; dhe</p>	<p>alternativne načine usaglašavanja, mora, pre njihove primene, da dostavi nadležnoj vlasti kompletan opis alternativnih načina usaglašavanja. Opis mora da obuhvati revizije priručnika ili procedura koje mogu biti relevantne, kao i procenu koja dokazuje da su ispunjeni zahtevi iz Uredbe (EZ) br. 216/2008, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i sprovedbenih pravila.</p> <p>(c) Organizacija može da implementira ove alternativne načine usaglašavanja uz prethodno odobrenje nadležne vlasti i nakon prijema obaveštenja, kao što je propisano u <i>ATCO.AR.A.015</i> (d).</p> <p>ATCO.OR.B.010 Uslovi odobrenja i prava organizacije za obuku na osnovu sertifikata</p> <p>(a) Organizacije za obuku moraju da budu usaglašene sa predmetom i obimom i pravima koja su definisana u uslovima odobrenja koje je priloženo uz sertifikat organizacije.</p> <p>(b) Da bi se obezbedilo da se ispune važeći zahtevi iz Poddela D Aneksa I</p>	<p>means of compliance. The description shall include any revisions to manuals or procedures that may be relevant, as well as an assessment demonstrating compliance with Regulation (EC) No 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and its implementing rules.</p> <p>(c) The organisation may implement these alternative means of compliance subject to prior approval by the competent authority and upon receipt of the notification as prescribed in <i>ATCO.AR.A.015(d)</i>.</p> <p>ATCO.OR.B.010 Terms of approval and privileges of a training organisation certificate</p> <p>(a) Training organisations shall comply with the scope and privileges defined in the terms of approval attached to the organisation's certificate.</p> <p>(b) In order to ensure that the applicable requirements in Subpart D of Annex I (Part ATCO) are fulfilled, the privilege to provide unit and continuation training shall only be</p>
--	--	---

<p>(8) datën e aplikimit.</p> <p>ATCO.OR.B.005 Mjetet e pajtueshmërisë/përputhshmërisë</p> <p>(a) Mjetet alternative të përputhshmërisë me AMC të adoptuara nga Agjencia mund të përdoren nga një organizatë për të krijuar përputhshmërinë me Rregulloren (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe me këtë Rregullore.</p> <p>(b) Kur një organizatë dëshiron të përdorë një mjet alternativ të pajtueshmërisë/përputhshmërisë, e njëjta duhet që, para implementimit të saj, t'i japë autoritetit kompetent një përshkrim të plotë të mjeteve alternative të pajtueshmërisë. Përshkrimi përfshin çdo rishikim të manualeve ose procedurave që mund të jenë relevante, si dhe një vlerësim që tregon përputhshmërinë me Rregulloren (EC) Nr. 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe rregullat e saj të</p>	<p>(Deo <i>ATCO</i>), pravo na sprovođenje obuke u jedinicama kontrole letenja i kontinuirane obuke se daje samo organizacijama koje:</p> <p>(1) imaju sertifikat za pružanje usluga kontrole letenja; ili</p> <p>(2) su zaključile poseban sporazum sa ATC pružaocem usluga.</p> <p>ATCO.OR.B.015 Promene u organizaciji za obuku</p> <p>(a) Promene u organizaciji koje imaju uticaja na sertifikat ili uslove odobrenja organizacije za obuku ili neki relevantan element sistema rukovođenja organizacijom za obuku zahtevaju prethodno odobrenje od nadležne vlasti.</p> <p>(b) Organizacije za obuku moraju da se dogovore sa nadležnom vlašću o promenama koje zahtevaju prethodno odobrenje uz one koje su navedene u tački (a).</p> <p>(c) Za svaku promenu koja zahteva prethodno odobrenje u skladu sa tačkom (a) i (b) ahtev mora da se dostavi pre sprovođenja svake ovakve promene, kako bi se omogućilo</p>	<p>granted to training organisations which:</p> <p>(1) hold a certificate for the provision of the air traffic control service; or</p> <p>(2) have concluded a specific agreement with the ATC provider.</p> <p>ATCO.OR.B.015 Changes to the training organisation</p> <p>(a) Changes to the organisation that affect the certificate or the terms of approval of the training organisation or any relevant element of the training organisation's management systems shall require prior approval by the competent authority.</p> <p>(b) Training organisations shall agree with their competent authority on the changes that require prior approval in addition to those specified in point (a).</p> <p>(c) For any changes requiring prior approval in accordance with points (a) and (b), the training organisation shall apply for and obtain an approval issued by the competent authority. The application shall be submitted before any such change takes place in</p>
---	---	--

<p>implementimit.</p> <p>(c) Organizata mund të implementojë këto mjete alternative të pajtueshmërisë, në varësi të miratimit paraprak nga autoriteti kompetent dhe me pranimin e njoftimit siç përshkruhet në ATCO.AR.A.015(d).</p> <p>ATCO.OR.B.010 Kushtet e aprovimit dhe privilegjet e një certifikate të organizatës së trajnimit</p> <p>(a) Organizatat e trajnimit do të jenë në përputhje me fushëveprimin dhe privilegjet e përcaktuara në kushtet e aprovimit të bashkëngjitura në certifikatën e organizatës.</p> <p>(b) Për të siguruar që kërkesat e zbatueshme në Nën-pjesën D të Aneksit I (Pjesa ATCO) janë plotësuar, privilegji për të siguruar trajnimin e njësisë dhe trajnimin në vazhdimësi do t'i jepet vetëm organizatave të trajnimit që:</p> <p>(1) janë të pajisura me certifikatë për ofrimin e shërbimit të kontrollit të trafikut ajror; ose</p> <p>(2) kanë lidhur një marrëveshje</p>	<p>nadležnoj vlasti da utvrdi stalnu usaglašenost sa ovom Uredvom i da izmeni, prema potrebi, sertifikat organizacije za obuku i odgovarajuće uslove odobrenja koje se prilaže uz njega. Organizacije za obuku moraju da dostave nadležnoj vlasti svu relevantnu dokumentaciju. Promena se može sprovesti samo po prijemu zvaničnog odobrenja od nadležne vlasti u skladu sa <i>ATCO.AR.E.010</i>.</p> <p>(d) Nadležna vlast mora odmah da bude obavještena o promenama u elementima koji su navedeni u tački (a) usled nepredviđenih okolnosti, kako bi se dobilo odobrenje po potrebi.</p> <p>(e) Svim promenama koje ne zahtevaju prethodno odobrenje mora da se upravlja i o njima mora da bude obavještena nadležna vlast, kako je definisano u proceduri koju je odobrila nadležna vlast u skladu sa <i>ATCO.AR.E.010</i>.</p> <p>(f) Organizacije za obuku moraju da obaveste nadležnu vlast kada prekinu sa svojim aktivnostima</p>	<p>order to enable the competent authority to determine continued compliance with this Regulation and to amend, if necessary, the training organisation certificate and related terms of approval attached to it. Training organisations shall provide the competent authority with all relevant documentation. The change shall only be implemented upon receipt of formal approval by the competent authority in accordance with ATCO.AR.E.010. Training organisations shall operate under the conditions prescribed by the competent authority during such changes, as applicable.</p> <p>(d) Changes to the elements referred to in point (a) due to unforeseen circumstances shall be notified to the competent authority without delay in order to obtain approval as necessary.</p> <p>(e) All changes not requiring prior approval shall be managed and notified to the competent authority as defined in the procedure approved by the competent authority in accordance with ATCO.AR.E.010. (f) Training</p>
---	---	--

<p>specifike me ofruesin e ATC.</p> <p>ATCO.OR.B.015 Ndryshimet në organizatën e trajnimit</p> <p>(a) Ndryshimet në organizatë që ndikojnë në certifikatë ose në kushtet e aprovimit të organizatës trajnuese ose ndonjë elementi relevant të sistemeve të menaxhimit të organizatës trajnuese do të marrin aprovimin paraprak nga autoriteti kompetent.</p> <p>(b) Organizatat e trajnimit dakordohen me autoritetin e tyre kompetent lidhur me ndryshimet që kërkojnë aprovimin paraprak përveç atyre të specifikuara në pikën (a).</p> <p>(c) Për çdo ndryshim që kërkon aprovimin paraprak në përputhje me pikat (a) dhe (b), organizata e trajnimit aplikon dhe merr një aprovim të lëshuar nga autoriteti kompetent. Aplikimi parashtrohet para se të bëhet ndonjë ndryshim i tillë me qëllim që të lejojë autoritetin kompetent të përcaktojë përputhshmërinë e vazhdueshme me këtë Rregullore dhe nëse është e nevojshme, të ndryshojë certifikatën e organizatës së trajnimit dhe kushtet e</p>	<p>ATCO.OR.B.020 Neograniçeno važenje</p> <p>(a) Sertifikacija organizacije za obuku se smatra važećom sve dok sertifikat nije vraćen ili stavljen van snage i sve dok organizacija za obuku ostaje usaglašena sa zahtevima Uredbe (EZ) 216/2008, kako je prenetu u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 3/2009, i ove uredbe, uzimajući u obzir odredbe koje se odnose na postupanje sa nalazima u skladu sa <i>ATCO.OR.B.030</i>.</p> <p>(b) Sertifikat mora da se vrati nadležnoj vlasti odmah nakon njegovog stavljanja van snage ili prestanka svih aktivnosti.</p> <p>ATCO.OR.B.025 Pristup prostorijama i podacima organizacija za obuku</p> <p>Organizacije za obuku i podnosioci zahteva za sertifikate organizacija za obuku moraju da omoguće pristup svakom licu koje je ovlašćeno ili koje deluje u ime nadležne vlasti u odgovarajuće prostorije, kako bi ono pregledalo potrebnu evidenciju, podatke, procedure i drugi materijal primereno izvršavanju zadataka nadležne</p>	<p>organisations shall notify the competent authority when they cease their activities.</p> <p>ATCO.OR.B.020 Continued validity</p> <p>(a) A training organisation's certification shall remain valid subject to the certificate not being surrendered or revoked and subject to the training organisation remaining in compliance with the requirements of Regulation (EC) 216/2008 as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 3/2009 and this Regulation, taking into account the provisions related to the handling of findings in accordance with ATCO.OR.B.030.</p> <p>(b) The certificate shall be returned to the competent authority without delay upon its revocation or the cease of all activities.</p> <p>ATCO.OR.B.025 Access to training organisations' facilities and data</p> <p>Training organisations and applicants for training organisation certificates shall grant access to any person authorised by or acting</p>
---	---	--

<p>bashkëngjitura përkatëse të aprovimit. Organizatat e trajnimit duhet t'i sigurojnë autoritetit kompetent të gjithë dokumentacionin përkatës. Ndryshimi bëhet vetëm pas marrjes së aprovimit formal nga autoriteti kompetent në përputhje me ATCO.AR.E.010. Organizatat trajnuese veprojnë sipas kushteve të përcaktuara nga autoriteti kompetent gjatë ndryshimeve të tilla, sipas rastit.</p> <p>(d) Ndryshimet në elementet e përmendura në pikën (a) për shkak të rrethanave të paparashikuara njoftohen pa vonesë tek autoriteti kompetent për të marrë aprovimin sipas nevojës.</p> <p>(e) Të gjitha ndryshimet që nuk kërkojnë aprovim paraprak menaxhohen dhe njoftohen tek autoriteti kompetent siç përcaktohet në procedurën e aprovuar nga autoriteti kompetent në përputhje me ATCO.AR.E.010. (f) Organizatat e trajnimit njoftojnë autoritetin kompetent kur ato pushojnë së ushtruari aktivitetet e tyre.</p> <p>ATCO.OR.B.020 Validiteti i vazhdueshëm</p> <p>(a) Certifikata e një organizate trajnimi</p>	<p>vlasti.</p> <p>ATCO.OR.B.030 Nalazi</p> <p>Nakon prijema obaveštenja o nalazima koje je izdala nadležna vlast u skladu sa ATCO.AR.E.015, organizacija za obuku mora da:</p> <p>(a) utvrdi uzrok nalaza;</p> <p>(b) definiše akcioni plan korektivnih mera; i</p> <p>(c) dokaže nadležnoj vlasti da su korektivne mere odgovarajuće sprovedene u roku koji je dogovoren sa tom vlašću, kao što je definisano u <i>ATCO.AR.E.015</i>.</p> <p>ATCO.OR.B.035 Trenutna reakcija na bezbednosni problem</p> <p>Organizacija za obuku mora da sprovede svaku bezbednosnu meru koju je naložila nadležna vlast u skladu sa <i>ATCO.AR.C.001(a)(3)</i> za aktivnosti organizacija za obuku.</p> <p>ATCO.OR.B.040 Prijave događaja</p> <p>(a) Organizacije za obuku koje sprovode obuku na radnom mestu moraju da prijavljuju nadležnoj vlasti</p>	<p>on behalf of the competent authority to the relevant premises in order to examine the required records, data, procedures and any other material pertinent to the execution of the tasks of the competent authority.</p> <p>ATCO.OR.B.030 Findings</p> <p>After receipt of notification of findings issued by the competent authority in accordance with ATCO.AR.E.015, the training organisation shall:</p> <p>(a) identify the root cause of the finding;</p> <p>(b) define a corrective action plan; and</p> <p>(c) demonstrate the corrective action implementation to the satisfaction of the competent authority within the period agreed with that authority as defined in ATCO.AR.E.015.</p> <p>ATCO.OR.B.035 Immediate reaction to a safety problem</p> <p>The training organisation shall implement any safety measures mandated by the competent authority in accordance with ATCO.AR.C.001(a) (3) for the training organisation activities.</p> <p>ATCO.OR.B.040 Occurrence reporting</p>
---	--	--

<p>mbetet valide për aq kohë sa nuk dorëzohet ose revokohet dhe për aq kohë sa organizata e trajnimit mbetet në përputhje me kërkesat e Rregullores (EC) 216/2008, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 3/2009 të AAC-së, dhe kësaj Rregulloreje , duke marrë parasysh dispozitat që lidhen me trajtimin e gjetjeve në pajtim me ATCO.OR.B.030.</p> <p>(b) Certifikata i kthehet autoritetit kompetent, pa vonesë, në rast të revokimit ose ndërprerjes së ushtrimit të të gjitha aktiviteteve.</p> <p>ATCO.OR.B.025 Qasja në objektet dhe të dhënat e organizatave të trajnimit</p> <p>Organizatave të trajnimit dhe aplikuesit për certifikata të organizatës së trajnimit i japin qasje çdo personi të autorizuar ose që vepron në emër të autoritetit kompetent në ambientet përkatëse me qëllim të ekzaminimit të evidencave/regjistrave, të dhënave, procedurave dhe çdo materiali tjetër të nevojshëm për ekzekutimin e detyrave të autoritetit kompetent.</p>	<p>i svakoj drugoj organizaciji za koju država operatera zahteva da bude obaveštena svaki udes, ozbiljnu nezgodu i događaj, kao što je definisano u Uredbi (EU) br. 996/2010 Evropskog parlamenta i Saveta i Uredbi (EU) br. 376/2014, kako je preneti u pravni poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 9/2017, a koji proizađu iz njihovih aktivnosti obuke.</p> <p>(b) Prijave moraju da budu dostavljene što je pre moguće, ali u svakom slučaju u roku od 72 časa od kada je organizacija za obuku utvrdila stanje na koje se prijava odnosi, osim u slučaju kada izuzetne okolnosti ovo sprečavaju.</p> <p>(c) Ako je to relevantno, organizacije za obuku moraju da izrade dodatni izveštaj u kojem navode detalje o merama koje nameravaju da preduzmu kako bi se sprečili slični događaji u budućnosti, čim se utvrde ove mere.</p> <p>(d) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 996/2010 i Uredbu (EU) br. 376/2014, kako je preneti u pravni</p>	<p>(a) Training organisations providing on-the-job training shall report to the competent authority, and to any other organisation required by the State of the operator to be informed, any accident, serious incident and occurrence as defined in Regulation (EU) No 996/2010 of the European Parliament and of the Council and Regulation (EU) No 376/2014, as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 9/2017, resulting from their training activity.</p> <p>(b) Reports shall be made as soon as practicable, but in any case within 72 hours of the training organisation identifying the condition to which the report relates, unless exceptional circumstances prevent this.</p> <p>(c) Where relevant, training organisations shall produce a follow-up report to provide details of actions it intends to take to prevent similar occurrences in the future, as soon as these actions have been identified.</p> <p>(d) Without prejudice to Regulation (EU) No 996/2010 and Regulation (EU) No</p>
--	---	--

<p>ATCO.OR.B.030 Gjetjet</p> <p>Pas marrjes së njoftimit për gjetjet e lëshuara nga autoriteti kompetent në përputhje me ATCO.AR.E.015, organizata trajnuese:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) identifikon shkaktarin kryesor të gjetjes; (b) përcakton një plan veprimi korigjues; dhe (c) demonstroi implementimin e veprimit korigjues në mënyrë të pranueshme për autoritetin kompetent brenda periudhës së rënë dakord me atë autoritet siç përcaktohet në ATCO.AR.E.015. <p>ATCO.OR.B.035 Reagimi i menjëhershëm ndaj një problemi të sigurisë</p> <p>Organizata e trajnimit implementon çdo masë sigurie të kërkuar nga autoriteti kompetent në përputhje me ATCO.AR.C.001 (a) (3) për aktivitetet e organizimit të trajnimit.</p> <p>ATCO.OR.B.040 Raportimi i ngjarjes</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Organizatat trajnuese që ofrojnë trajnim në vendin e punës raportojnë tek autoriteti kompetent dhe çdo organizatë tjetër që kërkohet nga shteti i operatorit 	<p>poredak Republike Kosovo Uredbom ACV 9/2017, prijave navedene u tač. (a), (b) i (c) moraju da budu urađene u obliku i na način koji je uspostavila nadležna vlast i moraju da sadrže sve važne informacije o stanju o kom organizacija za obuku ima saznanje.</p> <p style="text-align: center;">PODDEO C</p> <p style="text-align: center;">RUKOVOĐEĆA STRUKTURA ORGANIZACIJA ZA OBUKU KONTROLORA LETENJA</p> <p>ATCO.OR.C.001 Sistem rukovođenja organizacija za obuku</p> <p>Organizacije za obuku moraju da uspostave, sprovedu i održavaju sistem rukovođenja koji obuhvata:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) jasno definisane linije dužnosti i odgovornosti u celoj organizaciji, uključujući neposrednu odgovornost odgovornog rukovodioca za bezbednost; (b) opis celokupnih principa organizacije u pogledu bezbednosti, kroz politiku bezbednosti; (c) utvrđivanje opasnosti po 	<p>376/2014, as transposed into legal order of the Republic of Kosovo by CAA Regulation 9/2017, the reports referred to in points (a), (b) and (c) shall be made in a form and manner established by the competent authority and contain all pertinent information about the condition known to the training organisation.</p> <p style="text-align: center;">SUBPART C</p> <p style="text-align: center;">MANAGEMENT OF AIR TRAFFIC CONTROLLER TRAINING ORGANISATIONS</p> <p>ATCO.OR.C.001 Management system of training organisations</p> <p>Training organisations shall establish, implement and maintain a management system that includes:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) clearly defined lines of responsibility and accountability throughout the organisation, including direct safety accountability of the accountable manager; (b) a description of the overall principles of the organisation with regard to safety, referred to as the safety policy;
--	---	--

<p>për t'u informuar, për çdo aksident, incident dhe ngjarje të rëndë siç përcaktohet në Rregulloren (EU) Nr. 996/2010 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit dhe të Rregullores (BE) Nr. 376/2014, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 09/2017 të AAC-së, që rezultojnë nga veprimtaria e tyre e trajnimit.</p> <p>(b) Raportet bëhen sa më parë që të jetë e mundur, por në çdo rast brenda 72 orëve kur organizata e trajnimit identifikon gjendjen me të cilën lidhet raporti, përveç në rrethana të jashtëzakonshme që parandalojnë këtë.</p> <p>(c) Kur është e përshtatshme, organizatat e trajnimit do të japin një raport pasues për të dhënë detaje për veprimet që synojnë të ndërmarrin për të parandaluar ndodhitë/ngjarjet e ngjashme në të ardhmen, sapo të jenë identifikuar këto veprime.</p> <p>(d) Pa paragjykuar Rregulloren (EU) Nr. 996/2010 dhe Rregulloren (EU) Nr. 376/2014, të transpozuar në rendin juridik të Republikës së Kosovës me Rregulloren 09/2017 të AAC-së,</p>	<p>vazduhoplovnu bezbednost koje su posledica aktivnosti organizacije za obuku, njihovou ocenu i upravljanje pratećim rizicima, uključujući aktivnosti za umanj enje rizika i verifikaciju njihove efektivnosti;</p> <p>(d) održavanje obučenosti i stručnosti osoblja za izvršavanje njihovih zadataka;</p> <p>(e) dokumentaciju o svim ključnim procesima sistema rukovođenja, uključujući proces upoznavanja osoblja sa njihovim odgovornostima i procedurom za izmenu i dopunu ove dokumentacije;</p> <p>(f) proces praćenja usaglašenosti organizacije sa relevantnim zahtevima. Praćenje usaglašenosti mora da obuhvati sistem povratnih informacija o nalazima odgovornom rukovodiocu, kako bi se obezbedilo efektivno sprovođenje korektivnih mera prema potrebi;</p> <p>(g) sistem rukovođenja mora da bude srazmeran veličini organizacije i njenih aktivnosti, uzimajući u obzir opasnosti i prateće rizike koji su</p>	<p>(c) the identification of aviation safety hazards entailed by the activities of the training organisation, their evaluation and the management of associated risks, including actions to mitigate the risk and verify their effectiveness;</p> <p>(d) maintaining personnel trained and competent to perform their tasks;</p> <p>(e) documentation of all management system key processes, including a process for making personnel aware of their responsibilities and the procedure for amending this documentation;</p> <p>(f) a function to monitor compliance of the organisation with the relevant requirements. Compliance monitoring shall include a feedback system of findings to the accountable manager to ensure effective implementation of corrective actions as necessary;</p> <p>(g) the management system shall be proportionate to the size of the organisation and its activities, taking into account the hazards and associated risks inherent in those</p>
--	--	--

<p>raportet e përmendura në pikat (a), (b) dhe (c) përgatiten në formën dhe mënyrën e përcaktuar nga autoriteti kompetent dhe përmbajnë të gjithë informacionin përkatës në lidhje me gjendjen për të cilën është në dijeni organizata e trajnimit.</p> <p style="text-align: center;">NËN-PJESA C</p> <p style="text-align: center;">MENAXHIMI I ORGANIZATAVE TË TRAJNIMIT TË KONTROLLORËVE TË TRAFIKUT AJROR</p> <p>ATCO.OR.C.001 Sistemi i menaxhimit të organizatave të trajnimit</p> <p>Organizatave të trajnimit krijojnë, implementojnë dhe mbajnë një sistem menaxhimi që përfshin:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) linja të përcaktuara qartë të përgjegjësisë dhe llogaridhënies në të gjithë organizatën, duke përfshirë llogaridhënien direkte të sigurisë të menaxherit përgjegjës; (b) një përshkrim të parimeve të përgjithshme të organizatës lidhur me sigurinë, të referuar si politika e sigurisë; (c) identifikimin e rreziqeve të sigurisë së aviacionit që vijnë nga aktivitetet e 	<p>svojstveni za ove aktivnosti.</p> <p>ATCO.OR.C.005 Ugovorene aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Organizacije za obuku moraju da obezbede, kada ugovaraju ili kupuju neki deo svojih aktivnosti, da ugovorena ili kupljena aktivnost ili deo aktivnosti bude usaglašen sa važećim zahtevima. (b) Kada organizacija za obuku ugovara neki deo svojih aktivnosti sa organizacijom koja nije sertifikovana u skladu sa ovom uredbom za obavljanje takvih aktivnosti, ugovorna organizacija mora da radi prema uslovima odobrenja koje je deo sertifikata koji je izdat ugovornoj organizaciji za obuku. Ugovorna organizacija za obuku mora da obezbedi da se nadležnoj vlasti omogući pristup ugovornoj organizaciji, kako bi utvrdila stalnu usaglašenost sa važećim zahtevima. <p>ATCO.OR.C.010 Zahtevi za osoblje</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Organizacije za obuku moraju da imenuju odgovornog rukovodioca. (b) Organizacija za obuku mora da 	<p>activities.</p> <p>ATCO.OR.C.005 Contracted activities</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Training organisations shall ensure that when contracting or purchasing any parts of their activities, the contracted or purchased activity or part of activity conform to the applicable requirements. (b) When a training organisation contracts any part of its activity to an organisation that is not itself certified in accordance with this Regulation to carry out such activity, the contracted organisation shall work under the terms of approval contained in the certificate issued to the contracting training organisation. The contracting training organisation shall ensure that the competent authority is given access to the contracted organisation to determine continued compliance with the applicable requirements. <p>ATCO.OR.C.010 Personnel requirements</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Training organisations shall appoint an accountable manager. (b) A person or persons shall be
---	--	--

<p>organizatës së trajnimit, vlerësimin e tyre dhe menaxhimin e rreziqeve të ndërlidhura, duke përfshirë veprimet për zbutjen e rrezikut dhe për verifikimin e efektivitetit të tyre;</p> <p>(d) të mbajturit e personelit të trajnuar dhe kompetent për të kryer detyrat e tyre;</p> <p>(e) dokumentacionin e të gjitha proceseve kryesore të sistemit të menaxhimit, duke përfshirë procesin për vetëdijësimin e personelit lidhur me përgjegjësitë e tyre dhe procedurën për ndryshimin e këtij dokumentacioni;</p> <p>(f) një funksion për të monitoruar përputhshmërinë e organizatës me kërkesat përkatëse. Monitorimi i përputhshmërisë do të përfshijë një sistem reagimesh kthyesë të gjetjeve tek menaxheri përgjegjës për të siguruar zbatimin efektiv të veprimeve korrigjuese sipas nevojës;</p> <p>(g) sistemi i menaxhimit do të jetë proporcional me madhësinë e organizatës dhe aktivitetet e saj, dhe merr parasysh rreziqet dhe risqet shoqëruese të qenësishme në këto aktivitete.</p>	<p>imenuje lice ili lica koja su odgovorna za obuku. Ovakvo lice ili lica moraju da budu krajnje odgovorna odgovornom rukovodiocu.</p> <p>(c) Organizacije za obuku moraju da imaju dovoljno kvalifikovanog osoblja za planirane zadatke i aktivnosti koji treba da se obavljaju u skladu sa važećim zahtevima.</p> <p>(d) Organizacije za obuku moraju da vode evidenciju o instruktorima teorijske obuke, koja obuhvata njihove relevantne profesionalne kvalifikacije, odgovarajuće znanje i iskustvo, kao i dokaze o tome, procenu njihovih tehnika obuke i predmete koje imaju pravo da predaju.</p> <p>(e) Organizacije za obuku moraju da uspostave proceduru za održavanje stručnosti instruktora teorijske obuke.</p> <p>(f) Organizacije za obuku moraju da obezbede da instruktori praktične obuke i procenjivači uspešno završe obuku osveženja znanja kako bi mogli da produže ta ovlašćenja.</p> <p>(g) Organizacije za obuku moraju da vode evidenciju o licima koja su</p>	<p>nominated by the training organisation with the responsibility for training. Such person or persons shall be ultimately responsible to the accountable manager.</p> <p>(c) Training organisations shall have sufficient qualified personnel for the planned tasks and activities to be performed in accordance with the applicable requirements.</p> <p>(d) Training organisations shall maintain a record of theoretical instructors with their relevant professional qualifications, adequate knowledge and experience and their demonstration, instructional techniques assessment and subjects they are entitled to teach.</p> <p>(e) Training organisations shall establish a procedure to maintain competence of the theoretical instructors.</p> <p>(f) Training organisations shall ensure that practical instructors and assessors successfully complete refresher training in order to revalidate the respective endorsement.</p> <p>(g) Training organisations shall maintain a record of persons qualified for</p>
--	--	---

<p>ATCO.OR.C.005 Aktivitetet e kontraktuara</p> <p>(a) Organizatat e trajnimit sigurojnë që, gjatë kontraktimit ose blerjes së ndonjë pjese të aktiviteve të tyre, aktiviteti i kontraktuar ose i blerë ose pjesa e aktivitetit është në përputhje me kërkesat e zbatueshme.</p> <p>(b) Kur një organizatë e trajnimit kontraktton ndonjë pjesë të aktivitetit të saj një organizatë që nuk është e certifikuar në përputhje me këtë Rregullore për kryerjen e një aktiviteti të tillë, organizata e kontraktuar punon sipas kushteve të aprovimit të përmbajtura në certifikatën e lëshuar nga organizata e trajnimit kontraktuese. Organizata e trajnimit kontraktuese i siguron qasje autoritetit kompetent në organizatën e kontraktuar për të përcaktuar përputhshmërinë e vazhdueshme me kërkesat e zbatueshme.</p> <p>ATCO.OR.C.010 Kërkesat e personelit</p> <p>(a) Organizatat trajnuese emërojnë një menaxher përgjegjës.</p> <p>(b) Një person ose personat emërohen nga</p>	<p>kualifikovana za procenu stručnosti instruktora praktične obuke i stručnosti procenjivača, u skladu sa <i>ATCO.C.045</i>, sa njihovim odgovarajućim ovlašćenjima.</p> <p>ATCO.OR.C.015 Prostorije i oprema</p> <p>(a) Organizacije za obuku moraju da imaju prostorije koje im omogućavaju izvođenje i rukovođenje planiranim zadacima i aktivnostima u skladu sa ovom uredbom.</p> <p>(b) Organizacija za osposobljavanje osigurava da uređaji za osposobljavanje zadovoljavaju važeće specifikacije i zahteve koji odgovaraju zadatku.</p> <p>(c) U toku obuke na radnom mestu, organizacija za obuku mora da obezbedi da instruktor ima istu informaciju kao i lice koje je na <i>OJT</i> obuci i mehanizme da odmah interveniše.</p> <p>ATCO.OR.C.020 Vodenje evidencije</p> <p>(a) Organizacije za obuku moraju da čuvaju detaljnu evidenciju o licima</p>	<p>assessing practical instructors' competence and assessors' competence, in accordance with <i>ATCO.C.045</i>, with their relevant endorsements.</p> <p>ATCO.OR.C.015 Facilities and equipment</p> <p>(a) Training organisations shall have facilities allowing the performance and management of all planned tasks and activities in accordance with this Regulation.</p> <p>(b) The training organisation shall ensure that the synthetic training devices comply with the applicable specifications and requirements appropriate to the task.</p> <p>(c) During on-the-job training instruction, the training organisation shall ensure that the instructor has exactly the same information as the person undertaking OJT and the means to intervene immediately.</p> <p>ATCO.OR.C.020 Record keeping</p> <p>(a) Training organisations shall retain detailed records of persons undertaking or having undertaken</p>
---	--	--

<p>organizata e trajnimit me përgjegjësinë për trajnim. Personi ose personat e tillë do të jenë përfundimisht përgjegjës ndaj menaxherit përgjegjës.</p> <p>(c) Organizatat e trajnimit do të kenë personel të mjaftueshëm të kualifikuar për detyrat dhe aktivitetet e planifikuara që kryhen në përputhje me kërkesat e aplikueshme.</p> <p>(d) Organizatat e trajnimit mbajnë një regjistër të instruktorëve teorik me kualifikimet profesionale përkatëse, njohuritë dhe përvojën adekuate dhe demonstrimin e tyre, vlerësimin e teknikave instruksionale/mësimore dhe lëndët që kanë të drejtë t'i ligjërojnë.</p> <p>(e) Organizatat trajnuese krijojnë një procedurë për të ruajtur kompetencën e instruktorëve teorikë.</p> <p>(f) Organizatat e trajnimit sigurojnë që instruktorët dhe vlerësuesit praktik përfundojnë me sukses trajnimin rifreskues me qëllim të rivaldimit të miratimit përkatës.</p> <p>(g) Organizatat e trajnimit mbajnë një regjistër të personave të kualifikuar për vlerësimin e kompetencave të instruktorëve praktik dhe</p>	<p>koja se obučavaju ili koja su se obučavala, kako bi pokazali da su svi zahtevi programa obuke ispunjeni.</p> <p>(b) Organizacije za obuku moraju da uspostave i održavaju sistem za vođenje evidencije o profesionalnim kvalifikacijama i procenama instruktora i procenjivača iz tehnika obuke, kao i o predmetima koje imaju pravo da predaju, ukoliko je primenljivo.</p> <p>(c) Evidencije koje se zahtevaju u tač. (a) i (b) moraju da se čuvaju najmanje pet godina shodno važećem nacionalnom zakonu o zaštiti podataka:</p> <p>(1) nakon što lice koje se obučava završi program obuke; i</p> <p>(2) nakon što instruktor ili procenjivač prestane da obavlja posao za organizaciju za obuku, ukoliko je primenljivo.</p> <p>(d) Proces arhiviranja, uključujući format evidencija mora da bude precizno naveden u sistemu rukovođenja organizacije za obuku.</p> <p>(e) Evidencija mora da se čuva na</p>	<p>training to show that all requirements of the training courses have been met.</p> <p>(b) Training organisations shall establish and maintain a system for recording the professional qualifications and instructional techniques assessments of instructors and assessors, as well as the subjects they are entitled to teach, where appropriate.</p> <p>(c) The records required in points (a) and (b) shall be retained for a minimum period of five years subject to the applicable national data protection law:</p> <p>(1) after the person undertaking training has completed the course; and</p> <p>(2) after the instructor or assessor ceases to perform a function for the training organisation, as applicable.</p> <p>(d) The archiving process including the format of the records shall be specified in the training organisation's management system.</p> <p>(e) Records shall be stored in a secure manner.</p>
---	---	--

<p>kompetencave të vlerësuesve, në përputhje me ATCO.C.045, me miratimet e tyre përkatëse.</p> <p>ATCO.OR.C.015 Objektet dhe pajisjet</p> <p>(a) Organizatat e trajnimit duhet të kenë objekte që mundësojnë kryerjen dhe menaxhimin e të gjitha detyrave dhe aktiviteteve të planifikuara në përputhje me këtë Rregullore.</p> <p>(b) Organizata e trajnimit siguron që pajisjet sintetike të trajnimit janë në përputhje me specifikimet dhe kërkesat e aplikueshme të përshtatshme për detyrën.</p> <p>(c) Organizata e trajnimit, gjatë instruksioneve të trajnimit në vendin e punës, siguron që instruktori ka të njëjtin informacion sikurse personi që ndërmerr OJT (trajnimit në vend pune) dhe mjetet për të ndërhyrë menjëherë.</p> <p>ATCO.OR.C.020 Mbajtja e të dhënave/evidencës</p> <p>(a) Organizatat trajnuese mbajnë shënime/evidenca të hollësishme të personave që ndërmarrin ose kanë ndërmarrë trajnime, për të treguar se</p>	<p>obezbeđen način.</p> <p>ATCO.OR.C.025 Finansiranje i osiguranje</p> <p>Organizacije za obuku moraju da dokažu da imaju dovoljno finansijskih sredstava na raspolaganju, kako bi mogle da sprovede obuku u skladu sa ovom uredbom i da aktivnosti imaju dovoljno pokrivača za osiguranje od štete u skladu sa prirodom obuke koju sprovede i da se sve aktivnosti mogu sprovoditi u skladu sa ovom uredbom.</p> <p>PODDEO D</p> <p>ZAHTEVI ZA PROGRAME OBUKE I PLANOVE OBUKE</p> <p>ATCO.OR.D.001 Zahtevi za programe obuke i planove obuke</p> <p>Organizacije za obuku moraju da izrade:</p> <p>(a) planove obuke i programe obuke koji su povezani sa vrstom obuke koja se sprovodi u skladu sa zahtevima koji su propisani u Aneksu I (Deo <i>ATCO</i>), Poddeo D;</p> <p>(b) predmete, ciljeve predmeta, teme i podteme za dodatna ovlašćenja u skladu sa zahtevima koji su propisani u Aneksu I (Deo <i>ATCO</i>);</p>	<p>ATCO.OR.C.025 Funding and insurances</p> <p>Training organisations shall demonstrate that sufficient funding is available to conduct the training according to this Regulation and that the activities have sufficient insurance cover in accordance with the nature of the training provided and all activities can be carried out in accordance with this Regulation.</p> <p>SUBPART D</p> <p>REQUIREMENTS FOR TRAINING COURSES AND TRAINING PLANS</p> <p>ATCO.OR.D.001 Requirements for training courses and training plans</p> <p>Training organisations shall develop:</p> <p>(a) training plans and training courses associated to the type(s) of training provided in accordance with the requirements set out in Annex I (Part ATCO), Subpart D;</p> <p>(b) subjects, subject objectives, topics and subtopics for rating endorsements in accordance with the requirements laid down in Annex I (Part ATCO);</p> <p>(c) methods of assessments in accordance with ATCO.D.090(a)(3) and</p>
---	--	---

<p>janë plotësuar të gjitha kërkesat e kurseve të trajnimit.</p> <p>(b) Organizatat e trajnimit krijojnë dhe mbajnë një sistem për regjistrimin e kualifikimeve profesionale dhe vlerësimeve të teknikave instruksionale/mësimore të instruktorëve dhe vlerësuesve, si dhe kur është e përshtatshme, lëndët për të cilat ata kanë të drejtë të ligjërojnë.</p> <p>(c) Shënimet/evidencat e kërkuara në pikat (a) dhe (b) mbahen për një periudhë minimale prej pesë vjetësh, në varësi të ligjit të zbatueshëm kombëtar për mbrojtjen e të dhënave:</p> <p>(1) pasi personi që ndërmerr trajnim të ketë përfunduar kursin; dhe</p> <p>(2) pasi instruktori ose vlerësuesi pushon së kryeri një funksion për organizatën e trajnimit, sipas rastit.</p> <p>(d) Procesi i arkivimit duke përfshirë formatin e të dhënave, specifikohet në sistemin e menaxhimit të organizatës së trajnimit.</p> <p>(e) Regjistrat/evidencat ruhen në mënyrë të sigurve.</p> <p>ATCO.OR.C.025 Financimi dhe sigurimet</p>	<p>(c) metode procene u skladu sa <i>ATCO.D.090(a)(3)</i> i <i>ATCO.D.095(a)(3)</i>.</p> <p>ATCO.OR.D.005 Rezultati ispita i procena i sertifikati</p> <p>(a) Organizacija za obuku mora da omogući uvid kandidatu u njegove/njene rezultate ispita i procena i da, na zahtev kandidata, izda sertifikat sa njegovim/njenim rezultatima ispita i procena.</p> <p>(b) Po uspešnom završetku početne obuke, ili obuke za ovlašćenje za izdavanje novog ovlašćenja, organizacija za obuku mora da izda sertifikat.</p> <p>(c) Sertifikat o završetku osnovne obuke se izdaje samo na zahtev kandidata ukoliko su svi predmeti, teme i podteme sadržani u Dodatku 2 Aneksa I završeni i ukoliko je kandidat uspešno položio prateće ispite i procene.</p> <p>PODDEO E</p> <p>ZAHTEVI ZA VAZDUHOPLOVNO-</p>	<p><i>ATCO.D.095(a)(3)</i>.</p> <p>ATCO.OR.D.005 Examination and assessment results and certificates</p> <p>(a) The training organisation shall make available to the applicant his/her results of examinations and assessments and, upon applicant's request, issue a certificate with his/her result of examinations and assessments.</p> <p>(b) Upon successful completion of initial training, or of rating training for the issue of an additional rating, the training organisation shall issue a certificate.</p> <p>(c) A certificate of completion of the basic training shall only be issued upon request of the applicant if all subjects, topics and subtopics contained in Appendix 2 of Annex I have been completed and the applicant has successfully passed the associated examinations and assessments.</p> <p>SUBPART E</p> <p>REQUIREMENTS FOR AERO-</p>
--	---	--

<p>Organizatat e trajnimit demonstrojnë se janë në dispozicion fonde të mjaftueshme për të kryer trajnimin sipas kësaj Rregulloreje dhe se aktivitetet kanë mbulim të mjaftueshëm të sigurimit, në përputhje me natyrën e trajnimit të ofruar dhe se të gjitha aktivitetet mund të kryhen në përputhje me këtë Rregullore.</p> <p style="text-align: center;">NËN-PJESA D</p> <p style="text-align: center;">KËRKESAT PËR KURSET E TRAJNIMIT DHE PLANET E TRAJNIMIT</p> <p>ATCO.OR.D.001 Kërkesat për kurset e trajnimit dhe planet e trajnimit</p> <p>Organizatrat trajnuese zhvillojnë:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) planet e trajnimit dhe kurset e trajnimit të lidhura me llojin(et) e trajnimit të ofruar në përputhje me kërkesat e përcaktuara në Aneksin I (Pjesa ATCO), Nën-pjesa D; (b) lëndët, objektivat e lëndëve, temat dhe nën-temat për miratimet e gradimeve në përputhje me kërkesat e parashtruara në Aneksin I (Pjesa ATCO); (c) metodat e vlerësimeve në përputhje me ATCO.D.090(a)(3) dhe ATCO.D.095(a)(3). 	<p style="text-align: center;">MEDICINSKE CENTRE</p> <p>ATCO.ORE.001 Vazduhoplovno-medicinski centri</p> <p>Vazduhoplovno-medicinski centri (AeMCs) moraju da primenjuju odredbe Poddelova ORA.GEN i ORA.AeMC Aneksa VII Uredbe Komisije (EU) br. 290/2012, s tim:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) što se sva upućivanja na klasu 1 zamenjuju klasom 3; i (b) što se sva upućivanja na deo <i>MED</i> zamenjuju delom <i>ATCO.MED</i>. <p style="text-align: center;">ANEKS IV</p> <p style="text-align: center;">DEO ATCO.MED</p> <p style="text-align: center;">ZDRAVSTVENI ZAHTEVI ZA KONTROLORE LETENJA</p> <p style="text-align: center;">PODDEO A</p> <p style="text-align: center;">OPŠTI ZAHTEVI</p> <p>ODELJAK 1</p> <p>Opšte</p> <p>ATCO.MED.A.001 Nadležna vlast</p>	<p style="text-align: center;">MEDICAL CENTRES</p> <p>ATCO.ORE.001 Aero-medical centres</p> <p>Aero-medical centres (AeMCs) shall apply the provisions of Subparts ORA.GEN and ORA. AeMC of Annex VII to Commission Regulation (EU) No 290/2012, with:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) all references to class 1 to be replaced with class 3; and (b) all references to Part MED to be replaced with Part ATCO.MED. <p style="text-align: center;">ANNEX IV</p> <p style="text-align: center;">PART ATCO.MED</p> <p style="text-align: center;">MEDICAL REQUIREMENTS FOR AIR TRAFFIC CONTROLLERS</p> <p style="text-align: center;">SUBPART A</p> <p style="text-align: center;">GENERAL REQUIREMENTS</p> <p>SECTION 1</p> <p>General</p> <p>ATCO.MED.A.001 Competent authority</p> <p>For the purpose of this Part, the competent authority shall be:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) for aero-medical centres
--	--	--

<p>ATCO.OR.D.005 Rezultatet e ekzaminimit dhe vlerësimit dhe certifikatat</p> <p>(a) Organizata e trajnimit i vë në dispozicion të aplikuesit rezultatet e ekzaminimeve dhe vlerësimeve të tij/saj dhe, me kërkesë të aplikuesit, lëshon një certifikatë me rezultatin e ekzaminimeve dhe vlerësimeve të tij/saj.</p> <p>(b) Pas përfundimit të suksesshëm të trajnimit fillestar, ose trajnimit të gradimit për lëshimin e një gradimi shtesë, organizata e trajnimit lëshon një certifikatë.</p> <p>(c) Certifikata e përfundimit të trajnimit bazik lëshohet vetëm me kërkesë të aplikuesit, nëse të gjitha lëndët, temat dhe nën-temat e përmbajtura në Shtojcën 2 të Aneksit I janë përfunduar dhe aplikuesi ka kaluar me sukses ekzaminimet/provimet dhe vlerësimet përkatëse.</p> <p style="text-align: center;">NËN-PJESA E</p> <p style="text-align: center;">KËRKESAT PËR QENDRAT AERO-MJEKËSORE</p> <p>ATCO.OR.E.001 Qendrat aero-mjekësore</p>	<p>Za potrebe ovog dela, nadležna vlast je:</p> <p>(a) za vazduhoplovno-medicinske centre (AeMC-ovi):</p> <p>(1) vlast koju je imenovala država članica u kojoj AeMS ima svoje poslovno sedište;</p> <p>(2) Agencija, kada se AeMS nalazi u trećoj zemlji;</p> <p>(b) za ovlašćene lekare (AME-ove):</p> <p>(1) vlast koju je imenovala država članica u kojoj AMEs obavljaju praksu;</p> <p>(2) vlast koju je imenovala država članica u kojoj AME koji obavlja praksu u trećoj zemlji podnosi zahtev za izdavanje sertifikata;</p> <p>ATCO.MED.A.005 Predmet i obim</p> <p>Ovaj deo, propisan u ovom aneksu, utvrđuje zahteve za:</p> <p>(a) izdavanje, važenje, produženje i obnovu lekarskog uverenja koje je potrebno za korišćenje prava iz dozvole kontrolora letenja ili dozvole studenta kontrolora letenja sa</p>	<p>(AeMCs):</p> <p>(1) the authority designated by the Member State where the AeMC has its principal place of business;</p> <p>(2) the Agency, when the AeMC is located in a third country.</p> <p>(b) for aero-medical examiners (AMEs):</p> <p>(1) the authority designated by the Member State where the AMEs have their principal place of practice;</p> <p>(2) if the principal place of practice of an AME is located in a third country, the authority designated by the Member State to which the AME applies for the issue of the certificate.</p> <p>ATCO.MED.A.005 Scope</p> <p>This Part, set out in this Annex, establishes the requirements for:</p> <p>(a) the issue, validity, revalidation and renewal of the medical certificate required for exercising the privileges</p>
--	--	--

<p>Qendrat aero-mjekësore (AeMC) zbatojnë dispozitat e Nën-pjesëve ORA.GEN dhe ORA. AeMC të Aneksit VII të Rregullores së Komisionit (EU) Nr. 290/2012, ku:</p> <p>(a) të gjitha referencat ndaj klasës 1 të zëvendësohen me klasën 3; dhe (b) të gjitha referencat ndaj Pjesës MED të zëvendësohen me Pjesën ATCO.MED.</p> <p style="text-align: center;">ANEKSI IV PJESA ATCO.MED KËRKESAT MJEKËSORE PËR KONTROLLORËT E TRAFIKUT AJROR NËNPJESA A KËRKESAT E PËRGJITHSHME SEKSIONI 1 Të përgjithshme ATCO.MED.A.001 Autoriteti kompetent Për qëllimin e kësaj pjese, autoriteti kompetent është:</p> <p>(a) për qendrat aero-mjekësore (AeMC): (1) autoriteti i caktuar nga Shteti</p>	<p>izusetkom instruktora za obuku na sintetičkom uređaju za obuku; i (b) sertifikaciju AMEs za izdavanje lekarskih uverenja klase 3.</p> <p>ATCO.MED.A.010 Definicije Za potrebe ovog dela, primenjuju se sledeće definicije:</p> <p>(a) Akreditovan lekarski zaključak” označava zaključak dobijen od jednog ili više medicinskih eksperata koji je prihvatljiv za vlast za licenciranje, na osnovu objektivnih i nediskriminatornih kriterijuma, za potrebe slučaja koji je u pitanju, uz konsultaciju sa operativnim ekspertima ili drugim ekspertima, ukoliko je potrebno, uključujući procenu operativnog rizika;</p> <p>(b) „Vazduhoplovno-medicinska ocena” označava zaključak o zdravstvenoj sposobnosti kandidata na osnovu procene medicinske anamneze kandidata i/ili vazduhoplovno-medicinskih pregleda koji se zahtevaju u ovom delu i dalje preglede i medicinska ispitivanja,</p>	<p>of an air traffic controller licence or of a student air traffic controller licence with the exception of synthetic training device instructor; and (b) the certification of AMEs to issue class 3 medical certificates.</p> <p>ATCO.MED.A.010 Definitions For the purpose of this Part, the following definitions apply:</p> <p>(a) ‘Accredited medical conclusion’ means the conclusion reached by one or more medical experts acceptable to the licensing authority, on the basis of objective and non-discriminatory criteria, for the purposes of the case concerned, in consultation with operational experts or other experts as necessary and including an operational risk assessment;</p> <p>(b) ‘Aero-medical assessment’ means the conclusion on the medical fitness of an applicant based on the evaluation of the applicant's medical history and aero-medical examinations as required in this Part and further examinations and medical tests as</p>
--	---	--

<p>Anëtar ku AeMC ka vendin kryesor të biznesit/veprimtarisë;</p> <p>(2) Agjencia, kur AeMC gjendet në një vend të tretë.</p> <p>(b) për ekzaminerët aero-mjekësor (AME):</p> <p>(1) autoriteti i caktuar nga Shteti Anëtar ku AME kanë vendin e tyre kryesor të veprimtarisë;</p> <p>(2) nëse vendi kryesor i veprimtarisë së një AME gjendet në një vend të tretë, autoriteti i caktuar nga Shteti Anëtar në të cilin AME aplikon për lëshimin e certifikatës.</p> <p>ATCO.MED.A.005 Fushëveprimi</p> <p>Kjo pjesë, e përcaktuar në këtë Aneks, përcakton kërkesat për:</p> <p>(a) lëshimin, validitetin, rivalidimin dhe ripërtëritjen e certifikatës mjekësore të kërkuar për ushtrimin e privilegjeve të licencës së kontrollorit të trafikut ajror ose të licencës së student-kontrollorit të trafikut ajror me përjashtim të instruktorit të pajisjes sintetik të trajnimit; dhe</p>	<p>ukoliko je potrebno;</p> <p>(c) „Vazduhoplovno-medicinski pregled” označava inspekciju, palpaciju, perkusiju, auskultaciju ili drugi način ispitivanja posebno za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za korišćenje prava iz dozvole;</p> <p>(d) „Očni specijalista” označava oftalmologa ili kvalifikovanog optometristu koji je obučen da prepozna patološka stanja;</p> <p>(e) „Ispitivanje” označava ocenu suspektih patoloških stanja kandidata na osnovu pregleda i ispitivanja u cilju verifikacije njihovog prisustva ili odsustva;</p> <p>(f) „Vlast za licenciranje” označava nadležnu vlast države članice koja je izdala dozvolu ili kojoj lice podnosi zahtev za izdavanje dozvole, ili, kada lice još uvek nije podnelo zahtev za izdavanje dozvole, nadležnu vlast u skladu sa ovim delom;</p> <p>(g) „Ograničenje” označava stanje navedeno u lekarskom uverenju u skladu s kojim mora da se postupa u toku korišćenja prava iz dozvole;</p> <p>(h) „Greška refrakcije” označava</p>	<p>necessary;</p> <p>(c) ‘Aero-medical examination’ means inspection, palpation, percussion, auscultation or any other means of investigation especially for determining the medical fitness to exercise the privileges of the licence;</p> <p>(d) ‘Eye specialist’ means an ophthalmologist or a vision care specialist qualified in optometry and trained to recognise pathological conditions;</p> <p>(e) ‘Investigation’ means the assessment of a suspected pathological condition of an applicant by means of examinations and tests to verify the presence or absence of a medical condition;</p> <p>(f) ‘Licensing authority’ means the competent authority of the Member State that issued the licence, or to which a person applies for the issue of a licence, or, when a person has not yet applied for the issue of a licence, the competent authority in accordance with this Part;</p> <p>(g) ‘Limitation’ means a condition placed on the medical certificate that shall be</p>
--	---	---

<p>(b) certifikimi i AME për lëshimin e certifikatave mjekësore të klasës 3.</p> <p>ATCO.MED.A.010 Përkufizimet</p> <p>Për qëllime të kësaj Pjese, zbatohen përkufizimet e mëposhtme:</p> <p>(a) ‘Konkluzioni i akredituar mjekësor’ nënkupton konkluzionin e arritur nga një ose më shumë ekspertë mjekësor, të pranueshëm për autoritetin e licencimit, në bazë të kriterëve objektive dhe jo diskriminuese, për qëllimet e rastit në fjalë, në konsultim me ekspertët operacionalë ose ekspertë të tjerë sipas nevojës dhe përfshirë një vlerësim të rrezikut operacional;</p> <p>(b) ‘Vlerësimi aero-mjekësor’ nënkupton konkluzionin lidhur me aftësinë shëndetësore të një aplikuesi bazuar në vlerësimin e historikut shëndetësor të aplikuesit dhe ekzaminimeve aero-mjkeësore siç kërkohet në këtë Pjesë si dhe ekzaminimet dhe testet mjekësore të mëtejshme sipas nevojës;</p> <p>(c) ‘Ekzaminimi aero-mjekësor’ do të thotë inspektim, palpim, perkusion, auskultim ose ndonjë mënyrë tjetër</p>	<p>odstupanje od emetropije koja se meri u dioptrijama većeg ametropnog meridijana, mereno standardnim metodama;</p> <p>(i) „Značajno” označava stepen zdravstvenog stanja, čiji bi uticaj mogao da spreči bezbedno korišćenje prava iz dozvole.</p> <p>ATCO.MED.A.015 Lekarska tajna Sva lica uključena u vazduhoplovno-medicinski pregled, vazduhoplovno-medicinsku ocenu i sertifikaciju moraju da obezbede da se lekarska tajna poštuje u svakom trenutku.</p> <p>ATCO.MED.A.020 Umanjenje zdravstvene sposobnosti</p> <p>(a) Imaoci dozvole ne smeju nikad da koriste prava iz dozvole ako:</p> <p>(1) su svesni umanjenja svoje zdravstvene sposobnosti koje ih može onemogućiti da bezbedno koriste ova prava;</p> <p>(2) uzimaju ili koriste neki prepisan ili neprepisan lek koji može da utiče na bezbedno korišćenje prava iz dozvole;</p>	<p>complied with whilst exercising the privileges of the licence;</p> <p>(h) ‘Refractive error’ means the deviation from emmetropia measured in dioptres in the most ametropic meridian, measured by standard methods;</p> <p>(i) ‘Significant’ means a degree of a medical condition, the effect of which would prevent the safe exercise of the privileges of the licence.</p> <p>ATCO.MED.A.015 Medical confidentiality</p> <p>All persons involved in aero-medical examination, aero-medical assessment and certification shall ensure that medical confidentiality is respected at all times.</p> <p>ATCO.MED.A.020 Decrease in medical fitness</p> <p>(a) Licence holders shall not exercise the privileges of their licence at any time when they:</p> <p>(1) are aware of any decrease in their medical fitness which might render them unable to safely exercise those privileges;</p>
---	---	---

<p>kontrollimi, veçanërisht për përcaktimin e aftësisë shëndetësore për të ushtruar privilegjet e licencës;</p> <p>(d) ‘Specialist i Syrit’ nënkupton një oftalmolog ose një specialist të kujdesit të të pamurit të kualifikuar në optometri dhe të trajnuar në njohjen e kushteve patologjike;</p> <p>(e) ‘Kontrollimi/Hetimi’ nënkupton vlerësimin e gjendjes së dyshuar patologjike të një aplikuesi me anë të ekzaminimeve dhe testeve për të verifikuar praninë ose mungesën e një gjendjeje shëndetësore;</p> <p>(f) ‘Autoriteti i licencimit’ nënkupton autoritetin kompetent të Shtetit Anëtar që ka lëshuar licencën ose tek i cili një person aplikon për marrje të licencës ose kur personi nuk ka aplikuar ende për lëshimin e licencës, autoriteti kompetent në përputhje me këtë Pjesë;</p> <p>(g) ‘Kufizim’ nënkupton një kusht të shënuar në certifikatën mjekësore i cili duhet respektuar gjatë ushtrimit të privilegjeve të licencës;</p> <p>(h) ‘Gabim refraktiv’ do të thotë devijimi nga emetropia e matur në dioptra në meridianin më ametropik, matur me</p>	<p>(3) su podvrgnuti nekom medicinskom, hirurškom ili drugom tretmanu koji može da utiče na bezbedno korišćenje prava iz dozvole.</p> <p>(b) Uz to, imaoci lekarskog uverenja klase 3 moraju, odmah i pre korišćenja prava iz dozvole, da zatraže vazduhoplovno-medicinski savet kada su:</p> <p>(1) bili podvrgnuti hirurškoj operaciji ili invazivnoj proceduri;</p> <p>(2) započeli redovno korišćenje leka;</p> <p>(3) imali neku značajnu ličnu povredu koja uključuje nesposobnost za korišćenje prava iz dozvole;</p> <p>(4) imali neku značajnu bolest koja uključuje nesposobnost za korišćenje prava iz dozvole;</p> <p>(5) u drugom stanju;</p> <p>(6) primljeni u bolnicu ili na kliniku;</p> <p>(7) im po prvi put potrebna korektivna sočiva.</p>	<p>(2) take or use any prescribed or non-prescribed medication which is likely to interfere with the safe exercise of the privileges of the licence;</p> <p>(3) receive any medical, surgical or other treatment that is likely to interfere with the safe exercise of the privileges of the licence.</p> <p>(b) In addition, holders of a class 3 medical certificate shall, without undue delay and before exercising the privileges of their licence, seek aero-medical advice when they:</p> <p>(1) have undergone a surgical operation or invasive procedure;</p> <p>(2) have commenced the regular use of any medication;</p> <p>(3) have suffered any significant personal injury involving any incapacity to exercise the privileges of the licence;</p> <p>(4) have been suffering from any significant illness involving any incapacity to exercise the privileges of the licence;</p>
---	---	--

<p>metoda standarde;</p> <p>(i) 'E theksuar' nënkupton një shkallë të gjendjes shëndetësore, efekti i të cilës do të parandalonte ushtrimin e sigurt të privilegjeve të licencës.</p> <p>ATCO.MED.A.015 Konfidencialiteti mjekësor</p> <p>Të gjithë personat e përfshirë në ekzaminimin aero-mjekësor, vlerësimin dhe certifikimin aero-mjekësor sigurojnë që konfidencialiteti mjekësor respektohet në çdo kohë.</p> <p>ATCO.MED.A.020 Rënia e aftësisë shëndetësore</p> <p>(a) Mbajtësit e licencës nuk ushtrojnë privilegjet e licencës së tyre kurdo që:</p> <p>(1) janë të vetëdijshëm për ndonjë rënie të aftësisë së tyre shëndetësore që mund t'i bëjë ata të pa aftë për ushtrimin e sigurt të këtyre privilegjeve;</p> <p>(2) marrin ose përdorin ilaçe të përshkruara ose të pa përshkruara që mund të ndikojnë në ushtrimin e sigurt të privilegjeve të licencës;</p>	<p>U ovim slučajevima <i>AeMC</i> ili <i>AME</i> mora da oceni zdravstvenu sposobnost imao ca dozvole ili studenta kontrolora letenja i da odluči da li su sposobni da nastave da obavljaju svoje poslove.</p> <p>ATCO.MED.A.025 Obaveze AeMC-a i AME-a</p> <p>(a) Prilikom obavljanja vazduhoplovno-medicinskih pregleda i/ili ocena kako se zahteva u ovom delu, <i>AeMS</i> ili <i>AME</i> moraju da:</p> <p>(1) omogućiti da se uspostavi komunikacija sa kandidatom bez jezičkih prepreka;</p> <p>(2) upoznaju kandidata sa posledicama iznošenja nepotpune, netačne ili lažne izjave o svojoj medicinskoj anamnezi;</p> <p>(3) obaveste vlast za licenciranje da li kandidat iznosi nepotpune, netačne ili lažne izjave o svojoj medicinskoj anamnezi;</p> <p>(4) obaveste vlast za licenciranje da li je kandidat povukao</p>	<p>(5) are pregnant;</p> <p>(6) have been admitted to hospital or medical clinic;</p> <p>(7) first require correcting lenses.</p> <p>In these cases the AeMC or AME shall assess the medical fitness of the licence holder or student air traffic controller and decide whether they are fit to resume the exercise of their privileges.</p> <p>ATCO.MED.A.025 Obligations of AeMC and AME</p> <p>(a) When conducting aero-medical examinations and assessments as required in this Part, the AeMC or AME shall:</p> <p>(1) ensure that communication with the applicant can be established without language barriers;</p> <p>(2) make the applicant aware of the consequences of providing incomplete, inaccurate or false statements on their medical history;</p> <p>(3) notify the licensing authority if the applicant provides incomplete, inaccurate or false</p>
---	---	---

<p>(3) marrin trajtim mjekësor, kirurgjik ose tjetër që mund të ndikojë në ushtrimin e sigurt të privilegjeve të licencës.</p> <p>(b) Përveç kësaj, mbajtësit e certifikatës mjekësore të klasës 3 duhet, pa vonesa të panevojshme dhe para ushtrimit të privilegjeve të licencës së tyre, të kërkojnë këshilla aero-mjekësore kur ata:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) i janë nënshtruar një intervenimi kirurgjik ose procedure invazive; (2) kanë filluar përdorimin e rregullt të çfarëdo ilaçi; (3) kanë pësuar dëmtim të theksuar personal që përfshin paaftësi për të ushtruar privilegjet e licencës; (4) janë duke vuajtur nga ndonjë sëmundje e theksuar që përfshin paaftësi për të ushtruar privilegjet e licencës; (5) janë shtatzëna; (6) janë shtruar në spital ose klinikë mjekësore; (7) u nevojiten lente korrigjuese. 	<p>zahtev za lekarsko uverenje u bilo kojoj fazi procesa.</p> <p>(b) Nakon završetka vazduhoplovno-medicinskog pregleda i ocene, <i>AeMS</i> i <i>AME</i> moraju da:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) obaveste kandidata da li je sposoban, nesposoban ili se upućuje na vlast za licenciranje; (2) obaveste kandidata o svim ograničenjima u lekarskom uverenju; i (3) ukoliko je kandidat ocenjen kao nesposoban, obaveste ga/je o njegovom/njenom pravu na preispitivanje odluke; i (4) odmah dostave vlasti za licenciranje potpisan ili elektronski overen izveštaj koji sadrži detaljne rezultate vazduhoplovno-medicinskog pregleda i ocene za lekarsko uverenje i kopiju zahteva, lekarskog izveštaja i lekarskog uverenja; i (5) obaveste kandidata o njegovoj odgovornosti u slučaju umanjenja 	<p>statements on their medical history;</p> <p>(4) notify the licensing authority if the applicant withdraws the application for a medical certificate at any stage of the process.</p> <p>(b) After completion of the aero-medical examinations and assessments, the AeMC and AME shall:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) advise the applicant whether fit, unfit or referred to the licensing authority; (2) inform the applicant of any limitation placed on the medical certificate; and (3) if the applicant has been assessed as unfit, inform him/her of his/her right of a review of the decision; and (4) submit without delay to the licensing authority a signed, or electronically authenticated, report containing the detailed results of the aero-medical examination and assessment for the medical certificate and
--	---	---

Në raste të tilla, AeMC ose AME vlerëson aftësinë shëndetësore të mbajtësit të licencës ose të student-kontrollorit të trafikut ajror dhe vendosin nëse ata janë të aftë të rifillojnë ushtrimin e privilegjeve të tyre.

ATCO.MED.A.025 Obligimet e AeMC dhe AME

(a) Gjatë kryerjes së ekzaminimeve dhe vlerësimeve aero-mjekësore siç kërkohet në këtë Pjesë, AeMC ose AME:

- (1) siguron që komunikimi me aplikuesin mund të krijohet pa barriera gjuhësore;
- (2) vë në dijeni aplikuesin lidhur me pasojat e dhënies së deklaratave të paplota, të pasakta ose të rreme për historikun e tyre shëndetësor;
- (3) njofton autoritetin e licencimit nëse aplikuesi jep deklaratë të paplota, të pasakta ose të rreme për historikun e tyre shëndetësor;
- (4) njofton autoritetin e licencimit nëse aplikuesi tërheq kërkesën për certifikatë mjekësore në

zdravstvene sposobnosti, kao što je navedeno u ATCO.MED.A.020.

- (c) *AeMSs* i *AMEs* moraju da vode evidenciju sa detaljima o izvršenim vazduhoplovno-medicinskim pregledima i ocenama koji se obavljaju u skladu sa ovim delom i njihovim rezultatima u periodu od najmanje 10 godina, ili u periodu koji je utvrdilo nacionalno zakonodavstvo ukoliko je ovaj period duži.
- (d) *AeMSs* i *AMEs* moraju da dostave medicinskom ocenjivaču nadležne vlasti, na zahtev, sve vazduhoplovno-medicinske podatke i izveštaje, kao i sve druge relevantne informacije kada je potrebno za:
  - (1) izdavanje lekarskog uverenja;
  - (2) poslove nadzora.

O DELJAK 2

a copy of the application form, the examination form and the medical certificate; and

- (5) inform the applicant of their responsibility in the case of decrease in medical fitness as specified in ATCO.MED.A.020.
- (c) AeMCs and AMEs shall maintain records with details of aero-medical examinations and assessments performed in accordance with this Part and their results for a minimum period of 10 years, or for a period as determined by national legislation if this is longer.
- (d) AeMCs and AMEs shall submit to the medical assessor of the competent authority, upon request, all aero-medical records and reports, and any other relevant information when required for:
  - (1) medical certification;
  - (2) oversight functions.

<p>cilëndo fazë të procesit.</p> <p>(b) Pas përfundimit të ekzaminimeve dhe vlerësimeve aero-mjekësore, AeMC dhe AME:</p> <p>(1) këshillon kërkuesin qoftë i shëndetshëm, jo i shëndetshëm ose i referuar te autoriteti i licencimit;</p> <p>(2) informon aplikuesin lidhur me çdo kufizim të shënuar në certifikatën mjekësore; dhe</p> <p>(3) nëse aplikuesi është vlerësuar si jo i shëndetshëm, informon atë lidhur me të drejtën e tij/saj për rishikimin e vendimit; dhe</p> <p>(4) i paraqesin pa vonesë autoritetit të licencimit një raport të nënshkruar ose të vërtetuar në mënyrë elektronike, që përmban rezultatet e hollësishme të ekzaminimit aero-mjekësor dhe vlerësimin për certifikatën mjekësore dhe një kopje të formularit të aplikimit, formularit të ekzaminimit dhe certifikatës shëndetësore; dhe</p> <p>(5) informojnë aplikuesin lidhur me përgjegjësinë e tyre në rast të</p>	<p>Zahtevi za lekarska uverenja</p> <p>ATCO.MED.A.030 Sertifikati o zdravstvenoj sposobnosti</p> <p>(a) Kandidati za sticanje i imaoci dozvole kontrolora letenja ili dozvole studenta kontrolora letenja moraju da imaju lekarsko uverenje klase 3.</p> <p>(b) Imalac dozvole ne sme nikad da ima više od jednog lekarskog uverenja koje je izdato u skladu sa ovim delom.</p> <p>ATCO.MED.A.035 Zahtev za lekarsko uverenje</p> <p>(a) Zahtevi za lekarsko uverenje podnose se na obrascu koji je uspostavila nadležna vlast.</p> <p>(b) Kandidati za lekarsko uverenje moraju da dostave <i>AeMS</i> ili <i>AME</i>:</p> <p>(1) dokaz identiteta;</p> <p>(2) potpisanu izjavu:</p> <p>(i) o medicinskim činjenicama koje se odnose na medicinsku anamnezu;</p> <p>(ii) da li su ranije podnosili zahtev za lekarsko uverenje ili da li su bili podvrgnuti vazduhoplovno-medicinskom</p>	<p>SECTION 2</p> <p>Requirements for medical certificates</p> <p>ATCO.MED.A.030 Medical certificates</p> <p>(a) Applicants for and holders of an air traffic controller licence, or student air traffic controller licence, shall hold a class 3 medical certificate.</p> <p>(b) A licence holder shall not at any time hold more than one medical certificate issued in accordance with this Part.</p> <p>ATCO.MED.A.035 Application for a medical certificate</p> <p>(a) Applications for a medical certificate shall be made in a format established by the competent authority.</p> <p>(b) Applicants for a medical certificate shall provide the AeMC or AME with:</p> <p>(1) proof of their identity;</p> <p>(2) a signed declaration:</p> <p>(i) of medical facts concerning their medical history;</p> <p>(ii) as to whether they have</p>
---	---	--

<p>rënies së aftësisë shëndetësore siç është përcaktuar në ATCO.MED. A.020.</p> <p>(c) AEMC-të dhe AME-të mbajnë shënime me detajet e ekzaminimeve dhe vlerësimeve aero-mjekësore të kryera në përputhje me këtë Pjesë dhe rezultatet e tyre për një periudhë minimale prej 10 vitesh, ose për një periudhë të përcaktuar nga legjislacioni kombëtar nëse kjo është më e gjatë.</p> <p>(d) AMC-të dhe AME-të paraqesin tek vlerësuesi mjekësor i autoritetit kompetent, sipas kërkesës, të gjitha të dhënat dhe raportet aero-mjekësore dhe çdo informacion tjetër relevant kur kërkohet për:</p> <p>(1) certifikim mjekësor;</p> <p>(2) funksione të mbikëqyrjes.</p> <p style="text-align: center;">SEKSIONI 2</p> <p style="text-align: center;">Kërkesat për certifikatat mjekësore</p> <p>ATCO.MED.A.030 Certifikatat mjekësore</p> <p>(a) Aplikuesit dhe mbajtësit e një licence kontrollori të trafikut ajror, ose licencës së student- kontrollorit të trafikut ajror,</p>	<p>pregledu za lekarsko uverenje i, ukoliko jesu, ko je obavio pregled i sa kojim rezultatom;</p> <p>(iii)da li su ikada bili ocenjeni kao nesposobni ili da li im je lekarsko uverenje bilo suspendovano ili stavljeno van snageduzet.</p> <p>(c) Prilikom podnošenja zahteva za produženje ili obnovu lekarskog uverenja, kandidati pre početka odgovarajućeg vazduhoplovno-medicinskog pregleda moraju da dostave poslednje lekarsko uverenje <i>AeMS</i> ili <i>AME</i>.</p> <p>ATCO.MED.A.040 Izdavanje, produženje i obnova lekarskih uverenja</p> <p>(a) Lekarsko uverenje se izdaje, obnavlja ili produžava samo nakon završetka zahtevanih vazduhoplovno-medicinskih pregleda i ocena i nakon donošenja ocene da je kandidat sposoban.</p> <p>(b) Inicijalno izdavanje:</p> <p>Inicijalna lekarska uverenja klase 3</p>	<p>previously applied for a medical certificate or have undergone an aero-medical examination for a medical certificate and, if so, by whom and with what result;</p> <p>(iii)as to whether they have ever been assessed as unfit or had a medical certificate suspended or revoked.</p> <p>(c) When applying for a revalidation or renewal of the medical certificate, applicants shall present the most recent medical certificate to the AeMC or AME prior to the relevant aero-medical examinations.</p> <p>ATCO.MED.A.040 Issue, revalidation and renewal of medical certificates</p> <p>(a) A medical certificate shall only be issued, revalidated or renewed once the required aero-medical examinations and assessments have been completed and the applicant has been assessed as fit.</p> <p>(b) Initial issue:</p> <p>Initial class 3 medical certificates</p>
---	---	---

<p>mbajnë një certifikatë mjekësore të klasës së tretë.</p> <p>(b) Mbajtësi i licencës në asnjë kohë nuk mund të mbajë më shumë se një certifikatë mjekësore të lëshuar në përputhje me këtë Pjesë.</p> <p>ATCO.MED.A.035 Aplikimi për një certifikatë mjekësore</p> <p>(a) Aplikimet për certifikatë mjekësore bëhen në një format të përcaktuar nga autoriteti kompetent.</p> <p>(b) Aplikuesit për certifikatë mjekësore i ofrojnë AeMC-së ose AME-së:</p> <p>(1) dëshmi të identitetit të tyre;</p> <p>(2) një deklaratë të nënshkruar:</p> <p>(i) të fakteve shëndetësore lidhur me historinë e tyre mjekësore;</p> <p>(ii) nëse kanë aplikuar më parë për certifikatë mjekësore ose kanë kryer një ekzaminim aero-mjekësor për certifikatë mjekësore dhe, nëse po, nga kush dhe me çfarë rezultati;</p> <p>(iii) nëse janë vlerësuar ndonjëherë si jo të shëndetshëm ose iu është pezulluar ose revokuar një certifikatë mjekësore.</p>	<p>izdaje <i>AeMS</i>.</p> <p>(c) Produzënie i obnova:</p> <p>Lekarska uverenja klase 3 produžava ili obnavlja <i>AeMS</i> ili <i>AME</i>.</p> <p>(d) Samo <i>AeMS</i> ili <i>AME</i> izdaje, produžava ili obnavlja lekarsko uverenje ako je:</p> <p>(1) kandidat dostavio kompletnu medicinsku anamnezu i, ukoliko AeMC ili AME zahteva, rezultate vazduhoplovno-medicinskih pregleda i ispitivanja koje je obavio izabrani lekar kandidata ili neki drugi lekar specijalista;</p> <p>(2) AeMS ili AME izvršio vazduhoplovno-medicinsku ocenu na osnovu vazduhoplovno-medicinskih pregleda i ispitivanja koji se zahtevaju kako bi verifikovao da kandidat ispunjava sve relevantne zahteve ovog dela.</p> <p>(e) AME, AeMS ili, u slučaju upućivanja, vlast za licenciranje može da zahteva da se kandidat podvrgne dodatnim medicinskim pregledima i ispitivanjima kada je to klinički indikovano, pre izdavanja, produženja</p>	<p>shall be issued by an AeMC.</p> <p>(c) Revalidation and renewal:</p> <p>Class 3 medical certificates shall be revalidated or renewed by an AeMC or an AME.</p> <p>(d) The AeMC or AME shall only issue, revalidate or renew a medical certificate if:</p> <p>(1) the applicant has provided them with a complete medical history and, if required by the AeMC or AME, results of aero-medical examinations and tests conducted by the applicant's physician or any medical specialists; and</p> <p>(2) the AeMC or AME has conducted the aero-medical assessment based on the aero-medical examinations and tests as required to verify that the applicant complies with all the relevant requirements of this Part.</p> <p>(e) The AME, AeMC or, in the case of referral, the licensing authority may require the applicant to undergo additional medical examinations and investigations when clinically</p>
--	--	---

<p>(c) Gjatë aplikimit për rivalidim ose ripërtëritje të certifikatës mjekësore, aplikuesit paraqesin certifikatën më të fundit mjekësore tek AeMC ose AME para ekzaminimeve përkatëse aero-mjekësore.</p> <p>ATCO.MED.A.040 Lëshimi, rivalidimi, dhe ripërtëritja i certifikatave mjekësore</p> <p>(a) Certifikata mjekësore lëshohet, rivalidohet ose ripërtërihet vetëm në rastet pasi të jenë kryer ekzaminimet dhe vlerësimet e kërkuara aero-mjekësore dhe pasi aplikuesi të jetë vlerësuar si i aftë në aspektin shëndetësor.</p> <p>(b) Lëshimi fillestar:</p> <p>Certifikatat mjekësore fillestare të klasit 3 lëshohen nga AeMC-të.</p> <p>(c) Rivalidimi dhe ripërtëritja:</p> <p>Certifikatat mjekësore të klasit 3 rivalidohen ose ripërtërihen nga një AeMC ose AME.</p> <p>(d) AeMC-ja dhe AME-ja lëshojnë,</p>	<p>ili odnovne lekarskog uverenja.</p> <p>(f) Vlast za licenciranje može, u zavisnosti šta je primenljivo, da izda ili ponovo izda lekarsko uverenje:</p> <p>(1) ako joj je slučaj upućen;</p> <p>(2) ako je utvrdila da su potrebne korekcije informacija u lekarskom uverenju, pri čemu se netačno lekarsko uverenje stavlja van snage.</p> <p>ATCO.MED.A.045 Važenje, produženje i obnova lekarskih uverenja</p> <p>(a) Važenje:</p> <p>(1) Lekarska uverenja klase 3 važe 24 meseca.</p> <p>(2) Rok važenja lekarskih uverenja klase 3 se skraćuje na 12 meseci imaočima dozvola koji su napunili 40 godina. Lekarska uverenja izdata pre napunjenih 40 godina prestaju da važe kada imalac dozvole napuni 41 godinu.</p> <p>(3) Rok važenja lekarskog uverenja, uključujući neki prateći pregled ili posebno ispitivanje se:</p>	<p>indicated before the medical certificate is issued, revalidated or renewed.</p> <p>(f) The licensing authority may issue or reissue a medical certificate, as applicable, if:</p> <p>(1) a case is referred;</p> <p>(2) it has identified that corrections to the information on the certificate are necessary, in which case the incorrect medical certificate shall be revoked.</p> <p>ATCO.MED.A.045 Validity, revalidation and renewal of medical certificates</p> <p>(a) Validity:</p> <p>(1) Class 3 medical certificates shall be valid for a period of 24 months.</p> <p>(2) The period of validity of class 3 medical certificates shall be reduced to 12 months for licence holders who have reached the age of 40. A medical certificate issued prior to reaching the age of 40 shall cease to be valid when the licence holder reaches the age</p>
---	--	--

<p>rivalidojnë ose ripërtërijnë certifikatën mjekësore vetëm nëse:</p> <p>(1) aplikuesi iu ka ofruar atyre një historikun e plotë mjekësor dhe, nëse kërkohen nga AeMC ose AME, rezultatet e ekzaminimeve aero-mjekësore dhe testeve të kryera nga mjeku i aplikuesit ose ndonjë specialist mjekësor; dhe</p> <p>(2) AeMC ose AME kanë kryer vlerësimin aero-mjekësor bazuar në ekzaminimet dhe testet aero-mjekësore siç kërkohet për të verifikuar që aplikuesi i përmbahet të gjitha kërkesave përkatëse të kësaj Pjese.</p> <p>(e) AME-ja, AeMC-ja ose, në rast referimi, autoriteti licencues mund të kërkojë nga aplikuesi që t'i nënshtrohet ekzaminimeve dhe kontrolleve shtesë mjekësore sipas indikacioneve klinike para se të lëshohet, rivalidohet ose ripërtërihet certifikata mjekësore.</p> <p>(f) Autoriteti licensues mund të lëshojë ose rilëshojë një certifikatë mjekësore, sipas rastit, nëse:</p> <p>(1) referohet një rast;</p> <p>(2) ka identifikuar që janë të</p>	<p>(i) odreduje u zavisnosti od starosti kandidata na dan obavljanja vazduhoplovno-medicinskog pregleda;</p> <p>(ii) računa od dana obavljanja vazduhoplovno-medicinskog pregleda u slučaju inicijalnog izdavanja i obnove, i od datuma isteka važenja prethodnog lekarskog uverenja u slučaju produženja.</p> <p>(b) Produženje:</p> <p>Vazduhoplovno-medicinski pregledi i ocene za produženje lekarskog uverenja mogu da budu obavljani do 45 dana pre datuma isteka važenja lekarskog uverenja.</p> <p>(c) Obnova:</p> <p>(1) Ako imalac lekarskog uverenja ne ispunjava uslove navedene u tački (b), potrebno je zahtevati vazduhoplovno-medicinski pregled i ocenu za obnovu.</p> <p>(2) U slučaju isteka roka lekarskog</p>	<p>of 41.</p> <p>(3) The validity period of a medical certificate, including any associated examination or special investigation, shall be:</p> <p>(i) determined by the age of the applicant at the date when the aero-medical examination takes place; and</p> <p>(ii) calculated from the date of the aero-medical examination in the case of initial issue and renewal, and from the expiry date of the previous medical certificate in the case of revalidation.</p> <p>(b) Revalidation:</p> <p>Aero-medical examinations and assessments for the revalidation of a medical certificate may be undertaken up to 45 days prior to the expiry date of the medical certificate.</p> <p>(c) Renewal:</p> <p>(1) If the holder of a medical</p>
--	--	--

<p>nevojshme korrigjimet në informatat në certifikatë, me ç'rast certifikata mjekësore e pasaktë do të revokohet.</p> <p>ATCO.MED.A.045 Validiteti, rivalidimi dhe ripërtëritja i certifikatave mjekësore</p> <p>(a) Validiteti:</p> <p>(1) Certifikatat mjekësore të klasit 3 janë valide për një periudhë prej 24 muajsh.</p> <p>(2) Periudha e validitetit të certifikatave mjekësore të klasit 3 do të zvogëlohet në 12 muaj për mbajtësit e licencave të cilat kanë arritur moshën 40 vjeçare. Certifikata mjekësore e lëshuar para arritjes së moshës 40 vjeçare do të pushoj së qeni valide kur mbajtësi i licences arrin moshën 41 vjeçare.</p> <p>(3) Periudha e validitetit të një certifikate mjekësore, duke përfshirë çdo ekzaminim të lidhur ose kontrollim të posaçëm:</p> <p>(i) përcaktohet nga mosha e aplikuesit në datën kur</p>	<p>uverenja:</p> <p>(i) manje od dve godine, mora da se obavi rutinski vazduhoplovno-medicinski pregled za produženje;</p> <p>(ii) više od dve godine, AeMS ili AME mora da, nakon ocene vazduhoplovno-medicinskih podataka kandidata, obavi samo vazduhoplovno-medicinski pregled za obnovu;</p> <p>(iii) više od pet godina, primenjuju se zahtevi za vazduhoplovno-medicinske preglede za inicijalno izdavanje, a ocena mora da se zasniva na zahtevima za produženje.</p> <p>ATCO.MED.A.046 Suspenzija ili stavljanje van snage lekarskog uverenja</p> <p>(a) Nakon stavljanja van snage lekarskog uverenja, imalac mora odmah da vrati lekarsko uverenje vlasti za licenciranje.</p>	<p>certificate does not comply with point (b), a renewal aero-medical examination and assessment shall be required.</p> <p>(2) If the medical certificate has expired for:</p> <p>(i) less than 2 years, a routine revalidation aero-medical examination shall be performed;</p> <p>(ii) more than 2 years, the AeMC or AME shall only conduct the renewal aero-medical examination after assessment of the aero-medical records of the applicant;</p> <p>(iii) more than 5 years, the aero-medical examination requirements for initial issue shall apply and the assessment shall be based on the revalidation requirements.</p> <p>ATCO.MED.A.046 Suspension or revocation of a medical certificate</p> <p>(a) Upon revocation of the medical</p>
---	--	---

<p>kryhet ekzaminimi aero-mjekësor; dhe</p> <p>(ii) llogaritet nga data e ekzaminimit aero-mjekësor në rastin e lëshimit fillestar dhe ripërtëritjesdhe nga data e skadimit të certifikatës së mëparshme mjekësore në rast të rivalidimit.</p> <p>(b) Rivalidimi:</p> <p>Ekzaminimet dhe vlerësimet aero-mjekësore për rivalidimin e certifikatës mjekësore mund të ndërmerren deri në 45 ditë para datës së skadimit të certifikatës mjekësore.</p> <p>(c) Ripërtëritja:</p> <p>(1) Nëse mbajtësi i një certifikate mjekësore nuk i përmbahet pikës (b), kërkohet një ekzaminim dhe vlerësim aero-mjekësor për ripërtëritje.</p> <p>(2) Nëse certifikata mjekësore ka skaduar për:</p> <p>(i) më pak se 2 vjet, atëherë kryhet ekzaminimi rutinor aero-mjekësor për rivalidim;</p>	<p>(b) Nakon suspenzije lekarskog uverenja, imalac mora odmah da vrati lekarsko uverenje vlasti za licenciranje, na zahtev vlasti.</p> <p>ATCO.MED.A.050 Upućivanje</p> <p>Ako je kandidat za lekarsko uverenje klase 3 upućen na vlast za licenciranje u skladu sa <i>ATCO.MED.V.001</i>, <i>AeMS</i> ili <i>AME</i> mora da prosledi vlasti za licenciranje odgovarajuću medicinsku dokumentaciju.</p> <p>PODDEO B</p> <p>ZAHTJEVI ZA LEKARSKA UVERENJA ZA KONTROLORE LETENJA</p> <p>ODELJAK 1</p> <p>Opšte</p> <p>ATCO.MED.B.001 Ograničenja lekarskih uverenja</p> <p>(a) Ograničenja lekarskih uverenja klase 3</p> <p>(1) Ako kandidat ne ispunjava u</p>	<p>certificate, the holder shall immediately return the medical certificate to the licensing authority.</p> <p>(b) Upon suspension of the medical certificate, the holder shall return the medical certificate to the licensing authority on request of the authority.</p> <p>ATCO.MED.A.050 Referral</p> <p>If an applicant for a class 3 medical certificate is referred to the licensing authority in accordance with ATCO MED. B.001, the AeMC or AME shall transfer the relevant medical documentation to the licensing authority.</p> <p>SUBPART B</p> <p>REQUIREMENTS FOR AIR TRAFFIC CONTROLLER MEDICAL CERTIFICATES</p> <p>SECTION 1</p>
---	---	---

<p>(ii) më shumë se 2 vjet, AeMC ose AME kryejnë ekzaminimin aero-mjekësor të ripërtëritjesvetëm pas vlerësimit të dokumenteve aero-mjekësore të aplikuesit;</p> <p>(iii) më shumë se 5 vjet, zbatohen kërkesat për lëshimin fillestar të ekzaminimit aero-mjekësor dhe vlerësimi bazohet në kërkesat e rivalidimit.</p> <p>ATCO.MED.A.046 Pezullimi ose revokimi i certifikatës mjekësore</p> <p>(a) Pas revokimit të certifikatës mjekësore, mbajtësi menjëherë duhet të kthejë certifikatën mjekësore tek autoriteti licencues.</p> <p>(b) Pas pezullimit të certifikatës mjekësore, mbajtësi duhet t'ia kthejë certifikatën mjekësore autoritetit licencues, me kërkesë të autoritetit.</p> <p>ATCO.MED.A.050 Referimi</p> <p>Nëse një aplikues për certifikatë mjekësore të klasit 3 i referohet autoritetit licencues në</p>	<p>potpunosti zahteve za lekarsko uverenje klase 3, ali se smatra da ne ugrožava bezbedno korišćenje prava iz dozvole, AeMS ili AME mora da:</p> <p>(i) uputi kandidata na vlast za licenciranje radi donošenja odluke o njegovoj zdravstvenoj sposobnosti, kao što je navedeno u ovom poddelu;</p> <p>(ii) (u slučajevima kada upućivanje na vlast za licenciranje nije definisano u ovom poddelu, proceni da li je kandidat sposoban da bezbedno obavlja svoje dužnosti u skladu sa jednim ili više ograničenja koja su navedena u lekarskom uverenju i prema potrebi izda lekarsko uverenje sa ograničenjem, odnosno ograničenjima.</p> <p>(2) AeMS ili AME može da produži ili obnovi lekarsko</p>	<p style="text-align: center;">General</p> <p>ATCO.MED.B.001 Limitations to medical certificates</p> <p>(a) Limitations to class 3 medical certificates:</p> <p>(1) If the applicant does not fully comply with the requirements for a class 3 medical certificate but is considered to be not likely to jeopardise the safe exercise of the privileges of the licence, the AeMC or AME shall:</p> <p>(i) refer the decision on fitness of the applicant to the licensing authority as indicated in this Subpart; or</p> <p>(ii) in cases where a referral to the licensing authority is not indicated in this Subpart, evaluate whether the applicant is able to perform their duties safely when complying with one or more limitations endorsed on the medical</p>
--	--	---

përputhje me ATCO MED. B.001, AeMC ose AME do t'ia transferojë dokumentacionin përkatës mjekësor autoritetit licencues.

NËNPJESA B

KËRKESAT PËR CERTIFIKATAT MJEKËSORE TË KONTROLLORËVE TË TRAFIKUT AJROR

SEKSIONI 1

Të përgjithshme

ATCO.MED.B.001 Kufizimet e certifikatave mjekësore

- (a) Kufizimet për certifikatat mjekësore të klasit 3:
- (1) Nëse aplikuesi nuk i përmbahet plotësisht kërkesave për certifikatë mjekësore të klasit 3 por konsiderohet se nuk ka gjasa të rrezikojë ushtrimin e

uverenje sa istim ograničenjem bez upućivanja kandidata na vlast za licenciranje.

- (b) Prilikom ocene da li je ograničenje potrebno, posebno treba razmotriti:
- (1) da li akreditovani lekarski zaključak ukazuje da u posebnim okolnostima kandidat ne ispunjava neki od zahteva, brojčani ili drugi, na način da korišćenje prava iz dozvole ne ugrožava bezbedno korišćenje prava iz dozvole;
- (2) iskustvo kandidata koje je relevantno za posao koji treba da obavlja.
- (c) Operativna ograničenja
- (1) Nadležna vlast, zajedno sa pružaocem usluga u vazdušnoj plovidbi, mora da utvrdi operativna ograničenja koja su primenljiva u specifičnim operativnim uslovima koji su u pitanju.
- (2) Samo vlast za licenciranje unosi odgovarajuća operativna ograničenja u lekarsko uverenje.

certificate, and issue the medical certificate with limitation(s) as necessary.

- (2) The AeMC or AME may revalidate or renew a medical certificate with the same limitation without referring the applicant to the licensing authority.
- (b) When assessing whether a limitation is necessary, particular consideration shall be given to:
- (1) whether accredited medical conclusion indicates that in special circumstances the applicant's failure to meet any requirement, whether numerical or otherwise, is such that exercise of the privileges of the licence is not likely to jeopardise the safe exercise of the privileges of the licence;
- (2) the applicant's experience relevant to the operation to be performed.
- (c) Operational limitations
- (1) The competent authority, in

<p>sigurt të privilegjeve të licencës, AeMC ose AME:</p> <p>(i) ia referojnë vendimin mbi gjenjden shëndetësore të aplikuesit autoritetit licencues siç potencohet në këtë nën-pjesë; ose</p> <p>(ii) në rastet kur referimi tek autoriteti licencues nuk potencohet në këtë nën-pjesë, vlerësojnë nëse aplikanti është i aftë t'i kryejë detyrat e tij/saj në mënyrë të sigurt kur i përmbahen njëri apo më shumë kufizimeve të miratuara në certifikatën mjekësore dhe lëshojnë certifikatën mjekësore me kufizim (e) sipas nevojës.</p> <p>(2) AeMC ose AME mund të rivalidojnë ose ripërtërijnë një certifikatë mjekësore me të njëjtin kufizim pa e referuar aplikuesin tek autoritetit licencues.</p> <p>(b) Gjatë vlerësimit nëse është i nevojshëm kufizimi, duhet t'i</p>	<p>(d) Svako drugo ograničenje se može uvesti imaoocu lekarskog uverenja ukoliko je potrebno kako bi se osiguralo bezbedno korišćenje prava iz dozvole.</p> <p>(e) Svako ograničenje koje je uvedeno imaoocu lekarskog uverenja mora da bude navedeno u lekarskom uverenju.</p> <p style="text-align: center;">ODELJAK 2</p> <p style="text-align: center;">Zdravstveni zahtevi za lekarska uverenja klase 3</p> <p>ATCO.MED.B.005 Opšte</p> <p>Kandidati za lekarsko uverenje ne smeju da imaju nijedno od navedenog što bi izazvalo određeni stepen funkcionalne nesposobnosti koja bi uticala na bezbedno obavljanju poslova ili koja bi mogla da iznenada onesposobi kandidata da bezbedno koristi prava iz dozvole:</p> <p>(1) abnormalnost, urođenu ili stečenu;</p> <p>(2) aktivno, latentno, akutno ili hronično oboljenje ili nesposobnost;</p>	<p>conjunction with the air navigation service provider, shall determine the operational limitations applicable in the specific operational environment concerned.</p> <p>(2) Appropriate operational limitations shall only be placed on the medical certificate by the licensing authority.</p> <p>(d) Any other limitation may be imposed on the holder of a medical certificate if required to ensure the safe exercise of the privileges of the licence.</p> <p>(e) Any limitation imposed on the holder of a medical certificate shall be specified therein.</p> <p style="text-align: center;">SECTION 2</p> <p style="text-align: center;">Medical requirements for class 3 medical certificates</p> <p>ATCO.MED.B.005 General</p> <p>Applicants shall be free from any of the following that would entail a degree of functional incapacity which is likely to</p>
--	---	--

<p>kushtohet kujdes i veçantë:</p> <p>(1) nëse konkluzioni mjekësor i akredituar potencon se në rrethana të veçanta, mos përmbushja nga ana aplikuesit të ndonjë kërkesë, qoftë numerike apo tjetër, është e tillë që ushtrimi i privilegjeve të licencës nuk ka gjasa të rrezikojë ushtrimin e sigurt të privilegjeve të licencës;</p> <p>(2) përvojës së aplikuesit relevante për operacionin që do të kryhet.</p> <p>(c) Kufizimet operacionale</p> <p>(1) Autoriteti kompetent, në bashkëpunim me ofruesin e shërbimit të navigimit ajror, përcakton kufizimet operacionale të zbatueshme në mjedisin e veçantë operacional në fjalë.</p> <p>(2) Kufizimet e duhura operacionale duhet të vendosen në certifikatën mjekësore vetëm nga autoriteti licencues.</p> <p>(d) Çdo kufizim tjetër mund të vendoset ndaj mbajtësit të një certifikate mjekësore nëse kërkohet</p>	<p>(3) ranu, povredu ili posledicu operacije;</p> <p>(4) dejstvo ili neželjeni efekat nekih prepisanih ili neprepisanih terapijskih, dijagnostičkih ili preventivnih lekova koje koriste.</p> <p>ATCO.MED.B.010 Kardiovaskularni sistem</p> <p>(a) Pregled:</p> <p>(1) Standardni 12-kanalni elektrokardiogram (ECG) u mirovanju i izveštaj moraju da se urade prilikom pregleda za inicijalno izdavanje lekarskog uverenja, i zatim:</p> <p>(i) prilikom pregleda za prvo produženje ili obnovu nakon navršenih 65 godina;</p> <p>(ii) posle toga svake četiri godine;</p> <p>(iii) kada je klinički indikovano.</p> <p>(2) kompletna kardiovaskularna ocena mora da se uradi:</p> <p>(i) prilikom pregleda za inicijalno produženje ili obnovu nakon navršenih 65 godina života;</p> <p>(ii) posle svake 4 godine; i</p>	<p>interfere with the safe performance of duties or could render the applicant likely to become suddenly unable to exercise the privileges of the licence safely:</p> <p>(1) abnormality, congenital or acquired;</p> <p>(2) active, latent, acute or chronic disease or disability;</p> <p>(3) wound, injury or sequelae from operation;</p> <p>(4) effect or side effect of any prescribed or non-prescribed therapeutic, diagnostic or preventive medication taken.</p> <p>ATCO.MED.B.010 Cardiovascular system</p> <p>(a) Examination:</p> <p>(1) A standard 12-lead resting electrocardiogram (ECG) and report shall be completed at the examination for the initial issue of a medical certificate and then:</p> <p>(i) every 4 years until the age of 30;</p> <p>(ii) at all revalidation or renewal examinations thereafter; and</p> <p>(iii) when clinically indicated.</p>
---	---	---

për të siguruar ushtrimin e sigurt të privilegjeve të licencës.

- (e) Çdo kufizim i vendosur ndaj mbajtësit të një certifikate mjekësore duhet të specifikohet në të.

SEKSIONI 2

Kërkesat mjekësore për certifikatat mjekësore të klasit 3

ATCO.MED.B.005 Të përgjithshme

Aplikuesit duhet të jenë të lirë nga cilido nga elementet e mëposhtme që do të shkaktonin një shkallë të paaftësisë funksionale, e cila ka gjasë ta pengoj kryerjen e sigurt të detyrave ose mund ta bëjë aplikuesin papritmas të paaftë që të ushtroj privilegjet e licencës në mënyrë të sigurt:

- (1) anomali, e lindur ose e fituar;
- (2) sëmundje ose aftësi e kufizuar aktive, latente, akute ose kronike;
- (3) plagë, lëndim ose pasojë nga operacioni;
- (4) efektet ose efektet anësore të

(iii)kada je klinički naznačeno.

- (3) Procena serum lipida, uključujući holesterol, mora da se zahteva prilikom pregleda za inicijalno izdavanje lekarskog uverenja, prilikom prvog pregleda nakon navršenih 40 godina i kada je klinički in.

(b) Kardiovaskularni sistem — Opšte:

- (1) Kandidati za lekarsko uverenje klase 3 sa nekim od dole navedenih stanja moraju da budu ocenjeni kao nesposobni:
- (i) aneurizma grudne ili nadbubrežne aorte pre operacije;
  - (ii) značajna funkcionalna ili simptomska abnormalnost bilo kog srčanog zaliska;
  - (iii)transplantacija srca ili srca/pluća.

- (2) Kandidati za lekarsko uverenje klase 3 sa ustanovljenom anamnezom ili dijagnozom nekog od dole navedenih stanja moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje pre donošenja ocene sposoban:

- (2) An extended cardiovascular assessment shall be completed:
- (i) at the first revalidation or renewal examination after the age of 65;
  - (ii) every 4 years thereafter; and
  - (iii)when clinically indicated.
- (3) Estimation of serum lipids, including cholesterol, shall be required at the examination for the initial issue of a medical certificate, at the first examination after having reached the age of 40, and when clinically indicated.
- (b) Cardiovascular system — General:
- (1) Applicants with any of the following conditions shall be assessed as unfit:
    - (i) aneurysm of the thoracic or supra-renal abdominal aorta before surgery;
    - (ii) significant functional or symptomatic abnormality of any of the heart valves;
    - (iii)heart or heart/lung transplantation.
  - (2) Applicants with an established history or diagnosis of any of the

<p>marrjes së ndonjë medikamenti terapeutik, diagnostikues ose parandalues të përshkruar ose të pa përshkruar.</p> <p>ATCO.MED.B.010 Sistemi kardiovaskular</p> <p>(a) Ekzaminimi:</p> <p>(1) Në ekzaminimin për lëshimin fillestar të certifikatës mjekësore duhet të kryhen një elektrokardiogram (EKG) me 12 derivacione në gjendje pushimi dhe raporti dhe më pas:</p> <p>(i) çdo 4 vjet deri në moshën 30 vjeçare;</p> <p>(ii) në të gjitha ekzaminimet e rivalidimit ose ripërtëritjespas kësaj; dhe</p> <p>(iii) sipas indikacioneve klinike.</p> <p>(2) Duhet të kryhet një vlerësim i detajuar kardiovaskular:</p> <p>(i) në ekzaminimin e parë të rivalidimit ose ripërtëritjespas moshës 65 vjeç;</p> <p>(ii) çdo 4 vjet pas kësaj; dhe</p> <p>(iii) sipas indikacioneve klinike.</p> <p>(3) Vlerësimi i lipideve të serumit, përfshirë kolesterolin, kërkohet në</p>	<p>(i) bolest perifernih arterija pre ili posle operacije;</p> <p>(ii) aneurizma grudne ili nadbubrežne aorte posle operacije;</p> <p>(iii) aneurizma infra-renalne abdominalne aorte pre ili posle operacije;</p> <p>(iv) funkcionalno beznačajna abnormalnost srčanih zalistaka;</p> <p>(v) nakon operacije srčanih zalistaka;</p> <p>(vi) abnormalnosti perikarda, miokarda ili endokarda;</p> <p>(vii) urođena srčana mana, pre ili posle operacije;</p> <p>(viii) povratna vazovagalna sinkopa;</p> <p>(ix) arterijska i venska tromboza;</p> <p>(x) plućna embolija;</p> <p>(xi) kardiovaskularno stanje koje zahteva sistematsku antikoagulantnu terapiju.</p> <p>(c) Krvni pritisak:</p> <p>(1) Krvni pritisak mora da bude izmeren prilikom svakog pregleda.</p> <p>(2) Krvni pritisak kandidata mora da bude u normalnim granicama.</p>	<p>following conditions shall be referred to the licensing authority before a fit assessment may be considered:</p> <p>(i) peripheral arterial disease before or after surgery;</p> <p>(ii) aneurysm of the thoracic or supra-renal abdominal aorta after surgery;</p> <p>(iii) aneurysm of the infra-renal abdominal aorta before or after surgery;</p> <p>(iv) functionally insignificant cardiac valvular abnormalities;</p> <p>(v) after cardiac valve surgery;</p> <p>(vi) abnormality of the pericardium, myocardium or endocardium;</p> <p>(vii) congenital abnormality of the heart, before or after corrective surgery;</p> <p>(viii) recurrent vasovagal syncope;</p> <p>(ix) arterial or venous thrombosis;</p> <p>(x) pulmonary embolism;</p> <p>(xi) cardiovascular condition requiring systemic anticoagulant therapy.</p>
---	---	--

<p>ekzaminimin për lëshimin fillestar të një çertifikate mjekësore, në ekzaminimin e parë pas arritjes së moshës 40 vjeçare dhe sipas indikacioneve klinike.</p> <p>(b) Sistemi kardiovaskular— Të përgjithshme:</p> <p>(1) Aplikuesit me njërën nga këto gjendje shëndetësore të mëposhtme vlerësohen si jo të aftë:</p> <p>(i) aneurizmi i aortës abdominale torakale ose supra-renale para operacionit;</p> <p>(ii) anomali të konsiderueshme funksionale ose simptomatike të ndonjë prej valvulave të zemrës;</p> <p>(iii)transplantimi i zemrës ose zemrës / mushkërive.</p> <p>(2) Aplikuesit me një histori ose diagnozë të konstatuar të cilësdo nga gjendjet e mëposhtme shëndetësore do t'i referohen autoritetit licencues përpara se të merret në konsideratë vlerësimi i aftësisë:</p> <p>(i) sëmundje arteriale periferike para ose pas operacionit;</p> <p>(ii) aneurizmi i aortës abdominale</p>	<p>(3) Kandidati moraju da budu ocenjeni kao nesposobni kada:</p> <p>(i) imaju sptomatsku hipotenziju, ili</p> <p>(ii) čiji krvni pritisak prilikom pregleda konstantno prelazi 160 mmHg sistolni i/ili 95 mmHg dijastolni, sa ili bez terapije.</p> <p>(4) Iniciranje terapijske kontrole krvnog pritiska mora da zahteva nesposobnosti radi utvrđivanja odsustva značajnih neželjenih efekata efekata.</p> <p>(d) Bolest koronarnih arterija:</p> <p>(1) Kandidati sa nekim od sledećih stanja moraju da budu ocenjeni kao nesposobni:</p> <p>(i) simptomatska bolest koronarnih arterija;</p> <p>(ii) simptomi bolesti koronarnih arterija kontrolisani lekovima.</p> <p>(2) Kandidati sa nekim od sledećih stanja moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje i moraju da prođu kardiološku procenu u cilju isključivanja ishemije</p>	<p>(c) Blood pressure:</p> <p>(1) Blood pressure shall be recorded at each examination.</p> <p>(2) The applicant's blood pressure shall be within normal limits.</p> <p>(3) Applicants shall be assessed as unfit when:</p> <p>(i) they have symptomatic hypotension; or</p> <p>(ii) when their blood pressure at examination consistently exceeds 160 mmHg systolic and/or 95 mmHg diastolic, with or without treatment.</p> <p>(4) The initiation of medication for the control of blood pressure shall require a period of temporary unfit assessment to establish the absence of significant side effects.</p> <p>(d) Coronary artery disease:</p> <p>(1) Applicants with any of the following conditions shall be assessed as unfit:</p> <p>(i) symptomatic coronary artery disease;</p> <p>(ii) symptoms of coronary artery disease controlled by medication.</p>
--	--	---

<p>torakale ose supra-renale pas operacionit;</p> <p>(iii) aneurizmi i aortës abdominale infra-renale para ose pas operacionit;</p> <p>(iv) anomalitë e valvulave kardiake funksionalisht të parëndësishme;</p> <p>(v) pas operacionit të valvulave kardiake;</p> <p>(vi) anomalitë e perikardit, miokardit ose endokardit;</p> <p>(vii) anomalitë kongjenitale të zemrës, para ose pas operacionit korrigjues;</p> <p>(viii) sinkopë vasovagale përsëritëse;</p> <p>(ix) trombozë arteriale ose venoze;</p> <p>(x) emboli pulmonare;</p> <p>(xi) sëmundje kardiovaskulare që kërkon terapi sistematike antikoagulante.</p> <p>(c) Presioni i gjakut:</p> <p>(1) Presioni i gjakut duhet të regjistrohet në çdo ekzaminim.</p> <p>(2) Presioni i gjakut të aplikuesit duhet të jetë brenda kufijve normal.</p> <p>(3) Aplikuesit do të vlerësohen si të</p>	<p>miokarda pre donošenja ocene sposoban:</p> <p>(i) suspekta ishemija miokarda,</p> <p>(ii) asimptomatsko manje oboljenje koronarnih arterija koje ne zahteva anti- anginalno lečenje.</p> <p>(3) Kandidati sa anamnezom ili dijagnozama nekih od sledećih stanja moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje i moraju da prođu kardiološku procenu pre donošenja ocene sposoban:</p> <p>(i) ishemija miokarda;</p> <p>(ii) infarkt miokarda;</p> <p>(iii) revaskularizacija i stentovanje zbog bolesti koronarnih arterija.</p> <p>(e) Poremećaj ritma /sprovođenja:</p> <p>(1) Kandidati za lekarsko uverenje klase 3 koji imaju neki značajan poremećaj srčanog sprovođenja ili ritma, povremen ili stalan, uključujući neki od dole navedenih slučajeva, moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje i moraju da prođu kardiološku procenu sa</p>	<p>(2) Applicants with any of the following conditions shall be referred to the licensing authority and undergo cardiological evaluation to exclude myocardial ischaemia before a fit assessment may be considered:</p> <p>(i) suspected myocardial ischaemia;</p> <p>(ii) asymptomatic minor coronary artery disease requiring no anti-anginal treatment.</p> <p>(3) Applicants with a history or diagnosis of any of the following conditions shall be referred to the licensing authority and undergo a cardiological evaluation before a fit assessment may be considered:</p> <p>(i) myocardial ischaemia;</p> <p>(ii) myocardial infarction;</p> <p>(iii) revascularisation and stenting for coronary artery disease.</p> <p>(e) Rhythm/Conduction disturbances:</p> <p>(1) Applicants for a class 3 medical certificate with any significant disturbance of cardiac conduction or rhythm, intermittent or established shall be referred to the</p>
---	--	---

<p>paaftë nëse:</p> <p>(i) ata kanë hipotension simptomatik; ose</p> <p>(ii) kur presioni i gjakut në ekzaminim vazhdimisht tejkalon 160 mmHg sistolik dhe / ose 95 mmHg diastolik, me ose pa trajtim.</p> <p>(4) Fillimi i medikamenteve për kontrollin e presionit të gjakut kërkon një periudhë vlerësimi si përkohësisht të paaftë, për të përcaktuar mungesën e efekteve të konsiderueshme anësore.</p> <p>(d) Sëmundje e arterieve koronare:</p> <p>(1) Aplikuesit me ndonjë nga gjendjet e mëposhtme shëndetësore do të vlerësohen si të paaftë:</p> <p>(i) sëmundja simptomatike e arterieve koronare;</p> <p>(ii) simptomat e sëmundjes së arterieve koronare të kontrolluara me medikamente.</p> <p>(2) Aplikuesit me cilëndo prej gjendjeve të mëposhtme shëndetësore i referohen autoritetit licencues dhe i nënshtrohen vlerësimin kardiologjik për të</p>	<p>zadovoljavajućim rezultatima pre donošenja ocene sposoban:</p> <p>(i) smetnje supraventrikularnog ritma, uključujući povremenu ili stalnu sinoatrijalnu disfunkciju, atrijalnu fibrilaciju i/ili flater i/ili asimptomatsku sinus pauzu;</p> <p>(ii) kompletan blok leve grane;</p> <p>(iii) Mobitz 2 atrioventrikularni blok;</p> <p>(iv) opsežna i/ili kratka kompleksna tahikardija;</p> <p>(v) ventrikularna pre-ekscitacija;</p> <p>(vi) asimptomatski produženi QT interval;</p> <p>(vii) elektrokardiografski dokazan Brugada sindrom.</p> <p>(2) Kandidati sa nekim od navedenih stanja u tač. (i)-(viii) mogu da se ocene kao sposobni, ukoliko ne postoje druge abnormalnosti i uz zadovoljavajuću kardiološku procenu:</p> <p>(i) nekompletan blok leve grane;</p> <p>(ii) kompletan blok desne grane;</p> <p>(iii) stabilna devijacija leve ose;</p> <p>(iv) asimptomatska sinus</p>	<p>licensing authority and undergo cardiological evaluation with satisfactory results before a fit assessment may be considered. These disturbances shall include any of the following:</p> <p>(i) disturbance of supraventricular rhythm, including intermittent or established sinoatrial dysfunction, atrial fibrillation and/or flutter and asymptomatic sinus pauses;</p> <p>(ii) complete left bundle branch block;</p> <p>(iii) Mobitz type 2 atrioventricular block;</p> <p>(iv) broad and/or narrow complex tachycardia;</p> <p>(v) ventricular pre-excitation;</p> <p>(vi) asymptomatic QT prolongation;</p> <p>(vii) Brugada pattern on electrocardiography.</p> <p>(2) Applicants with any of the conditions listed in points (i) to (viii) may be assessed as fit in the absence of any other abnormality and subject to satisfactory</p>
---	---	--

<p>përgjashtuar isheminë miokardiale para se të merret në konsideratë vlerësimi i aftësisë:</p> <p>(i) ishemia e dyshuar miokardiale;</p> <p>(ii) sëmundje asimptomatike të arterieve koronare që nuk kërkojnë trajtim anti-anginal.</p> <p>(3) Aplikuesit me një histori ose diagnozë të cilësdo nga gjendjet e mëposhtme shëndetësore i referohen autoritetit licencues dhe i nënshtrohen një vlerësimi kardiologjik përpara se të merret konsideratë vlerësimi i aftësisë:</p> <p>(i) ishemia miokardiale;</p> <p>(ii) infarkti miokardial;</p> <p>(iii) revaskularizimi dhe stentimi për sëmundje të arteries koronare.</p> <p>(e) Çrregullimet e ritmit / përqeshmërisë:</p> <p>(1) Aplikuesit për certifikatë mjekësore të klasit 3, me ndonjë çrregullim të konsiderueshëm të përçueshmërisë ose ritmit kardiak, të përkohshëm ose të konstatuar, i referohen autoritetit licencues dhe i nënshtrohen vlerësimi kardiologjik me rezultate të kënaqshme para se të merret në konsideratë vlerësimi i</p>	<p>bradikardija;</p> <p>(v) asimptomatska sinus tahikardija;</p> <p>(vi) asimptomatski izolovani uniformni supraventrikularni ili ventrikularni ektopični kompleksi;</p> <p>(vii) atrioventrikularni blok prvog stepena;</p> <p>(viii) Mobitz 1 atrioventrikularni blok.</p> <p>(3) Kandidati sa anamnezom nekog od navedenih stanja moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje i da prođu kardiovaskularnu procenu sa zadovoljavajućim rezultatima pre donošenja ocene sposoban:</p> <p>(i) ablaciona terapija;</p> <p>(ii) ugrađen pejsmejker;</p> <p>(iii) Podnosioci zahteva sa nekim od navedenih stanja moraju da budu procenjeni kao nesposobni:</p> <p>(iv) simptomatska sinoatrijalna bolest;</p> <p>(v) kompletan atrioventrikularni blok;</p>	<p>cardiological evaluation:</p> <p>(i) incomplete bundle branch block;</p> <p>(ii) complete right bundle branch block;</p> <p>(iii) stable left axis deviation;</p> <p>(iv) asymptomatic sinus bradycardia;</p> <p>(v) asymptomatic sinus tachycardia;</p> <p>(vi) asymptomatic isolated uniform supra-ventricular or ventricular ectopic complexes;</p> <p>(vii) first degree atrioventricular block;</p> <p>(viii) Mobitz type 1 atrioventricular block.</p> <p>(3) Applicants with a history of any of the following conditions shall be referred to the licensing authority and undergo cardiological evaluation with satisfactory results before a fit assessment may be considered:</p> <p>(i) ablation therapy;</p> <p>(ii) pacemaker implantation.</p> <p>(iii) Applicants with any of the following conditions shall be</p>
--	---	---

<p>aftësisë. Këto shqetësime përfshijnë një nga të mëposhtmet:</p> <p>(i) çrregullimi i ritmit supraventrikular, duke përfshirë disfunkcionimin sinoatrial të përkohshëm ose të konstatuar, fibrilim atrial dhe / ose rrahje atriale dhe ndërprerjet sinusale asimptomatike;</p> <p>(ii) bllokim i plotë i degës së majtë;</p> <p>(iii) bllokimi atrioventrikular i llojit Mobitz 2;</p> <p>(iv) takikardia e gjerë dhe / ose e ngushtë komplekse;</p> <p>(v) para-eksitimi ventrikular;</p> <p>(vi) prolongimi asimptomatik i QT;</p> <p>(vii) Modeli Brugada në elektrokardiografi.</p> <p>(2) Aplikuesit me cilëndo prej gjendjeve të mëposhtme shëndetësore të shënuara në pikët</p> <p>(i) deri në (viii) mund të vlerësohen si të aftë në mungesë të ndonjë anomalie tjetër dhe në bazë të vlerësimit të kënaqshëm kardiologjik:</p> <p>(i) bllokim jo i plotë i degës;</p> <p>(ii) bllokim i plotë i degës së</p>	<p>(vi) simptomatski produženi QT interval;</p> <p>(vii) automatski impatibilan sistem defibrilacije;</p> <p>(viii) ventrikularni antitahikardni pejsmejker.</p> <p>ATCO.MED.B.015 Respiratorni sistem</p> <p>(a) Kandidati sa značajnim oštećenjem plućnih funkcija moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje za vazduhoplovno-medicinsku ocenu. Kada se plućna funkcija uspostavi i kada je zadovoljavajuća donosi se ocena sposoban.</p> <p>(b) Pregled:</p> <p>Ispitivanja plućne funkcije su potrebna prilikom inicijalnog pregleda i na osnovu kliničke indikacije.</p> <p>(c) Kandidati sa anamnezom ili utvrđenom dijagnozom astme koja zahteva lečenje moraju da prođu uspešnu respiratornu procenu. Ukoliko je kandidat asimptomatičan i lečenje ne utiče na bezbednost može se oceniti kao sposoban.</p>	<p>assessed as unfit:</p> <p>(iv) symptomatic sinoatrial disease;</p> <p>(v) complete atrioventricular block;</p> <p>(vi) symptomatic QT prolongation;</p> <p>(vii) an automatic implantable defibrillating system;</p> <p>(viii) a ventricular anti-tachycardia pacemaker.</p> <p>ATCO.MED.B.015 Respiratory system</p> <p>(a) Applicants with significant impairment of pulmonary function shall be referred to the licensing authority for the aero-medical assessment. A fit assessment may be considered once pulmonary function has recovered and is satisfactory.</p> <p>(b) Examination:</p> <p>Pulmonary function tests are required at the initial examination and on clinical indication.</p> <p>(c) Applicants with a history or established diagnosis of asthma requiring medication shall undergo a</p>
--	--	--

<p> djathtë; (iii)devijimi i qëndrueshëm i boshtit të majtë; (iv)bradikardia asimptomatike sinusore; (v) takikardia asimptomatike sinusore; (vi)komplekse ektopike supra ventrikulare ose ventrikulare të izoluara asimptomatike; (vii) bllokim atrioventrikular i shkallës së parë; (viii) bllokim i atioventrikular i llojit Mobitz 1. (3) Aplikuesit me një histori të cilësdo prej gjendjeve të mëposhtme shëndetësore i referohen autoritetit licencues dhe i nënshtrohen vlerësimit kardiologjik me rezultate të kënaqshme përpara se të merret në konsideratë vlerësimi i aftësisë: (i) terapi ablacioni; (ii) implantimi i elektrostimuluesit (<i>pacemaker</i>) kardiak. (iii)Aplikuesit me ndonjë nga gjendjet e mëposhtme shëndetësore do të vlerësohen si të paaftë: </p>	<p> (d) Kandidati sa anamnezom ili utvrđenom nekom od sledećih dijagnoza moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje i moraju da prođu respiratornu procenu sa zadovoljavajućim rezultatom pre donošenja ocene sposoban: (1) aktivno inflamatorno oboljenje respiratornog sistema; (2) aktivna sarkoidoza; (3) pneumotoraks; (4) sindrom prekida disanja u spavanju; (5) veća operacije grudnog koša; (6) hronična obstruktivna pulmonarna bolesti; (7) transplatacija pluća. ATCO.MED.B.020 Digestivni sistem (a) Kandidati sa nekom posledicom bolesti ili hirurškog zahvata u bilo kom delu digestivnog sistema ili njegovih adneksa koja bi mogla da izazove gubitak sposobnosti, posebno nekom vrstom opstrukcije koja je nastala usled strikture ili kompresije, moraju da budu ocenjeni kao nesposobni. </p>	<p> satisfactory respiratory evaluation. A fit assessment may be considered if the applicant is asymptomatic and treatment does not affect safety. (d) Applicants with a history or established diagnosis in any of the following shall be referred to the licensing authority and undergo respiratory evaluation with a satisfactory result before a fit assessment may be considered: (1) active inflammatory disease of the respiratory system; (2) active sarcoidosis; (3) pneumothorax; (4) sleep apnoea syndrome; (5) major thoracic surgery; (6) chronic obstructive pulmonary disease; (7) lung transplantation. ATCO.MED.B.020 Digestive system (a) Applicants with any sequelae of disease or surgical intervention in any part of the digestive tract or its adnexa likely to cause incapacitation, in particular any obstruction due to stricture or compression, shall be </p>
---	---	--

<p>(iv) Sëmundje simptomatike sinoatriale;</p> <p>(v) bllokim i plotë atrioventrikular;</p> <p>(vi) prolongim simptomatik i QT;</p> <p>(vii) sistemi automatik defibrilues i implantueshëm;</p> <p>(viii) Elektrostimulues (<i>pacemaker</i>) kardiak ventrikular anti-takikardia.</p> <p>ATCO.MED.B.015 Sistemi i frymëmarrjes</p> <p>(a) Aplikuesit me përkeqësim të ndjeshëm të funksionit pulmonar i referohen autoritetit licencues për vlerësimin aero-mjekësor. Një vlerësim i gjendjes shëndetësore mund të merret në konsideratë pasi që funksioni pulmonar të jetë rikuperuar dhe të jetë i kënaqshëm.</p> <p>(b) Ekzaminimi:</p> <p>Testet e funksionit pulmonar janë të nevojshme në ekzaminimin fillestar dhe sipas indikacioneve klinike.</p> <p>(c) Aplikuesit me një histori ose diagnozë të përcaktuar të astmës që kërkon medikamente duhet t'i nënshtrohen një vlerësimi të kënaqshëm të funksionit të</p>	<p>(b) Kandidati ne smeju da imaju herniju koja bi mogla da dovede do simptoma gubitka sposobnosti.</p> <p>(c) Kandidati sa poremećajem digestivnog sistema, uključujući one u tač. (1)-(5) mogu da budu ocenjeni kao sposobni shodno zadovoljavajućoj gastroenterološkoj proceni nakon uspešnog lečenja ili potpunog oporavka posle operacije:</p> <p>(1) rekurentni dispeptički poremećaj kontrolisan lekovima;</p> <p>(2) pankreatitis;</p> <p>(3) simptomatski kamenci u žučnoj kesi;</p> <p>(4) utvrđena dijagnoza ili anamneza hronične inflamatorne bolesti creva;</p> <p>(5) stanje posle operacije na digestivnom sistemu ili njegovim adneksima, uključujući operaciju delimičnog ili potpunog odvajanja ili odstranjivanja bilo kog navedenog organa.</p> <p>ATCO.MED.B.025 Metabolički i endokrini sistem</p> <p>(a) Kandidati sa metaboličkom,</p>	<p>assessed as unfit.</p> <p>(b) Applicants shall be free from herniae that might give rise to incapacitating symptoms.</p> <p>(c) Applicants with disorders of the gastrointestinal system, including those in points (1) to (5) may be assessed as fit subject to a satisfactory gastroenterological evaluation after successful treatment or full recovery after surgery:</p> <p>(1) recurrent dyspeptic disorder requiring medication;</p> <p>(2) pancreatitis;</p> <p>(3) symptomatic gallstones;</p> <p>(4) an established diagnosis or history of chronic inflammatory bowel disease;</p> <p>(5) after surgical operation on the digestive tract or its adnexa, including surgery involving total or partial excision or a diversion of any of these organs.</p> <p>ATCO.MED.B.025 Metabolic and endocrine systems</p> <p>(a) Applicants with metabolic, nutritional or endocrine dysfunction may be</p>
--	--	--

<p>frymëmarrjes. Një vlerësim i aftësisë shëndetësore mund të merret në konsideratë nëse aplikanti është asimptomatik dhe trajtimi nuk ndikon në sigurinë.</p> <p>(d) Aplikuesit me histori ose diagnozë të konstatuar në një nga të mëposhtmet i referohet autoritetit licencues dhe i nënshtrohet vlerësimit të funksionit të frymëmarrjes me një rezultat të kënaqshëm përpara se të merret në konsideratë një vlerësim i aftësisë shëndetësore:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) sëmundje aktive inflamatore të sistemit të frymëmarrjes; (2) sarkoidozë aktive; (3) pneumotoraks; (4) sindroma e apneas së gjumit; (5) operacion të madh torakal ; (6) sëmundje pulmonare obstruktive kronike; (7) transplantim të mushkërive. <p>ATCO.MED.B.020 Sistemi diegjektiv</p> <p>(a) Aplikuesit me pasoja nga sëmundjet ose ndërhyrjet kirurgjike në cilëndo pjesë të traktit digjektiv ose të adnexës së tij që mund të shkaktojnë paaftësi, në</p>	<p>nutritivnom ili endokrinom disfunkcijom mogu da budu ocenjeni kao sposobni shodno stabilnom stanju i zadovoljavajućoj vazduhoplovno- medicinskoj proceni.</p> <p>(b) Šećerna bolest:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Kandidati koji imaju šećernu bolest koja zahteva insulin moraju da budu ocenjeni kao nesposobni. (2) Kandidati koji imaju šećernu bolest koja zahteva korišćenje drugih lekova za kontrolu šećera u krvi moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje. Ukoliko se pokaže da je kontrola šećera u krvi postignuta i stabilna kandidat se može oceniti kao sposoban. <p>ATCO.MED.B.030 Hematologija</p> <p>(a) Testiranje krvi, ukoliko je potrebno, utvrđuje <i>AME</i> ili <i>AeMC</i> uzimajući u obzir medicinsku anamnezu i nakon fizičkog pregleda.</p> <p>(b) Kandidati sa hematološkim stanjem, kao što je:</p>	<p>assessed as fit subject to demonstrated stability of the condition and satisfactory aero-medical evaluation.</p> <p>(b) Diabetes mellitus:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Applicants with diabetes mellitus requiring insulin shall be assessed as unfit. (2) Applicants with diabetes mellitus requiring medication other than insulin for blood sugar control shall be referred to the licensing authority. A fit assessment may be considered if it can be demonstrated that blood sugar control has been achieved and is stable. <p>ATCO.MED.B.030 Haematology</p> <p>(a) Blood testing, if any, shall be determined by the <i>AME</i> or <i>AeMC</i> taking into account the medical history and following the physical examination.</p> <p>(b) Applicants with a haematological condition, such as:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) coagulation, haemorrhagic or
---	--	--

<p>veçanti çdo pengim për shkak të ngushtimit ose shtypjes, do të vlerësohen si të paaftë.</p> <p>(b) Aplikuesit nuk duhet të vuajnë nga hernia që mund të shkaktoj simptoma të paaftësisë.</p> <p>(c) Aplikuesit me çrregullime të sistemit gastrointestinal, duke përfshirë ato në pikat (1) deri në (5), mund të vlerësohen si të shëndetshëm në të bazë të një vlerësimi të kënaqshëm gastroenterologjik pas trajtimit të suksesshëm ose shërimit të plotë pas operacionit:</p> <p>(1) çrregullim dispeptik i përsëritur që kërkon mjekim;</p> <p>(2) pankreatiti;</p> <p>(3) gurët e tëmthit simptomatik;</p> <p>(4) një diagnozë e përcaktuar ose histori e sëmundjes kronike inflamatore të zorrëve ;</p> <p>(5) pas operacionit kirurgjik në traktin digestiv ose adneksa të tij, përfshirë operacionet që përfshijnë heqjen totale ose të pjesshme ose devijimin e ndonjë prej këtyre organeve.</p>	<p>(1) poremeçaj koagulacije, hemoragija ili tromboza;</p> <p>(2) hronična leukemija;</p> <p>(3) poremeçaj hemoglobina, koji uključuje ali nije ograničen na anemiju, eritocitozu ili hemoglobinopatiju;</p> <p>(4) značajno uvećanje limfnih žlezda;</p> <p>(5) uvećanje slezine;</p> <p>moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje. Mogu da budu ocenjeni kao sposobni nakon zadovoljavajuće vazduhoplovno-medicinske procene.</p> <p>(c) Kandidati sa stanjem akutne leukemije moraju da budu ocenjeni kao nesposobni.</p> <p>ATCO.MED.B.035 Genitourinarni sistem</p> <p>(a) Analiza urina mora da bude deo svakog vazduhoplovno-medicinskog pregleda. Urin ne sme da sadrži nijedan patološki značajan abnormalni elemenat.</p> <p>(b) Kandidati sa nekom posledicom bolesti ili hirurškog zahvata na genitourinarnom sistemu ili njegovim adneksima koja bi mogla da izazove</p>	<p>thrombotic disorder;</p> <p>(2) chronic leukaemia;</p> <p>(3) abnormal haemoglobin, including, but not limited to, anaemia, erythrocytosis or haemoglobinopathy;</p> <p>(4) significant lymphatic enlargement;</p> <p>(5) enlargement of the spleen;</p> <p>shall be referred to the licensing authority. A fit assessment may be considered subject to satisfactory aero-medical evaluation.</p> <p>(c) Applicants suffering from acute leukaemia shall be assessed as unfit.</p> <p>ATCO.MED.B.035 Genitourinary system</p> <p>(a) Urinalysis shall form part of every aero-medical examination. The urine shall contain no abnormal element considered to be of pathological significance.</p> <p>(b) Applicants with any sequelae of disease or surgical procedures on the genitourinary system or its adnexa likely to cause incapacitation, in particular any obstruction due to stricture or compression, shall be</p>
--	--	---

<p>ATCO.MED.B.025 Sistemet metabolike dhe endokrine</p> <p>(a) Aplikuesit me keqfunksionim metabolik, ushqimor ose endokrin mund të vlerësohen si të aftë, në varësi të stabilitetit të treguar të sëmundjes dhe vlerësimit të kënaqshëm aero-mjekësor.</p> <p>(b) Diabeti melitus:</p> <p>(1) Aplikuesit me diabet melitus që kanë nevojë për insulinë do të vlerësohen si të paaftë.</p> <p>(2) Aplikuesit me diabet melitus që kanë nevojë për medikamente të ndryshme nga insulina për rregullimin e sheqerit në gjak i referohen autoritetit licencues. Një vlerësim i aftësisë shëndetësore mund të merret në konsideratë nëse mund të dëshmohet se kontrolli i sheqerit në gjak është arritur dhe është i qëndrueshëm.</p>	<p>gubitak sposobnosti, posebno sa nekom opstrukcijom usled strikture ili kompresije, moraju da budu ocenjeni kao nesposobni.</p> <p>(c) Kandidati sa genitourinarnim poremećajima, kao što su:</p> <p>(1) Oboljenje bubrega;</p> <p>(2) Jedan ili više kamena u bubregu;</p> <p>mogu da budu ocenjeni kao sposobni nakon zadovoljavajuće nefrološke/urološke procene.</p> <p>(d) Kandidati koji su bili podvrgnuti:</p> <p>(1) većoj operaciji na genitourinarnom sistemu ili njegovim adneksima koji uključuju delimično ili potpuno odvajanje ili odstranjivanje nekog od njegovih organa; ili</p> <p>(2) većoj urološkoj operaciji;</p> <p>moraju da budu upućeni na vlast za izdavanje dozvola na vazduhoplovno-medicinsku ocenu nakon potpunog oporavka pre nego što budu ocenjeni kao sposobni.</p>	<p>assessed as unfit.</p> <p>(c) Applicants with a genitourinary disorder, such as:</p> <p>(1) renal disease;</p> <p>(2) one or more urinary calculi;</p> <p>may be assessed as fit subject to satisfactory renal/urological evaluation.</p> <p>(d) Applicants who have undergone:</p> <p>(1) a major surgical operation in the genitourinary system or its adnexa involving a total or partial excision or a diversion of its organs; or</p> <p>(2) major urological surgery;</p> <p>shall be referred to the licensing authority for an aero-medical assessment after full recovery before a fit assessment may be considered.</p>
<p>ATCO.MED.B.030 Hematologji</p> <p>(a) Analizat e gjakut, nëse ka, përcaktohen nga AME ose AeMC duke marrë</p>	<p>ATCO.MED.B.040 Infektivne bolesti</p> <p>(a) Kandidati koji su <i>HIV</i> pozitivni</p>	<p>ATCO.MED.B.040 Infectious disease</p> <p>(a) Applicants who are HIV positive shall be referred to the licensing authority and may be assessed as fit subject to satisfactory specialist evaluation and provided the licensing authority has sufficient evidence that the therapy</p>

<p>parasysh historikun mjekësor dhe pas ekzaminimit fizik.</p> <p>(b) Aplikuesit me sëmundje hematologjike, të tilla si:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) koagulimi, çrregullimet hemorragjike ose tromboze; (2) leukemi kronike; (3) hemoglobinë anormale, duke përfshirë, por pa u kufizuar në, anemi, eritrocitozë ose hemoglobinopati; (4) zgjerim i konsiderueshëm limfatik; (5) zgjerim i shpretkës; <p>i referohen autoritetit licencues. Një vlerësim i gjendjes shëndetësore mund të shqyrtohet në bazë të vlerësimit të kënaqshëm aero-mjekësor.</p> <p>(c) Aplikuesit që vuajnë nga leukemia akute do të vlerësohen si të paaftë.</p> <p>ATCO.MED.B.035 Sistemin gjenitourinar</p> <p>(a) Analiza e urinës duhet të jetë pjesë e çdo ekzaminimi aero-mjekësor. Urina nuk duhet të përmbaj asnjë element anormal që konsiderohet të jetë me rëndësi patologjike.</p> <p>(b) Aplikuesit me ndonjë pasojë nga</p>	<p>moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje i mogu da budu ocenjeni kao sposobni nakon zadovoljavajuće specijalističke procene i pod uslovom da vlast za licenciranje ima dovoljno dokaza da terapija ne ugrožava bezbedno korišćenje prava iz dozvole.</p> <p>(b) Kandidati koji imaju dijagnozu ili simptome infektivne bolesti kao što su:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) akutni sifilis; (2) aktivna tuberkuloza; (3) infektivni hepatitis; (4) tropske bolesti; <p>moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje na vazduhoplovno-medicinsku ocenu. Kandidati mogu da budu ocenjeni kao sposobni nakon potpunog oporavka i procene specijaliste pod uslovom da vlast za licenciranje ima dovoljno dokaza da terapija ne ugrožava bezbedno korišćenje prava iz dozvole.</p> <p>ATCO.MED.B.045 Akušerstvo i ginekologija</p> <p>(a) Kandidatkinje koje su bile podvrgnute većoj ginekološkoj</p>	<p>does not compromise the safe exercise of the privileges of the licence.</p> <p>(b) Applicants diagnosed with or presenting symptoms of infectious disease such as:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) acute syphilis; (2) active tuberculosis; (3) infectious hepatitis; (4) tropical diseases; <p>shall be referred to the licensing authority for an aero-medical assessment. A fit assessment may be considered after full recovery and specialist evaluation provided the licensing authority has sufficient evidence that the therapy does not compromise the safe exercise of the privileges of the licence.</p> <p>ATCO.MED.B.045 Obstetrics and gynaecology</p> <p>(a) Applicants who have undergone a major gynaecological operation shall be assessed as unfit until full recovery.</p> <p>(b) Pregnancy:</p> <p>In the case of pregnancy, if the AeMC</p>
---	---	--

<p>sëmundja ose procedurat kirurgjike në sistemin gjeniturinor ose adnexa të tij që mund të shkaktojnë paaftësi, në veçanti çdo pengim për shkak të shtrëngimit ose kompresimit, duhet të vlerësohen si të paaftë në aspektin shëndetësor.</p> <p>(c) Aplikuesit me çrregullim gjeniturinor të tillë si:</p> <p>(1) sëmundje renale;</p> <p>(2) një ose më shumë gurë urinar;</p> <p>mund të vlerësohen si të përshtatshëm në varësi të vlerësimit të kënaqshëm renal / urologjik.</p> <p>(d) Aplikuesit të cilët i janë nënshtruar:</p> <p>(1) një operacioni i rëndë kirurgjik në sistemin gjeniturinor ose adneksës së tij që përfshin një heqje totale ose të pjesshme ose një devijim të organeve të tij; ose</p> <p>(2) operacioni i rëndë urologjik;</p> <p>i referohen autoritetit licencues për një vlerësim aero-mjekësor pas rikuperimit të plotë përpara se të merret në konsideratë një vlerësimi i aftësisë.</p> <p>ATCO.MED.B.040 Sëmundjet infektive</p>	<p>operaciji moraju da budu ocenjene kao nesposobne do potpunog oporavka.</p> <p>(b) Trudnoća:</p> <p>U slučaju trudnoće, ako <i>AeMS</i> ili <i>AME</i> smatra da je imalac dozvole sposoban da koristi prava, on/ona mora da ograniči rok važenja lekarskog uverenja do kraja 34. nedelje trudnoće. Imalac dozvole mora da prođe vazduhoplovno-medicinski pregled ili ocenu za produženje nakon potpunog oporavka posle trudnoće.</p> <p>ATCO.MED.B.050 Mišićno-skeletni sistem</p> <p>(a) Kandidati moraju da imaju zadovoljavajući nivo funkcionalnosti mišićno-skeletnog sistema koji im omogućava bezbedno korišćenje prava iz dozvole.</p> <p>(b) Kandidati koji imaju statička ili progresivna mišićno-skeletna ili reumatološka stanja koja bi mogla da utiču na bezbedno korišćenje prava iz dozvole moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje. Kandidat može da bude ocenjen kao sposoban</p>	<p>or AME considers that the licence holder is fit to exercise her privileges, he/ she shall limit the validity period of the medical certificate to the end of the 34th week of gestation. The licence holder shall undergo a revalidation aero-medical examination and assessment after full recovery following the end of the pregnancy.</p> <p>ATCO.MED.B.050 Musculoskeletal system</p> <p>(a) Applicants shall have satisfactory functional use of the musculoskeletal system to enable them to safely exercise the privileges of the licence.</p> <p>(b) Applicants with static or progressive musculoskeletal or rheumatologic conditions likely to interfere with the safe exercise of the licence privileges shall be referred to the licensing authority. A fit assessment may be considered after satisfactory specialist evaluation.</p> <p>ATCO.MED.B.055 Psychiatry</p> <p>(a) Applicants with a mental or behavioural disorder due to alcohol or other use or misuse of psychoactive</p>
---	---	--

<p>(a) Aplikuesit të cilët janë HIV pozitiv i referohen autoritetit licencues dhe mund të vlerësohen si të përshtatshëm në bazë të vlerësimit të kënaqshëm specialistik dhe me kusht që autoriteti licencues ka prova të mjaftueshme se terapia nuk rrezikon ushtrimin e sigurt të privilegjeve të licencës.</p> <p>(b) Aplikuesit të diagonalistikuar me ose që shfaqin simptoma të sëmundjes infektive siç janë:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) sifilisi akut; (2) tuberkulozi aktiv; (3) hepatiti infektiv; (4) sëmundje tropikale; <p>i referohen autoritetit licencues për një vlerësim aero-mjekësor. Një vlerësim i aftësisë shëndetësore mund të merret në konsideratë pas rikuperimit të plotë dhe vlerësimit të specialistit, me kusht që autoriteti licencues të ketë dëshmi të mjaftueshme se terapia nuk e rrezikon ushtrimin e sigurt të privilegjeve të licencës.</p> <p>ATCO.MED.B.045 Obstetrika dhe gjinekologjia</p> <p>(a) Aplikuesit të cilët i janë nënshtruar një</p>	<p>nakon zadovoljavajuće procene specijaliste.</p> <p>ATCO.MED.B.055 Psihijatrija</p> <p>(a) Kandidati sa mentalnim ili poremećajem u ponašanju koje je uslovljeno upotrebom alkohola ili zloupotrebom psihoaktivnih supstanci, uključujući rekreativne droge sa ili bez zavisnosti, moraju da budu ocenjeni kao nesposobni do dokumentovanog oporavka ili prestanka upotrebe ili zloupotrebe supstanci i do dobijanja zadovoljavajuće psihijatrijske procene nakon uspešnog lečenja. Kandidati moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje.</p> <p>(b) Kandidati sa psihijatrijskim stanjem kao što je:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) poremećaj raspoloženja; (2) neurotski poremećaj; (3) poremećaj ličnosti; (4) mentalni ili poremećaj ponašanja; <p>moraju da prođu zadovoljavajuću psihijatrijsku procenu pre donošenja ocene sposoban. Kandidati moraju da</p>	<p>substances, including recreational substances with or without dependency, shall be assessed as unfit until after a period of documented sobriety or freedom from psychoactive substance use or misuse and subject to satisfactory psychiatric evaluation after successful treatment. Applicants shall be referred to the licensing authority.</p> <p>(b) Applicants with a psychiatric condition such as:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) mood disorder; (2) neurotic disorder; (3) personality disorder; (4) mental or behavioural disorder; <p>shall undergo satisfactory psychiatric evaluation before a fit assessment may be considered. Applicants shall be referred to the licensing authority for the assessment of their medical fitness.</p> <p>(c) Applicants with a history of a single or repeated acts of deliberate self-harm shall be assessed as unfit. Applicants shall be referred to the licensing authority and shall undergo</p>
---	---	--

<p>operacioni të rëndë gjinekologjik do të vlerësohen si jo të aftë deri në shërimin e plotë.</p> <p>(b) Shtatëzania:</p> <p>Në rastin e shtatëzanisë, nëse AeMC ose AME konsiderojnë se mbajtësja e licencës është e aftë të ushtrojë privilegjet e saj, ai/ajo do të kufizojë periudhën e validitetit të certifikatës mjekësore deri në fund të javës së 34 të shtatzënisë. Mbajtësi i licencës i nënshtrohet një ekzaminimi dhe vlerësimi aero-mjekësor të ri-validimit pas rikuperimit të plotë pas përfundimit të shtatzënisë.</p> <p>ATCO.MED.B.050 Sistemi muskuloskeletal</p> <p>(a) Aplikuesit do të kenë përdorim të kënaqshëm funksional të sistemit muskuloskeletal për t'u mundësuar atyre të ushtrojnë në mënyrë të sigurt privilegjet e licencës.</p> <p>(b) Aplikuesit me gjendje shëndetësore statike ose progresive muskuloskeletale ose reumatologjike të cilat kanë gjasa të pengojnë në ushtrimin e sigurt të privilegjeve të licencës i referohen autoritetit licencues. Një vlerësim i</p>	<p>buđu upuçeni na vlast za licenciranje radi ocene njihove zdravstvene sposobnosti.</p> <p>(c) Kandidati sa anamnestičkim podatkom o pojedinačnim ili ponavljanim aktima samopovređivanja moraju da budu ocenjeni kao nesposobni. Kandidati moraju da budu upuçeni na vlast za licenciranje i moraju da prođu zadovoljavajuću psihijatrijsku procenu pre donošenja ocene sposoban.</p> <p>(d) Kandidati sa anamnestičkim podatkom ili kliničkom dijagnozom šizofrenije, šizopatskih poremećaja, poremećaja sa sumanutošću ili manijama moraju da budu ocenjeni kao nesposobni.</p> <p>ATCO.MED.B.060 Psihologija</p> <p>(a) Kandidati koji imaju simptome stresa koji bi mogli da utiču na sposobnost bezbednog korišćenja prava iz dozvole moraju da budu upuçeni na vlast za licenciranje. Mogu da budu ocenjeni kao sposobni nakon psihološke i/ili psihijatrijske procene</p>	<p>satisfactory psychiatric evaluation before a fit assessment may be considered.</p> <p>(d) Applicants with an established history or clinical diagnosis of schizophrenia, schizotypal, delusional disorder or mania shall be assessed as unfit.</p> <p>ATCO.MED.B.060 Psychology</p> <p>(a) Applicants who present with stress-related symptoms that are likely to interfere with their ability to exercise the privileges of the licence safely shall be referred to the licensing authority. A fit assessment may only be considered after a psychological and/or psychiatric evaluation has demonstrated that the applicant has recovered from stress-related symptoms.</p> <p>(b) A psychological evaluation may be required as part of, or complementary to, a specialist psychiatric or neurological examination.</p> <p>ATCO.MED.B.065 Neurology</p> <p>(a) Applicants with an established history or clinical diagnosis of the following</p>
--	---	--

<p>gjendjes shëndetësore mund të merret në konsideratë pas vlerësimit të kënaqshëm specialistik.</p> <p>ATCO.MED.B.055 Psikiatria</p> <p>(a) Aplikuesit me çrregullim mendor ose të sjelljeve për shkak të alkoolit ose ndonjë përdorimi tjetër ose keqpërdorimi të substancave psikoaktive, duke përfshirë substancat rekreative me ose pa varësi, vlerësohen si të paaftë deri pas një periudhe të dokumentuar të vetëpërmbytjes (kthjellimit) ose lirimit nga përdorimi apo keqpërdorimi i substancave psikoaktive dhe në varësi të vlerësimit të kënaqshëm psikiatrik pas trajtimit të suksesshëm. Aplikuesit i referohen autoritetit licencues.</p> <p>(b) Aplikuesit me gjendje psikiatrike siç janë:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) çrregullim disponimi; (2) çrregullimi neurotik; (3) çrregullim personaliteti; (4) çrregullim mendor ose i sjelljes; <p>i nënshtrohet një vlerësimi të kënaqshëm psikiatrik përpara se të</p>	<p>koja tregon se kandidat oporavio od simptoma stresa.</p> <p>(b) Psihološka procena može da se zahteva kao deo ili dopuna specijalističkog psihijatrijskog ili neurološkog pregleda.</p> <p>ATCO.MED.B.065 Neurologija</p> <p>(a) Kandidati sa anamnezom ili kliničkom dijagnozom nekog od sledećih stanja moraju da budu ocenjeni kao nesposobni:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) epilepsije, osim u slučajevima koji su navedeni u tač. (b)(1) i (2) koje slede; (2) ponovljenih poremećaja svesti nepoznatog uzroka; (3) stanja sklonosti ka cerebralnom poremećaju. <p>(b) Kandidati sa anamnezom ili kliničkom dijagnozom nekog od sledećih stanja moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje i moraju da prođu dodatnu procenu pre nego što budu ocenjeni kao sposobni:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) epilepsija bez recidiva nakon navršениh pet godina; (2) epilepsija bez recidiva i bez 	<p>shall be assessed as unfit:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) epilepsy except in cases in point (b)(1) and (2); (2) recurring episodes of disturbance of consciousness of uncertain cause; (3) conditions with a high propensity for cerebral dysfunction. <p>(b) Applicants with an established history or clinical diagnosis of the following conditions shall be referred to the licensing authority and undergo further evaluation before a fit assessment may be considered:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) epilepsy without recurrence after the age of 5; (2) epilepsy without recurrence and off all treatment for more than 10 years; (3) epileptiform EEG abnormalities and focal slow waves; (4) progressive or non-progressive disease of the nervous system; (5) a single episode of disturbances or loss of consciousness; (6) brain injury; (7) spinal or peripheral nerve injury; (8) disorders of the nervous system
--	--	--

<p>merret në konsideratë një vlerësim i aftësisë. Aplikuesit i referohen autoritetit licencues për vlerësimin e aftësisë së tyre shëndetësore.</p> <p>(c) Aplikuesit me një histori të një akti të vetëm ose të përsëritur të vetë-lëndimit të qëllimshëm do të vlerësohen si të paaftë. Aplikuesit i referohen autoritetit licencues dhe i nënshtrohen një vlerësimi të kënaqshëm psikiatrik përpara se të merret në konsideratë një vlerësim i aftësisë shëndetësore.</p> <p>(d) Aplikuesit me një histori të përcaktuar ose diagnozë klinike të skizofrenisë, shizotipit, çrregullimeve delusionale ose manisë do të vlerësohen si të paaftë në aspektin shëndetësor.</p> <p>ATCO.MED.B.060 Psikologji</p> <p>(a) Aplikuesit që shfaqin simptoma të lidhura me stresin që mund të ndërhyjnë në aftësinë e tyre për ushtrimin e privilegjeve të licencës në mënyrë të sigurt, i referohen autoritetit licencues. Një vlerësim i aftësisë mund të merret në konsideratë vetëm pasi një vlerësim psikologjik dhe / ose</p>	<p>medicinskog tretmana duže od 10 godina;</p> <p>(3) epileptiformne EEG abnormalnosti i spori fokalni talasi;</p> <p>(4) progresivne ili neprogresivne bolesti nervnog sistema;</p> <p>(5) jedna epizoda poremećaja ili gubitka svesti;</p> <p>(6) povreda mozga;</p> <p>(7) povreda spinalnih ili perifernih nerava;</p> <p>(8) poremećaj nervnog sistema usled vaskularnih nedostataka uključujući hemoragijske i ishemijske događaje.</p> <p>ATCO.MED.B.070 Oftalmologija</p> <p>(a) Pregled:</p> <p>(1) Sveobuhvatan oftalmološki pregled mora da bude deo inicijalnog pregleda i sproveden periodično u zavisnosti od refrakcije i vidnih funkcija;</p> <p>(2) Rutinski pregled oka mora da bude deo svakog pregleda za produženje i obnovu.</p>	<p>due to vascular deficiencies including haemorrhagic and ischaemic events.</p> <p>ATCO.MED.B.070 Visual system</p> <p>(a) Examination:</p> <p>(1) A comprehensive eye examination shall form part of the initial examination and be undertaken periodically depending on the refraction and the functional performance of the eye.</p> <p>(2) A routine eye examination shall form part of all revalidation and renewal examinations.</p> <p>(3) Applicants shall undergo tonometry at the first revalidation examination after the age of 40, on clinical indication and if indicated considering the family history.</p> <p>(4) Applicants shall supply the AeMC or AME with an ophthalmic examination report in cases where:</p> <p>(i) the functional performance</p>
---	---	--

<p>psikiatrik të ketë dëshmuar se aplikuesi është rikuperuar nga simptomat e lidhura me stresin.</p> <p>(b) Një vlerësim psikologjik mund të kërkohet si pjesë e, ose si plotësues i një ekzaminimi psikiatrik ose neurologjik specialistik.</p> <p>ATCO.MED.B.065 Neurologji</p> <p>(a) Aplikuesit me një histori të konstatuar ose diagnozë klinike si më poshtë do të vlerësohen si të paaftë në aspektin shëndetësor:</p> <p>(1) epilepsia përveç në rastet e pikës</p> <p>(b) (1) dhe (2)</p> <p>(2) episodet e përsëritura të çrregullimeve në vetëdije nga shkaqe të panjohura;</p> <p>(3) gjendjet shëndetësore me prirje të lartë për disfunkcionim cerebral.</p> <p>(b) Aplikuesit me një histori të konstatuar ose diagnozë klinike të gjendjeve shëndetësore të mëposhtme i referohen autoritetit licencues dhe i nënshtrohen vlerësimit të mëtejshëm përpara se të merret në konsideratë një vlerësim i aftësisë shëndetësore:</p> <p>(1) epilepsi pa përsëritje pas moshës 5</p>	<p>(3) Kandidati moraju da prođu tonometriju prilikom pregleda za prvo produženje nakon 40 godina starosti, kod kliničke indikacije i ukoliko je indikovano porodičnom anamnezom.</p> <p>(4) Kandidati moraju da dostave AeMC ili AME izveštaj o oftalmološkom pregledu u slučajejima kada:</p> <p>(i) vidne funkcije pokazuju značajne promene;</p> <p>(ii) vizuelni standardi na daljinu mogu da se postignu samo sa korektivnim sočivima.</p> <p>(5) Kandidati sa velikom refraktivnom greškom moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje.</p> <p>(b) Oštrina vida na daljinu, sa ili bez korekcije, mora da bude 6/9 (0,7) ili bolja na svakom oku posebno, a oštrina vida sa oba oka mora da bude 6/6 (1,0) ili bolja.</p> <p>(c) Kandidati kod inicijalnog pregleda koji imaju monokularni ili</p>	<p>shows significant changes;</p> <p>(ii) the distant visual standards can only be reached with corrective lenses.</p> <p>(5) Applicants with a high refractive error shall be referred to the licensing authority.</p> <p>(b) Distant visual acuity, with or without optimal correction, shall be 6/9 (0,7) or better in each eye separately, and visual acuity with both eyes shall be 6/6 (1,0) or better.</p> <p>(c) Initial applicants having monocular or functional monocular vision, including eye muscle balance problems, shall be assessed as unfit. At revalidation or renewal examinations the applicant may be assessed as fit provided that an ophthalmological examination is satisfactory. The applicant shall be referred to the licensing authority.</p> <p>(d) Initial applicants with acquired substandard vision in one eye shall be assessed as unfit. At</p>
---	---	--

<p>vjeçare;</p> <p>(2) epilepsi pa përsëritje dhe pa ndonjë lloj trajtimi për më shumë se 10 vjet;</p> <p>(3) anomalitë epileptiforme EEG dhe valët fokale të ngadalta;</p> <p>(4) sëmundje progresive ose jo progresive të sistemit nervor;</p> <p>(5) një episod të vetëm të çrregullimeve ose humbjes së vetëdijes;</p> <p>(6) lëndime të trurit;</p> <p>(7) dëmtimi nervor kurrizor ose periferik;</p> <p>(8) çrregullime të sistemit nervor për shkak të defekteve vaskulare duke përfshirë ndodhitë hemorragjike dhe ishemike.</p> <p>ATCO.MED.B.070 Sistemi pamor</p> <p>(a) Ekzaminimi:</p> <p>(1) Një ekzaminim gjithëpërfshirës i syve duhet të jetë pjesë e ekzaminimit fillestar dhe të ndërmerret periodikisht në varësi të refraktivitetit dhe performancës funksionale të syrit.</p>	<p>funkcionalni monokularni vid, uključujući probleme sa balansom mišića oka, moraju da budu ocenjeni kao nesposobni. Kod pregleda prilikom produženja ili obnove kandidat može biti ocenjen kao sposoban pod uslovom da je oftalmološki pregled zadovoljavajući. Kandidat mora da bude upućen na vlast za licenciranje.</p> <p>(d) Kandidati za inicijalno izdavanje inicijalnog lekarskog uverenja sa stečenim substandardnim vidom jednog oka, moraju da budu cenjeni kao nesposobni. Prilikom pregleda za produženje ili obnovu, kandidat mora da bude upućen vlasti za izdavanje licence i može da bude cenjen kao sposoban pod uslovom da je oftalmološki pregled zadovoljavajući.</p> <p>(e) Kandidati moraju da budu u mogućnosti da pročitaju N5 tablicu ili ekvivalent na udaljenosti od 30-50 <i>sm</i> i N14 tablicu ili ekvivalent na udaljenosti od 60-100 <i>sm</i>, sa</p>	<p>revalidation or renewal examinations the applicant shall be referred to the licensing authority and may be assessed as fit provided that an ophthalmological examination is satisfactory.</p> <p>(e) Applicants shall be able to read an N5 chart or equivalent at 30 – 50 cm and an N14 chart or equivalent at 60 – 100 cm distance, if necessary with the aid of correction.</p> <p>(f) Applicants shall have normal fields of vision and normal binocular function.</p> <p>(g) Applicants who have undergone eye surgery shall be assessed as unfit until full recovery of the visual function. A fit assessment may be considered by the licensing authority subject to satisfactory ophthalmic evaluation.</p> <p>(h) Applicants with a clinical diagnosis of keratoconus shall be referred to the licensing authority and may be assessed as fit subject</p>
--	--	---

<p>(2) Ekzaminimi i rutinë i syve do të jetë pjesë e të gjitha ekzaminimeve të rivalidimit dhe ripërtëritjes.</p> <p>(3) Aplikuesit i nënshtrohen tonometrisë në ekzaminimin e parë të rivalidimit pas moshës 40 vjeçare, sipas indikacioneve klinike dhe nëse indikohet duke pasur parasysh historinë familjare.</p> <p>(4) Aplikuesit duhet t'i ofrojnë AeMC-së ose AME-së një raport të ekzaminimit oftalmik në rastet kur:</p> <p>(i) performanca funksionale tregon ndryshime të ndjeshme;</p> <p>(ii) standardet e largëpamësisë mund të arrihen vetëm me lente korrigjuese.</p> <p>(5) Aplikuesit me një gabim të lartë refraktiv i referohen autoritetit licencues.</p> <p>(b) Mprehtësia e largëpamësisë, me ose pa korrigjim optimal, duhet të jetë 6/9 (0,7) ose më e mirë në secilin sy veç e veç dhe mprehtësia e shikimit</p>	<p>korekcijom, ukoliko je potrebna.</p> <p>(f) Kandidati moraju imaju normalna vidna polja i normalnu binokularnu funkciju.</p> <p>(g) Kandidati koji su imali operaciju oka moraju da budu ocenjeni kao nesposobni do potpunog oporavka vidnih funkcija. Vlast za licenciranje može da donese ocenu sposoban nakon uspešne oftalmološke procene.</p> <p>(h) Kandidati sa kliničkom dijagnozom keratokonusa moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje i mogu da budu ocenjeni kao sposobni nakon zadovoljavajućeg pregleda oftalmologa.</p> <p>(i) Kandidati sa diplopijom moraju da budu ocenjeni kao nesposobni.</p> <p>(j) Naočare i kontaktna sočiva.</p> <p>(1) Ukoliko se zadovoljavajuća oštrina vida za određene dužnosti postiže samo uz upotrebu korekcije, naočare ili kontaktna sočiva moraju da obezbede optimalnu funkciju vida, da se dobro podnose i da</p>	<p>to a satisfactory examination by an ophthalmologist.</p> <p>(i) Applicants with diplopia shall be assessed as unfit.</p> <p>(j) Spectacles and contact lenses</p> <p>(1) If satisfactory visual function for the rated duties is achieved only with the use of correction, the spectacles or contact lenses must provide optimal visual function, be well tolerated, and suitable for air traffic control purposes.</p> <p>(2) No more than one pair of spectacles, when worn during the exercise of licensed privileges, shall be used to meet the visual requirements at all distances.</p> <p>(3) A spare set of similarly correcting spectacles shall be readily available when exercising the privileges of the licence(s).</p> <p>(4) Contact lenses, when are worn during the exercise of licensed privileges, shall be mono-focal, non-tinted and not</p>
---	---	--

<p>me të dy sytë duhet të jetë 6/6 (1,0) ose më e mirë.</p> <p>(c) Aplikuesit fillestarë që kanë vizion monokular ose funksional monokular, duke përfshirë problemet e balancit të muskujve të syve, do të vlerësohen si të paaftë në aspektin shëndetësor. Gjatë ekzaminimeve të rivalidimit ose ripërtëritjes, aplikanti mund të vlerësohet si i aftë me kusht që një ekzaminim oftamologjik të jetë i kënaqshëm. Aplikuesi i referohet autoritetit licencues.</p> <p>(d) Aplikuesit fillestarë me të pamur nën standard në një sy do të vlerësohen si të paaftë në aspektin shëndetësor. Në ekzaminimet e rivalidimit ose ripërtëritjes, aplikuesi i referohet autoritetit licencues dhe mund të vlerësohet si i aftë me kusht që një ekzaminim oftamologjik të jetë i kënaqshëm.</p> <p>(e) Aplikuesit duhet të jenë në gjendje të lexojnë një tabelë N5 ose ekuivalente nga një distancë prej 30-50 cm dhe një tabelë N14 ose ekuivalente nga distancë prej 60 -</p>	<p>budu odgovarajuće za potrebe kontrolora letenja.</p> <p>(2) Ne sme da se koristi više od jednog para naočara, tokom korišćenja prava iz dozvole, kako bi se ispunili zahtevi za oštrinu vida na svim udaljenostima.</p> <p>(3) Rezervni komplet sličnih korektivnih naočara mora da bude na raspolaganju za trenutnu upotrebu tokom korišćenja prava iz dozvole;</p> <p>(4) Kontaktna sočiva koja se nose tokom korišćenja prava iz dozvole, moraju da budu monofokalna, bezbojna i ne smeju da budu ortokeratologijska.</p> <p>(5) Kandidati sa velikom greškom refrakcije moraju da koriste kontaktna sočiva ili naočare sa staklima velikog indeksa prelamanja.</p> <p>ATCO.MED.B.075 Kolorni vid</p> <p>Kandidati moraju da budu normalni</p>	<p>orthokeratological. Monovision contact lenses shall not be used.</p> <p>(5) Applicants with a large refractive error shall use contact lenses or high index spectacle lenses.</p> <p>ATCO.MED.B.075 Colour vision</p> <p>Applicants shall be normal trichromates.</p> <p>ATCO.MED.B.080 Otorhinolaryngology</p> <p>(a) Examination:</p> <p>(1) A routine otorhinolaryngological examination shall form part of all initial, revalidation and renewal examinations.</p> <p>(2) Hearing shall be tested at all examinations. The applicant shall understand correctly conversational speech when tested with each ear at a distance of 2 metres from and with his/her back turned towards the AME.</p> <p>(3) Hearing shall be tested with pure tone audiometry at the initial</p>
---	---	---

<p>100 cm, nëse është e nevojshme me ndihmën e korrigjimit.</p> <p>(f) Aplikuesit duhet të kenë fusha normale të të pamurit dhe funksionin normal binokular.</p> <p>(g) Aplikuesit të cilët i janë nënshtruar operacionit të syrit do të vlerësohen si të paaftë në aspektin shëndetësor deri në rikuperimin e plotë të funksionit pamor. Një vlerësim i aftësisë shëndetësore mund të merret në konsideratë nga autoriteti licencues në bazë të vlerësimit të kënaqshëm oftamologjik.</p> <p>(h) Aplikuesit me diagnozë klinike të keratokonusit i referohen autoritetit licencues dhe mund të vlerësohen si të aftë në aspektin shëndetësor në bazë të një ekzaminimi të kënaqshëm nga një oftalmolog.</p> <p>(i) Aplikantët me diplopi vlerësohen si të paaftë në aspektin shëndetësor.</p> <p>(j) Syze me dioptri dhe lente kontakti</p> <p>(1) Nëse funksioni i kënaqshëm pamor për detyrat e kategorizuara arrihet vetëm me përdorimin e korrigjimit, syzet me dioptri ose lentet e kontaktit</p>	<p>trihromati.</p> <p>ATCO.MED.B.080 Otorinolaringologija</p> <p>(a) Pregled:</p> <p>(1) Rutinski otorinolaringološki pregled mora da bude deo pregleda za inicijalno izdavanje lekarskog uverenja, produženje i obnovu.</p> <p>(2) Sluh mora da se testira na svakom pregledu. Kandidat mora jasno da razume konverzacijski govor kada se testira svako uvo na udaljenosti od dva metra od i sa ledima okrenutim prema AME.</p> <p>(3) Sluh mora da se testira čistom tonalnom audiometrijom na inicijalnom pregledu i na svakom sledećem pregledu za produženje ili obnovu svake četiri godine do navršениh 40 godina starosti i svake dve godine nakon toga.</p> <p>(4) Čista tonalna audiometrija:</p> <p>(i) Kandidati za lekarsko uverenje klase 3 ne smeju da imaju gubitak sluha, na bilo kom uvu</p>	<p>examination and at subsequent revalidation or renewal examinations every 4 years until the age of 40 and every 2 years thereafter.</p> <p>(4) Pure-tone audiometry:</p> <p>(i) Applicants for a class 3 medical certificate shall not have a hearing loss of more than 35 dB at any of the frequencies 500, 1 000 or 2 000 Hz, or more than 50 dB at 3 000 Hz, in either ear separately.</p> <p>(ii) Applicants who do not meet the hearing criteria above shall be referred to the licensing authority and undergo a specialist assessment before a fit assessment may be considered. Initial applicants shall undergo a speech discrimination test. Applicants for a revalidation or renewal of a class 3 medical certificate shall undergo a functional hearing test in the operational environment.</p>
---	--	--

<p>duhet të sigurojnë funksionin optimal pamor, të tolerohen mirë dhe të përshtatshme për qëllime të kontrollit të trafikut ajror.</p> <p>(2) Nuk duhet të përdoren më shumë se një palë syze me dioptri, të bartura gjatë ushtrimit të privilegjeve të licencuara, për të përmbushur kërkesat pamore në të gjitha distancat.</p> <p>(3) Një palë rezervë të syzeve korigjuese të ngjashme duhet të jenë të disponueshme me rastin e ushtrimit të privilegjeve të licencës (ave).</p> <p>(4) Lentet e kontaktit, kur barten gjatë ushtrimit të privilegjeve të licencuara, duhet të jenë monofokale, jo të ngjyrosura dhe jo ortokeratologjike. Nuk duhet të përdoren lente kontakti me monovizion .</p> <p>(5) Aplikuesit me një gabim të madh refraktiv duhet të përdorin lentet e kontaktit ose lentet me</p>	<p>odvojeno, veći od 35 dB na frekvencijama od 500, 1.000 i 2.000 Hz, ili više od 50 dB na frekvenciji od 3.000 Hz.</p> <p>(ii) Kandidati koji ne ispunjavaju kriterijume sluha koji su napred navedeni moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje i da prođu ocenu specijaliste pre nego što budu ocenjeni kao sposobni. Prilikom inicijalnog pregleda moraju da prođu test razlikovanja govora. Kandidati za produženje ili obnovu lekarskog uverenja klase 3 moraju da prođu test funkcionalne sposobnosti sluha u radnim uslovima.</p> <p>(5) Slušni aparati:</p> <p>(i) Inicijalni pregled: potreba za slušnim aparatima u cilju ispunjenja zahteva za sposobnost sluha ima za posledicu ocenu nesposoban.</p> <p>(ii) Pregledi za produženje i obnovu: kandidat može da bude ocenjen kao sposoban</p>	<p>(5) Hearing aids:</p> <p>(i) Initial examination: the need of hearing aids to comply with the hearing requirements entails unfitness.</p> <p>(ii) Revalidation and renewal examinations: a fit assessment may be considered if the use of hearing aid(s) or of an appropriate prosthetic aid improves the hearing to achieve a normal standard as assessed by fully functional testing in the operational environment.</p> <p>(iii) If a prosthetic aid is needed to achieve the normal hearing standard, a spare set of the equipment and accessories, such as batteries, shall be available when exercising the privileges of the licence.</p> <p>(b) Applicants with:</p> <p>(1) an active chronic pathological process of the internal or middle ear;</p> <p>(2) unhealed perforation or</p>
--	--	---

<p>dioptri me indeks të lartë.</p> <p>ATCO.MED.B.075 Të pamurit me ngjyra</p> <p>Aplikuesit duhet të jenë trikromatë normal.</p> <p>ATCO.MED.B.080 Otorinolaringologjia</p> <p>(a) Ekzaminimi:</p> <p>(1) Ekzaminimi rutinë otorinolaringologjik duhet të jetë pjesë e ekzaminimit fillestar, të rivalidimit dhe ripërtëritjes.</p> <p>(2) Dëgjimi testohet në të gjitha ekzaminimet. Aplikuesi duhet të kuptojë me saktësi të folurit bisedor kur testohet me të secilin vesh në një distancë prej 2 metrash nga dhe me shpinën e tij / saj të kthyer kah AME.</p> <p>(3) Dëgjimi duhet të testohet me audiometri tonale të pastër në ekzaminimin fillestar dhe në ekzaminimet pasuese për rivalidim ose ripërtëritje çdo 4 vite deri në moshën 40 dhe çdo dy vite pas kësaj.</p> <p>(4) Audiometria tonale e pastër:</p> <p>(i) Aplikuesit për certifikatë mjekësore të klasit 3 nuk duhet</p>	<p>ukoliko korišćenje aparata za sluh ili odgovarajućeg protetičkog sredstva poboljša sluh tako da se postiže normalan standard kao i kod ocene pomoću kompletnog funkcionalnog testiranja u radnim uslovima.</p> <p>(iii)Ukoliko je potrebno protetičko sredstvo da bi se postigao normalan standard sluha, rezervni komplet uređaja ili pribora, kao što su baterije, mora da bude na raspolaganju kada se koriste prava iz dozvole.</p> <p>(b) Kandidati sa:</p> <p>(1) aktivnim hroničnim patološkim procesom unutrašnjeg ili srednjeg uha;</p> <p>(2) nezaraslom perforacijom ili disfunkcijom bubne opne;</p> <p>(3) poremećajem vestibularne funkcije;</p> <p>(4) značajnom malformacijom ili značajnom hroničnom infekcijom usne duplje ili gornjeg respiratornog trakta;</p>	<p>dysfunction of the tympanic membrane(s);</p> <p>(3) disturbance of vestibular function;</p> <p>(4) significant malformation or significant chronic infection of the oral cavity or upper respiratory tract;</p> <p>(5) significant disorder of speech or voice reducing intelligibility;</p> <p>shall be referred to the licensing authority and undergo further ORL examination and assessment to establish that the condition does not interfere with the safe exercise of the privileges of the licence.</p> <p>ATCO.MED.B.085 Dermatology</p> <p>Applicants shall have no established dermatological condition likely to interfere with the safe exercise of the privileges of the licence held.</p> <p>ATCO.MED.B.090 Oncology</p> <p>(a) After diagnosis of primary or secondary malignant disease, applicants shall be referred to the licensing authority and shall undergo satisfactory oncological evaluation</p>
--	---	--

<p>të kenë humbje të dëgjimit prej më shumë se 35 dB në secilën nga frekuencat 500, 1 000 ose 2 000 Hz ose më shumë se 50 dB në 3 000 Hz, në secilën vesh veç e veç.</p> <p>(ii) Aplikuesit të cilët nuk i plotësojnë kriteret e më sipërme të dëgjimit i referohen autoritetit licencues dhe i nënshtrohen një vlerësimi specialisitk përpara se të merret në konsideratë një vlerësim i aftësisë shëndetësore. Aplikuesit fillestarë i nënshtrohen testit të dallimit të folurit. Aplikantët për rivalidim ose ripërtëritje të certifikatës mjekësore të klasit 3 i nënshtrohen një test funksional të dëgjimit në mjedisin operacional.</p> <p>(5) Aparatet e dëgjimit:</p> <p>(i) Ekzaminimi fillestar: nevoja për aparat të dëgjimit për të përmbushur kërkesat e dëgjimit nënkupton mungesën e aftësisë shëndetësore.</p>	<p>(5) značajnim poremećajem govora ili glasa što umanjuje mogućnost razumevanja;</p> <p>upućuje se organu za izdavanje licence, te se moraju podvrgnuti daljem ORL pregledu i proceni kako bi se utvrdilo da to stanje ne utiče na sigurno korišćenje privilegije izdavanja licence.</p> <p>ATCO.MED.B.085 Dermatologija</p> <p>Kandidati ne smeju da imaju ni jedno utvrđeno dermatološko stanje koje bi moglo da utiče na bezbedno korišćenje prava iz dozvole.</p> <p>ATCO.MED.B.090 Onkologija</p> <p>(a) Nakon dijagnoze primarne ili sekundarne maligne bolesti, kandidati moraju da budu upućeni na vlast za licenciranje i da prođu zadovoljavajuću onkološku procenu pre nego što budu ocenjeni kao sposobni.</p> <p>(b) Kandidati sa utvrđenom anamnezom ili kliničkom dijagnozom intracerebralnog malignog tumora moraju da budu ocenjeni kao</p>	<p>before a fit assessment may be considered.</p> <p>(b) Applicants with an established history or clinical diagnosis of an intracerebral malignant tumour shall be assessed as unfit.</p> <p style="text-align: center;">SUBPART C</p> <p>AERO-MEDICAL EXAMINERS (AMEs)</p> <p>ATCO.MED.C.001 Privileges</p> <p>(a) In accordance with this Part, the privileges of an AME are to revalidate and renew class 3 medical certificates, and to conduct the relevant aero-medical examinations and assessments.</p> <p>(b) The scope of the privileges of the AME, and any condition thereof, shall be specified in the certificate.</p> <p>(c) Holders of an AME certificate shall not undertake aero-medical examinations and assessments in a Member State other than the Member State that issued their AME certificate, unless they have:</p> <p>(1) been granted access by the host Member State to exercise their</p>
---	---	--

<p>(ii) Ekzaminimet e rivalidimit dhe ripërtëritjes: mund të konsiderohet një vlerësim i aftësisë shëndetësore nëse përdorimi i aparatit për dëgjim ose i një proteze përkatëse përmirëson dëgjimin për të arritur një standard normal siç vlerësohet nga testimet plotësisht funksionale në mjedisin operaconal.</p> <p>(iii) Nëse nevojitet një protezë për të arritur standardin normal të dëgjimit, një grup rezervë pajisjesh dhe aksesorësh, siç janë bateritë, duhet të jenë të disponueshme me rastin e ushtrimit të privilegjeve të licencës.</p> <p>(b) Aplikuesit me:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) një proces kronik patolgjik aktiv të veshit të brendshëm ose të mesëm; (2) perforacion i pashërueshëm ose disfunktionim i membranës (ave) timpanike; (3) çrregullim i funksionit vestibular; (4) keqformime të konsiderueshme 	<p>nesposobni.</p> <p style="text-align: center;">POD-DEO C</p> <p style="text-align: center;">OVLAŠĆENI LEKARI (AME-ovi)</p> <p>ATCO.MED.C.001 Prava</p> <ol style="list-style-type: none"> (a) U skladu sa ovim delom, prava <i>AME</i> su da produžava i obnavlja lekarska uverenja klase 3 i da obavlja odgovarajuće vazduhoplovno-medicinske preglede i ocene. (b) Predmet i obim prava <i>AME</i>, i svakog uslova koji iz njih proistekne, mora da bude naveden u uverenju. (c) Imaoci <i>AME</i> sertifikata ne smeju da obavljaju vazduhoplovno-medicinske preglede i ocene u državi članici koja nije država članica koja im je izdala sertifikat, osim u slučaju kada: <ol style="list-style-type: none"> (1) im ta druga država članica odobri da izvršavaju svoje profesionalne aktivnosti kao lekari specijalisti; (2) obaveste nadležnu vlast druge države članice o svojoj nameri da obavljaju vazduhoplovno-medicinske preglede i ocene i da izdaju lekarska uverenja u okviru 	<p>professional activities as a specialised doctor;</p> <ol style="list-style-type: none"> (2) informed the competent authority of the host Member State of their intention to conduct aero-medical examinations and assessments and to issue medical certificates within the scope of their privileges as <i>AME</i>; and (3) received a briefing from the competent authority of the host Member State. <p>ATCO.MED.C.005 Application</p> <ol style="list-style-type: none"> (a) The application for an <i>AME</i> certificate shall be submitted in accordance with the procedure established by the competent authority. (b) Applicants for an <i>AME</i> certificate shall provide the competent authority with: <ol style="list-style-type: none"> (1) personal details and professional address; (2) documentation demonstrating that they comply with the requirements established in ATCO.MED.C.010, including the certificate of
---	--	--

<p>ose infeksion kronik të konsiderueshëm të zgavrës orale ose traktit të sipërm respirator;</p> <p>(5) çrregullim i konsiderueshëm i të folurit ose zërit që zvogëlon kuptueshmërinë;</p> <p>i referohen autoritetit licencues dhe i nënshtrohen ekzaminimit dhe vlerësimit të mëtejshëm të ORL për të përcaktuar që kjo gjendje nuk pengon ushtrimin e sigurt të privilegjeve të licencës.</p> <p>ATCO.MED.B.085 Dermatologjia</p> <p>Aplikuesit nuk duhet të vuajnë nga sëmundjet dermatologjike që kanë gjasë të ndërhyjnë në ushtrimin e sigurt të privilegjeve të licencës së mbajtur.</p> <p>ATCO.MED.B.090 Onkologjia</p> <p>(a) Pas diagnostikimit të sëmundjes malinje primare ose sekondare, aplikuesit i referohen autoritetit licencues dhe i nënshtrohen vlerësimit të kënaqshëm onkologjik përpara se të merret në konsideratë një vlerësim i aftësisë shëndetësore.</p> <p>(b) Aplikuesit me një histori të konstatuar ose diagnozë klinike të një tumori</p>	<p>prava AME; i</p> <p>(3) dobiju instrukcije od nadležne vlasti druge države članice.</p> <p>ATCO.MED.C.005 Podnošenje zahteva</p> <p>(a) Zahtev za dobijanje <i>AME</i> sertifikata se podnosi u skladu sa procedurom koju je uspostavila nadležna vlast.</p> <p>(b) Podnosioci zahteva za dobijanje <i>AME</i> sertifikata moraju da dostave nadležnoj vlasti:</p> <p>(1) lične podatke i adresu poslodavca;</p> <p>(2) dokumentaciju kojom potvrđuju da ispunjavaju uslove utvrđene u ATCO.MED.C.010, uključujući uverenje o završenim programima obuke iz oblasti vazduhoplovne medicine koja odgovara pravima za koja podnose zahtev;</p> <p>(3) pisanu izjavu da će <i>AME</i> izdavati lekarska uverenja na osnovu zahteva navedenih u ovom delu.</p> <p>(c) Kada <i>AME</i> obavlja vazduhoplovno-medicinske preglede na više lokacija, mora da dostavi nadležnoj vlasti odgovarajuće informacije koje se odnose na sve lokacije na kojima</p>	<p>completion of the training courses in aviation medicine appropriate to the privileges they apply for;</p> <p>(3) a written declaration that the AME will issue medical certificates on the basis of the requirements of this Part.</p> <p>(c) When the AME undertakes aero-medical examinations in more than one location, they shall provide the competent authority with relevant information regarding all practice locations and practice facilities.</p> <p>ATCO.MED.C.010 Requirements for the issue of an AME certificate</p> <p>Applicants for an AME certificate with the privileges for the revalidation and renewal of class 3 medical certificates shall:</p> <p>(a) be fully qualified and licensed for the practice of medicine and hold a Certificate of Completion, or have evidence of, specialist medical training;</p> <p>(b) have successfully completed basic and advanced training courses in aviation medicine, including specific modules</p>
---	--	---

<p>intracerebral malinj do të vlerësohen si të paaftë në aspektin shëndetësor.</p> <p style="text-align: center;">NËN-PJESA C</p> <p style="text-align: center;">EKZAMINUESIT AEROMJEKËSORË (AMEs)</p> <p>ATCO.MED.C.001 Privilegjet</p> <p>(a) Në përputhje me këtë Pjesë, privilegjet e një AME-je janë që të rivalidoj dhe të ripërtërij certifikatat mjekësore të klasit 3 dhe të kryej ekzaminime dhe vlerësime përkatëse aero-mjekësore.</p> <p>(b) Fushëveprimi e privilegjeve të AME-së, dhe çdo kusht i tyre, specifikohen në certifikatë.</p> <p>(c) Mbajtësit e një certifikate të AME-s nuk duhet të ndërmarrin ekzaminime dhe vlerësime aero-mjekësore në një Shtet Anëtar përveç Shtetit Anëtar që ka lëshuar certifikatën e tyre AME, përveç nëse:</p> <p>(1) atyre iu është dhënë qasje nga Shteti Anëtar pritës për ushtrimin e aktiviteteve të tyre profesionale si mjek specialist;</p> <p>(2) ata kanë njoftuar autoritetin kompetent të Shtetit Anëtar pritës</p>	<p>obavljia praksu.</p> <p>ATCO.MED.C.010 Zahtevi za izdavanje AME sertifikata</p> <p>Kandidati za <i>AME</i> sertifikat sa pravima za produženje i obnovu lekarskih uverenja klase 3 moraju da:</p> <p>(a) budu potpuno kvalifikovani i licencirani za medicinsku praksu i moraju da imaju diplomu ili dokaz o završenoj specijalizaciji;</p> <p>(b) imaju završene programe osnovne i napredne obuke iz vazduhoplovne medicine, uključujući posebne module za vazduhoplovno-medicinsku ocenu kontrolora letenja i posebne uslove u kontroli letenja;</p> <p>(c) dokažu nadležnoj vlasti da:</p> <p>(1) imaju odgovarajuće prostorije, procedure, dokumentaciju i funkcionalnu opremu za vazduhoplovno-medicinske preglede; i</p> <p>(2) imaju uspostavljene potrebne procedure i uslove kako bi se poštovala lekarska tajna.</p> <p>ATCO.MED.C.015 Programi obuke iz</p>	<p>for the aero-medical assessment of air traffic controllers and the specific environment in air traffic control;</p> <p>(c) demonstrate to the competent authority that they:</p> <p>(1) have adequate facilities, procedures, documentation and functioning equipment suitable for aero-medical examinations; and</p> <p>(2) have in place the necessary procedures and conditions to ensure medical confidentiality.</p> <p>ATCO.MED.C.015 Training courses in aviation medicine</p> <p>(a) Training courses in aviation medicine shall be approved by the competent authority of the Member State where the training provider has its principal place of business. The training provider shall demonstrate that the course syllabus contains the learning objectives to acquire the necessary competencies and that the persons in charge of providing the training have adequate knowledge and experience.</p> <p>(b) Except in the case of refresher training, the courses shall be</p>
---	--	---

<p>për qëllimin e tyre për të kryer ekzaminime dhe vlerësime aero-mjekësore dhe lëshimin e certifikatave mjekësore brenda fushëveprimit të privilegjeve të tyre si AME; dhe</p> <p>(3) ata kanë marrë raportim informues nga autoriteti kompetent i Shtetit Anëtar pritës.</p> <p>ATCO.MED.C.005 Kërkesa/aplikimi</p> <p>(a) Aplikimi për certifikatë AME duhet të paraqitet në përputhje me procedurën e përcaktuar nga autoriteti kompetent.</p> <p>(b) Aplikuesit për certifikatë AME duhet t'i ofrojnë autoritetit kompetent:</p> <p>(1) detajet personale dhe adresën profesionale;</p> <p>(2) dokumentacion që vërteton se ata janë në përputhje me kërkesat e përcaktuara në ATCO.MED.C.010, duke përfshirë certifikatën e përfundimit të kurseve të trajnimit në mjekësinë e aviacionit përkatëse për privilegjet për të cilat aplikojnë;</p> <p>(3) një deklaratë me shkrim që AME do të lëshojë certifikata mjekësore në bazë të kërkesave të kësaj pjese.</p>	<p>vazduhoplovne medicine</p> <p>(a) Programe obuke iz vazduhoplovne medicine mora da odobri nadležna vlast države članice u kojoj organizacija koja je sprovodi obuku ima svoje poslovno sedište. Organizacija koja sprovodi obuku mora da dokaže da program obuke sadrži ciljeve obuke za sticanje potrebne stručnosti i da lica koja su zadužena za sprovođenje obuke imaju odgovarajuće znanje i iskustvo.</p> <p>(b) Osim u slučaju obuke za osveženje znanja, programi obuke moraju da se završavaju ispitom u pisanoj formi iz predmeta koji su obuhvaćeni sadržajem programa obuke.</p> <p>(c) Organizacija za obuku mora da izda sertifikat o završetku obuke kandidatu koji je položio ispit.</p> <p>ATCO.MED.C.020 Izmene AME sertifikata</p> <p>(a) AMEs moraju da obaveste nadležnu vlast o sledećim okolnostima koje mogu da utiču na njihove sertifikate:</p> <p>(1) kada je protiv AME pokrenut</p>	<p>concluded by a written examination on the subjects included in the course content.</p> <p>(c) The training provider shall issue a certificate of completion to the applicants when they have obtained a pass in the examination.</p> <p>ATCO.MED.C.020 Changes to the AME certificate</p> <p>(a) AMEs shall notify the competent authority of the following circumstances which could affect their certificate:</p> <p>(1) the AME is subject to disciplinary proceedings or investigation by a medical regulatory body;</p> <p>(2) there are any changes to the conditions on which the certificate was granted, including the content of the statements provided with the application;</p> <p>(3) the requirements for the issue of an AME certificate are no longer met;</p> <p>(4) there is a change to the aero-medical examiner's practice</p>
---	---	--

<p>(c) Kur AME ndërmerr ekzaminime aero-mjekësore në më shumë se një lokacion, ato duhet t'i ofrojnë autoritetit kompetent informata relevante në lidhje me të gjitha lokacionet e ushtrimit të të punës dhe objektet e ushtrimit të punës.</p> <p>ATCO.MED.C.010 Kërkesat për lëshimin e një certifikate AME</p> <p>Aplikuesit për certifikatë AME me privilegje për rivalidim dhe ripërtëritje të certifikatave mjekësore të klasit 3 duhet:</p> <p>(a) të jenë plotësisht të kualifikuar dhe të licencuar për ushtrimin e veprimtarisë mjekësore dhe të mbajnë Certifikatën e Mbarimit (<i>Certificate of Completion</i>), ose të kenë dëshmi për trajnime të specializuara mjekësore;</p> <p>(b) kanë përfunduar me sukses kurse trajnimi bazike dhe të avancuara në mjekësinë e aviacionit, duke përfshirë module specifike për vlerësimin aero-mjekësor të kontrollorëve të trafikut ajror dhe mjedisin specifik në kontrollin e trafikut ajror;</p> <p>(c) t'i demonstrojnë autoritetit kompetent se ata:</p>	<p>disciplinski postupak ili istraga od strane medicinskog regulatornog tela;</p> <p>(2) kada postoje promene u uslovima pod kojima je sertifikat izdat, uključujući sadržaj izjava datih prilikom podnošenja zahteva;</p> <p>(3) kada više ne ispunjava zahteve za izdavanje AME sertifikata;</p> <p>(4) kada je došlo do promene lokacije na kojoj se obavlja vazduhoplovno- medicinska praksa ili je promenjena kontakt adresa.</p> <p>(b) Propust da se obavesti nadležna vlast mora da ima za posledicu suspenziju ili stavljanje van snage prava dobijenih <i>AME</i> sertifikatom, na osnovu odluke nadležne vlasti koja suspenduje ili stavlja van snage sertifikat.</p> <p>ATCO.MED.C.025 Važenje AME sertifikata</p> <p><i>AME</i> sertifikat se izdaje na period koji ne prekoračuje tri godine. Može da bude proizveden pod uslovom da imalac:</p>	<p>location(s) or correspondence address.</p> <p>(b) Failure to inform the competent authority shall result in the suspension or revocation of the privileges of the AME certificate, on the basis of the decision of the competent authority that suspends or revokes the certificate.</p> <p>ATCO.MED.C.025 Validity of AME certificates</p> <p>An AME certificate shall be issued for a period not exceeding 3 years. It shall be revalidated provided the holder:</p> <p>(a) continues to fulfil the general conditions required for medical practice and maintains registration as a medical practitioner;</p> <p>(b) has undertaken refresher training in aviation medicine and in the working environments of air traffic controllers within the last 3 years;</p> <p>(c) has performed at least 10 aero-medical examinations every year. This number of examinations may only be reduced by the competent</p>
---	---	--

<p>(1) kanë objekte, procedura, dokumentacion adekuat (e) dhe pajisje funksionale të përshtatshme për ekzaminimet aero-mjekësore; dhe</p> <p>(2) kanë të ngritura procedurat dhe kushtet e nevojshme për të siguruar konfidencialitetin mjekësor.</p> <p>ATCO.MED.C.015 Kurset e trajnimit në mjekësinë e aviacionit</p> <p>(a) Kurset e trajnimit në mjekësinë e aviacionit miratohen nga autoriteti kompetent i Shtetit Anëtar ku ofruesi i trajnimit e ka vendin e tij kryesor të veprimtarisë/afarizmit. Ofruesi i trajnimit duhet të dëshmojë që programi mësimor i lëndës përmban objektiva të të mësuarit për të përvetësuar kompetencat e nevojshme dhe që personat përgjegjës për ofrimin e trajnimit kanë njohuri dhe përvojë adekuate.</p> <p>(b) Përveç në rastin e trajnimit rifreskues, kurset duhet të përfundohen me një provim me shkrim mbi lëndët e përfshira në përmbajtjen e kursit.</p> <p>(c) Ofruesi i trajnimit i lëshon aplikuesve</p>	<p>(a) i dalje ispunjava opšte uslove za medicinsku praksu i da je registrovan u skladu sa nacionalnim zakonom;</p> <p>(b) ima završenu obuku osveženja znanja iz vazduhoplovne medicine i o radnim uslovima kontrolora letenja tokom prethodne tri godine;</p> <p>(c) ima najmanje 10 obavljenih vazduhoplovno-medicinskih pregleda svake godine; Ovaj broj pregleda može da smanji samo nadležna vlast u opravdanim okolnostima;</p> <p>(d) i dalje ispunjava uslove za izdavanje <i>AME</i> sertifikata; i</p> <p>(e) koristi <i>AME</i> prava u skladu sa ovim delom.</p>	<p>authority in duly justified circumstances;</p> <p>(d) remains in compliance with the terms of their AME certificate; and</p> <p>(e) exercises the AME privileges in accordance with this Part.</p>
---	---	---

një certifikatë të mbarimit kur ata të kenë kaluar provimin.

ATCO.MED.C.020 Ndryshimet në certifikatën AME

- (a) AME-të njoftojnë autoritetin kompetent për rrethanat e mëposhtme, të cilat mund të ndikojnë në certifikatën e tyre:
- (1) AME i nënshtrohet procedurave ose hetimeve disiplinore nga një organ rregullator mjekësor;
  - (2) ka ndonjë ndryshim në kushtet sipas të cilave është lëshuar certifikata, duke përfshirë përmbajtjen e deklaratave të ofruara me aplikimin/kërkesën;
  - (3) kërkesat për lëshimin e një certifikate AME nuk përmbushen më;
  - (4) ekziston një ndryshim në vendndodhjen (et) e ushtrimit të punës të ekzaminerëve aero-mjekësor ose në adresën e korrespondencës.
- (b) Mos informimi i autoritetit kompetent rezulton në pezullimin ose revokimin e privilegjeve të certifikatës AME, në

bazë të vendimit të autoritetit kompetent që pezullon ose revokon certifikatën.

ATCO.MED.C.025 Validiteti i certifikatave AME

Një certifikatë AME lëshohet për një periudhë që nuk kalon 3 vjet. Ajo do të rivalidohet me kusht që mbajtësi:

- (a) vazhdon të përmbushë kushtet e përgjithshme të kërkuara për ushtrimin e veprimtarisë mjekësore dhe mban regjistrimin si mjek;
- (b) ka ndjekur trajnime rifreskuese në mjekësinë e aviacionit dhe në ambientet e punës së kontrollorëve të trafikut ajror brenda 3 viteve të fundit;
- (c) ka kryer të paktën 10 ekzaminime aero-mjekësore çdo vit. Ky numër i ekzaminimeve mund të reduktohet vetëm nga autoriteti kompetent në rrethana të justifikuara siç duhet;
- (d) vazhdon t'i përmbahet kushteve të certifikatës së AME; dhe
- (e) ushtron privilegjet e AME në përputhje me këtë Pjesë.

Shtojca 1 e Aneksit I

SHKALLA E VLERËSIMIT TË ZOTËRIMIT TË GJUHËS — KËRKESAT PËR ZOTËRIMIN E GJUHËVE

Shkalla e vlerësimit të zotërimit të gjuhës: nivelet expert, i zgjeruar dhe operacional

Niveli	Shqiptimi	Struktura	Fjalori	Rrjedhshmëria	Të kuptuarit	Bashkëbisedimi
	Përdor një dialekt dhe/ose theks të kuptueshëm për komunitetin aeronautik	Strukturat relevante gramatikore dhe modelet/strukturat e fjalisë përcaktohen nga funksionet e gjuhës sipas detyres				
Ekspert 6	Shqiptimi, theksi, ritmi dhe intonacioni, megjithëse të ndikuara nga gjuha amtare ose variantet rajonale, pothuajse kurrë nuk interferojnë me lehtësinë e të kuptuarit.	Që të dyja, strukturat gramatikore dhe komplekse dhe strukturat e fjalisë janë të kontrolluara në mënyrë të qëndrueshme.	Niveli i fjalorit dhe saktësia e fjalëve janë të mjaftueshme për të komunikuar efektivisht mbi një llojlojshmëri temash të njohura dhe të panjohura. Fjalori është idiomatik, i nuancuar dhe i ndjeshëm ndaj regjistrit.	I aftë për të folur gjatë, pa vështirësi me një rrjedhshmëri natyrale. Ndryshon rrjedhën e të folurit për efekte stilistike, p.sh., për të theksuar një çështje. Përdor spontanisht shenjat e duhura të ligjëratës dhe lidhëset.	Të kuptuarit e saktë gati të të gjithë përmbajtjes duke përfshirë kuptimin e hollësive gjuhësore dhe kulturore	Bashkëbisedon me lehtësi gati në të gjitha situatat. Është i ndjeshëm ndaj sugjerimeve verbale dhe jo-verbale dhe reagon si duhet ndaj tyre.
I zgjeruar 5	Shqiptimi, theksi, ritmi dhe intonacioni, megjithëse të ndikuara nga gjuha amtare ose variantet rajonale rrallë interferojnë me lehtësinë e të kuptuarit e gjuhës.	Struktura gramatikore bazë dhe strukturat e fjalisë janë kontrolluar mirë. Strukturat komplekse janë tentuar por me gabime të cilat	Niveli i fjalorit dhe saktësia e fjalëve janë të mjaftueshme për të komunikuar efektivisht mbi tema të përgjithshme, konkrete dhe të lidhura me detyrën. Parafrazon suksesshëm dhe në	I aftë për të folur gjatë, me lehtësi relative mbi tema të njohura, por që mund të mos ndryshojë rrjedhën e të folurit si mjet stilistik. Mund të përdorë shenjat e	Të kuptuarit e saktë të temave konkrete, të përgjithshme dhe të lidhura me punën dhe kryesisht i saktë kur folësi përballlet me një	Reagimet janë të menjëhershme, të përshtatshme dhe informuese. Menaxhon me efektivitet marrëdhënien folës-dëgjues.

		nganjëherë interferojnë me kuptimin.	mënyrë të qëndrueshme. Fjalori ndonjëherë është idiomatik.	duhura të ligjëratës dhe lidhëset.	komplikim gjuhësor ose situata të papritura. I aftë për të kuptuar një rang të gjerë bisedash (dialekte dhe/ose thekse) ose regjistra.	
Operacional 4	Shqiptimi, theksi, ritmi dhe intonacioni janë të ndikuar nga gjuha amtare ose variantet rajonale por vetëm ndonjëherë interferojnë me lehtësinë e të kuptuarit.	Struktura gramatikore bazë dhe strukturat e fjalisë janë përdorur në mënyrë krijuese dhe zakonisht janë mirë kontrolluar. Gabime mund të ndodhin në veçanërisht në situata të pazakonta ose të papritura, por që rrallë interferojnë me kuptimin.	Niveli i fjalorit dhe saktësia e fjalëve janë zakonisht të mjaftueshme për të komunikuar efektivisht mbi tema konkrete, të përgjithshme dhe të lidhura me detyrën. Shpesh mund të parafrazojë me sukses kur mungon fjalori në rrethana të pazakonta ose të papritura.	Prodhon zgjatje të gjuhës deri në ritmin e duhur. Mund të ketë humbje rastësore të rrjedhshmërisë me kalimin nga e folura e parapërgatitur ose formuluese tek biseda spontane, por që kjo nuk e shmang komunikimin efektiv. Mund të bëjë përdorimin e kufizuar shenjave të ligjëratës dhe lidhëseve. Plotësueset nuk janë shpërqëndruese.	Të kuptuarit është kryesisht i saktë mbi tema të përgjithshme, konkrete dhe të lidhura me punën ku theksi i përdorur është mjaftueshëm i kuptueshëm për një komunitet ndërkombëtar përdoruesish. Kur folësi përballet me vështirësi gjuhësore ose me një varg të papritur ngjarjesh, të kuptuarit mund të jetë më i ngadalshëm ose të kërkojë strategji sqarimi.	Reagimet zakonisht janë të duhura, të përshtatshme dhe të menjëhershme dhe informuese. Nis dhe ruan shkëmbimet, madje edhe kur trajtohen vargje ngjarjesh të papritura. Trajton mjaftueshëm keqkuptimet e dukshme duke kontrolluar, konfirmuar ose sqaruar.

Shkalla e vlerësimit të zotërimit të gjuhës: nivelet para-operacional, elementar dhe para-elementar

Niveli	Shqiptimi	Struktura	Fjalori	Rrjedhshmëria	Të kuptuarit	Bashkëbisedimi
	Përdor një dialekt dhe/ose theks të kuptueshëm për	Strukturat gramatikore dhe modelet e fjalisë				

	komunitetin aeronautik	përcaktohen nga funksionet e gjuhës sipas detyrës				
Para-operacional 3	Shqiptimi, theksi, ritmi dhe intonacioni janë ndikuar nga gjuha amtare ose variantet rajonale dhe shpesh interferojnë me lehtësinë e të kuptuarit.	Strukturat gramatikore bazë dhe modelet/strukturat e fjalisë të lidhura me situatat e parashikuara nuk kontrollohen mirë gjithmonë. Gabimet interferojnë shpesh me kuptimin.	Niveli i fjalorit dhe saktësia e fjalëve janë zakonisht të mjaftueshme për të komunikuar efektivisht mbi tema të përgjithshme, konkrete dhe të lidhura me detyrën, por shkalla është e kufizuar dhe zgjedhja e fjalëve është shpesh e papërshtatshme. Shpesh nuk është në gjendje të parafranojë suksesshëm kur mungon fjalori.	Prodhon zgjatje të gjuhës por frazimi dhe ndalesat shpesh janë të papërshtatshme. Hezitimet dhe ngadalësimet në përpunimin e gjuhës mund të pamundësojnë komunikimin efektiv. Plotësueset janë nganjëherë shpërqëndruese.	Të kuptuarit është shpesh I saktë mbi temat e përgjithshme, konkrete dhe të lidhura me punën ku theksi ose varianti i përdorur është i kuptueshëm sa duhet për një komunitet ndërkombëtar përdoruesish. Mund të dështojë të kuptojë një komplikim gjuhësor ose situacional ose një varg ngjarjesh të papritura.	Reagimet janë ndonjëherë të duhurat, të përshtatshme dhe të menjëhershme. Mund të nisë dhe të ruajë shkëmbime me lehtësi të mjaftueshme mbi tema të njohura dhe në situata të pritshme. Përgjithësisht joadekuat kur përballet me një varg ngjarjesh të papritura.
Elementar 2	Shqiptimi, theksi, ritmi dhe intonacioni janë ndikuar mjaft nga gjuha amtare ose variantet rajonale dhe zakonisht interferojnë me lehtësinë e të kuptuarit	Shfaq vetëm kontroll të kufizuar mbi disa struktura të thjeshta gramatikore dhe modele fjalish të memorizuara.	Diapazoni i kufizuar fjalori që konsiston vetëm në fjalë dhe fraza të kufizuara të memorizuara.	Mund të prodhojë mënyra të foluri shumë të shkurtra, të izoluara, të memorizuara, me pauza të shpeshta dhe një përdorim shpërqëndrues i plotësuesve për të kërkuar shprehje dhe për të artikuluar fjalë më pak të njohura.	Të kuptuarit është i kufizuar në fraza të izoluara, të memorizuara kur ato artikulohen me kujdes dhe ngadalë.	Koha e reagimit e ngadalë dhe shpesh e papërshtatshme. Bashkëbisedim i kufizuar në shkëmbime të thjeshta rutinë.

Para-elementar 1	Performon në një nivel poshtë atij elementar.	Performon në një nivel poshtë atij elementar.	Performon në një nivel poshtë atij elementar.	Performon në një nivel poshtë atij elementar.	Performon në një nivel poshtë atij elementar.	Performon në një nivel poshtë atij elementar.
-----------------------------	---	---	---	---	---	---

Shtojca 2 e Aneksit II

TRAJNIMI BAZIK (Referenca: Aneksi I - Pjesa ATCO Nën pjesa D, Seksioni 2, ATCO.D.010 (a) (1))

TABELA E PËRMBAJTJES

LËNDA 1: HYRJE NË KURS

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

LËNDA 5: NAVIGACIONI

LËNDA 6: AVIONI

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZOR

LËNDA 8: PAJISJET DHE SISTEMET

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

LËNDA 1: HYRJE NË KURS

TEMA INTRB 1 — MENAXHIMI I KURSIT

Nën-tema INTRB 1.1 — Prezantimi i kursit

Nën-tema INTRB 1.2 — Administrimi i kursit

Nën-tema INTRB 1.3 — Materiali i studimit dhe dokumentacioni i trajnimit

TEMA INTRB 2 — HYRJE NË KURSIN E TRAJNIMIT TË ATC (KTA)

Nën-tema INTRB 2.1 — Përmbajtja e kursit dhe organizimi

Nën-tema INTRB 2.2 — Etosi i trajnimit

Nën-tema INTRB 2.3 — Procesi i vlerësimit

TEMA INTRB 3 — HYRJE NË TË ARDHMEN E ATCO-s

Nën-tema INTRB 3.1 — Perspektiva e punës

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

TEMA LAWB 1 — HYRJE NË LIGJIN E AVIACIONIT

Nën-tema LAWB 1.1 — Rëndësia e ligjit të aviacionit

TEMA LAWB 2 — ORGANIZATAT NDËRKOMBËTARE

Nën-tema LAWB 2.1 — ONAC (ICAO)

Nën-tema LAWB 2.2 — Agjencitë evropiane dhe të tjera

Nën-tema LAWB 2.3 — Shoqatat e aviacionit

TEMA LAWB 3 — ORGANIZATAT KOMBËTARE

Nën-tema LAWB 3.1 — Qëllimi dhe funksioni LAW

Nën-tema LAWB 3.2 — Procedurat legjislative kombëtare

Nën-tema LAWB 3.3 — Autoriteti kompetent

Nën-tema LAWB 3.4 — Shoqatat kombëtare të aviacionit

TEMA LAWB 4 — MENAXHIMI I SIGURISË ATS

Nën-tema LAWB 4.1 — Rregulloret e sigurisë

Nën-tema LAWB 4.2 — Sistemi i menaxhimit të sigurisë

TEMA LAWB 5 — RREGULLAT DHE RREGULLORET

Nën-tema LAWB 5.1 — Njësitë matëse

Nën-tema LAWB 5.2 — Licencimi / certifikimi ATCO

Nën-tema LAWB 5.3 — Përmbledhje e ANS dhe ATS

Nën-tema LAWB 5.4 — Rregullat ajrore

Nën-tema LAWB 5.5 — Hapësira ajrore dhe rrugët/rutat ATS

Nën-tema LAWB 5.6 — Plani i fluturimit

Nën-tema LAWB 5.7 — Aerodromet

Nën-tema LAWB 5.8 — Procedurat e mbajtjes për fluturimet IFR

Nën-tema LAWB 5.9 — Procedurat e mbajtjes për fluturimet VFR

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

TEMA ATMB 1 — MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

Nën-tema ATMB 1.1 — Aplikimi i njësive të matjes

Nën-tema ATMB 1.2 — Shërbimi i kontrollit të trafikut ajror (ATC)

Nën-tema ATMB 1.3 — Shërbimi i informacionit të fluturimit (FIS)

Nën-tema ATMB 1.4 — Shërbimi i paralajmërimit

Nën-tema ATMB 1.5 — Shërbimi këshillues i trafikut ajror

Nën-tema ATMB 1.6 — Kapaciteti i sistemit ATS dhe menaxhimi i rrjedhës së trafikut ajror

Nën-tema ATMB 1.7 — Menaxhimi i hapësirës ajrore (ASM)

TEMA ATMB 2 — ALTIMETRIA DHE ALOKIMI I NIVELIT

Nën-tema ATMB 2.1 — Altimetria

Nën-tema ATMB 2.2 — Niveli i tranzitimit

Nën-tema ATMB 2.3 — Alokimi i nivelit

TEMA ATMB 3 — RADIOTELEFONIA (RTF)

Nën-tema ATMB 3.1 — Procedurat e përgjithshme operative të RTF

TEMA ATMB 4 — LEJET (CLEARANCES) E ATC DHE UDHËZIMET E ATC

Nën-tema ATMB 4.1 — Lloji dhe përmbajtja e lejeve të ATC

Nën-tema ATMB 4.2 — Udhëzimet e ATC

TEMA ATMB 5 — KORDINIMI

Nën-tema ATMB 5.1 — Parimet, llojet dhe përmbajtja e koordinimit

Nën-tema ATMB 5.2 — Domosdoshmëria për koordinim

Nën-tema ATMB 5.3 — Mjetet e koordinimit

TEMA ATMB 6 — SHFAQJA E TË DHËNAVE

Nën-tema ATMB 6.1 — Nxjerrja (ekstraktimi) e të dhënave

Nën-tema ATMB 6.2 — Menaxhimi i të dhënave

TEMA ATMB 7 — NDARJET

Nën-tema ATMB 7.1 — Ndarja vertikale dhe procedurat

Nën-tema ATMB 7.2 — Ndarja horizontale dhe procedurat

Nën-tema ATMB 7.3 — Ndarja vizuale

Nën-tema ATMB 7.4 — Ndarja e aerodromit dhe procedurat

Nën-tema ATMB 7.5 — Ndarja e bazuar në sistemet e mbikqyrjes ATS

Nën-tema ATMB 7.6 — Ndarja e turbulencës vorbull (*äake turbulence*)

TEMA ATMB 8 — SISTEMET E SHMANGIES SË PËRPLASJEVE AJRORE DHE RRJETET E SIGURISË ME BAZË TOKËSORE

Nën-tema ATMB 8.1 — Sistemet e shmangies së përplasjeve ajrore

Nën-tema ATMB 8.2 — Rjetet e sigurisë me bazë tokësore

TEMA ATMB 9 — AFTËSITË PRAKTIKE BAZIKE

Nën-tema ATMB 9.1 — Procesi i menaxhimit të trafikut

Nën-tema ATMB 9.2 — Aftësitë praktike bazike të aplikueshme për të gjitha gradimet

Nën-tema ATMB 9.3 — Aftësitë praktike bazë të aplikueshme për aerodromin

Nën-tema ATMB 9.4 — Aftësitë praktike bazike të aplikueshme për mbikëqyrjen

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

TEMA METB 1 — HYRJE NË METEOROLOGJI

Nën-tema METB 1.1 — Aplikimi i njësive të matjes

Nën-tema METB 1.2 — Aviacioni dhe meteorologjia

Nën-tema METB 1.3 — Organizimi i shërbimeve meteorologjike

TEMA METB 2 — ATMOSFERA

Nën-tema METB 2.1 — Përbërja dhe struktura

Nën-tema METB 2.2 — Atmosfera standarde

Nën-tema METB 2.3 — Nxehtësia dhe temperatura

Nën-tema METB 2.4 — Uji në atmosferë

Nën-tema METB 2.5 — Presioni i ajrit

TEMA METB 3 — QARKULLIMI ATMOSFERIK

Nën-tema METB 3.1 — Qarkullimi i përgjithshëm i ajrit

Nën-tema METB 3.2 — Masat ajrore dhe sistemet frontale

Nën-tema METB 3.3 — Sistemet e mezoshkallës

Nën-tema METB 3.4 — Era

TEMA METB 4 — FENOMENET METEOROLOGJIKE

Nën-tema METB 4.1 — Retë

Nën-tema METB 4.2 — Llojet e të reshurave (precipitimit)

Nën-tema METB 4.3 — Dukshmëria

Nën-tema METB 4.4 — Rreziqet meteorologjike

TEMA METB 5 — INFORMACIONE METEOROLOGJIKE PËR AVIACION

Nën-tema METB 5.1 — Mesazhet dhe raportet

LËNDA 5: NAVIGACIONI

TEMA NAVB 1 — HYRJE NË NAVIGACION

Nën-tema NAVB 1.1 — Aplikimi i njësive të matjes

Nën-tema NAVB 1.2 — Qëllimi dhe përdorimi i navigacionit

TEMA NAVB 2 — TOKA

Nën-tema NAVB 2.1 — Vendi dhe lëvizja e Tokës

Nën-tema NAVB 2.2 — Sistemi i koordinatave, drejtimi dhe distanca

Nën-tema NAVB 2.3 — Magnetizmi

TEMA NAVB 3 — HARTAT DHE HARTAT AERONAUTIKE

Nën-tema NAVB 3.1 — Krijimi i hartave dhe projekteve

Nën-tema NAVB 3.2 — Hartat dhe hartat/diagramet e përdorura në aviacion

TEMA NAVB 4 — BAZAT E NAVIGACIONIT

Nën-tema NAVB 4.1 — Ndikimi i erës

Nën-tema NAVB 4.2 — Shpejtësia

Nën-tema NAVB 4.3 — Navigacioni vizual

Nën-tema NAVB 4.4 — Aspektet navigacionale të planifikimit të fluturimit

TEMA NAVB 5 — NAVIGACIONI ME INSTRUMENTE

Nën-tema NAVB 5.1 — Sistemet e bazuara në tokë

Nën-tema NAVB 5.2 — Sisteme inerciale të navigacionit

Nën-tema NAVB 5.3 — Sistemet e bazuara në satelit

Nën-tema NAVB 5.4 — Procedurat e afrimit me instrument

TEMA NAVB 6 — NAVIGACIONI I BAZUAR NË PERFORMANCË

Nën-tema NAVB 6.1 — Parimet dhe përfitimet e navigacionit të zonës

Nën-tema NAVB 6.2 — Hyrje në PBN

Nën-tema NAVB 6.3 — Aplikimet e NBP

TEMA NAVB 7 — ZHVILLIMET NË NAVIGACION

Nën-tema NAVB 7.1 — Zhvillimet e ardhshme

LËNDA 6: AVIONI

TEMA ACFTB 1 — HYRJE NË AVIONËT

Nën-tema ACFTB 1.1 — Aplikimi i njësive matëse

Nën-tema ACFTB 1.2 — Aviacioni dhe avioni

TEMA ACFTB 2 — PARIMET E FLUTURIMIT

Nën-tema ACFTB 2.1 — Forcat që veprojnë në avion

Nën-tema ACFTB 2.2 — Komponentët strukturore dhe kontrolli i avionit

Nën-tema ACFTB 2.3 — “zarfi” i fluturimit (*Flight envelope*)

TEMA ACFTB 3 — KATEGORITË E AVIONËVE

Nën-tema ACFTB 3.1 — Kategoritë e avionëve

Nën-tema ACFTB 3.2 — Kategoritë e turbulencës vorbull

Nën-tema ACFTB 3.3 — Kategoritë e afrimit të ICAO

Nën-tema ACFTB 3.4 — Kategoritë mjedisore

TEMA ACFTB 4 — TË DHËNAT E AVIONIT

Nën-tema ACFTB 4.1 — Njohja

Nën-tema ACFTB 4.2 — Të dhënat mbi performancën

TEMA ACFTB 5 — MOTORËT E AVIONIT

Nën-tema ACFTB 5.1 — Motorët me piston

Nën-tema ACFTB 5.2 — Motorët reaktiv

Nën-tema ACFTB 5.3 — Motorët turboprop

Nën-tema ACFTB 5.4 — Karburantet e aviacionit

TEMA ACFTB 6 — SISTEMET DHE INSTRUMENTET E AVIONËVE

Nën-tema ACFTB 6.1 — Instrumentet e fluturimit

Nën-tema ACFTB 6.2 — Instrumentet e navigimit

Nën-tema ACFTB 6.3 — Instrumentet e motorit

Nën-tema ACFTB 6.4 — Sistemet e avionit

TEMA ACFTB 7 — FAKTORËT QË NDIKOJNË NË PERFORMANCËN E AVIONIT

Nën-tema ACFTB 7.1 — Faktorët e ngritjes

Nën-tema ACFTB 7.2 — Faktorët e ngjitjes

Nën-tema ACFTB 7.3 — Faktorët e fluturimit në nivel (*cruise*)

Nën-tema ACFTB 7.4 — Faktorët e zbritjes dhe afrimit fillestar

Nën-tema ACFTB 7.5 — Faktorët e afrimit final dhe aterimit

Nën-tema ACFTB 7.6 — Faktorët ekonomik

Nën-tema ACFTB 7.7 — Faktorët mjedisorë

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZOR

TEMA HUMB 1 — HYRJE NË FAKTORËT NJERËZOR

Nën-tema HUMB 1.1 — Teknikat e të mësuarit

Nën-tema HUMB 1.2 — Rëndësia e faktorëve njerëzor për ATC

Nën-tema HUMB 1.3 — Faktorët njerëzor dhe ATC

TEMA HUMB 2 — PERFORMANCA NJEREZORE

Nën-tema HUMB 2.1 — Sjellja individuale

Nën-tema HUMB 2.2 — Kultura e sigurisë dhe sjellja profesionale

Nën-tema HUMB 2.3 — Shëndeti dhe mirëqenia

Nën-tema HUMB 2.4 — Puna ekipore

Nën-tema HUMB 2.5 — Nevojat bazike të personave në punë

Nën-tema HUMB 2.6 — Stresi

TEMA HUMB 3 — GABIMI NJERËZOR

Nën-tema HUMB 3.1 — Rreziqet nga gabimi

Nën-tema HUMB 3.2 — Përkufizimi i gabimit njerëzor

Nën-tema HUMB 3.3 — Klasifikimi i gabimit njerëzor

Nën-tema HUMB 3.4 — Analiza e rrezikut dhe menaxhimi i rrezikut

TEMA HUMB 4 — KOMUNIKIMI

Nën-tema HUMB 4.1 — Rëndësia e komunikimit të mirë në ATC

Nën-tema HUMB 4.2 — Procesi i komunikimit

Nën-tema HUMB 4.3 — Modalitetet (*modes*) e komunikimit

TEMA HUMB 5 — MJEDISI I PUNËS

Nën-tema HUMB 5.1 — Ergonomia dhe nevoja për dizajn të mirë

Nën-tema HUMB 5.2 — Pajisjet dhe mjetet

Nën-tema HUMB 5.3 — Automatizimi

LËNDA 8: PAJISJET DHE SISTEMET

TEMA EQPSB 1 — PAJISJET E ATC

Nën-tema EQPSB 1.1 — Llojet kryesore të pajisjeve të ATC

TEMA EQPSB 2 — RADIO

Nën-tema EQPSB 2.1 — Teoria e radios

Nën-tema EQPSB 2.2 — Gjetja e drejtimit (orientimi)

TEMA EQPSB 3 — PAJISJET PËR KOMUNIKIM

Nën-tema EQPSB 3.1 — Radio komunikimet

Nën-tema EQPSB 3.2 — Komunikimi zanor mes njësive/pozicioneve të ATS

Nën-tema EQPSB 3.3 — Komunikimi përmes lidhjes së të dhënave (*data link*)

Nën-tema EQPSB 3.4 — Komunikimi i kompanive ajrore

TEMA EQPSB 4 — HYRJE NË MBIKËQYRJE (SURVEJIM)

Nën-tema EQPSB 4.1 — Koncepti i mbikëqyrjes në ATS

TEMA EQPSB 5 — RADARI

Nën-tema EQPSB 5.1 — Parimet e radarit

Nën-tema EQPSB 5.2 — Radari primar

Nën-tema EQPSB 5.3 — Radari sekondar

Nën-tema EQPSB 5.4 — Përdorimi i radarëve

Nën-tema EQPSB 5.5 — Mode S

TEMA EQPSB 6 — MBIKËQYRJA AUTOMATIKE E VARUR (ADS)

Nën-tema EQPSB 6.1 — Parimet e ADS

Nën-tema EQPSB 6.2 — Përdorimi i ADS

TEMA EQPSB 7 — MULTILATERIMI

Nën-tema EQPSB 7.1 — Parimet e multilaterimit

Nën-tema EQPSB 7.2 — Përdorimi i multilaterimit

TEMA EQPSB 8 — PERPUNIMI I TË DHËNAVE TË MBIKËQYRJES

Nën-tema EQPSB 8.1 — Rrjetëzimi i të dhënave të mbikëqyrjes

Nën-tema EQPSB 8.2 — Parimet e punës së rrjetëzimit të të dhënave të mbikëqyrjes

TEMA EQPSB 9 — PAJISJET E ARDHSHME

Nën-tema EQPSB 9.1 — Zhvillimet e reja

TEMA EQPSB 10 — AUTOMATIZMI NË ATS

Nën-tema EQPSB 10.1 — Parimet e automatizmit

Nën-tema EQPSB 10.2 — Rrjeti fiks i telekomunikimit aeronautik (AFTN)

Nën-tema EQPSB 10.3 — Shkëmbimi i të dhënave on-line (*On-line data interchange*)

Nën-tema EQPSB 10.4 — Sistemet e përdorura për përhapjen automatike të informatave

TEMA EQPSB 11 — POZITAT E PUNËS

Nën-tema EQPSB 11.1 — Pajisjet e pozitës së punës

Nën-tema EQPSB 11.2 — Kontrolli i aerodromit

Nën-tema EQPSB 11.3 — Kontrolli i afrimit

Nën-tema EQPSB 11.4 — Kontrolli i zonës

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

TEMA PENB 1 — FAMILIARIZIMI (NJOHJA)

Nën-tema PENB 1.1 — ATS dhe godinat/pajisjet (*facilities*) e aerodromit

TEMA PENB 2 — PËRDORUESIT E HAPËSIRËS AJRORE

Nën-tema PENB 2.1 — Aviacioni civil

Nën-tema PENB 2.2 — Ushtria

Nën-tema PENB 2.3 — Pritjet dhe kërkesat e pilotëve

TEMA PENB 3 — MARRËDHËNIET ME KLIENTËT

Nën-tema PENB 3.1 — Marrëdhëniet me klientët

TEMA PENB 4 — MBROJTJA E MJEDISIT

Nën-tema PENB 4.1 — Mbrojtja e mjedisit

Shtojca 3 e Aneksit I

GRADIMI KONTROLLI VIZUAL I AERODROMIT (ADV) (Referenca: Aneksi I — PJESA ATCO Nën-pjesa D, Seksioni 2, ATCO.D.010(a)(2)(i))

TABELA E PËRMBAJTJES

LËNDA 1: HYRJE NË KURS

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

LËNDA 5: NAVIGIMI

LËNDA 6: AVIONËT

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZOR

LËNDA 8: PAJISJET DHE SISTEMET

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

LËNDA 10: SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

LËNDA 11: AERODROMËT

LËNDA 1: HYRJE NË KURS

TEMA INTR 1 — MENAXHIMI I KURSIT

Nën-tema INTR 1.1 — Prezantimi i kursit

Nën-tema INTR 1.2 — Administrimi i kursit

Nën-tema INTR 1.3 — Materiali studimor dhe dokumentet e trajnimit

TEMA INTR 2 —HYRJE NË KURSIN TRAJNUES PËR ATC

Nën-tema INTR 2.1 — Përmbajtja dhe organizimi i kursit

Nën-tema INTR 2.2 — Etosi i trajnimit

Nën-tema INTR 2.3 — Procesi i vlerësimit

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

TEMA LAW 1 — LICENCIMI/CERTIFIKATA E KOMPETENCËS E ATCO

Nën-tema e LAË 1.1 — Privilegjet dhe kushtet

TEMA LAW 2 — RREGULLAT DHE RREGULLORET

Nën-tema LAW 2.1 — Raportet

Nën-tema LAW 2.2 — Hapësira ajrore

TEMA LAW 3 — MENAXHIMI I SIGURISË NË ATC

Nën-tema LAW 3.1 — Procesi i reagimeve kthyesë (*feedback*)

Nën-tema LAW 3.2 — Hetimet e sigurisë;

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

TEMA ATM 1 — OFRIMI I SHËRBIMEVE

Nën-tema ATM 1.1 — Shërbimi i kontrollit i aerodromeve

Nën-tema ATM 1.2 — Shërbimi i informacionit të fluturimeve (FIS)

Nën-tema ATM 1.3 — Shërbimi i paralajmërimit (ALRS)

Nën-tema ATM 1.4 — Kapaciteti i sistemit ATS dhe menaxhimi i rrjedhës së trafikut ajror

TEMA ATM 2 — KOMUNIKIMI

Nën-tema ATM 2.1 — Komunikimi efektiv

TEMA ATM 3 — LEJET (*CLEARANCES*) ATC DHE INSTRUKSIONET ATC

Nën-tema ATM 3.1 — Lejet ATC

Nën-tema ATM 3.2 — Instruksionet për ATC

TEMA ATM 4 — KOORDINIMI

Nën-tema ATM 4.1 — Domosdoshmëria për koordinim

Nën-tema ATM 4.2 — Mjetet dhe metodat e koordinimit

Nën-tema ATM 4.3 — Procedurat e koordinimit

TEMA ATM 5 — ALTIMETRIA DHE ALOKIMI I NIVELIT

Nën-tema ATM 5.1 — Altimetria

TEMA ATM 6 — NDARJET

Nën-tema ATM 6.1 — Ndarja ndërmjet avionëve në nisje

Nën-tema ATM 6.2 — Ndarja e avionëve në ulje dhe para uljes ose avionëve në nisje

Nën-tema ATM 6.3 — Ndarja longitudinale e turbulencave vorbull e bazuar në kohë

Nën-tema ATM 6.4 — Minimumet (vlerat minimale) e ndarjes së reduktuar

TEMA MTA 7 — SISTEMET PËR SHMANGIEN E PËRPLASJEVE AJRORE DHE RRJETAT E SIGURISË ME BAZË TOKËSORE

Nën-tema MTA 7.1 — Sistemet për shmangien e përplasjeve ajrore

Nën-tema MTA 7.2 — Rrjetat e sigurisë me bazë në tokë

TEMA MTA 8 — PARAQITJA/SHPËRFAQJA E TË DHËNAVE

Nën-tema MTA 8.1 — Menaxhimi i të dhënave

TEMA MTA 9 — MJEDISI OPERACIONAL (I SIMULUAR)

Nën-tema MTA 9.1 — Integriteti i mjedisit operacional

Nën-tema MTA 9.2 — Verifikimi i azhuritetit të procedurave operacionale

Nën-tema MTA 9.3 — Pranim-dorëzimi

TEMA MTA 10 — OFRIMI I SHËRBIMIT TË KONTROLLIT TË AERODROMIT

Nën-tema MTA 10.1 — Përgjegjësia për ofrimin

Nën-tema MTA 10.2 — Funkcionet e kullës së kontrollit të aerodromit

- Nën-tema MTA 10.3 — Procesi i menaxhimit të trafikut
- Nën-tema MTA 10.4 — Dritat tokësore aeronautike
- Nën-tema MTA 10.5 — Informacioni për avionët nga kulla e kontrollit të aerodromit
- Nën-tema MTA 10.6 — Kontrolli i trafikut të aerodromit
- Nën-tema MTA 10.7 — Kontrolli i trafikut në qarkun e trafikut
- Nën-tema MTA 10.8 — Pista në shfrytëzim

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

TEMA MET 1 — DUKURITË METEOROLOGJIKE

- Nën-tema MET 1.1 — Dukuritë meteorologjike

TEMA MET 2 — BURIMET E TË DHËNAVE METEOROLOGJIKE

- Nën-tema MET 2.1 — Instrumentet meteorologjike
- Nën-tema MET 2.2 — Burimet e tjera të të dhënave meteorologjike

KAPITULLI 5: NAVIGIMI

TEMA NAV 1 — HARTAT DHE HARTAT AERONAUTIKE

- Nën-tema NAV 1.1 — Hartat dhe grafikët

TEMA NAV 2 — NAVIGIMI ME INSTRUMENTE

- Nën-tema NAV 2.1 — Sistemet e navigimit
- Nën-tema NAV 2.2 — Afrimi i stabilizuar

LËNDA 6: AVIONËT

TEMA ACFT 1 — INSTRUMENTET E AVIONIT

- Nën-tema ACFT 1.1 — Instrumentet e avionit

TEMA ACFT 2 — KATEGORITË E AVIONËVE

- Nën-tema ACFT 2.1 — Turbulenca vorbull

TEMA ACFT 3 — FAKTORËT QË NDIKOJNË NË PERFORMANCËN E AVIONIT

- Nën-tema ACFT 3.1 — Faktorët e ngritjes
- Nën-tema ACFT 3.2 — Faktorët e ngjitjes
- Nën-tema ACFT 3.3 — Faktorët e afrimit përfundimtar dhe aterimit
- Nën-tema ACFT 3.4 — Faktorët ekonomikë
- Nën-tema ACFT 3.5 — Faktorët mjedisorë

TEMA ACFT 4 — TË DHËNAT PËR AVIONIN

- Nën-tema ACFT 4.1 — Njohja e llojeve të avionëve

Nën-tema ACFT 4.2 — Të dhënat e performancës

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZOR

TEMA HUM 1 — FAKTORËT PSIKOLOGJIK

Nën-tema HUM 1.1 — Kognitiv

TEMA HUM 2 — FAKTORËT MJEKËSOR DHE FIZIOLOGJIK

Nën-tema HUM 2.1 — Lodhja

Nën-tema HUM 2.2 — Përgatitja fizike/gjendja shëndetësore

TEMA HUM 3 — FAKTORËT SOCIAL DHE ORGANIZATIV

Nën-tema HUM 3.1 — Menaxhimi burimeve ekipore (TRM)

Nën-tema HUM 3.2 — Puna ekipore dhe rolet e ekipit

Nën-tema HUM 3.3 — Sjellja e përgjegjshme

TEMA HUM 4 — STRESI

Nën-tema HUM 4.1 — Stresi

Nën-tema HUM 4.2 — Menaxhimi i stresit

TEMA HUM 5 — GABIMI NJERËZOR

Nën-tema HUM 5.1 — Gabimi njerëzor

Nën-tema HUM 5.2 — Shkelja e rregullave

TEMA HUM 6 — PUNA NË BASHKËPUNIM

Nën-tema HUM 6.1 — Komunikimi

Nën-tema HUM 6.2 — Puna në bashkëpunim brenda fushës së njëjtë të përgjegjësisë

Nën-tema HUM 6.3 — Puna në bashkëpunim ndërmjet fushave të ndryshme të përgjegjësisë

Nën-tema HUM 6.4 — Bashkëpunimi kontrollor/pilot

LËNDA 8: PAJISJET DHE SISTEMET

TEMA EQPS 1 — KOMUNIKIMET ZANORE

Nën-tema EQPS 1.1 — Radio komunikimet

Nën-tema EQPS 1.2 — Komunikimet e tjera zanore

TEMA EQPS 2 — AUTOMATIZIMI NË ATS

Nën-tema EQPS 2.1 — Rrjeti fiks i telekomunikacionit aeronautik (AFTN)

Nën-tema EQPS 2.2 — Shkëmbimi automatik i të dhënave

TEMA EQPS 3 — POZITA E PUNËS E KONTROLLUESIT

Nën-tema EQPS 3.1 — Operimi dhe monitorimi i pajisjeve

Nën-tema EQPS 3.2 — Ekranet/shpërfaqjet e situatës dhe sistemet informative

Nën-tema EQPS 3.3 — Sistemet e të dhënave të fluturimit

TEMA EQPS 4 — PAJISJET E ARDHSHME

Nën-tema EQPS 4.1 — Zhvillimet e reja

TEMA EQPS 5 — KUFIZIMET DHE DEGRADIMI I PAJISJEVE DHE SISTEMEVE

Nën-tema EQPS 5.1 — Reagimi ndaj kufizimeve

Nën-tema EQPS 5.2 — Vjetërsimi i pajisjeve të komunikimit

Nën-tema EQPS 5.3 — Vjetërsimi i pajisjeve të navigimit

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

TEMA PEN 1 — FAMILIARIZIMI

Nën-tema PEN 1.1 — Vizita studimore në aerodrom

TEMA PEN 2 — PËRDORUESIT E HAPËSIRËS AJRORE

Nën-tema PEN 2.1 — Kontribuuesit në operacionet civile të ATS

Nën-tema PEN 2.2 — Kontribuuesit në operacionet ushtarake të ATS

TEMA PEN 3 — MARRËDHËNIET ME KONSUMATORËT

Nën-tema PEN 3.1 — Ofrimi i shërbimeve dhe kërkesat e përdoruesve

TEMA PEN 4 — MBROJTJA E MJEDISIT

Nën-tema PEN 4.1 — Mbrojtja e mjedisit

KAPITULLI 10: SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

TEMA ABES 1 — SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE (ABES)

Nën-tema ABES 1.1 — Përmbledhje e ABES

TEMA ABES 2 — PËRMIRËSIMI I SHKATHHTËSIVE

Nën-tema ABES 2.1 — Efikasiteti i komunikimit

Nën-tema ABES 2.2 — Shmangia e mbingarkesës mendore

Nën-tema ABES 2.3 — Bashkëpunimi ajër/tokë

TEMA ABES 3 — PROCEDURAT PËR SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

Nën-tema ABES 3.1 — Zbatimi i procedurave për ABES

Nën-tema ABES 3.2 — Dështimi i radios

Nën-tema ABES 3.3 — Interferenca e paligjshme dhe kërcënimi i bombës në avion

Nën-tema ABES 3.4 — Avioni i humbur ose i paidentifikuar

Nën-tema ABES 3.5 — Inkursioni i pistës

LËNDA 11: AERODROMËT

TEMA AGA 1 — TË DHËNAT E AERODROMIT, STRUKTURA/SKICA DHE KOORDINIMI

Nën-tema AGA 1.1 — Përkufizime

Nën-tema AGA 1.2 — Koordinimi

TEMA AGA 2 — ZONA E LËVIZJES

Nën-tema AGA 2.1 — Zona e lëvizjes

Nën-tema AGA 2.2 — Zona e manovrimit

Nën-tema AGA 2.3 — Pistat

TEMA AGA 3 — PENGESAT

Nën-tema AGA 3.1 — Hapësira ajrore pa pengesa përreth aerodromëve

TEMA AGA 4 — PAJISJET E NDRYSHME

Nën-tema AGA 4.1 — Lokacioni

Shtojca 4 e Aneksit I

GRADIMI KONTROLLI ME INSTRUMENT I AERODROMIT PËR KULLËN — ADI (TËR)
(ReferencA: Aneksi I — PJESA ATCO Nën-pjesa D, Seksioni 2, ATCO.D.010(a)(2)(ii))

TABELA E PËRMBAJTJES

LËNDA 1: HYRJE NË KURS

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

LËNDA 5: NAVIGIMI

LËNDA 6: AVIONËT

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZOR

LËNDA 8: PAJISJET DHE SISTEMET

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

LËNDA 10: SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

LËNDA 11: AERODROMËT

LËNDA 1: HYRJE NË KURS

TEMA INTR 1 — MENAXHIMI I KURSIT

Nën-tema INTR 1.1 — Prezantimi i kursit

Nën-tema INTR 1.2 — Administrimi i kursit

Nën-tema INTR 1.3 — Materiali studimor dhe dokumentet e trajnimit

TEMA INTR 2 — HYRJE NË KURSIN TRAJNUES PËR ATC

Nën-tema INTR 2.1 — Përmbajtja dhe organizimi i kursit

Nën-tema INTR 2.2 — Etosi i trajnimit

Nën-tema INTR 2.3 — Procesi i vlerësimit

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

TEMA LAW 1 — LICENCIMI/CERTIFIKATA E KOMPETENCËS E ATCO

Nën-tema e LAW 1.1 — Privilegjet dhe kushtet

TEMA LAW 2 — RREGULLAT DHE RREGULLORET

Nën-tema LAW 2.1 — Raportet

Nën-tema LAW 2.2 — Hapësira ajrore

TEMA LAW 3 — MENAXHIMI I SIGURISË NË ATC

Nën-tema LAW 3.1 — Procesi i reagimeve kthjese (*feedback*)

Nën-tema LAW 3.2 — Hetimet e sigurisë;

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

TEMA ATM 1 — OFRIMI I SHËRBIMEVE

Nën-tema ATM 1.1 — Shërbimi i kontrollit i aerodromeve

Nën-tema ATM 1.2 — Shërbimi i informacionit të fluturimeve (FIS)

Nën-tema ATM 1.3 — Shërbimi i paralajmërimit (ALRS)

Nën-tema ATM 1.4 — Kapaciteti i sistemit ATS dhe menaxhimi i rrjedhës së trafikut ajror

TEMA ATM 2 — KOMUNIKIMI

Nën-tema ATM 2.1 — Komunikimi efektiv

TEMA ATM 3 — LEJET (*CLEARANCES*) ATC DHE INSTRUKSIONET ATC

Nën-tema ATM 3.1 — Lejet ATC

Nën-tema ATM 3.2 — Instruksionet ATC

TEMA ATM 4 — KOORDINIMI

Nën-tema ATM 4.1 — Domosdoshmëria për koordinim

Nën-tema ATM 4.2 — Mjetet dhe metodat e koordinimit

Nën-tema ATM 4.3 — Procedurat e koordinimit

TEMA ATM 5 — ALTIMETRIA DHE ALOKIMI I NIVELIT

Nën-tema ATM 5.1 — Altimetria

Nën-tema ATM 5.2 — Pastrimi i terrenit

TEMA ATM 6 — NDARJET

Nën-tema ATM 6.1 — Ndarja ndërmjet avionëve në ngritje

Nën-tema ATM 6.2 — Ndarja e avionëve në nisje nga avionët në arritje

Nën-tema ATM 6.3 — Ndarja e avionëve në ulje dhe para uljes ose avionëve në nisje

Nën-tema ATM 6.4 — Ndarja longitudinale e turbulencave vorbull e bazuar në kohë

Nën-tema ATM 6.5 — Minimumet (vlerat minimale) e ndarjes së reduktuar

TEMA ATM 7 — SISTEMET PËR SHMANGIEN E PËRPLASJEVE AJRORE DHE RRJETAT E SIGURISË ME BAZË NË TOKË

Nën-tema ATM 7.1 — Sistemet për shmangien e përplasjeve ajrore

Nën-tema ATM 7.2 — Rrjetat e sigurisë me bazë në tokë

TEMA ATM 8 — PARAQITJA/SHPËRFAQJA E TË DHËNAVE

Nën-tema ATM 8.1 — Menaxhimi i të dhënave

TEMA ATM 9 — MJEDISI OPERACIONAL (I SIMULUAR)

Nën-tema ATM 9.1 — Integriteti i mjedisit operacional

Nën-tema ATM 9.2 — Verifikimi i azhuritetit të procedurave operacionale

Nën-tema ATM 9.3 — Pranim-dorëzimi

TEMA ATM 10 — OFRIMI I SHËRBIMIT TË KONTROLLIT TË AERODROMIT

Nën-tema ATM 10.1 — Përgjegjësia për ofrimin

Nën-tema ATM 10.2 — Funksonet e kullës së kontrollit të aerodromit

Nën-tema ATM 10.3 — Procesi i menaxhimit të trafikut

Nën-tema ATM 10.4 — Dritat tokësore aeronautike

Nën-tema ATM 10.5 — Informacioni për avionin nga kulla e kontrollit të aerodromit

Nën-tema ATM 10.6 — Kontrolli i trafikut të aerodromit

Nën-tema ATM 10.7 — Kontrolli i trafikut në qarkun e trafikut

Nën-tema ATM 10.8 — Pista në shfrytëzim

TEMA ATM 11 — OFRIMI I KONTROLLIT TË AERODROMIT — ME INSTRUMENT

Nën-tema ATM 11.1 — Operacionet në dukshmëri të ulët dhe rregullat e posaçme të fluturimit vizual (VFR)

Nën-tema ATM 11.2 — Trafiku në nisje

Nën-tema ATM 11.3 — Trafiku në ardhje

Nën-tema ATM 11.4 — Shërbimi i kontrollit të aerodromit me mbështetje sistemI të avancuar

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

TEMA MET 1 — DUKURITË METEOROLOGJIKE

Nën-tema MET 1.1 — Dukuritë meteorologjike

TEMA MET 2 — BURIMET E TË DHËNAVE METEOROLOGJIKE

Nën-tema MET 2.1 — Instrumentet meteorologjike

Nën-tema MET 2.2 — Burimet e tjera të të dhënave meteorologjike

LËNDA 5: NAVIGIMI

TEMA NAV 1 — HARTAT DHE HARTAT AERONAUTIKE

Nën-tema NAV 1.1 — Hartat dhe hartat/diagramet

TEMA NAV 2 — NAVIGIMI ME INSTRUMENT

Nën-tema NAV 2.1 — Sistemet e navigimit

Nën-tema NAV 2.2 — Afrimi i stabilizuar

Nën-tema NAV 2.3 — Nisjet dhe ardhjet me instrument

Nën-tema NAV 2.4 — Sistemet satelitore

Nën-tema NAV 2.5 — Aplikacionet e Navigimit Bazuar në Performancë (PBN)

LËNDA 6: AVIONËT

TEMA ACFT 1 — INSTRUMENTET E AVIONIT

Nën-tema ACFT 1.1 — Instrumentet e avionit

TEMA ACFT 2 — KATEGORITË E AVIONËVE

Nën-tema ACFT 2.1 — Turbulencat vorbull (*ëake turbulence*)

Nën-tema ACFT 2.2 — Zbatimi i kategorive të afrimit ICAO

TEMA ACFT 3 — FAKTORËT QË NDIKOJNË NË PERFORMANCËN E AVIONIT

Nën-tema ACFT 3.1 — Faktorët e ngritjes

Nën-tema ACFT 3.2 — Faktorët e ngjitjes

Nën-tema ACFT 3.3 — Faktorët e afrimit përfundimtar dhe aterimit

Nën-tema ACFT 3.4 — Faktorët ekonomikë

Nën-tema ACFT 3.5 — Faktorët mjedisorë

TEMA ACFT 4 — TË DHËNAT PËR AVIONIN

Nën-tema ACFT 4.1 — Njohja e llojeve të avionëve

Nën-tema ACFT 4.2 — Të dhënat e performancës

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZOR

TEMA HUM 1 — FAKTORËT PSIKOLOGJIK

Nën-tema HUM 1.1 — Kognitiv

TEMA HUM 2 — FAKTORËT MJEKËSOR DHE FIZIOLOGJIK

Nën-tema HUM 2.1 — Lohja

Nën-tema HUM 2.2 — Përgatitja fizike

TEMA HUM 3 — FAKTORËT SOCIAL DHE ORGANIZATIV

Nën-tema HUM 3.1 — Menaxhimi i burimeve ekipore (TRM)

Nën-tema HUM 3.2 — Puna ekipore dhe rolet e ekipit

Nën-tema HUM 3.3 — Sjellja e përgjegjshme

TEMA HUM 4 — STRESI

Nën-tema HUM 4.1 — Stresi

Nën-tema HUM 4.2 — Menaxhimi i stresit

TEMA HUM 5 — GABIMI NJERËZOR

Nën-tema HUM 5.1 — Gabimi njerëzor

Nën-tema HUM 5.2 — Shkelja e rregullave

TEMA HUM 6 — PUNA NË BASHKËPUNIM

Nën-tema HUM 6.1 — Komunikimi

Nën-tema HUM 6.2 — Puna në bashkëpunim brenda fushës së njëjtë të përgjegjësisë

Nën-tema HUM 6.3 — Puna në bashkëpunim ndërmjet fushave të ndryshme të përgjegjësisë

Nën-tema HUM 6.4 — Bashkëpunimi kontrollues/pilot

LËNDA 8: PAJISJET DHE SISTEMET

TEMA EQPS 1 — KOMUNIKIMET ZANORE

Nën-tema EQPS 1.1 — Radio komunikimet

Nën-tema EQPS 1.2 — Komunikimet e tjera zanore

TEMA EQPS 2 — AUTOMATIZIMI NË ATS

Nën-tema EQPS 2.1 — Rrjeti fiks i telekomunikacionit aeronautik (AFTN)

Nën-tema EQPS 2.2 — Shkëmbimi automatik i të dhënave

TEMA EQPS 3 — POZITA E PUNËS E KONTROLLUESIT

Nën-tema EQPS 3.1 — Operimi dhe monitorimi i pajisjeve

Nën-tema EQPS 3.2 — Ekranet/shpërfaqjet e ssituatës dhe sistemet informative

Nën-tema EQPS 3.3 — Sistemet e të dhënave të fluturimeve

TEMA EQPS 4 — PAJISJET E ARDHSHME

Nën-tema EQPS 4.1 — Zhvillimet e reja

TEMA EQPS 5 — KUFIZIMET DHE DEGRADIMI I PAJISJEVE DHE SISTEMEVE

Nën-tema EQPS 5.1 — Reagimi ndaj kufizimeve

Nën-tema EQPS 5.2 — Degradimi i pajisjeve të komunikimit

Nën-tema EQPS 5.3 — Degradimi i pajisjeve të navigimit

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

TEMA PEN 1 — FAMILIARIZIMI

Nën-tema PEN 1.1 — Vizita studimore në aerodrom

TEMA PEN 2 — PËRDORUESIT E HAPËSIRËS AJRORE

Nën-tema PEN 2.1 — Kontribuuesit në operacionet civile të ATS

Nën-tema PEN 2.2 — Kontribuuesit në operacionet ushtarake të ATS

TEMA PEN 3 — MARRËDHËNIET ME KONSUMATORËT

Nën-tema PEN 3.1 — Ofrimi i shërbimeve dhe kërkesat e përdoruesve

TEMA PEN 4 — MBROJTJA E MJEDISIT

Nën-tema PEN 4.1 — Mbrojtja e mjedisit

LËNDA 10 — SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

Nën-tema ABES 1.1 — Përmbledhje e ABES

TEMA ABES 2 — PËRMIRËSIMI I SHKATHHTËSIVE

Nën-tema ABES 2.1 — Efikasiteti i komunikimit

Nën-tema ABES 2.2 — Shmangia e mbingarkesës mendore

Nën-tema ABES 2.3 — Bashkëpunimi ajër/tokë

TEMA ABES 3 — PROCEDURAT PËR SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

Nën-tema ABES 3.1 — Zbatimi i procedurave për ABES

Nën-tema ABES 3.2 — Dështimi i radios

Nën-tema ABES 3.3 — Interferenca e paligjshme dhe kërcënimi i bombës në avion

Nën-tema ABES 3.4 — Avioni i humbur ose i paidentifikuar

Nën-tema ABES 3.5 — Inkursioni i pistës

LËNDA 11: AERODROMËT

TEMA AGA 1 — TË DHËNAT E AERODROMIT, STRUKTURA/SKICA DHE KOORDINIMI

Nën-tema AGA 1.1 — Përkufizimet

Nën-tema AGA 1.2 — Koordinimi

TEMA AGA 2 — ZONA E LËVIZJES

Nën-tema AGA 2.1 — Zona e lëvizjes

Nën-tema AGA 2.2 — Zona e manovrimit

Nën-tema AGA 2.3 — Pistat

TEMA AGA 3 — PENGESAT

Nën-tema AGA 3.1 — Hapësira ajrore pa pengesa përreth aerodromëve

TEMA AGA 4 — PAJISJET E NDRYSHME

Nën-tema AGA 4.1 — Lokacioni

Shtojca 5 e Aneksit I

GRADIMI KONTROLLI PROCEDURAL I AFRIMIT (APP) (Referenca: Aneksi I - PJESA ATCO Nën-pjesa D, Seksioni 2, ATCO.D.010(a)(2)(iii))

TABELA E PËRMBAJTJES

LËNDA 1: HYRJE NË KURS

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

LËNDA 5: NAVIGIMI

LËNDA 6: AVIONËT

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZOR

LËNDA 8: PAJISJET DHE SISTEMET

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

LËNDA 10: SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

LËNDA 11: AERODROMËT

LËNDA 1: HYRJE NË KURS

TEMA INTR 1 - MENAXHIMI I KURSIT

Nën-tema INTR 1.1 – Prezantimi i kursit

Nën-tema INTR 1.2 - Administrimi i kursit

Nën-tema INTR 1.3 - Materiali i studimit dhe dokumentacioni i trajnimit

TEMA 2 INTR- HYRJE NË KURSET E TRAJNIMIT TË ATC

Nën-tema INTR 2.1 - Përmbajtja dhe organizimi i kursit

Nën-tema INTR 2.2 - Etosi i trajnimit

Nën-tema INTR 2.3 - Procesi i vlerësimit

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

TEMA LAW 1 - LICENCIMI / CERTIFIKATA E KOMPETENCËS E ATCO

Nën-tema LAW 1.1 - Privilegjet dhe kushtet

TEMA LAW 2 - RREGULLAT DHE RREGULLORET

Nën-tema LAW 2.1 – Raportet

Nën-tema LAW 2.2 - Hapësira ajrore

TEMA LAW 3 - MENAXHIMI I SIGURISË ATC

Nën-tema LAW 3.1 - Procesi i reagimeve kthyese

Nën-tema LAW 3.2 – Hetimet e sigurisë

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

TEMA ATM 1 — OFRIMI I SHËRBIMEVE

Nën-tema ATM 1.1 — Shërbimi i kontrollit i trafikut ajror (ATC)

Nën-tema ATM 1.2 — Shërbimi i informacionit të fluturimit (FIS)

Nën-tema ATM 1.3 — Shërbimi i paralajmërimit (ALRS)

Nën-tema ATM 1.4 — Kapaciteti i sistemit ATS dhe menaxhimi i rrjedhës së trafikut ajror

Nën-tema ATM 1.5 - Menaxhimi i hapësirës ajrore (ASM)

TEMA ATM 2 - KOMUNIKIMI

Nën-tema ATM 2.1 - Komunikim efektiv

TEMA ATM 3 – LEJET (*CLEARANCES*) E ATC DHE UDHËZIMET E ATC

Nën-tema ATM 3.1 - Lejet e ATC

Nën-tema ATM 3.2 - Udhëzimet e ATC

NËN-TEMA ATM 4 – KOORDINIMI

Nën-tema ATM 4.1 - Domsdoshmëria për koordinim

Nën-tema ATM 4.2 - Mjetet dhe metodat për koordinim

Nën-tema ATM 4.3 - Procedurat e koordinimit

TEMA ATM 5 - ALTIMETRIA DHE NDARJA E NIVELIT

Nën-tema ATM 5.1 – Altimetria

Nën-tema ATM 5.2 - Pastrimi i terrenit

TEMA ATM 6 – NDARJET

Nën-tema ATM 6.1 - Ndarja vertikale

Nën-tema ATM 6.2 - Ndarja horizontale

Nën-tema ATM 6.3 - Delegimi i ndarjes

TEMA ATM 7 - SISTEMET E SHMANGIES SË PËRPLASJEVE AJRORE DHE RRJETAT E SIGURISË ME BAZË NË TOKË

Nën-tema ATM 7.1 - Sistemet e shmangies së përplasjeve ajrore

TEMA ATM 8 – PARAQITJA/SHPËRFAQJA E TË DHËNAVE

Nën-tema ATM 8.1 - Menaxhimi i të dhënave

TEMA ATM 9 - MJEDISI OPERACIONAL (I SIMULUAR)

Nën-tema ATM 9.1 - Integriteti i mjedisit operacional

Nën-tema ATM 9.2 - Verifikimi i aktualitetit të procedurave operacionale

Nën-tema ATM 9.3 - Dorëzimi – pranimi

TEMA ATM 10 - OFRIMI I SHËRBIMIT TË KONTROLLIT

Nën-tema ATM 10.1 - Përgjegjësia dhe përpunimi i informacionit

Nën-tema ATM 10.2 - Kontrolli i afrimit

Nën-tema ATM 10.3 - Procesi i menaxhimit të trafikut

Nën-tema ATM 10.4 – Trajtimi/manipulimi i trafikut

TEMA ATM 11 – MBAJTJA NË PRITJE

Nën-tema ATM 11.1 – Procedurat e përgjithshme të mbajtjes në pritje

Nën-tema ATM 11.2 - Avioni në afrim

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

TEMA MET 1 — DUKURITË METEOROLOGJIKE

Nën-tema MET 1.1 — Dukuritë meteorologjike

TEMA MET 2 — BURIMET E TË DHËNAVE METEOROLOGJIKE

Nën-tema MET 2.1 — Burimet e të dhënave meteorologjike

LËNDA 5: NAVIGIMI

TEMA NAV 1 - HARTAT DHE HARTAT AERONAUTIKE

Nën-tema NAV 1.1 - Hartat

TEMA NAV 2 — NAVIGIMI ME INSTRUMENT

Nën-tema NAV 2.1 - Sistemet e navigimit

Nën-tema NAV 2.2 – Afrimi i stabilizuar

Nën-tema NAV 2.3 — Nisjet dhe arritjet me instrument

Nën-tema NAV 2.4 - Asistenca naviguese

Nën-tema NAV 2.5 - Sistemet me bazë satelitore

Nën-tema NAV 2.6 – Aplikacionet e PBN

KAPITULLI 6: AVIONI

TEMA AVI 1 - INSTRUMENTET E AVIONIT

Nën-tema AVI 1.1 - Instrumentet e avionit

TEMA ACFT 2 — KATEGORITË E AVIONËVE

Nën-tema ACFT 2.1 — Turbulencat vorbull (*ëake turbulence*)

Nën-tema ACFT 2.2 — Zbatimi i kategorive të afrimit ICAO

TEMA ACFT 3 — FAKTORËT QË NDIKOJNË NË PERFORMANCËN E AVIONIT

Nën-tema ACFT 3.1 — Faktorët e ngjitjes

Nën-tema ACFT 3.2 — Faktorët e fluturimit në nivel

Nën-tema ACFT 3.3 — Faktorët e zbritjes/uljes dhe afrimit fillestar

Nën-tema ACFT 3.4 — Faktorët e afrimit përfundimtar dhe aterimit

Nën-tema ACFT 3.5 — Faktorët ekonomik

Nën-tema ACFT 3.6 — Faktorët mjedisorë

TEMA ACFT 4 — TË DHËNAT PËR AVIONIN

Nën-tema ACFT 4.1 — Të dhënat e performancës

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZOR

TEMA HUM 1 — FAKTORËT PSIKOLOGJIK

Nën-tema HUM 1.1 — Kognitiv

TEMA HUM 2 — FAKTORËT MJEKËSOR DHE FIZIOLOGJIK

Nën-tema HUM 2.1 — Lodhja

Nën-tema HUM 2.2 — Përgatitja fizike

TEMA HUM 3 — FAKTORËT SOCIAL DHE ORGANIZATIV

Nën-tema HUM 3.1 — Menaxhimi i burimeve ekipore (TRM)

Nën-tema HUM 3.2 — Puna ekipore dhe rolet e ekipit

Nën-tema HUM 3.3 — Sjellja e përgjegjshme

TEMA HUM 4 — STRESI

Nën-tema HUM 4.1 — Stresi

Nën-tema HUM 4.2 — Menaxhimi i stresit

TEMA HUM 5 — GABIMI NJERËZOR

Nën-tema HUM 5.1 — Gabimi njerëzor

Nën-tema HUM 5.2 — Shkelja e rregullave

TEMA HUM 6 — PUNA NË BASHKËPUNIM

Nën-tema HUM 6.1 — Komunikimi

Nën-tema HUM 6.2 — Puna në bashkëpunim brenda fushës së njëjtë të përgjegjësisë

Nën-tema HUM 6.3 — Puna në bashkëpunim ndërmjet fushave të ndryshme të përgjegjësisë

Nën-tema HUM 6.4 — Bashkëpunimi kontrollues/pilot

KAPITULLI 8: PAJISJET DHE SISTEMET

TEMA EQPS 1 - KOMUNIKIMET ZANORE

PS Nën-tema 1.1 – Radio komunikimet

Nën-tema EQPS 1.2 — Komunikimet e tjera zanore

TEMA EQPS 2 — AUTOMATIZIMI NË ATS

Nën-tema EQPS 2.1 — Rrjeti fiks i telekomunikacionit aeronautik (AFTN)

Nën-tema EQPS 2.2 — Shkëmbimi automatik i të dhënave

TEMA EQPS 3 — POZITA E PUNËS E KONTROLLUESIT

Nën-tema EQPS 3.1 — Operimi dhe monitorimi i pajisjeve

Nën-tema EQPS 3.2 — Ekranet/shpërfaqjet e situatës dhe sistemet informative

Nën-tema EQPS 3.3 — Sistemet e të dhënave të fluturimeve

TEMA EQPS 4 — PAJISJET E ARDHSHME

Nën-tema EQPS 4.1 — Zhvillimet e reja

TEMA EQPS 5 — KUFIZIMET DHE DEGRADIMI I PAJISJEVE DHE SISTEMEVE

Nën-tema EQPS 5.1 — Reagimi ndaj kufizimeve

Nën-tema EQPS 5.2 — Degradimi i pajisjeve të komunikimit

Nën-tema EQPS 5.3 — Degradimi i pajisjeve të navigimit

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

TEMA PEN 1 - FAMILIARIZIMI

Nën-tema PEN 1.1 — Vizita studimore në njësinë e kontrollit të afrimit

TEMA PEN 2 — PËRDORUESIT E HAPËSIRËS AJRORE

Nën-tema PEN 2.1 — Kontribuuesit në operacionet civile të ATS

Nën-tema PEN 2.2 — Kontribuuesit në operacionet ushtarake të ATS

TEMA PEN 3 — MARRËDHËNIET ME KONSUMATORËT

Nën-tema PEN 3.1 — Ofrimi i shërbimeve dhe kërkesat e përdoruesve

TEMA PEN 4 — MBROJTJA E MJEDISIT

Nën-tema PEN 4.1 — Mbrojtja e mjedisit

LËNDA 10: SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

TEMA ABES 1 - SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE (ABES)

Nën-tema ABES 1.1 — Përmbledhje e ABES

TEMA ABES 2 — PËRMIRËSIMI I SHKATHHTËSIVE

Nën-tema ABES 2.1 — Efikasiteti i komunikimit

Nën-tema ABES 2.2 — Shmangia e mbingarkesës mendore

Nën-tema ABES 2.3 — Bashkëpunimi ajër/tokë

TEMA ABES 3 — PROCEDURAT PËR SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

Nën-tema ABES 3.1 — Zbatimi i procedurave për ABES

Nën-tema ABES 3.2 — Dështimi i radios

Nën-tema ABES 3.3 — Interferenca e paligjshme dhe kërcënimi i bombës në avion

Nën-tema ABES 3.4 — Avioni i humbur ose i paidentifikuar

Nën-tema ABES 3.5 — Diversionet

LËNDA 11: AERODROMET

TEMA AGA 1 — TË DHËNAT E AERODROMIT, STRUKTURA/SKICA DHE KOORDINIMI

Nën-tema AGA 1.1 — Përkufizimet

Nën-tema AGA 1.2 — Koordinimi

TEMA AGA 2 — ZONA E LËVIZJES

Nën-tema AGA 2.1 — Zona e lëvizjes

Nën-tema AGA 2.2 — Zona e manovrimit

Nën-tema AGA 2.3 — Pistat

TEMA AGA 3 — PENGESAT

Nën-tema AGA 3.1 — Hapësira ajrore pa pengesa përreth aerodromëve

TEMA AGA 4 — PAJISJET E NDRYSHME

Nën-tema AGA 4.1 — Lokacioni

Shtojca 6 e Aneksit I

GRADIMI KONTROLLI PROCEDURAL I ZONËS (ACP) (Referenca: Aneksi I - PJESA ATCO Nën-pjesa D, Seksioni 2, ATCO.D.010(a)(2)(iv))

TABELA E PËRMBAJTJES

LËNDA 1: HYRJE NË KURS

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

LËNDA 5: NAVIGIMI

LËNDA 6: AVIONËT

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZOR

LËNDA 8: PAJISJET DHE SISTEMET

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

LËNDA 10: SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

LËNDA 1: HYRJE NË KURS

TEMA INTR 1 — MENAXHIMI I KURSIT

Nën-tema INTR 1.1 — Prezantimi i kursit

Nën-tema INTR 1.2 — Administrimi i kursit

Nën-tema INTR 1.3 — Materiali studimor dhe dokumentet e trajnimit

TEMA INTR 2 — HYRJE NË KURSIN TRAJNUES PËR ATC

Nën-tema INTR 2.1 — Përmbajtja dhe organizimi i kursit

Nën-tema INTR 2.2 — Etosi i trajnimit

Nën-tema INTR 2.3 — Procesi i vlerësimit

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

TEMA LAW 1 — LICENCIMI/CERTIFIKATA E KOMPETENCËS E ATCO

Nën-tema e LAW 1.1 — Privilegjet dhe kushtet

TEMA LAW 2 — RREGULLAT DHE RREGULLORET

Nën-tema LAW 2.1 — Raportet

Nën-tema LAW 2.2 — Hapësira ajrore

TEMA LAW 3 — MENAXHIMI I SIGURISË NË ATC

Nën-tema LAW 3.1 — Procesi i reagimeve kthyeje (*feedback*)

Nën-tema LAW 3.2 — Hetimet e sigurisë;

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

TEMA ATM 1 — OFRIMI I SHËRBIMEVE

Nën-tema ATM 1.1 — Shërbimi i kontrollit i trafikut ajror (ATC)

Nën-tema ATM 1.2 — Shërbimi i informacionit të fluturimit (FIS)

Nën-tema ATM 1.3 — Shërbimi i paralajmërimit (ALRS)

Nën-tema ATM 1.4 — Kapaciteti i sistemit ATS dhe menaxhimi i rrjedhës së trafikut ajror

Nën-tema ATM 1.5 — Menaxhimi i hapësirës ajrore (ASM)

TEMA ATM 2 — KOMUNIKIMI

Nën-tema ATM 2.1 — Komunikimi efektiv

TEMA ATM 3 — LEJET (*CLEARANCES*) ATC DHE INSTRUKSIONET ATC

Nën-tema ATM 3.1 — Lejet ATC

Nën-tema ATM 3.2 — Instruksionet ATC

TEMA ATM 4 — KOORDINIMI

Nën-tema ATM 4.1 — Domosdoshmëria për koordinim

Nën-tema ATM 4.2 — Mjetet dhe metodat e koordinimit

Nën-tema ATM 4.3 — Procedurat e koordinimit

TEMA ATM 5 — ALTIMETRIA DHE ALOKIMI I NIVELIT

Nën-tema ATM 5.1 — Altimetria

Nën-tema ATM 5.2 — Pastrimi i terrenit

TEMA ATM 6 — NDARJET

Nën-tema ATM 6.1 - Ndarja vertikale

Nën-tema ATM 6.2 - Ndarja horizontale

TEMA ATM 7 — SISTEMET PËR SHMANGIEN E PËRPLASJEVE AJRORE DHE RRJETAT E SIGURISË ME BAZË NË TOKË

Nën-tema ATM 7.1 — Sistemet për shmangien e përplasjeve ajrore

Nën-tema ATM 7.2 — Rrjetat e sigurisë me bazë në tokë

TEMA ATM 8 — PARAQITJA/SHPËRFAQJA E TË DHËNAVE

Nën-tema ATM 8.1 — Menaxhimi i të dhënave

TEMA ATM 9 — MJEDISI OPERACIONAL (I SIMULUAR)

Nën-tema ATM 9.1 — Integriteti i mjedisit operacional

Nën-tema ATM 9.2 — Verifikimi i azhuritetit të procedurave operacionale

Nën-tema ATM 9.3 — Pranim-dorëzimi

TEMA ATM 10 — OFRIMI I SHËRBIMIT TË KONTROLLIT

Nën-tema ATM 10.1 — Përgjegjësia për ofrimin dhe përpunimi i informacionit

Nën-tema ATM 10.2 — Kontrolli i zonës

Nën-tema ATM 10.3 — Procesi i menaxhimit të trafikut

Nën-tema ATM 10.4 - Trajtimi i trafikut

TEMA ATM 11 – MBAJTJA NË PRITJE

Nën-tema ATM 11.1 – Procedurat e përgjithshme të mbajtjes në pritje

Nën-tema ATM 11.2 – Mbajtja e avionit

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

TEMA MET 1 — DUKURITË METEOROLOGJIKE

Nën-tema MET 1.1 — Dukuritë meteorologjike

TEMA MET 2 — BURIMET E TË DHËNAVE METEOROLOGJIKE

Nën-tema MET 2.1 — Burimet e të dhënave meteorologjike

LËNDA 5: NAVIGIMI

TEMA NAV 1 – HARTAT DHE HARTAT AERONAUTIKE

Nën-tema NAV 1.1 - Hartat dhe hartat/diagramet (*charts*)

TEMA NAV 2 — NAVIGIMI ME INSTRUMENT

Nën-tema NAV 2.1 - Sistemet e navigimit

Nën-tema NAV 2.2 - Asistenca naviguese

Nën-tema NAV 2.3 - Aplikacionet e PBN

LËNDA 6: AVIONËT

TEMA ACTF 1 - INSTRUMENTET E AVIONIT

Nën-tema ACFT 1.1 — Instrumentet e avionit

TEMA ACFT 2 — KATEGORITË E AVIONËVE

Nën-tema ACFT 2.1 — Turbulencat vorbull (*ëake turbulence*)

TEMA ACFT 3 — FAKTORËT QË NDIKOJNË NË PERFORMANCËN E AVIONIT

Nën-tema ACFT 3.1 — Faktorët e ngjitjes

Nën-tema ACFT 3.2 — Faktorët e fluturimit në nivel (*cruise*)

Nën-tema ACFT 3.3 — Faktorët e zbritjes/uljes

Nën-tema ACFT 3.4 — Faktorët ekonomik

Nën-tema ACFT 3.5 — Faktorët mjedisor

TEMA ACFT 4 — TË DHËNAT PËR AVIONIN

Nën-tema ACFT 4.1 — Të dhënat e performancës

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZOR

TEMA HUM 1 — FAKTORËT PSIKOLOGJIK

Nën-tema HUM 1.1 — Kognitiv

TEMA HUM 2 — FAKTORËT MJEKËSOR DHE FIZIOLOGJIK

Nën-tema HUM 2.1 — Lodhja

Nën-tema HUM 2.2 — Përgatitja fizike/kondicioni

TEMA HUM 3 — FAKTORËT SOCIAL DHE ORGANIZATIV

Nën-tema HUM 3.1 — Menaxhimi i burimeve ekipore (TRM)

Nën-tema HUM 3.2 — Puna ekipore dhe rolet e ekipit

Nën-tema HUM 3.3 — Sjellja e përgjegjshme

TEMA HUM 4 — STRESI

Nën-tema HUM 4.1 — Stresi

Nën-tema HUM 4.2 — Menaxhimi i stresit

TEMA HUM 5 — GABIMI NJERËZOR

Nën-tema HUM 5.1 — Gabimi njerëzor

Nën-tema HUM 5.2 — Shkelja e rregullave

TEMA HUM 6 — PUNA NË BASHKËPUNIM

Nën-tema HUM 6.1 — Komunikimi

Nën-tema HUM 6.2 — Puna në bashkëpunim brenda fushës së njëjtë të përgjegjësisë

Nën-tema HUM 6.3 — Puna në bashkëpunim ndërmjet fushave të ndryshme të përgjegjësive

Nën-tema HUM 6.4 — Bashkëpunimi kontrollues/pilot

LËNDA 8: PAJISJET DHE SISTEMET

TEMA EQPS 1 — KOMUNIKIMET ZANORE

Nën-tema EQPS 1.1 — Radio komunikimet

Nën-tema EQPS 1.2 — Komunikimet e tjera zanore

TEMA EQPS 2 — AUTOMATIZIMI NË ATS

Nën-tema EQPS 2.1 — Rrjeti fiks i telekomunikacionit aeronautik (AFTN)

Nën-tema EQPS 2.2 — Shkëmbimi automatik i të dhënave

TEMA EQPS 3 — POZITA E PUNËS E KONTROLLUESIT

Nën-tema EQPS 3.1 — Operimi dhe monitorimi i pajisjeve

Nën-tema EQPS 3.2 — Ekranet/shpërfaqjet e ssituatës dhe sistemet informative

Nën-tema EQPS 3.3 — Sistemet e të dhënave të fluturimeve

TEMA EQPS 4 — PAJISJET E ARDHSHME

Nën-tema EQPS 4.1 — Zhvillimet e reja

TEMA EQPS 5 — KUFIZIMET DHE DEGRADIMI I PAJISJEVE DHE SISTEMEVE

Nën-tema EQPS 5.1 — Reagimi ndaj kufizimeve

Nën-tema PAJ 5.2 — Degradimi i pajisjeve të komunikimit

Nën-tema PAJ 5.3 — Degradimi i pajisjeve të navigimit

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

TEMA PEN 1 — FAMILIARIZIMI

Nën-tema PEN 1.1 — Vizita studimore në qendrën e kontrollit të zonës

TEMA PEN 2 — PËRDORUESIT E HAPËSIRËS AJRORE

Nën-tema PEN 2.1 — Kontribuesit në operacionet civile të ATS

Nën-tema PEN 2.2 — Kontribuesit në operacionet ushtarake të ATS

TEMA PEN 3 — MARRËDHËNIET ME KONSUMATORËT

Nën-tema PEN 3.1 — Ofrimi i shërbimeve dhe kërkesat e përdoruesve

TEMA PEN 4 — MBROJTJA E MJEDISIT

Nën-tema PEN 4.1 — Mbrojtja e mjedisit

LËNDA 10 — SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

TEMA ABES 1 — SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE (ABES)

Nën-tema ABES 1.1 — Përmbledhje e ABES

TEMA ABES 2 — PËRMIRËSIMI I SHKATHHTËSIVE

Nën-tema ABES 2.1 — Efikasiteti i komunikimit

Nën-tema ABES 2.2 — Shmangia e mbingarkesës mendore

Nën-tema ABES 2.3 — Bashkëpunimi ajër/tokë

TEMA ABES 3 — PROCEDURAT PËR SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

Nën-tema ABES 3.1 — Zbatimi i procedurave për ABES

Nën-tema ABES 3.2 — Dështimi i radios

Nën-tema ABES 3.3 — Interferenca e paligjshme dhe kërcënimi i bombës në avion

Nën-tema ABES 3.4 — Avioni i humbur ose i paidentifikuar

Nën-tema ABES 3.5 — Diversionet

Shtojca 7 e Aneksit I

GRADIMI KONTROLLI ME MBIKËQYRJE I AFRIMIT (APS) (Referenca: Aneksi I - PJESA ATCO Nën-pjesa D, Seksioni 2, ATCO.D.010(a)(2)(v))

TABELA E PËRMBAJTJES

LËNDA 1: HYRJE NË KURS

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

LËNDA 5: NAVIGIMI

LËNDA 6: AVIONËT

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZOR

LËNDA 8: PAJISJET DHE SISTEMET

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

LËNDA 10: SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

LËNDA 11: AERODROMËT

KAPITULLI 1: HYRJE NË KURS

TEMA INTR 1 — MENAXHIMI I KURSIT

Nën-tema INTR 1.1 — Prezantimi i kursit

Nën-tema INTR 1.2 — Administrimi i kursit

Nën-tema INTR 1.3 — Materiali studimor dhe dokumentet e trajnimit

TEMA INTR 2 — HYRJE NË KURSIN TRAJNUES PËR ATC

Nën-tema INTR 2.1 — Përmbajtja dhe organizimi i kursit

Nën-tema INTR 2.2 — Etosi i trajnimit

Nën-tema INTR 2.3 — Procesi i vlerësimit

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

TEMA LAW 1 — LICENCIMI/CERTIFIKATA E KOMPETENCËS E ATCO

Nën-tema e LAW 1.1 — Privilegjet dhe kushtet

TEMA LAW 2 — RREGULLAT DHE RREGULLORET

Nën-tema LAW 2.1 — Raportet

Nën-tema LAW 2.2 — Hapësira ajrore

TEMA LAW 3 — MENAXHIMI I SIGURISË NË ATC

Nën-tema LAW 3.1 — Procesi i reagimeve kthyesë (*feedback*)

Nën-tema LAW 3.2 — Hetimet e sigurisë

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

TEMA ATM 1 — OFRIMI I SHËRBIMEVE

Nën-tema ATM 1.1 — Shërbimi i kontrollit të trafikut ajror (ATC)

Nën-tema ATM 1.2 — Shërbimi i informacionit të fluturimit (FIS)

Nën-tema ATM 1.3 — Shërbimi i paralajmërimit (ALRS)

Nën-tema ATM 1.4 — Kapaciteti i sistemit ATS dhe menaxhimi i rrjedhës së trafikut ajror

Nën-tema ATM 1.5 - Menaxhimi i hapësirës ajrore (ASM)

TEMA MTA 2 — KOMUNIKIMI

Nën-tema MTA 2.1 — Komunikimi efektiv

TEMA ATM 3 — LEJET (*CLEARANCES*) ATC DHE INSTRUKSIONET ATC

Nën-tema ATM 3.1 — Lejet ATC

Nën-tema ATM 3.2 — Instruksionet ATC

TEMA ATM 4 — KOORDINIMI

Nën-tema ATM 4.1 — Domosdoshmëria për koordinim

Nën-tema ATM 4.2 — Mjetet dhe metodat e koordinimit

Nën-tema ATM 4.3 — Procedurat e koordinimit

TEMA ATM 5 — ALTIMETRIA DHE ALOKIMI I NIVELIT

Nën-tema ATM 5.1 — Altimetria

Nën-tema ATM 5.2 — Pastrimi i terrenit

TEMA ATM 6 — NDARJET

Nën-tema ATM 6.1 — Ndarja vertikale

Nën-tema ATM 6.2 — Ndarja gjatësore (longitudinale) në një mjedis mbikëqyrës

Nën-tema ATM 6.3 — Delegimi i ndarjes

Nën-tema ATM 6.4 — Ndarja e turbulencës vorbull e bazuar në distancë

Nën-tema ATM 6.5 — Ndarja e bazuar në sistemet e mbikëqyrjes së ATS-së

TEMA ATM 7 — SISTEMET E SHMANGJES SË PËRPLASJEVE NË AJËR DHE RRJETAT E SIGURISË ME BAZË NË TOKË

Nën-tema ATM 7.1 — Sistemet e shmangies së përplasjeve në ajër

Nën-tema ATM 7.2 — Rrjetat e sigurisë me bazë në tokë

TEMA ATM 8 — PARAQITJA/SHPËRFAQJA E TË DHËNAVE

Nën-tema ATM 8.1 — Menaxhimi i të dhënave

TEMA ATM 9 — MJEDISI OPERACIONAL (I SIMULUAR)

Nën-tema ATM 9.1 — Integriteti i mjedisit operacional

Nën-tema ATM 9.2 — Verifikimi i aktualitetit të procedurave operacionale

Nën-tema ATM 9.3 — Pranim-dorëzimi

TEMA ATM 10 — OFRIMI I SHËRBIMIT TË KONTROLLIT

Nën-tema ATM 10.1 — Përgjegjësia dhe përpunimi i informatave

Nën-tema ATM 10.2 — Shërbimi i mbikëqyrjes së ATS-së

Nën-tema ATM 10.3 — Procesi i menaxhimit të trafikut

Nën-tema ATM 10.4 — Trajtimi i trafikut

Nën-tema ATM 10.5 — Shërbimi i kontrollit me mbështetje të avancuar të sistemit

TEMA ATM 11 — MBAJTJA në pritje

Nën-tema ATM 11.1 — Procedurat e përgjithshme të mbajtjes në pritje

Nën-tema ATM 11.2 — Avionët në afrim

Nën-tema ATM 11.3 — Mbajtja në pritje në mjedis të mbikëqyrjes

TEMA ATM 12 — IDENTIFIKIMI

Nën-tema ATM 12.1 — Vendosja/përcaktimi i identifikimit

Nën-tema ATM 12.2 — Mbajtja e identifikimit

Nën-tema ATM 12.3 — Humbja e identitetit

Nën-tema ATM 12.4 — Informata mbi pozicionin

Nën-tema ATM 12.5 — Transferimi i identitetit

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

TEMA MET 1 — DUKURITË METEOROLOGJIKE

Nën-tema MET 1.1 — Dukuritë meteorologjike

TEMA MET 2 — BURIMET E TË DHËNAVE METEOROLOGJIKE

Nën-tema MET 2.1 — Burimet e të dhënave meteorologjike

LËNDA 5: NAVIGIMI

TEMA NAV 1 — HARTAT DHE HARTAT/DIAGRAMET AERONAUTIKE

Nën-tema NAV 1.1 — Hartat dhe diagramet

TEMA NAV 2 — NAVIGIMI ME INSTRUMENT

Nën-tema NAV 2.1 — Sistemet e navigimit

Nën-tema NAV 2.2 — Afrimi i stabilizuar

Nën-tema NAV 2.3 — Nisjet dhe ardhjet me instrument

Nën-tema NAV 2.4 — Asistenca navigacionale

Nën-tema NAV 2.5 — Sistemet satelitore

Nën-tema NAV 2.6 — Aplikacionet e Navigimit Bazuar në Performancë (PBN)

LËNDA 6: AVIONËT

TEMA ACFT 1 — INSTRUMENTET E AVIONIT

Nën-tema ACFT 1.1 — Instrumentet e avionit

TEMA ACFT 2 — KATEGORITË E AVIONËVE

Nën-tema ACFT 2.1 — Turbulencat vorbull (*ëake turbulence*)

Nën-tema ACFT 2.2 — Zbatimi i kategorive të afrimit ICAO

TEMA ACFT 3 — FAKTORËT QË NDIKOJNË NË PERFORMANCËN E AVIONIT

Nën-tema ACFT 3.1 — Faktorët e ngjitjes

Nën-tema ACFT 3.2 — Faktorët e fluturimit në nivel

Nën-tema ACFT 3.3 — Faktorët e zbritjes/uljes dhe afrimit fillestar

Nën-tema ACFT 3.4 — Faktorët e afrimit përfundimtar dhe aterimit

Nën-tema ACFT 3.5 — Faktorët ekonomik

Nën-tema ACFT 3.6 — Faktorët mjedisor

TEMA ACFT 4 — TË DHËNAT E AVIONËVE

Nën-tema ACFT 4.1 — Të dhënat e performancës

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZORË

TEMA HUM 1 — FAKTORËT PSIKOLOGJIK

Nën-tema HUM 1.1 — Kognitiv

TEMA HUM 2 — FAKTORËT MJEKËSOR DHE FIZIOLOGJIK

Nën-tema HUM 2.1 — Lohja

Nën-tema HUM 2.2 — Përgatitja/kondicioni fizik

TEMA HUM 3 — FAKTORËT SHOQËROR DHE ORGANIZATIV

Nën-tema HUM 3.1 — Menaxhimi i burimeve të ekipit (TRM)

Nën-tema HUM 3.2 — Puna ekipore dhe rolet e ekipit

Nën-tema HUM 3.3 — Sjellja e përgjegjshme

TEMA HUM 4 — STRESI

Nën-tema HUM 4.1 — Stresi

Nën-tema HUM 4.2 — Menaxhimi i stresit

TEMA HUM 5 — GABIMET NJERËZORE

Nën-tema HUM 5.1 — Gabimet njerëzore

Nën-tema HUM 5.2 — Shkelja e rregullave

TEMA HUM 6 — PUNA BASHKËPUNUESE

Nën-tema HUM 6.1 — Komunikimi

Nën-tema HUM 6.2 — Puna në bashkëpunim brenda fushës së njëjtë të përgjegjësisë

Nën-tema HUM 6.3 — Puna në bashkëpunim ndërmjet fushave të ndryshme të përgjegjësisë

Nën-tema HUM 6.4 — Bashkëpunimi kontrollor/pilot

LËNDA 8: PAJISJET DHE SISTEMET

TEMA EQPS 1 — KOMUNIKIMET ZANORE

Nën-tema EQPS 1.1 — Radio komunikimet

Nën-tema EQPS 1.2 — Komunikimet e tjera zanore

TEMA EQPS 2 — AUTOMATIZIMI NË ATS

Nën-tema EQPS 2.1 — Rrjeti fiks i telekomunikacionit aeronautik (AFTN)

Nën-tema EQPS 2.2 — Shkëmbimi automatik i të dhënave

TEMA EQPS 3 — POZITA E PUNËS E KONTROLLUESIT

Nën-tema EQPS 3.1 — Operimi dhe monitorimi i pajisjeve

Nën-tema EQPS 3.2 — Ekranet/shpërfaqjet e situatës dhe sistemet informative

Nën-tema EQPS 3.3 — Sistemet e të dhënave të fluturimit

Nën-tema EQPS 3.4 — Përdorimi i sistemit të mbikëqyrjes ATS

Nën-tema EQPS 3.5 — Sistemet e avancuara

TEMA EQPS 4 — PAJISJET E ARDHSHME

Nën-tema EQPS 4.1 — Zhvillimet e reja

TEMA EQPS 5 — KUFIZIMET DHE DEGRADIMI I PAJISJEVE DHE SISTEMEVE

Nën-tema EQPS 5.1 — Reagimi ndaj kufizimeve

Nën-tema EQPS 5.2 — Degradimi i pajisjeve të komunikimit

Nën-tema EQPS 5.3 — Degradimi i pajisjeve të navigimit

Nën-tema EQPS 5.4 — Degradimi i pajisjeve të mbikëqyrjes

Nën-tema EQPS 5.5 — Degradimi i sistemit të përpunimit të ATC-së

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

TEMA PEN 1 — FAMILIARIZIMI

Nën-tema PEN 1.1 — Vizita studimore në njësinë e kontrollit të afrimit

TEMA PEN 2 — PËRDORUESIT E HAPËSIRËS AJRORE

Nën-tema PEN 2.1 — Kontribuuesit në operacionet civile të ATS-së

Subtopic PEN 2.2 — Kontribuuesit në operacionet ushtarake të ATS-së

TEMA PEN 3 — MARRËDHËNIET E KLIENTËVE

Nën-tema PEN 3.1 — Ofrimi i shërbimeve dhe kërkesat e përdoruesve

TEMA PEN 4 — MBROJTJA MJEDISORE

Nën-tema PEN 4.1 — Mbrojtja mjedisore

LËNDA 10: SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

TEMA ABES 1 — SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE (ABES)

Nën-tema ABES 1.1 — Përmbledhje e ABES

TEMA ABES 2 — PËRMIRËSIMI I SHKATHHTËSIVE

Nën-tema ABES 2.1 — Efikasiteti i komunikimit

Nën-tema ABES 2.2 — Shmangia e mbingarkesës mendore

Nën-tema ABES 2.3 — Bashkëpunimi ajër/tokë

TEMA ABES 3 — PROCEDURAT PËR SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

Nën-tema ABES 3.1 — Zbatimi i procedurave për ABES

Nën-tema ABES 3.2 — Dështimi i radios

Nën-tema ABES 3.3 — Interferenca e paligjshme dhe kërcënimi i bombës në avion

Nën-tema ABES 3.4 — Avioni i humbur ose i paidentifikuar

Nën-tema ABES 3.5 — Diversionet

Nën-tema ABES 3.6 — Dështimi i transponderit

LËNDA 11: AERODROMET

TEMA AGA 1 — TË DHËNAT E AERODROMIT, STRUKTURA/SKICA DHE KOORDINIMI

Nën-tema AGA 1.1 — Përkufizimet
Nën-tema AGA 1.2 — Koordinimi
TEMA AGA 2 — ZONA E LËVIZJES
Nën-tema AGA 2.1 — Zona e lëvizjes
Nën-tema AGA 2.2 — Zona e manovrimit
Nën-tema AGA 2.3 — Pistat
TEMA AGA 3 — PENGESAT
Nën-tema AGA 3.1 — Hapësira ajrore pa pengesa përreth aerodromëve
TEMA AGA 4 — PAJISJET E NDRYSHME
Nën-tema AGA 4.1 — Lokacioni

Shtojca 8 e Aneksit I

GRADIMI KONTROLLI ME MBIKËQYRJE I ZONËS (ACS) (Referenca: Ankesi I — PART ATCO Nën-pjesa D, Seksioni 2, ATCO.D.010(a)(2)(vi))

TABELA E PËRMBAJTJES

KAPITULLI 1: HYRJE NË KURS

KAPITULLI 2: LIGJI I AVIACIONIT

KAPITULLI 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

KAPITULLI 4: METEOREOLOGJIA

KAPITULLI 5: NAVIGIMI

KAPITULLI 6: AVIONËT

KAPITULLI 7: FAKTORËT NJERËZORË

KAPITULLI 8: PAJISJET DHE SISTEMET

KAPITULLI 9: MJEDISI PROFESIONAL

KAPITULLI 10: SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

LËNDA 1: HYRJE NË KURS

TEMA INTR 1 — MENAXHIMI I KURSIT

Nën-tema INTR 1.1 — Prezantimi i kursit

Nën-tema INTR 1.2 — Administrimi i kursit

Nën-tema INTR 1.3 — Materiali studimor dhe dokumentet e trajnimit

TEMA INTR 2 — HYRJE NË KURSIN TRAJNUES PËR ATC

Nën-tema INTR 2.1 — Përmbajtja dhe organizimi i kursit

Nën-tema INTR 2.2 — Etosi i trajnimit

Nën-tema INTR 2.3 — Procesi i vlerësimit

LËNDA 2: LIGJI I AVIACIONIT

TEMA LAW 1 — LICENCIMI/CERTIFIKATA E KOMPETENCËS E ATCO

Nën-tema e LAW 1.1 — Privilegjet dhe kushtet

TEMA LAW 2 — RREGULLAT DHE RREGULLORET

Nën-tema LAW 2.1 — Raportet

Nën-tema LAW 2.2 — Hapësira ajrore

TEMA LAW 3 — MENAXHIMI I SIGURISË NË ATC

Nën-tema LAW 3.1 — Procesi i reagimeve kthyesë (*feedback*)

Nën-tema LAW 3.2 — Hetimet e sigurisë

LËNDA 3: MENAXHIMI I TRAFIKUT AJROR

TEMA ATM 1 — OFRIMI I SHËRBIMEVE

Nën-tema ATM 1.1 — Shërbimi i kontrollit i trafikut ajror (ATC)

Nën-tema ATM 1.2 — Shërbimi i informacionit të fluturimit (FIS)

Nën-tema ATM 1.3 — Shërbimi i paralajmërimit (ALRS)

Nën-tema ATM 1.4 — Kapaciteti i sistemit ATS dhe menaxhimi i rrjedhës së trafikut ajror

Nën-tema ATM 1.5 — Menaxhimi i hapësirës ajrore (ASM)

TEMA ATM 2 — KOMUNIKIMI

Nën-tema ATM 2.1 — Komunikimi efektiv

TEMA ATM 3 — LEJET (*CLEARANCES*) ATC DHE INSTRUKSIONET ATC

Nën-tema ATM 3.1 — Lejet ATC

Nën-tema ATM 3.2 — Instruksionet ATC

TEMA ATM 4 — KOORDINIMI

Nën-tema ATM 4.1 — Domosdoshmëria për koordinim

Nën-tema ATM 4.2 — Mjetet dhe metodat e koordinimit

Nën-tema ATM 4.3 — Procedurat e koordinimit

TEMA ATM 5 — ALTIMETRIA DHE ALOKIMI I NIVELIT

Nën-tema ATM 5.1 — Altimetria

Nën-tema ATM 5.2 — Pastrimi i terrenit

TEMA ATM 6 — NDARJET

Nën-tema ATM 6.1 — Ndarja vertikale

Nën-tema ATM 6.2 — Ndarja gjatësore (longitudinale) në mjedis mbikëqyrës

Nën-tema ATM 6.3 — Ndarja e turbulencës vorbull e bazuar në distancë

Nën-tema ATM 6.4 — Ndarja e bazuar në sistemet e mbikëqyrjes ATS

TEMA ATM 7 — SISTEMET PËR SHMANGIEN E PËRPLASJEVE AJRORE DHE RRJETAT E SIGURISË ME BAZË NË TOKË

Nën-tema ATM 7.1 — Sistemet për shmangien e përplasjeve ajrore

Nën-tema ATM 7.2 — Rrjetat e sigurisë me bazë në tokë

TEMA ATM 8 — PARAQITJA/SHPËRFAQJA E TË DHËNAVE

Nën-tema ATM 8.1 — Menaxhimi i të dhënave

TEMA ATM 9 — MJEDISI OPERACIONAL (I SIMULUAR)

Nën-tema ATM 9.1 — Integriteti i mjedisit operacional

Nën-tema ATM 9.2 — Verifikimi i aktualitetit të procedurave operacionale

Nën-tema ATM 9.3 — Dorëzim-pranimi

TEMA ATM 10 — OFRIMI I SHËRBIMIT TË KONTROLLIT

Nën-tema ATM 10.1 — Përgjegjësia dhe përpunimi i informatave

Nën-tema ATM 10.2 — Shërbimi i mbikëqyrjes së ATS-së

Nën-tema ATM 10.3 — Procesi i menaxhimit të trafikut

Nën-tema ATM 10.4 — Trajtimi/manipulimi i trafikut

Nën-tema ATM 10.5 — Shërbimi i kontrollit me mbështetje të avancuar sistemi

TEMA ATM 11 – MBAJTJA NË PRITJE

Nën-tema ATM 11.1 – Procedurat e përgjithshme të mbajtjes në pritje

Nën-tema ATM 11.2 – Mbajtja e avionit

Nën-tema ATM 11.3 — Mbajtja në një mjedis mbikëqyrës

TEMA ATM 12 — IDENTIFIKIMI

Nën-tema ATM 12.1 — Vendosja/Përcaktimi i identifikimit

Nën-tema ATM 12.2 — Mbajtja e identifikimit

Nën-tema ATM 12.3 — Humbja e identitetit

Nën-tema ATM 12.4 — Informata mbi pozicionin

Nën-tema ATM 12.5 — Transferimi i identitetit

LËNDA 4: METEOROLOGJIA

TEMA MET 1 — DUKURITË METEOROLOGJIKE

Nën-tema MET 1.1 — Dukuritë meteorologjike

TEMA MET 2 — BURIMET E TË DHËNAVE METEOROLOGJIKE

Nën-tema MET 2.1 — Burimet e të dhënave meteorologjike

LËNDA 5: NAVIGIMI

TEMA NAV 1 – HARTAT DHE HARTAT AERONAUTIKE

Nën-tema NAV 1.1 - Hartat dhe hartat/diagramet (*charts*)

TEMA NAV 2 — NAVIGIMI ME INSTRUMENT

Nën-tema NAV 2.1 - Sistemet e navigimit

Nën-tema NAV 2.2 - Asistenca naviguese

Nën-tema NAV 2.3 - Aplikacionet e PBN

LËNDA 6: AVIONËT

TEMA ACTF 1 - INSTRUMENTET E AVIONIT

Nën-tema ACFT 1.1 — Instrumentet e avionit

TEMA ACFT 2 — KATEGORITË E AVIONËVE

Nën-tema ACFT 2.1 — Turbulencat vorbull (*äake turbulence*)

TEMA ACFT 3 — FAKTORËT QË NDIKOJNË NË PERFORMANCËN E AVIONIT

Nën-tema ACFT 3.1 — Faktorët e ngjitjes

Nën-tema ACFT 3.2 — Faktorët e fluturimit në nivel (*cruise*)

Nën-tema ACFT 3.3 — Faktorët e zbritjes/uljes

Nën-tema ACFT 3.4 — Faktorët ekonomik

Nën-tema ACFT 3.5 — Faktorët mjedisor

TEMA ACFT 4 — TË DHËNAT PËR AVIONIN

Nën-tema ACFT 4.1 — Të dhënat e performancës

LËNDA 7: FAKTORËT NJERËZOR

TEMA HUM 1 — FAKTORËT PSIKOLOGJIK

Nën-tema HUM 1.1 — Kognitiv

TEMA HUM 2 — FAKTORËT MJEKËSOR DHE FIZIOLOGJIK

Nën-tema HUM 2.1 — Lodhja

Nën-tema HUM 2.2 — Përgatitja fizike/kondicioni

TEMA HUM 3 — FAKTORËT SOCIAL DHE ORGANIZATIV

Nën-tema HUM 3.1 — Menaxhimi i burimeve ekipore (TRM)

Nën-tema HUM 3.2 — Puna ekipore dhe rolet e ekipit

Nën-tema HUM 3.3 — Sjellja e përgjegjshme

TEMA HUM 4 — STRESI

Nën-tema HUM 4.1 — Stresi

Nën-tema HUM 4.2 — Menaxhimi i stresit

TEMA HUM 5 — GABIMI NJERËZOR

Nën-tema HUM 5.1 — Gabimi njerëzor

Nën-tema HUM 5.2 — Shkelja e rregullave

TEMA HUM 6 — PUNA NË BASHKËPUNIM

Nën-tema HUM 6.1 — Komunikimi

Nën-tema HUM 6.2 — Puna në bashkëpunim brenda fushës së njëjtë të përgjegjësisë

Nën-tema HUM 6.3 — Puna në bashkëpunim ndërmjet fushave të ndryshme të përgjegjësisë

Nën-tema HUM 6.4 — Bashkëpunimi kontrollor/pilot

LËNDA 8: PAJISJET DHE SISTEMET

TEMA EQPS 1 — KOMUNIKIMET ZANORE

Nën-tema EQPS 1.1 — Radio komunikimet

Nën-tema EQPS 1.2 — Komunikimet e tjera zanore

TEMA EQPS 2 — AUTOMATIZIMI NË ATS

Nën-tema EQPS 2.1 — Rrjeti fiks i telekomunikacionit aeronautik (AFTN)

Nën-tema EQPS 2.2 — Shkëmbimi automatik i të dhënave

TEMA EQPS 3 — POZITA E PUNËS E KONTROLLUESIT

Nën-tema EQPS 3.1 — Operimi dhe monitorimi i pajisjeve

Nën-tema EQPS 3.2 — Ekranet/shpërfaqjet e ssituatës dhe sistemet informative

Nën-tema EQPS 3.3 — Sistemet e të dhënave të fluturimit

Nën-tema EQPS 3.4 — Përdorimi i sistemit të mbikëqyrjes të ATS

Nën-tema EQPS 3.5 — Sistemet e avancuara

TEMA EQPS 4 — PAJISJET E ARDHSHME

Nën-tema EQPS 4.1 — Zhvillimet e reja

TEMA EQPS 5 — KUFIZIMET DHE DEGRADIMI I PAJISJEVE DHE SISTEMEVE

Nën-tema EQPS 5.1 — Reagimi ndaj kufizimeve

Nën-tema PAJ 5.2 — Degradimi i pajisjeve të komunikimit

Nën-tema PAJ 5.3 — Degradimi i pajisjeve të navigimit

Nën-tema EQPS 5.4 — Degradimi i pajisjeve të mbikëqyrjes

Nën-tema EQPS 5.5 — Degradimi i sistemit të përpunimit të ATC-së

LËNDA 9: MJEDISI PROFESIONAL

TEMA PEN 1 — FAMILIARIZIMI

Nën-tema PEN 1.1 — Vizita studimore në qendrën e kontrollit të zonës

TEMA PEN 2 — PËRDORUESIT E HAPËSIRËS AJRORE

Nën-tema PEN 2.1 — Kontribuesit në operacionet civile të ATS

Nën-tema PEN 2.2 — Kontribuesit në operacionet ushtarake të ATS

TEMA PEN 3 — MARRËDHËNIET ME KONSUMATORËT

Nën-tema PEN 3.1 — Ofrimi i shërbimeve dhe kërkesat e përdoruesve

TEMA PEN 4 — MBROJTJA E MJEDISIT

Nën-tema PEN 4.1 — Mbrojtja e mjedisit

LËNDA 10 — SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

TEMA ABES 1 — SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE (ABES)

Nën-tema ABES 1.1 — Përmbledhje e ABES

TEMA ABES 2 — PËRMIRËSIMI I SHKATHHTËSIVE

Nën-tema ABES 2.1 — Efikasiteti i komunikimit

Nën-tema ABES 2.2 — Shmangia e mbingarkesës mendore

Nën-tema ABES 2.3 — Bashkëpunimi ajër/tokë

TEMA ABES 3 — PROCEDURAT PËR SITUATAT JONORMALE DHE EMERGJENTE

Nën-tema ABES 3.1 — Zbatimi i procedurave për ABES

Nën-tema ABES 3.2 — Dështimi i radios

Nën-tema ABES 3.3 — Interferenca e paligjshme dhe kërcënimi i bombës në avion

Nën-tema ABES 3.4 — Avioni i humbur ose i paidentifikuar

Nën-tema ABES 3.5 — Diversionet

Nën-tema ABES 3.6 — Dështimi i transponderit

Shtojca 1 e Aneksit II
Formati për licencë
LICENCA E KONTROLLORIT TË TRAFIKUT AJROR

Licenca e kontrollorit të trafikut ajror e lëshuar në përputhje me këtë Rregullore duhet të jetë në përputhje me specifikimet e mëposhtme:

(a) Përmbajtja. Numri i artikullit/pikës duhet të printohet gjithmonë në bashkëpunim me titullin e pikës. Pikët I deri në XI janë pikë "të përhershme" dhe pikët XII deri XIV janë pikë "të ndryshueshme" që mund të shfaqen në një pjesë të veçantë ose të ndashme të formularit kryesor siç përshkruhet më poshtë. Çdo pjesë e veçantë ose e ndashme duhet të identifikohet qartë si pjesë e licencës.

1. Pikët e përhershme:

- I. Shteti i lëshimit të licencës;
- II. titulli i licencës;
- III. numri serik i licencës me kodin e shtetit të Kombeve të Bashkuara (KB) të shtetit që ka lëshuar licencën dhe pasuar nga '(Student) ATCO Licencë' dhe një kod numrash dhe/ose shkronjash me numra arabë dhe me shkronja latine;
- IV. emri i plotë i mbajtësit (në shkronja latine, edhe nëse shkrimi i gjuhës (ëve) kombëtare është ndryshe nga ai latin);
- (IVa). data e lindjes;
- V. adresa e mbajtësit, nëse kërkohet nga organi kompetent;
- VI. shtetësia e mbajtësit;
- VII. nënshkrimi i mbajtësit;
- VIII. autoriteti kompetent;
- IX. vërtetimi i vlefshmërisë dhe autorizimi për privilegjet e dhëna, duke përfshirë datat kur ato janë lëshuar për herë të parë;
- X. nënshkrimi i zyrtarit që lëshon licencën dhe data e lëshimit;
- XI. vula ose damka e autoritetit kompetent.

2. Pikët e ndryshueshme:

- XII. gradimet dhe miratimet me datat e skadimit;
  - XIII. vërejtje: miratimet mbi zotësinë gjuhësore; dhe
  - XIV. çdo hollësi tjetër që kërkohet nga autoriteti kompetent.
- (b) Licenca duhet të shoqërohet me një certifikatë të vlefshme mjekësore, përveç kur ushtrohen vetëm privilegjet e STD1.
- (c) Materiali. Letra e kualitetit më të lartë dhe/ose materiale të tjera të përshtatshme, duke përfshirë edhe kartat plastike, do të përdoren për të parandaluar ose treguar lehtësisht ndonjë ndryshim ose fshirje. Çdo shënim ose fshirje në formular do të autorizohet qartë nga autoriteti kompetent.

Gjuha. Licencat do të shkruhen në gjuhën angleze dhe në gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës

Emri dhe logo e autoritetit kompetent (Gjuha angleze dhe çdo gjuhë tjetër e përcaktuar nga autoriteti kompetent)	Kërkesat
BASHKIMI EVROPIAN (vetëm në gjuhën angleze)	‘Bashkimi Evropian’ të fshihet për shtetet jo anëtare të BE-së.

<p>LICENCË SI (STUDENT) KONTROLLOR I TRAFIKUT AJROR</p> <p>(Gjuha angleze dhe çdo gjuhë tjetër e përcaktuar nga autoriteti kompetent)</p> <p>Lëshuar në përputhje me Rregulloren e Komisionit (EU) 2015/340</p> <p>Kjo licencë përputhet me standardet ICAO</p> <p>(Gjuha angleze dhe çdo gjuhë tjetër e përcaktuar nga autoriteti kompetent)</p> <p>Forma EASA 152 – Numër 1</p>	<p>Madhësia e çdo faqeje duhet të jetë sa një e teta e A4.</p>
--	--

I	Shteti i lëshimit:	Kërkesat:
II	Titulli i Licencës:	
III	Numri serik i licencës:	Numri serik i licencës fillon gjithnjë me kodin e KB-së të shtetit nga i cili është lëshuar dhe e ndjekur nga ‘Licenca ATCO (Student)’.
IV	Emri i plotë i mbajtësit:	
IVa	Data e lindjes:	Të përdoret formati standard i datave, p.sh. dita/muaji/viti i plotë (p.sh.: 31.01.2010)
XIV	Vendi i lindjes:	
V	Adresa e mbajtësit, nëse kërkohet nga autoriteti kompetent: Rruga, qyteti, zona, kodi postar	
VI	Nacionaliteti i mbajtësit:	Shënohet kodi i shtetit të KB-së i shtetit
VII	Nënshkrimi i mbajtësit:	
VIII	Autoriteti kompetent:	
X	Nënshkrimi i zyrtarit që lëshon licencën dhe data e lëshimit	
XI	Vula ose damka e autoritetit kompetent lëshues	

IX**Vlefshmëria e privilegjeve:**

Mbajtësi ka të drejtë të ushtrojë privilegjet e gradimit (eve) dhe miratimit (eve) të gradimit, kur janë të validuara:

<i>Gradimi (et)</i>	<i>Data e lëshimit të parë</i>

<i>Miratimi (et) e gradimit</i>	<i>Data e lëshimit të parë</i>

Kërkesat:

Gjuha angleze dhe çdo gjuhë tjetër e përcaktuar nga autoriteti kompetent.

Data e lëshimit të parë e gradimit dhe/ose miratimit të gradimit do të jetë data e përfundimit të suksesshëm të trajnimit relevant për atë gradim dhe/ose miratim.

XIIa Gradimet dhe miratimet me datat e skadimit

Mbajtësi ka të drejtë të ushtrojë privilegjet e gradimit (eve) dhe miratimit (eve) të gradimit në vijim, në njësinë (të) e shërbimit të trafikut ajror, për të cilin gradimi (et) aktual (e) i (të) njësisë është (janë) të mbajtur siç është paraqitur më poshtë, vetëm nëse mbajtësi ka një certifikatë valide mjekësore:

Njësia (indikator ICAO) (*)	Sektori / Pozita (*)	Gradimi / Miratimi	Data e skadimit (*)	Nënshkrimi/vula e autoritetit ose numri i licencës dhe nënshkrimi i vlerësuesit
(*) Nuk vlen për Licencën ATCO Student				

XIIb	Miratime tjera: <i>Mbajtësi ka të drejtë të ushtrojë privilegjet e miratimit (eve) në vijim:</i>	Kërkesat: N/A	
	<i>OJTI/STDI/Miratimi i Vlerësuesit</i>	<i>Data e skadimit</i>	

XIII	Vërejtje: Miratimi (et) e zotësisë gjuhësore: [gjuha (ët)/niveli/data e skadimit]	Duhet të përfshihet miratimi (et) e zotësisë gjuhësore, niveli dhe data e skadimit. Të gjitha informatat shtesë rreth licencës të shënohen këtu.
-------------	---	---

Shkurtesat

Gradimet e kontrollorit të trafikut ajror		Kërkesat: N/A
ADV	Aerodrome Control Visual / Kontrolli Vizual i Aerodromit	
ADI	Aerodrome Control Instrument / Kontrolli me Instrument i Aerodromit	
APP	Approach Control Procedural / Kontrolli Procedural i Afrimit	
APS	Approach Control Surveillance / Kontrolli i Afrimit me Mbikëqyrje (Survejim)	
ACP	Area Control Procedural / Kontrolli Procedural i Zonës	
ACS	Area Control Surveillance / Kontrolli me Mbikëqyrje i Zonës	
Miratimet e kategorisë (gradimit)		
AIR	<i>Air Control</i> / Kontrolli Ajror	
GMC	<i>Ground Movement Control</i> / Kontrolli i Lëvizjeve në Tokë	
TWR	<i>Tower Control</i> / Kontroll Kulle	
GMS	<i>Ground Movement Surveillance</i> / Mbikëqyrja (Survejimi) i Lëvizjeve në Tokë	
RAD	<i>Aerodrome Radar Control</i> / Kontrolli i Aerodromit me Radar	
PAR	<i>Precision Approach Radar</i> / Radar i Afrimit me Precizitet	
SRA	<i>Surveillance Radar Approach</i> / Radar për Survejimin e Afrimit	
TCL	<i>Terminal Control</i> / Kontrolli Terminal	
OCN	<i>Oceanic Control</i> / Kontrolli Oqeanik	
Miratimet e Licencës		
OJTI	<i>On-the-job training instructor</i> / Instruktor për trajnim në vendin e punës	
STDI	<i>Synthetic training device instructor</i> / Instruktor në pajisje sintetike për trajnim	
Vlerësuesi	Vlerësuesi	

Shtojca 2 e Aneksit II

CERTIFIKATA PËR ORGANIZATAT E TRAJNIMIT TË KONTROLLORËVE TË TRAFIKUT AJROR (ATCO TO)

Bashkimi Evropian⁽¹⁾

Autoriteti Kompetent

CERTIFIKATA E ORGANIZATËS SË TRAJNIMIT TË KONTROLLORËVE TË TRAFIKUT AJROR

[NUMRI I CERTIFIKATËS/REFERENCA]

Në pajtim me Rregulloren e Komisionit (EU) 2015/340 dhe sipas kushteve të specifikuara më poshtë, [autoriteti kompetent] certifikon

[EMRI I ORGANIZATËS SË TRAJNIMIT]

[ADRESA E ORGANIZATËS SË TRAJNIMIT]

si organizatë e trajnimit e certifikuar për Pjesën ATCO.OR me privilegjin e ofrimit të trajnimit Pjesa ATCO, siç tregohet në aprovimin e bashkëngjitur të trajnimit.

Kushtet e aprovimit dhe privilegjet:

Kjo certifikatë është e kufizuar në privilegjet dhe fushëveprimin e ofrimit të trajnimit siç tregohet në aprovimin e bashkëngjitur të trajnimit.

Kjo certifikatë është valide për aq kohë sa organizata e certifikuar mbetet në përputhshmëri me Pjesën ATCO.OR, Pjesën ATCO dhe dispozitat e tjera të zbatueshme.

Në varësi të përputhshmërisë me kushtet dhe privilegjet e sipërpërmendura të aprovimit, kjo certifikatë mbetet valide përveç nëse certifikata është dorëzuar (kthyer), zëvendësuar, kufizuar, pezulluar apo revokuar.

Data e lëshimit:

Nënshkrimi:

[Autoriteti kompetent]

**CERTIFIKATA E ORGANIZATËS SË TRAJNIMIT TË KONTROLLORËVE TË TRAFIKUT AJROR
APROVIMI PËR TRAJNIM**

Bashkëngjitje në numrin e certifikatës ATCO TO:

[NUMRI I CERTIFIKATËS/REFERENCA]

[EMRI I ORGANIZATËS SË TRAJNIMIT]

ka marrë privilegjet e ofrimit dhe mbajtjes së trajnimeve të mëposhtme në përputhje me Pjesën ATCO:

LLOJI(ET) E TRAJNIMIT			
Lloji i trajnimit	Kursi	Miratimet e gradimit ⁽²⁾	Vërejtjet ⁽³⁾
☐ ATCO trajnimi fillestar	☐ Trajnimi bazik		
	☐ Trajnimi për gradimin ⁽⁴⁾		
☐ ATCO Trajnimi i njësisë	..... ⁽⁵⁾		
☐ ATCO Trajnimi në vazhdimësi	☐ ATCO Trajnimi rifreskues	n/a	
	☐ ATCO Trajnimi i konvertimit	n/a	
☐ Trajnimi për instruktorë praktik	n/a	n/a	
		n/a	
☐ Trajnimi për vlerësues	n/a	n/a	
		n/a	

Aprovimi i kursit të trajnimit është valid për aq kohë sa:

- (a) certifikata ATCO TO nuk është dorëzuar, zëvendësuar, kufizuar, pezulluar ose revokuar; dhe
- (b) të gjitha operacionet kryhen në përputhje me Pjesën ATCO.OR, Pjesën ATCO, rregullore të tjera të zbatueshme dhe, kur është relevante, me procedurat në dokumentacionin e organizatës siç kërkohet nga Pjesa ATCO.OR

Data e lëshimit:

Nënshkrimi: [Autoriteti kompetent]

Për Shtetin Anëtar/EASA (Agjencia Evropiane e Sigurisë së Aviacionit)

Shtojca 3 e Aneksit II

CERTIFIKATA PËR EKZAMINERËT AERO-MJEKËSORË (AME) ⁽¹⁾

Bashkimi Evropian ⁽²⁾

Autoriteti kompetent

CERTIFIKATA E EKZAMINERIT AERO-MJEKËSOR

CERTIFIKATA [NUMRI/REFERENCA]

Në pajtim me Rregulloren e Komisionit (EU) 2015/340 dhe sipas kushteve të specifikuara më poshtë,
[autoriteti kompetent] certifikon

[EMRI I EKZAMINERIT AERO-MJEKËSOR]

[ADRESA E EKZAMINERIT AERO-MJEKËSOR]

si ekzaminer aero-mjekësor

KUSHTET:

1. Kjo certifikatë është e kufizuar në privilegjet e specifikuara në bashkëngjitjen në këtë certifikatë AME;
2. Kjo certifikatë kërkon përputhshmëri me rregullat dhe procedurat implementuese të specifikuara në Pjesën MED dhe/ose ATCO.MED sipas nevojës.
3. Kjo certifikatë mbetet valide për një periudhë prej 3 vite deri më [xx/yy/zzzz/⁽³⁾], varësisht nga përputhshmëria me kërkesat e Pjesës MED dhe/ose Pjesës ATCO.MED sipas nevojës përveç nëse është dorëzuar, zëvendësuar, pezulluar ose revokuar.

Data e lëshimit

Nënshkrimi: [Autoriteti kompetent]

CERTIFIKATA PËR EKZAMINERËT AERO-MJEKËSOR (AME)

Bashkëngjitje në numrin e certifikatës së AME:

PRIVILEGJET DHE FUSHËVEPRIMI

[Emri dhe titulli akademik i ekzaminerit aero-mjekësor] ka marrë privilegjin (et) për të ndërmarrë ekzaminime dhe vlerësime aero-mjekësore për lëshimin e certifikatave mjekësore siç specifikohet në tabelën e mëposhtme dhe për të lëshuar certifikata mjekësore për:

LAPL (Licenca për pilot të avionëve të lehtë)	[po/data]
Klasa 2	[po/data]
Klasa 1 rivalidim/ripërtëritje	[po/data]/[jo]
Klasa 3 rivalidim/ripërtëritje	[po/data]

_____
Data e lëshimit

_____
Nënshkrimi: [Autoriteti kompetent]

Shtojca 4 e Aneksit II

CERTIFIKATA PËR QENDRAT AERO-MJEKËSORE (AeMC) ⁽¹⁾

Bashkimi Evropian ⁽²⁾

Autoriteti kompetent

CERTIFIKATA E QENDRAVE AERO-MJEKËSORE

REFERENCA:

Në pajtim me Rregulloren e Komisionit (EU) 2015/340 dhe sipas kushteve të specifikuara më poshtë,
[autoriteti kompetent] certifikon

[EMRI I ORGANIZATËS]

[ADRESA E ORGANIZATËS]

si qendër aero-mjekësore për Pjesën ORA me privilegjet dhe fushëveprimin siç renditet në kushtet e
aprovimit të bashkëngjitura

KUSHTET:

1. Kjo certifikatë është e kufizuar në fushëveprimin e seksionit të aprovimit të manualit të aprovuar të organizatës;
2. Kjo certifikatë kërkon përputhshmëri me procedurat e specifikuara në dokumentacionin e organizatës siç kërkohet nga Pjesa ORA.
3. Kjo certifikatë mbetet valide në varësi të përputhshmërisë me kërkesat e Pjesës ORA përveç nëse është dorëzuar, zëvendësuar, pezulluar ose revokuar.

Data e lëshimit

Nënshkrimi: [Autoriteti kompetent]

Dodatak 1 Aneksa I

SKALA OCENE JEZIČKOG ZNANJA - ZAHTEVI ZA JEZIČKIM ZNANJEM

SKALA OCENE JEZIČKOG ZNANJA (ekspertski, napredni i operativni nivo)

NIVO	IZGOVOR	STRUKTURA	FOND REČI	TEČNOST IZGOVORA	RAZUMEVANJE	KOMUNIKACIJA
	Koristi dijalekt i/ili akcenat razumljiv za vazduhoplovne	Relevantne gramatičke strukture i modeli rečenica su				
Ekspertski 6	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija, iako su možda pod uticajem prvog jezika ili regionalne varijante, gotovo nikad ne utiču na lakoću	I osnovne i složene gramatičke strukture i modeli rečenica su konzistentno dobro kontrolisani.	Fond reči i preciznost su dovoljni za uspešnu komunikaciju kod raznih poznatih i nepoznatih tema. Fond reči je idiomatski, nijansiran	Može da govori opširno, tečno, bez napora. Menja tempo govora radi stilskih efekata, npr. da bi istakao pojedinost. Koristi spontano odgovarajuće rečenične markere i	Razumevanje je konzistentno precizno u gotovo svakom kontekstu i obuhvata razumevanje lingvističkih i kulturoloških finesa.	Komunicira s lakoćom u gotovo svim situacijama. Osetljiv je na verbalne i neverbalne znakove, i reaguje na njih odgovarajuće.
Napredni 5	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija, iako su pod uticajem prvog jezika ili regionalne varijante, retko utiču na lakoću razumevanja.	Osnovne gramatičke strukture i modeli rečenica su konzistentno dobro kontrolisani. Postoji pokušaj upotrebe složenih struktura ali uz greške koje ponekad utiču na značenje.	Fond reči i preciznost su dovoljni za uspešnu komunikaciju kod opštih, konkretnih i stručnih tema. Parafrazira konzistentno i uspešno. Fond reči je ponekad idiomatski.	Može da govori opširno, s relativnom lakoćom o poznatim temama, ali ne može da menja tempo govora kao stilsko sredstvo. Može da koristi odgovarajuće rečenične markere ili veznike.	Razumevanje je precizno kod opštih, konkretnih i stručnih tema i uglavnom precizno kada se govornik suočava sa lingvističkim ili situacijskim problemom ili neočekivanim obrtom događaja. Može da razume niz govornih varijanti (dijalekt i/ili akcenat) ili	Odgovori su trenutni, odgovarajući i informativni. Efikasno kontroliše odnos govornik/slušalac.

Operativni 4	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija su pod uticajem prvog jezika ili regionalne varijante, ali samo ponekad utiču na lakoću razumevanja.	Osnovne gramatičke strukture i modeli rečenica se koriste kreativno i obično su dobro kontrolisani. Mogu da se pojave greške, posebno u vanrednim ili neočekivanim okolnostima, ali retko utiču na značenje.	Fond reči i preciznost su obično dovoljni za uspešnu komunikaciju kod opštih, konkretnih i stručnih tema. Može često da parafrazira uspešno u nedostatku fonda reči u vanrednim ili neočekivanim okolnostima.	Izgovara duže fraze odgovarajućim tempom. Može postojati povremen prekid u tečnom izgovoru pri prelasku sa uvežbanog ili usko stručnog govora na spontanu komunikaciju, ali ovo ne sprečava efikasnu komunikaciju. Može ograničeno da koristi rečenične markere ili	Razumevanje je uglavnom precizno kod opštih, konkretnih i stručnih tema kada je akcenat ili varijanta koja se koristi dovoljno razumljiva za međunarodne vazduhoplovne korisnike. Kada se govornik suoči sa lingvističkim ili situacijskim problemom ili neočekivanim obrtom događaja, razumevanje može da bude sporije ili da zahteva strategije	Odgovori su obično trenutni, odgovarajući i informativni. Inicira i održava razmenu podataka čak i kada se radi o neočekivanom obrtu događaja. Adekvatno se nosi sa očiglednim nesporazumima kroz proveru, potvrdu ili razjašnjenje.
-----------------	---	--	---	---	---	--

SKALA OCENE JEZIČKOG ZNANJA (pre operativni, osnovni, i početni pre osnovni nivo)

NIVO	IZGOVOR	STRUKTURA	FOND REČI	TEČNOST IZGOVORA	RAZUMEVANJE	KOMUNIKACIJA
	Koristi dijalekt i/ili akcenat razumljiv za vazduhoplovne korisnike.	Relevantne gramatičke strukture i modeli rečenica su određeni jezičkim funkcijama koje odgovaraju zadatku.				
Nivo pre operativnog 3	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija su pod uticajem prvog jezika ili regionalne varijante i često utiču na lakoću razumevanja.	Osnovne gramatičke strukture i modeli rečenica koji su povezani sa predvidljivim situacijama nisu uvek dobro kontrolisani. Greške često utiču na značenje.	Fond reči i preciznost su često dovoljni za komunikaciju kod opštih, konkretnih ili stručnih tema, ali opseg je ograničen i izbor reči često nije odgovarajući. Često nije u mogućnosti da	Izgovara duže fraze ali upotreba fraza i pauza često nije odgovarajuća. Oklevanje ili usporenost u jezičkoj obradi mogu da spreče efikasnu komunikaciju. Poštalice ponekad odvlače pažnju.	Razumevanje je često precizno kod opštih, konkretnih i stručnih tema kada je akcenat ili varijanta koja se koristi dovoljno razumljiva za međunarodne vazduhoplovne korisnike. Može se desiti da ne razume lingvistički ili situacijski problem ili neočekivani obrt događaja.	Odgovori su ponekad trenutni, odgovarajući i informativni. Može da inicira i održava razmenu podataka uz razumnu lakoću kod poznatih tema i u predvidljivim situacijama. Uopšteno neadekvatni kada se

Osnovni 2	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija su pod velikim uticajem prvog jezika ili regionalne varijante i obično utiču na lakoću razumevanja.	Pokazuje samo ograničenu kontrolu nekolicine jednostavnih memorisanih gramatičkih struktura i modela rečenica.	Ograničen opseg fonda reči koji se sastoji samo od izdvojenih reči i memorisanih fraza.	Može da koristi veoma kratke, izolovane, memorisane iskaze sa čestim pauzama i ometajućom upotrebom poštapalica, da bi našao izraze i izgovorio manje	Razumevanje je ograničeno na izolovane, memorisane fraze kada su pažljivo i polako izgovorene.	Vreme odgovora je sporo i često neodgovarajuće . Komunikacija je ograničena na jednostavnu
Početni pre osnovnog 1	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod elementarnog nivoa.

Dodatak 2 Aneksa I

OSNOVNA OBUKA (Referenca: Aneks I — deo ATCO poddeo D, odeljak 2, stav ATCO.D.010 tačka (a) podtačka 1.)

SADRŽAJ

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

PREDMET 5: NAVIGACIJA

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

PREDMET 7: Ljudski faktori

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

TOPIC INTRB 1 — RUKOVOĐENJE PROGRAMOM OBUKE

Podtema INTRB 1.1 — Uvod u program obuke

Podtema INTRB 1.2 — Vođenje programa obuke

Podtema INTRB 1.3 — Materijal i dokumentacija za obuku

TEMA INTRB 2 — UVOD U PROGRAM OBUKE ZA ATC OBUKE

Podtema INTRB 2.1 — Sadržaj programa obuke i organizacija

Podtema INTRB 2.2 — Načela obuke

Podtema INTRB 2.3 — Proces procene

TEMA INTRB 3 — UVOD U KARIJERU KONTROLORA LETENJA

Podtema INTRB 3.1 — Izgledi za posao

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAWB 1 — UVOD U VAZDUHOPLOVNO PRAVO

Podtema LAWB 1.1 — Značaj vazduhoplovnog prava

TEMA LAWB 2 — MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE

Podtema LAWB 2.1 — ICAO

Podtema LAWB 2.2 — Evropske i ostale agencije

Podtema LAWB 2.3 — Vazduhoplovna udruženja

TEMA LAWB 3 — NACIONALNE ORGANIZACIJE

Podtema LAWB 3.1 — Svrha i uloga

Podtema LAWB 3.2 — Nacionalne zakonodavne procedure

Podtema LAWB 3.3 — Nadležna vlast

Podtema LAWB 3.4 — Nacionalna vazduhoplovna udruženja

TEMA LAWB 4 — UPRAVLJANJE BEZBEDNOŠĆU U *ATS*

Podtema LAWB 4.1 — Bezbednosna regulativa

Podtema LAWB 4.2 — Sistem upravljanja bezbednošću

TEMA LAWB 5 — PRAVILA I PROPISI

Podtema LAWB 5.1 — Merne jedinice

Podtema LAWB 5.2 — ATCO licenciranje/sertifikacija

Podtema LAWB 5.3 — Pregled ANS-a i ATS-a

Podtema LAWB 5.4 — Pravila letenja

Podtema LAWB 5.5 — Vazadušni prostor i rute ATS-a

Podtema LAWB 5.6 — Plan leta

Podtema LAWB 5.7 — Aerodromi

Podtema LAWB 5.8 — Navigacioni postupci čekanja za *IFR* letove

Podtema LAWB 5.9 — Navigacioni postupci čekanja za *VFR* letove

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATMB 1 — UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

Podtema ATMB 1.1 — Primena mernih jedinica

Subtopic ATMB 1.2 — Usluga kontrole letenja (*ATC*)

Podtema ATMB 1.3 — Usluga informisanja vazduhoplova u letu (*FIS*)

Podtema ATMB 1.4 — Usluge uzbunjivanja

Podtema ATMB 1.5 — Savetodavne usluge u vazдушnom saobraćaju

Podtema ATMB 1.6 — Kapacitet sistema ATS-a i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Podtema ATMB 1.7 — Upravljanje vazdušnim prostorom (*ASM*)

TEMA ATMB 2 — PODEŠAVANJE VISINOMERA I DODELA

NIVOA

Podtema ATMB 2.1 — Podešavanje visinomera

Podtema ATMB 2.2 — Prelazni nivo

Podtema ATMB 2.3 — Dodela nivoa

TEMA ATMB 3 — RADIO-TELEFONIJA (RTF)

Podtema ATMB 3.1 — Opšti operativni postupci u RTF-u

TEMA ATMB 4 — ATC ODOBRENJA I UPUTSTVA

Podtema ATMB 4.1 — Vrsta i sadržaj ATC odobrenja

Podtema ATMB 4.2 — ATC uputstva

TEMA ATMB 5 — KOORDINACIJA

Podtema ATMB 5.1 — Načela, vrste i sadržaj koordinacije

Podtema ATMB 5.2 — Neophodnost koordinacije

Podtema ATMB 5.3 — Postupci koordinacije

TEMA ATMB 6 — PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATMB 6.1 — Izdvajanje podataka

Podtema ATMB 6.2 — Upravljanje podacima

TEMA ATMB 7 — RAZDVAJANJA

Podtema ATMB 7.1 — Vertikalno razdvajanje i postupci

Podtema ATMB 7.2 — Horizontalno razdvajanje i postupci

Podtema ATMB 7.3 — Vizualno razdvajanje

Podtema ATMB 7.4 — Aerodromsko razdvajanje i postupci

Podtema ATMB 7.5 — Razdvajanje na osnovu ATS nadzornih sistema

Podtema ATMB 7.6 — Razdvajanje uzrokovano vrtložnom turbulencijom

TEMA ATMB 8 — SISTEMI ZA IZBEGAVANJE SUDARA U VAZDUHU I BEZBEDOSNE MREŽE NA ZEMLJI

Podtema ATMB 8.1 — Sistemi za izbegavanje sudara u vazduhu

Podtema ATMB 8.2 — Bezbednosne mreže na zemlji

TEMA ATMB 9 — OSNOVNE PRAKTIČNE VEŠTINE

Podtema ATMB 9.1 — Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATMB 9.2 — Osnovne praktične veštine primenljive na sva ovlašćenja

Podtema ATMB 9.3 — Osnovne praktične veštine primenljive na aerodrome

Podtema ATMB 9.4 — Osnovne praktične veštine primenljive na nadzor

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

TEMA METB 1 — – UVOD U METEOROLOGIJU

Podtema METB 1.1 — Primena mernih jedinica

Podtema METB 1.2 — Vazduhoplovstvo i meteorologija

Podtema METB 1.3 — Organizacija meteorološke službe

TEMA METB 2 — ATMOSFERA

Podtema METB 2.1 — Sastav i struktura

Podtema METB 2.2 — Standardna atmosfera

Podtema METB 2.3 — Toplota i temperatura

Podtema METB 2.4 — Voda u atmosferi

Podtema METB 2.5 — Vazdušni pritisak

TEMA METB 3 — CIRKULACIJA ATMOSFERE

Podtema METB 3.1 — Opša cirkulacija vazduha

Podtema METB 3.2 — Vazdušne mase i frontalni sistemi

Podtema METB 3.3 — Sistemi mezo-razmera

Podtema METB 3.4 — Vetar

TEMA METB 4 — METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema METB 4.1 — Oblaci

Podtema METB 4.2 — Vrste padavina

Podtema METB 4.3 — Vidljivost

Podtema METB 4.4 — Opasne meteorološke pojave

TEMA METB 5 — METEOROLOŠKE INFORMACIJE ZA VAZDUHOPLOVSTVO

Podtema METB 5.1 — Poruke i izveštaji

PREDMET 5: NAVIGACIJA

TEMA NAVB 1 — UVOD U NAVIGACIJU

Podtema NAVB 1.1 — Primena mernih jedinica

Podtema NAVB 1.2 — Svrha i upotreba navigacije

TEMA NAVB 2 — ZEMLJA

Podtema NAVB 2.1 — Položaj i kretanje Zemlje

Podtema NAVB 2.2 — Koordinatni sistem, pravac i odstojanje

Podtema NAVB 2.3 — Magnetizam

TEMA NAVB 3 — MAPE I VAZHUOPLOVNE KARTE

Podtema NAVB 3.1 — Izrada mapa i kartografske projekcije

Podtema NAVB 3.2 — Mape i karte u upotrebi u vazduhoplovstvu

TEMA NAVB 4 — OSNOVE NAVIGACIJE

Podtema NAVB 4.1 — Uticaj vetra

Podtema NAVB 4.2 — Brzina

Podtema NAVB 4.3 — Vizuelna navigacija

Podtema NAVB 4.4 — Navigacioni aspekti planiranja leta

TEMA NAVB 5 — INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Podtema NAVB 5.1 — Zemaljska radio-navigaciona sredstva

Podtema NAVB 5.2 — Inercioni navigacioni sistemi

Podtema NAVB 5.3 — Satelitski sistemi

Podtema NAVB 5.4 — Navigacioni postupci za instrumentalne dolaske

TEMA NAVB 6 — NAVIGACIJA ZASNOVANA NA PERFORMANSAMA

Podtema NAVB 6.1 — Načela i prednosti prostorne navigacije

Podtema NAVB 6.2 — Uvod u PBN

Podtema NAVB 6.3 — PBN aplikacije

TEMA NAVB 7 — RAZVOJI U NAVIGACIJI

Podtema NAVB 7.1 — Budući razvoji

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

TEMA ACFTB 1 — UVOD U VAZDUHOPLOVE

Podtema ACFTB 1.1 — Primena mernih jedinica

Podtema ACFTB 1.2 — Vazduhoplovstvo i vazduhoplovi

TEMA ACFTB 2 — NAČELA LETENJA

Podtema ACFTB 2.1 — Sile koje deluju na vazduhoplov

Podtema ACFTB 2.2 — Strukturalne komponente i upravljanje vazduhoplovom

Podtema ACFTB 2.3 — Envelopa leta

TEMA ACFTB 3 — KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFTB 3.1 — Kategorije vazduhoplova

Podtema ACFTB 3.2 — Kategorije vrtložnih turbulencija

Podtema ACFTB 3.3 — ICAO kategorije prilaza

Podtema ACFTB 3.4 — Ekološke kategorije

TEMA ACFTB 4 — PODACI O VAZDUHOPLOVIMA

Podtema ACFTB 4.1 — Prepoznavanje

Podtema ACFTB 4.2 — Podaci o performansama

TEMA ACFTB 5 — MOTORI VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFTB 5.1 — Klipni motori

Podtema ACFTB 5.2 — Mlazni motori

Podtema ACFTB 5.3 — Turboelisi motori

Podtema ACFTB 5.4 — Vazduhoplovna goriva

TEMA ACFTB 6 — SISTEMI I INSTRUMENTI VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFTB 6.1 — Instrumenti za letenje

Podtema ACFTB 6.2 — Navigacioni instrumenti

Podtema ACFTB 6.3 — Motorski instrumenti

Podtema ACFTB 6.4 — Sistemi vazduhoplova

TEMA ACFTB 7 — FAKTORI KOJI UTICU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFTB 7.1 — Faktori pri poletanju

Podtema ACFTB 7.2 — Faktori pri penjanju

Podtema ACFTB 7.3 — Faktori pri krstarenju

Podtema ACFTB 7.4 — Faktori pri poniranju i početnom prilaženju

Podtema ACFTB 7.5 — Faktori pri završnom prilaženju i sletanju

Podtema ACFTB 7.6 — Ekonomski faktori

Podtema ACFTB 7.7 — Ekološki faktori

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

TEMA HUMB 1 — UVOD U LJUDSKE FAKTORE

Podtema HUMB 1.1 — Tehnike učenja

Podtema HUMB 1.2 — Važnost ljudskih faktora u ATC

Podtema HUMB 1.3 — Ljudski faktori i ATC

TEMA HUMB 2 — LJUDSKE PERFORMANSE

Podtema HUMB 2.1 — Ponašanje pojedinca

Podtema HUMB 2.2 — Bezbenosna kultura i profesionalno ponašanje

Podtema HUMB 2.3 — Zdravlje i dobrobit

Podtema HUMB 2.4 — Timski rad

Podtema HUMB 2.5 — Osnovne potrebe ljudi na radnom mestu

Podtema HUMB 2.6 — Stres

TEMA HUMB 3 — LJUDSKA GREŠKA

Podtema HUMB 3.1 — Opasnosti od greške

Podtema HUMB 3.2 — Definicija ljudske greške

Podtema HUMB 3.3 — Klasifikacija ljudskih grešaka

Podtema HUMB 3.4 — Analiza rizika i upravljanje rizikom

TEMA HUMB 4 — KOMUNIKACIJA

Podtema HUMB 4.1 — Važnost dobre komunikacije u ATC

Podtema HUMB 4.2 — Proces komunikacije

Podtema HUMB 4.3 — Načini komunikacije

TEMA HUMB 5 — RADNO OKRUŽENJE

Podtema HUMB 5.1 — Ergonomija i potreba za dobrim dizajnom

Podtema HUMB 5.2 — Oprema i instrumenti

Podtema HUMB 5.3 — Automatizacija

SUBJECT 8: UREĐAJI I SISTEMI

TEMA EQPSB 1 — ATC UREĐAJI

Podtema EQPSB 1.1 — Glavni tipovi ATC uređaja

TEMA EQPSB 2 — RADIO

Podtema EQPSB 2.1 — Radio-teorija

Podtema EQPSB 2.2 — Radio-goniometrija

TEMA EQPSB 3 — KOMUNIKACIJSKA OPREMA

Podtema EQPSB 3.1 — Radio-komunikacija

Podtema EQPSB 3.2 — Verbalna komunikacija između jedinica/položaja ATS-a

Podtema EQPSB 3.3 — Komunikacija putem data linka

Podtema EQPSB 3.4 — Komunikacija avio prevoznika

TEMA EQPSB 4 — UVOD U NADZOR

Podtema EQPSB 4.1 — Koncept nadzora u ATS-u

TEMA EQPSB 5 — RADAR

Podtema EQPSB 5.1 — Načela rada radara

Podtema EQPSB 5.2 — Primarni radar

Podtema EQPSB 5.3 — Sekundarni radar

Podtema EQPSB 5.4 — Upotreba radara

Podtema EQPSB 5.5 — Mod S

TEMA EQPSB 6 — AUTOMATSKI ZAVISNI NADZOR

Podtema EQPSB 6.1 — Načela automatskog zavisnog nadzora

Podtema EQPSB 6.2 — Upotreba automatskog zavisnog nadzora

TEMA EQPSB 7 — MULTILATERACIJA

Podtema EQPSB 7.1 — Načela multilateracije

Podtema EQPSB 7.2 — Upotreba multilateracije

TEMA EQPSB 8 — OBRADA NADZORNIH PODATAKA

Podtema EQPSB 8.1 — Razmena nadzornih podataka

Podtema EQPSB 8.2 — Radna načela razmene nadzornih podataka

TEMA EQPSB 9 — BUDUĆI UREĐAJI

Podtema EQPSB 9.1 — Novi razvoji

TEMA EQPSB 10 — AUTOMATIZACIJA U ATS-u

Podtema EQPSB 10.1 — Načela automatizacije

Podtema EQPSB 10.2 — Vazduhoplovna fiksna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPSB 10.3 — Mrežna razmena podataka

Podtema EQPSB 10.4 — Sistemi koji se upotrebljavaju za automatsko širenje informacija

TEMA EQPSB 11 — RADNA MESTA

Podtema EQPSB 11.1 — Oprema na radnim mestima

Podtema EQPSB 11.2 — Aerodromska kontrola letenja

Podtema EQPSB 11.3 — Prilazna kontrola letenja

Podtema EQPSB 11.4 — Oblasna kontrola letenja

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

TEMA PENB 1 — UPOZNAVANJE

Podtema PENB 1.1 — ATS i uređaji na aerodromu

TEMA PENB 2 — KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Podtema PENB 2.1 — Civilno vazduhoplovstvo

Podtema PENB 2.2 — Vojno vazduhoplovstvo

Podtema PENB 2.3 — Očekivanja od pilota i zahtevi za pilote

TEMA PENB 3 — ODNOS SA KORISNICIMA

Podtema PENB 3.1 — Odnosi sa korisnicima

TEMA PENB 4 — ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PENB 4.1 — Zaštita životne sredine

Dodatak 3 Aneksa I

OVLAŠĆENJE AERODROMSKE VIZUELNE KONTROLE (ADV) (Reference: Aneks I — DEO ATCO Poddeo D, Odeljak 2, ATCO.D.010(a)(2)(i))

SADRŽAJ

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

PREDMET 5: NAVIGACIJA

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

SUBJECT 10: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

PREDMET 11: AERODROMI

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

TEMA INTR 1 — VOĐENJE PROGRAMA OBUKE

Podtema INTR 1.1 — Uvod u program obuke

Podtema INTR 1.2 — Vođenje programa obuke

Podtema INTR 1.3 — Materijal i dokumentacija za obuku

TEMA INTR 2 — UVOD U PROGRAM ATC OBUKE

Podtema INTR 2.1 — Sadržaj programa obuke i organizacija

Podtema INTR 2.2 — Načela obuke

Podtema INTR 2.3 — Proces procene

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAW 1 — *ATCO* LICENCIRANJE/SERTIFIKAT O STRUČNOSTI

Podtema LAW 1.1 — Prava i uslovi

TEMA LAW 2 — PRAVILA I PROPISI

Podtema LAW 2.1 — Izveštaji

Podtema LAW 2.2 — Vazdušni prostor

TEMA LAW 3 — UPRAVLJANJE BEZBEDNOŠĆU U ATC

Podtema LAW 3.1 — Proces povratnih informacija

Podtema LAW 3.2 — Bezbednosna istraga

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATM 1 — PRUŽANJE USLUGA

Podtema ATM 1.1 — Usluga aerodromske kontrole letenja

Podtema ATM 1.2 — Usluge informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATM 1.3 — Usluge uzbunjivanja (ALRS)

Podtema ATM 1.4 — Kapacitet sistema ATS-a i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

TEMA ATM 2 — KOMUNIKACIJA

Podtema ATM 2.1 — Efikasna komunikacija

TEMA ATM 3 — ATC ODOBRENJA I UPUTSTVA

Podtema ATM 3.1 — ATC odobrenja

Podtema ATM 3.2 — ATC uputstva

TEMA ATM 4 — KOORDINACIJA

Podtema ATM 4.1 — Potreba za koordinacijom

Podtema ATM 4.2 — Instrumenti i metode koordinacije

Podtema ATM 4.3 — Postupci koordinacije

TEMA ATM 5 — PODEŠAVANJE VISINOMERA I DODELA NIVOA

Podtema ATM 5.1 — Podešavanje visinomera

TEMA ATM 6 — RAZDVAJANJA

Podtema ATM 6.1 — Razdvajanja vazduhoplova u poletanju

Podtema ATM 6.2 — Razdvajanje vazduhoplova u sletanju od prethodnog vazduhoplova u sletanju ili od vazduhoplova u poletanju

Podtema ATM 6.3 — Vremensko longitudinalno razdvajanje uzrokovano vrtložnom turbulencijom

Podtema ATM 6.4 — Smanjeni minimum razdvajanja

TEMA ATM 7 — SISTEMI ZA IZBEGAVANJE SUDARA U VAZDUHU I BEZBEDNOSNE MREŽE NA ZEMLJI

Podtema ATM 7.1 — Sistemi za izbegavanje sudara u vazduhu

Podtema ATM 7.2 — Bezbednosne mreže na zemlji

TEMA ATM 8 — PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATM 8.1 — Upravljanje podacima

TEMA ATM 9 — RADNO OKRUŽENJE (SIMULIRANO)

Podtema ATM 9.1 — Integritet radnog okruženja

Podtema ATM 9.2 — Provera aktuelnosti operativnih procedura

Podtema ATM 9.3 — Prenos-preuzimanje informacija

TEMA ATM 10 — PRUŽANJE USLUGA AERODROMSKE KONTROLE LETENJA

Podtema ATM 10.1 — Odgovornost za pružanje usluge

Podtema ATM 10.2 — Funkcije aerodromskog kontrolnog tornja

Podtema ATM 10.3 — Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATM 10.4 — Vazduhoplovna zemaljska svetla

Podtema ATM 10.5 — Informacije koje aerodromski kontrolni toranj šalje vazduhoplovu

Podtema ATM 10.6 — Kontrola aerodromskog saobraćaja

Podtema ATM 10.7 — Kontrola saobraćaja u aerodromskom krugu

Podtema ATM 10.8 — Aktivna poletno-sletna staza

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

TOPIC MET 1 — METEOROLOŠKE POJAVE

Subtopic MET 1.1 — Meteorološke pojave

TOPIC MET 2 — IZVORI METEOROLOŠKIH PODATAKA

Subtopic MET 2.1 — Meteorološki instrumenti

Subtopic MET 2.2 — Ostali izvori meteoroloških podataka

PREDMET 5: NAVIGACIJA

TOPIC NAV 1 — MAPE I VAZHUDOPLOVNE KARTE

Subtopic NAV 1.1 — Mape i karte

TOPIC NAV 2 — INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Subtopic NAV 2.1 — Navigacioni sistem

Subtopic NAV 2.2 — Stabilizovan prilaz

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

TOPIC ACFT 1 — INSTRUMENTI U VAZDUHOPLOVU

Subtopic ACFT 1.1 — Instrumenti u vazduhoplovu

TOPIC ACFT 2 — KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Subtopic ACFT 2.1 — Vrtložne turbulencije

TOPIC ACFT 3 — FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Subtopic ACFT 3.1 — Faktori pri poletanju

Subtopic ACFT 3.2 — Faktori pri penjanju
Subtopic ACFT 3.3 — Faktori pri završnom prilazu i sletanju
Subtopic ACFT 3.4 — Ekonomski faktori
Subtopic ACFT 3.5 — Ekološki faktori
TEMA ACFT 4 — PODACI O VAZDUHOPLOVIMA
Subtopic ACFT 4.1 — Prepoznavanje tipova vazduhoplova
Subtopic ACFT 4.2 — Podaci o performansama

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

TOPIC HUM 1 — PSIHOLOŠKI FAKTORI

Subtopic HUM 1.1 — Kognitivni

TOPIC HUM 2 — MEDICINSKI I FIZIOLOŠKI FAKTORI

Subtopic HUM 2.1 — Umor

Subtopic HUM 2.2 — Psihofizička kondicija

TOPIC HUM 3 — DRUŠTVENI I ORGANIZACIJSKI FAKTORI

Subtopic HUM 3.1 — Upravljanje timskim resursima (TRM)

Subtopic HUM 3.2 — Timski rad i uloge u timu

Subtopic HUM 3.3 — Odgovorno ponašanje

TOPIC HUM 4 — STRES

Subtopic HUM 4.1 — Stres

Subtopic HUM 4.2 — Upravljanje stresom

TEMA HUM 5 — LJUDSKA GREŠKA

Subtopic HUM 5.1 — Ljudska greška

Subtopic HUM 5.2 — Kršenje pravila

TOPIC HUM 6 — ZAJEDNIČKI RAD

Subtopic HUM 6.1 — Komunikacija

Subtopic HUM 6.2 — Zajednički rad unutar istog područja odgovornosti

Subtopic HUM 6.3 — Zajednički rad između različitih područja odgovornosti

Subtopic HUM 6.4 — Saradnja između kontrolora letenja i pilota

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

TOPIC EQPS 1 — VERBALNA KOMUNIKACIJA

Subtopic EQPS 1.1 — Radio-komunikacija

Subtopic EQPS 1.2 — Drugi oblici verbalne komunikacije

TEMA EQPS 2 — AUTOMATIZACIJA U ATS-U

Podtema EQPS 2.1 — Vazduhoplovna fiksna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPS 2.2 — Automatska razmena podataka

TEMA EQPS 3 — RADNO MESTO KONTROLORA LETENJA

Subtopic EQPS 3.1 — Rad i praćenje uređaja

Subtopic EQPS 3.2 — Prikazi situacije i informacioni sistemi

Subtopic EQPS 3.3 — Sistemi za podatke o letu

TOPIC EQPS 4 — BUDUĆI UREĐAJI

Subtopic EQPS 4.1 — Novi razvoji

TOPIC EQPS 5 — OGRANIČENJA I DEGRADACIJA UREĐAJA I SISTEMA

Subtopic EQPS 5.1 — Reakcija na ograničenja

Subtopic EQPS 5.2 — Degradacija komunikacione opreme

Subtopic EQPS 5.3 — Degradacija navigacione opreme

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

TOPIC PEN 1 — UPOZNAVANJE

Subtopic PEN 1.1 — Studijska poseta aerodromu

TOPIC PEN 2 — KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Subtopic PEN 2.1 — Učesnici u civilnim ATS operacijama

Subtopic PEN 2.2 — Učesnici u vojnim ATS operacijama

TOPIC PEN 3 — ODNOS SA KORISNICIMA USLUGA

Subtopic PEN 3.1 — Pružanje usluga i zahtevi korisnika

TOPIC PEN 4 — ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Subtopic PEN 4.1 — Zaštita životne sredine

PREDMET 10: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

TOPIC ABES 1 — NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE (ABES)

Subtopic ABES 1.1 — Pregled ABES-a

TOPIC ABES 2 — POBOLJŠANJE VEŠTINA

Subtopic ABES 2.1 — Efikasnost komunikacije

Subtopic ABES 2.2 — Izbegavanje mentalnog opterećenja

Subtopic ABES 2.3 — Saradnja između zemlje i vazduha

TOPIC ABES 3 — POSTUPCI ZA NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

Subtopic ABES 3.1 — Primena postupaka za ABES

Subtopic ABES 3.2 — Prekid radio-veze

Subtopic ABES 3.3 — Nezakonito ometanje i pretnja bombom u vazduhoplovu

Subtopic ABES 3.4 — Zalutali ili neidentifikovan vazduhoplov

Subtopic ABES 3.5 — Neodobreni upad na poletno-sletnu stazu

PREDMET 11: AERODROMI

TOPIC AGA 1 — PODACI O AERODROMU, IZGLED I KOORDINACIJA

Subtopic AGA 1.1 — Definicije

Subtopic AGA 1.2 — Koordinacija

TOPIC AGA 2 — POVRŠINA ZA KRETANJE

Subtopic AGA 2.1 — Površina za kretanje

Subtopic AGA 2.2 — Manevarska površina

Subtopic AGA 2.3 — Poletno-sletne staze

TEMA AGA 3 — PREPREKE

Podtema AGA 3.1 — Vazdušni prostor za nadvišavanje prepreka oko aerodroma

TEMA AGA 4 — RAZNI UREĐAJI

Podtema AGA 4.1 — Lokacija

Dodatak 4 Aneksa I

OVLAŠĆENJE AERODROMSKE KONTROLE INSTRUMENTALNE ZA TORANJ (Reference: Aneks I — DEO ATCO Poddeo D, Odeljak 2, ATCO.D.010(a)(2)(ii))

SADRŽAJ

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

PREDMET 5: NAVIGACIJA

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

SUBJECT 10: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

PREDMET 11: AERODROMI

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

TEMA INTR 1 — RUKOVOĐENJE PROGRAMOM OBUKE

Podtema INTR 1.1 — Uvod u program obuke

Podtema INTR 1.2 — Vođenje programa obuke

Podtema INTR 1.3 — Materijal i dokumentacija za obuku

TEMA INTR 2 — UVOD U PROGRAM ATC OBUKE

Podtema INTR 2.1 — Sadržaj programa obuke i organizacija

Podtema INTR 2.2 — Načela obuke

Podtema INTR 2.3 — Proces procene

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAW 1 — ATCO LICENCIRANJE/SERTIFIKAT O STRUČNOSTI

Podtema LAW 1.1 — Prava i uslovi

TEMA LAW 2 — PRAVILA I PROPISI

Podtema LAW 2.1 — Izveštaji

Podtema LAW 2.2 — Vazdušni prostor

TEMA LAW 3 — UPRAVLJANJE BEZBEDNOŠĆU U ATC

Podtema LAW 3.1 — Proces povratnih informacija

Podtema LAW 3.2 — Bezbednosna istraga

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATM 1 — PRUŽANJE USLUGA

Podtema ATM 1.1 — Usluga aerodromske kontrole letenja

Podtema ATM 1.2 — Usluge informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATM 1.3 — Usluge uzbunjivanja (ALRS)

Podtema ATM 1.4 — Kapacitet sistema ATS-a i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

TEMA ATM 2 — KOMUNIKACIJA

Podtema ATM 2.1 — Efikasna komunikacija

TEMA ATM 3 — ATC ODOBRENJA I UPUTSTVA

Podtema ATM 3.1 — ATC odobrenja

Podtema ATM 3.2 — ATC uputstva

TEMA ATM 4 — KOORDINACIJA

Podtema ATM 4.1 — Potreba za koordinacijom

Podtema ATM 4.2 — Instrumenti i metode koordinacije

Podtema ATM 4.3 — Postupci koordinacije

TEMA ATM 5 — PODEŠAVANJE VISINOMERA I DODELA NIVOA

Podtema ATM 5.1 — Podešavanje visinomera

Podtema ATM 5.2 — Nadvišavanje terena

TEMA ATM 6 — RAZDVAJANJA

Podtema ATM 6.1 — Razdvajanje vazduhoplova u poletanju

Podtema ATM 6.2 — Razdvajanje vazduhoplova u sletanju od prethodnog vazduhoplova u sletanju ili poletanju

Podtema ATM 6.3 — Vremensko longitudinalno razdvajanje uzrokovano vrtložnom turbulencijom

Podtema ATM 6.4 — Smanjeni minimum razdvajanja

TEMA ATM 7 — SISTEMI ZA IZBEGAVANJE SUDARA U BEZBEDNOSNE MREŽE NA ZEMLJI

Podtema ATM 7.1 — Sistemi za izbegavanje sudara u vazduhu

Podtema ATM 7.2 — Bezbednosne mreže na zemlji

TEMA ATM 8 — PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATM 8.1 — Upravljanje podacima

TEMA ATM 9 — RADNO OKRUŽENJE (SIMULIRANO)

Podtema ATM 9.1 — Integritet radnog okruženja

Podtema ATM 9.2 — Provera aktuelnosti operativnih procedura

Podtema ATM 9.3 — Prenos-preuzimanje informacija

TEMA ATM 10 — PRUŽANJE USLUGA AERODROMSKE KONTROLE LETENJA

Podtema ATM 10.1 — Odgovornost za pružanje usluge

Podtema ATM 10.2 — Funkcije aerodromskog kontrolnog tornja

Podtema ATM 10.3 — Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATM 10.4 — Vazduhoplovna zemaljska svetla

Podtema ATM 10.5 — Informacije koje aerodromski kontrolni toranj šalje vazduhoplovu

Podtema ATM 10.6 — Kontrola aerodromskog saobraćaja

Podtema ATM 10.7 — Kontrola saobraćaja u aerodromskom krugu

Podtema ATM 10.8 — Aktivna poletno-sletna staza

TEMA ATM11 — PRUŽANJE USLUGA AERODROMSKE INSTRUMENTALNE KONTROLE

Podtema *ATM* 11.1 — Operacije u uslovima smanjene vidljivosti i specijalnog VFR

Podtema *ATM* 11.2 — Odlazeći saobraćaj

Podtema *ATM* 11.3 — Dolazeći saobraćaj

Podtema *ATM* 11.4 — Usluga aerodromske kontrole letenja uz podršku unapređenog sistema

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

TEMA MET 1 — METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema MET 1.1 — Meteorološke pojave

TEMA MET 2 — IZVORI METEOROLOŠKIH PODATAKA

Podtema MET 2.1 — Meteorološki instrumenti

Podtema MET 2.2 — Ostali izvori meteoroloških podataka

PREDMET 5: NAVIGACIJA

TEMA NAV 1 — MAPE I VAZHODOPLOVNE KARTE

Podtema NAV 1.1 — Mape i karte

TEMA NAV 2 — INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

- Podtema NAV 2.1 — Navigacioni sistem
- Podtema NAV 2.2 — Stabilizovani prilaz
- Podtema NAV 2.3 — Instrumentalni odlasci i dolasci
- Podtema NAV 2.4 — Satelitski sistemi
- Podtema NAV 2.5 — *PBN* aplikacije

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

TEMA ACFT 1 — INSTRUMENTI U VAZDUHOPLOVU

- Podtema ACFT 1.1 — Instrumenti u vazduhoplovu

TEMA ACFT 2 — KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

- Podtema ACFT 2.1 — Vrtložne turbulencije
- Podtema ACFT 2.2 — Primena ICAO kategorija na osnovu brzine vazduhoplova u prilazu

TEMA ACFT 3 — FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

- Podtema ACFT 3.1 — Faktori pri poletanju
- Podtema ACFT 3.2 — Faktori pri penjanju
- Podtema ACFT 3.3 — Faktori pri završnom prilazu i sletanju
- Podtema ACFT 3.4 — Ekonomski faktori
- Podtema ACFT 3.5 — Ekološki faktori

TEMA ACFT 4 — PODACI O VAZDUHOPLOVU

- Podtema ACFT 4.1 — Prepoznavanje tipova vazduhoplova
- Podtema ACFT 4.2 — Podaci o performansama

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

TEMA HUM 1 — PSIHOLOŠKI FAKTORI

- Podtema HUM 1.1 — Kognitivni

TEMA HUM 2 — MEDICINSKI I FIZIOLOŠKI FAKTORI

- Podtema HUM 2.1 — Umor
- Podtema HUM 2.2 — Psihofizička kondicija

TEMA HUM 3 — DRUŠTVENI I ORGANIZACIONI FAKTORI

- Podtema HUM 3.1 — Upravljanje timskim resursima (TRM)
- Podtema HUM 3.2 — Timski rad i uloge u timu
- Podtema HUM 3.3 — Odgovorno ponašanje

TEMA HUM 4 — STRES

Podtema HUM 4.1 — Stres

Podtema HUM 4.2 — Upravljanje stresom

TEMA HUM 5 — LJUDSKA GREŠKA

Podtema HUM 5.1 — Ljudska greška

Podtema HUM 5.2 — Kršenje pravila

TEMA HUM 6 — ZAJEDNIČKI RAD

Podtema HUM 6.1 — Komunikacija

Podtema HUM 6.2 — Zajednički rad unutar istog područja odgovornosti

Podtema HUM 6.3 — Zajednički rad između različitih područja odgovornosti

Podtema HUM 6.4 — Saradnja između kontrolora i pilota

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

TEMA EQPS 1 — VERBALNA KOMUNIKACIJA

Podtema EQPS 1.1 — Radio-komunikacija

Podtema EQPS 1.2 — Drugi oblici verbalne komunikacije

TEMA EQPS 2 — AUTOMATIZACIJA U ATS-U

Podtema EQPS 2.1 — Vazduhoplovna fiksna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPS 2.2 — Automatska razmena podataka

TEMA EQPS 3 — RADNO MESTO KONTROLORA LETENJA

Podtema EQPS 3.1 — Rad i praćenje uređaja

Podtema EQPS 3.2 — Prikazi situacije i informacioni sistemi

Podtema EQPS 3.3 — Sistemi za podatke o letu

TEMA EQPS 4 — BUDUĆI UREĐAJI

Podtema EQPS 4.1 — Novi razvoji

TEMA EQPS 5 — OGRANIČENJA I DEGRADACIJA UREĐAJA I SISTEMA

Podtema EQPS 5.1 — Reakcija na ograničenja

Podtema EQPS 5.2 — Degradacija komunikacione opreme

Podtema EQPS 5.3 — Degradacija navigacione opreme

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

TEMA PEN 1 — UPOZNAVANJE

Podtema PEN 1.1 — Studijska poseta aerodromu

TEMA PEN 2 — KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Podtema PEN 2.1 — Učesnici u civilnim ATS operacijama

Podtema PEN 2.2 — Učesnici u vojnim ATS operacijama

TEMA PEN 3 — ODNOSI SA KORISNICIMA USLUGA

Podtema PEN 3.1 — Pružanje usluga i zahtevi korisnika

TEMA PEN 4 — ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PEN 4.1 — Zaštita životne sredine

PREDMET 10: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

TEMA ABES 1 — NEUOBIČAJENE SITUACIJE I VANREDNE SITUACIJE (ABES)

Podtema ABES 1.1 — Pregled ABES-a

TEMA ABES 2 — POBOLJŠANJE VEŠTINA

Podtema ABES 2.1 — Efikasnost komunikacije

Podtema ABES 2.2 — Izbegavanje mentalnog opterećenja

Podtema ABES 2.3 — Saradnja između zemlje i vazduha

TEMA ABES 3 — POSTUPCI ZA NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

Podtema ABES 3.1 — Primena postupaka za ABES

Podtema ABES 3.2 — Kvar radija

Podtema ABES 3.3 — Nezakonito ometanje i pretnja bombom u vazduhoplovu

Podtema ABES 3.4 — Zalutali ili neidentifikovani vazduhoplov

Podtema ABES 3.5 — Neodobreni upad na poletno-sletnu stazu

PREDMET 11: AERODROMI

TEMA AGA 1 — PODACI O AERODROMU, IZGLEDE I KOORDINACIJA

Podtema AGA 1.1 — Definicije

Podtema AGA 1.2 — Koordinacija

TEMA AGA 2 — POVRŠINA ZA KRETANJE

Podtema AGA 2.1 — Površina za kretanje

Podtema AGA 2.2 — Manevarska površina

Podtema AGA 2.3 — Poletno-sletne staze

TEMA AGA 3 — PREPREKE

Podtema AGA 3.1 — Vazdušni prostor za nadvišavanje prepreka oko aerodroma

TEMA AGA 4 — RAZNI UREĐAJI

Podtema AGA 4.1 — Lokacija

Dodatak 5 Aneksa I

Ovlašćenje prilazne proceduralne kontrole (APP) (referenca : Aneks I — DEO ATCO poddeo D, odeljak 2, ATCO.D.010(a)(2)(iii))

SADRŽAJ

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

PREDMET 5: NAVIGACIJA

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

PREDMET 10: NEUOBILAJENE I VANREDNE SITUACIJE

PREDMET 11: AERODROMI

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

TOPIC INTR 1 — RUKOVOĐENJE PROGRAMOM OBUKE

Podtema INTR 1.1 — Uvod u program obuke

Podtema INTR 1.2 — Vođenje programa obuke

Podtema INTR 1.3 — Materijal i dokumentacija za obuku

TEMA INTR 2 — UVOD U PROGRAM ATC OBUKE

Podtema INTR 2.1 — Sadržaj programa obuke i organizacija

Podtema INTR 2.2 — Načela obuke

Podtema INTR 2.3 — Proces procene

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAW 1 — ATCO LICENCIRANJE/SERTIFIKAT O STRUČNOSTI

Podtema LAW 1.1 — Prava i uslovi

Podtema LAW 2 — PRAVILA I PROPISI

Podtema LAW 2.1 — Izveštaji

Podtema LAW 2.2 — Vazdušni prostor

TEMA LAW 3 — UPRAVLJANJE BEZBEDNOŠĆU U ATC

Podtema LAW 3.1 — Proces povratnih informacija

Podtema LAW 3.2 — Bezbednosna istraga

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATM 1 — PRUŽANJE USLUGA

Podtema ATM 1.1 — Usluga kontrole letenja (ATC)

Podtema ATM 1.2 — Usluge informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATM 1.3 — Usluge uzbunjivanja (ALRS)

Podtema ATM 1.4 — Kapacitet sistema ATS-a i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 1.5 — Upravljanje vazdušnom prostorom (ASM)

TEMA ATM 2 — KOMUNIKACIJA

Podtema ATM 2.1 — Efikasna komunikacija

TEMA ATM 3 — ATC ODOBRENJA I UPUTSTVA

Podtema ATM 3.1 — ATC odobrenja

Podtema ATM 3.2 — ATC uputstva

TEMA ATM 4 — KOORDINACIJA

Podtema ATM 4.1 — Potreba za koordinacijom

Podtema ATM 4.2 — Instrumenti i metode koordinacije

Podtema ATM 4.3 — Postupci koordinacije

TEMA ATM 5 — PODEŠAVANJE VISINOMERA I DODELA NIVOA

Podtema ATM 5.1 — Podešavanje visinomera

Podtema ATM 5.2 — Nadvišavanje terena

TEMA ATM 6 — RAZDVAJANJA

Podtema ATM 6.1 — Vertikalno razdvajanje

Podtema ATM 6.2 — Horizontalno razdvajanje

Podtema ATM 6.3 — Dodela razdvajanja

TEMA ATM 7 — SISTEMI ZA IZBEGAVANJE SUDARA U VAZDUHU I BEZBEDNOSNE MREŽE NA ZEMLJI

Podtema ATM 7.1 — Sistemi za izbegavanje sudara u vazduhu

TEMA ATM 8 — PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATM 8.1 — Upravljanje podacima

TEMA ATM 9 — RADNO OKRUŽENJE (SIMULIRANO)

Podtema ATM 9.1 — Integritet operativnog okruženja

Podtema ATM 9.2 — Provera aktualnosti operativnog okruženja

Podtema ATM 9.3 — Prenos-preuzimanje informacija

TEMA ATM 10 — PRUŽANJE USLUGA KONTROLE LETENJA

Podtema ATM 10.1 — Odgovornost i obrada podataka

Podtema ATM 10.2 — Prilazna kontrola letenja

Podtema ATM 10.3 — Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATM 10.4 — Upravljanje saobraćajem

TEMA ATM 11 — POSTUPAK ČEKANJA

Podtema ATM 11.1 — Opšti postupci za čekanje

Podtema ATM 11.2 — Vazduhoplovi u prilazu

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

TEMA MET 1 — METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema MET 1.1 — Meteorološke pojave

TEMA MET 2 — IZVORI METEOROLOŠKIH PODATAKA

Podtema MET 2.1 — Izvori meteoroloških podataka

PREDMET 5: NAVIGACIJA

TEMA NAV 1 — MAPE I VAZHUDOPLOVNE KARTE

Podtema NAV 1.1 — Mape i karte

TEMA NAV 2 — INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Podtema NAV 2.1 — Navigacioni sistem

Podtema NAV 2.2 — Stabilizovani prilaz

Podtema NAV 2.3 — Instrumentalni odlasci i dolasci

Podtema NAV 2.4 — Pomoć u navigaciji

Podtema NAV 2.5 — Satelitski navigacioni sistem

Podtema NAV 2.6 — PBN aplikacije

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

TEMA ACFT 1 — INSTRUMENTI U VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 1.1 — Instrumenti u vazduhoplovu

TEMA ACFT 2 — KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 2.1 — Vrtložne turbulencije

Podtema ACFT 2.2 — Primena ICAO kategorija prilaza

TEMA ACFT 3 — FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 3.1 — Faktori pri penjanju

Podtema ACFT 3.2 — Faktori pri krstarenju

Podtema ACFT 3.3 — Faktori pri poniranju i početnom prilazu

Podtema ACFT 3.4 — Faktori pri završnom prilazu i sletanju

Podtema ACFT 3.5 — Ekonomski faktori

Podtema ACFT 3.6 — Ekološki faktori

TEMA ACFT 4 — PODACI O VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 4.1 — Podaci o performansama

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

TEMA HUM 1 — PSIHOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 1.1 — Kognitivni

TEMA HUM 2 — MEDICINSKI I FIZIOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 2.1 — Umor

Podtema HUM 2.2 — Psihofizička kondicija

TEMA HUM 3 — DRUŠTVENI I ORGANIZACIJSKI FAKTORI

Podtema HUM 3.1 — Upravljanje timskim resursima (TRM)

Podtema HUM 3.2 — Timski rad i uloge u timu

Podtema HUM 3.3 — Odgovorno ponašanje

TEMA HUM 4 — STRES

Podtema HUM 4.1 — Stres

Podtema HUM 4.2 — Upravljanje stresom

TEMA HUM 5 — LJUDSKA GREŠKA

Podtema HUM 5.1 — Ljudska greška

Podtema HUM 5.2 — Kršenje pravila

TEMA HUM 6 — ZAJEDNIČKI RAD

Podtema HUM 6.1 — Komunikacija

Podtema HUM 6.2 — Zajednički rad unutar istog područja odgovornosti

Podtema HUM 6.3 — Zajednički rad između različitih područja odgovornosti

Podtema HUM 6.4 — Suradnja između kontrolora letenja i pilota

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

TEMA EQPS 1 — VERBALNA KOMUNIKACIJA

Podtema EQPS 1.1 — Radio-komunikacija

Podtema EQPS 1.2 — Drugi oblici verbalne komunikacije

TEMA EQPS 2 — AUTOMATIZACIJA U ATS-U

Podtema EQPS 2.1 — Vazduhoplovna fiksna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPS 2.2 — Automatska razmena podataka

TEMA EQPS 3 — RADNO MESTO KONTROLORA LETENJA

Podtema EQPS 3.1 — Rad i praćenje uređaja

Podtema EQPS 3.2 — Prikazi situacije i informacioni sistemi

Podtema EQPS 3.3 — Sistemi za podatke o letu

TEMA EQPS 4 — BUDUĆI UREĐAJI

Podtema EQPS 4.1 — Novi razvoji

TEMA EQPS 5 — OGRANIČENJA I DEGRADACIJA UREĐAJA I SISTEMA

Podtema EQPS 5.1 — Reakcija na ograničenja

Podtema EQPS 5.2 — Degradacija komunikacione opreme

Podtema EQPS 5.3 — Degradacija navigacione opreme

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

TEMA PEN 1 — UPOZNAVANJE

Podtema PEN 1.1 — Studijska poseta lokaciji jedinici prilazne kontrole letenja

TEMA PEN 2 — KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Podtema PEN 2.1 — Saradnici u pružanju civilnih operativnih ATS-a

Podtema PEN 2.2 — Saradnici u pružanju vojnih operativnih ATS

TEMA PEN 3 — ODNOS SA KORISNICIMA

Podtema PEN 3.1 — Pružanje usluga i zahtevi korisnika

TEMA PEN 4 — ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PEN 4.1 — Zaštita životne sredine

PREDMET 10: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

TEMA ABES 1 — NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE (ABES)

Podtema ABES 1.1 — Pregled ABES-a

TEMA ABES 2 — POBOLJŠANJE VEŠTINA

Podtema ABES 2.1 — Efikasnost komunikacije

Podtema ABES 2.2 — Izbegavanje mentalnog opterećenja

Podtema ABES 2.3 — Saradnja između zemlje i vazduha

TEMA ABES 3 — POSTUPCI ZA NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

Podtema ABES 3.1 — Primena postupaka za ABES

Podtema ABES 3.2 — Kvar radija

Podtema ABES 3.3 — Nezakonito ometanje i pretnja bombom u vazduhoplovu

Podtema ABES 3.4 — Zalutali ili neidentifikovan vazduhoplov

Podtema ABES 3.5 — Diverzije

PREDMET 11: AERODROMI

TEMA AGA 1 — PODACI O AERODROMU, IZGLED I KOORDINACIJA

Podtema AGA 1.1 — Definicije

Podtema AGA 1.2 — Koordinacija

TEMA AGA 2 — POVRŠINA ZA KRETANJE

Podtema AGA 2.1 — Površina za kretanje

Podtema AGA 2.2 — Manevarska površina

Podtema AGA 2.3 — Poletno-sletne staze

TEMA AGA 3 — PREPREKE

Podtema AGA 3.1 — Vazdušni prostor za nadvišivanje prepreka oko aerodroma

TEMA AGA 4 — RAZNI UREĐAJI

Podtema AGA 4.1 — Lokacija

Dodatak 6 Aneksa I

**OVLAŠĆENJE OBLASNE PROCEDURALNE KONTROLE (ACP) (REFERENCA: Aneks I
— deo ATCO poddeo D, Odeljak 2, ATCO.D.010(a)(2)(iv))**

SADRŽAJ

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

PREDMET 5: NAVIGACIJA

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

PREDMET 10: NEUOBILAJENE I VANREDNE SITUACIJE

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE TEMA INTR 1 — UVOD U PROGRAM OBUKE

Podtema INTR 1.1 — Uvod u program obuke

Podtema INTR 1.2 — Vođenje programa obuke

Podtema INTR 1.3 — Materijal i dokumentacija za obuku

TEMA INTR 2 — UVOD U PROGRAM ATC OBUKE

Podtema INTR 2.1 — Sadržaj programa obuke i organizacija

Podtema INTR 2.2 — Načela obuke

Podtema INTR 2.3 — Proces procene

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAW 1 — ATCO LICENCIRANJE/SERTIFIKAT O STRUČNOSTI

Podtema LAW 1.1 — Prava i uslovi

TEMA LAW 2 — PRAVILA I PROPISI

Podtema LAW 2.1 — Izveštaji

Podtema LAW 2.2 — Vazdušni prostor

TEMA LAW 3 — UPRAVLJANJE BEZBEDNOŠĆU U ATC

Podtema LAW 3.1 — Proces povratnih informacija

Podtema LAW 3.2 — Bezbednosna istraga

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATM 1 — PRUŽANJE USLUGA

Podtema ATM 1.1 — Usluga kontrole letenja (ATC)

Podtema ATM 1.2 — Usluge informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATM 1.3 — Usluge uzbunjivanja (ALRS)

Podtema ATM 1.4 — Kapacitet sistema ATS-a i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 1.5 — Upravljanje vazdušnim prostorom (ASM)

TEMA ATM 2 — KOMUNIKACIJA

Podtema ATM 2.1 — Efikasna komunikacija

TEMA ATM 3 — ATC ODOBRENJA I UPUTSTVA

Podtema ATM 3.1 — ATC odobrenja

Podtema ATM 3.2 — ATC uputstva

TEMA ATM 4 — KOORDINACIJA

Podtema ATM 4.1 — Potreba za koordinacijom

Podtema ATM 4.2 — Instrumenti i metode koordinacije

Podtema ATM 4.3 — Postupci koordinacije

TEMA ATM 5 — PODEŠAVANJE VISINOMERA I DODELA NIVOA

Podtema ATM 5.1 — Podešavanje visinomera

Podtema ATM 5.2 — Nadvišavanje terena

TEMA ATM 6 — RAZDVAJANJA

Podtema ATM 6.1 — Vertikalno razdvajanje

Podtema ATM 6.2 — Horizontalno razdvajanje

TEMA ATM 7 — SISTEMI ZA IZBEGAVANJE SUDARA U VAZDUHU I BEZBEDNOSNE MREŽE NA ZEMLJI

Podtema ATM 7.1 — Sistemi za izbegavanje sudara u vazduhu

TEMA ATM 8 — PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATM 8.1 — Upravljanje podacima

TEMA ATM 9 — RADNO OKRUŽENJE (SIMULIRANO)

Podtema ATM 9.1 — Integritet radnog okruženja

Podtema ATM 9.2 — Provera aktuelnosti radnog okruženja

Podtema ATM 9.3 — Prenos-preuzimanje informacija

TEMA ATM 10 — PRUŽANJE USLUGA KONTROLE LETENJA

Podtema ATM 10.1 — Odgovornost i obrada podataka

Podtema ATM 10.2 — Oblasna kontrola letenja

Podtema ATM 10.3 — Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATM 10.4 — Upravljanje saobraćajem

TEMA ATM 11 — POSTUPAK ČEKANJE

Podtema ATM 11.1 — Opšti postupci za čekanje

Podtema ATM 11.2 — Vazduhoplovi u postupku čekanja

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

TEMA MET 1 — METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema MET 1.1 — Meteorološke pojave

TEMA MET 2 — IZVORI METEOROLOŠKIH PODATAKA

Podtema MET 2.1 — Izvori meteoroloških podataka

PREDMET 5: NAVIGACIJA

TEMA NAV 1 — MAPE I VAZHUDOPLOVNE KARTE

Podtema NAV 1.1 — Mape i karte

TEMA NAV 2 — INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Podtema NAV 2.1 — Navigacioni sistemi

Podtema NAV 2.2 — Pomoć u navigaciji

Podtema NAV 2.3 — PBN aplikacije

PREDMET 6: VAZDUHOPLOV

TEMA ACFT 1 — INSTRUMENTI U VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 1.1 — Instrumenti u vazduhoplovu

TEMA ACFT 2 — KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 2.1 — Vrtložne turbulencije

TEMA ACFT 3 — FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 3.1 — Faktori pri penjanju

Podtema ACFT 3.2 — Faktori pri krstarenju

Podtema ACFT 3.3 — Faktori pri poniranju

Podtema ACFT 3.4 — Ekonomski faktori

Podtema ACFT 3.5 — Ekološki faktori

TEMA ACFT 4 — PODACI O VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 4.1 — Podaci o performansama

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

TEMA HUM 1 — PSIHOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 1.1 — Kognitivni

TEMA HUM 2 — MEDICINSKI I FIZIOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 2.1 — Umor

Podtema HUM 2.2 — Psihofizička kondicija

TEMA HUM 3 — DRUŠTVENI I ORGANIZACIONI FAKTORI

Podtema HUM 3.1 — Upravljanje timskim resursima (TRM)

Podtema HUM 3.2 — Timski rad i uloge u timu

Podtema HUM 3.3 — Odgovorno ponašanje

TEMA HUM 4 — STRES

Podtema HUM 4.1 — Stres

Podtema HUM 4.2 — Upravljanje stresom

TEMA HUM 5 — LJUDSKA GREŠKA

Podtema HUM 5.1 — Ljudska greška

Podtema HUM 5.2 — Kršenje pravila

TEMA HUM 6 — ZAJEDNIČKI RAD

Podtema HUM 6.1 — Komunikacija

Podtema HUM 6.2 — Zajednički rad unutar istog područja odgovornosti

Podtema HUM 6.3 — Zajednički rad između različitih područja odgovornosti

Podtema HUM 6.4 — Suradnja između kontrolora i pilota

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

TEMA EQPS 1 — VERBLANA KOMUNIKACIJA

Podtema EQPS 1.1 — Radio-komunikacija

Podtema EQPS 1.2 — Drugi oblici verbalne komunikacije

TEMA EQPS 2 — AUTOMATIZACIJA U ATS-U

Podtema EQPS 2.1 — Vazduhoplovna fiksna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPS 2.2 — Automatska razmena podataka

TEMA EQPS 3 — RADNO MESTO KONTROLORA LETENJA

Podtema EQPS 3.1 — Rad i praćenje opreme

Podtema EQPS 3.2 — Prikazi situacije i informacioni sistemi

Podtema EQPS 3.3 — Sistemi za podatke o letu

TEMA EQPS 4 — BUDUĆI UREĐAJI

Podtema EQPS 4.1 — Novi razvoji

TEMA EQPS 5 — OGRANIČENJA I DEGRADACIJA UREĐAJA I SISTEMA

Podtema EQPS 5.1 — Reakcija na ograničenja

Podtema EQPS 5.2 — Degradacija komunikacione opreme

Podtema EQPS 5.3 — Degradacija navigacione opreme

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

TEMA PEN 1 — UPOZNAVANJE

Podtema PEN 1.1 — Studijska poseta oblasnoj kontroli letenja

TEMA PEN 2 — KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Podtema PEN 2.1 — Učesnici u civilnim *ATS* operacijama

Podtema PEN 2.2 — Učesnici u vojnim *ATS* operacijama

TEMA PEN 3 — ODNOS SA KORISNICIMA

Podtema PEN 3.1 — Pružanje usluga i zahtevi korisnika

TEMA PEN 4 — ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PEN 4.1 — Zaštita životne sredine

PREDMET 10: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

TEMA ABES 1 — NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE (ABES)

Podtema ABES 1.1 — Pregled ABES-a

TEMA ABES 2 — POBOLJŠANJE VEŠTINA

Podtema ABES 2.1 — Efikasnost komunikacije

Podtema ABES 2.2 — Izbegavanje mentalnog opterećenja

Podtema ABES 2.3 — Saradnja između zemlje i vazduha

TEMA ABES 3 — POSTUPCI ZA NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

Podtema ABES 3.1 — Primena postupaka za ABES

Podtema ABES 3.2 — Kvar radija

Podtema ABES 3.3 — Nezakonito ometanje i pretnja bombom u vazduhoplovu

Podtema ABES 3.4 — Zalutali ili neidentifikovan vazduhoplov

Podtema ABES 3.5 — Diverzije

Dodatak 7 Aneksa I

OVLAŠĆENJA PRILAZNE NADZORNE KONTROLE (APS) (REFERENCA: Aneks I — DEO ATCO Poddeo D, Odeljak 2, ATCO.D.010(a)(2)(v))

SADRŽAJ

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

PREDMET 5: NAVIGACIJA

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

PREDMET 10: NEUOBILAJENE I VANREDNE SITUACIJE

PREDMET 11: AERODROMI

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

TEMA INTR 1 — RUKOVOĐENJE PROGRAMOM OBUKE

Podtema INTR 1.1 — Uvod u program obuke

Podtema INTR 1.2 — Vođenje programa obuke

Podtema INTR 1.3 — Materijal i dokumentacija za obuku

TEMA INTR 2 — UVOD U PROGRAM ATC OBUKE

Podtema INTR 2.1 — Sadržaj programa obuke i organizacija

Podtema INTR 2.2 — Načela obuke

Podtema INTR 2.3 — Proces procene

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAW 1 — ATCO LICENCIRANJE/SERTIFIKAT O STRUČNOSTI

Podtema LAW 1.1 — Prava i uslovi

Podtema LAW 2 — PRAVILA I PROPISI

Podtema LAW 2.1 — Izveštaji

Podtema LAW 2.2 — Vazdušni prostor

TEMA LAW 3 — UPRAVLJANJE BETBEDNOŠĆU U ATC

Podtema LAW 3.1 — Proces povratnih informacija

Podtema LAW 3.2 — Bezbednosna istraga

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATM 1 — PRUŽANJE USLUGA

Podtema ATM 1.1 — Usluga kontrole letenja (ATC)

Podtema ATM 1.2 — Usluge informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATM 1.3 — Usluge uzbunjivanja (ALRS)

Podtema ATM 1.4 — Kapacitet sistema ATS-a i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 1.5 — Upravljanje vazdušnim prostorom (ASM)

TEMA ATM 2 — KOMUNIKACIJA

Podtema ATM 2.1 — Efikasna komunikacija

TEMA ATM 3 — ATC ODOBRENJA I UPUTSTVA

Podtema ATM 3.1 — ATC odobrenja

Podtema ATM 3.2 — ATC uputstva

TEMA ATM 4 — KOORDINACIJA

Podtema ATM 4.1 — Potreba za koordinacijom

Podtema ATM 4.2 — Instrumenti i metode koordinacije

Podtema ATM 4.3 — Postupci koordinacije

TEMA ATM 5 — PODEŠAVANJE VISINOMERA I DODELA NIVOA

Podtema ATM 5.1 — Podešavanje visinomera

Podtema ATM 5.2 — Nadvišavanje terena

TEMA ATM 6 — RAZDVAJANJA

Podtema ATM 6.1 — Vertikalno razdvajanje

Subtopic ATM 6.2 — Longitudinalno razdvajanje u okruženju pod nadzorom

Subtopic ATM 6.3 — Dodela razdvajanja

Subtopic ATM 6.4 — Razdvajanje uzrokovano vrtložnom turbulencijom

Subtopic ATM 6.5 — Razdvajanja na osnovu nadzornih sistema ATS-a

TEMA ATM 7 — SISTEMI ZA IZBEGAVANJE SUDARA U VAZDUHU I BEZBEDNOSNE MREŽE NA ZEMLJI

Subtopic ATM 7.1 — Sistemi za izbegavanje sudara u vazduhu

Subtopic ATM 7.2 — Bezbednosne mreže na zemlji

TEMA ATM 8 — PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATM 8.1 — Upravljanje podacima

TEMA ATM 9 — RADNO OKRUŽENJE (SIMULIRANO)

Podtema ATM 9.1 — Integritet radnog okruženja

Podtema ATM 9.2 — Provera aktuelnosti radnog okruženja
Podtema ATM 9.3 — Prenos-preuzimanje informacija
TEMA ATM 10 — PRUŽANJE USLUGA KONTROLE
Podtema ATM 10.1 — Odgovornost i obrada podataka
Podtema ATM 10.2 — ATS nadzorne usluge
Podtema ATM 10.3 — Proces upravljanja saobraćajem
Podtema ATM 10.4 — Upravljanje saobraćajem
Podtema ATM 10.5 — Usluga kontrole sa podrškom naprednih sistema
TEMA ATM 11 — POSTUPAK ČEKANJE
Podtema ATM 11.1 — Opšti postupci za čekanje
Podtema ATM 11.2 — Vazduhoplovi u prilazu
Podtema ATM 11.3 — Čekanje u okruženju pod nadzorom
TEMA ATM 12 — IDENTIFIKACIJA
Podtema ATM 12.1 — Uspostavljanje identifikacije
Podtema ATM 12.2 — Održavanje identifikacije
Podtema ATM 12.3 — Gubitak identifikacije
Podtema ATM 12.4 — Informacije o poziciji
Podtema ATM 12.5 — Prenos identifikacije

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

TOPIC MET 1 — METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema MET 1.1 — Meteorološke pojave

TEMA MET 2 — IZVORI METEOROLOŠKIH PODATAKA

Podtema MET 2.1 — Izvori meteoroloških podataka

PREDMET 5: NAVIGACIJA

TEMA NAV 1 — MAPE I VAZHODOPLOVNE KARTE

Podtema NAV 1.1 — Mape i karte

TEMA NAV 2 — INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Podtema NAV 2.1 — Navigacioni sistemi

Podtema NAV 2.2 — Stabilizovani prilaz

Podtema NAV 2.3 — Instrumentalni odlasci i dolasci

Podtema NAV 2.4 — Pomoć u navigaciji

Podtema NAV 2.5 — Satelitski navigacioni sistem

Podtema NAV 2.6 — PBN aplikacije

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

TEMA ACFT 1 — INSTRUMENTI U VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 1.1 — Instrumenti u vazduhoplovu

TEMA ACFT 2 — KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 2.1 — Vrtložne turbulencije

Podtema ACFT 2.2 — Primena ICAO kategorija prilaza

TEMA ACFT 3 — FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 3.1 — Faktori pri penjanju

Podtema ACFT 3.2 — Faktori pri krstarenju

Podtema ACFT 3.3 — Faktori pri snižavanju i početnom prilazu

Podtema ACFT 3.4 — Faktori pri poniranju i prilazu i sletanju

Podtema ACFT 3.5 — Ekonomski faktori

Podtema ACFT 3.6 — Ekološki faktori

TEMA ACFT 4 — PODACI O VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 4.1 — Podaci o performansama

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

TEMA HUM 1 — PSIHOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 1.1 — Kognitivni

TEMA HUM 2 — MEDICINSKI I FIZIOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 2.1 — Umor

Podtema HUM 2.2 — Psihofizička kondicija

TEMA HUM 3 — DRUŠTVENI I ORGANIZACIJSKI FAKTORI

Podtema HUM 3.1 — Upravljanje timskim resursima (TRM)

Podtema HUM 3.2 — Timski rad i uloge u timu

Podtema HUM 3.3 — Odgovorno ponašanje

TEMA HUM 4 — STRES

Podtema HUM 4.1 — Stres

Podtema HUM 4.2 — Upravljanje stresom

TEMA HUM 5 — LJUDSKA GREŠKA

Podtema HUM 5.1 — Ljudska greška

Podtema HUM 5.2 — Kršenje pravila

TEMA HUM 6 — ZAJEDNIČKI RAD

Podtema HUM 6.1 — Komunikacija

Podtema HUM 6.2 — Zajednički rad unutar istog područja odgovornosti

Podtema HUM 6.3 — Zajednički rad između različitih područja odgovornosti

Podtema HUM 6.4 — Suradnja između kontrolora letenja i pilota

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

TEMA EQPS 1 — VERBALNA KOMUNIKACIJA

Podtema EQPS 1.1 — Radio-komunikacija

Podtema EQPS 1.2 — Drugi oblici verbalne komunikacije

TEMA EQPS 2 — AUTOMATIZACIJA U ATS-U

Podtema EQPS 2.1 — Nepokretna vazduhoplovna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPS 2.2 — Automatska razmena podataka

TEMA EQPS 3 — RADNO MESTO KONTROLORA LETENJA

Podtema EQPS 3.1 — Rad i praćenje opreme

Podtema EQPS 3.2 — Prikazi situacije i informacioni sistemi

Podtema EQPS 3.3 — Sistemi za podatke o letu

Podtema EQPS 3.4 — Korišćenje *ATS* nadzornih sistema

Podtema EQPS 3.5 — Napredni sistemi

TEMA EQPS 4 — BUDUĆI UREĐAJI

Podtema EQPS 4.1 — Novi razvoji

TEMA EQPS 5 — OGRANIČENJA I DEGRADACIJA UREĐAJA I SISTEMA

Podtema EQPS 5.1 — Reakcija na ograničenja

Podtema EQPS 5.2 — Degradacija komunikacione opreme

Podtema EQPS 5.3 — Degradacija navigacione opreme

Podtema EQPS 5.4 — Degradacija nadzorne opreme

Podtema EQPS 5.5 — Degradacija sistema za obradu ATC

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

TEMA PEN 1 — UPOZNAVANJE

Podtema PEN 1.1 — Studijska poseta jedinici prilazne kontrole letenja

TEMA PEN 2 — KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Podtema PEN 2.1 — Učesnici u civilnim *ATS* operacijama

Podtema PEN 2.2 — Učesnici u vojnim *ATS* operacijama

TEMA PEN 3 — ODNOS SA KORISNICIMA

Podtema PEN 3.1 — Pružanje usluga i zahtevi korisnika

TEMA PEN 4 — ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PEN 4.1 — Zaštita životne sredine

PREDMET 10: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

TEMA ABES 1 — NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE (ABES)

Podtema ABES 1.1 — Pregled ABES-a

TEMA ABES 2 — POBOLJŠANJE VEŠTINA

Podtema ABES 2.1 — Efikasnost komunikacije

Podtema ABES 2.2 — Izbegavanje mentalnog opterećenja

Podtema ABES 2.3 — Saradnja između zemlje i vazduha

TEMA ABES 3 — POSTUPCI ZA NEUOBIČAJENE SITUACIJE I VANREDNE SITUACIJE

Podtema ABES 3.1 — Primena postupaka za ABES

Podtema ABES 3.2 — Kvar radija

Podtema ABES 3.3 — Nezakonito ometanje i pretnja bombom u vazduhoplovu

Podtema ABES 3.4 — Zalutali ili neidentifikovan vazduhoplov

Podtema ABES 3.5 — Diverzije

Podtema ABES 3.6 — Kvar transpondera

PREDMET 11: AERODROMI

TEMA AGA 1 — PODACI O AERODROMU, IZGLED I KOORDINACIJA

Podtema AGA 1.1 — Definicije

Podtema AGA 1.2 — Koordinacija

TEMA AGA 2 — POVRŠINA ZA KRETANJE

Podtema AGA 2.1 — Površina za kretanje

Subtopic AGA 2.2 — Manevarska površina

Podtema AGA 2.2 — Poletno-sletne staze

TEMA AGA 3 — PREPREKE

Podtema AGA 3.1 — Vazdušni prostor za nadvišavanje prepreka oko aerodroma

TEMA AGA 4 — RAZNI UREĐAJI

Podtema AGA 4.1 — Lokacija

Dodatak 8 Aneksa I

OVLAŠĆENJE OBLASNE NADZORNE KONTROLE (ACS) (REFERENCA: aNEKS I — DEO ATCO Poddeo D, Odeljak 2, ATCO.D.010(a)(2)(vi))

SADRŽAJ

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

PREDMET 5: NAVIGACIJA

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

PREDMET 10: NEUOBILAJENE I VANREDNE SITUACIJE

PREDMET 1: UVOD U PROGRAM OBUKE

TEMA INTR 1 — RUKOVOĐENJE PROGRAMOM OBUKE

Podtema INTR 1.1 — Uvod u program obuke

Podtema INTR 1.2 — Vođenje programa obuke

Podtema INTR 1.3 — Materijal i dokumentacija za obuku

TEMA INTR 2 — UVOD U PROGRAM ATC OBUKE

Podtema INTR 2.1 — Sadržaj programa obuke i organizacija

Podtema INTR 2.2 — Načela obuke

Podtema INTR 2.3 — Proces procene

PREDMET 2: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAW 1 — ATCO LICENCIRANJE/SERTIFIKAT O STRUČNOSTI

Podtema LAW 1.1 — Prava i uslovi

Podtema LAW 2 — PRAVILA I PROPISI

Podtema LAW 2.1 — Izveštaji

Podtema LAW 2.2 — Vazdušni prostor

TEMA LAW 3 — UPRAVLJANJE BEZBEDNOŠĆU U ATC

Podtema LAW 3.1 — Proces povratnih informacija

Podtema LAW 3.2 — Bezbednosna istraga

PREDMET 3: UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATM 1 — PRUŽANJE USLUGA

Podtema ATM 1.1 — Usluga kontrole letenja (ATC)

Podtema ATM 1.2 — Usluge informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATM 1.3 — Usluge uzbunjivanja (ALRS)

Podtema ATM 1.4 — Kapacitet sistema ATS-a i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 1.5 — Upravljanje vazdušnim prostorom (ASM)

TEMA ATM 2 — KOMUNIKACIJA

Podtema ATM 2.1 — Efikasna komunikacija

TEMA ATM 3 — ATC ODOBRENJA I UPUTSTVA

Podtema ATM 3.1 — ATC odobrenja

Podtema ATM 3.2 — ATC uputstva

TEMA ATM 4 — KOORDINACIJA

Podtema ATM 4.1 — Potreba za koordinacijom

Podtema ATM 4.2 — Instrumenti i metode koordinacije

Podtema ATM 4.3 — Postupci koordinacije

TEMA ATM 5 — PODEŠAVANJE VISINOMERA I DODELA NIVOA

Podtema ATM 5.1 — Podešavanje visinomera

Podtema ATM 5.2 — Nadvišavanje terena

TEMA ATM 6 — RAZDVAJANJA

Podtema ATM 6.1 — Vertikalno razdvajanje

Podtema ATM 6.2 — Longitudinalno razdvajanje u okruženju pod nadzorom

Podtema ATM 6.3 — Razdvajanje uzrokovano vrtložnom turbulencijom

Podtema ATM 6.4 — Razdvajanja na osnovu nadzornih sistema ATS-a

TEMA ATM 7 — SISTEMI ZA IZBEGAVANJE SUDARA U VAZDUHU I BEZBEDNOSNE MREŽE NA ZEMLJI

Podtema ATM 7.1 — Sistemi za izbegavanje sudara u vazduhu

Podtema ATM 7.2 — Bezbednosne mreže na zemlji

TEMA ATM 8 — PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATM 8.1 — Upravljanje podacima

TEMA ATM 9 — RADNO OKRUŽENJE (SIMULIRANO)

Podtema ATM 9.1 — Integritet radnog okruženja

Podtema ATM 9.2 — Provera aktuelnosti radnog okruženja

Podtema ATM 9.3 — Prenos-preuzimanje informacija

TEMA ATM 10 — PRUŽANJE USLUGA KONTROLE LETENJA

Podtema ATM 10.1 — Odgovornost i obrada podataka

Subtopic ATM 10.2 — ATS nadzorne usluge

Podtema ATM 10.3 — Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATM 10.4 — Upravljanje saobraćajem

Podtema ATM 10.5 — Usluga kontrole sa podrškom naprednih sistema

TEMA ATM 11 — POSTUPAK ČEKANJE

Podtema ATM 11.1 — Opšti postupci za čekanje

Podtema ATM 11.2 — Vazduhoplovi u prilazu

Podtema ATM 11.3 — Čekanje u okruženju pod nadzorom

TEMA ATM 12 — IDENTIFIKACIJA

Podtema ATM 12.1 — Uspostavljanje identifikacije

Podtema ATM 12.2 — Održavanje identifikacije

Podtema ATM 12.3 — Gubitak identifikacije

Podtema ATM 12.4 — Informacije o poziciji

Podtema ATM 12.5 — Prenos identifikacije

PREDMET 4: METEOROLOGIJA

TOPIC MET 1 — METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema MET 1.1 — Meteorološke pojave

TEMA MET 2 — IZVORI METEOROLOŠKIH PODATAKA

Podtema MET 2.1 — Izvori meteoroloških podataka

PREDMET 5: NAVIGACIJA

TEMA NAV 1 — MAPE I VAZHUDOPLOVNE KARTE

Podtema NAV 1.1 — Mape i karte

TEMA NAV 2 — INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Podtema NAV 2.1 — Navigacioni sistemi

Podtema NAV 2.4 — Pomoć u navigaciji

Podtema NAV 2.6 — PBN aplikacije

PREDMET 6: VAZDUHOPLOVI

TEMA ACFT 1 — INSTRUMENTI U VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 1.1 — Instrumenti u vazduhoplovu

TEMA ACFT 2 — KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 2.1 — Vrtložne turbulencije

TEMA ACFT 3 — FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 3.1 — Faktori pri penjanju

Podtema ACFT 3.2 — Faktori pri krstarenju

Podtema ACFT 3.3 — Faktori pri poniranju

Podtema ACFT 3.4 — Ekonomski faktori

Podtema ACFT 3.5 — Ekološki faktori

TEMA ACFT 4 — PODACI O VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 4.1 — Podaci o performansama

PREDMET 7: LJUDSKI FAKTORI

TEMA HUM 1 — PSIHOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 1.1 — Kognitivni

TEMA HUM 2 — MEDICINSKI I FIZIOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 2.1 — Umor

Podtema HUM 2.2 — Psihofizička kondicija

TEMA HUM 3 — DRUŠTVENI I ORGANIZACIJSKI FAKTORI

Podtema HUM 3.1 — Upravljanje timskim resursima (TRM)

Podtema HUM 3.2 — Timski rad i uloge u timu

Podtema HUM 3.3 — Odgovorno ponašanje

TEMA HUM 4 — STRES

Podtema HUM 4.1 — Stres

Podtema HUM 4.2 — Upravljanje stresom

TEMA HUM 5 — LJUDSKA GREŠKA

Podtema HUM 5.1 — Ljudska greška

Podtema HUM 5.2 — Kršenje pravila

TEMA HUM 6 — ZAJEDNIČKI RAD

Podtema HUM 6.1 — Komunikacija

Podtema HUM 6.2 — Zajednički rad unutar istog područja odgovornosti

Podtema HUM 6.3 — Zajednički rad između različitih područja odgovornosti

Podtema HUM 6.4 — Suradnja između kontrolora i pilota

PREDMET 8: UREĐAJI I SISTEMI

TEMA EQPS 1 — VERBALNA KOMUNIKACIJA

Podtema EQPS 1.1 — Radio-komunikacija

Podtema EQPS 1.2 — Drugi oblici verbalne komunikacije

TEMA EQPS 2 — AUTOMATIZACIJA U ATS-U

Podtema EQPS 2.1 — Vazduhoplovna fiksna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPS 2.2 — Automatska razmena podataka

TEMA EQPS 3 — RADNO MESTO KONTROLORA LETENJA

Podtema EQPS 3.1 — Rad i nadzor opreme

Podtema EQPS 3.2 — Prikazi situacije i informacioni sistemi

Podtema EQPS 3.3 — Sistemi za podatke o letu

Podtema EQPS 3.4 — Upotreba nadzornog sistema ATS

Podtema EQPS 3.5 — Napredni sistemi

TEMA EQPS 4 — BUDUĆI UREĐAJI

Podtema EQPS 4.1 — Novi razvoji

TEMA EQPS 5 — OGRANIČENJA I DEGRADACIJA UREĐAJA I SISTEMA

Podtema EQPS 5.1 — Reakcija na ograničenja

Podtema EQPS 5.2 — Degradacija komunikacione opreme

Podtema EQPS 5.3 — Degradacija navigacione opreme

Podtema EQPS 5.4 — Degradacija nadzorne opreme

Podtema EQPS 5.5 — Degradacija sistema za obradu ATC

PREDMET 9: PROFESIONALNO OKRUŽENJE

TOPIC PEN 1 — FAMILIARISATION

Podtema PEN 1.1 — Studijska poseta oblasnoj kontroli letenja

TEMA PEN 2 — KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Podtema PEN 2.1 — Učesnici u civilnim *ATS* operacijama

Podtema PEN 2.2 — Učesnici u vojnim *ATS* operacijama

TEMA PEN 3 — ODNOS SA KORISNICIMA

Podtema PEN 3.1 — Pružanje usluga i zahtevi korisnika

TEMA PEN 4 — ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PEN 4.1 — Zaštita životne sredine

PREDMET 10: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

TEMA ABES 1 — NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE (ABES)

Podtema ABES 1.1 — Pregled ABES-a

TEMA ABES 2 — POBOLJŠANJE VEŠTINA

Podtema ABES 2.1 — Efikasnost komunikacije

Podtema ABES 2.2 — Izbegavanje mentalnog opterećenja

Podtema ABES 2.3 — Saradnja između zemlje i vazduha

TEMA ABES 3 — POSTUPCI ZA NEUOBICAJENE I VANREDNE SITUACIJE

Podtema ABES 3.1 — Primena postupaka za ABES

Podtema ABES 3.2 — Kvar radija

Podtema ABES 3.3 — Nezakonito ometanje i pretnja bombom u vazduhoplovu

Podtema ABES 3.4 — Zalutali ili neidentifikovan vazduhoplov

Podtema ABES 3.5 — Diverzije

Podtema ABES 3.6 — Kvar transpondera

Dodatak 1 Aneksa II
Obrazac dozvole
DOZVOLA KONTROLORA LETENJA

Dozvola kontrolora letenja izdata u skladu sa ovom uredbom mora da bude usaglašena sa sledećim specifikacijama:

(d) Sadržaj. Broj rubrike mora uvek da bude odštampan u skladu sa nazivom rubrike. Rubrike od I do XI su „stalne” rubrike, a rubrike od XII do XIV su „promenljive” rubrike koje mogu da se pojave na posebnom ili odvojenom delu glavnog obrasca kao što je propisano u tekstu koji sledi. Svaki poseban ili odvojen deo mora da bude jasno prepoznatljiv kao deo dozvole.

3. Stalni stavovi:

- XII. država izdavanja;
- XIII. naziv dozvole;
- XIV. serijski broj dozvole sa oznakom države Ujedinjenih nacija (UN) u kojoj je dozvola izdata iza kog sledi „dozvola (studenta) kontrolora letenja” i oznaka sastavljena od arapskih brojeva i/ili slova na latiničnom pismu;
- XV. puno ime imaoca (latiničnim pismom, čak i ako pismo nacionalnog jezika nije latinično);
- (IV a). datum rođenja;
- XVI. adresa imaoca, ukoliko zahteva nadležna vlast;
- XVII. državljanstvo imaoca;
- XVIII. potpis nosioca;
- XIX. nadležna vlast;
- XX. potvrda roka važenja i odobrena prava iz dozvole, uključujući datume prvog izdavanja;
- XXI. potpis službenog lica koje izdaje dozvolu i datum izdavanja;
- XXII. pečat ili žig nadležne vlasti.

4. Promenljive rubrike:

- XII. ovlašćenja, dodatna i posebna ovlašćenja sa datumom isteka;
  - XIII. primedbe: posebna jezička ovlašćenja
  - XIV. svaki drugi detalj koji zahteva nadležna vlast.
- (e) Uz dozvolu se koristi važeće lekarsko uverenje, osim u slučaju kada se koriste samo *STDI* prava.
- (f) Materijal. Mora da se koristi papir visokog kvaliteta i/ili drugi odgovarajući materijal, uključujući plastične kartice, kako bi se sprečila ili bila vidljiva svaka izmena ili brisanje. Nadležna vlast mora jasno da odobri svaki upis ili brisanje u obrascu.

Jezik. Dozvole moraju da budu napisane na engleskom jeziku I na službenim jezicima Republike Kosovo.

<p>Naziv nadležne vlasti i logo</p> <p>(Engleski i jezik(zici) koje odredi nadležna vlast)</p> <p>EVROPSKA UNIJA (samo engleski jezik)</p> <p>DOZVOLA (STUDENTA) KONTROLORA LETENjA</p> <p>(Engleski i jezik(zici) koje odredi nadležna vlast)</p> <p>Izdana u skladu sa Uredbom Komisije (EU) 2015/340</p> <p>Ova dozvola ispunjava ICAO standarde (Engleski i jezik(zici) koje odredi nadležna vlast)</p> <p>EASA obrazac 152 - Izdanje 1</p>	<p>Zahtevi⁽¹⁾</p> <p>„Evropska unija“ za države koje nisu članice EU</p> <p>Veličina svake strane mora da bude jedna osmina formata A4</p>
---	---

I	Država izdavanja:	Zahtevi:
II	Naziv dozvole:	
III	Serijski broj dozvole:	Serijski broj dozvole uvek počinje sa oznakom države UN koja je izdala dozvolu nakon čega sledi „Dozvola (studenta) kontrolora letenja”.
IV	Ime i prezime imaoaca:	
IVa	Datum rođenja:	Koristi se standardni format datuma, npr. dan/mesec/godina (npr. 31.01.2010)
XIV	Mesto rođenja:	

V	Adresa imaoca, ukoliko zahteva nadležna vlast: Ulica, grad, oblast, poštanski broj	
VI	Državljanstvo imaoca:	Naznačeno UN oznakom države
VII	Potpis imaoca:	
VIII	Nadležna vlast:	
X	Potpis službenog lica koje izdaje dozvolu i datum izdavanja	
XI	Pečat ili žig nadležne vlasti	

IX	<p>Važenje prava:</p> <p>Imalac ima pravo da obavlja poslove na osnovu sledećeg(ih) ovlašćenja i dodatnog(ih) ovlašćenja, nakon potvrđivanja važenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%;">Ovlašćenje(a)</th> <th style="width: 50%;">Datum prvog izdavanja</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%;">Dodatno ovlašćenje(a)</th> <th style="width: 50%;">Datum prvog izdavanja</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	Ovlašćenje(a)	Datum prvog izdavanja													Dodatno ovlašćenje(a)	Datum prvog izdavanja													<p>Zahtevi:</p> <p>Engleski i jezik(zici) koje odredi nadležna vlast.</p> <p>Datum prvog izdavanja ovlašćenja i/ili dodatnog ovlašćenja mora da bude datum uspešnog završetka obuke koja je relevantna za to ovlašćenje i/ili dodatno ovlašćenje.</p>
Ovlašćenje(a)	Datum prvog izdavanja																													
Dodatno ovlašćenje(a)	Datum prvog izdavanja																													

XIIa Ovlašćenja i dodatna i posebna ovlašćenja sa datumima isteka

Imalac ima pravo da obavlja poslove na osnovu sledećeg(ih) ovlašćenja i dodatnog(ih) ovlašćenja u jedinici(ama) kontrole letenja za koje ima važeće posebno ovlašćenje(a) za lokaciju kao što je detaljno navedeno dole, samo ako imalac ima važeće lekarsko uverenje:

ICAO lokacijski indikator jedinice(*)	Sektor/ pozicija(*)	Ovlašćenje/ Dodatno ovlašćenje	Datum isteka(*)	Potpis/pečat vlasti ili broj dozvole i potpis procenjivača

(*) Nije primenljivo na dozvolu studenta kontrolora letenja.

Strana 5

XIIb	Ostala posebna ovlašćenja:	Zahtevi: nije primenljivo								
	Imalac ima pravo da obavlja poslove na osnovu sledećeg(ih) posebnog(ih) ovlašćenja									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Posebno ovlašćenje OJTI/STDI/proc enjiivača</i></th> <th><i>Datum isteka</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>		<i>Posebno ovlašćenje OJTI/STDI/proc enjiivača</i>	<i>Datum isteka</i>						
	<i>Posebno ovlašćenje OJTI/STDI/proc enjiivača</i>		<i>Datum isteka</i>							

XIII	Primedbe: Posebno jezičko ovlašćenje(a): [jezik(ici)/nivo/datum isteka]	Mora da bude obuhvaćeno posebno jezičko(a) ovlašćenje(a), nivo i datum isteka.
-------------	---	--

Skraćenice

Ovlašćenja kontrolora letenja		Zahtevi: nije primenljivo
ADV	Aerodromska kontrola vizuelna	
ADI	Aerodromska kontrola instrumentalna	
APP	Prilazna kontrola proceduralna	
APS	Prilazna kontrola nadzorna	
ACP	Oblasna kontrola proceduralna	
ACS	Oblasna kontrola nadzorna	
Dodatna ovlašćenja		
AIR	Kontrola u vazduhu	

GMC	Kontrola kretanja na zemlji
TWR	Toranjska kontrola
GMS	Kontrola kretanja na zemlji sa nadzornom komponentom
RAD	Aerodromska radarska kontrola
PAR	Precizni prilazni radar
SRA	Prilaz po nadzornom radaru
TCL	Terminalna kontrola
OCN	Okeanska kontrola
Posebna ovlašćenja dozvole	
OJTI	Instruktor za obuku na radnom mestu
STDI	Instruktor za obuku na sintetičkom uređaju za obuku
Assessor	Procenjivač

Dodatak 2 Aneksa II

SERTIFIKAT ZA ORGANIZACIJE ZA OBUKU KONTROLORA LETENJA (ATCO TOs)

Nadležna vlast

SERTIFIKAT ORGANIZACIJE ZA OBUKU KONTROLORA LETENJA (BROJ SERTIFIKATA/VEZA)

U skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 2015/340 i shodno uslovima koji su navedeni dole, [nadležna vlast] ovim potvrđuje

[NAZIV ORGANIZACIJE ZA OBUKU]

[ADRESA ORGANIZACIJE ZA OBUKU]

organizacija za obuku je sertifikovana u skladu sa Delom *ATCO.OR* sa pravom da sprovodi obuku u skladu sa Delom *ATCO*, kao što je navedeno u priloženom odobrenju za obuku.

Uslovi odobrenja i prava:

Ovaj sertifikat je ograničen na prava i obim sprovođenja obuke kao što je navedeno u odobrenju za obuku.

Ovaj sertifikat važi dok je sertifikovana organizacija usaglašena sa Delom *ATCO.OR*, Delom *ATCO* i ostalim važećim propisima.

Ovaj sertifikat važi shodno usaglašenosti sa prethodno navedenim uslovima odobrenja i pravima, osim u slučaju kada je sertifikat vraćen, zamenjen, ograničen, suspendovan ili stavljen van snage.

Datum izdavanja:

Potpisao: [Nadležna vlast]

**SERTIFIKAT ORGANIZACIJE ZA OBUKU KONTROLORA
LETENJA ODOBRENJE ZA OBUKU**

Prilog uz broj *ATCO TO* sertifikata:

[BROJ SERTIFIKATA/VEZA]

[NAZIV ORGANIZACIJE ZA OBUKU]

je dobila prava da sprovodi sledeću obuku u skladu sa Delom *ATCO*:

Vrsta obuke	Program obuke	Dodatna ovlašćenja ⁽¹⁾	Primedbe ⁽²⁾
☐ Početna obuka KL	Osnovna obuka	nije primenljivo	
	Obuka za ovlašćenje ⁽³⁾		
☐ Obuka KL u jedinici	..... ⁽⁴⁾		
☐ Kontinuirana obuka KL	Obuka osveženja znanja KL	nije primenljivo	
	Doobuka KL ⁽⁵⁾	nije primenljivo	
☐ Obuka instruktora za praktičnu obuku	nije primenljivo	nije primenljivo	
		nije primenljivo	
☐ Obuka procenjivača	nije primenljivo	nije primenljivo	
		nije primenljivo	

Odobrenje za ovaj program obuke važi dok:

- (a) *ATCO TO* sertifikat nije vraćen, zamenjen, ograničen, suspendovan ili stavljen van snage; i
- (b) se sve aktivnosti sprovode u skladu sa Delom *ATCO.OR*, Delom *ATCO*, drugim važećim propisima, i, kada je relevantno, sa procedurama u dokumentaciji organizacije kao što se zahteva Delom *ATCO.OR*.

Datum izdavanja:

Potpisao: [Nadležna vlast]

Za Državu članicu/EASA

**Dodatak 3 Aneksa
II**

SERTIFIKAT ZA OVLAŠĆENE LEKARE (AMEs) ⁽¹⁾

Evropska unija⁽²⁾

Nadležna vlast

SERTIFIKAT OVLAŠĆENOG LEKARA

SERTIFIKAT
[BROJ/VEZA]:

U skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 2015/340 i shodno dole navedenim uslovima,
[nadležna vlast] ovim potvrđuje

[IME I PREZIME OVLAŠĆENOG
LEKARA]

[ADRESA OVLAŠĆENOG LEKARA]

kao ovlašćeni lekar

USLOVI:

1. Ovaj sertifikat je ograničen na prava koja su navedena u prilogu uz ovaj *AME* sertifikat.
2. Ovaj sertifikat zahteva usaglašenost sa sprovedbenim pravilima i procedurama koje su navedene u Delu *MED* i/ili *ATCO.MED* prema potrebi.
3. Ovaj sertifikat važi tri godine do [dd/mm/gggg] shodno usaglašenosti sa zahtevima Dela *MED* i/ili Dela *ATCO.MED* prema potrebi osim u slučaju kada je vraćen, zamenjen, suspendovan ili stavljen van snage.

.....
Datum izdavanja:

.....
Potpis: [Nadležna vlast]

Dodatak 3 Aneksa II

SERTIFIKAT ZA OVLAŠĆENE LEKARE (AMEs)

Prilog uz AME sertifikat broj:

PRAVA I PREDMET I OBIM

[Ime i akademska titula ovlašćenog lekara] je stekao pravo(a) da obavlja vazduhoplovno-medicinske preglede i ocene za izdavanje lekarskih uverenja kao što je navedeno u tabeli dole i da izdaje ova lekarska uverenja za:

<i>LAPL</i>	[da/datum]
Klasa 2	[da/datum]
Produženje/obnova klase 1	[da/datum]/[ne]
Produženje/obnova klase 3	[da/datum]/[ne]

.....
Datum izdavanja:

.....
Potpis: [Nadležna vlast]

Dodatak 4 Aneksa II

SERTIFIKAT ZA VAZDUHOPLOVNO-MEDICINSKE CENTRE (*AeMCs*)

(¹)

Evropska unija (²)

Nadležna vlast

SERTIFIKAT VAZDUHOPLOVNO-MEDICINSKOG CENTRA

VEZA:

U skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 2015/340 i shodno uslovima navedenim dole, [nadležna vlast] ovim potvrđuje

[NAZIV
ORGANIZACIJE]

[ADRESA ORGANIZACIJE]

vazduhoplovno-medicinski centar je sertifikovan u skladu sa Delom *ORA* sa pravima i predmetom i obimom aktivnosti kao što je navedeno u priloženim uslovima odobrenja.

USLOVI:

(1) Ovaj sertifikat je ograničen na predmet i obim odeljka odobrenja odobrenog priručnika organizacije.

(2) Ovaj sertifikat zahteva usaglašenost sa procedurama koje su navedene u dokumentaciji organizacije u skladu sa zahtevima Dela *ORA*.

(3) Ovaj sertifikat važi shodno usaglašenosti sa zahtevima Dela *ORA* osim u slučaju kada je vraćen, zamenjen, suspendovan ili stavljen van snage.

.....
Datum izdavanja:

.....
Potpis: [Nadležna vlast]

Appendix 1 of Annex I

LANGUAGE PROFICIENCY RATING SCALE — REQUIREMENTS FOR PROFICIENCY IN LANGUAGES

Language proficiency rating scale: expert, extended and operational levels

Level	Pronunciation Uses a dialect and/or accent intelligible to the aeronautical community	Structure Relevant grammatical structures and sentence patterns are determined by language functions appropriate to the task	Vocabulary	Fluency	Comprehension	Interactions
Expert 6	Pronunciation, stress, rhythm and intonation, though possibly influenced by the first language or regional variation, almost never interfere with ease of understanding.	Both basic and complex grammatical structures and sentence patterns are consistently well controlled.	Vocabulary range and accuracy are sufficient to communicate effectively on a wide variety of familiar and unfamiliar topics. Vocabulary is idiomatic, nuanced, and sensitive to register.	Able to speak at length with a natural, effortless flow. Varies speech flow for stylistic effect, e.g. to emphasise a point. Uses appropriate discourse markers and connectors spontaneously	Comprehension is consistently accurate in nearly all contexts and includes comprehension of linguistic and cultural subtleties.	Interacts with ease in nearly all situations. Is sensitive to verbal and non-verbal cues, and responds to them appropriately.
Extended 5	Pronunciation, stress, rhythm and intonation, though influenced by the first language or regional variation, rarely interfere with ease of understanding.	Basic grammatical structures and sentence patterns are consistently well controlled. Complex structures are attempted but with errors which sometimes interfere with meaning.	Vocabulary range and accuracy are sufficient to communicate effectively on common, concrete, and work-related topics. Paraphrases consistently and successfully. Vocabulary is sometimes idiomatic.	Able to speak at length with relative ease on familiar topics, but may not vary speech flow as a stylistic device. Can make use of appropriate discourse markers or connectors.	Comprehension is accurate on common, concrete, and work-related topics and mostly accurate when the speaker is confronted with a linguistic or situational complication or an unexpected turn of events. Is able to comprehend a range of speech varieties (dialect and/or accent) or registers.	Responses are immediate, appropriate, and informative. Manages the speaker/listener relationship effectively.

Level	Pronunciation Uses a dialect and/or accent intelligible to the aeronautical community	Structure Relevant grammatical structures and sentence patterns are determined by language functions appropriate to the task	Vocabulary	Fluency	Comprehension	Interactions
Operational 4	Pronunciation, stress, rhythm and intonation are influenced by the first language or regional variation but only sometimes interfere with ease of understanding.	Basic grammatical structures and sentence patterns are used creatively and are usually well controlled. Errors may occur, particularly in unusual or unexpected circumstances, but rarely interfere with meaning.	Vocabulary range and accuracy are usually sufficient to communicate effectively on common, concrete, and work-related topics. Can often paraphrase successfully when lacking vocabulary in unusual or unexpected circumstances.	Produces stretches of language at an appropriate tempo. There may be occasional loss of fluency on transition from rehearsed or formulaic speech to spontaneous interaction, but this does not prevent effective communication. Can make limited use of discourse markers or connectors. Fillers are not distracting.	Comprehension is mostly accurate on common, concrete, and work-related topics when the accent or variety used is sufficiently intelligible for an international community of users. When the speaker is confronted with a linguistic or situational complication or an unexpected turn of events, comprehension may be slower or require clarification strategies.	Responses are usually immediate, appropriate, and informative. Initiates and maintains exchanges even when dealing with an unexpected turn of events. Deals adequately with apparent misunderstandings by checking, confirming, or clarifying.

Language proficiency rating scale: pre-operational, elementary and pre-elementary levels

Level	Pronunciation Uses a dialect and/or accent intelligible to the aeronautical community	Structure Relevant grammatical structures and sentence patterns are determined by language functions appropriate to the task	Vocabulary	Fluency	Comprehension	Interactions
Pre-operational 3	Pronunciation, stress, rhythm and intonation are influenced by the first language or regional variation and frequently interfere with ease of understanding.	Basic grammatical structures and sentence patterns associated with predictable situations are not always well controlled. Errors frequently interfere with meaning.	Vocabulary range and accuracy are often sufficient to communicate on common, concrete, or work-related topics but range is limited and the word choice often inappropriate. Is often unable to paraphrase successfully when lacking vocabulary.	Produces stretches of language, but phrasing and pausing are often inappropriate. Hesitations or slowness in language processing may prevent effective communication. Fillers are sometimes distracting.	Comprehension is often accurate on common, concrete, and work-related topics when the accent or variety used is sufficiently intelligible for an international community of users. May fail to understand a linguistic or situational complication or an unexpected turn of events.	Responses are sometimes immediate, appropriate, and informative. Can initiate and maintain exchanges with reasonable ease on familiar topics and in predictable situations. Generally inadequate when dealing with an unexpected turn of events.

Level	Pronunciation Uses a dialect and/or accent intelligible to the aeronautical community	Structure Relevant grammatical structures and sentence patterns are determined by language functions appropriate to the task	Vocabulary	Fluency	Comprehension	Interactions
Elementary 2	Pronunciation, stress, rhythm and intonation are heavily influenced by the first language or regional variation and usually interfere with ease of understanding.	Shows only limited control of a few simple memorised grammatical structures and sentence patterns.	Limited vocabulary range consisting only of isolated words and memorised phrases.	Can produce very short, isolated, memorised utterances with frequent pausing and a distracting use of fillers to search for expressions and to articulate less familiar words.	Comprehension is limited to isolated, memorised phrases when they are carefully and slowly articulated.	Response time is slow, and often inappropriate. Interaction is limited to simple routine exchanges.
Pre-elementary 1	Performs at a level below the Elementary level.	Performs at a level below the Elementary level.	Performs at a level below the Elementary level.	Performs at a level below the Elementary level.	Performs at a level below the Elementary level.	Performs at a level below the Elementary level.

Appendix 2 of Annex I

BASIC TRAINING (Reference: Annex I — Part ATCO Subpart D, Section 2, ATCO.D.010(a)(1))

TABLE OF CONTENTS

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

SUBJECT 2: AVIATION LAW

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

SUBJECT 4: METEOROLOGY

SUBJECT 5: NAVIGATION

SUBJECT 6: AIRCRAFT

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

TOPIC INTRB 1 — COURSE MANAGEMENT

Subtopic INTRB 1.1 — Course introduction

Subtopic INTRB 1.2 — Course administration

Subtopic INTRB 1.3 — Study material and training documentation

TOPIC INTRB 2 — INTRODUCTION TO THE ATC TRAINING COURSE S

ubtopic INTRB 2.1 — Course content and organisation

Subtopic INTRB 2.2 — Training ethos

Subtopic INTRB 2.3 — Assessment process

TOPIC INTRB 3 — INTRODUCTION TO THE ATCO'S FUTURE

Subtopic INTRB 3.1 — Job prospect

SUBJECT 2: AVIATION LAW

TOPIC LAWB 1 — INTRODUCTION TO AVIATION LAW

Subtopic LAWB 1.1 — Relevance of aviation law

TOPIC LAWB 2 — INTERNATIONAL ORGANISATIONS

Subtopic LAWB 2.1 — ICAO

Subtopic LAWB 2.2 — European and other agencies

Subtopic LAWB 2.3 — Aviation associations

TOPIC LAWB 3 — NATIONAL ORGANISATIONS

Subtopic LAWB 3.1 — Purpose and function

Subtopic LAWB 3.2 — National legislative procedures

Subtopic LAWB 3.3 — Competent authority

Subtopic LAWB 3.4 — National aviation associations

TOPIC LAWB 4 — ATS SAFETY MANAGEMENT

Subtopic LAWB 4.1 — Safety regulation

Subtopic LAWB 4.2 — Safety management system

TOPIC LAWB 5 — RULES AND REGULATIONS

Subtopic LAWB 5.1 — Units of measurement

Subtopic LAWB 5.2 — ATCO licensing/certification

Subtopic LAWB 5.3 — Overview of ANS and ATS

Subtopic LAWB 5.4 — Rules of the air

Subtopic LAWB 5.5 — Airspace and ATS routes

Subtopic LAWB 5.6 — Flight plan

Subtopic LAWB 5.7 — Aerodromes

Subtopic LAWB 5.8 — Holding procedures for IFR flights

Subtopic LAWB 5.9 — Holding procedures for VFR flights

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

TOPIC ATMB 1 — AIR TRAFFIC MANAGEMENT

Subtopic ATMB 1.1 — Application of units of measurement

Subtopic ATMB 1.2 — Air traffic control (ATC) service

Subtopic ATMB 1.3 — Flight information service (FIS)

Subtopic ATMB 1.4 — Alerting service

Subtopic ATMB 1.5 — Air traffic advisory service

Subtopic ATMB 1.6 — ATS system capacity and air traffic flow management

Subtopic ATMB 1.7 — Airspace management (ASM)

TOPIC ATMB 2 — ALTIMETRY AND LEVEL ALLOCATION

Subtopic ATMB 2.1 — Altimetry

Subtopic ATMB 2.2 — Transition level

Subtopic ATMB 2.3 — Level allocation

TOPIC ATMB 3 — RADIOTELEPHONY (RTF)

Subtopic ATMB 3.1 — RTF general operating procedures

TOPIC ATMB 4 — ATC CLEARANCES AND ATC INSTRUCTIONS

Subtopic ATMB 4.1 — Type and content of ATC clearances

Subtopic ATMB 4.2 — ATC instructions

TOPIC ATMB 5 — COORDINATION

Subtopic ATMB 5.1 — Principles, types and content of coordination

Subtopic ATMB 5.2 — Necessity for coordination

Subtopic ATMB 5.3 — Means of coordination

TOPIC ATMB 6 — DATA DISPLAY

Subtopic ATMB 6.1 — Data extraction

Subtopic ATMB 6.2 — Data management

TOPIC ATMB 7 — SEPARATIONS

Subtopic ATMB 7.1 — Vertical separation and procedures

Subtopic ATMB 7.2 — Horizontal separation and procedures

Subtopic ATMB 7.3 — Visual separation

Subtopic ATMB 7.4 — Aerodrome separation and procedures

Subtopic ATMB 7.5 — Separation based on ATS surveillance systems

Subtopic ATMB 7.6 — Wake turbulence separation

TOPIC ATMB 8 — AIRBORNE COLLISION AVOIDANCE SYSTEMS AND GROUND-BASED SAFETY NETS

Subtopic ATMB 8.1 — Airborne collision avoidance systems

Subtopic ATMB 8.2 — Ground-based safety nets

TOPIC ATMB 9 — BASIC PRACTICAL SKILLS

Subtopic ATMB 9.1 — Traffic management process

Subtopic ATMB 9.2 — Basic practical skills applicable to all ratings

Subtopic ATMB 9.3 — Basic practical skills applicable to aerodrome

Subtopic ATMB 9.4 — Basic practical skills applicable to surveillance

SUBJECT 4: METEOROLOGY

TOPIC METB 1 — INTRODUCTION TO METEOROLOGY

Subtopic METB 1.1 — Application of units of measurement

Subtopic METB 1.2 — Aviation and meteorology

Subtopic METB 1.3 — Organisation of meteorological service

TOPIC METB 2 — ATMOSPHERE

Subtopic METB 2.1 — Composition and structure

Subtopic METB 2.2 — Standard atmosphere

Subtopic METB 2.3 — Heat and temperature

Subtopic METB 2.4 — Water in the atmosphere

Subtopic METB 2.5 — Air pressure

TOPIC METB 3 — ATMOSPHERIC CIRCULATION

Subtopic METB 3.1 — General air circulation

Subtopic METB 3.2 — Air masses and frontal systems

Subtopic METB 3.3 — Mesoscale systems

Subtopic METB 3.4 — Wind

TOPIC METB 4 — METEOROLOGICAL PHENOMENA

Subtopic METB 4.1 — Clouds

Subtopic METB 4.2 — Types of precipitation

Subtopic METB 4.3 — Visibility

Subtopic METB 4.4 — Meteorological hazards

TOPIC METB 5 — METEOROLOGICAL INFORMATION FOR AVIATION

Subtopic METB 5.1 — Messages and reports

SUBJECT 5: NAVIGATION

TOPIC NAVB 1 — INTRODUCTION TO NAVIGATION

Subtopic NAVB 1.1 — Application of units of measurement

Subtopic NAVB 1.2 — Purpose and use of navigation

TOPIC NAVB 2 — THE EARTH

Subtopic NAVB 2.1 — Place and movement of the Earth

Subtopic NAVB 2.2 — System of coordinates, direction and distance

Subtopic NAVB 2.3 — Magnetism

TOPIC NAVB 3 — MAPS AND AERONAUTICAL CHARTS

Subtopic NAVB 3.1 — Map making and projections

Subtopic NAVB 3.2 — Maps and charts used in aviation

TOPIC NAVB 4 — NAVIGATIONAL BASICS

Subtopic NAVB 4.1 — Influence of wind

Subtopic NAVB 4.2 — Speed

Subtopic NAVB 4.3 — Visual navigation

Subtopic NAVB 4.4 — Navigational aspects of flight planning

TOPIC NAVB 5 — INSTRUMENT NAVIGATION

Subtopic NAVB 5.1 — Ground-based systems

Subtopic NAVB 5.2 — Inertial navigation systems

Subtopic NAVB 5.3 — Satellite-based systems

Subtopic NAVB 5.4 — Instrument approach procedures

TOPIC NAVB 6 — PERFORMANCE BASED NAVIGATION

Subtopic NAVB 6.1 — Principles and benefits of area navigation

Subtopic NAVB 6.2 — Introduction to PBN

Subtopic NAVB 6.3 — PBN applications

TOPIC NAVB 7 — DEVELOPMENTS IN NAVIGATION

Subtopic NAVB 7.1 — Future developments

SUBJECT 6: AIRCRAFT

TOPIC ACFTB 1 — INTRODUCTION TO AIRCRAFT

Subtopic ACFTB 1.1 — Application of units of measurement

Subtopic ACFTB 1.2 — Aviation and aircraft

TOPIC ACFTB 2 — PRINCIPLES OF FLIGHT

Subtopic ACFTB 2.1 — Forces acting on aircraft

Subtopic ACFTB 2.2 — Structural components and control of an aircraft

Subtopic ACFTB 2.3 — Flight envelope

TOPIC ACFTB 3 — AIRCRAFT CATEGORIES

Subtopic ACFTB 3.1 — Aircraft categories

Subtopic ACFTB 3.2 — Wake turbulence categories

Subtopic ACFTB 3.3 — ICAO approach categories

Subtopic ACFTB 3.4 — Environmental categories

TOPIC ACFTB 4 — AIRCRAFT DATA

Subtopic ACFTB 4.1 — Recognition

Subtopic ACFTB 4.2 — Performance data

TOPIC ACFTB 5 — AIRCRAFT ENGINES

Subtopic ACFTB 5.1 — Piston engines

Subtopic ACFTB 5.2 — Jet engines

Subtopic ACFTB 5.3 — Turboprop engines

Subtopic ACFTB 5.4 — Aviation fuels

TOPIC ACFTB 6 — AIRCRAFT SYSTEMS AND INSTRUMENTS

Subtopic ACFTB 6.1 — Flight instruments

Subtopic ACFTB 6.2 — Navigational instruments

Subtopic ACFTB 6.3 — Engine instruments

Subtopic ACFTB 6.4 — Aircraft systems

TOPIC ACFTB 7 — FACTORS AFFECTING AIRCRAFT PERFORMANCE

Subtopic ACFTB 7.1 — Take-off factors

Subtopic ACFTB 7.2 — Climb factors

Subtopic ACFTB 7.3 — Cruise factors

Subtopic ACFTB 7.4 — Descent and initial approach factors

Subtopic ACFTB 7.5 — Final approach and landing factors

Subtopic ACFTB 7.6 — Economic factors

Subtopic ACFTB 7.7 — Environmental factors

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

TOPIC HUMB 1 — INTRODUCTION TO HUMAN FACTORS

Subtopic HUMB 1.1 — Learning techniques

Subtopic HUMB 1.2 — Relevance of human factors for ATC

Subtopic HUMB 1.3 — Human factors and ATC

TOPIC HUMB 2 — HUMAN PERFORMANCE

Subtopic HUMB 2.1 — Individual behaviour

Subtopic HUMB 2.2 — Safety culture and professional conduct

Subtopic HUMB 2.3 — Health and well-being

Subtopic HUMB 2.4 — Teamwork

Subtopic HUMB 2.5 — Basic needs of people at work

Subtopic HUMB 2.6 — Stress

TOPIC HUMB 3 — HUMAN ERROR

Subtopic HUMB 3.1 — Dangers of error

Subtopic HUMB 3.2 — Definition of human error

Subtopic HUMB 3.3 — Classification of human error

Subtopic HUMB 3.4 — Risk analysis and risk management

TOPIC HUMB 4 — COMMUNICATION

Subtopic HUMB 4.1 — Importance of good communications in ATC

Subtopic HUMB 4.2 — Communication process

Subtopic HUMB 4.3 — Communication modes

TOPIC HUMB 5 — THE WORK ENVIRONMENT

Subtopic HUMB 5.1 — Ergonomics and the need for good design

Subtopic HUMB 5.2 — Equipment and tools

Subtopic HUMB 5.3 — Automation

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

TOPIC EQPSB 1 — ATC EQUIPMENT

Subtopic EQPSB 1.1 — Main types of ATC equipment

TOPIC EQPSB 2 — RADIO Subtopic EQPSB 2.1 — Radio theory

Subtopic EQPSB 2.2 — Direction finding

TOPIC EQPSB 3 — COMMUNICATION EQUIPMENT

Subtopic EQPSB 3.1 — Radio communications

Subtopic EQPSB 3.2 — Voice communication between ATS units/positions

Subtopic EQPSB 3.3 — Data link communications

Subtopic EQPSB 3.4 — Airline communications

TOPIC EQPSB 4 — INTRODUCTION TO SURVEILLANCE

Subtopic EQPSB 4.1 — Surveillance concept in ATS

TOPIC EQPSB 5 — RADAR

Subtopic EQPSB 5.1 — Principles of radar

Subtopic EQPSB 5.2 — Primary radar

Subtopic EQPSB 5.3 — Secondary radar

Subtopic EQPSB 5.4 — Use of radars

Subtopic EQPSB 5.5 — Mode S

TOPIC EQPSB 6 — AUTOMATIC DEPENDENT SURVEILLANCE

Subtopic EQPSB 6.1 — Principles of automatic dependent surveillance

Subtopic EQPSB 6.2 — Use of automatic dependent surveillance

TOPIC EQPSB 7 — MULTILATERATION

Subtopic EQPSB 7.1 — Principles of multilateration

Subtopic EQPSB 7.2 — Use of multilateration

TOPIC EQPSB 8 — SURVEILLANCE DATA PROCESSING

Subtopic EQPSB 8.1 — Surveillance data networking

Subtopic EQPSB 8.2 — Working principles of surveillance data networking

TOPIC EQPSB 9 — FUTURE EQUIPMENT

Subtopic EQPSB 9.1 — New developments

TOPIC EQPSB 10 — AUTOMATION IN ATS

Subtopic EQPSB 10.1 — Principles of automation

Subtopic EQPSB 10.2 — Aeronautical fixed telecommunication network (AFTN)

Subtopic EQPSB 10.3 — On-line data interchange

Subtopic EQPSB 10.4 — Systems used for the automatic dissemination of information

TOPIC EQPSB 11 — WORKING POSITIONS

Subtopic EQPSB 11.1 — Working position equipment

Subtopic EQPSB 11.2 — Aerodrome control

Subtopic EQPSB 11.3 — Approach control

Subtopic EQPSB 11.4 — Area control

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

TOPIC PENB 1 — FAMILIARISATION

Subtopic PENB 1.1 — ATS and aerodrome facilities

TOPIC PENB 2 — AIRSPACE USERS

Subtopic PENB 2.1 — Civil aviation

Subtopic PENB 2.2 — Military

Subtopic PENB 2.3 — Expectations and requirements of pilots

TOPIC PENB 3 — CUSTOMER RELATIONS

Subtopic PENB 3.1 — Customer relations

TOPIC PENB 4 — ENVIRONMENTAL PROTECTION

Subtopic PENB 4.1 — Environmental protection

Appendix 3 of Annex I

AERODROME CONTROL VISUAL RATING (ADV) (Reference: Annex I — PART ATCO Subpart D, Section 2, ATCO.D.010(a)(2)(i))

TABLE OF CONTENTS

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

SUBJECT 2: AVIATION LAW

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

SUBJECT 4: METEOROLOGY

SUBJECT 5: NAVIGATION

SUBJECT 6: AIRCRAFT

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

SUBJECT 10: ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

SUBJECT 11: AERODROMES

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

TOPIC INTR 1 — COURSE MANAGEMENT

Subtopic INTR 1.1 — Course introduction

Subtopic INTR 1.2 — Course administration

Subtopic INTR 1.3 — Study material and training documentation

TOPIC INTR 2 — INTRODUCTION TO THE ATC TRAINING COURSE S

ubtopic INTR 2.1 — Course content and organisation

Subtopic INTR 2.2 — Training ethos

Subtopic INTR 2.3 — Assessment process

SUBJECT 2: AVIATION LAW

TOPIC LAW 1 — ATCO LICENSING/CERTIFICATE OF COMPETENCE

Subtopic LAW 1.1 — Privileges and conditions

TOPIC LAW 2 — RULES AND REGULATIONS

Subtopic LAW 2.1 — Reports

Subtopic LAW 2.2 — Airspace

TOPIC LAW 3 — ATC SAFETY MANAGEMENT

Subtopic LAW 3.1 — Feedback process

Subtopic LAW 3.2 — Safety Investigation

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

TOPIC ATM 1 — PROVISION OF SERVICES

Subtopic ATM 1.1 — Aerodrome control service

Subtopic ATM 1.2 — Flight information service (FIS)

Subtopic ATM 1.3 — Alerting service (ALRS)

Subtopic ATM 1.4 — ATS system capacity and air traffic flow management

TOPIC ATM 2 — COMMUNICATION

Subtopic ATM 2.1 — Effective communication

TOPIC ATM 3 — ATC CLEARANCES AND ATC INSTRUCTIONS

Subtopic ATM 3.1 — ATC clearances

Subtopic ATM 3.2 — ATC instructions

TOPIC ATM 4 — COORDINATION

Subtopic ATM 4.1 — Necessity for coordination

Subtopic ATM 4.2 — Tools and methods for coordination

Subtopic ATM 4.3 — Coordination procedures

TOPIC ATM 5 — ALTIMETRY AND LEVEL ALLOCATION

Subtopic ATM 5.1 — Altimetry

TOPIC ATM 6 — SEPARATIONS

Subtopic ATM 6.1 — Separation between departing aircraft

Subtopic ATM 6.2 — Separation of landing aircraft and preceding landing or departing aircraft

Subtopic ATM 6.3 — Time based wake turbulence longitudinal separation

Subtopic ATM 6.4 — Reduced separation minima

TOPIC ATM 7 — AIRBORNE COLLISION AVOIDANCE SYSTEMS AND GROUND-BASED SAFETY NETS

Subtopic ATM 7.1 — Airborne collision avoidance systems

Subtopic ATM 7.2 — Ground-based safety nets

TOPIC ATM 8 — DATA DISPLAY

Subtopic ATM 8.1 — Data management

TOPIC ATM 9 — OPERATIONAL ENVIRONMENT (SIMULATED)

Subtopic ATM 9.1 — Integrity of the operational environment

Subtopic ATM 9.2 — Verification of the currency of operational procedures

Subtopic ATM 9.3 — Handover-takeover

TOPIC ATM 10 — PROVISION OF AN AERODROME CONTROL SERVICE

Subtopic ATM 10.1 — Responsibility for the provision

Subtopic ATM 10.2 — Functions of aerodrome control tower

Subtopic ATM 10.3 — Traffic management process

Subtopic ATM 10.4 — Aeronautical ground lights

Subtopic ATM 10.5 — Information to aircraft by aerodrome control tower

Subtopic ATM 10.6 — Control of aerodrome traffic

Subtopic ATM 10.7 — Control of traffic in the traffic circuit

Subtopic ATM 10.8 — Runway in use

SUBJECT 4: METEOROLOGY

TOPIC MET 1 — METEOROLOGICAL PHENOMENA

Subtopic MET 1.1 — Meteorological phenomena

TOPIC MET 2 — SOURCES OF METEOROLOGICAL DATA

Subtopic MET 2.1 — Meteorological instruments

Subtopic MET 2.2 — Other sources of meteorological data

SUBJECT 5: NAVIGATION

TOPIC NAV 1 — MAPS AND AERONAUTICAL CHARTS

Subtopic NAV 1.1 — Maps and charts

TOPIC NAV 2 — INSTRUMENT NAVIGATION

Subtopic NAV 2.1 — Navigational systems

Subtopic NAV 2.2 — Stabilised approach

SUBJECT 6: AIRCRAFT

TOPIC ACFT 1 — AIRCRAFT INSTRUMENTS

Subtopic ACFT 1.1 — Aircraft instruments

TOPIC ACFT 2 — AIRCRAFT CATEGORIES

Subtopic ACFT 2.1 — Wake turbulence

TOPIC ACFT 3 — FACTORS AFFECTING AIRCRAFT PERFORMANCE

Subtopic ACFT 3.1 — Take-off factors

Subtopic ACFT 3.2 — Climb factors

Subtopic ACFT 3.3 — Final approach and landing factors

Subtopic ACFT 3.4 — Economic factors

Subtopic ACFT 3.5 — Environmental factors

TOPIC ACFT 4 — AIRCRAFT DATA

Subtopic ACFT 4.1 — Recognition of aircraft types

Subtopic ACFT 4.2 — Performance data

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

TOPIC HUM 1 — PSYCHOLOGICAL FACTORS

Subtopic HUM 1.1 — Cognitive

TOPIC HUM 2 — MEDICAL AND PHYSIOLOGICAL FACTORS

Subtopic HUM 2.1 — Fatigue

Subtopic HUM 2.2 — Fitness

TOPIC HUM 3 — SOCIAL AND ORGANISATIONAL FACTORS

Subtopic HUM 3.1 — Team resource management (TRM)

Subtopic HUM 3.2 — Teamwork and team roles

Subtopic HUM 3.3 — Responsible behaviour

TOPIC HUM 4 — STRESS Subtopic HUM 4.1 — Stress

Subtopic HUM 4.2 — Stress management

TOPIC HUM 5 — HUMAN ERROR

Subtopic HUM 5.1 — Human error

Subtopic HUM 5.2 — Violation of rules

TOPIC HUM 6 — COLLABORATIVE WORK Subtopic HUM 6.1 — Communication

Subtopic HUM 6.2 — Collaborative work within the same area of responsibility

Subtopic HUM 6.3 — Collaborative work between different areas of responsibility

Subtopic HUM 6.4 — Controller/pilot cooperation

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

TOPIC EQPS 1 — VOICE COMMUNICATIONS

Subtopic EQPS 1.1 — Radio communications

Subtopic EQPS 1.2 — Other voice communications

TOPIC EQPS 2 — AUTOMATION IN ATS

Subtopic EQPS 2.1 — Aeronautical fixed telecommunication network (AFTN)

Subtopic EQPS 2.2 — Automatic data interchange

TOPIC EQPS 3 — CONTROLLER WORKING POSITION

Subtopic EQPS 3.1 — Operation and monitoring of equipment

Subtopic EQPS 3.2 — Situation displays and information systems

Subtopic EQPS 3.3 — Flight data systems

TOPIC EQPS 4 — FUTURE EQUIPMENT

Subtopic EQPS 4.1 — New developments

TOPIC EQPS 5 — EQUIPMENT AND SYSTEMS LIMITATIONS AND DEGRADATION

Subtopic EQPS 5.1 — Reaction to limitations

Subtopic EQPS 5.2 — Communication equipment degradation

Subtopic EQPS 5.3 — Navigational equipment degradation

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

TOPIC PEN 1 — FAMILIARISATION

Subtopic PEN 1.1 — Study visit to aerodrome

TOPIC PEN 2 — AIRSPACE USERS

Subtopic PEN 2.1 — Contributors to civil ATS operations

Subtopic PEN 2.2 — Contributors to military ATS operations

TOPIC PEN 3 — CUSTOMER RELATIONS

Subtopic PEN 3.1 — Provision of services and user requirements

TOPIC PEN 4 — ENVIRONMENTAL PROTECTION

Subtopic PEN 4.1 — Environmental protection

SUBJECT 10: ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

TOPIC ABES 1 — ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS (ABES)

Subtopic ABES 1.1 — Overview of ABES

TOPIC ABES 2 — SKILLS IMPROVEMENT

Subtopic ABES 2.1 — Communication effectiveness

Subtopic ABES 2.2 — Avoidance of mental overload

Subtopic ABES 2.3 — Air/ground cooperation

TOPIC ABES 3 — PROCEDURES FOR ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

Subtopic ABES 3.1 — Application of procedures for ABES

Subtopic ABES 3.2 — Radio failure

Subtopic ABES 3.3 — Unlawful interference and aircraft bomb threat

Subtopic ABES 3.4 — Strayed or unidentified aircraft

Subtopic ABES 3.5 — Runway incursion

SUBJECT 11: AERODROMES

TOPIC AGA 1 — AERODROME DATA, LAYOUT AND COORDINATION

Subtopic AGA 1.1 — Definitions

Subtopic AGA 1.2 — Coordination

TOPIC AGA 2 — MOVEMENT AREA

Subtopic AGA 2.1 — Movement area

Subtopic AGA 2.2 — Manoeuvring area

Subtopic AGA 2.3 — Runways

TOPIC AGA 3 — OBSTACLES

Subtopic AGA 3.1 — Obstacle-free airspace around aerodromes

TOPIC AGA 4 — MISCELLANEOUS EQUIPMENT

Subtopic AGA 4.1 — Location

Appendix 4 of Annex I

AERODROME CONTROL INSTRUMENT RATING FOR TOWER — ADI (TWR) (Reference: Annex I — PART ATCO Subpart D, Section 2, ATCO.D.010(a)(2)(ii))

TABLE OF CONTENTS

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

SUBJECT 2: AVIATION LAW

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

SUBJECT 4: METEOROLOGY

SUBJECT 5: NAVIGATION

SUBJECT 6: AIRCRAFT

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

SUBJECT 10: ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

SUBJECT 11: AERODROMES

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

TOPIC INTR 1 — COURSE MANAGEMENT

Subtopic INTR 1.1 — Course introduction

Subtopic INTR 1.2 — Course administration

Subtopic INTR 1.3 — Study material and training documentation

TOPIC INTR 2 — INTRODUCTION TO THE ATC TRAINING COURSE

Subtopic INTR 2.1 — Course content and organisation

Subtopic INTR 2.2 — Training ethos

Subtopic INTR 2.3 — Assessment process

SUBJECT 2: AVIATION LAW

TOPIC LAW 1 — ATCO LICENSING/CERTIFICATE OF COMPETENCE

Subtopic LAW 1.1 — Privileges and conditions

TOPIC LAW 2 — RULES AND REGULATIONS

Subtopic LAW 2.1 — Reports

Subtopic LAW 2.2 — Airspace

TOPIC LAW 3 — ATC SAFETY MANAGEMENT

Subtopic LAW 3.1 — Feedback process

Subtopic LAW 3.2 — Safety Investigation

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

TOPIC ATM 1 — PROVISION OF SERVICES

Subtopic ATM 1.1 — Aerodrome control service

Subtopic ATM 1.2 — Flight information service (FIS)

Subtopic ATM 1.3 — Alerting service (ALRS)

Subtopic ATM 1.4 — ATS system capacity and air traffic flow management

TOPIC ATM 2 — COMMUNICATION

Subtopic ATM 2.1 — Effective communication

TOPIC ATM 3 — ATC CLEARANCES AND ATC INSTRUCTIONS

Subtopic ATM 3.1 — ATC clearances

Subtopic ATM 3.2 — ATC instructions

TOPIC ATM 4 — COORDINATION

Subtopic ATM 4.1 — Necessity for coordination

Subtopic ATM 4.2 — Tools and methods for coordination

Subtopic ATM 4.3 — Coordination procedures

TOPIC ATM 5 — ALTIMETRY AND LEVEL ALLOCATION

Subtopic ATM 5.1 — Altimetry

Subtopic ATM 5.2 — Terrain clearance

TOPIC ATM 6 — SEPARATIONS

Subtopic ATM 6.1 — Separation between departing aircraft

Subtopic ATM 6.2 — Separation of departing aircraft from arriving aircraft

Subtopic ATM 6.3 — Separation of landing aircraft and preceding landing or departing aircraft

Subtopic ATM 6.4 — Time-based wake turbulence longitudinal separation

Subtopic ATM 6.5 — Reduced separation minima

TOPIC ATM 7 — AIRBORNE COLLISION AVOIDANCE SYSTEMS AND GROUND-BASED SAFETY NETS

Subtopic ATM 7.1 — Airborne collision avoidance systems

Subtopic ATM 7.2 — Ground-based safety nets

TOPIC ATM 8 — DATA DISPLAY

Subtopic ATM 8.1 — Data management

TOPIC ATM 9 — OPERATIONAL ENVIRONMENT (SIMULATED)

Subtopic ATM 9.1 — Integrity of the operational environment

Subtopic ATM 9.2 — Verification of the currency of operational procedures

Subtopic ATM 9.3 — Handover-takeover

TOPIC ATM 10 — PROVISION OF AN AERODROME CONTROL SERVICE

Subtopic ATM 10.1 — Responsibility for the provision

Subtopic ATM 10.2 — Functions of aerodrome control tower

Subtopic ATM 10.3 — Traffic management process

Subtopic ATM 10.4 — Aeronautical ground lights

Subtopic ATM 10.5 — Information to aircraft by aerodrome control tower

Subtopic ATM 10.6 — Control of aerodrome traffic

Subtopic ATM 10.7 — Control of traffic in the traffic circuit

Subtopic ATM 10.8 — Runway in use

TOPIC ATM 11 — PROVISION OF AERODROME CONTROL — INSTRUMENT

Subtopic ATM 11.1 — Low visibility operations and special VFR

Subtopic ATM 11.2 — Departing traffic

Subtopic ATM 11.3 — Arriving traffic

Subtopic ATM 11.4 — Aerodrome control service with advanced system support

SUBJECT 4: METEOROLOGY

TOPIC MET 1 — METEOROLOGICAL PHENOMENA

Subtopic MET 1.1 — Meteorological phenomena

TOPIC MET 2 — SOURCES OF METEOROLOGICAL DATA

Subtopic MET 2.1 — Meteorological instruments

Subtopic MET 2.2 — Other sources of meteorological data

SUBJECT 5: NAVIGATION

TOPIC NAV 1 — MAPS AND AERONAUTICAL CHARTS

Subtopic NAV 1.1 — Maps and charts

TOPIC NAV 2 — INSTRUMENT NAVIGATION

Subtopic NAV 2.1 — Navigational systems

Subtopic NAV 2.2 — Stabilised approach

Subtopic NAV 2.3 — Instrument departures and arrivals

Subtopic NAV 2.4 — Satellite-based systems

Subtopic NAV 2.5 — PBN applications

SUBJECT 6: AIRCRAFT

TOPIC ACFT 1 — AIRCRAFT INSTRUMENTS

Subtopic ACFT 1.1 — Aircraft instruments

TOPIC ACFT 2 — AIRCRAFT CATEGORIES

Subtopic ACFT 2.1 — Wake turbulence

Subtopic ACFT 2.2 — Application of ICAO approach categories

TOPIC ACFT 3 — FACTORS AFFECTING AIRCRAFT PERFORMANCE

Subtopic ACFT 3.1 — Take-off factors

Subtopic ACFT 3.2 — Climb factors

Subtopic ACFT 3.3 — Final approach and landing factors

Subtopic ACFT 3.4 — Economic factors

Subtopic ACFT 3.5 — Environmental factors

TOPIC ACFT 4 — AIRCRAFT DATA

Subtopic ACFT 4.1 — Recognition of aircraft types

Subtopic ACFT 4.2 — Performance data

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

TOPIC HUM 1 — PSYCHOLOGICAL FACTORS

Subtopic HUM 1.1 — Cognitive

TOPIC HUM 2 — MEDICAL AND PHYSIOLOGICAL FACTORS

Subtopic HUM 2.1 — Fatigue

Subtopic HUM 2.2 — Fitness

TOPIC HUM 3 — SOCIAL AND ORGANISATIONAL FACTORS

Subtopic HUM 3.1 — Team resource management (TRM)

Subtopic HUM 3.2 — Teamwork and team roles

Subtopic HUM 3.3 — Responsible behaviour

TOPIC HUM 4 — STRESS

Subtopic HUM 4.1 — Stress

Subtopic HUM 4.2 — Stress management

TOPIC HUM 5 — HUMAN ERROR

Subtopic HUM 5.1 — Human error

Subtopic HUM 5.2 — Violation of rules

TOPIC HUM 6 — COLLABORATIVE WORK

Subtopic HUM 6.1 — Communication

- Subtopic HUM 6.2 — Collaborative work within the same area of responsibility
- Subtopic HUM 6.3 — Collaborative work between different areas of responsibility
- Subtopic HUM 6.4 — Controller/pilot cooperation

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

TOPIC EQPS 1 — VOICE COMMUNICATIONS

- Subtopic EQPS 1.1 — Radio communications
- Subtopic EQPS 1.2 — Other voice communications

TOPIC EQPS 2 — AUTOMATION IN ATS

- Subtopic EQPS 2.1 — Aeronautical fixed telecommunication network (AFTN)
- Subtopic EQPS 2.2 — Automatic data interchange

TOPIC EQPS 3 — CONTROLLER WORKING POSITION

- Subtopic EQPS 3.1 — Operation and monitoring of equipment
- Subtopic EQPS 3.2 — Situation displays and information systems
- Subtopic EQPS 3.3 — Flight data systems

TOPIC EQPS 4 — FUTURE EQUIPMENT

- Subtopic EQPS 4.1 — New developments

TOPIC EQPS 5 — EQUIPMENT AND SYSTEMS LIMITATIONS AND DEGRADATION

- Subtopic EQPS 5.1 — Reaction to limitations
- Subtopic EQPS 5.2 — Communication equipment degradation
- Subtopic EQPS 5.3 — Navigational equipment degradation

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

TOPIC PEN 1 — FAMILIARISATION

- Subtopic PEN 1.1 — Study visit to aerodrome

TOPIC PEN 2 — AIRSPACE USERS

- Subtopic PEN 2.1 — Contributors to civil ATS operations
- Subtopic PEN 2.2 — Contributors to military ATS operations

TOPIC PEN 3 — CUSTOMER RELATIONS

- Subtopic PEN 3.1 — Provision of services and user requirements

TOPIC PEN 4 — ENVIRONMENTAL PROTECTION

- Subtopic PEN 4.1 — Environmental protection

SUBJECT 10: ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

TOPIC ABES 1 — ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS (ABES)

Subtopic ABES 1.1 — Overview of ABES

TOPIC ABES 2 — SKILLS IMPROVEMENT

Subtopic ABES 2.1 — Communication effectiveness

Subtopic ABES 2.2 — Avoidance of mental overload

Subtopic ABES 2.3 — Air/ground cooperation

TOPIC ABES 3 — PROCEDURES FOR ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

Subtopic ABES 3.1 — Application of procedures for ABES

Subtopic ABES 3.2 — Radio failure

Subtopic ABES 3.3 — Unlawful interference and aircraft bomb threat

Subtopic ABES 3.4 — Strayed or unidentified aircraft

Subtopic ABES 3.5 — Runway incursion

SUBJECT 11: AERODROMES

TOPIC AGA 1 — AERODROME DATA, LAYOUT AND COORDINATION

Subtopic AGA 1.1 — Definitions

Subtopic AGA 1.2 — Coordination

TOPIC AGA 2 — MOVEMENT AREA

Subtopic AGA 2.1 — Movement area

Subtopic AGA 2.2 — Manoeuvring area

Subtopic AGA 2.3 — Runways

TOPIC AGA 3 — OBSTACLES

Subtopic AGA 3.1 — Obstacle-free airspace around aerodromes

TOPIC AGA 4 — MISCELLANEOUS EQUIPMENT

Subtopic AGA 4.1 — Location

Appendix 5 of Annex I

APPROACH CONTROL PROCEDURAL RATING (APP) (Reference: Annex I — PART ATCO Subpart D, Section 2, ATCO.D.010(a)(2)(iii))

TABLE OF CONTENTS

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

SUBJECT 2: AVIATION LAW

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

SUBJECT 4: METEOROLOGY

SUBJECT 5: NAVIGATION

SUBJECT 6: AIRCRAFT

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

SUBJECT 10: ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

SUBJECT 11: AERODROMES

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

TOPIC INTR 1 — COURSE MANAGEMENT

Subtopic INTR 1.1 — Course introduction

Subtopic INTR 1.2 — Course administration

Subtopic INTR 1.3 — Study material and training documentation

TOPIC INTR 2 — INTRODUCTION TO THE ATC TRAINING COURSE S

ubtopic INTR 2.1 — Course content and organisation

Subtopic INTR 2.2 — Training ethos

Subtopic INTR 2.3 — Assessment process

SUBJECT 2: AVIATION LAW

TOPIC LAW 1 — ATCO LICENSING/CERTIFICATE OF COMPETENCE

Subtopic LAW 1.1 — Privileges and conditions

TOPIC LAW 2 — RULES AND REGULATIONS

Subtopic LAW 2.1 — Reports

Subtopic LAW 2.2 — Airspace

TOPIC LAW 3 — ATC SAFETY MANAGEMENT

Subtopic LAW 3.1 — Feedback process

Subtopic LAW 3.2 — Safety Investigation

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

TOPIC ATM 1 — PROVISION OF SERVICES

Subtopic ATM 1.1 — Air traffic control (ATC) service

Subtopic ATM 1.2 — Flight information service (FIS)

Subtopic ATM 1.3 — Alerting service (ALRS)

Subtopic ATM 1.4 — ATS system capacity and air traffic flow management

Subtopic ATM 1.5 — Airspace management (ASM)

TOPIC ATM 2 — COMMUNICATION

Subtopic ATM 2.1 — Effective communication

TOPIC ATM 3 — ATC CLEARANCES AND ATC INSTRUCTIONS

Subtopic ATM 3.1 — ATC clearances

Subtopic ATM 3.2 — ATC instructions

TOPIC ATM 4 — COORDINATION

Subtopic ATM 4.1 — Necessity for coordination

Subtopic ATM 4.2 — Tools and methods for coordination

Subtopic ATM 4.3 — Coordination procedures

TOPIC ATM 5 — ALTIMETRY AND LEVEL ALLOCATION

Subtopic ATM 5.1 — Altimetry

Subtopic ATM 5.2 — Terrain clearance

TOPIC ATM 6 — SEPARATIONS

Subtopic ATM 6.1 — Vertical separation

Subtopic ATM 6.2 — Horizontal separation

Subtopic ATM 6.3 — Delegation of separation

TOPIC ATM 7 — AIRBORNE COLLISION AVOIDANCE SYSTEMS AND GROUND-BASED SAFETY NETS Subtopic ATM 7.1 — Airborne collision avoidance systems

TOPIC ATM 8 — DATA DISPLAY Subtopic ATM 8.1 — Data management

TOPIC ATM 9 — OPERATIONAL ENVIRONMENT (SIMULATED)

Subtopic ATM 9.1 — Integrity of the operational environment

Subtopic ATM 9.2 — Verification of the currency of operational procedures

Subtopic ATM 9.3 — Handover-takeover

TOPIC ATM 10 — PROVISION OF CONTROL SERVICE

Subtopic ATM 10.1 — Responsibility and processing of information

Subtopic ATM 10.2 — Approach control

Subtopic ATM 10.3 — Traffic management process

Subtopic ATM 10.4 — Handling traffic

TOPIC ATM 11 — HOLDING

Subtopic ATM 11.1 — General holding procedures

Subtopic ATM 11.2 — Approaching aircraft

SUBJECT 4: METEOROLOGY

TOPIC MET 1 — METEOROLOGICAL PHENOMENA

Subtopic MET 1.1 — Meteorological phenomena

TOPIC MET 2 — SOURCES OF METEOROLOGICAL DATA

Subtopic MET 2.1 — Sources of meteorological information

SUBJECT 5: NAVIGATION

TOPIC NAV 1 — MAPS AND AERONAUTICAL CHARTS

Subtopic NAV 1.1 — Maps and charts

TOPIC NAV 2 — INSTRUMENT NAVIGATION

Subtopic NAV 2.1 — Navigational systems

Subtopic NAV 2.2 — Stabilised approach

Subtopic NAV 2.3 — Instrument departures and arrivals

Subtopic NAV 2.4 — Navigational assistance

Subtopic NAV 2.5 — Satellite-based systems

Subtopic NAV 2.6 — PBN applications

SUBJECT 6: AIRCRAFT

TOPIC ACFT 1 — AIRCRAFT INSTRUMENTS

Subtopic ACFT 1.1 — Aircraft instruments

TOPIC ACFT 2 — AIRCRAFT CATEGORIES

Subtopic ACFT 2.1 — Wake turbulence

Subtopic ACFT 2.2 — Application of ICAO approach categories

TOPIC ACFT 3 — FACTORS AFFECTING AIRCRAFT PERFORMANCE

Subtopic ACFT 3.1 — Climb factors

Subtopic ACFT 3.2 — Cruise factors

Subtopic ACFT 3.3 — Descent and initial approach factors

Subtopic ACFT 3.4 — Final approach and landing factors

Subtopic ACFT 3.5 — Economic factors

Subtopic ACFT 3.6 — Environmental factors

TOPIC ACFT 4 — AIRCRAFT DATA

Subtopic ACFT 4.1 — Performance data

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

TOPIC HUM 1 — PSYCHOLOGICAL FACTORS

Subtopic HUM 1.1 — Cognitive

TOPIC HUM 2 — MEDICAL AND PHYSIOLOGICAL FACTORS

Subtopic HUM 2.1 — Fatigue

Subtopic HUM 2.2 — Fitness

TOPIC HUM 3 — SOCIAL AND ORGANISATIONAL FACTORS

Subtopic HUM 3.1 — Team resource management (TRM)

Subtopic HUM 3.2 — Teamwork and team roles

Subtopic HUM 3.3 — Responsible behaviour

TOPIC HUM 4 — STRESS

Subtopic HUM 4.1 — Stress

Subtopic HUM 4.2 — Stress management

TOPIC HUM 5 — HUMAN ERROR

Subtopic HUM 5.1 — Human error

Subtopic HUM 5.2 — Violation of rules

TOPIC HUM 6 — COLLABORATIVE WORK

Subtopic HUM 6.1 — Communication

Subtopic HUM 6.2 — Collaborative work within the same area of responsibility

Subtopic HUM 6.3 — Collaborative work between different areas of responsibility

Subtopic HUM 6.4 — Controller/pilot cooperation

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

TOPIC EQPS 1 — VOICE COMMUNICATIONS

Subtopic EQPS 1.1 — Radio communications

Subtopic EQPS 1.2 — Other voice communications

TOPIC EQPS 2 — AUTOMATION IN ATS

Subtopic EQPS 2.1 — Aeronautical fixed telecommunication network (AFTN)

Subtopic EQPS 2.2 — Automatic data interchange

TOPIC EQPS 3 — CONTROLLER WORKING POSITION

Subtopic EQPS 3.1 — Operation and monitoring of equipment

Subtopic EQPS 3.2 — Situation displays and information systems

Subtopic EQPS 3.3 — Flight data systems

TOPIC EQPS 4 — FUTURE EQUIPMENT

Subtopic EQPS 4.1 — New developments

TOPIC EQPS 5 — EQUIPMENT AND SYSTEMS LIMITATIONS AND DEGRADATION

Subtopic EQPS 5.1 — Reaction to limitations

Subtopic EQPS 5.2 — Communication equipment degradation

Subtopic EQPS 5.3 — Navigational equipment degradation

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

TOPIC PEN 1 — FAMILIARISATION

Subtopic PEN 1.1 — Study visit to approach control unit

TOPIC PEN 2 — AIRSPACE USERS

Subtopic PEN 2.1 — Contributors to civil ATS operations

Subtopic PEN 2.2 — Contributors to military ATS operations

TOPIC PEN 3 — CUSTOMER RELATIONS

Subtopic PEN 3.1 — Provision of services and user requirements

TOPIC PEN 4 — ENVIRONMENTAL PROTECTION

Subtopic PEN 4.1 — Environmental protection

SUBJECT 10: ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

TOPIC ABES 1 — ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS (ABES)

Subtopic ABES 1.1 — Overview of ABES

TOPIC ABES 2 — SKILLS IMPROVEMENT

Subtopic ABES 2.1 — Communication effectiveness

Subtopic ABES 2.2 — Avoidance of mental overload

Subtopic ABES 2.3 — Air/ground cooperation

TOPIC ABES 3 — PROCEDURES FOR ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

Subtopic ABES 3.1 — Application of procedures for ABES

Subtopic ABES 3.2 — Radio failure

Subtopic ABES 3.3 — Unlawful interference and aircraft bomb threat

Subtopic ABES 3.4 — Strayed or unidentified aircraft

Subtopic ABES 3.5 — Diversions

SUBJECT 11: AERODROMES

TOPIC AGA 1 — AERODROME DATA, LAYOUT AND COORDINATION

Subtopic AGA 1.1 — Definitions

Subtopic AGA 1.2 — Coordination

TOPIC AGA 2 — MOVEMENT AREA

Subtopic AGA 2.1 — Movement area

Subtopic AGA 2.2 — Manoeuvring area

Subtopic AGA 2.3 — Runways

TOPIC AGA 3 — OBSTACLES

Subtopic AGA 3.1 — Obstacle-free airspace around aerodromes

TOPIC AGA 4 — MISCELLANEOUS EQUIPMENT

Subtopic AGA 4.1 — Location

Appendix 6 of Annex I
AREA CONTROL PROCEDURAL RATING (ACP) (Reference: Annex I — PART ATCO
Subpart D, Section 2, ATCO.D.010(a)(2)(iv))

TABLE OF CONTENTS

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

SUBJECT 2: AVIATION LAW

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

SUBJECT 4: METEOROLOGY

SUBJECT 5: NAVIGATION

SUBJECT 6: AIRCRAFT

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

SUBJECT 10: ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE TOPIC INTR 1 — COURSE MANAGEMENT

Subtopic INTR 1.1 — Course introduction

Subtopic INTR 1.2 — Course administration

Subtopic INTR 1.3 — Study material and training documentation

TOPIC INTR 2 — INTRODUCTION TO THE ATC TRAINING COURSE

Subtopic INTR 2.1 — Course content and organisation

Subtopic INTR 2.2 — Training ethos

Subtopic INTR 2.3 — Assessment process

SUBJECT 2: AVIATION LAW

TOPIC LAW 1 — ATCO LICENSING/CERTIFICATE OF COMPETENCE

Subtopic LAW 1.1 — Privileges and conditions

TOPIC LAW 2 — RULES AND REGULATIONS

Subtopic LAW 2.1 — Reports

Subtopic LAW 2.2 — Airspace

TOPIC LAW 3 — ATC SAFETY MANAGEMENT

Subtopic LAW 3.1 — Feedback process

Subtopic LAW 3.2 — Safety Investigation

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

TOPIC ATM 1 — PROVISION OF SERVICES

Subtopic ATM 1.1 — Air traffic control (ATC) service

Subtopic ATM 1.2 — Flight information service (FIS)

Subtopic ATM 1.3 — Alerting service (ALRS)

Subtopic ATM 1.4 — ATS system capacity and air traffic flow management

Subtopic ATM 1.5 — Airspace management (ASM)

TOPIC ATM 2 — COMMUNICATION

Subtopic ATM 2.1 — Effective communication

TOPIC ATM 3 — ATC CLEARANCES AND ATC INSTRUCTIONS

Subtopic ATM 3.1 — ATC clearances

Subtopic ATM 3.2 — ATC instructions

TOPIC ATM 4 — COORDINATION

Subtopic ATM 4.1 — Necessity for coordination

Subtopic ATM 4.2 — Tools and methods for coordination

Subtopic ATM 4.3 — Coordination procedures

TOPIC ATM 5 — ALTIMETRY AND LEVEL ALLOCATION

Subtopic ATM 5.1 — Altimetry

Subtopic ATM 5.2 — Terrain clearance

TOPIC ATM 6 — SEPARATIONS

Subtopic ATM 6.1 — Vertical separation

Subtopic ATM 6.2 — Horizontal separation

TOPIC ATM 7 — AIRBORNE COLLISION AVOIDANCE SYSTEMS AND GROUND-BASED SAFETY NETS

Subtopic ATM 7.1 — Airborne collision avoidance systems

TOPIC ATM 8 — DATA DISPLAY

Subtopic ATM 8.1 — Data management

TOPIC ATM 9 — OPERATIONAL ENVIRONMENT (SIMULATED)

Subtopic ATM 9.1 — Integrity of the operational environment

Subtopic ATM 9.2 — Verification of the currency of operational procedures

Subtopic ATM 9.3 — Handover-takeover

TOPIC ATM 10 — PROVISION OF CONTROL SERVICE

Subtopic ATM 10.1 — Responsibility and processing of information

Subtopic ATM 10.2 — Area control

Subtopic ATM 10.3 — Traffic management process

Subtopic ATM 10.4 — Handling traffic

TOPIC ATM 11 — HOLDING

Subtopic ATM 11.1 — General holding procedures

Subtopic ATM 11.2 — Holding aircraft

SUBJECT 4: METEOROLOGY

TOPIC MET 1 — METEOROLOGICAL PHENOMENA

Subtopic MET 1.1 — Meteorological phenomena

TOPIC MET 2 — SOURCES OF METEOROLOGICAL DATA

Subtopic MET 2.1 — Sources of meteorological information

SUBJECT 5: NAVIGATION

TOPIC NAV 1 — MAPS AND AERONAUTICAL CHARTS

Subtopic NAV 1.1 — Maps and charts

TOPIC NAV 2 — INSTRUMENT NAVIGATION

Subtopic NAV 2.1 — Navigational systems

Subtopic NAV 2.2 — Navigational assistance

Subtopic NAV 2.3 — PBN applications

SUBJECT 6: AIRCRAFT

TOPIC ACFT 1 — AIRCRAFT INSTRUMENTS

Subtopic ACFT 1.1 — Aircraft instruments

TOPIC ACFT 2 — AIRCRAFT CATEGORIES

Subtopic ACFT 2.1 — Wake turbulence

TOPIC ACFT 3 — FACTORS AFFECTING AIRCRAFT PERFORMANCE

Subtopic ACFT 3.1 — Climb factors

Subtopic ACFT 3.2 — Cruise factors

Subtopic ACFT 3.3 — Descent factors

Subtopic ACFT 3.4 — Economic factors

Subtopic ACFT 3.5 — Environmental factors

TOPIC ACFT 4 — AIRCRAFT DATA

Subtopic ACFT 4.1 — Performance data

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

TOPIC HUM 1 — PSYCHOLOGICAL FACTORS

Subtopic HUM 1.1 — Cognitive

TOPIC HUM 2 — MEDICAL AND PHYSIOLOGICAL FACTORS

Subtopic HUM 2.1 — Fatigue

Subtopic HUM 2.2 — Fitness

TOPIC HUM 3 — SOCIAL AND ORGANISATIONAL FACTORS

Subtopic HUM 3.1 — Team resource management (TRM)

Subtopic HUM 3.2 — Teamwork and team roles

Subtopic HUM 3.3 — Responsible behaviour

TOPIC HUM 4 — STRESS Subtopic HUM 4.1 — Stress

Subtopic HUM 4.2 — Stress management

TOPIC HUM 5 — HUMAN ERROR

Subtopic HUM 5.1 — Human error

Subtopic HUM 5.2 — Violation of rules

TOPIC HUM 6 — COLLABORATIVE WORK Subtopic HUM 6.1 — Communication

Subtopic HUM 6.2 — Collaborative work within the same area of responsibility

Subtopic HUM 6.3 — Collaborative work between different areas of responsibility

Subtopic HUM 6.4 — Controller/pilot cooperation

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

TOPIC EQPS 1 — VOICE COMMUNICATIONS

Subtopic EQPS 1.1 — Radio communications

Subtopic EQPS 1.2 — Other voice communications

TOPIC EQPS 2 — AUTOMATION IN ATS

Subtopic EQPS 2.1 — Aeronautical fixed telecommunication network (AFTN)

Subtopic EQPS 2.2 — Automatic data interchange

TOPIC EQPS 3 — CONTROLLER WORKING POSITION

Subtopic EQPS 3.1 — Operation and monitoring of equipment

Subtopic EQPS 3.2 — Situation displays and information systems

Subtopic EQPS 3.3 — Flight data systems

TOPIC EQPS 4 — FUTURE EQUIPMENT

Subtopic EQPS 4.1 — New developments

TOPIC EQPS 5 — EQUIPMENT AND SYSTEMS LIMITATIONS AND DEGRADATION

Subtopic EQPS 5.1 — Reaction to limitations

Subtopic EQPS 5.2 — Communication equipment degradation

Subtopic EQPS 5.3 — Navigational equipment degradation

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

TOPIC PEN 1 — FAMILIARISATION

Subtopic PEN 1.1 — Study visit to area control centre

TOPIC PEN 2 — AIRSPACE USERS

Subtopic PEN 2.1 — Contributors to civil ATS operations

Subtopic PEN 2.2 — Contributors to military ATS operations

TOPIC PEN 3 — CUSTOMER RELATIONS

Subtopic PEN 3.1 — Provision of services and user requirements

TOPIC PEN 4 — ENVIRONMENTAL PROTECTION

Subtopic PEN 4.1 — Environmental protection

SUBJECT 10: ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

TOPIC ABES 1 — ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS (ABES)

Subtopic ABES 1.1 — Overview of ABES

TOPIC ABES 2 — SKILLS IMPROVEMENT

Subtopic ABES 2.1 — Communication effectiveness

Subtopic ABES 2.2 — Avoidance of mental overload

Subtopic ABES 2.3 — Air/ground cooperation

TOPIC ABES 3 — PROCEDURES FOR ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

Subtopic ABES 3.1 — Application of procedures for ABES

Subtopic ABES 3.2 — Radio failure

Subtopic ABES 3.3 — Unlawful interference and aircraft bomb threat

Subtopic ABES 3.4 — Strayed or unidentified aircraft

Subtopic ABES 3.5 — Diversions

Appendix 7 of Annex I

**APPROACH CONTROL SURVEILLANCE RATING (APS) (Reference: Annex I — PART
ATCO Subpart D, Section 2, ATCO.D.010(a)(2)(v))**

TABLE OF CONTENTS

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

SUBJECT 2: AVIATION LAW

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

SUBJECT 4: METEOROLOGY

SUBJECT 5: NAVIGATION

SUBJECT 6: AIRCRAFT

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

SUBJECT 10: ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

SUBJECT 11: AERODROMES

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

TOPIC INTR 1 — COURSE MANAGEMENT

Subtopic INTR 1.1 — Course introduction

Subtopic INTR 1.2 — Course administration

Subtopic INTR 1.3 — Study material and training documentation

TOPIC INTR 2 — INTRODUCTION TO THE ATC TRAINING COURSE

Subtopic INTR 2.1 — Course content and organisation

Subtopic INTR 2.2 — Training ethos

Subtopic INTR 2.3 — Assessment process

SUBJECT 2: AVIATION LAW

TOPIC LAW 1 — ATCO LICENSING/CERTIFICATE OF COMPETENCE

Subtopic LAW 1.1 — Privileges and conditions

TOPIC LAW 2 — RULES AND REGULATIONS

Subtopic LAW 2.1 — Reports

Subtopic LAW 2.2 — Airspace

TOPIC LAW 3 — ATC SAFETY MANAGEMENT

Subtopic LAW 3.1 — Feedback process

Subtopic LAW 3.2 — Safety Investigation

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

TOPIC ATM 1 — PROVISION OF SERVICES

Subtopic ATM 1.1 — Air traffic control (ATC) service

Subtopic ATM 1.2 — Flight information service (FIS)

Subtopic ATM 1.3 — Alerting service (ALRS)

Subtopic ATM 1.4 — ATS system capacity and air traffic flow management

Subtopic ATM 1.5 — Airspace management (ASM)

TOPIC ATM 2 — COMMUNICATION

Subtopic ATM 2.1 — Effective communication

TOPIC ATM 3 — ATC CLEARANCES AND ATC INSTRUCTIONS

Subtopic ATM 3.1 — ATC clearances

Subtopic ATM 3.2 — ATC instructions

TOPIC ATM 4 — COORDINATION

Subtopic ATM 4.1 — Necessity for coordination

Subtopic ATM 4.2 — Tools and methods for coordination

Subtopic ATM 4.3 — Coordination procedures

TOPIC ATM 5 — ALTIMETRY AND LEVEL ALLOCATION

Subtopic ATM 5.1 — Altimetry

Subtopic ATM 5.2 — Terrain clearance

TOPIC ATM 6 — SEPARATIONS

Subtopic ATM 6.1 — Vertical separation

Subtopic ATM 6.2 — Longitudinal separation in a surveillance environment

Subtopic ATM 6.3 — Delegation of separation

Subtopic ATM 6.4 — Wake turbulence distance-based separation

Subtopic ATM 6.5 — Separation based on ATS surveillance systems

TOPIC ATM 7 — AIRBORNE COLLISION AVOIDANCE SYSTEMS AND GROUND-BASED SAFETY NETS

Subtopic ATM 7.1 — Airborne collision avoidance systems

Subtopic ATM 7.2 — Ground-based safety nets

TOPIC ATM 8 — DATA DISPLAY

Subtopic ATM 8.1 — Data management

TOPIC ATM 9 — OPERATIONAL ENVIRONMENT (SIMULATED)

Subtopic ATM 9.1 — Integrity of the operational environment

Subtopic ATM 9.2 — Verification of the currency of operational procedures

Subtopic ATM 9.3 — Handover-takeover

TOPIC ATM 10 — PROVISION OF CONTROL SERVICE

Subtopic ATM 10.1 — Responsibility and processing of information

Subtopic ATM 10.2 — ATS surveillance service

Subtopic ATM 10.3 — Traffic management process

Subtopic ATM 10.4 — Handling traffic

Subtopic ATM 10.5 — Control service with advanced system support

TOPIC ATM 11 — HOLDING

Subtopic ATM 11.1 — General holding procedures
Subtopic ATM 11.2 — Approaching aircraft
Subtopic ATM 11.3 — Holding in a surveillance environment

TOPIC ATM 12 — IDENTIFICATION

Subtopic ATM 12.1 — Establishment of identification
Subtopic ATM 12.2 — Maintenance of identification
Subtopic ATM 12.3 — Loss of identity
Subtopic ATM 12.4 — Position Information
Subtopic ATM 12.5 — Transfer of identity

SUBJECT 4: METEOROLOGY

TOPIC MET 1 — METEOROLOGICAL PHENOMENA

Subtopic MET 1.1 — Meteorological phenomena

TOPIC MET 2 — SOURCES OF METEOROLOGICAL DATA

Subtopic MET 2.1 — Sources of meteorological information

SUBJECT 5: NAVIGATION

TOPIC NAV 1 — MAPS AND AERONAUTICAL CHARTS

Subtopic NAV 1.1 — Maps and charts

TOPIC NAV 2 — INSTRUMENT NAVIGATION

Subtopic NAV 2.1 — Navigational systems
Subtopic NAV 2.2 — Stabilised approach
Subtopic NAV 2.3 — Instrument departures and arrivals
Subtopic NAV 2.4 — Navigational assistance
Subtopic NAV 2.5 — Satellite-based systems
Subtopic NAV 2.6 — PBN applications

SUBJECT 6: AIRCRAFT

TOPIC ACFT 1 — AIRCRAFT INSTRUMENTS

Subtopic ACFT 1.1 — Aircraft instruments

TOPIC ACFT 2 — AIRCRAFT CATEGORIES

Subtopic ACFT 2.1 — Wake turbulence
Subtopic ACFT 2.2 — Application of ICAO approach categories

TOPIC ACFT 3 — FACTORS AFFECTING AIRCRAFT PERFORMANCE

Subtopic ACFT 3.1 — Climb factors

- Subtopic ACFT 3.2 — Cruise factors
- Subtopic ACFT 3.3 — Descent and initial approach factors
- Subtopic ACFT 3.4 — Final approach and landing factors
- Subtopic ACFT 3.5 — Economic factors
- Subtopic ACFT 3.6 — Environmental factors

TOPIC ACFT 4 — AIRCRAFT DATA

- Subtopic ACFT 4.1 — Performance data

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

TOPIC HUM 1 — PSYCHOLOGICAL FACTORS

- Subtopic HUM 1.1 — Cognitive

TOPIC HUM 2 — MEDICAL AND PHYSIOLOGICAL FACTORS

- Subtopic HUM 2.1 — Fatigue

- Subtopic HUM 2.2 — Fitness

TOPIC HUM 3 — SOCIAL AND ORGANISATIONAL FACTORS

- Subtopic HUM 3.1 — Team resource management (TRM)

- Subtopic HUM 3.2 — Teamwork and team roles

- Subtopic HUM 3.3 — Responsible behaviour

TOPIC HUM 4 — STRESS

- Subtopic HUM 4.1 — Stress

- Subtopic HUM 4.2 — Stress management

TOPIC HUM 5 — HUMAN ERROR

- Subtopic HUM 5.1 — Human error

- Subtopic HUM 5.2 — Violation of rules

TOPIC HUM 6 — COLLABORATIVE WORK

- Subtopic HUM 6.1 — Communication

- Subtopic HUM 6.2 — Collaborative work within the same area of responsibility

- Subtopic HUM 6.3 — Collaborative work between different areas of responsibility

- Subtopic HUM 6.4 — Controller/pilot cooperation

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

TOPIC EQPS 1 — VOICE COMMUNICATIONS

- Subtopic EQPS 1.1 — Radio communications

- Subtopic EQPS 1.2 — Other voice communications

TOPIC EQPS 2 — AUTOMATION IN ATS

Subtopic EQPS 2.1 — Aeronautical fixed telecommunication network (AFTN)

Subtopic EQPS 2.2 — Automatic data interchange

TOPIC EQPS 3 — CONTROLLER WORKING POSITION

Subtopic EQPS 3.1 — Operation and monitoring of equipment

Subtopic EQPS 3.2 — Situation displays and information systems

Subtopic EQPS 3.3 — Flight data systems

Subtopic EQPS 3.4 — Use of ATS surveillance system

Subtopic EQPS 3.5 — Advanced systems

TOPIC EQPS 4 — FUTURE EQUIPMENT

Subtopic EQPS 4.1 — New developments

TOPIC EQPS 5 — EQUIPMENT AND SYSTEMS LIMITATIONS AND DEGRADATION

Subtopic EQPS 5.1 — Reaction to limitations

Subtopic EQPS 5.2 — Communication equipment degradation

Subtopic EQPS 5.3 — Navigational equipment degradation

Subtopic EQPS 5.4 — Surveillance equipment degradation

Subtopic EQPS 5.5 — ATC processing system degradation

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

TOPIC PEN 1 — FAMILIARISATION

Subtopic PEN 1.1 — Study visit to approach control unit

TOPIC PEN 2 — AIRSPACE USERS

Subtopic PEN 2.1 — Contributors to civil ATS operations

Subtopic PEN 2.2 — Contributors to military ATS operations

TOPIC PEN 3 — CUSTOMER RELATIONS

Subtopic PEN 3.1 — Provision of services and user requirements

TOPIC PEN 4 — ENVIRONMENTAL PROTECTION

Subtopic PEN 4.1 — Environmental protection

SUBJECT 10: ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

TOPIC ABES 1 — ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS (ABES)

Subtopic ABES 1.1 — Overview of ABES

TOPIC ABES 2 — SKILLS IMPROVEMENT

Subtopic ABES 2.1 — Communication effectiveness

Subtopic ABES 2.2 — Avoidance of mental overload

Subtopic ABES 2.3 — Air/ground cooperation

TOPIC ABES 3 — PROCEDURES FOR ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

Subtopic ABES 3.1 — Application of procedures for ABES

Subtopic ABES 3.2 — Radio failure

Subtopic ABES 3.3 — Unlawful interference and aircraft bomb threat

Subtopic ABES 3.4 — Strayed or unidentified aircraft

Subtopic ABES 3.5 — Diversions

Subtopic ABES 3.6 — Transponder failure

SUBJECT 11: AERODROMES

TOPIC AGA 1 — AERODROME DATA, LAYOUT AND COORDINATION

Subtopic AGA 1.1 — Definitions

Subtopic AGA 1.2 — Coordination

TOPIC AGA 2 — MOVEMENT AREA

Subtopic AGA 2.1 — Movement area

Subtopic AGA 2.2 — Manoeuvring area

Subtopic AGA 2.3 — Runways

TOPIC AGA 3 — OBSTACLES

Subtopic AGA 3.1 — Obstacle-free airspace around aerodromes

TOPIC AGA 4 — MISCELLANEOUS EQUIPMENT

Subtopic AGA 4.1 — Location

Appendix 8 of Annex I

AREA CONTROL SURVEILLANCE RATING (ACS) (Reference: Annex I — PART ATCO Subpart D, Section 2, ATCO.D.010(a)(2)(vi))

TABLE OF CONTENTS

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

SUBJECT 2: AVIATION LAW

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

SUBJECT 4: METEOROLOGY

SUBJECT 5: NAVIGATION

SUBJECT 6: AIRCRAFT

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

SUBJECT 10: ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

SUBJECT 1: INTRODUCTION TO THE COURSE

TOPIC INTR 1 — COURSE MANAGEMENT

Subtopic INTR 1.1 — Course introduction

Subtopic INTR 1.2 — Course administration

Subtopic INTR 1.3 — Study material and training documentation

TOPIC INTR 2 — INTRODUCTION TO THE ATC TRAINING COURSE

Subtopic INTR 2.1 — Course content and organisation

Subtopic INTR 2.2 — Training ethos

Subtopic INTR 2.3 — Assessment process

SUBJECT 2: AVIATION LAW

TOPIC LAW 1 — ATCO LICENSING/CERTIFICATE OF COMPETENCE

Subtopic LAW 1.1 — Privileges and conditions

TOPIC LAW 2 — RULES AND REGULATIONS

Subtopic LAW 2.1 — Reports

Subtopic LAW 2.2 — Airspace

TOPIC LAW 3 — ATC SAFETY MANAGEMENT

Subtopic LAW 3.1 — Feedback process

Subtopic LAW 3.2 — Safety Investigation

SUBJECT 3: AIR TRAFFIC MANAGEMENT

TOPIC ATM 1 — PROVISION OF SERVICES

Subtopic ATM 1.1 — Air traffic control (ATC) service

Subtopic ATM 1.2 — Flight information service (FIS)

Subtopic ATM 1.3 — Alerting service (ALRS)

Subtopic ATM 1.4 — ATS system capacity and air traffic flow management

Subtopic ATM 1.5 — Airspace management (ASM)

TOPIC ATM 2 — COMMUNICATION

Subtopic ATM 2.1 — Effective communication

TOPIC ATM 3 — ATC CLEARANCES AND ATC INSTRUCTIONS

Subtopic ATM 3.1 — ATC clearances

Subtopic ATM 3.2 — ATC instructions

TOPIC ATM 4 — COORDINATION

Subtopic ATM 4.1 — Necessity for coordination

Subtopic ATM 4.2 — Tools and methods for coordination

Subtopic ATM 4.3 — Coordination procedures

TOPIC ATM 5 — ALTIMETRY AND LEVEL ALLOCATION

Subtopic ATM 5.1 — Altimetry

Subtopic ATM 5.2 — Terrain clearance

TOPIC ATM 6 — SEPARATIONS

Subtopic ATM 6.1 — Vertical separation

Subtopic ATM 6.2 — Longitudinal separation in a surveillance environment

Subtopic ATM 6.3 — Wake turbulence distance-based separation

Subtopic ATM 6.4 — Separation based on ATS surveillance systems

TOPIC ATM 7 — AIRBORNE COLLISION AVOIDANCE SYSTEMS AND GROUND-BASED SAFETY NETS

Subtopic ATM 7.1 — Airborne collision avoidance systems

Subtopic ATM 7.2 — Ground-based safety nets

TOPIC ATM 8 — DATA DISPLAY

Subtopic ATM 8.1 — Data management

TOPIC ATM 9 — OPERATIONAL ENVIRONMENT (SIMULATED)

Subtopic ATM 9.1 — Integrity of the operational environment

Subtopic ATM 9.2 — Verification of the currency of operational procedures

Subtopic ATM 9.3 — Handover-takeover

TOPIC ATM 10 — PROVISION OF CONTROL SERVICE

Subtopic ATM 10.1 — Responsibility and processing of information

Subtopic ATM 10.2 — ATS surveillance service

Subtopic ATM 10.3 — Traffic management process

Subtopic ATM 10.4 — Handling traffic

Subtopic ATM 10.5 — Control service with advanced system support

TOPIC ATM 11 — HOLDING

Subtopic ATM 11.1 — General holding procedures

Subtopic ATM 11.2 — Holding aircraft

Subtopic ATM 11.3 — Holding in a surveillance environment

TOPIC ATM 12 — IDENTIFICATION Subtopic ATM 12.1 — Establishment of identification

Subtopic ATM 12.2 — Maintenance of identification

Subtopic ATM 12.3 — Loss of identity

Subtopic ATM 12.4 — Position Information

Subtopic ATM 12.5 — Transfer of identity

SUBJECT 4: METEOROLOGY

TOPIC MET 1 — METEOROLOGICAL PHENOMENA

Subtopic MET 1.1 — Meteorological phenomena

TOPIC MET 2 — SOURCES OF METEOROLOGICAL DATA

Subtopic MET 2.1 — Sources of meteorological information

SUBJECT 5: NAVIGATION

TOPIC NAV 1 — MAPS AND AERONAUTICAL CHARTS

Subtopic NAV 1.1 — Maps and charts

TOPIC NAV 2 — INSTRUMENT NAVIGATION

Subtopic NAV 2.1 — Navigational systems

Subtopic NAV 2.2 — Navigational assistance

Subtopic NAV 2.3 — PBN applications

SUBJECT 6: AIRCRAFT

TOPIC ACFT 1 — AIRCRAFT INSTRUMENTS

Subtopic ACFT 1.1 — Aircraft instruments

TOPIC ACFT 2 — AIRCRAFT CATEGORIES

Subtopic ACFT 2.1 — Wake turbulence

TOPIC ACFT 3 — FACTORS AFFECTING AIRCRAFT PERFORMANCE

Subtopic ACFT 3.1 — Climb factors
Subtopic ACFT 3.2 — Cruise factors
Subtopic ACFT 3.3 — Descent factors
Subtopic ACFT 3.4 — Economic factors
Subtopic ACFT 3.5 — Environmental factors

TOPIC ACFT 4 — AIRCRAFT DATA

Subtopic ACFT 4.1 — Performance data

SUBJECT 7: HUMAN FACTORS

TOPIC HUM 1 — PSYCHOLOGICAL FACTORS

Subtopic HUM 1.1 — Cognitive

TOPIC HUM 2 — MEDICAL AND PHYSIOLOGICAL FACTORS

Subtopic HUM 2.1 — Fatigue

Subtopic HUM 2.2 — Fitness

TOPIC HUM 3 — SOCIAL AND ORGANISATIONAL FACTORS

Subtopic HUM 3.1 — Team resource management (TRM)

Subtopic HUM 3.2 — Teamwork and team roles

Subtopic HUM 3.3 — Responsible behaviour

TOPIC HUM 4 — STRESS

Subtopic HUM 4.1 — Stress

Subtopic HUM 4.2 — Stress management

TOPIC HUM 5 — HUMAN ERROR

Subtopic HUM 5.1 — Human error

Subtopic HUM 5.2 — Violation of rules

TOPIC HUM 6 — COLLABORATIVE WORK

Subtopic HUM 6.1 — Communication

Subtopic HUM 6.2 — Collaborative work within the same area of responsibility

Subtopic HUM 6.3 — Collaborative work between different areas of responsibility

Subtopic HUM 6.4 — Controller/pilot cooperation

SUBJECT 8: EQUIPMENT AND SYSTEMS

TOPIC EQPS 1 — VOICE COMMUNICATIONS

Subtopic EQPS 1.1 — Radio communications

Subtopic EQPS 1.2 — Other voice communications

TOPIC EQPS 2 — AUTOMATION IN ATS

Subtopic EQPS 2.1 — Aeronautical fixed telecommunication network (AFTN)

Subtopic EQPS 2.2 — Automatic data interchange

TOPIC EQPS 3 — CONTROLLER WORKING POSITION

Subtopic EQPS 3.1 — Operation and monitoring of equipment

Subtopic EQPS 3.2 — Situation displays and information systems

Subtopic EQPS 3.3 — Flight data systems

Subtopic EQPS 3.4 — Use of ATS surveillance system

Subtopic EQPS 3.5 — Advanced systems

TOPIC EQPS 4 — FUTURE EQUIPMENT

Subtopic EQPS 4.1 — New developments

TOPIC EQPS 5 — EQUIPMENT AND SYSTEMS LIMITATIONS AND DEGRADATION

Subtopic EQPS 5.1 — Reaction to limitations

Subtopic EQPS 5.2 — Communication equipment degradation

Subtopic EQPS 5.3 — Navigational equipment degradation

Subtopic EQPS 5.4 — Surveillance equipment degradation

Subtopic EQPS 5.5 — ATC processing system degradation

SUBJECT 9: PROFESSIONAL ENVIRONMENT

TOPIC PEN 1 — FAMILIARISATION

Subtopic PEN 1.1 — Study visit to area control centre

TOPIC PEN 2 — AIRSPACE USERS

Subtopic PEN 2.1 — Contributors to civil ATS operations

Subtopic PEN 2.2 — Contributors to military ATS operations

TOPIC PEN 3 — CUSTOMER RELATIONS

Subtopic PEN 3.1 — Provision of services and user requirements

TOPIC PEN 4 — ENVIRONMENTAL PROTECTION

Subtopic PEN 4.1 — Environmental protection

SUBJECT 10: ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

TOPIC ABES 1 — ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS (ABES)

Subtopic ABES 1.1 — Overview of ABES

TOPIC ABES 2 — SKILLS IMPROVEMENT

Subtopic ABES 2.1 — Communication effectiveness

Subtopic ABES 2.2 — Avoidance of mental overload

Subtopic ABES 2.3 — Air/ground cooperation

TOPIC ABES 3 — PROCEDURES FOR ABNORMAL AND EMERGENCY SITUATIONS

Subtopic ABES 3.1 — Application of procedures for ABES

Subtopic ABES 3.2 — Radio failure

Subtopic ABES 3.3 — Unlawful interference and aircraft bomb threat

Subtopic ABES 3.4 — Strayed or unidentified aircraft

Subtopic ABES 3.5 — Diversions

Subtopic ABES 3.6 — Transponder failure

Appendix 1 of Annex II
Format for licence
AIR TRAFFIC CONTROLLER LICENCE

The air traffic controller licence issued in accordance with this Regulation shall conform to the following specifications:

(g) Content. The item number shall always be printed in association with the item heading. Items I to XI are the 'permanent' items, and items XII to XIV are the 'variable' items which may appear on a separate or detachable part of the main form as prescribed below. Any separate or detachable part shall be clearly identifiable as part of the licence.

5. Permanent items:

- XXIII. State of licence issue;
- XXIV. title of licence;
- XXV. serial number of the licence with the United Nations (UN) country code of the State of licence issue and followed by '(Student) ATCO Licence' and a code of numbers and/or letters in Arabic numerals and in Latin script;
- XXVI. name of holder in full (in Latin script, even if the script of the national language(s) is other than Latin);
- (IVa). date of birth;
- XXVII. holder's address, if required by the competent authority;
- XXVIII. nationality of holder;
- XXIX. signature of holder;
- XXX. competent authority;
- XXXI. certification of validity and authorisation for the privileges granted, including the dates when they were first issued;
- XXXII. signature of officer issuing the licence and the date of such issue;
- XXXIII. seal or stamp of the competent authority.

6. Variable items:

- XII. ratings and endorsements with expiry dates;
  - XIII. remarks: language proficiency endorsements; and
  - XIV. any other details required by the competent authority.
- (h) The licence shall be accompanied by a valid medical certificate, except when only STDI privileges are exercised.
- (i) Material. First quality paper and/or other suitable material, including plastic cards, shall be used to prevent or readily show any alterations or erasures. Any entries or deletions in the form will be clearly authorised by the competent authority.

Language. Licences shall be written in English and in the official languages of the Republic of Kosovo.

<p>Competent authority's name and logo (English and any language(s) determined by the competent authority)</p> <p>EUROPEAN UNION (English only)</p> <p>(STUDENT) AIR TRAFFIC CONTROLLER LICENCE</p> <p>[English and any language(s) determined by the competent authority]</p> <p>Issued in accordance with Commission Regulation (EU) 2015/340</p> <p>This licence complies with the ICAO Standards</p> <p>[English and any language(s) determined by the competent authority]</p> <p>EASA Form 152 — Issue 1</p>	<p>Requirements ⁽¹⁾</p> <p>'European Union' to be deleted for non-EU Member States.</p> <p>The size of each page shall be one-eighth A4.</p>
--	---

I	State of issue:	Requirements:
II	Title of licence:	
III	Serial number of the licence:	The serial number of the licence will always start with the UN country code of the State of the licence issue followed by '(Student) ATCO Licence'.
IV	Name of the holder in full:	
IVa	Date of birth:	Standard date format is to be used, i.e. day/month/year in full (e.g., 31.01.2010)
XIV	Place of birth:	
V	Holder's address, if desired by the competent authority: Street, town, area, postal code	
VI	Nationality of holder:	Indicated by the UN country code of the State
VII	Signature of holder:	
VIII	Competent Authority:	
X	Signature of officer issuing the licence and date of issue	
XI	Seal or stamp of issuing competent authority	

IX

Validity of privileges:

The holder is entitled to exercise the privileges of the following rating(s) and rating endorsement(s), when validated:

<i>Rating(s)</i>	<i>Date of first issue</i>

<i>Rating endorsement(s)</i>	<i>Date of first issue</i>

Requirements:

English and any language(s) determined by the competent authority.

The date of first issue of a rating and/or rating endorsement shall be the date of successful completion of the training relevant to that rating and/or rating endorsement.

Abbreviations

Air traffic controller ratings		Requirements: N/A
ADV	Aerodrome Control Visual	
ADI	Aerodrome Control Instrument	
APP	Approach Control Procedural	
APS	Approach Control Surveillance	
ACP	Area Control Procedural	
ACS	Area Control Surveillance	
Rating endorsements		
AIR	Air Control	
GMC	Ground Movement Control	
TWR	Tower Control	
GMS	Ground Movement Surveillance	
RAD	Aerodrome Radar Control	
PAR	Precision Approach Radar	
SRA	Surveillance Radar Approach	
TCL	Terminal Control	
OCN	Oceanic Control	
Licence endorsements		
OJTI	On-the-job training instructor	
STDI	Synthetic training device instructor	
Assessor	Assessor	

Appendix 2 of Annex II

CERTIFICATE FOR AIR TRAFFIC CONTROLLER TRAINING ORGANISATIONS (ATCO TOs)

European Union (1)

Competent authority

AIR TRAFFIC CONTROLLERS TRAINING ORGANISATION CERTIFICATE

[CERTIFICATE NUMBER/REFERENCE]

Pursuant to Commission Regulation (EU) 2015/340 and subject to the conditions specified below, the [competent authority] hereby certifies

[NAME OF THE TRAINING ORGANISATION]

[ADDRESS OF THE TRAINING ORGANISATION]

as a Part ATCO.OR certified training organisation with the privilege to provide Part ATCO training, as listed in the attached training approval.

Terms of approval and privileges:

This certificate is limited to the privileges and the scope of providing training as listed in the attached training approval.

This certificate is valid whilst the certified organisation remains in compliance with Part ATCO.OR, Part ATCO and other applicable regulations.

Subject to compliance with the foregoing terms of approval and privileges, this certificate shall remain valid unless the certificate has been surrendered, superseded, limited, suspended or revoked.

Date of issue:

Signed:

[Competent authority]

**AIR TRAFFIC CONTROLLERS TRAINING ORGANISATION CERTIFICATE
TRAINING APPROVAL**

Attachment to ATCO TO certificate number:

[CERTIFICATE NUMBER/REFERENCE]

[NAME OF THE TRAINING ORGANISATION]

has obtained the privileges to provide and conduct the following training in accordance with Part ATCO:

TYPE(S) OF TRAINING			
Type of training	Course	Rating endorsements (1)	Remarks (1)
☐ ATCO Initial training	☐ Basic training	n/a	
	☐ Rating training (1)		
☐ ATCO Unit training	..... (1)		
☐ ATCO Continuation training	☐ ATCO Refresher training	n/a	
	☐ ATCO Conversion training (1)	n/a	
☐ Practical instructor training	n/a	n/a	
		n/a	
☐ Assessor training	n/a	n/a	
		n/a	

This training course approval is valid as long as:

- (a) the ATCO TO certificate has not been surrendered, superseded, limited, suspended or revoked; and
- (b) all operations are conducted in compliance with Part ATCO.OR, Part ATCO, other applicable regulations, and, when relevant, with the procedures in the organisation's documentation as required by Part ATCO.OR.

Date of issue:

Signed: [Competent authority]
For the Member State/EASA

Appendix 3 of Annex II

CERTIFICATE FOR AERO-MEDICAL EXAMINERS (AMEs) (1)

European Union (2)

Competent authority

AERO-MEDICAL EXAMINER CERTIFICATE

CERTIFICATE [NUMBER/REFERENCE]:

Pursuant to Commission Regulation (EU) 2015/340 and subject to the conditions specified below, the [competent authority] hereby certifies

[NAME OF THE AERO-MEDICAL EXAMINER]

[ADDRESS OF THE AERO-MEDICAL EXAMINER]

as aero-medical examiner

CONDITIONS:

1. This certificate is limited to the privileges specified in the attachment to this AME certificate;
2. This certificate requires compliance with the implementing rules and procedures specified in Part MED and/or ATCO.MED as appropriate.
3. This certificate shall remain valid for a period of three years until [xx/yy/zzzz (3)] subject to compliance with the requirements of Part MED and/or Part ATCO.MED as appropriate unless it has been surrendered, superseded, suspended or revoked.

.....
Date of issue:

.....
Signature: [Competent authority]

CERTIFICATE FOR AERO-MEDICAL EXAMINERS (AMEs)

Attachment to AME certificate number:

PRIVILEGES AND SCOPE

[Name and academic title of the aero-medical examiner] has obtained the privilege(s) to undertake aero-medical examinations and assessments for the issuance of medical certificates as stated in the table below and to issue these medical certificates for:

LAPL	[yes/date]
Class 2	[yes/date]
Class 1 revalidation/renewal	[yes/date]/[no]
Class 3 revalidation/renewal	[yes/date]/[no]

.....
Date of issue:

.....
Signature: [Competent authority]

_____

Appendix 4 of Annex II

CERTIFICATE FOR AERO-MEDICAL CENTRES (AeMCs) ⁽¹⁾

European Union ⁽²⁾

Competent authority

AERO-MEDICAL CENTRE CERTIFICATE

REFERENCE:

Pursuant to Commission Regulation (EU) 2015/340 and subject to the conditions specified below, the [competent authority] hereby certifies

[NAME OF THE ORGANISATION]

[ADDRESS OF THE ORGANISATION]

as a Part ORA certified aero-medical centre with the privileges and the scope of activities as listed in the attached terms of approval.

CONDITIONS:

- (1) This certificate is limited to the scope of approval section of the approved organisation manual;
- (2) This certificate requires compliance with the procedures specified in the organisation documentation as required by Part ORA.
- (3) This certificate shall remain valid subject to compliance with the requirements of Part ORA unless it has been surrendered, superseded, suspended or revoked.

.....
Date of issue:

.....
Signature: [Competent authority]

_____